KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

1/2006

11. ledna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

HĽADANIE PRAVDY
Ján Siracký

BERU JE V OCHRANU
J. S. Trojan

ČTK, FAKTA A ZDÁNÍ
Jan Kašper¨

JAN MILÍČ LOCHMAN
Š. M. Pavlinec

Silvestr a Boží slovo

Představte si, milí čtenáři, že jste někomu napsali dopis. Protože jste v církvi významnou osobností (při trošce fantazie - proč ne?) a obsah se zdál adresátovi závažný, rozšířil jej mezi svými známými. Koluje v opisech, bývá z něj čteno při křesťanských shromážděních. Po vaší smrti je zahrnut do sebraných spisů uznávaných křesťanských autorit. A pak (při trošce fantazie...) po dvou tisíciletích vám bylo umožněno nahlédnout o Silvestru do jedné z křesťanských modliteben, a co nevidíte: z vašeho dopisu vystříhali několik větiček (říkají tomu "veršíčky"), spolu s podobnými výstřižky jiných autorů je nalepili na ozdobné kartičky, ty nasypali do košíku a z něj si teď každý jednu vytahuje jako speciální osobní vzkaz od Boha pro příští kalendářní rok. Nevrťte útrpně hlavou nad takovým nesmyslem. Přesně toto se děje každý rok například se spisy jistého Pavla z Tarsu, ale i dalších biblických pisatelů. Škoda, že u toho nemohou být - moc by mě zajímalo, jak by se na to tvářili...

Umím si představit, jak mi hned někdo vyčte, že tady zlehčuji zbožný silvestrovský zvyk, v nejednom sboru velice oblíbený. A uvede příklad, jak si loni, předloni nebo kdysi dávno vytáhl přesně to, co právě potřeboval, a jak mu to posloužilo. Ano, to se může opravdu stát. Když si budete házet korunou, padne vám v polovině případů také přesně to, co jste potřebovali nebo si přáli. To je dáno zákonem pravděpodobnosti. Při losování z košíku děláte totéž, jen paleta možností je širší. A navíc jsou vesměs příznivé - tak jste si to sami zařídili tím, co jste do košíku vložili. Co si vytáhnout v žádném případě nechcete, to tam prostě nedáte. Určitě tam nikdy nebude Dt 23,14; Mt 27,5; Sk 8,20; Sk 19,32; 2 Tm 4,13 a podobný materiál. A pro jistotu raději ani ta choulostivá přikázání, abychom u někoho nenarazili. Drtivá většina biblického textu se tak do košíku vůbec nedostane. A z takto šikovně vydestilovaného výběru si něco užitečného musí vytáhnout prostě každý. Mezi karbaníky se tomu říká hrát s cinknutými kartami.

Jenže Boží slovo, to není žádný talón, který můžeme nasypat do klobouku, abychom z něj pak - čáry máry fuk - vytáhli trumf na své problémy, zvláštní Boží vzkaz do své osobní situace. Takto Boží slovo nevypadá ani nefunguje, leda v našich pověrečných představách. V samotné Bibli takové triky nenajdete. Tam čteme prostě „Řekl Bůh...“, nebo „stalo se slovo Hospodinovo..." - žádné žonglování s vypůjčenými citáty.

Připomeňme si, že dnešní členění biblických spisů na číslované kapitoly a verše je orientační pomůcka, vnesená do Bible dodatečně a poměrně nedávno - Nový zákon v této úpravě vyšel poprvé až v r. 1551. Nejen evangelistovi Janovi coby autorovi, ale ještě ani mistru Janu Husovi by šifra *Jan 3,16* vůbec nic neříkala. Tím naporcováním a očíslováním žádný z těch úseků nezískává absolutní a na ostatním textu nezávislou hodnotu, s níž bychom mohli dál nakládat samostatně, jako když rozměníte bankovku. Text Bible - až na knihu Přísloví - nevznikl sepsáním jednotlivých průpovědí, nýbrž naopak: ty verše vznikly rozsekáním původního souvislého textu na věty a větičky, které pak postupně začaly žít jakoby vlastním životem. Proto je nám někdy zatěžko vnímat Písmo jako organický celek. Zapomínáme, že všechny ty jednotlivé věty teprve ve vzájemné vazbě skládají ucelenou výpověď, podobně jako různobarevné kamínky v mozaice. Teprve jejich rozmístěním v celkové kompozici vzniká sdělení či poselství, jaké nevyčtete z jednotlivých kamenů. Můžete obdivovat barvu jednoho a lesk jiného - pokud nevidíte celek, uniká vám to hlavní. Ty šedivé a nezajímavé kamínky v pozadí také patří do obrazu, bez nich by postrádal hloubku a plastičnost. Proto je dobře, že v Bibli jsou nejen pasáže o Boží velikosti, svatosti, lásce a milosrdenství, ale také o lidské malosti, hříšnosti, ukrutnosti a pošetilosti. Teprve na temném pozadí lidského hříchu vynikne v plné záři Boží milost a dobrota.

Silvestr a Nový rok, mimochodem, nejsou svátky křesťanské, nýbrž občanské. Silvestr dokonce ani to ne, ovšem jako záminka k bujným pitkám, petardám a rachejtlím přijde národu vždycky vhod. V Bibli nový rok začíná podle židovského kalendáře prvním novoluním měsíce *tišrí*, tedy v polovině našeho září; náš 1. leden je v biblickém kalendáři datem všedním a bezvýznamným, sotva důvodem k mimořádným bohoslužbám. Proč si vůbec všímat něčeho tak banálního, jako je změna letopočtu? Což není každodenní východ slunce daleko lepším důvodem k oslavování Boha než nějaké naše pomyslné cifry? Odolat všeobecné silvestrovské euforii ovšem každý nedokáže. Vždyť i křesťan potřebuje občas vybočit ze všednosti, příjemně strávit prodloužený večer, trochu pozvednout náladu; takový „křesťanský Silvestr" ve sboru je k tomu jistě vhodnějším nástrojem než láhev či televize. Inu - proti gustu žádný dišputát: komu vánočního veselí bylo snad málo, budiž mu dopřáno i to silvestrovské. Cupovat však při té příležitosti Bibli na veršíčky a vydávat je za autentické, aktuální Boží promluvení, na mé přání, tady a teď - to už není neškodná zábava, to hranicí (odpusťte mi ten výraz, nic mírnějšího mě nenapadá) s pustým kejklířstvím. Boží slovo si přece nemůžeme ochočit tak, aby se dostavilo na objednávku, v předem vybraných sentencích, s platností od - do. Neboť kdo jsme my, že si osobujeme právo s Bohem a s jeho slovem takto troufale manipulovat?

Pavel Mareš

Vážení čtenáři,
dostává se k vám první číslo nového ročníku Evangelického týdeníku – Kostnických jisker. Přichází opět v poněkud nezvyklé úpravě a vytištěné na neobvyklém papíru. Možná se někdo může ptát, zdali těch změn za poslední 3 čísla už nebylo až moc. Po desetiletích tradiční, neměnné podoby najednou tolik změn naráz?! Přiznáváme, že jsme při posledních 2 číslech minulého ročníku trochu experimentovali – ale je naší snahou tuto podobu udržet již po celý letošní ročník.
Co nás ke změnám vedlo? Jednak se už řadu let ozývaly hlasy, které nějakou změnu požadovaly – že totiž ten letitý vzhled není dostatečně přitažlivý a zajímavý... Ano, i když se nedomníváme, že bychom mohli či měli soutěžit v atraktivitě a výpravnosti, přece jen i grafické zpracování může napomoci přehlednosti a ulehčit čtení, orientaci, může více lákat k tomu, abychom takovou tiskovinu vzali do ruky a alespoň ji prolistovali.
Vybrali jsme novou tiskárnu, změnil se i papír, na který tiskneme. Pravda, již to není ta „novinová" klasika a je o něco těžší a tvrdší – ale snad vás potěší, že je to Eko-recykl, že navíc je bělejší než ten dosavadní a tedy je dosaženo i většího kontrastu mezi tiskem a pozadím, což umožňuje snadnější čtení. Tuto hodnotu zvláště ocení slábnoucí a unavené oči. Podařilo se nám zajistit i takový rozměr, který velice dobře odpovídá tomu, na co jste zvyklí. A v neposlední řadě, i tímto způsobem – přestože přibyla jedna barva - se nám podařilo poněkud snížit finanční náklad na výrobu týdeníku. To je pro nás velice důležité a i nadále vyhledáváme cesty, jak zlevnit vše, co s vydáváním a distribucí Kostnických jisker souvisí. Něco se daří uskutečnit, ale i tak budeme vděčni za vaši podporu vydavatelské činnosti.
Doufáme, že co nejširší čtenářská obec tyto změny ráda uvítá, popřípadě je alespoň přijme jako cosi, co bylo nutné v tomto směru učinit. Jistěže podstatnější než vzhled je obsah – a proto uvítáme, když nové autory tyto změny povzbudí k aktivní spolupráci.
S přáním dobrého roku s pěknými chvílemi u Evangelického týdeníku Kostnických jisker

za výbor Kostnické jednoty
Bohumil Kejř

Letošní Novoroční ekumenická bohoslužba se konala v chrámu Neposkvrněného Početí Panny Marie v Praze - Strašnicích. Při bohoslužbě zazněly kromě osobních svědectví nejvyšších představitelů křesťanských církví i myšlenky nedávno zesnulého bratra Rogera Schütze z Taizé.

Svoboda není jen slovo

Končí delší období svátků, začíná nový rok, půjdeme si zapřemýšlet mezi zvířata. Kdykoli sem přijdu, některá zvířata vyhledávám víc a jiná spíše přehlédnu. Rád zajdu k žirafám nebo slonům, nebo i šelmám. Nechme stranou to, že jsou za mřížemi, (to je pro mě nyní štěstí a nutnost). Impozantní je to, že z jejich postojů a chování čiší nadhled. Vznešenost, s jakou přehlížejí nás i existenci mříží. Nevedu vás sem proto, abych tady přemýšlel o jejich osudu. Díváme se na ně jako na ilustraci něčeho podnětného pro nový (další?) rok našich životů. Nechci se zbavit vlivu biblických souvislostí. Říkají nám hodně i dnes. Pro generace židů bylo významným odrazovým můstkem pro budoucnost to minulé. Věděli a dodnes intenzívně prožívají, že jejich předkové byli otroky a že byli z otroctví vysvobozeni. Aby již nikdy otroky nebyli.
Každý z nás si do dalšího roku života nese zážitek toho, co bylo. Byl to rozmanitý život. Patřily do něho zážitky, které nám - obrazně řečeno - nasazovaly okovy. Zkušenost přírodních katastrof nebo stále nekončící nové a vynalézavě ďábelské teroristické útoky, to sevře celý svět. Co teprve náhlá onemocnění, úmrtí, tragédie, anebo ztráty zaměstnání, krize v rodinách. Klec zajetí se tak někdy stane až nepříjemně hmatatelným zážitkem.
Je mi líto všech lidí, které tvrdost života zničila dřív než se mohli setkat se zaslíbením a závanem svobody. Bůh, který poznal v Kristu drsnost otroctví, dal už dávno zaznít pěknému zaslíbení. Budu rád, když výrazně zazní do všech zotročujících, svízelných a nelehkých souvislostí. Bůh říká: Budu mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem. Já jsem Hospodin, váš Bůh, já jsem vás vyvedl…, abyste … nebyli otroky. Rozlámal jsem břevna vašeho jha, abyste mohli chodit zpříma. (Lv 26,12-13) Kralická bible to překládá jinak. Místo – abyste mohli chodit zpříma, tam čteme: abyste chodili prosti.
Vím, že chodit zpříma, nahlížet na život zvysoka, nenechat se podrobit a převálcovat mřížemi ani řetězy, to lze závidět zvířatům kolem mě. I ona přijala to, co je dané. Třeba naši středoevropskou zimu. Jisté danosti jsou i v našich životech nevyhnutelné. Jsou a nic s nimi nepohne. Naší zemi, nám všem, přeji, aby nepřibývalo otroků a otrokyň. To není protimluv. To je zkušenost s naší dobou a s námi v ní.
Držím palce všem, kdo odmítnou dobrovolně lézt do otroctví. Myslím na děvčata, která se z nezbytí nebo z hlouposti nechávají prodávat u silnic; je mi líto moderních otroků volantů, peněz, majetku, kariéry, mnoha zajatců představ o své moci, jedinečnosti, moudrosti, věhlasu a věčnosti. Myslím na ty z vás, kdo jste sevřeni nedostatkem, ať z viny druhých nebo své. Myslím i na ty, kdo chtějí změnit sebe sama a neustále upadají do starých návyků a nezvratných způsobů. Podporuji všechny ty, kdo chtějí rozbíjet okovy lži, zla a bezprávi. Bůh, Stvořitel, nás nestvořil k tomu být otroky a otrokyněmi. Spasitel, Ježíš Kristus, nás opětovně z toho přichází dostávat. Proto my všichni, když spolu tvoříme tuto společnost, máme spolu odhalovat, kde na nás všude číhají budoucí pouta a připravují zbytečné mříže. Čím méně dobrovolných či nedobrovolných zajatců, tím u nás i na světě bude lépe. Přeji vám, abyste dokázali včas odhalit každého, kdo by vás chtěl zneužívat, vydírat a chytat na vaše slabé stránky. Přeji vám sílu odolat před vším, co by vás chtělo srazit a zotročit. Přeji vám, abyste dokázali být rovní, i za cenu toho, že si trochu pokazíte reputaci mezi těmi, kdo jsou otroky rádi. Přeji vám, aby vaše cesta z otroctví začínala přes oproštění od pout toho, co bylo. Citovaný pokus Kralických je moudrý: aby člověk mohl být rovný, musí být zproštěn toho, co bylo. Má přijímat pomoc a sílu k opuštění pout toho, co bylo, k odhození všeho, co je mu přítěží. Má se umět nadechnout znovu proto, že takového jej chce mít Bůh, a také proto nás provází a bude provázet.
Jak říkám, líbí se mi vznešenost zdejších obyvatel. Nevědí, jaké myšlenky s nimi spojuji. Je jim to jedno. Což nijak neruší to, že zvířata

Dokončení na str. 4

Vyšel, aby kázal Mk 1,32–39

Je večer a dům Šimona Petra v Kafarnaum obléhá zástup. Ti lidé nepřišli za Petrem, ale za Ježíšem, který ho navštívil. Mezi přítomnými je mnoho nemocných. Jejich zdraví přátelé je začali přinášet po západu slunce, kdy skončil sabat a život se opět dostal do běžného rytmu. Ty lidi za Ježíšem netáhne nic duchovního. Prostě je trápí neduhy a oni by se jich rádi zbavili. Ježíš vychází jejich přání vstříc. Evangelista o něm píše: Uzdravil mnoho nemocných rozličnými ne-duhy a mnoho zlých duchů vyhnal. My bychom se dnes asi dali se zlomenou nohou donést do nemocnice, ale s ustrašenou duší bychom možná rovněž spíše zamířili k Ježíši. Toto rozlišení bezděčně naznačuje rozdíl mezi lékařem a Spasitelem. Lékař napravuje následky, zatímco Spasitel se stará o prevenci. Posláním Spasitele je odstraňovat napětí mezi tím, čím jsme, a tím, čím být máme. Uzdravovat je pro Spasitele málo. Ježíš tu noc v Kafarnaum přesto uzdravuje. Ne programaticky. Lidé za ním přicházejí a on jim poskytuje první pomoc. Ti, kteří se od něj vraceli tu noc po svých, určitě zářili štěstím. Když nám není dobře a Ježíš nás vrací zpátky do života, jsme také v "sedmém nebi". Uzdravováním se však do světa neprolamuje věčnost. Uzdravováním se pouze prodlužuje časnost. Ale kvantita automaticky neznamená kvalitu. Svět, v němž žijeme, se nám tuto představu stále pokouší vnutit. Dá se na ní totiž založit velký byznys. Stačí však jednoduché srovnání a je jasné, že tomu tak není.

Nalézáme opravdu stejnou kvalitu u toho, který umírá, protože se druhým vydal, jako u toho, který žije, protože z druhých těží? Ježíš umírá, protože se nám vydal. Učinil tak, aby odstranil napětí mezi tím, čím jsme, a tím, čím být máme. Spása je více nežli zdraví. A Ježíš, který za nás umírá, je více nežli lékař. Ježíš je Spasitel. Tuto svou dosud skrytou identitu dá celému Kafarnaum najevo tím, že časně ráno, ještě za tmy odejde z města pryč. Nárazově - budiž, ale trvale si Ježíš hrát na doktora odmítá. Jeho cesta vede na pustá místa. Evangelista zaznamenává, co tam dělal: modlil se. Šimon Petr je mu však s ostatními učedníky v patách. A jakmile ho dostihne, vybízí ho k návratu: „Vždyť jsi v Kafarnaum ještě všechny neuzdravil. Vrať se zpátky!“

Když dnes někdo projeví zájem o nějakou církevní aktivitu, jsme z toho celí pryč. Ježíš však diferencuje. A důležité věci pouští kvůli věcem zásadním. Ty zásadní jsou pro něj přitom podle evangelisty dvě: modlitba a kázání. Bez nich se církev mění v humanistický spolek. Má-li zůstat tělem Kristovým, pak ke své existenci bytostně potřebuje kontakt s Bohem. A chce-li být tomuto světu světlem a solí, musí mít odvahu sdělovat mu totéž co Ježíš: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“

Jen ten, kdo ví o blížícím se Božím království a vyvozuje odtud pro svůj život praktické důsledky, je schopen konat divy. Pokud by Ježíš vnímal čas jako rybník se stojatou vodou, který snad nanejvýš jednou vyschne, neuzdravil by v Kafarnaum ani jednoho. Proč hýbat tím, čemu je souzeno být strnulé? Proč se stavět proti tomu, co stejně zvítězí? Vzdorovat nemoci a všem možným duchům zla dokáže pouze ten, kdo si je jist, že se toto jeho počínání děje v souladu se směřováním dějin. A k získání této jistoty je třeba kázání! Odjinud se totiž člověk toto evangelium nedozví. Odjinud je slyšet jenom nářek anebo křečovitý smích. Pokušení nekázat a místo toho uzdravovat si svou rafinovaností nezadá s pokušením, jemuž byl Ježíš vystaven od ďábla na poušti. Takto se likviduje církev zevnitř. Je dobře, že toto skutkařské pokušení reformace před pěti sty lety odmítla. Církev se má modlit a kázat. To je její poslání. Kde si lidé spojují její působení pouze s tělesným prospěchem, tam se napětí mezi tím, čím jsou, a tím, čím mají být, nesnižuje. Ježíš se odmítá do Kafarnaum vrátit, protože jeho obyvatelům jde jen o uzdravení. Království Boží, pokání a evangelium je nezajímá. Tomuto nebezpečí je vystavena veškerá sociální práce církve. Veřejnost ji snadno začne vnímat jako od Krista oddělenou, současně však nárokovatelnou službu.

Ale Ježíš vyšel proto, aby kázal. Od tohoto svého poslání se nedá odvést ani citovými výlevy ani morálními apely. Boží království se neblíží přímo úměrně míře našeho zdraví. Boží království se k nám přiblížilo v Ježíši, který nám otevírá mysl pro Boží věčnou spásnou přítomnost. Tedy pro naději, která se netýká jenom dneška, ale i zítřka; pro slávu, kterou se nechlubí jenom zdraví, ale i nemocní, a pro vítězství, které se netýká jenom živých, ale i mrtvých.

Emanuel Vejnar

Snad to Britové číst nebudou

Doufám, že článek Michala Mocka („Na náš účet Londýn šetřit nesmí“, MFD 1. 12. 05) nikdo nepřeloží do angličtiny. „Co je to za lidi, ti Češi?“ řekl by si asi leckterý Brit. „Proč jsme je vlastně do té Unie brali?“

Michal Mocek se nijak netají tím, že mu jde o peníze. Při čtení jeho článku nenajdete ani náznak toho, že by Česká republika mohla mít ke vstupu do Unie i nějaký jiný motiv. Nevím, zda název článku vymyslel přímo pan Mocek nebo redakce, ovšem už sám název je zavádějící. Aby odpovídal obsahu článku, musel by znít: „Na náš účet Londýn přispívat musí.“ V tom se ovšem pan Mocek mýlí. Nemusí. Rozpočet Unie je věcí dohody, nikoli automatických nároků nových členů.

Pan Mocek sám s jistou bezelstností přiznává, že kdysi byla Británie jedním z chudších členů Unie. Nyní je jedním z nejbohatších. Co však vedlo ke změně, nebyl penězotok z Unie do Británie. Byly to odvážné a velmi tvrdé reformy, kterou provedla paní Margaret Thatcherová. Opakuji: velmi tvrdé reformy.

Nevím, proč by měla Británie mít chuť podporovat zrovna Českou republiku, jež je zřejmě odhodlána žít si nad poměry a do žádných reforem se nepouštět?! Kdyby se Británie chovala stejně jako Francie a Německo, které reformy odmítají, měla by dnes stejné, ne-li větší problémy.

Co se týče zemědělské politiky, existuje řada pádných důvodů, proč ji reformovat. Nejen že je demoralizující dostávat od Evropské unie peníze na pěstování plodin, které pak - za další peníze od Evropské unie - likvidujeme jako nadbytečné. Jistě, možná se na tom vydělat dá, ale jak si takový zemědělec může sám sebe vážit? Mnohem vážnější ale je, že štědře dotované evropské zemědělství je velice nespravedlivé vůči chudým zemím třetího světa. Evropská unie je pro volný obchod tam, kde se jí to hodí. Země třetího světa nechť nevztyčují žádné bariéry proti evropskému zboží. Bohužel, neplatí to obráceně. To, co by se k nám z chudých zemí mohlo dovážet, dovážet nelze, protože Evropská unie si svůj trh chrání. Je to možná „výhodné“, leč hanebné.

Nápad vydírat Británii stažením vojsk z Iráku není ničím jiným než dokladem naprosté bezzásadovosti pana Mocka. Ano, můžeme oprávněně diskutovat, zda jsme do Iráku jít měli nebo neměli. Můžeme diskutovat o tom, zda tam zůstat a zda se stáhnout. Učinit ale tuto otázku prostředkem vydírání je ubohá krátkozrakost. Je to nejen bezzásadové, je to i hloupé.

Ve vztahu k Iráku jde o příliš mnoho. Rozhodně o víc než o peníze pro české zemědělství.

Dan Drápal

Bible a Korán

Podobnosti

Bible ("Biblí svatá", "Písmo") je posvátnou knihou Židů a křesťanů. Korán je posvátnou knihou muslimů. V obou případech má být poselství Knihy (Bible znamená vlastně kniha, z řec. biblos nebo biblion) hlásáno a slyšeno. Nejde především o čtení, nýbrž o akustickou recepci. Středověké české "čtenie" = Písmo svaté, evangelium, popř. učení (Fr. Šimek, Slovník staré češtiny, Praha, Orbis 1947). V Koránu (Kurán) jde o čtení ve smyslu recitace, slavnostní přednášení, jež má být svatě respektováno naslouchajícími. Byl to pro mě silný zážitek, když jsem byl před lety v hotelovém pokoji muslimského hotelu v Betlémě probuzen až nepříjemně výrazným hlasem muezzina z minaretu. Vybrané oddíly z Koránu svolávají muslimy ke svaté pohotovosti, vnitřní (oslovení jednotlivce i celého společenství - umma) i vnější: poselství zprostředkované Mohamedem (správněji Muhamad) je určeno celému světu, každý muslim je potenciální misionář. Podobně jsou výzva i zaslíbení určeny nejen "vyvolenému lidu", nýbrž i veškerenstvu.

Rozdílnosti

Hebrejská i křesťanská Bible je (vnějšně vzato) dílem mnoha osob (osobností): *"Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé poslaní od Boha"* (1 P 1,21). *"Mnohokrát a mnohými způsoby* (řecky polymeros kai polytropós) *mluvíval Bůh k otcům* (řec. tois patrasin) *ústy proroků* (řecky en tois profétais)“ (Žd 1,1). Tedy: mnohost způsobů užitých mnoha lidmi, zvláště proroky s jejich ohnivými nebo tišivými kázáními.

Korán je - zvenčí viděno - dílo jediného muže, Muhamada. Ale ani to de facto neplatí. Není žádného lidského autora posvátné knihy muslimů. Muhamad, kdysi ezotericky a polomysticky laděný mladík, patřící mezi podobně laděné mladíky naslouchající v jeskyních a jiných skrytých místech záhadným hlasům "odjinud", pouze odposlouchal, snad prostřednictvím anděla Gabriela, Alláhovo poselství budoucí muslimské obci. Tradice připomíná, že tento muž, životní dráhou obchodník, byl negramotný, nebyl tedy závislý na nějakých literárních předlohách. To, co si zapamatoval, bylo později zapsáno. A tady jsme u čehosi sporného, neharmonizovatelného. Zatímco křesťanství učí o Božské a lidské stránce Písma, Bibli psali lidé, ale ztvárňováni zvláštní silou Odjinud, je Korán, jehož lidskou stránkou je leda arabština, čisté nestvořené Boží slovo. Boží slovo jako takové. Zatímco Bible je vždy znovu vykládána (interpretována) i za pomoci literární a historické kritiky, nemá být Korán vůbec vykládán. On sám, tak jak je formulován, je už výkladem. Má být jen hlásán a přijímán.

Lidská účast na tvorbě Koránu je generálně popřena. I v křesťanských církvích občas vypuknou spory ohledně teze "Boží slovo je Boží slovo"; verbální inspirace si občas zle zařádila; na samém rozmezí se ocitl i Jan Karafiát, reformovaný farář (čtěme Reformované listy), ale dnes je dost obecně rozlišováno mezi lidským vyjádřením (např. pomocí metafor atd.) a skutečností, kterou nemáme nikdy v ruce, poněvadž skutečnost se děje v eschatologické (radikálně budoucnostní) dimenzi. Ustalovací (kanonizační) proces Bible byl velmi dlouhý (zvláště u Starého zákona), Korán byl uznán za kanonickou (=věroučně normativní, závaznou) knihu asi 20 let po Muhamadově smrti.

Žánrově je Bible pestřejší než Korán. Jsou tu vyprávění (narace), kázání, meditace, právně-náboženská ustanovení, hymny, mýty, podobenství, přísloví, milostné písně. Tak velké žánrové rozpětí Korán nemá; má ovšem také podobenství a kázání, ale Píseň písní by v Koránu být nemohla. Bible se nevyhýbá ničemu lidskému: Je tu například příběh Támařin: Početná žena, podnícena svatou nouzí, se stává, byť na čas, nevěstkou. Je tu příběh dcer Lotových (Gn 19,30-38): Lotovy dcery v zájmu zachování rodu nasedají na vztyčený úd otce, kterého napřed řádně opily. Ani apokryfní Júdit by se patrně v koránském posvátném spise neuplatnila.

Novozákonní rozvinutí charismat (1 K 12), která předpokládají též individuální svobodu a jistou nezávislost na ostatních, je pro muslimskou náboženskou mentalitu nemyslitelné.

Stěží myslitelné je v muslimské oblasti vysoké nadřazení lásky nad všemi ostatními duchovními hodnotami (Píseň písní, "chvála svaté lásky" v 1K 13). Ano, v pozdějším súfismu to představitelné je, zde se pohyb ducha předpokládá, ale je otázkou, do jaké míry tu můžeme shledávat koránské kořeny, zda se tu více neuplatnily vlivy řecké a jiné.

Pokračování na str. 3

Co prozrazují inzeráty?

Kromě jiného prozrazují inzeráty i stav „ženské otázky“ u nás. Možná, že jste si toho již také všimli. Čtete v novinách, že podniky či ústavy hledají např. následující profese: programového sekretáře, promovaného lékárníka, profesionálního psychologa, praktického lékaře. Programový sekretář? Člověk si představí uhlazeného muže středního věku, v bezvadném obleku, s poznámkovým blokem v ruce; pana lékárníka v bílém plášti, jak hbitě luští recepis a vyhledává v šuplíku požadovaný lék; psychologa, který pozorně naslouchá vašim potížím; praktický lékař: blíží se k vám a slyšíte: otevřete ústa, prosím...

Vzápětí se ukáží vaše představy naprosto scestné. Dočtete se, že má jít o ženu do čtyřiceti let, s předcházející mi-nimálně desetiletou praxí.

Vrátíte se na začátek inzerátu a kroutíte hlavou. Proč ta maskulinizace? Proč nenapíší: hledáme... sekretářku, lékárnici, psycholožku, lékařku?

Vzpomněl jsem si na svou maminku, jak mne, desetiletého chlapce, v třicátých letech minulého století nabádavě poučovala, že musím paní doktorku oslovovat paní doktor, nikdy paní doktorko. Už jsem si myslel, že doby nadvlády mužského živlu u nás odvál čas. Kdeže!

Vždycky ve mně hrkne, když slyším: Já jako psycholog..., já jako lékař..., já jako učitel..., já jako policista - hned se rozhlížím, kde stojí ten muž, který mluví. Marně. Vyznavačská věta zazněla z úst ženy. Myslel jsem, že tenhle rys mužské nadvlády máme za sebou. Že samy ženy budou přísně dbát na správné rozlišení rodu. Čeština s tím většinou počítá. Umí to. (Snad jen umrlec patří k několika solitérům.)

Nebo snad toužíme upadnout do nouze angličtiny, která potřebuje minimálně dvě věty, aby odlišila učitele od učitelky? Vždyť záhada rodu se v češtině vyřeší dříve než u Anglosasů, proč tedy tento zlozvyk?

Jakub S. Trojan

Co známe a nevíme odkud III

Zbývají nám už jen **Spisy apoštolských otců**, je to pokanonická literatura, dle odborníků většinou z druhého století. Vznikaly společně s novozákonními apokryfy a jsou psány ponejvíce formou dopisů, ale i katechismu, homilie a apokalypsy. Ve Spisech nejsou fantastické a pohádkové příhody, ale přesto jsou v mnohém herezí (bludem). Spisy apoštolských otců byly vydány v různých překladech víckrát, tvoří spojovací článek mezi novozákonními kanonickými knihami a spisy církevních otců (např. **Origenes, Jeroným, Augustin, Jan Zlatoústý, Ambrož... Řehoř Veliký)** Mezi Spisy apoštolských otců se počítá: **Učení dvanácti apoštolů (Didaché), List Barnabášův, 1. a 2. list Klementův, Listy Ignatia Antiochejského, Polykarpův a Umučení Polykarpovo, dále List Diognetovi a Pastýř Hermův.** V textech je toho hodně společného, v různých obměnách, s **Neznámými evangelii a Příběhy apoštolů**, proto snaha se neopakovat. Nejedná se o výklady, ale o postřehy a asociace i pro dnešek.

Učení dvanácti apoštolů mělo zřejmě předlohu v nějakém židovském katechismu (snad ***Řádu esejské kázně z Kumránu***). Začíná dvěma cestami, a to života a smrti, pak je tam o milování Boha a bližního a dále příkaz nezabiješ, nesesmilníš, nebudeš provádět potrat, nebudeš krást. Je tam i důležité slovo: *„Běda tomu, kdo bere, pokud ovšem bere, že (skutečně!) potřebuje, je nevinen.“* Například v květnu 1918 braly hladové děti v Plzni chléb z vozů vojenského konvoje. Bylo jich pět zastřeleno. Kdo byl skutečně vinen, je víc než jasné. V VI. kap. je, jak vysluhovat křest - v tekoucí vodě, v jiné vodě, pokud možno studené. Nemáš-li ani jednu, vylej na hlavu třikrát vodu ve jméno Otce a Syna a svatého Ducha. Zde vidíme, že už v počátcích církve nebyl nutný křest ponořením, jak někteří zpochybňují náš křest. IX. kapitola se zabývá eucharistií (VP): *„Nikdo ať nejí a nepije z vašeho díkůvzdání, jedině pokřtění.“* Stále se v evangelických církvích vede debata, zda mohou nepokřtění přistupovat k VP.

List Barnabášův. Autor je nejasný, jako u většiny dopisů, mohlo by jít dokonce i o Barnabáše, Pavlova spolupracovníka. V dopise je řada sz textů s alegorickým výkladem na Krista - např. o obětech, o Jozuovi, o měděném hadovi. Ve IV. kap. je závažný text: *„Hospodin soudí svět bez ohledu na osobu.“* Lidské soudy nemohou být nikdy zcela objektivní, stačí se podívat jen na to, jak drahé advokáty si může obviněný zaplatit a komu a co dát. Náš advokát sám za nás zaplatil tím nejdražším, svým pozemským životem. - Ještě jednu poznámku k V. kapitole: *„Písmo totiž praví..., že spravedlivě hyne člověk, jenž má známost cesty, ale drží se na cestě temnoty.“* Kamarád, dokonce psycholog, žil ve skupině lidí na rozhraní mezi křesťanstvím a pohanstvím; mně se zdráhal vysvětlit jejich učení, a to proto, že když je nepřijmu, jsem z jejich pohledu ztracen. Toto je falešné učení, ale napodobuje předešlé. V listu je dále o zpovědi, neobřezaném srdci i pojetí, že šest dnů stvoření se v dějinách opakuje jako 6 x 1000 let +7. tisíciletí jako odpočinek. To přijali svědci Jehovovi.

První list Klementův byl tímto třetím římským biskupem psán do Korintu. V IX. kap. čteme o Ježíši jako o člověku (muži) bolesti dle Iz 53. kap. Někteří moderní vykladači nevidí vždy totožnost trpícího Božího služebníka s Kristem. XX. kap. je o řádu v přírodě i s tušením jiných světadílů: *„Oceán... a světy za ním se spravují týmiž příkazy.“* XXV. kap. má známou báji o Fénixovi, ptáku, který opět povstává ze svých ostatků, jako příklad pro vzkříšení těla. V jedné z kapitol (XXIX.) je: *„...se zbožnou myslí pozdvihujíce k němu čisté a neposkvrněné ruce...“* (podobně Lv 9,22 a Ž 28,2). Letniční a charizmatici při modlitbách a zpěvu pozvedají spontánně ruce a zase někteří evangeličtí kazatelé tak nečiní ani při požehnání, i když agenda ČCE gesto pozvednutí rukou zmiňuje. V LIV. kap. je pro nás nepochopitelné sdělení: *„Kdo je tedy mezi vámi šlechetný? Kdo milosrdný? Kdo naplněn láskou? Ať řekne: Je-li kvůli mně nesvár a spor a rozbroje, vystěhuji se, odejdu, kam budete chtít...“* Dovedete si tak představit naše politiky, někdy i jiné představitele? V dopisu je ještě o rozdělení národů podle počtu andělů (ochránců), o žárlivosti v souvislosti s mučednictvím, o neobřezaném srdci i o oběti chvály.

Druhý list Klementův je psán opět do Korintu, je to spíš homilie (kázání). Hned na začátku je slovo proti modlářství: *„Byli jsme slepí ve své mysli, klaněli jsme se kamenu, dřevu, zlatu, stříbru a mědi, dílům rukou lidských...“* (podobně 2 K 6,16). Každé zobrazení nemusí být modlou, známe docela dobře jiná úspěšná modlářství. Ve Slovníku judaik (Židovské muzeum Praha, 2004) jsou obrázky titulních stran knih z 18. století, nádob a svitků s lidskými postavami, o zvířatech ani nemluvě. Staré obrazoborectví z 8. století i z husitské doby bylo dávno překonáno, ojediněle se v protestantismu ještě objevuje. Islámské obrazoborectví známe z března 2001 z Afghanistánu, kdy tehdy vládnoucí Taliban nechal odstřelit sochy staré 1500 let. V VI. kap. je o dobrých skutcích. Např.: *„A kdo se za nás bude přimlouvat, když se nebudeme moci vykázat svatými a spravedlivými skutky?“* Ke konci knihy

Pokračování na str. 4

Bible a Korán

Pokračování ze str. 2

Jazyk

Pro obě posvátné knihy je důležitý jazyk, který se potom vžíval jako příklad, ne-li norma.

Bible je hodně rozmanitá, má různé jazyky, poněvadž pochází z různých dob, i když prošla "konečnou redakcí" v čase poměrně krátkém.

Je tu půvabnost vyprávění (abrahamovská nebo josefská vyprávění), ezoterní rytmus Písně, řeč Žalmů, i když opět velmi rozmanitá, jazyk chronologií. Ale to samo se jako norma nevtisklo.

Nový zákon je psán lidovou řečtinou (koiné) - to také nevedlo k jakési ideové normativnosti jazyka Nového zákona. Ale Korán vytváří esteticky pozoruhodný, v podstatě nepřekonatelný jazyk, pulzující mezi prózou a poezií. Už to samo je vysoce kulturotvorné, Korán je zářez do duchovně-literárních arabských dějin. Pro Evropu tuto roli sehrávaly překlady (u nás kralický, u Němců Lutherův, v Anglii King James Bible).

Poselství o jednom Bohu

To společné je vyznání, že Bůh je jeden. Od víry v jediného Boha se Muhamad nikdy neuchýlil. Ovšem v jedné krizové situaci v Mekce byl ochoten přiznat pohanským božstvům schopnost přímluvy. Toto učení bylo namířeno proti arabskému pohanství (zde byla uctívána kmenová i nadkmenová božstva a nadpřirozené bytosti, jak kladné, tak i záporné). To je též věroučný princip izraelství a židovství: *„Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“* (Šemá' Jisrá 'él Adonáj 'Elo-hénú Adonáj 'echád - Dt 6,4). Také Izrael měl ve své náboženské minulosti co dělat s božstvy podřízenými Jahvovi, ale v toku tradice učinil z těchto božstev Hospodinovy přívlastky (vlastnosti).

Boží vlastnosti

Velmi zdůrazněno je v obou posvátných spisech Boží milosrdenství.. Každá súra je uvozena tzv. basmalou, tj. formulí „bismi lláhi r-rahmáni r-rahím = Ve jménu Boha milosrdného, slitovného. Proto je někde užito místo jména Alláh jména ar-Rahmán = Milosrdný. Ve chvalozpěvném Ž 136 se ozývá ve všech verších „jeho milosrdenství je věčné“ (hebr. kí le'ólám chasdó). Zdůrazňována je i Boží spravedlnost. V žádném z obou spisů není skutečnost spravedlnosti s praneblahými důsledky v den posledního soudu plně vyrovnána se skutečností Božího milosrdenství. V Desateru se ovšem hlásá, že Hospodin *„stíhá vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení“*, ale Bůh prokazuje milosrdenství *„tisícům pokolení těch, kteří mě milují“* (Dt 20,5n). Tak výsostné nadřazení milosrdenství nad soudem v Koránu, pokud vím, nalézt nelze. Obojí "bible" předpokládá "poslední soud". Bible i Korán zná nadlidské zjevy jako anděly (kladné i záporné), bytosti démonské (zlé duchy, džiny), Satana.

Obojí mimolidský svět (nebe/ráj - peklo) je v Koránu vylíčeno mnohem barvitěji než v hebrejské, židovské nebo novozákonní Bibli.

Vedle jedinosti Boží je učení o posledním soudu druhou velkou doktrínou islámu (tak Ivan Hrbek: Korán, Praha 1972, 1991 v úvodu, str. 87 - eschatologie). V ráji čeká věřícího blaženost, nevěřícího v pekle nekonečná hrůza a trýznění. (K rajským slastem patří i mladé dívky a víno.) Vzkříšení samo není příliš tematizováno. Tato kategorie není v islámu tak prvořadá jako v křesťanství. Ti, kdo zemřou "na cestě boží", přijdou přímo do ráje. Duše, která má nepřetržitou existenci, bude souzena bezprostředně po tělesné smrti.

Sloupy

Tzv. pět koránských "sloupů" (vyznání, modlitba, daň, půst a pouť do Mekky) odpovídá v podstatě židovskému a křesťanskému pohledu. Co platí v islámu o Mekce, to platí v Židovstvu o Jeruzalému. Křesťané se orientují k "duchovnímu" či "nebeskému" Jeruzalému, který tematizuje novozákonní Apokalypsa (Zj 20.21). Jmenované aspekty jsou v hebrejskořecké Bibli chápány jako Bohem darované možnosti být Bohu konkrétně vděčný. V Koránu a islámu vůbec jsou to spíše povinnosti, je to prostě nezbytnost, která se podobá vojákově nezbytnosti bránit se proti průniku nepřítele.

Takovou trestatelnou nezbytností je i modlitba. Tvrdý důraz na modlitbu je správný, ale je to chápáno až příliš ritualizovaně.

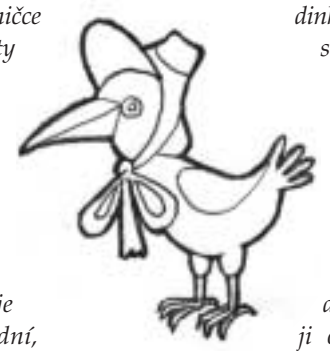
Dokončení příště

Milan Balabán

Bílá vrána

Když ještě paní Vránová seděla na vejcích, občas se zasnila: "Kéž by to některé z našich dětí dotáhlo hodně daleko. Takový život, jaký vedeme my, za nic nestojí. Potulujeme se s vraní tlupou po polích a smetištích jako nějací chudí tuláci, místo co by si nás lidi vážili jako slavíků nebo sýkorek. A co ta naše barva!" povzdychla si paní Vránová. Nedávno totiž zaslechla ze školního okna takovou posměšnou písničku o vráně. Vrabec se v písničce vráně posmíval: "Co ty tu chceš, černá vráno? Máš černý nohy, nohy, nohy! Vždyť já bych se s tebou styděl jít do hospody, chachacha, jít do hospody!" Vlastně je to pravda. Ta černá barva je strašně smutná a fádní, nudná. To například sestřenice sojky jsou na tom se zbarvením přece jen lépe.

"Kdyby tak některé mé dětátko mělo růžové nebo modré peří!" zasnila se paní Vránová. "Všichni by je obdivovali a mělo by krásný, příjemný život."

Někdy se stává, že se splní i to, co se nám zdálo téměř nemožné. A tak to bylo i v případě paní Vránové. Když se z vajíček, na kterých seděla, vyklubala vráňata, čekalo ji obrovské překvapení. Tři holátka začala obrůstat tmavými pírky, ale čtvrté vráně mělo pírka bílá. A nebylo to jen na přechodnou dobu! Jak jen to bylo možné? Paní Vránová sice četla v "Krkavčích obzorech" o afrických vránách, které jsou zčásti černé a zčásti bílé, ale tohle mládě bylo bílé od zobáčku až k ocásku. Byl to zkrátka a dobře takový zvláštní úkaz, který se občas v přírodě vyskytuje. Holátku původně říkali Krákorka, ale teď, když se začalo měnit ve sličnou a jemnou krasavici, původní jméno se zdálo obyčejné a hrubé, a proto Krákorku přejmenovali na Albínku. To přece bylo pravé jméno pro takový ptačí zázrak!

Dokud byla Albínka doma, bylo to dobré. Horší to však bylo, když začala chodit do školy. Nejprve si vráňata novou spolužačku jen tak mlčky prohlížela, ale pak jeden vraní kluk, který se rád všemu posmíval, vykřikl: "Ale vždyť ona je bílá jako husa!" - "Jako husa! Jako husa!" opakovala za chvíli skoro celá třída. Albínka se rozplakala. Doma se jí nikdy nikdo neposmíval. Ani sourozenci, s nimiž se zároveň vylíhla, se jí kvůli bílé barvě nikdy neposmívali. Byli na sestřino zbarvení zvyklí a připadalo jim přirozené. Ale tady ve škole to bylo jiné. Jestli si někdo myslí, že to ve škole s tím posměchem za pár dní přešlo, tak se mýlí. Vždyť i lidské děti se dovedou posmívat celé měsíce. A tak jakmile Albínka vyletěla ze školních vrat, už se ze všech stran ozývalo: "Bílá husa! Holubička! Bledule!" Takovéhle posměšky i různé další pronásledovaly Albínku téměř na každém kroku. Chudinka bílá vrána se vždycky snažila co nejrychleji se dostat domů nebo se před posměváčky někam schovat.

Nezůstalo však jen při posměchu. Když ostatní vráňata viděla, že se Albínka nebrání, dodala si odvahy a začala ji ostrými zobáky štípat.

Netrvalo dlouho a Albínka se domů vracela celá pocuchaná, jak ji ti trapiči tahali za pírka a uštědřovali tvrdé rány. Paní Vránová se starostlivě vyptávala Albínky, co se jí stalo, ale ta dlouho nechtěla nic prozradit.

Konečně si však také paní učitelka všimla, že se kolem Albínky děje něco divného, a tak na ni uhodila a Albínka jí všechno pověděla.

Paní učitelka byla moudrá, a proto při hodině vlastivědy všecko vráňatům vysvětlila: "Někdy se stane, že si příroda tak nějak s někým zahraje a ten se od ostatních liší. Někomu třebas naroste nápadný zobák, někdo má zas trochu křivé nohy. Ale to přece není důvod k posměškům. Podívejte se pozorně každý sám na sebe, jestli nemáte něco, co by se dalo taky kritizovat! Možná, že je to i nedostatek soucitu, povýšenost nebo docela obyčejná hloupost." Naštěstí vrány jsou bystří ptáci a Albínčino trápení toho dne skončilo.

Tam, kde druzí ubližují,
pokoušej se jiný být.
Tam, kde vládne hrubá síla,
nezapomeň na soucit!

Daniel Henych

Kážeme Krista

Průvodce ke čtení Božího slova na každý den 2005-2006 - str. 172, vydal ing. Bohumír Toušek.

Tak se jmenuje publikace, jejímž obsahem jsou krátké výklady perikopních textů pro každý den církevního roku 2005 - 2006. To je novinkou od jiných, podobných pomůcek. Biblické oddíly se stručným komentářem začínají v tomto případě první adventní nedělí, tj. 27. listopadu 2005.

Průvodce byl vytvořen z iniciativy některých sborů, kazatelů a dalších členů Církve bratrské. Svými výklady do něj přispěli nejen kazatelé a laici z této církve, ale i z ČCE a CČSH. Navazují na jedinečnou knížku bratra prof. dr. Josefa Smolíka a plně ji využívají.

Příručka je doplněna několika přílohami. V nich čtenář najde především odkazy na webové stránky, vhodné pro další studium Bible, rejstřík zpracovaných textů, adresy sborů apod. Do textu je vloženo několik nových písní s notami.

Průvodce ke čtení Bible "Kážeme Krista" si klade za cíl "nasytit duchovní potřeby jednotlivce i rodin na každý den a být pomocí těm, kteří se s Biblí a jejím bohatstvím teprve seznamují". To čteme v předmluvě a věříme spolu s autory, že tato rozsahem nevelká knížka přispěje k šíření evangelia.

Kromě její tištěné verze je k dispozici i verze internetová na adrese: www.effatha.cz/kazemekrista, která byla spuštěna na serveru 27. listopadu 2005. V tomto programu se po vyvolání příslušné stránky zobrazí text z Bible a jeho stručný výklad. Listovat lze po dnech; k výkladům je možný přístup i z rejstříku použitých biblických citací. Novinkou je možnost nechat si posílat každodenně aktuální výklad na e-mailovou adresu.

Cena průvodce je 150,- Kč. Bližší informace na adrese: www.effatha.cz/shop.

(japet)

Akademická YMCA 1938 – 1945

Milena Šimsová: Kdo jsou ti krásní lidé "V šat bílý odění", lidé, co k trůnu přišli z velkého soužení. Zápasy a oběti Akademické Ymky 1938 - 1945. Vzpomínky, svědectví a záznamy vyprávění - str. 256, vydala YMCA Brno v nakl. Eman, Benešov 2005. Vyšlo v 700 výtiscích, cena neuvedena.

Potřetí v poměrně krátkém čase máme možnost otvírat knihu s podobným námětem a především se jménem Mileny Šimsové na jejím titulním listě a v tiráži. Předcházející knihy byly "Prošli jsme v jeho síle. Evangelíci v čase druhé světové války" (Kalich, Praha 2003) a Jaroslav Šimsa: "Úzkost a naděje, dopisy, sny, události 1940 - 1945". Druhé doplněné vydání, Eman, Benešov 2003. V nich je M. Šimsová spoluautorkou a redaktorkou, v té zatím poslední je autorkou.

Na přední záložce přebalu se dovídáme ve výborné zkratce o tomto novém knižním titulu to nejpodstatnější: Kniha Mileny Šimsové "V šat bílý odění " vypráví o lidech z doby první Československé republiky. Z okruhu působení studentského křesťanského hnutí Akademické Ymky vstoupili v letech 1938-1945 do odboje proti nacismu a okupaci. Jednotlivé kapitoly líčí život sekretářů Akademické Ymky Jaroslava Šimsy a Jaroslava Valenty a sekretáře Ymky Rudolfa Mareše. Všichni tři za války zahynuli. Skrývání anglického majora Ronalda Littledalea stálo život Zdeňku Pakovou, Gertrudu Šaškovou a řadu jejich přátel. Důležitý je i záznam o popravě 261 lidí 24. října 1942 v Mauthausenu. Při ní zahynuli z akademické Ymky František a Ivana Šmakalovi, z Jednoty bratrské František, Vilemína a syn František Drašnerovi, Jan Šourek, Josef Kolda a další.

Kniha zachycuje utrpení, jímž prošli lidé ztýraní hladem, zimou, krutým zacházením, odloučením od rodin a přátel a zároveň svědčí o tom, že si uprostřed nelidských poměrů zachovali lidskou důstojnost a nedali si vzít vnitřní svobodu. V poslušnosti evangelia do svých posledních sil sloužili těm, kdo trpěli kolem nich. Kniha vrcholí úvahou Jana Patočky, že „nám mrtví nejen nesmějí být, nýbrž nejsou lhostejní. Jsme zde, abychom převzali to, čím oni jsou".

Význam nové knihy Mileny Šimsové je předně v tom, že podává svědectví o víře několika desítek členů Akademické YMCA v době druhé světové války. Navíc i tím, že vyplňuje stále ještě existující hrozivou mezeru v poznání historie druhého československého odboje. Jak je známo, byly to jen pouhé tři poválečné roky zdánlivé demokracie a několik měsíců kolem "pražského (československého) jara", kdy bylo možno pravdivě a téměř svobodně mluvit a psát o českém protinacistickém odboji. Akademická YMCA stihla v letech 1946-47 vydat v Křesťanské revui podrobnější články o malém výběru, asi pěti "svých" hrdinů z doby druhé světové války. Z tohoto období je také pamětní deska, která opět visí v hale budovy YMCA v Praze, Na Poříčí. Na ní jsou zástupně za všechny ostatní hrdiny a oběti jmenovitě uvedeni tři výše připomenutí sekretáři. Obě organizace, YMCA i A YMCA byly komunistickým režimem rozpuštěny k 31.12.1950. V letech 1968-69 se podařilo vydat 1. vydání knihy "Úzkost a naděje... " zpracované M. a J. Šimsovými z unikátní písemné pozůstalosti Jaroslava Šimsy.

Jinak celých 60 poválečných roků dominovali v prorežimních dějinách protinacistického odboje pouze komunisté se všemi absurditami, vyplývajícími zejména v první letech nacistické okupace ze sovětského spojenectví s hitlerovským Německem. Všechno ostatní bylo tabu a prostě neexistovalo. Vzhledem k této situaci nebylo snadné v komunistické totalitě sbírat a studovat prameny k dějinám A. YMCA v letech 1938-1945. Podnětná pro autorku knihy byla vyprávění sestry Marie Šimsové, manželky Jaroslava Š. a maminky autorčina manžela, která řadu událostí osobně prožívala. Ta také autorku seznámila s mnoha lidmi, kteří v kritické době žili a spoluvytvářeli dějiny A. YMCA. Jejich vyprávění jako očitých svědků událostí a v řadě případů i jejich přímých aktérů byla cennými podklady pro napsání této knihy.

Záznamy z vyprávění přímých účastníků jednotlivých událostí jsou v nové knize Mileny Šimsové významným zdrojem poznatků o minulosti. Pomáhají zachovat a připomenout události zapomínané nebo doplnit informace o určitých situacích z protinacistického odboje.

Na druhé straně i tato kniha dokumentuje skutečnost, že paměť každého člověka prochází určitými zákonitými procesy a určité obrazy minulosti mohou být v ní v průběhu dlouhého časového úseku a působením řady okolností značně pozměněny. I když autorka knihy "V šat bílý odění" s největší pečlivostí zpracovávala a porovnávala jednotlivé výpovědi, zjišťujeme např. v jedné z nejkratších kapitol, nazvané "Angličan", že k naznačeným úskalím může v průběhu desetiletí dojít. Zvláště mohou být tím poznamenána převyprávění autentických vzpomínek dalšími, na událostech nezúčastněnými osobami.

Vymezené místo pro tento článek neumožňuje zastavit se blíže u mnoha cenných odstavců, oslovujících, příp. vyzývajících k rozhovoru. Připomenu alespoň dva. Prvním z nich je odstavec, který rozhodně do knihy patří; ovšem dívá se a hodnotí základní otázky rozhodování a vlastní odbojové činnosti "tří sekretářů" jiným pohledem nebo z jiné strany. Sestra Milena Šimsová zařadila totiž do dlouhé kapitoly o Rudolfu Marešovi na str. 150-151 i záznam rozhovoru křesťanského pacifisty Přemysla Pittra s Jaroslavem Šimsou z roku 1939. Týkal se otázek kolem přípravy vojenského odboje a byl otištěn v Pittrových exilových "Hovorech s pisateli" (č.88, str. 7, 1977). Připomeňme ovšem, že P.Pitter na otázky pisatelů odpovídal zpravidla tak, že odpověď otiskl právě v Hovorech s pisateli, aby byla k dispozici poměrně rozsáhlému okruhu čtenářů (několik stovek osob). Odpověď o svojí účasti v ozbrojeném odboji proti nacistům napsal však v osobním dopise jednomu z tazatelů v roce 1975. Tedy necelý rok před svou smrtí. Doslovné znění odstavce uveřejnila pak Pittrova nejbližší spolupracovnice O. Fierzová v Hovorech s pisateli téměř dva roky po Pittrově smrti, koncem roku 1977. Zařazení zmíněného odstavce do nové knihy a do uvedené kapitoly bez dalšího komentáře je velice výmluvné a je naléhavým připomenutím Kristovy evangelijní výzvy o vztahu k našim nepřátelům.

Druhá poznámka se týká úvahy Jana Patočky, o níž se, jak bylo připomenuto výše, na přebalu knihy dovídáme, že má být jejím vyvrcholením. Protože však z obsahu knihy se čtenář nedoví, kde Patočkovu úvahu hledat, připomeňme si, že je "ukryta" na konci podkapitoly s názvem "A živý, ježto jsem mrtvý", převzaté ze vzpomínky Boženy Komárkové na Jaroslava Šimsu z roku 1960 (viz str. 218).

Pro čtenáře našeho týdeníku bude možná zajímavé sdělení ze str. 139. Podle něho pracoval Rudolf Mareš od 1. 4. do 1. 11. 1936 jako tajemník Kostnické jednoty při přípravě kongresu Světové protestantské ligy v Československu. V zastoupení odpovědného redaktora J. B. Čapka v tomto období samostatně redigoval i dva měsíce Kostnické jiskry.

V samém závěru ediční poznámky dává autorka knížce na cestu i svoje vyznání, čím by tato nevšední publikace, "plná smrti, utrpení a umírání měla být: ničím jiným než poukazem k trůnu Nejvyššího a k pravdě, která nám má i dnes vládnout".

Jan Štěpán

Oznámení

Dne 3. prosince 2005 byl po těžké nemoci ve věku 82 let Pánem života a smrti z tohoto života odvolán RNDr. PhMr. Ladislav Zámečník, emeritní dlouholetý kurátor farního sboru ČCE Praha - Žižkov I., rytíř Řádu sv. Lazara Jeruzalémského. Se zesnulým jsme se rozloučili 12. prosince.

Inzerce

FS ČCE v Krabčicích u Roudnice nad Labem pronajme byt 2+1 (cca 52 m²) v 1. patře sborového domu. Zahrada k dispozici. Kontakt: krabcice@evangnet.cz nebo tel. 605 983 889.

č. 54

Nenáročnému věřícímu poskytnu podnájem v sídlišti Brno-Líšeň, Loubalova 1, PSČ 628 00. Kučera Pavel.

č. 57

Farní sbor ČCE v Přerově nabízí cca pět druhů různobarevných souprav vyšívaných ubrusů o rozměrech 246x150 cm (na stůl Páně), 67x67 cm (na kazatelnu) a 60x60 cm (na přikrytí večeře Páně). Informace na tel. 581 738 103. Cena dohodou.

č. 58

Středisko Diakonie Vlašim vypisuje výběrové řízení na místo ředitele střediska s nástupem od 1. 2. 2006.

Požadujeme:

* křesťanské zakotvení
* SŠ příp. VŠ vzdělání
* minimálně 3 roky praxe v organizační nebo sociální práci
* organizační a pastýřské schopnosti
* základní znalost resocializační problematiky
* práce s PC

Nabízíme:

* zajímavou a potřebnou práci na plný úvazek s motivovaným kolektivem
* prostor pro realizaci vlastních idejí
* možnost bydlení v budově střediska

Přihlášky se strukturovaným životopisem a krátkou esejí na téma: „Má představa o práci Střediska Diakonie Vlašim" a kontaktní informace zasílejte na adresu:

FS ČCE Benešov, Husova 656, 256 01 Benešov

Více informací dostanete na tel.:

317844482 (ředitel Exodu)

317722215 (předseda představenstva T. Trusina)

Rozhlas a TV

TWR na radiu Proglas - rozpis pořadů:

Po -	9:15-9:30 - Stopy - svědectví o Božím jednání
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Út -	9:15-9:30 - Zadáno pro dámy
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
St -	9:15 - 9:30 - Sestřihy
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Čt -	9:15 - 9:30 - Slova naděje
	15:40 - 16:00 - Listárna *
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Pá -	9:15 - 9:30 - Rýmování o životě
	19:15 - 20:00 - Takt
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Ne -	7:45-8:00 - Studna slova

Televize ČT1

Cesty víry - neděle 14.15 h

Počátkem ledna 2006 uplyne pět let od doby, kdy bylo v klášteře v Hejnicích otevřeno Mezinárodní centrum duchovní obnovy. Každoročně zde vrcholí Pouť smíření. Pomocí všech etnik, která žijí v regionu, vzniká úsilí o vzájemné sblížení a překonání dědictví druhé světové války.

Křesťanský magazín - neděle 14.35 h

V úvodu magazínu navštívíme brněnskou pobočku Naděje, jejíž program je zaměřen na pomoc seniorům. V druhém příspěvku představíme moderní kapli v Horní Libochové, postavenou v r. 1994.

Bohoslužby

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Proko-pova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Co známe a nevíme...

Pokračování ze str. 3

je psáno o pokání: *„Dobrý je tedy milodar jako pokání za hříchy, půst je lepší než modlitba, milodar je lepší než obě... milodar bude ulehčovat naše hříchy"* (XVI. kap.) Naše víra se liší. My věříme, že dobrý skutek je důsledkem našeho spasení a ne příčinou. I odpustky zde mohou mít původ.

Dalšími spisy jsou **dopisy Ignatia Antiochejského**, biskupa v Antiochii, který zemřel mučednickou smrtí. Listy jsou adresovány křesťanům v Efezu, v Magnesii, v Tralles a v Římě, dále ve Filadelfii, Smyrně a Polykarpovi.

Dopisy píše ve vězení v okovech. Ihned v prvním listu se objevuje zmínka o apoštolu Pavlovi, ne zcela jasné náznaky modliteb za mrtvé. V listech je už patrná hierarchie v církvi. Aby se vše v církvi *„snažili dělat pod vedením episkopa (biskupa)... a presbyterů (v ŘKC kněží) ... a jáhnů (diakonů)"*. Do jiného sboru píše, že za platnou považuje takovou eucharistii, kterou slouží biskup nebo někdo, komu to on povolil. To je též do dneška problémem - ordinace a třeba její vzájemné uznání. Ignatios nabádá efezský sbor, aby se častěji shromažďovali k díkůvzdání (VP), aby se zhroutila moc satana. Stále, i v 21. století probíhá v některých církvích rozhovor o častějším slavení VP. V dalším listě Ingatios píše: *„Všichni se shromažďujte jako do jednoho chrámu Božího... k jednomu oltáři, k jednomu Ježíši Kristu."* To sice není náš problém, ale dle II. Vatikánu má být v nových kostelích jen jeden oltář (stůl Páně).

V jiném dopise píše i o hierarchii andělů. Všechny listy Ignatia Antiochejského prostupuje jediná myšlenka. On touží po mučednické smrti při zápasu se šelmami a odmítá, aby za něj někdo v případě odsouzení intervenoval. Na několika místech píše v různých obměnách: *„Dávám se jako výkupné za všechny (křesťany)..."* Zde je naprosto průhledná hereze. Vždyť za nás byl obětován Kristus. Jeho oběť nepotřebuje žádné doplnění a opakování, i když se podobné pokusy v některé církvi dějí stále. A to při mši, nebo u Marie jako spoluvykupitelky (nedefinováno)... Apoštol Pavel píše: *„Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých..."* (Žd 9,28).

Dokončení příště

Jiří Novák

Svoboda není...

Dokončení ze str. 1

pro mě ztělesňují obraz tvorů, kteří se umí radovat z přítomnosti a symbolizují smířenost pouze s nejnutnějšími danostmi. Zároveň znázorňují odhodlání nikým a ničím se nenechat porobit a hájit svou určenost pro svobodu. Co teprve my, kteří jsme byli oproti zvířatům tak obdarováni.

Přeji všem, i sobě, aby v novém roce ubývalo dnů, kdy se budeme chodit dívat na svobodu Božích tvorů jen do říše zvířat.

Joel Ruml, synodní senior ČCE

(Novoroční pozdrav z ekumenické bohoslužby 1. ledna 2006)

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

2/2006

18. ledna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

POHLED DO BUDOUCNOSTI KOSTNICKÉ JEDNOTY
Bohumil Kejř

O VĚCECH PODSTATNÝCH
Josef Veselý

K 250. VÝROČÍ NAROZENÍ W. A. MOZARTA
Daniel Henych a další

Poselství od Martina ve zdi

Až po svátcích, kdy je víc času na pročítání různých ročenek a nových kalendářů, jsem se vrátil k úhledné brožurce v světlezelené obálce s titulem "Der Martinsbote"-"Martinský posel". Jde o prosincové číslo zpravodaje pražského evangelického sboru německého jazyka, který má své bohoslužebné centrum v kostele Martin ve zdi na Starém Městě pražském. K tomuto sboru mám úzký vztah již od jeho vzniku v devadesátých letech. Občas se zúčastním jeho bohoslužebných shromáždění a slavností; a pravidelně dostávám sborové dopisy i zpravodaj. Tentokrát mne obsah martinského vánočního poselství zaujal natolik, že jsem se rozhodl podělit se o něj i s naší širší evangelickou veřejností. Takto mohu zároveň připomenout samu existenci tohoto německého sboru, který se po svém ustavení v r.1994 přihlásil do svazku sborů pražského seniorátu ČCE jako společenství německých (i dalších) občanů různých evangelických konfesí. Dnes čítá sbor (podle EK-2006) 135 členů, převážně z rodin zastupitelských a obchodních pracovníků. Od r. 2003 spravuje sbor farář Ulrich Biskamp, v pořadí již třetí pracovník, který přišel do Prahy ze západního Německa. (První farář, Christof Lange, byl po několik let tajemníkem v zahr. odboru KSR-ČCE a nadále slouží v Praze v prvním žižkovském sboru.)

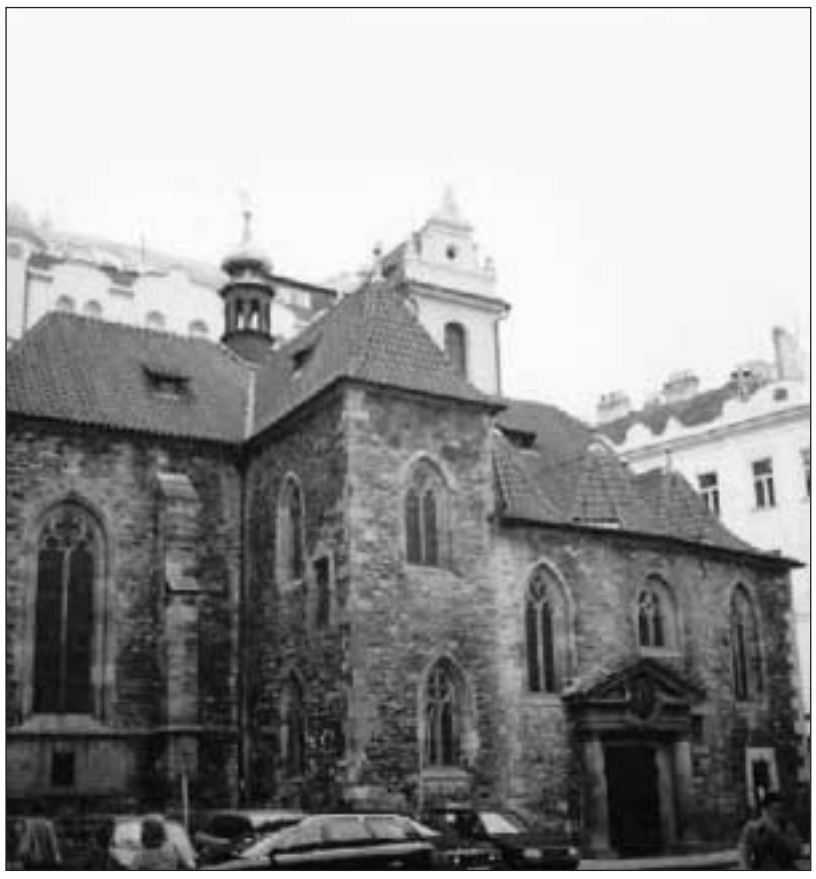
Obsah martinského poselství je pozoruhodný v několika aktuálních náměteh. V předvánočním úvodníku se farář Biskamp zamýšlí nad každoročně opakovaným úsilím o plnější prožívání Vánoc na základě hlubšího pronikání do jejich tajemství. (Zajisté pocity, které dobře znají i mnozí z nás.) Dochází k závěru, že nelze jinak, než se vždy znovu poddávat poselství vánočního evangelia o Božím příchodu k nám na zem, k uskutečňování Božího království: *„V Ježíši Kristu k nám Bůh přišel nekonečně blízko, stal se jedním z nás. Kde prožíváme v tomto smyslu plné lidství, tam je i Bůh přítomen, a v tom se nám stávají i Vánoce pravými Vánocemi.“*

Vánočně jsou zaměřeny i následující kvizové otázky, podle nichž si můžeme prověřit i vlastní znalosti. Je nám známo, že slovo Vánoce (Weihnachten) je původu starogermánského, ještě předkřesťanského, a že se tehdy vztahovalo na dvanáct posvátných nocí kolem zimního slunovratu? - Že vánoční stromek v křesťanských domácnostech má původ z Alsaska a Švarcvaldu, a to již v době před 500 lety ? - Že tradice vánočních betlémů s jesličkami pochází z r. 1223, kdy ji zavedl František z Assisi v Grecciu? - Pokud však by nám byly tyto věci i na české straně celkem známé, sotva bychom asi znali odpověď na závěrečnou kvizovou otázku: po kolikáté již byla o Vánocích 2005 uváděna v martinském sboru nová vánoční hra u jesliček (Krippenspiel) na téma „České vánoce“ (Boehmische Weihnacht.)? Správná odpověď zní: potřetí! A zde naše české srdce trochu zjihne: ve sboru německého jazyka se malí i dospělí ochotně seznamují i se způsoby českých Vánoc, aby se tak ještě víc vžívali do českého prostředí ! Tyto vánoční hry v martinském kostele jsou vždy doplněny i českou vánoční hudbou.

Podobným názorným způsobem se martinský sbor zapojil i do slavnosti Ekumenického setkání křesťanů v Praze 18.6.2005 uvedením pantomimické hry "Loď naděje" (Schiff der Hoffnung) podle Noemova biblického příběhu. Takto přispěly německé děti velmi názorně (i svými kresbami) mnohým zahraničním účastníkům, kteří přijeli spolu s dětmi, k hlubšímu pochopení ústředního hesla celého sejití: "Pozvání k naději". - O snaze německého sboru pronikat hlouběji do českého živlu svědčí i vzpomínka na autobusový zájezd, který zamířil v září 2005 do Příbrami a byl především věnován návštěvě tamního hornického muzea. (Pro r. 2006 plánuje sbor zájezd do Plzně nebo na Mělník.) - K tématu česko-německých vztahů mne posléze zvlášť zaujal článek ses. K. Wippich-Roháčkové nadepsaný Vyrůstat s dvojí řečí (Mit zwei Sprachen aufwachsen). Pojednává o situaci ve smíšených rodinách, kde je obcovací řečí němčina i čeština, dále o německých dětech, které se učí češtině již od mateřské školy, stejně jako o výuce na pražských dvojjazyčných školách se zřetelem k vzdělávání pro budoucí povolání. Informuje též o možnosti setkávání rodičů k výměně získávaných zkušeností a o různé poradenské službě za pomoci odborníků.

O tom, že se pražský německý sbor dobře zabydlel v kolektivu sborů pražského seniorátu, svědčí - krom aktivní účasti kazatele na pastorálních konferencích -vzpomínkový článek o zesnulé ses. J. Lachnit-Pickové, spoluzakladatelce sboru, která jej po řadu let zastupovala na pražských konventech i ve výboru pro Světový den modliteb. (Novou kurátorkou sboru je ses.Tanja Kaminski.) - Ze zpravodaje se také dozvídáme o řadě zahraničních návštěvníků, kteří v Praze přicházejí jak na bohoslužby v martinském kostele (od 10,30), tak i na různá setkání v novém sborovém domě v Praze 5, Voleníkova 18. To vnuká myšlenku, že by se i čeští evangelíci, zvláště z pražských sborů, mohli o sbor německých souvěrců více zajímat, a tím utužovat společenství pražského Božího lidu. Budou srdečně vítáni, i když budou hovořit jen česky. - Polohu martinského kostela (ve kterém byl na podzim r. 1414 podáván poprvé při večeři Páně všem věřícím i kalich) snad není třeba blíže popisovat. Méně snadné by to asi mohlo být s vysvětlením neobvyklého názvu kostela - Martin ve zdi - kdyby šlo o další kvízovou otázku. (Odpověď: Původní románská kaple sv.Martina byla při stavbě staroměstských hradeb za Václava I. r. 1232 pojata svou jižní stěnou přímo do hradební zdi.)

Jiří Otter

V kostele sv. Martina ve zdi v říjnu 1414 z podnětu mistra Jakoubka ze Stříbra poprvé podával kněz Jan z Hradce Večeři Páně laikům pod obojí způsoboou (sub utraque specie), tj. chléb a víno z kalicha.

Co očekávám od Kostnické jednoty

Není snadné odpovědět na tuto velmi osobní otázku. Kostnická jednota je o víc než třicet let starší než jsem já, tedy úctyhodná dáma. Když jsem se narodil, měla za sebou více než tři desetiletí intenzivní osvětové práce. Podle prof. Bednáře byla myšlenka na utvoření obranného spolku reakcí na útok Národních listů z r. 1905, v nichž byly české evangelické církve obviněny z vlastizrady ve prospěch pruského krále. Na sněmu českých evangelíků v témže roce byla proto na návrh faráře a pozdějšího reformovaného superintendenta dr. Čeňka Duška z Kolína založena Kostnická jednota. „Spojila,“ píše prof. Bednář, „což bylo tehdy vzácným jevem, všecky evangelické denominace ve společnou organizaci, která během času své poslání rozšířila.“

Při této příležitosti chci připomenout významnou roli, kterou ještě docela mladá KJ sehrála při repatriaci českých exulantů pro víru po 1. světové válce. Přes neuvěřitelné obtíže se podařilo jejímu misijnímu a pak repatriačnímu odboru pod vedením faráře Bohumila Radechovského a později dr. Trnky zprostředkovat návrat cca 1000 exulantů zpět do staré vlasti. Jako potomek českých exulantů nemohu o této iniciativě Kostnické jednoty, za níž stojí neuvěřitelná odvaha a úsilí, hovořit bez dojetí.

Druhá vzpomínka souvisí s mým farářským působením ve sboru v Lounech. Pod hlavičkou Kostnické jednoty sbor pravidelně konal sborové zájezdy do míst spojených s českou evangelickou historií. Zde členové sboru navazovali osobní kontakty, které je chránily před izolací a mentalitou ghetta. Později se vyprávěla humorná historka, která měla vysvětlit, proč práce Kostnické jednoty v tomto městě měla zelenou. Úředník, který vydával souhlas k podobným tzv, kulturním podnikům, prý četl místo Kostnická jednota Kosmická jednota, a tak považoval její působení za mimořádně pokrokové.

Třetí vzpomínka mne vrací na Valašsko, kde jsem řadu let působil. Zde sehrál Místní odbor Kostnické jednoty významnou roli při rozvíjení ekumenických vztahů a misijní činnosti sboru v době, kdy se prohlubovaly totalitní zásahy do života církve. Pravidelné modlitební alianční týdny pod hlavičkou Kostnické jednoty, při nichž sloužili výkladem Písma kazatelé všech denominací, které pracovaly na Valašsku, přispívaly k vzájemnému seznámení a spolupráci.

V porevoluční době, kdy jsem pracoval ve vedení Českobratrské církve evangelické, jsem se častěji v myšlenkách zabýval budoucností Kostnické jednoty. Na jedné straně jsem si uvědomoval význam bohaté tradice Kostnické jednoty. Dobrá tradice se velmi obtížně buduje, ale snadno boří. Na druhé straně jsem si kladl otázku, zda Kostnická jednota, která vznikla jako ochranný spolek českých evangelíků, by neměla se ctí ukončit svou činnost. Vždyť čeští evangelíci dnes nepotřebují žádnou ochranu před mocnou katolickou církví. Kulturní i misijní život církve není ničím podvázán než vlastní slabostí. Česká ekumena má svou vlastní organizaci. Jak dál? Co můžeme od Kostnické jednoty očekávat? Úbytek členů je alarmující. Nedostávají se finanční prostředky, aby se práce mohla rozvinout. Má-li KJ pokračovat ve své činnosti, pak vedle úkolu připomínat odkaz české reformace, by se měla věnovat kritickému zkoumání současných duchovních proudů z pohledu reformační teologie. Zde panuje veliký zmatek. A musí získat do svých řad mladé křesťany, aby přijali službu Kostnické jednoty za svou a s radostí navazovali na pozoruhodnou tradici Kostnické jednoty a Kostnických jisker.

Pavel Smetana

ČTK, fakta a zdání

Agenturní zprávy mají být stručné a přitom přesné. ČTK je však s věcností nejednou na štíru. Posledním příkladem je zpráva, že "Polovina Slováků (48,47%) věří, že lidi stvořil Bůh". Až potud je zpráva celkem jasná. Hned další věta je již zmatečná, či v omyl nás uvádějící: "Jen podle třetiny obyvatel je lidská bytost výsledkem evoluce." Měl to zjistit jakýsi výzkum "MVK" (ne všichni musíme znát všechny zkratky!). Při každém výzkumu, či anketě je ovšem podstatné, které otázky jsou kladeny, jak jsou vyhodnocovány a jaké předsudky měl zadavatel. Ze souvislosti slovenského "výzkumu" má zřejmě vyplynout - a asi každého to také hned napadne - že uvedená polovina Slováků a Slovenek odmítá evoluci jako možný postup stvoření a budou to lidé věřící, zatímco ona třetina hlásící se k evoluci budou ateisté. Uvedený článek MFD z pramene ČTK (28.12.) vyhlíží jak vystřižený z politrukovy příručky. Vnuká představu, že křesťané odmítají teorii evoluce. Tak tomu ovšem není! Mnozí ji přijímají, jiní ne. Ti druzí, kreacionalisté, předpokládají stvoření zvláště člověka do dokonalosti jeho existence. Ani oni nevylučují možnost jednotlivých kroků při stvoření, jak je nachází na první stránce Bible. Zcela nechutnou je ale závěrečná noticka naší zprávy: "V Boží zásah při vzniku člověka věří hlavně starší generace, občané s nižším vzděláním, stejně jako obyvatelé na východě země a v Trenčínském kraji, ale také více žen než mužů." V daném spojení to vyvolává dojem, že v Boží zásah věří lidé staří, nevzdělaní, východňári, pošetilé ženy. To oni budou v rozporu s evoluční teorií, byť o evoluci zde už ale není řeč. Skutečnost je ovšem taková, že bychom se neměli plést Pánu Bohu do řemesla. Do jeho kuchyně nevidí ani jedni, ani druzí, natož ateisté. Přitom jen ti mají jasno v tom, že Bůh by evoluci jako metodu stvoření nepřipustil. Než takto hloupě informovat veřejnost, radši být méně vzdělanou, rozumnou starší ženou a třeba z východu.

Jan Kašper

Hľadanie pravdy

Štandarda prezidenta bývalej Československej republiky a aj súčasnej Českej republiky mimo emblémov krajín má jediný text: "Pravda víťazí". Bolo to životné krédo prezidenta T. G. Masaryka. Mám obavu, že dnes všade okolo nás a mnohokrát aj v nás pravda prehráva. Smútok súčasného života, napriek tomu, že žijeme v mieri a aj v blahobyte, sú útrapy z hľadania pravdy. Nepravda je ekonomicky výhodnejšia a žijeme vo vrcholnej konzumnej ére, kde je v popredí glorifikácia ekonomiky. Ekonomika sa dostala v rebríčku hodnôt na najvyšší stupeň.

Spoločnosť a svet okolo nás je plný poloprávd a neprávd, zamlčovania pravdy v médiách, politike, ekonomike, v každodennom živote. Je všeobecná skepsa voči médiám – nehľadajú pravdu, ale len ekonomickú úspešnosť. Negatívne senzácie, bombastické tituly a texty, polopravdy. Katastrofy, karamboly, lúpeže, vraždy, surovosti – to zvyšuje sledovanosť a čitanosť. Vulgárny naturalizmus sa stáva vrcholom súčasného trendu médií.

Súčasná konzumná spoločnosť sa nejako dostáva do podobnej polohy, ako bola dekadencia presýtenej spoločnosti starého Ríma. Vezuv v Pompejách potom zakonzervoval kultúru tejto starej rímskej ríše a aj túto jej dekadenciu. Nakoniec, mnohé starobylé ríše a kultúry zanikli. Tak nejako padli z vrcholu rozkvetu a prosperity – Perzská, Rímska, Grécka, Egyptská, Babylonská. A zostali len vykopávky a nádherné výtvory ľudského génia, ale aj obraz dekadencie a morálneho úpadku ľudskej spoločnosti. Dobro, ľudskosť, ušľachtilosť, láskavosť – to nie sú zaujímavé správy pre väčšinu médií. Sledovanosť a ekonomika, a nie pravda a láska.

Apoštol Pavel v epištole Korinťanom podáva také krásne a široké spektrum tých vlastností, kde pravda a láska je ten základný princíp. „Láska je zhovievavá, dobrotivá, láska nezávidí, láska sa nevyťahuje a nepovyšuje, nechová sa neslušne, nehľadá svojho vlastného, nezlostí sa, nemyslí na zlé, neraduje sa nepravosti, ale raduje sa pravde“ (1.Kor.13,4-7).

Jeden zo závažných problémov ľudí súčasného sveta sú závislosti – alkohol, fajčenie, drogy, hracie automaty. Aj médiá vyvolávajú závislosť. Médiá sa snažia, a často veľmi úspešne, ovládať osobnosť človeka, aby každé ráno, každý deň absorboval do seba všetko, čo mu servírujú. Ovládajú a pretvárajú ľudí, determinujú ich životný štýl, vypĺňajú ich čas, formulujú ich názory a celý ich duševný život.

Zastavme sa prosím a rozmýšľajme nad hierarchiou hodnôt. Zmeňme zaužívané schémy hodnotenia a získame nadhľad. Je predsa nekonečno a večnosť a to Božie hľadisko: „... nie pokrm a nápoj, ale spravodlivosť, pokoj a radosť" (Rim. 14,17). Tak nejako, aby sme zostávali v takomto nadhľade, aby sme sa nenechali každodenne manipulovať mediálnou bombastikou. Mnohokrát z tých mediálnych prekrútených právd potom vznikajú aj rôzne úsmevné nepravdy, rozprávky a legendy a smiešne historické tradície a rituály a mnohé z nich sa dostávajú aj do učebníc histórie.

Chcel by som sa preto, ak dovolíte, tak trochu melancholicky usmievať a spomínať na také smiešne a neškodné nepravdy a rôzne rozprávky a legendy. Je taká jedna veľmi pekná historická smiešnosť v lekárskych kruhoch v Británii. Tam pri návšteve lekára používate štandardné oslovenie – doktor. Ale keď navštívite chirurga, oslovujete ho – mister a nie doktor. Ak to popletiete, chirurg Vás upozorní, že on je „mister". Dávna smiešna historická „pravda". Dávno – dávno chirurgické ošetrovanie rán, poranení, zápalových povrchových ochorení bolo doménou potulných liečiteľov, „lazebníkov" a aj holičov. Univerzitní doktori, tí rozmýšľali, diagnostikovali a liečili tie „neviditeľné" ochorenia a dívali sa na tých „chirurgov" veľmi zvysoka. A tak sa chirurgovia trvale urazili a aj keď už dosahovali univerzitné hodnosti, odmietali a doteraz odmietajú oslovenie – doktor.

Spomínam si, ako 7 - 8ročný chlapec som s rodičmi niekoľkokrát bol v Borcovej, dedinka blízko Martina, na návšteve ich starých priateľov. Najstarší syn týchto ľudí strávil na zárobkoch v Kanade 5 rokov. Pamätám si, ako vyzeral, pomaly rozprával a väčšinou o Kanade, o mestách, ľuďoch, o živote tam. Anglicky sa vôbec nenaučil, zrejme ho v prístave čakali a odviezli ďaleko na opustenú veľkú farmu, kde pracoval celé tie roky. Nikde inde v Kanade nebol, stýkal sa len so spolupracovníkmi Slovákmi a Poliakmi tam na farme. Našetril peniaze a po 5 rokoch ho naložili na loď a cestoval domov. Doma v Borcovej prikúpili potom niekoľko hektárov poľa. A spomínal stále na Kanadu a rozprával presvedčivo o živote tam, o ľuďoch, o mestách. Behom rokov jeho rozprávania získavali na podrobnostiach a zahrňovali čím ďalej, tým širšie spektrum skúseností a až rozprávkových poznatkov o celej veľkej kanadskej krajine. Veľmi rád som ho počúval.

A na pána Kubisa v Martine si veľmi rád spomínam. Bol stolár a niekoľkokrát nám niečo v dome vylepšoval. Prežil 10 rokov v Paríži a ja som s ním skúšal svoju gymnaziálnu francúzštinu. Dobre hovoril po francúzsky a v jeho spomienkach z Paríža vždy bola v popredí jeho veľká láska k jednej dáme a smútok z nejakej tragickej straty tejto veľkej lásky. Jeho sestra, s ktorou v Martine žil, sa vždy veľmi skepticky a priam neúctivo vyjadrovala o tejto jeho láske. Ja som ale veril jemu a jeho spomienkam a veľkým citovým vzletom. Jeho sestru som nemal rád, lebo tak necitlivo škrtala a gumovala a spochybňovala jeho krásne spomínanie. Možno to nebola celkom pravda, ale toto spomínanie prinášalo pánovi Kubisovi taký pocit šťastia.

Spomienky vlastne nikdy presne nevystihujú skutočnosť, aká bola. Roky ubiehajú a Vy si blízkych ľudí v spomienkach nechtiac vykresľujete v takej podobe a obraze, ako máte dojem, že si ich skutočne pamätáte. A týmto Vašim spomienkovým osobám podvedome pridávate elegancie, vtipnosti, múdrosti, dobroty a láskavosti. Možno aj preto je spomínanie krásne. Nie je to určite strohá a čistá pravda. A tak potom vznikajú legendy a rozprávky.

Priznám sa, sám mám rád takú magickú atmosféru niektorých starých legiend. Vždy sa tak rozprávalo okolo Váhu, že v takej divokej vode pri Strečne, kde sa rieka okolo starého hradu točila, pltníci vždy počuli taký predivný spev. A tak sa vždy započúvali, že ich divý prúd prevrátil a utopili sa.

A na Rýne je krásna Lorelei – na vyvýšenej skale si češe krásne biele vlasy a spieva žalostnú pieseň a lodníci prestávajú kormidlovať a lode stroskotávajú.

Bible a Korán

Dokončení z minulého čísla

Ženy

Ženám je v Koránu věnováno mnoho místa. Jednak některým postavám (osobám) jako je Mirjam, jednak (a zvláště) povinnému údělu žen: "Postavení ženy stanoví Korán o stupeň níž než mužovo (...), současně však nařizuje, že s nimi má být nakládáno laskavě a spravedlivě" (Ivan Hrbek: Korán, str. 103). Důraz na cudnost a skromnost vystupování žen je správný a je v jistém smyslu korektivem dnešního drze nahého ženství v médiích a porůznu v celé společnosti. Ostatně ani v Bibli není obraz (či náboženský portrét) ženy plně vyjasněn. Pavel operuje například modelem Adama a Evy, kde Krista představuje samozřejmě Adam = muž (Ef 5,21-24), ale hned naléhavě připomíná, že muži mají ženy milovat *„jako své vlastní tělo“* (Ef 5,28). V židovství a římském katolictví zůstal "případ žena" zvl. v náboženstvo-teologickém aspektu nevyřešen.Významné, ale příliš obecné hodnocení ženy najdeme v Bibli i v Koránu. Pavel sděluje Galaťanům: *„Není už rozdíl mezi... mužem a ženou. Všichni jste jedno v Kristu Ježíši“* (řecky heis este en Christó Iésú - Ga 3,28). Ano, tak se to jeví v eschatologické vizi, prakticky však byla křesťanská žena někdy dost drsně podřízena muži; muž je hlavou ženy, tak jako je Kristus hlavou církve (1K 11,3); žena je stvořena pro muže, ne naopak (1K 11,9). Toho se chopili někteří otci a zapáchavě to vyhranili - např. Tertullianus se svou ohavnou "tezí" femina ianua diaboli (žena je brána ďáblova). V muslimské rodině, která je patriarchální a patrilineární, má žena svá pevná práva, muži však plně rovná není; žena se např. nesmí provdat za nemuslima, zatímco muž se může oženit s židovkou nebo křesťankou; v průběhu manželského života má muž právo zakázat ženě vycházet z domu a může i omezit návštěvy jejích příbuzných; když muž tvrdí, že je mu žena nevěrná, je tomu dáváno za pravdu, i když to žena popírá. Nezmiňuji nutné kompletní zahalování žen atd. Oficiálně není polygamie a limine odsunuta (výjimkou je snad Turecko). V Koránu je súra 4 nadepsána Ženy. Zde jsou stanoveny povinnosti mužů vůči ženám. Zároveň jsou tu definitivně určena omezení žen; syn má podíl dvou dcer. Ženy však neměly být získávány proti jejich vůli. Ale priorita mužů před ženami je dána přímo Bohem: **„Muži zaujímají postavení nad** (podtrhuji - mb) **ženami**, protože Bůh dal přednost jedněm z vás před druhými...“ (4.súra - 34). Islám má v ženské otázce ještě víc co dohánět než křesťanství. V jistém smyslu je to Achillova pata (v) islámu. Tudy cesta nevede.

Biblické a koránské postavy

Korán mluví o řadě biblických postav - Adamovi, Noachovi, Mojžíšovi, Josefovi, Davidovi, Šalomounovi, Jóbovi, "předních prorocích" (Elijáš, Elíša), ale i o Ježíšovi, Janu Křtiteli, Marii. O některých velkých starozákonních postavách však Korán mlčí. (Izajáš, Jeremjáš aj). Ježíše uznává Muhamad za jednoho z největších proroků, upírá mu však jeho božství a zpochybňuje jeho smrt na kříži. Zde je cítit vliv židovství i neortodoxního křesťanství. To sotva můžeme věroučně akceptovat, ale může to pro nás být poučení: přezkoumejte trinitární dogma, jak je formulovat, aby bylo zřejmé, že Ježíš není totožný s Hospodinem. Na druhé straně podkládá trinitární dogma sofistikovaným způsobem Boží pohyb, dynamičnost a komunikovatelnost. Alláh je Bůh milosrdný, ale strohý, nepřístupný v monarchickém smyslu, tady nelze tlouct na Boží srdce, jak to činí např. žalmisté (Ž 22 aj.) Z široce pojednávaných biblických postav je to kromě Abrahama a Mojžíše Josef, jehož egyptský příběh je psychologicky (romanticky) prokreslen: Ženy "v městě tom" po asijském krasavci šílely a při loupání pomerančů si pořezaly ruce. (Z toho čerpá Thomas Mann při líčení Josefem nechtěné avantýry s putifarkou ve své známé trilogii. Podle koránského líčení se putifarka nakonec přiznala a putifar svěřil Josefovi velmi vysoký post. - Pozoruhodně je zpracován trpitel Job. "Služebník náš Job" (Ajjúb) se obrací k "Pánu svému" a stěžuje si na Satanovy zásahy (súra 38 SÁD), ale byl shledán trpělivým a byl označen za služebníka "výtečného, stále kajícího". Je možné, že Korán navazuje i na jedno pozoruhodné slovo novozákonní. V závěrečných výzvách Listu Jakubova (Jk 5,7nn) stojí: *„Za příklad trpělivosti v utrpení* {kakopatheia - pas. utrpení, akt. snášení utrpení, vytrvalost, odolnost) *si, bratři, vezměte proroky, kteří mluvili ve jménu Páně. Hle, 'blahoslavíme ty, kteří vytrvali'. Slyšeli jste o vytrvalosti* (kral.:trpělivosti) *Jobově a víte, k čemu ho Pán nakonec přivedl. Vždyť Pán je plný soucitu a slitování.“* Pozoruhodně je pojednán i Noach (kral. Noe), který zvěstoval Boží soud všem lidem kolem, a byl tedy misijně mnohem aktivnější než Noach biblický: Noach (Núh) oznamuje lidem, že byl k nim vyslán jako "varovatel zjevný", že Bůh je ochoten k odkladu trestu; Noach vystupoval veřejně i skrytě, ale marně (súra 71 NOE). To je instruktivnější a misijnější než líčení biblické, kde se o žádném varování nemluví (Gn 6 - 9).

Svaté války

Zabývat se „svatými válkami" (v islámu džihád) je věc choulostivá, vždy znovu interpretovaná a interpretovatelná, objevuje se - téma „boj na Alláhově stezce" v řadě súr (2.,3.,4.,5.,8.,9., 22.,25.,29.,47.,49.,57.,60.,61.,66,9). Volím: druhou súra (Krávy), verše 186-189. „A bojujte na stezce Boží proti těm, kdož bojují proti vám, avšak nečiňte bezpráví, neboť **Bůh nemiluje ty, kdož se bezpráví dopouštějí“** (podtrhuji - mb). Dále však najdeme: „zabíjejte je všude, kde je dostihnete. Svádění od víry je horší než zabití...“ Když zabíjet, tak ne pokud možno poblíž "mešity posvátné"; jestliže však nepřátelé přestanou, pak zase platí Boží milosrdenství. Jde o sebeobranu. Útokem však může být i svádění od (pravé) víry. Bible zná pobíjení nepřátel, i když také v zásadě v sebeobraně; na to se dekalogické Nezabiješ nevztahuje, neplatí to ani o výbojích Davidových a Šalomounových, nebo reparačních výbojích bratrů Makabejských. Už Starý zákon zná "lásku k nepřátelům"(episoda a Aramejcích raněných slepotou, které chtěl izraelský král pobít, ale dostal od Elíšy (kral. Elizeus) pokyn: *„Nepobíjej je... Předlož jim chléb a vodu, ať jedí a pijí...“* (2S 6,22). V Novém zákoně Ježíš v "kázání na hoře" autoritativně radí: *„Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují...“* (Mt 5,44 - agapete tús echtrús hymón). "Svatých bojů" bylo zneužito v židovství, křesťanství i islámu. Ano, v úsilí o identitu, soudržnost a obecnost přesvědčení víry je nutné vynaložit všechno, žádná pohodlnost, žádné "ticho, ticho, milé dětičky". Ale hromady mrtvol - to je zlé svědectví, zde je násilí naprosto nesvaté.

Potřeba reforem?

Podle Salmana Rushdieho, narozeného v Indii, vychovaného v muslimské rodině, „islámské náboženství potřebuje reformovat, aby mohlo vstoupit do nové éry“; tak Rushdie pro britský deník The Times 11.8.2005 (citováno z LN 12.8.2005). Spisovatel se domnívá, že by Korán měl být vnímán jako historický text, a ne jako neomylná kniha, jejíž studium je předem dané. Pokud by byl Korán vykládán s ohledem na dobu, v níž vznikl, mohly by se nakonec zákony ze 7. století přizpůsobit potřebám moderní doby. V křesťanské církvi proběhlo, dějinně vzato, dost zásadních reforem (nemyslím jen na klasickou reformaci), ale jsou zapotřebí reformy nové, prováděné způsoby (metodami) přiměřenými moderní (postmoderní) době. Reforem není nikdy dost a křesťanská ecclesia je semper reformanda. Totéž, troufám, platí i o islámské obci.

Milan Balabán

Mám rád jednu známu úplne vymyslenú romantickú a sentimentálnu rozprávku. Taká krásna a dobrá nepravda.

V izbe starého domu leží ťažko chorý mladík a díva sa do okna, ako sychravé novembrové počasie odtrháva zo stromu jeden list za druhým. V týchto dlhých, smutných dňoch tento chorý chlapec nadobudne presvedčenie, že keď odpadne posledný list, tak zomrie. Rozpráva to svojmu priateľovi a tento v noci namaľuje niekoľko krásnych jesenných listov a upevní ich pevne na ten strom. Pacient zisťuje potom každé ráno, že ešte stále sú na strome listy, prestáva myslieť na smrť a uzdravuje sa.

Veľmi často som si prial namaľovať takéto zázračné, rozprávkové listy a zavesiť ich na stromy pri oknách našej nemocnice.

Je ťažko byť reformátorom a bojovníkom za pravdu a lásku. Je ale veľmi ľahké potešiť a povzbudiť človeka. Pohladiť ho, mať čas pre neho. Je toľko ľudí, ktorí niekoho potrebujú a možno práve Vás. Možno len to Vaše slovo, Váš úsmev, pohladenie - a stávate sa reformátorom duše toho, ktorý tak veľmi potreboval práve to Vaše pohladenie.

Pred viacerými rokmi som niekoľkokrát pracoval dlhšiu dobu na ústave pre výskum rakoviny v Londýne. Keď ste v takej situácii „starého mládenca", tak si chodíte prať svoje veci do takých malých obchodíkov – práčovní, kde je 10 – 15 pračiek. Kým sa Vaše veci vyperú, sedíte a čítate. Bol večer, vonku úplná tma, sedeli sme a čítali, bolo nás tam asi 6.

Zvonku bolo počuť, ako sa nejakí chlapci naháňajú. Odrazu jeden z nich hodil kameň práve do zasklených dverí tohto obchodíka. Bol to veľký rachot, ale sklo sa nerozbilo. Majiteľka otvorila dvere a zavolala do tej tmy, aby ten, kto hodil ten kameň, prišiel k nej. Z tej tmy sa po chvíľke vynoril asi 7ročný strapatý chlapec, pristúpil k tejto pani a povedal, že to veľmi ľutuje a že to už viac neurobí. Pani ho pohladila po vlasoch a pobozkala na čelo. Úplne bez slova. Tým to skončilo. My sme sedeli a dívali sme sa do zeme, aby nebolo vidieť naše vlhké oči. Ten malý zázrak bol krásny. Zázrak pravdy a lásky a odpustenia a pohladenia je zaručený pre každého v osobe Ježiša Krista, „...ktorý nás povolal z tmy do svojho predivného svetla" (1.Pt.2,9)

MUDr. Ján Siracký

Co známe a nevíme odkud III

Dokončení z minulého čísla

List Polykarpa, biskupa ve Smyrně do Filip. Dopis začíná tím, co znovuobjevila luterská reformace v 16. století: *„... víte,že jste spaseni milostí, nikoli ze skutků...“* Ale na to dále navazuje:*„... království Boží neobdrží ani smilníci, ani změkčilci, ani homosexuálové...“* (1K 5,9). Nechtěl bych být na jejich místě, abych pro to, co mám vrozené, snad nemohl do Božího království. Někteří konzervativní křesťané, případně fundamentalisté si myslí a píší o tom knihy, že lze tuto asi čtyřprocentní minoritu léčit, ale o nějakém úspěchu jsme neslyšeli. Církev ve Smyrně píše všem sborům o umučení jejich biskupa Polykarpa. Byl již 86letým starcem, prokonzul jej nabádal, aby obětoval císaři a zlořečil Kristu, ale on odmítl. Měl být předhozen šelmám, nakonec byl upálen. U jeho spáleného těla je opět doklad o ctění ostatků.

List Diognetovi je spíš apologií (obhajobou) křesťanství, je o něco mladší jak ostatní listy. *„Křesťané se neliší od ostatních lidí... žijí v řeckých i barbarských městech, ale neodhazují novorozence. Mají společný stůl, ne však lože. Jsou v těle, ale nežijí podle těla“* (V.kap.) V VI. kap. se zase píše: *„Nesmrtelná duše pobývá ve smrtelném stánku.“* To odpovídá řecké filosofii. Izraelec si nedovede představit žijící duši (krev) bez těla. V NZ je duch, duše a tělo (1Te 5,23). NZ trvá na vzkříšení celého člověka (1K 15,20.21).

Poslední kniha **Pastýř Hermův** je apokalypsou (zjevení o posledních věcech člověka), autorem byl snad bratr římského biskupa Pia (140-156). Kniha obsahuje čtyři vidění, dvanáctkrát příkazy a deset podobenství. Ve viděních se objevuje Sibylla (mytologická věštkyně) a mladíci. Ve viděních je o věži: *„Ta věž, kterou vidíte, to jsem já církev.“* Věže u hradeb a strážní věže u vinic inspirovaly věštkyni a to mohlo být zase podkladem pro stavbu věží u chrámů. Nevím, zda je dostatečné vysvětlení, že věž ukazuje k Bohu. Z příkazů zmíníme třetí, kde je: *„Miluj pravdu...“*, a to nám připomíná Jana Husa. Čtvrtý příkaz říká o propuštění manželky: *„Když muž propustí ženu pro cizoložství, nesmí se již ženit,“* mohla by se vrátit. Pro lidskou slabost dochází k rozchodům manželů. ŘKC neuznává žádný druhý sňatek kromě ovdovělých nebo při zneplatnění manželství papežem. V tomto příkazu také je, že není jiného možného obrácení a odpuštění hříchu než křtem. To dělalo lidem v době pronásledování při zapření značné potíže. Ani my jsme někdy nepřijímali příliš radostně ty, co se po letech komunismu navrátili do církve. Značnou úlevou bylo a je pokračování textu, že po zapření a zhřešení je ještě jedna možnost obrácení.

Ještě něco k podobenstvím. *Bude-li někdo držet půst o chlebu a vodě, má dát to, co by stálo jídlo, potřebným.* To známe u Matky Terezy z Kalkaty a něco podobného si pamatujeme z počátečních textů Nové orientace v ČCE. V devátém podobenství můžeme číst: *„Syn Boží je starší než všechno stvoření“* (i J 1,1a) a přece si to úplně neuvědomujeme, nebo tomu nevěříme. Ještě desáté podobenství, ze kterého může vycházet teorie prosperity některých pentekostálních (letničních) kruhů, a to: *„Choď v příkazech... a bude tě provázet úspěch.“* Když se tak neděje a třeba přijdou i nemoci, říkají, že žiješ v hříchu, třeba i skrytém. Kdo z lidí to může určit?

* * *

Domnívám se, že pro velmi hrubou orientaci a možnou asociaci je napsané dostatečné. Lepší by bylo, pokud naleznete čas, si vše přečíst, promyslet a porovnat s Písmem i s obdivuhodným prolínáním do současnosti.

Jiří Novák

Pilný mraveneček

2

Pepinka Mravencová měla neradostné mládí. Nepoznala vlastně nikdy nic než dřinu. Narodila se ve velkém městě, které se jmenovalo Lesní mraveniště. Bylo to velice moderní město, poněvadž bylo vybudováno nad zemí i pod zemí. Ta nadzemní část připomínala vyhaslý sopečný kráter, ta podzemní měla mnoho poschodí a sahala pořádně hluboko. Celé to město bylo protkáno chodbičkami, v nichž vytrvale pobíhaly nahoru dolů mravenčí dělnice.

Sotva Pepinka opustila bělavou kuklu, hned ji zapřáhli do práce. Nejprve dělala takového poskoka u larviček. Mravenčí larvičky, jak je známo, mění třikrát košilku. Když z jedné vyrostou, obléknou se do větší. A protože je larviček spousta, je kolem toho převlékání také spousta uklízení a běhání. Sotva si však Pepinka zvykla na tuhle práci, už ji hnali do jiné: musela pomáhat s udržováním chodeb a komůrek. Patrně si nedovedete ani představit, jak po takové námaze bolí celé tělo. Pak však už Pepinka povýšila mezi starší dělnice, které obstarávají a uskladňují potravu pro celé Lesní mraveniště. To je přece moc odpovědný úkol!

V té době však došlo k něčemu, co v Pepince vždycky vyvolalo děsivou vzpomínku: Lesní mraveniště bylo přepadeno amazonkami. Amazonky jsou také mravenci či lépe řečeno mravenčice. Jsou ozbrojené ostrými, nebezpečnými kusadly, přepadávají mírumilovné mravence a vždycky je odvlečou do zajetí, aby zajatci pro ně pracovali.

Když došlo k útoku, Pepinka byla naštěstí za prací v nejspodnějším poschodí. Kdyby se tam neskryla, stala by se z ní otrokyně amazonek - a to by bylo daleko horší než celé dny se plahočit pro své vlastní.

Brzy po nepřátelském vpádu se dostala Pepinka konečně mezi ty, jimž byly svěřeny nejodpovědnější úkoly: buď hlídkovala, aby do města nevtrhl nepřítel, nebo se s některými jinými mravenčími samičkami starala o čisté, nezamořené ovzduší v Lesním mraveništi. Každý rozumný člověk ví, jak nezdravé je žít v nevětraných místnostech bez přísunu čerstvého vzduchu. Proto Pepinka se svými družkami vynášela z mravenčích příbytků ven všechno, co se stavělo proudění vzduchu do cesty. Kdyby se to nedělalo, mohl by se za chvíli vzduch v Lesním mraveništi krájet. Uf, tahle služba byla sice velmi důležitá, ale také pěkně vyčerpávající.

Jednou unavená Pepinka zabloudila do míst, kde byly chlívky pro mšice. "Poslouchejte, mravenčí slečno," oslovila Pepinku zčistajasna krajní mšice. "Jak to tak tady kolem pozoruji, vy všichni jste tak strašně pilní, že jednou na svou píli zajdete. Nemyslete si, já taky chci být užitečná. Jsem ráda, že mohu připravovat pro vás mravence medovici. Připomíná mi to totiž biblickou historii, jak na Sinajském ostrově pačervci manoví pomáhali živit ztuhlou medovicí putující Izraelce. Tak nějak si představuji užitečný život. Ale to, jak žijete vy zde v Lesním mraveništi, je přehnané. Samá práce, samá dřina! Umíte vůbec něco jiného než makat a makat?"

Pepinka Mravencová dobře slyšela, co jí mšice říká, ale jestli si to vzala k srdci, těžko se už dozvíme,, Patrně jednoho dne padla mrtva uprostřed práce - jestli ji ovšem nesezobl nějaký pták. Všeho moc škodí, i té práce!

Každou chvilku využít chce
umíněný workholik.
Nechce uznat, že té práce
nemusí být vždy tolik.

Daniel Henych

(Pokračování příště)

Recenze

Rootmensen, B.: Čtyřicet slov na poušti

Může se stát, že si vytvoříme představu, že myšlenky z pouště a spisy tzv. pouštních otců nás zaujmou. Není potom divu, že všade, kde se setkáme se slovem "poušť", automaticky si představíme moudrá slova těch, kteří hledali na poušti hlubiny. „Kopali tam hluboké studny" by řekl holandský autor, o jehož knihu zde jde. Takovouto představu měl i autor recenze. Skutečnost však byla a je poněkud jiná.

Kniha holandského teologa Bernarda Rootmensena sice hovoří o poušti, ale ne o Sahaře. Nehovoří ani o otcích víry, kteří před více jak tisíci lety odcházeli na poušť. Oč jde, to naznačuje podtitul knihy: "Pracovní příručka pro (rozhovory ve) společenství o krizi církve, víry a kultury".Tento podtitul vystihuje záměr autora. Přesněji: je to sonda do krize současného stavu "západního" světa. Ta však tvoří jen první třetinu knihy. Druhá třetina knihy je věnována snahám, které jsou v současné době podnikány, ale nevedou k záchraně.

To, proč zde na tuto knihu upozorňujeme, je v poslední třetině knihy. Ta pojednává o nadějných cestách, které vedou k obnově a otevírají perspektivy. Pozorné čtení a ještě lépe skupinové rozhovory o tom, co je v této knize na stránkách 87 –177, skutečně stojí za to. Jde o hledání ozdravení ve všech třech vytčených oblastech, kde prvním krokem je cesta k pramenům. Oživení pramenů a dlouhý dech je nám zde nabízen.

O této části knihy je možno říci, že je doslova nabitá podněty. U každé z deseti konkrétních kapitolek je vždy desatero podnětů. Hovoří-li se např. o oživení pramenů, pak se zde dočteme, že jde nejen o oživení mnohých základních biblických pojmů a pojetí Bible samé, ale i o oživení našich všelijak zkreslených obrazů Boha a člověka. Autor má odvahu uvést i desatero podnětů k zamyšlení nad tím, proč je církev nepostradatelná (např. jako místo odporu proti silám, které nás ujařmují, odosobňují a ohlupují atp., nebo jako místo vysvobozování lidí z úzkoprsého myšlení).

Hovoří-li Rootmensen o víře, podtrhuje smělost, která charakterizovala jak proroky, tak i první učedníky – jak smělost tvořivě zaměřenou na budoucnost, tak i smělost se zacházením s tradicemi. Smělost, která jako dokonalá láska ven vyhání strach (s. 150). Ta má dost společného s odvahou být člověkem, takovým, jakým mohu a smím být. Smělost klást své vlastní otázky a nedat se opít rohlíkem. Svobodomyslnost, která neznamená ani tak hledat příslušné autority, jako spíše hledat vše, co přesvědčuje, i to, co je protestem proti všemu nelidskému a má blízko k poezii života. Hovoří o učení konáním i vzájemném učení v interakci s lidmi jiných názorů, postojů, etnik, náboženských zaměření i kultur. Hovoří o osobní zbožnosti a podtrhuje kázeň, kterou si člověk ukládá sám a která ho vede ke čtení Bible, modlitbě i meditaci ("žádné učení bez disciplíny"). A to zde ještě nehovoříme o kapitolce o nové teologii s jejím důrazem na narativní, metaforickou formu sdělování – příběhy a jednoduchým vyprávěním -jako tomu je v evangelijních podobenstvích (s. 158 - 159).

Knihu B. Rootmensena vydalo Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří v r. 2001. Je k dostání za 165 Kč. Věříme, že „každý, kdo hledá, nalézá“ – a někdy nalezne, co opravdu stojí za to.

Jaro Křivohlavý

Novinka! Marek E. Světlík: Díky, Adame

Těsně před koncem r. 2005 vydalo nové nakladatelství MESS knihu s titulem "Díky, Adame". Autorem je středoškolský profesor, překladatel z finštiny a presbyter dejvického sboru Marek E. Světlík.

V knize se mísí originálním způsobem autentické prvky s fantazií. Prolínají se tu vzpomínky na život vysokoškoláků v šedesátých letech minulého století a na svérázného otce se zážitky na schůzkách evangelické mládeže i z pozdějšího autorova působení na naší ambasádě ve Finsku.

Čtenáři se v knize setkají s množstvím jmen, která jsou dobře známa z církve i politického dění. Autor má opravdu široký záběr, který svědčí o jeho všestranných zájmech a vzdělání. Kniha však není pouze kumulací různorodých kapitolek, ale má i svého jednotícího "hrdinu", který do ní vnáší věrohodný děj.

Ptejte se na ni v církevních knihkupectvích!

D H

Kdo je ochoten pomoci vězňům
s duchovní literaturou?

Pomůže nám každá jednotlivá ekumenická Bible v jakémkoli stavu, každá kniha alespoň částečně křesťansky, duchovně či humanisticky orientovaná - a to ve velmi širokém záběru. Např. od Vzpomínek A. Balabána, Úzkost a naděje - i staré romány (např. M. Rafajová), přes Hesla Kohákových svišťů, D. Bonhoeffera až po K. Bartha a P. Tillicha. Pomohla by nám také starší čísla časopisu pro mládež „Bratrstvo" nebo stará AD-čka, obojí i ve větším množství. Dodávám, že ve vazební věznici je situace pro vězně těžší a také větší spotřeba a menší dostupnost literatury. Kdo by do naší vězeňské knihovny mohl něčím přispět - nejlépe, když se asi kontaktujeme telefonicky či písemně:

Daniel Pfann, vězeňský kaplan
PÚ 614/07, VV Ruzyně
161 02 PRAHA 6
tel./zázn.: 220184399

Beru je v ochranu

Koho? Naše poslance a senátory. To je snad nejbičovanější skupina obyvatel u nás. Bič mají v ruce novináři, vládci Strakovy akademie, státní úředníci, šlehy ovládají i posluchači rozhlasových besed. A všichni se nakonec uchylují k osvědčenému obratu: Za naše peníze, my je platíme… To je, panečku, argument! Po léta se procento důvěry v obě komory udržuje u nás na dolní úvrati. Jistě si tento nízký kredit vysloužili také sami jejich matadoři. Práce, kterou konají, je málo viditelná; naproti tomu neúčast na zasedáních, četba novin, když mluví opozice, jejich ospalý nezájem, to všem občanům neustále pohotově připomíná tisk i televize. Pastva pro oči. Proto se úctě těší malé.

Těžko se přesvědčuje těm, kdo jsou závislí na hlasech voličů, kdo jsou placeni ze státní kasy, jejichž práce je důležitá, ale ne pro všechny viditelně ze dne na den. Hlasování o bezpočtu zákonných předloh, debaty ve výborech, v plénu, rozhovory s odborníky, s voliči, s představiteli vlastních stran, toto úmorné, uspěchané každodenní je občanům vcelku skryto. Média pasou po senzacích, po tom, co je vidět. Berou si na mušku jejich platy. A pak to celkem snadno cvakne v hlavách občanů: my si je platíme. Nedojde jim, že to je jedna z polopravd, která se rozšířila jako mor.

Platy legislativců neplatíš, milý občane, ani ty, ani já. Platilo by to doslova a do písmene, kdyby se státní rozpočet skládal výlučně z daní, o nichž rozhodli právě reprezentanti nás všech v zákonodárných sborech. Státní rozpočet je však pestrá směsice příjmů a výdajů. Mezi položkami, které do něho připlouvají, jsou i příjmy ze státních podniků. A to nejsou žádné malé ryby. To, co se v podnicích, vlastněných státem vyrobí a na trzích prodá, je výsledkem práce a manažerských aktivit jejich zaměstnanců. Stát je v tomto smyslu účastníkem trhu jako každý jiný soukromý podnikatel. A z toho mu pramení určité výnosy. Ty nejsou závislé na daních, které do rozpočtu odvádí ostatní občané. Kdyby to šlo účetně oddělit, mohlo by se dokonce říci, že poslanci a senátoři jsou placeni z výnosů, které nedotovali všichni občané-voliči, nýbrž vlastně jen ti, kdo z občanů

Dokončení na str. 4

Jan Milič Lochman (3.4.1922– 21.1.2004)

K druhému výročí smrti bratra Lochmana bych rád uvedl několik výroků a ohlasů z oné i pozdější doby. Asi v r. 1970 jsme šli na rodinném výletě horskou stezkou. Proti nám přicházel pán, který se náhle zastavil, upřeně se na mne zadíval a s určitostí pronesl: „Ty jsi Milan.“ Byl to farář z Basileje, s nímž jsme se čtvrt století neviděli. Bez průtahů - „Kde se tu bereš? Jak se máš?" - šel k věci, jež mu byla zřejmě vysoce důležitá: „Poslyš, ten Milič Lochman je veliký zisk pro fakultu i pro církev“, - Jednou jsem jednal o českých věcech se studentkou theologie z Basileje. Spontánně prohlásila, že Lochman je naprosto nejlepší profesor na fakultě a že si toho velká většina studentů je vědoma. Jeho osmdesátiny a potom pohřeb přinesly celou řadu svědectví nejrůznějšího druhu s vysokým oceněním jeho osobnosti, od lidí učených i zcela prostých členů basiiejských sborů. Typické a významné bylo, že nikdy nechybělo zdůraznění vztahu k dědictví české reformace. On sám přímo důsledně uváděl její různé rysy i aktualitu pro přítomnost, a to v evropském rozměru. Setkal jsem se s bernským farářem, který u něho před 30 lety studoval, a s jiným, který znal velkou většinu jeho spisů. Oba jej shodně stavějí mezi své přední theologické učitele. S něčím podobným jsem se setkal i v naší církvi, když mi jeden kolega uvedl, že k podstatným záměrům pro blížící se důchod mu patří prostudovat tři hlavní dogmatické spisy Lochmanovy, výklad vyznání víry, desatera a modlitby Páně. Jeden zdejší farář mi kdysi psal, že čte právě jeho životní vzpomínky. „Kniha na mne působí velmi silným dojmem. Nevycházím z úžasu nad tím, co všechno po mnoha stránkách dokázal. Jaké šťastné řízení to bylo, že přijal povolání na basilejskou universitu." Později psal, jak těžce ho Miličova smrt zasáhla, „Už v mládí jsme pocítili vzájemnou sympatii, která vytrvala po celý život. Vídali jsme se jen zřídka, ale vždy se v nás pocit blízkosti obnovil. Byli jsme prostě lidsky na stejné vlnové délce. Jistě zde byl velký rozdíl v theologickém vědění i působení, v němž nás značně převyšoval, ale to nehrálo ve vzájemném styku žádnou roli." Basilejský farář našeho věku mi psal: „Začátkem roku jsem byl v nemocnici na vyšetření a bylo vysloveno podezření na rakovinu. Milič byl také nemocen a pozval mne k návštěvě. Přednesl jsem mu své myšlenky o věčnosti a o radostné naději, že v novém životě budeme s Kristem. Stejnou theologii vyznával i on. Bylo mi to k posile. Při odchodu mi s rozjasněnou tváří stisk! ruku a pravil: "Na shledanou v tomto anebo v jiném světě." Za týden přišla zpráva o jeho smrti. Můj zdravotní stav se zlepšil, a tak vděčně i pokorně přijímám novou lhůtu milosti jako dar shůry.“

Jistě jsou blahoslaveni, kteří v Pánu žijí a v něm umírají. Kteří pak jiné vyučují, stkvíti se budou jako hvězdy na obloze. To je zaslíbení pro svědectví našich životů a našeho působení, ať stojíme vysoko či nízko a žijeme kratší či delší čas. Vždy v Jeho šlépějích.

Š. M. Pavlinec

Václav Pokorný, zakladatel sborů

Nedávno uplynulo 150 let od narození br. faráře Václava Pokorného. Když zemřel v r. 1933, bylo mi patnáct let, dobře se tedy na něj pamatuji i na ledacos z jeho kázání. Jinak je ve sboru už jen málo bratří a sester, kteří byli např. od něho konfirmováni.

Václav Pokorný pocházel z Čáslavska, z malé obce Zaříčany, ve sboru semtěšském. Narodil se v rolnické písmácké rodině. Gymnázium studoval v Hradci Králové, kde byl bratr jeho matky profesorem. Po maturitě se rozhodoval pro matematiku-fyziku či teologii. Když se poradil se svým příbuzným far. Em. Havelkou v Libštátě, rozhodl se pro studium teologie a nikdy toho nelitoval. Studoval v Edinburghu a dovedeme si představit, jakého jazykového a myšlenkového úsilí bylo potřebí, aby si hoch z českého venkova odnesl odtud mnohý užitek pro celý život. Pokračoval v Basileji a nakonec absolvoval pro faráře, kteří chtěli působit v Rakousku, povinný ročník ve Vídni. Tam měly na něj rozhodující vliv přednášky reformovaného dogmatika prof. E. Böhla. Po ukončení studií pracoval nejprve téměř rok v holandsko-reformovaném sboru v Elberfeld-Barmen ve Wuppertalu. R. 1883 po farářské zkoušce byl ustanoven cestujícím (diasporním) kazatelem se sídlem v Brně, kam se přistěhoval 6. listopadu do Rudolfovy ul. (nyní České) č. 1 a začal svou svědomitou práci. Sháněl dělníky po cihelnách, služebné po rodinách, tovaryše u mistrů a studenty, kteří tehdy studovali především na c.k. slovanském-klasickém gymnáziu (nyni Kudelovo gymnázium na tř. kpt. Jaroše), kde už před ním vyučoval náboženství František Šebesta z Hustopečí. Byly to vpravdě skromné počátky uprostřed katolické většiny a z valné části německého obyvatelstva. 1886 se oženil s dcerou hořátevského faráře, později církevního rady Heřmana z Tardy Libuší, která mu byla věrnou oporou a pomocnicí v jeho díle. Měli spolu 11 dětí, 7 synů a 4 dcery. Všichni v příjemném prostředí pod Špilberkem ve zdraví vyrostli.

Jako cestující kazatel se staral nejen o brněnský hlouček, nýbrž zároveň o velkou část jihovýchodní Moravy. Z jeho práce vznikly sbory v Olomouci, Prostějově, Přerově, dojížděl do Třebíče, Kralic, Ivančic, Rychmanova, Silůvek. Brněnský sbor vzrostl do roku 1923 na 3300 členů. Z mateřského sboru se oddělil sbor v Brně-Židenicích 1929 a po smrti Pokorného sbor v Brně-Husovicích 1945 a sbor v Silůvkách 1956. Pod jeho pečlivým dozorem, poněvadž měl zálibu v architektuře, byl postaven kostel na Pellicově ul. r. 1895, Blahoslavův dům 1924, na tu dobu velmi moderně koncipovaný a sloužící dodnes nejen sborovým, nýbrž i větším církevním shromážděním, a modlitebna v Silůvkách. A velký sbor ve středu města se rozdělil v r. 1951 na Brno I. a Brno II.

To vše uvádím jen proto, abychom si v pokoře a vděčnosti uvědomili, jak velké dílo bylo dáno z milosti Boží tomuto muži mezi námi vykonat, kolik zde bylo potřebí statečnosti, rozhodnosti a vytrvalosti, ale také pastýřské citlivosti a laskavosti. Pokorný přitom věrně trval na jasné teologické linii, pevně zakotvené v biblickém poselství, soustředěné na tu jednu drahou postavu, na Ježíše Krista, Spasitele hříšníků, a na poslušnost směrnic k věčnému životu, obsažených v Božích přikázáních. V tom ve všem nacházel vždy znova povzbuzení uprostřed kruhu žáků prof. Böhla, který se pravidelně scházel se svým učitelem. Teologický profil Václava Pokorného dobře vystihují dvě biblická místa: "My kážeme Krista" (lK 1,23), které dal vepsat nad vchod do Betlémského kostela, a "Králi věků, nesmrtelnému, neviditelnému samému moudrému Bohu budiž čest a sláva na věky věků. Amen", které dala vepsat rodina na jeho náhrobek na brněnském ústředním hřbitově. V osobním životě nebyl ušetřen těžké životní zkoušky, kterou musela rodina projít za I. světové války, kdy bylo zároveň šest synů na různých bojištích, z nichž jeden, snad ten nejmírnější, Milič, padl záhy na srbské frontě a Amos se vrátil pozdě po formálním ukončení války jako ruský legionář (později jako právník - člen synodní rady). Dva synové přejali štafetu pastýřského povolání, Vladimír a Timoteus.

Vzpomínám na dědečka jako na muže vážného a důstojného, avšak ve chvílích uvolnění radostného a povzbudivého, a k nám dětem vždy velice laskavého. Nezapomenutelné zůstávají např. za jeho života Vánoce na staré fařе.

-oko-

Jubilea v Nosislavi

V loňském podzimu si sbor ČCE v Nosislavi připomněl několik životních jubileí těch, kteří svou službou, obětavostí a láskou obdarovávali náš sbor a ještě stále jsou s ním spojeni: „Ač se tváří nevídají, vzdáleni si zůstávají, přec se duchem v jedno pojí, neboť v jedné službě stojí.”

75 let se 7.října dožila s. farářka Miluše Nováková, která se svým manželem farářem Ctiradem a dcerou Magdou víc než 10 let svým osobitým, jemným a nevtíravým způsobem sloužila sboru, rodině, ač to nebyla služba lehká. Její služba zvěstí evangelia i svátostí večeře Páně vždycky obohacovala a potěšovala.

Před příchodem Novákových sloužil sboru 17 let bratr farář Pravdomil Brchaň - od 18. listopadu osmdesátník, nyní žijící s manželkou v Jindřichově Hradci. Čas svého správcovství sboru naplnil věrným a pokorným zvěstováním Slova Božího, které oslovovalo mladé i starší. Nesl i náročné a těžké břímě starostí, rozhodování o pracích stavebních a opravách, kterými sbor po celou dobu jeho služby procházel. Byla to stavba nové modlitebny v Přibicích a zejména generální oprava velkého kostela v Nosislavi a úpravy interiéru Husova domu. Byla to podivuhodná ochrana a Boží milost, která dávala sílu a odvahu odpracovat tisíce hodin a vložit do staveb značné finanční investice. Kromě toho během služby br. Brchaně byl sbor hostitelem několika velkých a organizačně náročných podniků: dvakrát „Evangelické dílo”, několikrát seniorátní školky mládeže i setkávání se sborem v Gubenu (z tehdejší NDR) s autobusovými zájezdy oběma směry. To všechno při bedlivém sledování i výhružkách až tvrdých zákrocích StB a církevních tajemníků. Léta služby bratra Brchaně v Nosislavi může vystihnout 2K 7,5. Toto naše blahopřání a slova vděčnosti sotva všechno vystihnou.

Ve Cvrčovicích se 8. listopadu dožil 83 let bratr Václav Pižl, tichý a pokorný učedník Pána Ježíše. Pro svou slepotu vzdálený obecenství církve, ale svými modlitbami i písničkami blízko Božího trůnu. Snad si ještě někteří z volyňských reemigrantů vzpomenou na Venouška z Michny v boratínském sboru, kde vyrůstal pod vlivem bratra A. Balabána. Naše blahopřání je slovy písničky.„Dá, čeho třeba, v pravý čas, Bůh v péči své tě má, tvé tužby zná, tvůj slyší hlas, On v péči své tě má, Bůh v péči své tě má.”

Blahoslav Dobrovolný

Inzerce

Misijní odbor KJ pořádá i v roce 2006 dva zájezdy do Izraele, kratší na jaře (7. - 14. 4.), delší včetně Jordánská na podzim (26. 10. - 5. 11.)
Program zájezdů na požádání zájemcům pošlu, když se obrátí na adresu:
Ludmila Hallerová
Ve vilách 7/63, Praha 4 - Michle
nebo mail: hallerova@volny.cz

* * *

Diakonie ČCE - středisko Zvonek v Praze 4 - Michli, vyhlašuje výběrové řízení na místo

ředitele/ky střediska.

Požadujeme:
VŠ vzdělání nejlépe v oboru sociální práce, tříletou praxi v řídící práci, organizační a komunikační schopnosti, ochotu přijmout a respektovat křesťanskou orientaci organizace.
Nástup možný dle dohody.

Profesní životopis s motivačním dopisem zasílejte do 17. 2. 2006 na adresu:
Diakonie ČCE,
Belgická 22,
120 00 Praha 2,
nebo e-mail ustredi@diakoniecce.cz.
Více na www. diakoniecce.cz.

č. 61

Televize

ČT1
Cesty víry - neděle 14.15 h
Kanadský lékař a psychiatr Rudolf Roden se narodil v Praze. Zde prožil i své mládí, v Praze se zamiloval do své budoucí ženy. Když byla jeho dívka Eva zařazena do trestného transportu, dobrovolně odešel do koncentračního tábora s ní. Hrůzy, které během války prožil, v něm vyvolaly pochybnosti, zda Bůh existuje a pokud ano,jak mohl toto dopustit. O složité životní cestě muže, který nyní léčí smíchem, o jeho životní lásce a vztahu k Bohu vypráví *dokumentární film Martina Mahdala.*

Křesťanský magazín - neděle 14.35 h
První Křesťanský magazín z Prahy bude malinko, opravdu malinko vzpomínat, neboť náboženské vysílání České televize má v lednu patnácté narozeniny. Obvykle dobře informovaní pánové Vávra a Vacek zvednou oponu historie a odkryjí tajemství pionýrských dob tehdy nezvyklého televizního žánru. S Milenou Bartlovou navštívíme obnovený emauzský klášter v Praze a vedle toho bude k dispozici i kupa zajímavostí a zpráv ze světa náboženství.
Připravili M. Otřísal, D. Brůhová, K. Karageorgiev, J. Čumpelík, režie Jan Brichcín.

Oznámení

Sbor ČCE ve Šternberku si v závěru minulého roku s vděčností připomněl výročí osmdesátých narozenin bratra Bořivoje Vejpustka a pětašedesátiny Jiřího Tomáška, současného kurátora.
Staršovstvo společně s celým sborem přeje oběma jubilantům do dalších let zdraví, Boží ochranu a požehnání.

Beru je...

Dokončení ze str. 3

ve státních podnicích pracují. Je mi divné, že sami poslanci a senátoři na tuto okolnost ještě nepoukázali. Na ní by mohli založit úspěšně svou obranu: není pravda, že nás platí všichni občané, že žijeme na jejich útraty. Stát si na naše platy sám vydělává.
Odvedlo by nás ovšem daleko, kdybychom potom začali přemítat, co to vlastně vypovídá o našem, státu, o struktuře našeho hospodářství, po-kud je možné, aby stát platil ty, kdo mají být zástupci všech občanů, celé společnosti. Ale jednu pověru by tato skutečnost odbourat mohla. Jenže, jak se zdá, o našich zákonodárcích platí to, co kdysi napsal Ferdinand Peroutka: Poreptavše poněkud, znovu přijali lehké sice, avšak pro muže plně aktivní málo čestné jho svého nevýznamného postavení.

Jakub S. Trojan

Bohoslužby

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Proko-pova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická církev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

3/2006

25. ledna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Nosné prvky evangelické tradice v současnosti
Jan Čapek

O dědičném hříchu
Josef Veselý

Lebky
Alena a Jiří Novákovi

Světový den modliteb letos v režii JAR

Stalo se už u nás tradicí, že se první březnový pátek scházejí věřící několika církví v jednom kostele, sboru či modlitebně, aby se společně pomodlili za vyřešení problémů země, která na daný rok připravila pořad bohoslužby. Loni to bylo Polsko, letos je to Jihoafrická republika. Ekumenické setkání pořádají národní organizace nejstaršího světového ekumenického sdružení - Světového dne modliteb.

Právě v Jihoafrické republice mají církve co dohánět. Vždyť některé reformované církve kalvínského typu teologicky obhajovaly apartheid a Světový reformovaný svaz toto učení prohlásil za herezi až v roce 1982 a z toho důvodu pozastavil členství např. Nizozemské reformované církve, dokud se od apartheidu nedistancovala, což se stalo až v r. 1998!

Málokdo z nás si umí představit, co apartheid znamenal. Ústředním zákonem pro něj byl zákon z r. 1950 "Population Registration Act", který rozděloval obyvatele podle barvy kůže do 3 skupin – na bílé, černé a barevné. V tom roce byly vyhrazeny ve městech zóny pro jednotlivé rasy. Od r. 1940 bylo zakázáno "míšení ras", od r. 1951 byly trestány sexuální vztahy mezi bílými a barevnými. V r. 1952 byl omezen příliv Afričanů do měst. Afričané byli vybaveni pracovními knížkami a pasy s určením místa pobytu. Ročně se dostalo do vězení na 0,5 milionu lidí, kteří u sebe neměli tento pas. Další zákony umožňovaly cenzuru a rychlé vyhlášení stanného práva. Mnohé školy byly zavřeny, státní podpora pro misijní školy seškrtána, možnosti vzdělání pro Afričany byly omezeny, od r. 1959 nesměli barevní studovat s bílými na jedné universitě (směli studovat na několika málo "barevných" odborných vysokých školách). Protesty byly policejně umlčovány (např. v r. 1960 v Sharpesville 69 mrtvých, 186 zraněných), při protestním pochodu téhož roku v Pretorii ze 30 tisíc demonstrantů bylo 18 tisíc zavřeno do vězení. V r. 1976 bylo krvavě potlačeno mládežové povstání v Soweto proti rasistickému omezení přístupu ke vzdělání (575 obětí)...

Na straně druhé byly jiné církve a jejich představitelé, kteří proti apartheidu bojovali. Jedním z nejznámějších a nejvlivnějších církevních představitelů v JAR je anglikánský arcibiskup Desmond Tutu. Byl arcibiskupem v Kapském Městě a obdržel v roce 1984 Nobelovu cenu za mír. Byl vedoucím představitelem jihoafrické rady a mezi lety 1996 a 1998 vedl komisi pravdy a smíření, která odkrývala těžká poškození lidských práv v době apartheidu. Tato komise měla přispět k výstavbě nové JAR i finančním odškodněním obětí apartheidu. Biskup Tutu pracoval v jihoafrické radě církví, byl kritický vůči vládě, protestoval proti zákonům snižujícím lidskou důstojnost a podporoval pronásledované režimem. To vedlo generálního sekretáře Rady církví a pastora Nizozemské reformované církve dr. Fredericka Christiaana Beyers Naudé ke "klatbě".

S následky apartheidu se Jihoafrická republika vyrovnává dodnes. Vedl totiž také ke zničení čtvrtí, kde dosud žili desetiletí vedle sebe lidé různých kultur. Obyvatelé byli odsunuti bez majetku do vzdálených domovin bez infrastruktury. Celkem za doby apartheidu bylo násilím přesídleno na 3,5 milionu Afričanů. Ztratili práci, zpřetrhaly se rodinné a přátelské kontakty, byly zničeny farnosti. Problémy se zásobováním obyvatelstva na venkově se drasticky zhoršily i v důsledku ohrožení virem HIV a nemocí AIDS. To, že se o staré lidi postará nastupující generace, již neplatí. AIDS ohrožuje mladší generace a lidi v produktivním věku. Povinnost postarat se o sirotky tak stále více připadá na nejstarší generaci, zvláště na babičky. Mnozí lidé dopravují své děti na venkov, protože se domnívají, že tam spíš přežijí než ve městech. Staří lidé dnes dostávají penzi, ale ta často nestačí na výživu vnoučat a jejich výchovu do dospělosti. To postihuje především staré ženy - vdovy, které nemají žádnou půdu a jsou slabé. Přes 30 % venkovských domácností je vedeno osamělými ženami. Když taková stará žena zemře, přebírá její funkci často 10 - 12leté děvče. Dříve předávala starší generace dobré rady a zemědělské zkušenosti generaci mladší. Dnes jsou vztahy narušené a obdělávaná půda nestačí pro obživu. V roce 2002 dosáhl počet osiřelých čísla 11 milionů! Každoročně k tomu přibývá další milion.

Podle oficiálních údajů je 12,5 % veškerého obyvatelstva a přes 20 % dospělých infikováno virem HIV. Víc než 3 miliony je žen - skoro 30 % těhotných je HIV pozitivních. Ročně na

Dokončení na str. 4

O věcech podstatných

Chci mluvit o evangelickém učení, o teologii, o evangelickém poselství ve vědomí, že vyznávání a vyznavačství náleží k podstatným křesťanským věcem. „Není možné," píše R. Říčan v předmluvě ke Čtyřem vyznáním, které vydala Komenského evangelická fakulta bohoslovecká v roce 1961, „být Kristovým učedníkem bez vyznání jeho jména, bez vyjádření jeho pravdy, jak je nám v Písmu podána.“ Ta 4 vyznání pocházejí ze 16. století. Evangelická fakulta je znovu vydala s tím záměrem, aby slovo Boží, jež je základem všech 4 vyznání, nás opravovalo a napravovalo i uvádělo v plnější poznání pravdy a zmocňovalo k jejímu následování. Že se evangelická církev od těch dob nezmohla na vlastní, současné vyznání, svědčí o vyznavačské ochablosti nebo spíše o omylu, že církev v dnešní době takové vyznání nepotřebuje. Asi by chtěla ty „staré“ evangelické pravdy čtyř vyznání jen oprášit, aby z nich zůstalo jádro nezatížené „starou“ teologií. Tak církev vychází vstříc těm svým členům, kteří nejsou ochotni přemýšlet v domnění, že přece náboženství a fotbalu rozumí každý člověk bez nesnází. V jejich evangelictví převládá cit nad rozumem, rodové dědictví nad uvážlivou volbou. Na všechno, co míří na hlubinu, reagují slovy, že je to těžké, případně nesrozumitelné. Není to výhradně jejich chyba. Byli k ní vychováváni právě v církvi, která ty „staré“ pravdy opustila, aby se přizpůsobila moderní době. Za tímto neblahým a neuváženým rozhodnutím lze nalézt tři důvody:

Za prvé je to v protestantismu rozšířené přesvědčení, které zastávali i protestantští teologové na svých kazatelnách, že se učení liší od života, že je životu podřazeno jak v kvalitě, tak v důležitosti. Pro mnohé z nich se teologie rovnala sterilitě, neplodnosti. To není nic nového nad to, co odedávna známe jako rozdíl mezi teorií a praxí. Není divu, že obsah kázání pozbyl na významu, zatímco v reformaci byl na prvním místě. Neslušelo ptát se, co pan farář kázal, vědělo se, že to bylo něco o světě, o člověku a případně o Bohu. Lidem se zdálo, že obsah kázání není tak důležitý, aby se o něm mělo mluvit. Jiné věci jsou v církvi prvořadé a neodkladné. A právě toto pořadí svědčí o zmatku, první se stali posledními a poslední prvními. Tak se stalo, že kázání Božího slova (a jeho obsah) bylo přesunuto z věcí podstatných mezi věci případné. Byla to degradace kázání ve prospěch praktických a církevních otázek, o jejichž vyřešení šlo v zájmu jednoty mezi evangelickými církvemi, které mají společnými silami zaútočit proti moderní nevěře a proti Římu. Tento boj vnímala evangelická církev jako prvořadý. Už netřeba dále mluvit: mezi evangelíky rozšířené přesvědčení o druhořadosti učení a kázání byla pomýlenost prvního řádu.

Za druhé: Přesto se nám zdá, že té jednoty, namířené proti moderní nevěře a proti Římu, bychom se neměli vzdát. Je přece v našem rozděleném křesťanském světě nutná a vždy žádostivá. A proto znovu přicházíme s otázkou, zda je opravdu potřebné vytahovat na pořad dne otázku pravého učení a zda je to vhodné v této chvíli. Proto je dobré si uvědomit, že výsledky dosavadního boje nás neopravňují k tomu, abychom

Dokončení na str. 2

Ke 100. výročí Kostnické jednoty

Pohled do budoucnosti

Milí přátelé, vážené sestry a bratři,

je nesporně snadnější zmapovat uplynulý čas a popsat cesty, kudy se v minulosti šlo (i když to vyžaduje soustředěnou a pečlivou mravenčí práci – za kterou jsme br. J. Štěpánovi velice vděčni). Ovšem ani nejpodrobnější vypsání směru, kudy Kostnická jednota v minulosti putovala, nám nepomůže vynést a narýsovat souřadnice, které by vytyčovaly cestu v dalších měsících, letech a snad i desetiletích. Nic naplat, pro tu stoletou dámu je třeba promýšlet kroky, které by odpovídaly nejen jejímu věku, prožitým zkušenostem, ale především podmínkám, kudy bude procházet, co nás obklopuje, co na nás působí. Jaké jsou otázky a potřeby této doby. Co aktuálního vyvstává před naší společností a zvláště před tou křesťanskou menšinou, která zde žije. Samozřejmě, že nejpodstatnější je otázka, stojí-li za to se nad tím ještě zamýšlet. Zda-li by nebylo nejrozumnější oslavit 100. výročí vděčností za to, co Kostnická jednota konala, čím posloužila církvím i společnosti a – vzhledem k naší současné situaci a možnostem uzavřít, řekl bych, se ctí její dosavadní působení... Ano, nabízí se to – a také si uvědomujeme, že by to bylo dozajista to nejsnadnější, co se dá dělat. Pravda, s nostalgií a možná i trochu se zahanbením bychom žili ve vědomí, že to možná tak nemuselo skončit, že jsme se mohli zasadit ještě o nějaké resuscitační pokusy ... Ale jak jsem pověděl a jak si to uvědomují všichni, kteří v posledních desetiletích usilovali, aby Kostnická jednota dále nejen existovala, ale i vyvíjela užitečnou činnost, není to jednoduché; ostatně, nepodařilo se vzbudit o její aktivity nějaký zájem mezi střední i mladší generací...

Přiznám se, že pro mě není v této souvislosti rozhodující, jak početná je naše členská základna, jak zdatné jsou naše síly, jaké máme perspektivy – ale že je při mém rozvažování důležitější, jaké jsou potřeby této doby, zda vnímáme, že se objevují nějaké nové potřeby, že jsou důležitá témata a oblasti, které jsou zanedbávány – a zda jsou jiné spolky a organizace, které se tomu dostatečně věnují a zvládají to... Jestliže však vidíme – mohu-li použít obraz z prorocké zvěsti – jakousi mezeru v hradbách a není, kdo by do ní vstoupil, pak ještě, byť na vratkých nohách a všelijak zesláblí, se snažme tuto mezeru zaplnit – ale také si buďme i nadále vědomi, že jsme nahraditelní a že bývá také čas udělat místo někomu zdatnějšímu, výkonnějšímu, povolanějšímu.

Rád bych přednesl stručný nástin 3 bodů, ve kterých spatřuji úkoly pro Kostnickou jednotu, a k nim přidal 3 způsoby, jakými by na ně mohla reagovat:

a/ Evropská unie, - s tím spojená otázka po našich kořenech /nebojovné postoje ke katolíkům.../

Zatím stále zmatenější vývoj integrace na evropském kontinentě, s ním spojené stírání hranic nejen politických, vytváří vpravdě novou situaci pro současného člověka i pro jeho budoucí podmínky v tomto geopolitickém prostoru, který je ovšem nemyslitelný bez vnitřní, duchovní náplně. Není se co divit, že v tomto převratném vývoji dochází k odsouvání či přímo opomíjení otázek, které jsou však opravdu důležité.

Domnívám se, že by bylo velice zapotřebí připomínat horká, aktuální témata, o kterých se všeobecně hodně hovoří, ale připomínat je z pohledu nejen biblického, obecně křesťanského (to především), ale

Dokončení na str. 2

Nad Biblí

Byla tu ptačí chřipka již více než před třemi tisíciletími?

V poslední době vědci z různých oborů stále více věnují svou pozornost starým mýtům. Ukazuje se, že nám tyto prameny mohou prozradit řadu poznatků důležitých pro naši současnost. Také Bible je v tomto směru jedinečným zdrojem informací. Pokud ji čteme opravdu pozorně, zjistíme, že jsou zde často popisovány zcela konkrétní události, které jsou časově i místopisně přesně určeny.

Nedávno jsem si to znovu uvědomila při čtení knih Exodus a Numeri, kde mne upoutaly dvě zprávy o nasycení Izraelců masem na jejich cestě pouští do země zaslíbené.

I když jsou si oba texty dost podobné, v podstatě se liší. Každá z těchto událostí se odehrála na jiném místě, v jiném čase a se zcela rozdílnými důsledky.

První zprávu nalezneme v 16. kapitole 2. Mojžíšovy, ve verši 11-13.

„Tu Hospodin promluvil k Mojžíšovi: Slyšel jsem reptání Izraelců. Vyhlas jim: navečer se najíte masa a ráno se nasytíte chlebem, abyste poznali, že já jsem Hospodin, váš Bůh.

Když pak nastal večer, přiletěly křepelky a snesly se na tábor."

Tuto událost si pak ještě Židé připomínali v Žalmu 105, ve 40. verši, kde čteme:

„Žádali a přihnal jim křepelky…" Čas i místo jsou přesně uvedeny. Stalo se to večer, přesně patnáctý den druhého měsíce poté, co Izraelci vyšli z egyptské země, a to na poušti Sín, která se rozkládá mezi Élimem a Sinajem.

Druhý příběh, který je pro nás z dnešního hlediska mnohem zajímavější, nalezneme až ve 4. Mojžíšově, v 11. kapitole, verš 31-35.

Čteme zde: „Vtom se zvedl vítr seslaný Hospodinem, přihnal od moře křepelky a rozhodil je po táboře, asi do vzdálenosti jednodenní cesty na tu i onu stranu kolem tábora, do výše kolem dvou loket nad zemí."

Čtěte pozorně. V tomto případě se křepelky nesnesly dolů na tábor, ale zřejmě mrtvé nebo umírající padaly k zemi. Stalo se to zřejmě ráno, neboť Izraelci je sbírali celý den, celou noc a ještě i následující den.

Důsledky požití této stravy byly nedozírné. Ve verši 33. téže kapitoly čteme, že „…ještě měli v zubech maso, ještě nebylo ani rozžvýkáno", když začali houfně umírat. Současník si na tomto místě nutně musí položit otázku, zda lidé se už při sbírání ptáků a jejich přípravě nenakazili, takže zemřeli dříve, než stačili jídlo sníst.

Katastrofa byla tak veliká, že místo, kde se odehrála, Izraelci nazvali Kibrót – taava, což v překladu znamená Hroby žádostivosti.

Vzpomínka na tuto druhou událost je pak ještě zapsána v Žalmu 78 (23-31): „…Měli ještě pokrm v ústech, když proti nim vyšlehl hněv Boží…" Místo je opět určeno daným názvem. Vzhledem k tomu, že vítr přihnal křepelky od moře, by se dalo usoudit, že tentokrát se jednalo o podzimní tah hejn, kdežto v prvém případě se událost stala jeden měsíc po svátku pesach (který odpovídá křesťanským Velikonocům). Šlo tedy o jarní tah ptactva.

Obě dvě místa, kde se tyto události staly, pak ještě nalezneme v seznamu čtyřiceti dvou izraelských stanovišť oddechu na cestě do země zaslíbené ve IV. Mojžíšově, 33. kapitola. I když dnes nelze většinu těchto stanovišť zeměpisně určit, zdá se, že v době, kdy byla sepsána, byla známa. Svědčí o tom třeba přesnost, s jakou je popsán Élim jako místo, kde bylo dvanáct pramenů a sedmdesát palem.

Závěrem bychom si asi měli ještě položit otázku, jak stará je tato zpráva. Když se podíváme do chronologické tabulky ke Starému zákonu, která je součástí českého ekumenického překladu, zjistíme, že Mojžíš zde není uveden. Datování počíná až od jeho nástupce a pokračovatele Jozueho, kde se předpokládá pronikání izraelských kmenů do Palestiny asi roku 1200 před Kristem.

Nuže, myslím si, že tato zpráva o možné epidemii ptačí chřipky ve starověku asi nebude zajímat jenom teology.

Jindřiška Kubáčová

Ke 100. výročí Kostnické jednoty

Dokončení ze str. 1

podávat k nim i pohledy a soudy evangelické theologie, evangelické věrouky... (kde je to možné).

Navíc – a to je obzvláště důležité, nemělo by dojít k rezignaci na připomínání i témat, která nejsou aktuální, která dnešní člověk ve své namyšlenosti i spěchu přehlíží... Témat, která jsou zapomínána k velké škodě, protože na nich se ukazuje něco podstatného pro náš život, pro jeho utváření, pro kvalitu života, pro jeho udržitelnost... to jsou oblasti, věci, události, osobnosti, které se vytrácejí z obecného povědomí a v nichž můžeme nacházet pomoc pro svou orientaci v současném světě a upozorňováním na ně být jakýmsi tolik potřebným až prorockým hlasem v současné společnosti.

Je nezbytné, ale ovšem také nepopulární, připomínat křesťanské kořeny této civilizace a hodnoty, ze kterých nejen vyrostla, ale které ji také mohou udržet v následující epoše. Nemylme se, ačkoliv se tolik zdůrazňuje, že žijeme ve světě informací, to neznamená, že jsou lidé poučenější v těch zásadních otázkách. A i když snad všechno podstatné bylo již někdy, někde, někým řečeno, je třeba to znovu objevovat a připomínat těm, kteří jsou zavaleni záplavou informací, se kterými si leckdy nevědí rady...

Je neoddiskutovatelné, že dosavadní historie Kostnické jednoty je poznamenána vyrovnáváním se s katolickou církví, jejím vlivem především politickým, ale také s jejím chápáním české otázky, výkladu našich dějin. A přiznejme, že mezi mnohými našimi členy a příznivci je to stále hlavní a stěžejní bod přemýšlení a vnitřního trápení... Také si myslím, že tato záležitost nás bude ještě dlouho provázet, ale spíše bychom se měli soustředit na to, kde může hlas křesťanů v této sekularizované společnosti zaznívat jednotně (ač nechceme mlčet k tomu, co nepovažujeme na té druhé straně za správné, a chceme se učit být otevření i ke kritickým hlasům zaznívajícím na naši adresu).

b/ Místní ekumenická spolupráce.

Podmínky pro práci církví se po roce 1989 rapidně změnily – ale kromě mnoha kladných věcí se objevily i takové, které nás poněkud zaskočily. A mezi nimi asi neradi vidíme určité omezení pravidelnější ekumenické spolupráce. Ano, na úrovni představitelů církví dochází k pravidelným setkáváním. A obvykle jednou ročně, nanejvýš ještě i při dalších příležitostech než bývá ať alianční modlitební týden či týden za jednotu křesťanů, k nějaké pravidelnější spolupráci nedochází. To má mnoho příčin – vytížení vlastními sborovými aktivitami – ale také, přiznejme, určitou zahleděností do svých vlastních zájmů, možná i trochu jsou obavy z vlivu „konkurence". Kostnická jednota jako spolek a nikoliv jako církevní společenství může mít v tomto výhodu. Může být platformou pro nejrůznější aktivity, aniž by bylo podezření, že z nějakého sboru či církve chce odlákat její členy. Navíc, jako spolek ne zcela dogmaticky vyhraněný, může být otevřenějším, tolerantnějším prostředím pro setkávání lidí různých tradic a důrazů.

c/ Vydavatelská činnost – a myslím především na Evangelický týdeník Kostnické jiskry.

To je sláva i největší starost našeho spolku. Kolikrát se už tato činnost ocitla na hraně své existence – a přece, i zde vidíme pole pro činnost, která není jinde dostupná. Ano, každá církev vydává své časopisy, dnes i většina jednotlivých sborů má své tiskoviny, sborové dopisy, oběžníky atd. A objevují se v nich i dobré a podnětné věci – a přece, týdeník, navíc stále s takovým počtem čtenářů i s takovým potenciálem být hlasem, který zaznívá nejen v zájmu úzce profilované skupiny, ale v obecně protestantském duchu, je těžko nahraditelným prostředkem, ve kterém se může objevovat pomoc pro členy nejrůznějších církví, ale ve kterém se také může širší veřejnost seznamovat s hledisky a postoji evangelíků, kteréžto, přiznejme, bývají leckdy hluboko zasuté...

***Jak toho dosáhnout?** Jak plnit úkoly, které asi všichni nějak cítíme, o nichž máme představu, že by dělány být měly... Inu, to je otázka ještě složitější... Obávám se, že kdybychom měli kromě pohledu do minulosti ještě jakýsi statistický přehled o současné činnosti Kostnické jednoty, že by nám to vzalo odvahu o nějaké budoucnosti vůbec mluvit. Ale jak jsem předeslal, podstatný je úkol – a tak se snažíme rozhlížet, jak dostát tomu velkému pověření za našich současných možností:*

a/ Pořádáním z centra, tedy z výboru Kostnické jednoty a z okruhu jeho blízkých spolupracovníků, určitých aktuálních seminářů. Bude třeba odvahy se pouštět do nových věcí, nepohybovat se jen na nám dobře známé a tedy i bezpečné ploše, ale vyhledávat i částečně problematická a ožehavá témata, která však se nás citelně dotýkají, v nichž potřebujeme nacházet orientaci pro sebe i pro své spolubližní.

b/ Spolupráce s domácími, ale i zahraničními křesťansky orientovanými spolky a společnostmi a s hnutími, která mají podobné zaměření, podobné cíle, ale s nimiž nám chybí kontakty, nevíme přesněji o tom, čím se zabývají, o mnohých nevíme takřka nic, zůstáváme i izolovaní na naší domácí scéně, o zahraniční ani nemluvě. Mám za to, že toto je oblast, která zůstávala stranou našeho zájmu, že jsme se připravili o možnosti přejímat zkušenosti, rozdělit si práci, spojit síly.

c/ I nadále nevzdáváme snahu o obnovu spolkové činnosti v místních odborech za pomoci našich individuálních i kolektivních členů. Je otázka, zda stačí nabízet např. každoroční tematický plán... Zda bychom neměli vstupovat do osobního kontaktu s jednotlivci, kteří ještě v místních odborech jsou.. Zda nenabízet uspořádání nějaké akce tam, kde už činnost Kostnické jednoty usnula... Je jisté, že k tomu bychom potřebovali trochu širší okruh ochotných spolupracovníků – ale věřím, že by se aspoň jednotlivci našli a že by pak činnost těchto složek měla dobrý a inspirující vliv i na Ústřední výbor, který je v této době poněkud izolován a bez potřebné zpětné vazby.

Jsem vděčný, že jsem mohl přednést několik svých postřehů a snad se časem dostaví i konkrétní nabídky k pomoci, k převzetí odpovědnosti za určitý okruh práce, kterou bychom chtěli dělat ke cti a chvále Boží i k užitku svému i svých bližních, ať jsou z jakéhokoliv prostředí.

Bohumil Kejř

O věcech podstatných

Dokončení ze str. 1

jej vedli stejným způsobem dál a nechávali otázku pravého učení v koutě. Je ovšem fakt, že kdo se začne zabývat evangelickým učením, narazí na rozpory, které dodneška nejsou odstraněny. Myslím tu na pamětný rozhovor v Marburku ve dnech 1. - 4. října 1529, kde se evangeličtí vůdcové Luther a Zwingli nedohodli na Kristově přítomnosti ve svaté Večeři. Protože takových rozporů je víc, kdo chce zůstat přítelem dosažené evangelické jednoty, raději se jim vyhne. Otázka pravého učení je opět zametena pod koberec.

Za třetí: Otázka pravého učení vyvolává velké, snad největší rozpaky v moderním protestantismu: takové učení nemáme. Omlouváme to a mluvíme jako ta liška, jíž byly hrozny kyselé, protože visely příliš vysoko. Neuvažovali bychom tak, kdybychom vskutku měli všechny podstatné věci k zvěstování. Stará Jednota bratří je znala a ještě je měla. Učila, že z Boží strany jsou podstatnými věcmi milost Boží, zásluha Ježíše Krista a dary Ducha svatého. Ze strany člověka jsou jimi víra, láska a naděje jako dary, jimiž je člověku darována účast na objektivním díle Božím. Bůh tedy nezaložil spasení na tom, co lidé, když chtějí, dáti mohou, nýbrž právě naopak na tom, co se z Boha, skrze něho a v něm samém působí. Taková teologie přesvědčuje a dotazuje se našeho svědomí, zda a jak odpovídáme na Boží skutky, na zásluhy Ježíše Krista. A my musíme vyznat, že nám ze starého dědictví málo zbylo. Není rozdílu mezi městem a venkovem, ani mezi teplejším, zbožnějším a na druhé straně studenějším prostředím. Všude je zřetelný odklon od starého, tradičního učení. Otázka pravého učení nás přivádí před prázdnotu, která zeje uprostřed našich církví a našeho křesťanství. Naši předkové a my po nich jsme ji pomáhali hloubit. Nemá smysl setřásat ze sebe odpovědnost a poukazovat na osvícenství, na světové války, na současné zesvětštění života jako na viníky. Ničemu a nikomu nepomůžeme, zůstáváme-li věrni starému evangelickému způsobu, jímž rádi zpíváme o svatém dědictví, které máme uchovat. Ty staré pravdy je nutno nejprve přijmout, než z nich budeme žít a o nich zpívat. Jako bychom byli v muzeu, kde se tolikrát čte: Pokračujte, nedotýkejte se - aby se zblízka nepoznalo, jak se nám nedostává podstatných věcí. Obcházíme je opatrně a děláme, že je nevidíme. Počínáme si jako kněz a levíta z podobenství, kteří obešli člověka, jenž upadl mezi lotry. Usuzujeme, že je to věc odborníků pečovat o pravé učení, a my se pak budeme věnovat společným věcem, které neohrožují pokoj mezi námi a klidný spánek. Právě v našich dnech se život církví dostává pod lupu společnosti, která přímo ukazuje na bolavá místa v církvi a nepřímo na nedostatek věcí podstatných. Církev se nemůže vyhýbat rozhovoru o otázkách pravého učení už z důvodů sebezáchovných. Je totiž ve světě kolem ní dost uchazečů, kteří by ji rádi nahradili. Nejprve však jsou to "přátelé" uvnitř církve, fundamentalisté všeho druhu, o nichž se ví, že nejsou připraveni ani ochotni ke skutečnému rozhovoru, a přece chtějí v církvi vládnout. Bez rozhovoru se však slabost církve nezhojí. Rozhovor o otázkách pravého učení bude svědectvím, že církev zvedá hlavu ze svého ponížení a že již sahá po svém dědictví u Boha.

Josef Veselý

Rozhledy

Izrael

Vědci nacházejí stopy po Goliášovi

Při vykopávkách v Izraeli narazili archeologové na pozoruhodný nález: našli asi 3000 roků starý střep se jmény, které by mohly ukazovat na biblického Goliáše, který podlehl v boji mladému pastýři Davidovi.

Jak známo, zabil ho kamenem z praku. Střep pochází z pahorku Tel es-Safi (v Izraeli je mnoho pahorků, „telů", pod nimiž se většinou dá tušit některé zaniklé město), který leží mezi Jeruzalémem a Gázou, kde mělo ležet filištejské město Gat, v Bibli zmiňované.

Oznámili to profesoři Manfréd Gorg a Stefan Wimmer z katedry starozákonní teologie katolické teologické fakulty univerzity v Mnichově. Spolu s vedoucím vykopávek, profesorem Arenem Maierem z Bar-Illanovy univerzity v Ramat Gan začali projekt na výzkumu starověkých Filištejců.

Na střepu jsou vyrytá písmena, která profesor Wimmer identifikoval jako původní jazyk Filištejců: „Sjednotili jsme se na tom, že na střepu jsou vyrytá jména, mezi nimiž lze poznat rannou formu osobního jména, které je v Bibli zapsané jako ‚Goliáš'."

Kdyby se tak dokázalo, že v době bojů mezi Izraelci a Filištejci bylo v Gatu jméno Goliáš používané, vrhlo by to světlo na historické pozadí a okolnosti souboje mezi Davidem a Goliášem. V tom je vědecký význam nápisu, který by (nejen) pro archeology a teology znamenal senzaci.

Z německého časopisu Entscheidung 1/2006 přeložila Ludmila Hallerová

Udělej si čas

Udělej si čas na práci,
je to cena úspěchu.
Udělej si čas na myšlení,
je to pramen síly.
Udělej si čas na hraní,
je to tajemství věčného mládí.
Udělej si čas na čtení,
je to studnice moudrosti.
Udělej si čas na snění,
přivádí tě blíž ke hvězdám.
Udělej si čas, aby ses rozhlédl,
den je příliš krátký k tomu,
abys byl sobecký.
Udělej si čas na smích,
je to hudba duše.
Udělej si čas na to být přátelský,
je to cesta ke štěstí.
Udělej si čas milovat
a být milován,
je to bohatství života.
(Podle staré irské modlitby)

Přeložil mjo

250 let od narození W. A. Mozarta

Nejdříve Bůh, potom tatínek

Mozartovi rodiče se podobali rodičům dnešních sportovních a hudebních „nadějí". Když otec Leopold Mozart rozpoznal zkušeným okem profesionálního hudebníka výjimečný chlapcův talent, vynaložil všechny síly, aby jej co nejčasněji podchytil a aby synovi umožnil zahájení hvězdné kariéry. A když Wolfgang už v dospělém věku odešel do Paříže, kde doufal najít lepší možnosti uplatnění, provázela ho tam maminka, aby se mu starala o jídlo a oblečení. I současná doba zná takové případy.

Obdiv, který Mozart sklízel už jako dítě při turné po předních evropských městech, byl oprávněný. Své výjimečné nadání dokazoval hošík na houslích i klavíru se zakrytými klapkami, určoval přesně tóny zvonů, sklenic a bicích hodin. K basovým tónům improvizoval svižně rozvité vícehlasé melodie, z listu doprovázel neznámé árie. Nejmladší Bachův syn Johann Christian („londýnský Bach") si maličkého Wolfganga vzal mezi kolena a hrál s ním čtyřručně. Ale proto ještě malý umělec nepřestal být dítětem. Když na vídeňském císařském dvoře uklouzl a na nohy mu pomohla o pár týdnů starší velkovévodkyně Marie Antoinetta, pozdější francouzská královna, prohlásil: „Jste moc hodná, vezmu si vás za ženu." Příliš velké chvály vyvolávaly u něho v tomto věku spíše slzy. Nelze ani říci, že by ho světla ramp a rodičovský obdiv příliš demoralizovaly. Rodiče ho vedli nejen k hudbě, ale i k Bohu. Jeho dětské motto prý znělo: „Nejdřív Bůh, potom tatínek." Otce vždy respektoval a trápil se, když mu otec neschvaloval nerozvážné vzplanutí ke zpěvačce Aloysii Weberové a když mu nechtěl dát požehnání ke sňatku s její sestrou Konstancií. Rodiče ctil, jak poznáváme i z jeho korespondence. Napsal: „Čím větší nadání Bůh dětem propůjčil, tím větší mají povinnosti ho využít a zlepšit postavení své i svých rodičů… Využít nadání nás učí evangelium. Podle něho jsem svému otci, který neúnavně věnuje všechen svůj čas mému vzdělání, zavázán před Bohem i před svým vlastním svědomím vděčností…" A když v Paříži umírala matka, snažil se Mozart na dálku potěšit otce: „Mějme důvěru v Boha a utěšujme se myšlenkou, že všechno, co se děje podle vůle Všemohoucího, je dobré…" V tutéž dobu napsal příteli: „Když mi bylo nejhůř, prosil jsem Boha o dvě věci, a to o lehkou smrt matčinu, pro sebe pak o sílu a odvahu."

Když už jako dospělý muž koncertoval v Neapoli, musel svléknout z ruky prsten, poněvadž pověrčiví posluchačí tvrdili, že jeho neuvěřitelná virtuozita prýští právě z prstenu. (Podobně obviňovali N. Paganiniho ze spolků s ďáblem.) Mozart si však byl dobře vědom, že za svou výjimečnost vděčí Bohu, i když se zvlášť v posledních letech života dosti často vzdaloval od Božích cest.

Dětský portrét Wolfganga Amadea Mozarta

Složil nejméně 600 děl nejrůznějších forem, z toho asi 90 má vysloveně křesťanský charakter. Tvůrčí nápady z něho tryskaly jako voda z fontány. Toužil tvořit opery na německé texty a mrzelo ho, že k dispozici byla pouze libreta v povrchním „vlašském" stylu. Při své práci snadno přecházel od „světské" hudby k hudbě církevní. Tak třebas z „Korunovační mše" převzal motiv do árie ve „Figarově svatbě". Dodnes chrámové sbory zpívají jeho moteto „Agnus Dei" a ozývá se kantáta „Exultate, iubilate".

Za života sklízel Mozart nejen uznání, řády a zlaté tabatěrky, ale i mnoho nevraživosti a nepochopení. Přesto napsal: „Uléhám vždy s myšlenkou, že mne tu snad… druhého dne už nebude. A přece nikdo z lidí, kteří mne znají, nebude moci říci, že jsem byl kdy mrzutý nebo smutný. A za tuto blaženost každodenně děkuji Stvořiteli a přeju ji ze srdce každému ze svých bližních."

V závěrečných trpkých chvílích života skládal slavné „Rekviem" a na lůžku zpíval s přáteli jeho část „Repugium". Poslední radostnou zprávou byl pro něho vzkaz, že byl jmenován varhaníkem u vídeňského sv. Štěpána. (Totéž místo zastával o mnoho dříve Bachův předchůdce Johann Pachelbel, od jehož úmrtí uplyne 3. března už 300 let.) Po Mozartově smrti 5. prosince 1791 císař Leopold II. (bratr Josefa II.) pomohl vdově po skladateli zorganizovat koncet na splacení značných dluhů. Konstancie Mozartová se po letech znovu provdala za dánského barona Missena, který jí byl nápomocen s vydáváním Mozartových děl i s výchovou dětí z prvního manželství (ze šesti dětí zůstali naživu žel jen dva synové).

Roku 1815 vydal anglický výrobce punčoch W. Gardiner šestidílnou sbírku „Posvátné melodie", v níž k úryvkům slavných melodií připojil anglické duchovní texty. Tak také k upravenému úryvku Mozartovy mše G dur přidružil text anglické báslnířky, farářské dcerky, F. R. Havergalové: „Vezmi, Pane, život můj, k své jej službě zasvěcuj… vezmi mé i schopnosti, svou je řiď vždy moudrostí…" Tato slova by jistě byla Mozartovi blízká.

Daniel Henych

Wolfgang Amadeus v dopisech

Své ženě

V Praze, na Velký pátek, 10. dubna 1789

Nejmilejší, nejlepší ženuško!

Dnes v poledne o 1/2 2 jsme sem šťastně dojeli; doufám, že jsi mezitím už obdržela mé psaníčko z Budějovic. - Teď následuje zpráva o Praze. - Ubytovali jsme se U jednorožce; když jsem byl oholen, učesán a převlečen, jel jsem do města, chtěje se naobědvat u Canala; protože jsem však musel kolem Duškových, ohlásil jsem se napřed tam - a dozvěděl se, že Madame odjela včera do Drážďan!!! - - - Tam ji tedy zastihnu. Dušek obědval u Leliborna, kde jsem i já častěji jídával; - jel jsem tedy hned za ním. - Dal jsem si ho (jako kdyby s ním chtěl někdo mluvit) vyvolat. Dovedeš si představit jeho radost! - Obědval jsem tedy u Leliborna. - Po obědě jel jsem ke Canalovi a Pachtovi, ani jednoho jsem však nezastihl doma. - Šel jsem tedy ke Guardasonimu, - který to pro příští podzim sjednal téměř správně a slíbil mi za operu dvě stě dukátů a padesát dukátů cestovného. - Pak jsem se vrátil domů, abych své milé ženušce tohle všechno vypsal. - Ještě něco: Ramm se odtud vrátil domů teprve před týdnem. Přijel z Berlína a říkal, že se ho král velmi často a naléhavě vyptával, přijedu-li určitě, a když jsem nepřijížděl, říkával prý stále: „Bojím se, že nepřijede." - Rammovi to bylo líto, pokoušel se mu to vymluvit. - Soudím-li podle toho, tedy má zálepůjdu s knížetem k Duškovi, který nás očekává, a o deváté večer odjíždíme do Drážďan, kam dorazíme zítra večer. - Nejmilejší ženuško, toužím tolik po zprávách od Tebe! - Snad zastihnu v Drážďanech Tvůj dopis! Ó Bože, vyslyš mé přání! Po obdržení tohoto dopisu musíš mi psát do Lipska, poste restante ovšem! Sbohem, má milá, musím skončit, jinak mi ujede pošta. - Líbej tisíckrát Karlíčka a jsem Tvůj, vřele Tě líbající,

Wolfg. Amad. Mozart

věčně věrný Mozart.

PS. Panu a paní z Puchbergu mé nejsrdečnější pozdravy! Musím jim napsat až z Berlína a poděkovat mu také písemně.

Josefu Haydnovi

Ve Vídni 1. září 1785

Mému milému příteli Haydnovi.

Otec, který posílá své syny do širého světa, je rád svěřuje péči a vedení věhlasného muže, a je-li jím nadto šťastnou shodou jeho nejlepší přítel, svěřuje mu je tím raději.

Zde viz, slavný muži a zároveň můj nejdražší příteli, mých šest synů. Jsou vskutku plodem dlouhé a namáhavé práce. A jen důvěra mých nejlepších přátel, že dojdou aspoň zčásti uznání, mi dodává odvahy a lichotím si, že nám budou jednou útěchou.

Ty sám, nejdražší příteli, jsi mi za svého posledního pobytu v tomto městě projevil své uspokojení. Tvoje přímluva především mne osměluje nabídnout je Tvému srdci a doufat, že se neukáží zcela nehodni Tvé přízně.

Proto přijmi je laskavě a buď jim otcem, ochráncem a přítelem. Od této chvíle Ti odstupuji všechna svá práva na ně. Posuzuj, prosím, shovívavě chyby, jež moje zaujaté otcovské oko přehlédlo. Věnuj mi přesto i do budoucna svoje přátelství, jehož si tak vysoce vážím. Zatím jsem, můj nejdražší příteli, z celého srdce Tvůj nejupřímnější přítel

W. A. Mozart.

(Italská dedikace, již předeslal Mozart svým šesti kvartetům Op. X., vydaným ve vídeňském nakladatelství Artaria.)

Z knihy
František Bartoš: Mozart v dopisech, SNKLHU, 1956

3

Ostříží zrak

Uprostřed polí a luk se rozkládal nevelký les. Když kdysi lidé klučili zdejší krajinu, aby získali půdu pro sebe a pro dobytek, narazili v těchto místech na skalnatou půdu, a tak nechali stromy růst. Na okraji lesíka na vrcholku osamělého habru seděl pták. Záda a křídla měl celkem nenápadná, spíše do šeda, ale hrdlo měl bílé a kolem nohou byl oranžový. Čeho si však musel povšimnout každý, kdo ho viděl zblízka, byly jiskrné oči, jimiž sledoval okolní krajinu i oblohu. Ten pták byl ostříž a jmenoval se Ostrý Zoban.

Ostrý Zoban byl postrachem všech menších ptáků. Už když kosí rodiče učili opeřené mladé létat, varovali je: „Až budete jednou létat, rozhlédněte se vždy po všech blízkých stromech, jestli tam někde na vršku nečíhá ten hrozný nepřítel Ostrý Zoban! Někteří dravci loví kořist, co se pohybuje po zemi, ale tenhle vzdušný pirát přepadá i ve vzduchu. Létá vysoko a když uvidí pod sebou nějakého neopatrného kosáčka, přiloží křídla k tělu a letí dolů střemhlav jako stíhačka. Tak si to pamatujte a oči do hrsti!"

Tentokrát však Ostrý Zoban nepátral po úlovku, ale přemýšlel. Asi před hodinou se totiž usadili přímo pod tímhle habrem otec a holčička, kteří sem dorazili na své procházce a Ostrý Zoban vyslechl jejich rozmluvu. Tatínek řekl: „Já ti budu, Martičko, dávat otázky a ty mi vždycky odpověz! Tak třebas: Na co ti Pán Bůh dal ručičky?" Holčička se chviličku rozmýšlela a pak řekla: „Abych si mohla hrát." - „A na co ještě?" - „Abych si mohla dávat do pusinky papání." - „Ale také na to, abys mohla pomáhat druhým - třebas mamince nebo babičce," doplnil ji tatínek. „A na co ti dal nožičky?" - „Abych mohla chodit do školky a tancovat," odpověděla holčička a bylo vidět, jakou má radost, že na to přišla. „To ano," řekl tatínek, „ale také, aby sis mohla pospíšit, když třebas starému člověku něco upadne, a zvedla mu to. - A na co ti Pán Bůh dal ouška?" - Na tuhle otázku holčička nedovedla už tak pohotově odpovědět: „Abych mohla nosit náušničky a dělat princeznu." - „Tak jsem to nemyslel," usmál se tatínek. „Uši máme hlavně na to, abychom mohli poslouchat. Posloucháme z rádia písničky a větší děti poslouchají ve škole, co jim říká paní učitelka. Měli bychom ale taky poslouchat, jestli někde někdo nepláče - a když pláče, říct mu něco pěkného a potěšit ho. - A teď ti dám poslední otázku: A na co nám dal Pán Bůh očička?" Holčička nebyla hloupá a už tušila, jak to asi otec myslí: „Abychom se dobře dívali." - „Správně. Měli bychom se dívat, jak Pán Bůh všechno krásně stvořil - třebas tady ty stromy nebo kytičky na lukách tam proti nám. Měli bychom však také mít oči jako ostříž, abychom nepřehlédli, když je někdo smutný a nešťastný. A když někoho takového uvidíme, co uděláme?" - „Dáme mu bonbon nebo žvejkačku," usoudila holčička. „Tak nějak!" přikývl tatínek. „Ale teď už musíme jít, aby nás maminka nehubovala, že jsme se moc dlouho toulali."

Tahle rozmluva teď Ostrému Zobanovi nešla z mysli. Měl jen malý ptačí mozeček, ale to, co vyslechl, pochopil docela dobře. A tak i když zahlédl svým neomylným zrakem paní Brhlíkovou s červíky v zobáčku, nevrhl se na ni s napřaženými spáry, ale nechal ji letět. Jen ať si nakrmí tu svou drobotinu!

Když si někdy na druhého
lokty nebo jazyk ostříš,
uvědom si: nejsi dravec
jako káně nebo ostříž!

Daniel Henych

Pokračování příště

100 let kostela ve Valtínově

Před více než sto lety (15. října 1905) byla dokončena stavba evangelického kostela ve Valtínově. Připomíná to dodnes druhý z letopočtů v průčelí (první z nich uvádí datum položení základního kamene).V předstihu několika měsíců, v neděli 29.května 2005 si připomněli bratři a sestry z Valtínovska toto výročí. V rámci celé sborové unie FS ČCE Telč i Velká Lhota u Dačic se onu neděli nikde nekonaly bohoslužby; všichni, kdo mohli, se sjeli právě do Valtínova (Valtínov je kazatelskou stanicí FS ČCE Velká Lhota).

Slavnostní bohoslužby vedl emer. far. Jan Trusina z Třebíče. Kázal na evangelijní text : Bděte a modlete se (Mk 14,38). Upozornil přitom, že právě tato slova lze přečíst nad vchodem valtínovského kostela. V kázání pak zdůraznil: Mohlo by se zdát, že bdít s Ježíšem je značně obtížné. Ani jeho nejbližší učedníci to kdysi v rozhodné chvíli nedokázali. Je třeba ale z biblického poselství zaslechnout také a především onu radostnou Ježíšovu výzvu: Bděte, ať nepřijdete o to, co dělá Pán Bůh dobrého pro mne osobně i pro ostatní.

Po bohoslužbách uvítal přítomné současný farář Petr Melmuk. Vyjádřil radost nad tím, že se shromáždění zúčastnili lidé ze všech středisek sborové unie, ale také bratři a sestry z jiných církví i zástupci obce Kunžak. Pozdravil přitom i dva pěvecké sbory, které v dalším sledu obohatily tento slavnostní den. Farář nejprve přivítal strmilovský pěvecký sbor, který je v dlouholetém kontaktu s velkolhoteckým sborem ČCE a svým vystoupením vždy dokáže duchovně povzbudit účastníky shromáždění. Pak představil pěvecký sbor Jakoubek z Jindřichova Hradce. Oba dva pěvecké sbory v průběhu sborového dne posloužily slavnostnímu shromáždění střídavě každý třemi vstupy.

O historii Valtínovska zasvěceně hovořila historička i teoložka E. Melmuková. V souvislosti historických informací připomněla Valtínov, náležející kdysi k panství hradu Landštejn, potom po dlouhá staletí k panství Dačice. Nezapomněla zmínit ani důležité poštovní spojení přes Valtínov ze Slavonic do Kunžaku a valdenskou cestu ve směru na Heřmaneč. Zajímavá tradice (nikoli historie) hovoří v této souvislosti i o hrobu Petra Valdo ve Valtínově. Přednášející potom kromě vzpomínky na Jednotu bratrskou v 16. století uvedla i jména evangelíků, kteří se ve Valtínově, Markvarci a Lipnici přihlašovali k trpěnému evangelickému náboženství v době císaře Josefa II. Některá z těchto jmen se dochovala až dosud. Na počátku 20.stol. úsilí Valtínovských vedlo ke stavbě kostela, ve 30.letech pak k vybudování sborového domu.

Na líčení starších událostí navázal emer. far. Jiří Melmuk, který v těchto končinách od 60. let působil. Vzpomínal přitom na častá setkání s valtínovským společenstvím, na dojíždění do škol, na valtínovský pěvecký sbor a mnohé jiné události a zážitky. Úsměv a milou vzpomínku vyvolala zejména zmínka o děvčatech, která při vyučování se neměla bát zpívat naplno.

Nejnovější valtínovskou („polistopadovou") historii pak shrnul ještě v krátké připomínce Petr Melmuk. Upozornil na konkrétní osobnosti Valtínovska posledního období a na sborový den před 10 lety ve Valtínově. Kromě pravidelných bohoslužebných shromáždění se v průběhu let 1990-2004 konaly přímo ve Valtínově také tři konfirmace. Za přínosné označil farář i letní setkávání s lidmi, kteří využívají více než desetiletí možnost rekreace na valtínovské faře. Zmínil i důležité stavební akce, kdy se podařilo v devadesátých letech (i díky obětavosti některých členů sboru) opravit věž kostela, jeho střechu i fasádu a po r. 2000 i sborový dům.

V průběhu slavnostního shromáždění mohli účastníci vyslechnout rovněž vystoupení nejmladší generace. Děti a mládež z různých částí sborové unie Telč-Velká Lhota u Dačic předvedly účastníkům krátké biblické pásmo a zazpívaly za doprovodu kytary některé písně.

Ještě dlouho setrvávali lidé v rozhovorech i při jídle. Myslím, že bylo nač vzpomínat a shromáždění bylo, jak jsem si pak ověřil, pro mnohé povzbuzením.

Petr Melmuk

ThDr. Bohuslav Teplý devadesátník

Kdybyste ho slyšeli, jak dovede poutavě vyprávět o svém dětství a mládí! Narodil se v Kateřinkách u Poličky 26. ledna 1916 v chudé rodině. Kateřinky - to bylo jen deset chalup. Když chodil do gymnázia v Poličce, tak to bylo pěšinami 10 km a po silnici 18 km. Pěšky a v zimě na lyžích a v jedněch botách a krajíců chleba ke svačině také moc nebylo. Doma se šetřilo i světlem. Úkoly se psaly při malé petrolejové lampičce, protože větší lampou se svítilo jen v neděli. V roce 1935 maturoval, bylo jich v oktávě jen osm, a šel studovat do Prahy na Husovu československou evangelickou fakultu bohosloveckou. Po jejím absolvování začínal v roce 1940 jako vikář v Hodslavicích s určením pro Mořkov a Štramberk, ale už po roce se stal seniorátním vikářem Vsetínského seniorátu v Leskovci. Po třech letech odešel do tříleté farářské práce do sboru v Sázavě. Z valašského Pržna si přivedl manželku. Ze Sázavy přišel do Chvaletic, kde pracoval celých 22 let. Jeho posledním působištěm byly Pečky, kde sloužil 16 let a kde také žije na odpočinku.

Sluší se dodat, že se bratr Teplý při vší sborové práci zabýval také dějinami Jednoty bratrské. V roce 1951 dokončil disertační práci „Výchova v Jednotě bratrské v době Lukášově" a složil všechny rigorózní zkoušky, ale pro nepřízeň režimu musel na promoci čekat až do roku 1968.

Milý Bohuslave, při tvé devadesátce zpíváme s tebou a s Lukášem Pražským: „Slyš nás, uslyš, Pane, ať tobě čest dáme, ať se skrze nás chvála také dokonává." Za přátele a kolegy ve službě evangelia

Miroslav Frydrych

V Domažlicích staví nový kostel

O nový sborový dům usiluje Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Domažlicích už od svého vzniku po první světové válce. Stavbu znemožnila nejprve okupace a poté měnová reforma v padesátých letech, která znehodnotila ušetřené prostředky. V současné době využívá sbor budovu v Kostelní ulici, která původně sloužila jako hostinec. Ta však už nevyhovuje současným potřebám ani velikosti sboru. Neposkytuje důstojné prostředí pro slavení bohoslužeb, k nimž se schází každou neděli na čtyři desítky věřících. Chybí dostatečné zázemí pro setkávání dětí a mládeže, konání biblických hodin nebo pořádání větších duchovních a kulturních akcí. K nim patří například pravidelná setkávání s partnerským sborem z nedalekého bavorského městečka Furth im Wald. Moderně navržená budova nového sborového domu s modlitebnou, farou a prostory pro setkávání vyroste v městském Hanově parku. Sbor zde vlastní pozemek, který je v územním plánu již vyčleněn pro stavbu kostela. Samozřejmostí bude bezbariérový přístup, ubytovací kapacity pro hosty nebo parkovací místa pro návštěvníky bohoslužeb a dalších akcí. Domažličtí evangelíci doufají, že tak budou moci sborový život přiblížit i dalším obyvatelům města a okolí.

Stavba kostela si vyžádá devět milionů korun. Měla by začít už v letošním roce, pro nějž sbor získal dotaci z celocírkevní sbírky Jeronymovy jednoty. Část prostředků zajistí prodej stávajícího sborového domu. Významně se na stavbě budou podílet svépomocí členové sboru. Uvítají však také sponzorské příspěvky i dary občanů. V rozpočtu totiž stále chybí bezmála tři miliony korun.

Milena Wolfová,
kurátorka sboru - 379 768 194
Antonín Vlček,
člen staršovstva sboru - 606 676 176
www.domazlice.evangnet.cz

Světový den modliteb...

Dokončení ze str. 1

AIDS umírá asi 360 tisíc lidí. Až roku 2002 se postavila vláda k tomuto problému čelem. HIV pozitivní těhotné a znásilněné a nemocní AIDS dostávají léky zdarma. Chybí však financování a dostatek personálu. Po převratu se z JAR vystěhovalo na 200 tisíc specialistů, mezi nimi na 5 tisíc lékařů a víc než 1 tisíc zdravotních sester.

Preventivní program proti AIDS podporují všechny společenské skupiny a také církve. Nemocní i jejich rodiny potřebují duchovní i praktickou oporu. Církve organizují vyvařovny, dětská pobytová střediska, projekty pomoci, jako např. zřizování zeleninových zahrádek a projekty ručních prací, rozdávají léky, zřizují hospice. Některé církevní skupiny si v rámci projektu svépomoci pořizují památníčky, kde zapisují jména svých zesnulých, příhody s nimi, básně a lepí fotografie, aby po odešlých zbyla památka. Je to především důležité pro děti - sirotky. V církevní práci s mládeží nemůže chybět sexuální osvěta, vedoucí především k mužské spoluodpovědnosti za sex. Rodiče informují děti většinou nedostatečně, protože je svazují tradiční tabuizující předpisy. A to je jen jeden ze závažných problémů této těžce zkoušené země, která doplatila na to, že je bohatá na nerosty i úrodnou půdu a velice atraktivní i pro turisty.

Pokud byste se letos chtěli k celosvětovým modlitbám přidat, napište si předsedkyni českého výboru Světového dne modliteb sestře Aleně Naimanové *(Farní úřad Církve čs. husitské, Bezručova 16, 516 01 Rychnov nad Kněžnou nebo mailem na naina@quick.cz)*, která jistě podá zasvěcenou informaci a ochotně pomůže s přípravou.

Podle materiálů SDM připravila:

(noe)

Inzerce

Sbor Neratovice-Libiš pronajme byt v prvním patře na faře v Libiši, 3+kuchyň s jídelnou, zahrada, dobrá dostupnost k MHD Praha, vhodné i pro skupinu studentů. Kontakt: tel.: 604244532, email: neratovice-libis@evangnet.cz

č. 1

Občanské sdružení SKP-Centrum pořádá výběrové řízení na pozici vedoucího sociálního pracovníka v Azylovém domě pro muže v Pardubicích. Požadujeme: Minimálně VOŠ speciálního směru, flexibilitu. Pracovní úvazek: 40 hodin týdně. Nabídky doplněné profesním životopisem doručte do 15. února 2006 na adresu: SKP-CENTRUM Bělehradská 513, 530 09 Pardubice. V levém dolním rohu čelní strany obálky uveďte: VŘ socprac ADM.

č. 2

Televize

ČT 1

29. ledna 2006

Cesty víry - 14.25

Zázrak na břehu Volhy

Rajská škola v Togliati.

Režie S. Kabošová

Úsilím několika zapálených lidí především pravoslavného kněze otce Dimitrije, vzniklo gymnázium. Umožňuje vzdělání a výchovu mladé generace. Mimořádné na tom je, že celý komplex stojí v průmyslovém městě Togliati, které bylo vybudováno na břehu Volhy poté, co původní městečko nechala sovětská vláda zatopit, aby vznikla obrovská přehrada. Celá iniciativa je důkazem, že ani desetiletí totality sovětské moci nezměnilo dobré srdce ruského člověka.

Křesťanský magazín - 14.45

Radosti a strasti života víry. Uvádí P. Oppeltová

Oznámení

11.-13. listopadu 2005 se opět sešel **Spolek přátel Evangelické bohoslovecké fakulty UK**.

Bylo to setkání, jaké se koná každý rok na podzim. Tématem byl výzkum možností biblicky založených komunikačních technik.

V průběhu uplynulého roku náhle zemřel dlouholetý předseda Spolku Daniel Neval. Jeho mimořádný přínos – nejen pro práci Spolku – bude dlouho postrádán. Proto se také značná část jednání věnovala organizačním záležitostem. Novým předsedou byl zvolen Jan Satke, místopředsedou Michael Hoffmann. Dále bylo zvoleno 8členné předsednictvo a rozhodnuta řada dalších administrativních opatření. Příští setkání Spolku se uskuteční **3.-5. listopadu 2006.** Program připraví výbor během nastávajícího roku. Tematika se asi bude vztahovat k současné práci ETF, k možnosti projektů uplatnění teologie ve veřejném sektoru nebo k problematice sekt.

Spolek přátel ETF UK je seskupení několika desítek příznivců ETF. Jsou to převážně starší absolventi fakulty nebo bývalí studenti, kteří strávili na fakultě nějaký čas. Značná část jsou cizinci, ale ne všichni.

(ETF)

Bohoslužby

29. 1. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00

Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -

BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

4/2006

1. února 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

O andělích a satanu
Josef Veselý

Co je štěstí?
Pavel Klinecký

Pražský pomník Milíče z Kroměříže
Jan Štěpán

Nosné prvky evangelické tradice v současnosti

První z evangelické tradice je Boží milost, pouhá milost, sola gratia v reformačním smyslu, milost, která často jen jako tenký pramének vniká do lidského myšlení a cítění a podnítí k odpovídajícím činům. Je to milost jen v určité míře, žádná bombastická a okázalá podívaná, nýbrž pramének Boží many pro dnešní den a tedy na každý den. A tento pramének stačí, aby zasáhl do lidského nitra a přivedl k pokoře současného člověka, pokud podléhá samolibosti, kterou prozrazuje už svou vizáží, gesty rukama a svou chůzí. Jimi předvádí své já, své ego, v němž pěstuje svůj narcismus, když se zhlíží sám v sobě. A tento pramének milosti jindy zase pozvedne současného člověka, když je obtížen a naříká nad svými stresy, pozvedne jej, aby hledal svou identitu ne nápodobou samolibých lidí, ne náhradou svého pocitu méněcennosti doplňováním z cizích příkladů, nýbrž rozeznáním, že člověk je významný tím, že chce žít před Boží tváří, před Božím obličejem.

Evan-gelická víra je věcná, zajímá ji obsah víry, to znamená svědectví Bible, z níž se ráda a trvale učí. Je to víra, která žije z Božího Slova a z výkladů Božího Slova. Ráda se tato víra vzdělává z písemností mnohých svědků minulosti a dneška a z rozhovorů. Evangelická víra je také střízlivá a dá si pozor na výbuchy nadšení, na rozmanitá rozhorlení a rozvlažení. Dovede se však zorientovat ve všelijaké spiritualitě a duchovnosti, ale nedá se zmást tím, že by svou hřivnu vyměnila za nějaký duchovní zážitek jen proto, že je přitažlivý a slibuje neobvyklý prožitek. Evangelická víra je také zemitá, protože zná Ježíšův život na zemi. Tato zemitost je umocňována četbou starozákonních příběhů mnoha lidí o tom, jaký zápas vedli před Boží tváří až do smrti. O to víc pak víra hledí ke vzkříšení Kristovu, které přislibuje usebrání naší pozemskosti pro věčnost. I když se tělo promění v popel třeba rozptýlený na loučce, bývší zemitý člověk je přenesen do Božího království v nebesích na věky jako celá osobnost.

Tradice evangelické víry vždy upomínala na mravní závaznost evangelia, na jeho morální dosah. Víra se nesnáší se lží ani s polopravdou, příčí se jí podvod, nedá se zatáhnout do chytráctví a mazanosti, dá si pozor na pokušení moci a bažení po funkci. Odmítá manipulace s druhým člověkem a váží si jeho důstojnosti. Velkým problémem současnosti je mezilidská svévole a oslabená odpovědnost. Evangelium vede k tomu, že člověk právě nevyužije situace, nezneužije druhého, nepoškodí mladého člověka, neublíží dítěti. Zarážející je dnešní snadná tendence k odcizení mezi manžely a podléhání přitažlivému zamilování do cizí ženy či cizího muže. Vždycky je z toho někde velké utrpení.Víra učí člověka trpělivosti, aby objevoval nové dimenze porozumění ve svém manželství a rozeznával krásu trvalé věrnosti. Že k tomu patří v manželství hluboký citový život a erotická přitažlivost a odpovídající intimní život, o tom Bible vypráví v různých příbězích, i když si nedělá iluze, co člověk dovede zkazit a zničit.

Mluvíme-li o evangelické tradici, musíme mít na mysli také minulost. Evangelíci vedle ostatních křesťanů pronesli křesťanství minulými desetiletími komunistické nadvlády. Komunistický režim se svým odporem k náboženství zmizel, církev zůstala. Mnozí projevili hlubokou věrnost evangeliu a nezřekli se víry navzdory pohrůžkám a diskriminaci. Stejně se však musíme zamýšlet nad tím, že jako evangelíci jsme mnoho lidí ničených komunistickým režimem nebrali na vědomí, slyšeli jsme o křivdách, ale mlčeli jsme k nim. Kolik bylo v této zemi po roce 1948 popraveno lidí, kteří přece mohli žít. Byli lidé, kteří se jich zastali, ale musíme vyznat, že jsme osobně, jako sbory a jako církev mnoho zločinů a bezpráví nenechali dolehnout do srdce, nechali je stranou pozornosti anebo se báli se k nim aspoň vyjádřit. Dnes jdeme ještě dále do minulosti, do hrůznosti nacistického vraždění Židů za války a k otázce, jak se k tomu stavěli tehdy křesťané. Pro křesťana neexistuje žádná tlustá čára za mi-nulostí a má být ochoten o všem otevřeně mluvit.

Na Českobratrské církvi evangelické můžeme leccos kritizovat, některá nedorozumění a spory, ale máme umět také vidět a ocenit to, co lze nazvat slovy tolerance, solidarita a

Dokončení na str. 2

Pat Robertson a Boží soudy

Před několika dny proběhla médii zpráva o tom, že Pat Robertson prohlásil Šaronovu mrtvici za Boží soud. Izraelské vládní kruhy ostře zareagovaly. Výrok Pata Robertsona prý vážně ohrožuje výstavbu jakéhosi křesťanského megaprojektu v Galileji.

Pro poctivost nutno dodat, že Robertson se později omluvil synu Ariela Šarona. Poznámku o Božím soudu vyslovil mimochodem při výkladu Joelova proroctví, a jak to tak bývá, média pominula kontext a chytla se této jediné věci. Nicméně platí, že myšlenka byla vyslovena a Pat Robertson rozhodně není sám, kdo si něco takového myslí.

Co si o tom máme myslet my? A co si o tom můžeme myslet?

To, co Šaron udělal, konkrétně stažení z Gazy, se mnohým velmi líbilo a mnohým velmi nelíbilo. Dělící čára rozhodně nevedla mezi křesťany a nekřesťany, ba nevedla ani mezi liberálními křesťany a charismatickými křesťany. Mám obavy, že Pat Robertson měl na věc určitý politický názor (na který má plné právo a lze diskutovat, zda je ten názor správný či nesprávný), nicméně udělal fatální chybu, když vyhlásil, že jeho názor je názorem Božím.

Ne, nejsem zastáncem substituční teorie. Ano, jsem přesvědčen o tom, že Palestina patří Izraeli. To však neznamená, že bych konkrétní Šaronův krok stažení z Gazy automaticky považoval za vzpouru proti Bohu. Netuším, jaký měl Ariel Šaron k Bohu vztah a jak rozuměl své odpovědnosti za svůj stát. To je vskutku mezi ním a Bohem. Dovedu si představit situaci (netvrdím, že tomu tak skutečně bylo), že Šaron byl přesvědčen o Božím nároku Izraele na zemi zaslíbenou, a přesto považoval za správné v určité konkrétní situaci z Gazy ustoupit.

Čeho se děsím, je, když křesťané konkrétní historické události interpretují jako Boží tresty (případně jako Boží potvrzení) a podléhají sebeklamu, protože nedokáží rozlišovat mezi svým politickým názorem a hlasem Božím. Výsledkem je rostoucí nedůvěra k proroctvím jako takovým.

Mám už ve svém počítači uloženu celou řadu proroctví, počínaje proroctvím Davida Wilkersona z roku 1973 a konče proroctvím „Příprava nevěsty" z listopadu loňského roku. Většinou se ta proroctví zčásti naplnila a zčásti nenaplnila. I o tom posledním se dá již s jistotou říci, že tak, jak bylo šířeno, nemohlo být čistým Božím hlasem. Prorokovala se tam velká katastrofa, která měla nastat v některém blízkovýchodním státu do konce roku 2005. Sorry, nestalo se. (Nebo možná „Haleluja, nestalo se"?) Většinou velmi dobře rozumím (a zpravidla plně sdílím), oč autorům a šiřitelům jde. Vidí různé nepravosti a vědí o svatém a spravedlivém Bohu. Jsou zneklidněni stavem Evropy, stavem Ameriky, netečností církve, zejména na Západě, pokrytectvím politiků, úpadkem morálky apod. Z této zneklidněné mysli se pak rodí taková „proroctví". Dávám je do uvozovek, protože nad nimi mám příliš velké rozpaky.

Kdyby někdo dnes prorokoval: „Bůh velice miluje český národ," nemohl bych se ozvat proti. Kdyby někdo prorokoval: „Bůh je nesmírně rozhořčen bezbožností českého národa," také bych se nemohl ozvat proti. Skutečně si myslím, že platí obě věty. A obě by mohly být prorockým slovem – záleží na kontextu, na načasování, na motivu srdce – ale především na Božím pověření.

Dost se nad těmi údajnými proroctvími trápím. Nedávno mi ostře přišel na mysl počátek listu Židům: Mnohokrát a mnohými způ-

Dokončení na str. 4

O dědičném hříchu

Nejprve budiž o něm řečeno, že je biblickému učení naprosto cizí. Patří do slovníku, který křesťanská církev zdědila po církevním otci Augustinovi. Dědičný hřích byl v ní bernou mincí po dlouhá staletí. I reformátoři jej přijali. A až dosud si snad většina křesťanů myslí, že dědičný hřích správně vyjadřuje solidaritu všech ve hříchu. Slovem „dědičný" si spojují dvě stránky biblické řeči o hříchu. Hřích je mocnost, která ovládá člověka a je k vidění na všech lidech bez výjimky. Odtud není daleko k myšlence, že Bůh nakazil Adamovým hříchem celé lidstvo. K tomu ještě přispěly dvě skutečnosti: povědomost o tom, že hřích a sexualita jsou úzce spojeny a že člověk dědí vlastnosti od otce a matky. Tak bylo vytvořeno a v církvi zvítězilo Augustinovo dogma o dědičném hříchu, které však odporuje biblickému učení o pádu člověka, jakož i křesťanskému poznání hříchu. Augustin opíral své učení o dědičném hříchu o Ž 51,7 který říká, že „jsem synem matky hříšnice", a o Ř 5,12nn, kde Pavel vyslovuje myšlenku jednoty lidstva v hříchu Adamově. V prvním případě však není řečeno, že by samo početí člověka bylo zatíženo hříchem a v druhém případě není řečeno, jak se hřích dostal až k nám. My, hříšníci, se nepodílíme na hříchu Adamově, ale podílíme se na jeho smrti, protože hřešíme. O dědičném předávání hříchu prostřednictvím početí a narození tu není řeč. Adamův hřích vešel do světa a my, každý sám za sebe, přitahujeme na sebe jeho smrt svým vlastním hříchem.

Pozornému čtenáři a posluchači Písma zní dědičný hřích jako cizí, nesourodá nota v harmonii Písma. Dědičné pojetí činí z hříchu přirozený, biologický jev. Člověk však není bylina nebo zvíře, je osoba odpovědná Bohu. O jeho selhání nelze mluvit jako o přirozené únavě, která postihuje materiál, byliny a zvířata. Člověk se s nimi v této únavě nesolidarizuje. Stojí před Bohem jako jeden Adam a je souzen pro svou vinu, která je jeho vlastní. Tajemství člověka, jeho jednoty před Bohem, je tajemství, které nelze rozluštit biologicky, dědičně. Nejedná se při něm o chromosomy a geny. Biblická řeč zní jinak: Já stojím před Bohem, který mne činí odpovědným za smrt Kristovu. Jiní lidé na tom nejsou jinak, ani jejich hřích není nic náhodného nebo přechodného, čeho se lze při dobré vůli vyvarovat. Jsou odpovědni za smrt Kristovu. Jejich hřích je s nimi nerozlučně spojen, a přece se nemohou vymouvat na dědičný hřích. Takovou výmluvou je odedávna sexualita, která bývá spojována s dědičným hříchem. Je to politováníhodný omyl, jehož se dopustil církevní otec Augustin, když zaměnil sexualitu s žádostivostí; povýšil panenství a ponížil sexualitu, která přece je slavnou částí Božího stvořitelského plánu a on z ní učinil ohnisko infekce hříchu. Tady podlehl řeckému myšlení, které vidí hřích jako projev tělesnosti, zatímco Bůh jej vidí a soudí jako vzpouru proti Bohu a pýchu.

Ovšem dědičnost jako taková existuje: od svých rodičů dědíme dobré i zlé vlastnosti a náklonnosti. Hřích však není vlastnost, je to rozhodnutí jít vlastní cestou bez Otcova dohledu. Dědičným hříchem se toto rozhodnutí zdá jen proto, že je solidární s celým lidstvem, které společně směřuje pryč od Boha. Takové směřování nikdo nezdědil. Dědí se dobré i zlé vlastnosti, bezbožnost a vzdálenost od Boha se nemohou dědit, zvolil jsem si je já sám na svou odpovědnost.

Reformátoři přijali učení o dědičném hříchu. Svedla je k tomu zřejmá skutečnost, že hřích a člověk patří nerozlučně k sobě. Toto učení se stalo vítaným pozadím pro jejich zvěstování evangelia: jedině víra v Ježíše Krista vyrve člověka z jeho zajetí hříchem a uvede do

Dokončení na str. 4

Hľadanie strateného času

Na pohrebe britskej princeznej Diany v r. 1977 čítala jej sestra krátky text neznámeho autora:
„Čas je príliš pomalý pre tých, ktorí čakajú; príliš rýchly pre tých, ktorí sú v strachu; príliš dlhý pre tých, ktorí sú v smútku; príliš krátky pre tých, ktorí sa práve tešia. Ale pre tých, ktorí milujú, je čas večnosť.“
Čas je priateľ, čas je nepriatel'. Čas vytvára pohodu aj tieseň. Nadbytok času vyvoláva nudu a „zabíjanie" času. Je čas konkrétny - sekundy, hodiny, dni; a je čas, ktorý je už mimo našich predstáv - svetelné roky; a je čas - večnosť. Naše srdce má svoj časový rytmus, náš život má svoj časový limit.
Apoštol Pavel v Liste Kolosanom povzbudzuje každého z nás: „...vykupujte čas... " (Ko 4, 5). Anglická Biblia má formuláciu: „...Make the most of every oportunity... -...Využite každú príležitost'...“ Príležitost' pre rozdávanie lásky, radostnej zvesti evanjelia a nádeje.
Naším každodenným problémom je stratený čas. Hľadanie a nachádzanie strateného času. Známy britský spisovatel' James Hilton tento problém hľadania a nachádzania strateného času rieši v svetoznámej románovej kompozícii s titulom Random harvest. Dosť ťažko interpretovateľný titul. V českom preklade knihy použili titul Nalezená léta. Kniha bola preložená do mnohých jazykov a v niekol'kých verziách aj sfilmovaná.
Dejová fabula tejto novely je strata pamäti mladého britského dôstojníka po explózii granátu vo frontovej línii. Opisuje stratený čas hlavnej postavy a obdobie zúfalej snahy o dorozumenie sa s ostatným svetom. „Žijem, pracujem, ale som sám. Niekto ma určite mal rád a ja som niekoho miloval. Nikto mi však nevie povedať, kto som a odkial' som prišiel." Veľmi sugestivne je podané postupné tápanie, dotyky a nachádzanie dejových súvislostí, kontinuity a plnosti prerušeného času života. Rozmýšľanie nad strateným časom a nájdeným časom.
My ľudia sme takí, že k životu nutne potrebujeme nádej, v niečo dúfať, na niečo sa tešiť, na niečo sa spoliehať, v niečo veriť. Túžime po láske a nádeji. V onkológii vždy proti sebe stoja strach a nádej. Nádej je silný protiliek na strach. Nejako dokázat' veriť aj tvárou v tvár beznádeji, aj keď skoro každý dôkaz svedčí proti nádeji. Vykupovat' čas - rozdávaním nádeje. Nie vždy uspejeme. Niekedy sme v takej situácii, že by sme sami potrebovali povzbudenie, niekedy narážame na akúsi nedefinovateľnú bariéru u pacienta, ktorú nevieme prekonať.
Pred niekoľkými mesiacmi prišla do poradne mladá, dvadsaťšesťročná pani, ktorej pred krátkym časom operovali zhubný nádor prsníka. Chcela počuť, čo všetko ju čaká, aká bude ďalšia liečba, možné komplikácie, sprievodné ťažkosti súvisiace s liečbou a hlavne šanca na vyliečenie. Počúvala moje vysvetľovanie, ale ja som cítil, že sa mi nedarí dostat' sa k nej „bližšie". Stále bola medzi nami akási bariéra. Nebolo to zúfalstvo, ani plač, ani smútok. Mladá žena registrovala, čo hovorím, ale vedel som, že som ju v ničom nepresvedčil. Celé týždne ma prenasledoval pocit, že som vlastne nedokázal povzbudit' a pomôct' jej prekonať kritické obdobie beznádeje.
Iný mladý muž bol veľmi úspešný manager v zahraničnom obchode. Mal rakovinu pl'úc, vel'mi pokročilú formu. Nádej na vyliečenie bola veľmi malá. Poslali ho za mnou jeho priatelia, aby som mu dodal nádeje. Jeho predstava nádeje bol úplný a absolútny návrat do všetkých predošlých profesionálnych a životných aktivít. Ale pre neho bola reálna nádej len pomalý návrat do veľmi redukovaného spôsobu každodenného života. Moja formulácia nádeje nebola pre neho prijateľná, neuspel som.
Pred niekoľkými mesiacmi som sa ocitol sám ako pacient na chirurgickom oddelení. Po menšom operačnom zákroku som čakal na výsledok histologického vyšetrenia. Samozrejme, po rokoch strávených v onkológii naša profesionál-na deformácia je očakávanie najhoršej eventuality. Čakanie na histologický verdikt je stresujúce. Bol som uzavretý do seba, nedíval som sa okolo, nič som nevidel. Rádové sestričky na oddelení v dobrej snahe poslali za mnou františkánskeho duchovného, ktorý robieval psychologickú pomoc na oddelení. Prišiel za mnou inteligentný mladý muž a vyzval ma, aby som rozprával. Tak som začal o čakaní na histologický verdikt, a potom o rokoch strávených na onkológii, o linke pomoci, o pacientoch, o práci na operačnej sále a v laboratóriách. Rozprával som skoro hodinu. On ma len počúval. Potom som sa ospravedlnil, že tak veľa rozprávam. Mladý muž vstal, podal mi ruku a veľmi mi poďakoval za povzbudenie do jeho ďalšej psychosociálnej práce. Ja som mu poďakoval, že za mnou prišiel. Obidvaja sme precítili vzájomné povzbudenie do ďalších dní.
Vykupujte čas - využite príležitost'. Veď mnohí ľudia potrebujú možno práve vás.
Hazardovanie s časom, nuda a zabíjanie času, nenávratne stratený čas, honba za tzv. adrenalínovými situáciami - riskovanie života pre reklamu, popularitu, prchavú slávu. Vo Švajčiarsku sa tohto roku objavili veľké billbordy -sugestívna fotomontáž - ohromnou rýchlosťou rútiaci sa motocyklista s krásnym textom: „Gib deinen Schutzengel eine Schanz - Daj šancu svojmu anjelovi strážnemu."
Vo vstupnej hale vojenskej nemocnice v Netley v južnom Anglicku je pôsobivý veľký obraz. Scenéria lúčenia kráľovských gardistov v nádherných červených uniformách pred odjazdom do vojny. Lúčia sa so svojimi najbližšími, manželkami, deťmi, rodičmi. Scéna sa odohráva na železničnom nástupišti, v pozadí je vlak pripravený na odchod. Celá atmosféra obrazu je poznamenaná viktoriánskou romantic-kou sentimentalitou. Nádhera uniforiem tak trochu glorifikujúca armádu. Na štítku pod obrazom je názov - Farewell - Zbohom. Nič viac. Pod týmto štítkom je priložený text, o ktorom si každý myslí, že detailnejšie popisuje scénu obrazu. Sú to len stručné čísla:
„Posledné zbohom to bolo pre: 785.000 - v Krymskej vojne (1854-1855) 450.000 - v USA - sever proti juhu (1860-1864), 2,000.000-v 1. svetovej vojne (1914-1918), 4,000.000 - v 2. svetovej vojne (1940-1945).“ Tieto milióny chlapcov-vojakov vlastne nedostali šancu. Ich čas im bol ukradnutý a nenávratne stratený. Nikdy nebudeme vedieť, čo všetko sa stratilo; koľko lásky, dobra, krásy, šťastia. Pomníky a pochybná gloriola hrdinstva nenahradí to všetko stratené. Vykupujme čas. Čas je príležitost' pre rozdávanie, a mnohí ľudia potrebujú možno práve vaše pohladenie, vaše láskavé slovo, váš úsmev, niekoľko minút vášho času.
Zo starého kalendára mám odloženú krátku modlitbu. Rád sa k nej vraciam:
„Pane, Ty, ktorý si mimo času a priestoru, Ty sa usmievaš pri pohl'ade na nás, ako zápasíme s časom a putujeme sem a tam a často blúdime a hľadáme akési „šťastné" miesto. Ty dávaš každému potrebný čas aj miesto, aby mohol vykonať, čo od neho očakávaš - rozdávať lásku a nádej. Ale čas sa nesmie strácať, lebo čas je Tvoj dar. Ale dar pominutel'ný, dar, ktorý sa nedá uskladniť.“

MUDr. Ján Siracký

Vážné pochybení „vyvoleného“ starosty

aneb precedens pro rok 2006

"Telešou" o jedenáct milionů vyvolalo velkou pozornost. Někteří křesťané vyvolávali a podepisovali petice, televize obdržela pokutu, aniž bylo přesně definováno v médiích zač (sprostá či přisprostlá slova, pohledy, obrazy, gesta, pípání?). "Projekt" hloub sám o sobě? Svorně všichni znepokojení však laskavě přehlédli to nejvážnější, co se tam vůbec proti dobrým mravům i na hraně zákona událo: sňatek jednoho z účastníků. Precendens se navíc týká svateb bez rozdílu. Vždyť i faráři vstupují do role byť jen subalterního státního úředníka a může se jim stát, že vážně pochybí. Podle ředitele jednoho krajského statistického úřadu bylo v 90. letech dokonce několik neplatných církevních sňatků. O konání samého pana starosty nebude dozajista nikdo pochybovat.
Před očima veřejnosti, více jak milionem televizních diváků se dopustil jeden z pražských starostů v uplynulém roce velice nekalého jednání. Vytvořil precedens. Jeho nedobrý příklad zůstává pro mnohé hodným následování. Faktem je, že ctihodný státní úředník, starosta pražské městské čtvrti se tak nechoval pokoutně, nýbrž v přímém přenosu. Snad by se dalo zvážit, že by šlo o prohřešek z nevědomosti. Potom by ovšem musel konat v bezbřehé naivitě, nehodné úřadu, který zastává. Smutnější je ovšem, že se nad věcí nepozastavil nikdo z příslušných nadřízených státních úředníků; laiky omluvme.
V čem dotyčný starosta tak vážně pochybil? Znevážil totiž nejen svůj úřad, nýbrž i uzavření zákonného sňatku, jehož má být jako státní úředník garantem. Zkuste jít na kterýkoliv městský či obecní úřad s žádostí o okamžité konání sňatku. Bez ženicha nebo bez nevěsty. Doznejte, že ženich nebo nevěsta o svatbě zatím vůbec neví. Přiznejte, že bude žádostí o sňatek naprosto překvapen, protože jej nezamýšlel A sňatek se bude konat na libovolném místě s vyloučením veřejnosti. Místo bude hlídáno bodyguardy a nikdo zvenku nebude na místo svatby připuštěn. Ani nebude smět o sňatku nikdo vědět. Včetně ženicha, internovaného na zvláštním místě bez možnosti se osobně, telefonicky, písemně s kýmkoliv spojit. Podobně hermeticky uzavřené je snad jen vězení, ale i tam adept na sňatek musí v přípravě na svatbu sám iniciativně jednat. Určitě se nestane, že odpovědný státní úředník všeho nechá a poběží kdy a kam se vám zachce. Stalo se tak v případě sňatku účastníka soutěže soukromé televize. Ten byl přitom na dlouhou dobu internován na místě, které nesměl opustit. S nikým se tam nesměl setkat, ani s nikým zvenku hovořit. O připravované svatbě vůbec nevěděl.
Pokud toto vše pan starosta neznal, měl si to zjistit. Rozhodně neměl vstupovat do parasvěta, který není civilní, veřejně přístupnou půdou, kde platí prazvláštní pravidla, na hony vzdálená normálnímu životu. Svatby se již konaly v lecjakém i obskurním prostředí a je žel nejspíš jen na úřednících, zda k tomu svolí. Měli by přitom posoudit, zda se jedná nejen o důstojné místo, nýbrž i okolnosti přiměřené danému úřednímu aktu.
Co je na pochybení pana starosty nejvážnější? Ponechme stranou zákulisní postup nevěsty a pracovníků dotyčné televize. Nevěsta konala v dobré víře, Primě šlo o byznys. V dobré víře nekonal pan starosta, byť o peníze mu doufejme nešlo. Nejhorší je to, že pan starosta věděl, v jaké je ženich situaci. A na rozhodnutí, zda se ihned ožení, bude mít jen dvě tři minuty. Nikdy předtím jej ani pan starosta, ani nikdo z jeho úřadu osobně neviděl. Navrch k tomu byl ženich zřetelně zmatený, nejistý, popletený. Zprvu se domníval, že jde o žert. Několikrát řekl, že to tak nechtěl, že si svatbu tak nepředstavoval, což opakoval ještě po týdnech. Viníkem zůstává ovšem výlučně pan starosta. Měl by z toho vyvodit důsledky a přinejmenším se v přímém přenosu veřejnosti omluvit. Jinak o něm bude platit slovo Šalomounovy moudrosti: *Ukvapený vystavuje na odiv pošetilost.*

Jan Kašper

Nosné prvky evangelické tradice...

Dokončení ze str. 1

noblesa v církvi. A to také mezi faráři. Když je někde ordinace nového kazatele anebo instalace kazatele ve sboru, sjede se třeba čtyřicet farářů a přejí tomu jednomu Boží dary a všechno dobré. Nezávidí si, mají se rádi, jeden respektuje odlišnost druhého. V církvi jsou rozmanitá obdarování a nikdo nesmí seřizovat druhé podle svého vzorce anebo životních zkušeností. Hodně se mluví, ale odsuzování je přece jen hodně potlačováno Jde především o sbory, o bratry a sestry, o presbytery a presbyterky, o solidaritu uvnitř seniorátu, o rozhovory na konventech a synodech, na konferencích kazatelů. Při přednostní úctě k pravdě je možná také solidarita. Solidarita v nesení břemen jedněch druhými a přece také noblesa, to cizí slovo, ale v církvi jde také o vznešenost a velkorysost.
Nad protestantismem se někdy naříká, že je rozptýlený, že nemá autoritativního předáka, že je příliš demokratický, mnohovrstevný a mnohotvárný. Ale to je právě jeho přednost. V protestantismu je mnoho theologů, neměli by ovšem být pouze průměrní. Měli by být hodně výrazní. Různost je zakotvena v rozmanitosti charismat a Božích obdarování, v bohatství darů Ducha svatého, ale také v důrazu na samostatnost myšlení a nezávislost jednotlivce. Ke katolictví máme vztah respektu a zájmu, spolupráce a ekumenického sdílení. Na katolictví mnozí oceňují svrchovanost papeže a vnitřní ukázněnost a podřízenost nižších hodnostářů vyšším hodnostářům, ale do evangelictví bychom to zavádět nechtěli. Jistě je krásné, když senior nebo členové synodní rady mají autoritu, ale ta je dílem pouze jejich myšlení, rozhodování a toho, zda se k ní dopracovali a zda ji ostatní rádi přijímají a uznávají. Je velmi důležité, že presbyterianismus vnitřně koresponduje s demokracií.
Rozhlédněme se ale dál. Evropa byla kdysi, často i vnějškově, křesťanská a z křesťanských kořenů čerpá i dnes. Ale přece teprve v posledních časech na nás doléhá víc a víc islám, mohamedánství, muslimové. Jistě je třeba odmítat arabský terorismus stejně jako každý jiný terorismus, víme o sporech mezi Araby, ale to neznamená, že bychom měli propadat nepříznivému vztahu k Arabům a jejich náboženství vůbec. V evangelické tradici jsou předpoklady pro otevřenost k lidem neznámým a cizím, kteří vyznávají jiné náboženství. Bude potřebí upřesnit vyjádření, kdo je Bůh Izraele a Ježíšův Otec a o kom mluví muslimové, když vyznávají Alláha. V péči o staré lidi jsou na tom Arabové mnohdy lépe než my v evropských zemích. Možná, že také dovedou víc odmítat rasismus než my. Svět koránu a islámu je obrovský a Evropané mají hledat k němu rovnoprávnější vztah. Také si přiznejme, jak málo pozornosti věnujeme chudým lidem v Africe a jinde. Ježíš se chudých zastává.
Evangelická tradice se svou věcností a zemitostí neoslabuje dílo Ducha svatého. On v sobě skrývá plnost Kristova díla. Duch svatý nás jistě tlačí k zemi, mezi lidi, do problémů, do politiky. Evangelíci ovšem promýšlejí dílo Ducha svatého v těsném sepětí s Ježíšovým kázáním a s jeho dílem a také vědí, že Duch svatý a přikázání Boží nejsou v protikladu. Chápou, že posvěcení Duchem má výrazně mravní ráz. Duch svatý je zdrojem opravdu niterného, vnitřně bohatého života člověka a křesťan se těší na jeho nová obdarování a charismata, která jsou v souladu s Ježíšovým svědectvím. Duch svatý vede do zítřka, přichází zepředu a otvírá budoucnost. A především Duch svatý je zdrojem nevyčerpatelné svobody, a proto evangelická tradice by měla lidi přivádět k nádherné svobodě Božích dětí. A posléze Duch svatý nás také těší výhledem do budoucnosti, k věčnému životu v nebesích, kam nás už mnozí předešli. Je to přece Duch Utěšitel, jak pověděl Ježíš.

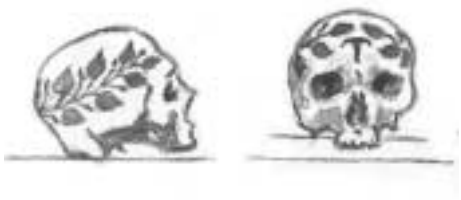
Jan Čapek
Praha Dejvice 8.10.2005
při výročí 80 let kazatelské stanice
a 40 let samostatného sboru

Lebky českých pánů ?

O nejnovějším českém státním svátku 28. září - Dnu české státnosti (na Václava) - jsme viděli v televizi, jak ve Staré Boleslavi nesl ve slavnostním průvodu kardinál Miloslav Vlk lebku sv. Václava. Nám je cizí uctívání ostatků a relikvií svatých, respektujeme lidové zvyky bratří katolíků, ovšem nebyli jsme nadšeni, když v podobném průvodu před rokem kráčel tehdejší nejvyšší představitel jedné z nekatolických církví. O ctění ostatků i s vírou v jejich moc se dovídáme už z NZ apokryfů a ve středověku to byl navíc výnosný obchodní artikl. Kolik kubických metrů dřeva se prodalo z „Kristova kříže", kolik tun kostí, lebek,oděvů a předmětů patřících zemřelým,uctívaným jako svatí, jsme už viděli nebo o nich slyšeli.

Je pro nás novinkou z Katolického týdeníku č. 44, že císař Karel IV. přivezl v polovině 14. století z italské Padovy lebku „evangelisty Lukáše", která je uložena v katedrále sv.Víta v Praze. Lukáš má být patronem křesťanského výtvarného umění (o které svým způsobem v protestantismu stále zápasíme) a hlavně lékařů. Proto bývá zobrazován nejen se svitkem evangelia, ale i s brašnou s chirurgickými nástroji. Tato lebka byla letos zapůjčena do jednoho z pražských kostelů, kde byla vystavena a 18. října na Lukáše byla u ní sloužena tichá mše svatá (o tiché mši jsme po II.vatikánském koncilu už neslýchali) především pro zdravotníky.

Ve sdělovacích prostředcích proběhla před několika dny zpráva, že na poutním místě ve Křtinách u Brna bylo objeveno v roce 2001 pod podlahou kostela 12 lebek, což by nebyla vůbec žádná zvláštnost a nestála by ani za zprávu v tisku a přece jde o unikátní nález. Na každé lebce je zobrazen vavřínový věnec (malovaný směsí dřevěného uhlí a nějakého tuku) zřejmě jako symbol mučednictví, a přece vítězství. Zde můžeme citovat slova apoštola Pavla z 2Tm 4,7-8. *„Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřín (věnec – Petrů) spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce…"* Na čelech mají lebky zobrazené písmeno T (tau) zřejmě dle Ez 9,4: *„… Projdi středem města, středem Jeruzaléma, a označ znamením na čele muže, kteří vzdychají a sténají nad všemi*

ohavnostmi, které se v něm páchají." A vysvětlivka ČEP říká, že uvedené znamení mělo ve starokenaanském písmu podobu písmene tau.

Po ohlášení zpřístupnění nálezu v kryptě křtinského kostela jsme chtěli nalezené vidět a cestou na chalupu z Brna na Drahanskou vrchovinu jsme Křtiny navštívili. Obec je vyhledávána turisty již pro barokní kostel od Giovanni Santiniho (1677-1723), význačného pražského architekta italského původu, ovšem původní kostel byl na stejném místě již před několika staletími s první zmínkou z roku 1299. Pro ty, kteří nehorují pro architekturu a umění, může tuto obec přiblížit nyní reprizovaný úspěšný televizní seriál Četnické humoresky.

Když jsme dorazili do Santiniho kostela, byla tam výprava Angličanů a Rusů, a tak jsme se k nim přidali. Provázející místní katolický farář Tomáš Prnka, který už mnoho let vede opravy této svatyně, milovník historie a fanda archeologie, právě podával zasvěcený výklad. V kryptě jsme viděli již zmíněný unikátní nález několika pomalovaných lebek a další lidské pozůstatky, které jsme si mohli i vyfotografovat, žel naše snaha nebyla přes sklo vitríny příliš úspěšná. Lebky jsou snad ze l6. nebo 17.století. Zatím není známo, komu mohly patřit. Pro evangelíky je lákavá domněnka, že lebky mohly patřit některým vůdcům českého stavovského povstání (1618-8.11.1620) setnutých na Staroměstském náměstí v Praze 21. června 1621 katem Mydlářem. Dvanáct hlav popravených bylo vyvěšeno v železných klecích na Staroměstské mostecké věži pro výstrahu až do roku 1931. Víc nevíme. Teď už jen spekulace. Lebky mohly být po několika letech po popravě uloženy už i s popsaným označením, ale nemáme tušení, proč právě zde ve Křtinách. Zeptal jsem se: Jak je možné, že k něčemu podobnému mohlo dojít již v době silně probíhající protireformace za kardinála Ditrichštejna (1570-1636), známého tvrdého odpůrce reformace na Moravě? Ochotná odpověď měla dvě části. 1. Lebky mohly být uloženy tajně. 2. Kardinál mohl být snad někdy tolerantnější, než se všeobecně domníváme. Zmiňme ještě některá jména popravených: Jáchym Šlik, Václav Budovec z Budova, Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic, Diviš Černín z Chudenic (katolík), lékař Jan Jesenius (po Husovi další umučený rektor KU). Všichni byli stavu panského, rytířského a měšťanského, a to členové Jednoty bratrské, utrakvisté, luteráni i reformovaní vedle již zmíněného jediného katolíka. Jejich mateřským jazykem byla čeština nebo němčina.

Nalezené lebky jsou nyní pietně uloženy, existují domněnky komu patřily, máme za prokázané, že mučedníkům. Možná nám historici někdy v budoucnu poodhalí víc. Není důvod k uctívání těchto ostatků, dle katolických kritérií nepatří svatým a je dost možné, že jejich nositelé byli obětí protireformace. Při putování po Moravě, třeba o dovolených, si můžete prohlédnout v kryptě křtinskou raritu, barokní chrám a poslechnout novou zvonkohru.

Alena a Jiří Novákovi

4

Hloupá slepice

Růženka Slepičková si opakovala stále dokola: „To je snad zlý sen! To je snad zlý sen!" Kdo byla Růženka? Byla to nejstarší příslušnice hejna Leghornek. Dostala se na tenhle dvůr už jako mladá rozjívená kuřice. Jakmile však začala snášet vejce, získala všeobecné uznání. Vždyť takových snůšek jako měla ona nedosahovala žádná jiná kolegyně. Je pravda, že pro stálé snášení neměla ani čas vysedět pořádné hejno kuřátek. Ale na to tady byly přece jiné a hospodyně jí ochotně promíjela, že není dobrá kvočna. Těch sto čtyřicet vajec ročně přece stálo za to! Čas hojných snůšek ovšem už minul. Růženka zestárla a svůj primát musela přenechat mladším. Utěšovala se však tím, že si teď bude chodit v klidu po dvoře nebo po humnech, tu a tam si vyhrabe pro zpestření jídelníčku nějakého červíka a bude se těšit z dávného přátelství s hospodyní.

Právě v tom se však strašlivě zklamala. Když naposledy hrabala pod kuchyňským oknem, slyšela hospodyni, jak říká manželovi: „Včera se Vančurům narodil kluk jako buk. Musím tam doskočit. Ale nejprve zaříznu Růženku. Je to už takový vysloužilec a krmím ji jenom z milosti. Ale na polévku pro novopečenou maminku bude dobrá." Růženka se pod oknem zděsila. Slyšela sice o tom, že se rodičkám vaří vydatná slepičí polévka, aby nabraly rychle zas sílu, ale že by se to mohlo týkat jí, ji ani ve snu nenapadlo. Co dělat? „Uteču!" rozhodla se. Ale kam? Lépe dožít kdekoli, než čekat na nůž.

Růženka vyběhla na silnici. Jen však došla kousek za vesnici, zaslechla zezadu skřípění brzd. „Hloupá slepice!" ulevil si šofér. „Málem jsem tě přejel! Tak uhni!" zatroubil na Růženku. - „Přece teď nezahynu pod koly, když jsem právě unikla kudle!" pomyslela si vylekaná slípka. „Kdo uteče, vyhraje!" blesklo jí v hlavě staré úsloví a vyrazila vpřed po silnici. V patách za sebou slyšela ujíždět ten pekelný stroj, ale rozhodla se, že to nevzdá. Však by se hospodyně určitě divila, jak stará Růženka dovede upalovat!

„Tak kdy už konečně uhneš?" rozčiloval se mezitím šofér. „Přece tě doopravdy nezajedu!" Ale Růženka měla svůj rozum. Chvilkami sice jako by chtěla odbočit do příkopu, ale poněvadž se jí zdálo, že auto také změnilo směr, rychle zas pokračovala v běhu po středu silnice. A tak proběhla s autem v patách nejprve Novou Lhotu, pak Horní Ves, potom Kostelec a Černou Vodu. Řidič se už dávno přestal vztekat a hubovat. Však už to je z téhle vesnické silnice jen kousek na dálnici, utěšoval se. Tam už nebude problém slepici předjet. Ale až na dálnici již Růženka nedoběhla. Těsně před křižovatkou ji opustily síly a ušťvaně padla na bok. „Stejně jsem ale všem ukázala, že jsem nebyla obyčejná slepice" pomyslela si, než se jí oči potáhly mžurkou.

Někdo o svých vzácných stránkách
neustále chlubně kdádá.
Přitom ho však všichni kolem
pokládají za hlupáka.

Daniel Henych

Pokračování příště

Tiché modlitby

Jsou modlitby a modlitby. Modlitby tiché a modlitby hlasité. S těmi hlasitými se setkáváme častěji ve shromáždění - s modlitbami volně vlastními slovy kazatele formulovanými i s těmi, které jsou předem písemně připraveny a ve shromáždění pak přečteny. S nahlas proslovenými modlitbami se setkáváme i doma. Pronášíme je před jídlem i v díkúčinění po něm, při ranních či večerních rodinných bohoslužbách i při slavnostních příležitostech - např. na setkání celé rodiny při oslavě narozenin.

Jsou však i modlitby tiché — modlitby v skrytu. Modlitby ve chvílích, kdy jsme sami, když na nás doléhají starosti a kdy stojíme před problémy, s nimiž si nevíme rady. Modlitby v těžkých chvílích života. Za takových okolností se též modlíme, ale obvykle ne moc nahlas. Snad je to tím, že tíha situace na nás doléhá a energie nám již moc nezbývá. Snad je to proto, že takováto modlitba je jen „šeptáním" - tichým rozhovorem s přítelem z nejdůvěrnějších. Těžkých chvílí v životě je až až. Utíkáme se v nich do ústraní - „do pokojíku srdce svého", jak by řekli naši otcové, a modlitba se tiše rozvíjí. Kolikrát hledáme vhodná slova a moc se nám to nedaří. Kolikrát se takovéto modlitby stávají jen tichým sebeodevzdáním druhé straně v naprosté důvěře, že ten, kdo nás má rád, pochopí oč nám jde a porozumí i našemu všelijak nedokonalému slovnímu vyjadřování.

Do této naší situace nám v současné době přichází pomoc ve formě drobné knížečky bratra faráře dr. Luďka Rejchrta nazvané "Modlitby šeptem" s podtitulem "Člověk mluví s Bohem". Vydalo ji nakladatelství Kalich v Praze v r. 2005. Autor sám napsal jen čtyřstránkový úvod, ale vybral a citáty z Písma doplnil celou řadu krátkých modliteb velkého množství autorů. Na jedné straně zde nacházíme modlitby z doby prvotní církve a modlitby církevních otců, na druhé straně pak modlitby našich současníků nebo skoro-současníků.

Hned v úvodu píše Luděk Rejchrt, že „modlitba je svrchovatě osobní a intimní dění". To může probíhat i šeptem, ba dokonce i jen "řečí duše". Takovéto řeči je zde bohatě uprostraněno. Nejde o knihu modliteb "Na každý den v roce". Nejde o soubor tematických modliteb ani o návod k modlitebnímu životu křesťana. Jde o pozvání do nejintimnějšího modlitebního společenství, kde vše probíhá skutečně jen "šeptem". Autor sám upozorňuje, že nejde o knihu "jen na jedno použití". Je možné, že nebudu sám, kdo si ji položil na noční stolek v ložnici, kde tak často dochází k takovýmto duchovním rozhovorům duše v tísni.

Na jednu zvláštnost této knížečky bych přece jen rád upozornil. Je jím dvojí druh písma. Autor tak chce i viditelně upozornit na to, že modlitba je rozhovor. A ten se odehrává mezi dvěma stranami. Na jedné straně je člověk - a tomu je věnován text psaný „klasickým" kamenným písmem. Druhá strana nezůstává skryta. Ve formě biblických veršů, které se vztahují k tématu modlitby, čteme její vyjádření - odpověď. Díky za tuto knížečku - za podanou ruku lidem v tísni.

Jaro Křivohlavý

Muž mnoha profesí

(před 300 lety se narodil Benjamin Franklin)

Kdyby se konala anketa o největšího a nejpopulárnějšího Američana všech dob, asi by se mezi jinými jmény objevilo i jméno Benjamin Franklin. A kdyby se při soutěži rozlišovaly různé obory, pak by mohl být tento muž uveden hned v několika. Mnoho amerických měst nese jeho jméno, i když v některých případech jméno obce může souviset se starším obecným významem slova franklin, což je „statkář".

Benjamin Franklin se narodil 17. ledna 1706. Jeho zbožní, ale nezámožní rodiče Joziáš a Abia Franklinovi vychovali celkem třináct dětí, z nichž Benjamin byl nejmladší. Vzdělání získal jako autodidakt (samouk). V sedmnácti letech odešel do světa a protloukal se různým způsobem. Ačkoli se projevil později jako velmi praktický muž, táhlo ho to k literární činnosti. Byl podnikavý, a tak založil tiskárnu a začal vydávat vlastní noviny. Zvolil si pseudonym Richard Saunders a řadu let vydával oblíbený almanach „Chudý Richard aneb Cesta k blahobytu".

Tiskařská a žurnalistická práce souvisela úzce s jeho zájmem o veřejné dění. V Severní Americe tehdy probíhaly neustálé boje mezi Anglií a Francií o nadvládu v těchto zámořských končinách. Americké kolonie, jak je známo, byly zakládány lidmi, kteří prchali před náboženskou nesvobodou, a proto měly silně křesťanský charakter. Duchovní svoboda v Novém světě dovolovala, aby tam žili vedle sebe protestanti, katolíci i různé sekty. Tradiční zbožnost se projevovala i při vzniku vysokých škol (Harward, Princeton, Yale aj.), které měly převážně církevní chrakter a vychovávaly duchovenský dorost. Ve Franklinově době se však začal v Americe prosazovat duchovně netradiční pohled na společnost, jenž mimo jiné zpochybnil starou úctu k evropských panovníkům „z Boží milosti" a vybízel Američany k nezávislosti. Franklin, který byl už v mladých letech přijat do nově vzniklé lóže Svobodných zednářů, patřil k iniciátorům pokusu o politické a vojenské sjednocení kolonií r. 1754 v Albany. Tento pokus sice nevyšel, ale volání po svobodě už neumlklo a bylo korunováno „Deklarací nezávislosti USA" r. 1776. Nadpis „Článků konfederace o věčné unii" z dalšího roku nám sice připomíná víru komunistů ve věčnou platnost nových lidských řádů, nicméně jistě šlo o něco převratného. Franklin se zasloužil mnoha způsoby o rozkvět nového hlavního města Unie Philadelphie a reprezentoval vlast r. 1783 při podpisu versailleské smlouvy („pařížského míru") mezi USA a Velkou Británií. Ve Francii pak působil delší dobu jako americký velvyslanec. Jeho radost z politické svobody byla ovšem pokažena tím, že jeho syn byl prohlášen za vlastizrádce.

Souběžně s působením v politice se

Dokončení na str. 4

B. Betka byl povolán ke svému Pánu

Ve středu 4. ledna 2006 byl povolán ke svému Pánu emeritní senior pražského seniorátu a farář smíchovského sboru ČCE Bohumil Betka. Zesnul tiše ve věku nedožitých 92 let.

Rodina a obyvatelé krabčického Domova odpočinku ve stáří se s ním rozloučili ve středu 11. ledna v budově Diakonie v Krabčicích a v tamějším evangelickém kostele.

Bohumil Betka po maturitě na reálném gymnáziu v Truhlářské ulici, kde působili význační profesoři, jako např. akademik Bohuslav Havránek, akademik Mukařovský aj., odešel studovat theologii na tehdejší Husovu československou fakultu bohosloveckou. I tam se setkával se zvučnými jmény: J. L. Hromádka, noblesní František Žilka, Slavomil Daněk, František Bednář a tehdy mladý J. B. Souček. Zásluhou profesorů Žilky a Bednáře mohl jít studovat do ciziny. Nejprve do Štrasburku v Alsasku a potom do Glasgowa ve Skotsku. Ve Štrasburku měl možnost poznat „doktora pralesa" Alberta Schweitzera v době, kdy po příjezdu do Evropy přednášel a koncertoval na varhany. Zůstala mu na něj v paměti vzpomínka, když po jedné přednášce odstrčil všechny notábly, kteří tam stáli, běžel za studenty a až do půlnoci s nimi chodil po Štrasburku, vyptával se jednotlivých studentů, odkud přicházejí a jak to vypadá v jejich zemi.

Po dokončení theologického studia začínal jako vikář v Praze u Klimenta v době, kdy tam byl farářem dr. Josef Křenek. Odtud přešel do Libkovic pod Řípem, do velkého vesnického sboru. Libkovice hluboce poznamenaly Bohumilův život. Jednak tím, že mu tam zemřel čtyřletý syn Pavel, a potom událostí v době války. V Libkovicích se skrýval ruský zajatec, a když se na to přišlo, pokusil se o útěk. Byl ale chycen a při výslechu prozradil, v kterých rodinách byl přijat. Důsledkem toho bylo, že 20. 3. 1944 bylo zatčeno padesát lidí z obce a odvezeno do koncentračního tábora, odkud se někteří už nevrátili. Sedm lidí, z nichž jeden byl význačným členem staršovstva, bylo popraveno v „sekyrárně" na Pankráci.

Po službě v Libkovicích odešel Bohumil Betka na Českomoravskou vysočinu, do Sněžného na Moravě. Opět veliký venkovský sbor, v němž se bohoslužby konaly vedle sídla sboru ještě na dalších pěti místech. Byla to doba změn na venkově, lidem byl vnucován nový způsob hospodaření, docházelo k násilné kolektivizaci a to všechno se odráželo i v životě sboru. Uprostřed sborové práce byl ve 38 letech povolán na vojnu k PTP, bez zřetele k tomu, že byl otec rodiny se dvěma malými dětmi.

V říjnu 1957 přišel na Smíchov po odchodu vikářky Evy Romany Šašecí; nejprve jako vikář a po roce jako druhý farář sboru. Farářem zde byl Jan Smetánka, hluboce vzdělaný a jemný člověk. Sbor byl ale rozdělený. Došlo k rozkolu, obě strany se stavěly proti sobě, konaly se různé podpisové akce, které by ve sboru být neměly, a sbor tím značně utrpěl. Jan Smetánka, vystaven náporům ze dvou stran, to těžce nesl. Bohumil Betka byl dokonce jednou z těch stran varován ještě dříve, než se definitivně rozhodl přijmout kandidaturu, aby sem nechodil, že mu to nebude požehnáno. Přesto se rozhodl na Smíchov jít, protože byl přesvědčen, že nezáleží jen na vůli člověka, ale především na vůli Boží. Pro Jana Smetánku byl jeho příchod velkou pomocí a paní Smetánková mu po smrti manžela řekla, že tato doba byla pro Jana Smetánku potěšením. Nebyla to snadná doba a Bohumil Betka musel vynaložit mnoho úsilí na to, aby si sbor uvědomil, že je církví Kristovou, sborem ČCE a že má být společenstvím víry, naděje a lásky. Přetrvávaly tu tendence spíše spolkařské a nebylo tu vždy dostatečné vědomí o tom, co je církev, tělo Kristovo a dům Páně. Docházelo také ke křivdám, které zůstávaly dlouho v srdcích, a teď šlo o to, jak je překonat a odstranit. Bohumil Betka musel vynaložit velké úsilí, než mnozí pochopili, že má-li být sbor zdráv, musí každý tyto věci v sobě překonat a nezdůrazňovat je, protože když se rána drásá, nezacelí se.

Po smrti Smetánkově stál Bohumilu Betkovi po boku jako druhý farář Josef Svoboda. Nebyl však docela zdráv a práce ve sboru, kterou chtěl konat z celého svého srdce a se vším nasazením, ho vyčerpávala. Zemřel předčasně ve věku 47 let.

V roce 1969 byl Bohumil Betka zvolen seniorem pražského seniorátu a tuto službu konal do února 1978, kdy mu byl odebrán státní souhlas k výkonu seniorské funkce za to, že na seniorátním dnu mládeže vystoupil písničkář Vlastimil Třešňák. Do důchodu odešel v dubnu 1979. Zůstal věrným členem smíchovského sboru, a pokud mu v tom zdravotní problémy nebránily, byl spolu se svou ženou Věrou pravidelným účastníkem bohoslužeb.

Jaroslav Voříšek

(zkráceno)

Pat Robertson...

Dokončení ze str. 1

soby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků, v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. Zdá se mi, že údajná proroctví, která mám na mysli, jsou jakýmisi pokusy o imitaci Jeremjáše, Micheáše a jiných starozákonních proroků. Rozumějte mi dobře: netvrdím, že v době Nové smlouvy Bůh neposílá proroky, kteří přinášejí konkrétní slova o budoucnosti. Koneckonců máme zmínku o Agabovi ve Skutcích. Přesto mi z oněch proroctví o „soudech" a „katastrofách" nějak nevoní Ježíš.

Kdykoli se stane někde nějaká katastrofa, najdou se někteří křesťané, kteří zvednou prst a řeknou: „To byl Boží soud." Nicméně skutečné velké katastrofy nikdo nepředpovídal – nebo snad ano? Předpověděl někdo tsunami z prosince 2004 nebo nedávné zemětřesení v Kašmíru? Předpověděl někdo katastrofu v New Orleansu? Předpověděl někdo záplavy v Čechách roku 2002?

Ano, po skončení vždy čtu zprávy o nějakých křesťanech, kteří měli něco zjeveno, ale moc tomu nerozuměli, a teď si drbou hlavu. V poslední době ve mně tyto zprávy vyvolávají spíše cynismus. Věřím tomu, že pokud Bůh chce ke svému lidu nebo ke světu prorocky promluvit, je schopen to učinit mnohem jednoznačněji. Mám za to, že bychom se měli mnohem více zaměstnávat otázkou, k čemu máme během katastrof jako křesťané skutečný mandát.

Jak během katastrofy promluví Bůh ve svém Synu, kterého ustanovil dědicem všeho?

Chce po nás Bůh, abychom to věděli předem? Možná to po nás nechce. Možná po nás chce něco jiného. Plakat s plačícími… Jak nám to jde? Nebo jim to musíme hned vysvětlovat? Myslím, že Bohu jde více o to, zda máme citlivé srdce, schopné porozumět bolesti druhého, než zda máme informace z Božího jízdního řádu. Každý z postižených může být katastrofou zastižen v jiném bodě svého putování k Bohu … nebo od Boha. Zajímá nás, co Bůh dělá v jeho životě?

Ano, jsem přesvědčen, že Bůh jedná i s národy. Co chtěl Bůh říci skrze povodně v roce 2002? Různí lidé si mohli odnést ponaučení z různých věcí.

Já si všiml například tří, které považuji za důležité: Do záplav mnozí skálopevně věřili, že metro je postaveno tak, aby bylo útočištěm v dobách války i přírodních katastrof. Ukázalo se však, že metro by bylo pastí, v níž by desetitisíce lidí zahynuly. To, co bylo chloubou minulého režimu, se ukázalo jako naprosto nefunkční. Chceš-li, může tato lekce k tobě promluvit i osobně: Nespoléháš ve svém životě na něco, co je ve skutečnosti oporou jen zdánlivou? Další skutečnost, která ke mně promluvila, byla, že voda kulminovala asi deset centimetrů pod bodem, kdy by nastala katastrofa nesrovnatelně větších rozměrů. Byla to náhoda? Byla to Boží milost? Nechci to nikomu vnucovat, ale já si myslím, že to bylo to druhé.

A konečně do třetice: Zasažen byl Karlín, a to nečekaně tvrdě, ačkoli se s obavami očekávala katastrofa na Starém Městě. Neodpovídá to naší zkušenosti, že útok mnohdy přijde z míst, kde jsme ho nečekali? Nevede nás to k tomu, abychom hledali jiné opory, než jen ty, které jsme si sami spočítali a zbudovali?

Jistě, těch poučení by mohlo být mnohem víc. A ke každému může promluvit poučení jiné. Některé by možná mohlo promluvit k celému národu. Budeme mít Ducha Kristova, aby z našich interpretací takových událostí Kristus opravdu voněl? Nebo dáme přednost znít jako proroci zkázy, z nichž voní spíše jejich osobní sympatie či antipatie?

Dan Drápal

O dědičném hříchu

Dokončení ze str. 1

stavu, který se Bohu líbí. Mimo tuto víru neexistuje možnost, jak by se osvobodil. Je do svého hříchu uzavřen a je s ním jedno. Hřích není tedy něco na člověku, ale je to člověk sám, celý ve svém odporu vůči Bohu. Nesměšujme hřích s neřestí! Existují přece hříchy, které pocházejí od ctnostného hříšníka, jsou také jiné, které náleží neřestnému hříšníkovi. Neřest a ctnost patří k vlastnostem. Hřích je jiného rodu. Týká se vztahu k Bohu. Reprezentuje tento vztah negativně i pozitivně, jako nevěru a jako víru.

Zamysleme se ještě nad stavem hříšníka. Je to savec. Za to se nemusí stydět. Za co se musí stydět, je, že je hříšník. Bůh jej stvořil jako savce, ale nestvořil jej jako hříšníka. Stvořil jej k něčemu. Tuto úlohu být jeho obrazem však člověk odmítl. Provinil se. Kde začíná hřích, začíná i vina. Paradox (protismyslnost) hříchu spočívá v tom, že člověk je tu pro něco, a proto je vinen. Nemůže však na tom nic změnit. Hřích učinil člověka vlastním zajatcem. Hříchu neuteče. Stal se jeho otrokem, jho hříchu nemůže zlomit. Zavřel za sebou dveře, ale už je nemůže otevřít. Hřích je odpovědný čin, jenž ukončuje naši svobodu, sice ne všechnu, ale právě tu svobodu nebýt hříšníkem a být člověkem, v němž Bůh nalézá zalíbení. Když se stal hříšníkem, přestal komunikovat s Bohem. Protože si nemůže hřích odpustit, nemůže ani tu komunikaci znovu nastolit. Napříště ho od Boha odděluje propast, kterou sám nedokáže překlenout. Přede dveřmi ráje stojí cherub s plamenným mečem. Svůj vztah k Bohu může člověk ukončit, ale nemůže jej znovu nastolit. Je to jeho chyba. Už nežije v lásce Boží, už není svoboden, neboť svoboda je totožná s životem v Boží lásce. Nemůže udělat skok zpátky do minulosti, do stavu, kdy byl takový, jak jej Bůh stvořil. Takový návrat není v lidských možnostech a silách. Tu chybu, totiž hřích, jímž se člověk postavil proti Bohu, nemůže odpustit nikdo jiný než Bůh sám, a to novým skutkem, podobným stvoření, skutkem vykoupení v Ježíši Kristu.

V této radostné zprávě není místa pro neosobní, nezaviněnou dědičnost.

Hříšník vyznává svůj hřích jako vlastní selhání a přijímá odpuštění od Krista Pána.

Nepřestal být hříšníkem, ale už může i nehřešit. Na restituci, uvedení do původního stavu, teprve čeká.

Josef Veselý

Oznámení

Betlémská kaple na Žižkově ČCE
srdečně zve na přednášky:
ThDr. Jaroslav Hrdlička: František M. Bartoš - sobota 11. února v 16 hodin
ThDr. Jakub Trojan: My a globalizace
- čtvrtek 23. února v 18 hodin
Všechny přednášky se konají v Betlémské kapli, Prokopova 4, Praha 3
tel.: 222 78 06 73 / 603 18 87 53

Televize

ČT1 - 5. února

Cesty víry - 14.05

Může Bůh smazat hříchy, které v ruských gulazích napáchali Stalinovi posluhovači? V dokumentu režiséra Petra Lokaje se setkáte s misionářkou ze Slezska. Svůj život zasvětila práci pro ty, jejichž osud poznamenaly Stalinovy gulagy. Mohou modlitby k Bohu smazat staré hříchy?

Křesťanský magazín - 14.25

Dnes navštívíte jednoho z nejstarších kněží na Ostravsku, devadesátiletého Miloslause Klisze, jemuž papež Jan Pavel II. propůjčil titul prelát. Seznámíte se s dobrovolníky z frýdecko-místeckého centra ADRA, kteří mj. dělají společníky klientům tamějšího domova důchodců, a budete mít možnost si "prolistovat" křesťanský časopis IN!, který má být alternativou časopisům Dívka, Bravo atp. Nebudou chybět ani zprávičky z křesťanského světa, soutěž a videoklip.

Uvádí Aleš Juchelka

Muž mnoha...

Dokončení ze str. 3

Franklin prosazoval jako výrazný vědec, zejména ve výzkumech elektřiny. Jako náš Diviš nebo Rus Lomonosov se mimo jiné zabýval problémem bleskosvodu. Jednotky elektrického náboje byly dosti dlouho označovány jako frankliny. Existuje také černý krystalický minerál, pojmenovaný na počest amerického přírodovědce franklinit. Franklinovi už nebylo dopřáno, aby dokončil „Vlastní životopis", ale rozpětí jeho aktivit bylo tak široké, že nelze jen tak lehce na něho zapomenout.

Přes všechny viditelné úspěchy si však Franklin zachoval vnitřní pokoru před Bohem a i ve svém utrpení před smrtí viděl Boží výchovný prostředek. Když přemýšlel o tom, co by mohlo být napsáno na jeho hrobě, přirovnal sám sebe ke knize, jejíž starý obsah božský Autor vytrhne a nahradí něčím novým a lepším. Zemřel 17. dubna 1790.

Daniel Henych

Duchovní literatura pro vězně - doplněk k oznámení v č. 2/2006
Vězňům by pomohly i knihy a časopisy v anglickém a ruském (ukrajinském) jazyce, popř. i v jiných jazycích.
Daniel Pfann, vězeňský kaplan
PÚ 614/07, VV Ruzyně
161 02 PRAHA 6
tel./zázn.: 220184399

Bohoslužby

5. 2. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

5/2006

8. února 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Věříte v zázraky? — *Josef Veselý*

Problematika homosexuálních vztahů — *Adam Balcar*

Podvečerní poděkování — *Jaro Křivohlavý*

Jak čtu Bibli — *Jan Heller*

Pražský pomník Milíče z Kroměříže

(Vzpomínka na 8. 2. 1945 a 15. 2. 1976)

V tomto článku nebude řeč o žádném obvyklém pomníku. Tímto nadpisem nazval totiž právě před 70 roky svou novinovou reportáž z dětského útulku Milíčův dům na Žižkově u bývalého Olšanského rybníka tehdejší sekretář YMCA a Akademické YMCA Jaroslav Šimsa (Národní osvobození, 13. roč. z 31.12.1936).

Pod nadpisem uvedená data jsou úmrtními dny dvou přátel a bratří v Kristu.

První patří **Jaroslavu Šimsovi**, který po pětiletém věznění zemřel v koncentračním táboře Dachau, druhé **Přemyslu Pittrovi,** který po více než čtvrtstoletí dlouhém působení ve 3. exilu odešel právě před 30 roky.

Na oba tak každoročně společně vzpomínáme v rozpětí druhého únorového týdne. Jaroslav Šimsa navštívil Milíčův dům krátce po dokončení druhé, závěrečné etapy jeho výstavby. Ve svém článku s velkým zaujetí a nadšením vylíčil, jak tento „pomník", sice z betonu, železa, kamene, skla a dřeva, byl vystavěn - láskou. Postavila jej doslova láska k dětem z nejchudší části Žižkova.

Směle se může dovolávat Milíčova jména a jeho lásky k opuštěným a zavrženým a konkurovat svou praktičností a opravdovostí Milíčovu dílu solidarity s chudými.

Přemyslu Pittrovi se dokončením Milíčova domu splnil jeho dávný a velký sen: vybudovat zařízení, v němž by bezprizorné děti z proletářského Žižkova, většinou z neúplných rodin, mohly účelně využít volný čas obyčejného školního dne v široké nabídce kluboven, studoven, knihovny, dílen, zahrady a sportovišť. A navíc prostou a nevtíravou formou se dozvědět o původci a prameni zmíněné lásky - Božím Synu Pánu Ježíši.

Shora připomenutí přátelé a Kristovi učedlníci Jaroslav Šimsa a Přemysl Pitter se ve 30. letech minulého století viděli při mnoha příležitostech. Předvánoční návštěva Šimsova v Pittrově Milíčově domě před 70 roky byla podnětem k informativní novinové reportáži pro širokou veřejnost o dokončení celé výstavby. V jejím závěru Jaroslav Šimsa seznamuje čtenáře se slovem povzbuzení, určeném pro všechny vychovatele. Četl je v Milíčově domě: „Stavíš-li ze dřeva, dřevo shnije; ze železa, kov zrezaví, imramor čas rozhlodá; tvůj materiál, duše dítěte, je však věčný." Celý článek končí větou: „Ti lidé na Žižkově konkrétně pochopili, jak máme „navazovat na reformaci" v duchu T. G. Masaryka."

Jan Štěpán

Milíčův dům v Praze na Žižkově slouží dnes jako mateřská škola

Nepokoje a chaos – o dekonverzi

Vlna výbuchu násilí ve Francii, která se pomalu uklidňuje, jen potvrdila, co mnozí tušili již dříve: vyspělé země se poznají podle toho, že nejsou schopny řešit problémy, které k nám, méně vyspělým, zatím ještě nedorazily. To není důvod k velkému optimismu. Nápadná bezradnost tváří v tvář nepokojům a chaosu je dána tím, že toto řádění přímo vyrůstá z povahy systému. Termínem „dekonverze" označuje francouzská sociologie situaci, kdy se určitá část obyvatelstva stává v rámci systému nadpočetnou a zbytečnou. Kapitalismus dokáže bez svých chudých fungovat mnohem hladčeji, bezproblémověji a hlavně - ekonomičtěji.

Ti, kdo přežívají na předměstích, nejsou zajímaví ani z hlediska trhu práce, ani z hlediska své kupní síly. Mnoha různými způsoby je jim to od nejútlejšího mládí dáváno najevo. Jejich rodiče utekli do Evropy před bídou. Oni nemají před svou nadbytečností už kam utéci. Proto se čeká, že budou vděčně přijímat drobky, které jim padají ze stolu těch šťastnějších. Je projevem ignorance obviňovat je, že si svou situaci zavinili sami. Jejich jedinou vinou je, že se narodili na špatné adrese. Je projevem naivity doporučovat jim, aby se lépe učili, protože pak to někam dotáhnou. Francouzský vzdělávací systém chrlí každoročně více absolventů, než kolik je jich ekonomika schopna přijmout. Velká část absolventů je už tak překvalifikovaná vzhledem k místům, která jim praxe nabízí. Ti ostatní nedostanou ani tuto příležitost.

Dekonverze znamená, že společnost velkou část svých členů prostě k ničemu nepotřebuje. V tržním systému je vše nepotřebné určeno k úpadku a k likvidaci. Je neekonomické investovat do nepotřebného. A největším hříchem kapitalismu je chovat se neekonomicky. Vše ostatní se dá nějak zdůvodnit.

Podstatou systému je maximalizace soukromého zisku za jakoukoliv cenu. Lidé, kteří tuto prostou pravdu nedokáží domyslet, si slibují řešení v podobě velkých finančních injekcí a drahých ozdravných akcí. Je iluzorní čekat něco takového v situaci, kdy na pořadu dne je naopak zeštíhlování sociálního státu a redukce veřejného sektoru. Velké investice do sociální oblasti by mohly oslabit konkurenceschopnost země. Vyhošťování cizinců a věznění místních tuto konkurenceschopnost neoslabí.

Logika dekonverze je zřetelně osvětlována požáry z hořících aut. Co čekat od těch, kteří ji ani přesto nejsou schopni zahlédnout?

Jan Keller,
sociolog

Losování biblických veršů – ano i ne

V první letošním čísle ET-KJ kritizoval Pavel Mareš zvyk, při němž si křesťané na přelomu roku rozebírají lístečky s biblickými verši. Vadí mu „ cupování" Bible na veršíčky a jejich vydávání za aktuální Boží vzkaz. Podle něj se jedná o „pusté kejklířství". Nemá tak úplně pravdu. Žiji v evangelickém sboru, kde se už po řadu let kartičky s verši rozdílejí při silvestrovských a novoročních bohoslužbách. Nikomu nevadí, že tyto svátky nemají křesťanský původ. Vždyť ani svatba či pohřeb nejsou výlučně křesťanské, a přesto je konáme po křesťansku. Vděčíme za to moci Ducha svatého, jež nám umožňuje obyčejné občanské události pojmout křesťansky, tj. spojit je s dobrou zprávou o Boží blízkosti. Kus téhle zprávy přinášejí i ony vyňaté biblické verše.

Není nic pustě kejklířského na tom, když si opatřím jeden biblický verš a věnuji mu celoroční pozornost. Jistě - verš vytržený zprostřed příběhu postrádá smysl. Ovšem dobrá myšlenka z úvahové pasáže obstojí i samostatně. (Jen namátkou: 1 K 10,13; 1 Pt 5,7; Iz 7,9b-zde jen dokonce polovina verše.) Podle mé zkušenosti se na lístcích ocitají právě tyto výmluvné a inspirující verše. Během roku se lze verš naučit zpaměti a snadno tak v různých situacích sledovat, jak se dotýká mého života. S radostí pak zjišťuji nikoliv, jak šťastně jsem si vloni 31. prosince vybral, nýbrž jak moudří byli dávní předchůdci ve víře a jak se od jejich dob Boží věrnost nezměnila.

Marešův článek správně zdůrazňuje, že hlavní souvislostí každého verše je celé Písmo. Jenže to obsahuje tisíce veršů a bez soustředěnosti na jednotlivé výpovědi se sotva prokoušeme k nějakému povzbuzení a poučení. Mám pochopení pro sólové biblické verše. Nezůstávají totiž osamocené, ale získávají novou, další souvislost v rámci života církve. A to je dobrá souvislost, neboť křesťanské společenství je příbytkem svatého Ducha, který Boží slovo přináší. S biblickými úryvky se setkáváme na mnoha místech: verše křestní a kon-

Dokončení na str. 2

O andělích a satanu

O andělích nám Písmo nepodává určité učení. Objevují se totiž na okrajích biblického svědectví, v apokalyptických a legendárních úryvcích, které prozrazují vliv perského náboženství. Žádné dosavadní biblické zkoumání nevneslo do této otázky tolik světla, aby se v něm objevily určité rysy andělů. To není ke škodě, skoro bychom řekli, protože se mezi námi křesťany víra v anděly vyskytuje jen výjimečně. Ale nebuďme pyšní na to, že jsme korunou všeho stvoření a že jsme podobní Bohu. Cožpak Bůh nemohl stvořit čistě duchovní bytosti, nezávislé na těle? Bůh není vskutku odkázán jen na nás: je obklopen anděly, silnými bohatýry, kteří mu dobrořečí /Ž 103, 20/, chválu přijímá od všech svých andělů /Ž 148,2/. Bohu náleží celá armáda dobrých andělů. Ale toť vše, vyjma Jobova satana, Božího služebníka. Nový zákon pak vydává mocné svědectví o satanu, té temné mocnosti, nad níž Ježíš Kristus zvítězil. Jenom toto svědectví tvoří základ, na němž lze postřehnout tu temnou, nadlidskou mocnost v činnosti. Zatímco se s dobrými anděly ve svém životě zřídka setkáváme, zlí andělé temnosti na nás dotírají, jako by patřili k naší víře. Dvě poslední války, nacismus a komunismus, dostatečně přesvědčily lidstvo, že víra v temnou nadlidskou mocnost nepatří do temného středověku, ale je tu s námi. A my jsme ochotnější naslouchat tomu, co nám Písmo o satanu říká.

Především satan není anti-Bůh. Je mocný, ale není všemohoucí. Pavel ho nazývá bohem tohoto světa /2K 4,4/, který je však podřízen vůli a moci Boží. Události Velkého pátku a neděle Vzkříšení jej již zbavily moci /Ko 2,15/. "Proto se zjevil Syn Boží, aby mařil činy ďáblovy"/lJ 3,8/. "Odzbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu a slavil nad nimi vítězství"/Ko 2,15/. V očích přirozeného člověka vypadá satan jako plný života, víra však jej vidí jako sesazeného prince, zbaveného moci. Tak jej viděl Luther: „Kníže světa toho, ač bouří mnoho, co chce, nespraví, soud Boží ho dáví, slovíčko jej porazí." Rádi bychom věděli, kde se tu vůbec vzal, ale Písmo nám o jeho původu a počátku nic neříká mimo to, že je vrah a lhář od počátku /J 8,44/. Stejně málo nám Písmo říká o způsobu bytí satana a ďábelských mocností. Pavel je označuje různými jmény. Jsou to nebeské trůny, panstva, vlády a mocnosti /Ko 1,16/, avšak nedovídáme se, jak se mezi sebou rozlišují. Ježíš mluví o 3áblu a jeho andělích /Mt 25,41/. 0 jeho království ví, že je jednotné a dobře zorganizované. Avšak tyto a podobné zmínky nemohou vytvořit obraz nebo dokonce biblické učení o této temné mocnosti.

Osvícenství 18. století naivně prohlásilo, že ďábel neexistuje. Prý patří do pohádek. Chápeme ovšem, že temná nadlidská mocnost se osvícenství nehodí do jeho optimistického obrazu světa. Tento rozumářský pohled neodpovídá biblickému svědectví, v němž temná mocnost vytváří pozadí poselství o vykoupení. Neodpovídá ani zkušenosti, kterou s touto ďábelskou mocností učinili zvláště velicí křesťané. Nás si tolik nevšímá, jsme mu snadnou kořistí. Osvícenci také tvrdili, že uznáním existence ďábla by se snížila odpovědnost člověka. Písmo ví o svůdné ďáblově moci, avšak činí člověka plně odpovědným za to, že se dal svést k hříchu. Písmo nevidí hřích v naší tělesnosti, ale ve vzpouře proti Bohu a v pýše. Proto to nebude nějaký primitiv nebo kriminálník, který přivede hřích na maximum, ale geniální popěrač Boha a Antikrist, který je s to spáchat satanský hřích, jehož je sám autorem i svůdcem. Člověk jako bytost s duší a tělem není s to vynalézt takový hřích, přesto hřeší, protože jej svedla svůdná moc satana. Člověk, když se dal svést k hříchu, upadá do okouzlení, z něhož se sám nemůže osvobodit. Je osobně odpo-vědný, ale není s to svou odpovědnost uskutečnit.

Pomoc mu přichází zvenku. Ježíš Kristus, Bůh, nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna /Ko 1,13/. Bible nepochybně svědčí o existenci ďábelské mocnosti,

Dokončení na str. 4

Nad Biblí

Co je štěstí? *Iz 31,6*

Za studií na fakultě jsme měli kolegu, který se občas ptal: „Jak se má tvá duše, bratře?“ Kolega byl milý, nicméně měl při otázce oči mírně v sloup a tvářil se tak upjatě zbožně, že kolegové odpovídali naopak velmi nezbožně. Zkrátka studenti... Zmíněný kolega dnes již nežije, a přes tu trochu střelenou otázku na něho vzpomínáme s láskou.

Jiný kolega byl v té době začtený do psychologie, do knížek o chování a prožívání, sebevidění. Ten se často ptal nás, svých kolegů: „Jsi šťastný?" Na vážně položenou otázku jsme docela pracně hledali vážnou odpověď. Kolega se později stal dobrým farářem a ještě později velmi dobrým psychologem.

A ještě můžeme vzpomenout na rabína Karola Sidona, kterému před lety v televizním medailonu položili na závěr otázku: „Pane rabíne, jste šťastný?“ Rabín, zahalený do oblaků kouře, jak je jeho zvykem, jakoby chvíli nechápal, na co se ptají. Pak se probral ze zamyšlení a řekl: „Víte, já si už dávno nemyslím, že jsem tady od toho, abych byl šťastný. V životě jde o něco docela jiného. Ale chcete-li (jako by tedy na chvilku přijal lidový smysl této otázky), pak ano, jsem, jsem šťastný.“

Křesťan, evangelík, dbalý reformačního principu „návratu k Písmu svatému“, bude správně přemýšlet, jak je tomu v Bibli. Jak tam je řešena otázka štěstí? Byli izraelští praotci šťastní? Co proroci, a co učedníci, první křesťané? Brzy zjistí, že v Písmu se s pojmem „štěstí“ nepracuje. Je řeč o radosti, také o milosti Boží, dokonce o blahoslavenosti, ale pojem „štěstí“ je v Bibli velmi zřídka. Kupř. Český ekumenický překlad má to slovo v Novém zákoně pouze jednou, a pronáší je apoštol Pavel před králem Agrippou ve chvíli krajně napjaté - hájí se proti obviněním ze zločinů (Sk 26,2).

Současného člověka otázka po štěstí zajímá. Ptát se „jsi šťastný“ patří mezi otázky obvyklé nejen v komunikaci, ale především v sebe-komunikaci, v přemýšlení o sobě samém. Pak i ono „jak se má tvá duše“, jak se ptal zemřelý kolega, je vážnou výzvou k odpovědi, byť zní trochu jako z jiného světa. Nakonec, nepřicházíme i na bohoslužby také pro to, abychom nalezli kus štěstí?

Samozřejmě v pozadí stojí otázka další: co je štěstí? V mnohých se teď ozve slavná filmová odpověď Jaroslava Marvana, někdo si možná vzpomene i na F. M. Dostojevského, který kdesi píše „štěstí nespočívá ve štěstí, nýbrž v jeho dosahování". Ani jedna z odpovědí ale nestačí. Buď jde o humor nebo je to odpověď vyhýbavá. My pak, hledajíce, co je štěstí, budeme mluvit o zdraví a klidu, o rodině, o poměrech ve společnosti, o penězích, o vzpomínkách na minulé i o výhledech kupředu, o smyslu života a jeho naplnění. Určitě v tom všem budeme mít kus pravdy. A přece nemůžeme jednoduše a jednoznačně stanovit, co je štěstí. Známe přece i šťastné nemocné a chudé, šťastné i za války, dokonce i ve vězení... Co je štěstí?

Rádi však o štěstí přemýšlíme. Z dětství pamatujeme pohádky o Štěstěně, která přichází a pomáhá od bídy, nachází zlato a krásné nevěsty. I v dospělosti nám přicházejí na mysl tužby, sny za bílého dne - o štěstí. I slovo samo vyvolává příjemné pocity: „štěstí“ zní měkce, posta-rají se o to sykavky a dlouhé samohlásky, „štěstí“. Oč zvukomalebněji to zní než třebas německé „Glück“! Krásněji než čeština už může znít jen italština: „felicita“.

Najednou do přemýšlení o štěstí zazní jako rána do stolu biblické slovo. „Vraťte se k tomu, od něhož jste odpadli, synové Izraele.“ Důraz je na onom „odpadli", už slovo samo zní tvrdě, proti měkkému „štěstí“. Ano, starozákonní písemnictví je zemité, jako vyřezané z dubového kmene nebo rovnou z kamene vytesané. Novozákonní text, v němž Ježíš hovoří se svými sousedy a posluch-či, je také velmi tvrdý, „nejste z Boha, chcete mě zabít“ a dokonce „váš otec je ďábel“. Posloucháme to hluboce zaraženi, protože jsme zvyklí vztahovat biblické slovo přímo na sebe a slovo Ježíšovo zvlášť. Tady ještě víc, vždyť Ježíš mluví s těmi, kteří mu uvěřili (J 8,31), to jsme také my, ne? Můžeme zapomenout, že jsou jmenováni jako „Židé“, všímat si zde právě židovství by bylo projevem drobného skrytého antisemitismu.

Vraťte se k tomu, od něhož jste odpadli, synové Izraele! Má tato výpověď něco společného s naší otázkou po štěstí? Ani novozákonní doplnění z Ježíšových úst o štěstí nemluví, jen o otroctví hříchu a o Božím otcovství. Je tu nějaké společné východisko? Oč šlo proroku Izaiášovi a později novozákonnímu Ježíšovi?

Troufám si tvrdit, že Izaiášovi nešlo především o zápas židovství proti Egyptu, i když je o tom celá kapitola. Dovolím si tvrdit, že ani v Ježíšovu slovu nejde o protiklad křesťanství a židovství, Ježíš sám je Žid a nikoli křesťan; křesťanství vznikne později. Ježíšovo poselství také nemělo za cíl dát vzniknout novému světovému náboženství. Prorok i sám Syn člověka mají na mysli něco jiného. Troufám si říci, že oba mají na mysli - štěstí lidí. Izaiáš i Ježíš vedou člověka ke štěstí, ukazují cestu k němu, nabízejí je jako možnost - a to možnost jedinou.

Pak se budeme ptát, co je štěstí podle Izaiáše a Ježíše? Uvidíme kupodivu u obou velmi podobné, téměř stejné: naplnění zákona, Desatera, láska k Bohu i bližnímu - dvojpřikázání lásky, život ve vděčnosti, pokoře, pravdivosti. Ve vděčnosti za vše, co jsi dostal i co jsi mohl, v pokoře vůči životu, jeho zákonitostem i jeho tajemství, v pravdivosti vůči sobě, druhým i vůči životu jako takovému.

To že je štěstí? Pozor, tohle všechno znělo jako napomenutí, morální příkaz: k vděčnosti, pokoře, pravdivosti, zachování Dekalogu i dvojpřikázání lásky. Bylo by to velmi nevěrohodné zúžení, nazvat štěstím plnění norem, nebo naopak morální imperativy vydávat za štěstí. Může tu být souvislost, ale jen velmi volná.

Slyšme znovu to Izaiášovo slovo: „Vraťte se k tomu, od něhož jste odpadli, synové Izraele.“ Zní to jako přísný výkřik rozzlobeného proroka, ale můžeme tu také slyšet radu, nabídku i inspiraci. Slyšíme-li tu hněv, pak se nedivme, že i prorokovi jednou došla trpělivost, když to lidé kolem pořád nechápou a nechápou, rok za rokem, desítky let.

Ježíš podobně: stojí proti němu jeho bratři, ze stejného národa a stejné „církve", hovoří stejným jazykem a mají zázemí stejných dějinných zkušeností i stejné kultury. A přitom jako by je dělila zeď: Ježíšovi bratři Židé, bratři farizeové a zákoníci nechápou, co je život, co je pravý život, pravé náboženství a ... pravé štěstí.

Izaiáš i Ježíš volají ke štěstí a svolávají štěstí na hlavy svých bratří a sester. Dělají to jiným jazykem v jiném myšlenkovém světě, než v jakém se pohybujeme my. Pro ně je zcela samozřejmé hovořit o člověku tváří v tvář Bohu a o Bohu, který navštěvuje člověka a zavazuje ho smlouvou. Nám ovšem takový myšlenkový prostor samozřejmý není, ani těm z nás, kteří se veřejně přihlašují ke křesťanství. Boha a Boží přicházení vnímáme jako jisté tajemství, které nás naplňuje zvláštní nejistotou i zvláštní jistotou, a obojí přijímáme s důvěrou. Ale ani v našem „normálním“ světě není místo, kam by se jednoduše vešel Bůh, však také říkáme spolu s významnými bohoslovci, „Bůh je jinak“.

Pak i pro nás, křesťany znalé Bible, není snadné slyšet ono „vraťte se k tomu, od něhož jste odpadli, synové Izraele". Přece my křesťané jsme neodpadli, snad jen často více či méně podklesáváme a vikláme se, ale neodpadli jsme! A kdo se ke křesťanství nehlásí, tuto větu neuslyší, Písmo nečte, do kostela nechodí, a i kdyby uslyšel, není pro něho; je svobodný člověk, jaképak odpadnutí? Neobviňujme ho!

Ale můžeme Izaiášovo i Ježíšovo slovo slyšet jako pozvání ke štěstí. Jako návrh, inspiraci, prosbu i pomoc. Izaiáš nabízí návrat namísto obvyklého zběsilého úprku kupředu. Nejen bezhlavě vpřed, k rozvoji, intenzifikaci a extenzifikaci, globalizaci i specializaci, ale prostě zpět, k základům života. „Vraťte se“ je pozvání: jak víš, že štěstí je vedle tebe, že tak bezhlavě uháníš? Jak víš, že štěstí neleží za tebou, že se ženeš pořád jen vpřed? Co hledáš? Neleží štěstí jinde, v tom, že tvůj život je pevně navázán na svůj smysl, na svou darovanost a jedinečnost a na svého Dárce? Neleží štěstí v nalezení toho, co jsme ztratili, protože jsme odpadli? I my, křesťané, samozřejmě, na stejné lodi se svými bratry a sestrami v lidském údělu, i když chodíme do kostela a jsme pokřtěni!

Ježíšovo pozvání v celém zmíněném oddílu ústí do jednoho: zůstat v jeho slovu. „V Ježíšovu slovu zůstat“ - zase další biblický poetismus, ale je to velmi jednoznačné slovo: on svědčí o Bohu mezi lidmi, o milujícím navzdory lidskému hříchu. Je-li nám tento myšlenkový prostor vzdálený, zkusme to říci jinak: Ježíš zve k takovému životu, jehož základem je láska přijímaná i darovaná, schopná oběti i vděčná. Láska jako životní princip, láska neopičí, láska možná i bojovná, určitě trpělivá, silná, statečná, nikoli měkká, nýbrž jako ze žuly nebo alespoň z dubového kmene. To je dar, to jsme dostali k životu. A toto objevit je „štěstí“ podle Izaiáše a podle Ježíše.

Ale takové štěstí není snadno objevit a prožívat. Nu, snad máme ještě nějaký čas.

Pavel Klinecký

Nač pan velvyslanec zapomněl

Velvyslanec Spojených států W.J. Cabaniss ve svém článku v MFD 16.1. psal o tom, že v jeho vlasti již dvacet let slaví narozeniny Martina Luthera Kinga. Z jeho odkazu podtrhl boj za rovná práva v rasově rozdělené zemi. Pro nás nepředstavitelné zákonem dané ponížení černých Američanů bylo v roce 1964 zrušeno a jejich každodenní ponižování postupně odbouráváno. To byl obsah jeho sdělení, v němž se vyhnul mnohému, co může být nepohodlné v „Odkazu M.L. Kinga“ nejen dnešním vládnoucím elitám. Snad mohl Cabaniss jen dodat, že King byl bojovníkem za mír a mohlo se to tisknout u nás i před dvaceti lety.

Nač potom pan velvyslanec zapomněl? Především nedostatečně vysvětlil zdroje, z nichž M.L.King čerpal a bral inspiraci. Jeho objasnění je až zavádějící. Je to škoda zvlášť u nás, kde návštěva Kingova otce, baptistického kazatele, byla v médiích ČSSR sotva zmíněna. Působí to podobně, jako bychom mluvili o Komenském coby "učiteli národů" a neuvedli, že byl posledním biskupem Jednoty bratrské, teologem a radikálním křesťanem.

O Kingovi Cabaniss jen poví, že "čerpal z mnoha zdrojů", např. od Mahátmy Gándhího, řeckého filosofa Sokrata nebo britského spisovatele amerického původu T.S. Eliota.

Ani slovo o zdrojích křesťanských! Přitom Martin Luther vyrůstal v rodině kazatele, sám později studoval teologii a kazatelem se také stal. Nic proti nositeli Nobelovy ceny amerického původu T. S. Eliotovi; tím spíše je třeba jmenovat L. N. Tolstého. Je to jeho východisko v konfliktu s mocenskou a státní zvůlí, v němž byl předchůdcem obou i náš Chelčický.

Vedle Kinga to v minulém století dokázal Gándhí, o němž je známo, že jej praktikující křesťané odpuzovali, ale Ježíšovy etiky lásky k bližnímu si vážil. Vězení nebylo možno plnit donekonečna a protestujícím nemělo jít o to nepřátele porazit, nýbrž je získat a odzbrojit kristovskou schopností neoplácet ránu ranou. Kupodivu to tehdy, zatím asi naposled, fungovalo. Zamlčena zůstala i skutečnost, že většinová společnost i většina politických elit šla ostře proti Kingovi, zvlášť když vycítila výrazný sociální akcent a odstup vůči držitelům moci. Také pokračovala válka ve Vietnamu, k níž se King stavěl kriticky.

Zde přecházíme k tomu, co měl společného se Sokratem. Radikalitu i smysl pro sebezapření v demokracii, jdoucí v křesťanském pojetí cestou kříže a sebeoběti.

V americké společnosti k úspěchu tehdejšího hnutí přispěla i vstřícnost Johna F. Kennedyho. Za jeden provaz zde táhli protestant a katolík. Nejen Martin Luther King dal svůj mladý život krvavou daní. Oba bratři Kennedyové jej v mocenském soukolí generačně provázeli mučednickou smrtí.

Jan Kašper

Losování biblických veršů...

Dokončení ze str. 1

firmační, nápisy na zdech kostelů a modliteben, verš na příslušný rok, Hesla Jednoty bratrské (zčásti losované!), jednotlivé verše bývají součástí liturgie, základem kázání nebo náměstem uměleckých děl. Nejedná se o svévolné použití. Souvislostí verše je sice celá Bible, ale Boží slovo z ní proniká ven. Souvislostí Hospodinova slova je celý život. A nesejde příliš na tom, dostává-li se do něj po verších, po kapitolách nebo po knihách. Hlavně aby živě promlouvalo.

Rozdělení Bible na verše samo o sobě není špatné, naopak je užitečné. Ani setkávání s vybranými verši není špatné. Pustým kejklířstvím je teprve, když chci Boha ovládnout a z náhodného losu dělám Boží ortel pro sebe na příští rok. Když si myslím, že na začátku roku mi Pán Bůh půjde obzvlášť na ruku, nebo v tomto případě spíše „pod ruku“, a poskytne mi v několika slovech jednoduchý návod, jak úspěšně proplout nejbližšími 365 dny. Nebo když si myslím, že se jedním veršem roční dávka Božího slova vyčerpala a já už z Bible nic dalšího nepotřebuji. Nic mi však nebrání, abych vytažený verš pojal jako zvláštní příležitost k proniknutí do bohatství Božího slova. Také rád přijmu službu od lidí, kteří pro nás veršové lístky připravují pečlivě a leckdy i výtvarně zdařile.

Novoroční veršíky ano či ne? Bratr Mareš pojal svou odmítavou kritiku příliš zeširoka. Navzdory jeho očekávání mu nevytýkám, že zlehčuje „zbožný" zvyk. On zlehčuje zdravý rozum a soudnou víru těch, kdo si verše na lístcích berou s vědomím, že si Boha neochočili. Vzdělaný křesťan neztotožňuje náhodu s Boží vůlí. Ví, že se Boží poselství nesmrskává do jednoho verše a že Bible obsahuje spoustu jiných aktuálních úseků, které stojí za pozornost.

Bude-li mi dopřáno, směle si i letos na Silvestra vytáhnu „svůj" verš a založím si jej do Bible. Občas se k němu budu vracet a budu přemýšlet, jak se prolíná s jinými verši, které jsem právě četl, nebo jak se prolíná s mým životem. A věřím, že se Pán Bůh chopí slova.

(nk)

Rozhledy

THAJSKO

30 km dlouhý pobřežní pás mezi Thaimyang a Takuapa zpustošila v prosinci 2004 vlna tsunami. Zde leží i vesnici Kao Lac, o které se tehdy hodně všude mluvilo a psalo. Stovky dobrovolníků spolu s armádou a domorodci tam pomáhaly při znovuvybudování této vesnice. Mnozí z dobrovolníků, kteří tam investovali svůj čas a peníze, jsou křesťané. Jejich žité křesťanství bylo mnohým lidem podnětem, aby uvažovali o Ježíši, který tak motivuje lidské životy. Na celém tomto pobřeží vzniklo od té doby více než 20 nových sborů, většinou domácích skupin s domorodými vedoucími, které se vzorně starají o potřeby postižených. Jeden pastor se vyslovil, že ještě nikdy v žádné oblasti Thajska se tak usilovně křesťané neangažovali. Je jasné, že mnozí lidé se obracejí na křesťany a navštěvují jejich společenství kvůli materiální pomoci. Ale jsou plní také zásadních otázek o životě a smrti. Téměř všem katastrofa vyrvala někoho blízkého. Jedna 271etá žena, která ztratila manžela a dvě děti, vyprávěla, jaké potěšení našla v epištole k Římanům. Právě v tomto sboru se dalo pokřtít minulý měsíc 19 lidí.

Přeložila Ludmila Hallerová

Z galerie slavných

Tomáš Jordán (1539 – 1586)

Proslulý lékař Markrabství moravského a nekatolický křesťan dr. Tomáš Jordán prožil svých sedmnáct nejplodnějších let v Brně, které se stalo jeho skutečným domovem.Všimněme si alespoň stručně jej samého, jeho rodiny a jeho vědecké práce. Nevynecháme ani odborné a bratrské kontakty v historickém kontextu.

Narodil se v roce 1539 v Sedmihradsku (v Transylvánii) v dnešním severozápadním Rumunsku v Kluži (Klausenburku). Tento kraj byl od druhé poloviny 12. století kolonizován Němci; Jordán právě z takové rodiny pocházel. Také později do Sedmihradska stejně jako na Moravu emigrovali stoupenci reformace, zvláště novokřtěnci. Na uvedené území dorazila a rozšířila se reformace poměrně brzy, zvláště když si uvědomíme, že Martin Luther (1483-1546) zveřejnil svých 95 článků 31. 10. 1517. Na mladého Tomáše měl velký vliv sedmihradský reformátor, městský farář v Kluži, učitel a tiskař Kašpar Helth, proto už v šestnácti letech odešel studovat do ciziny. Nejprve kam jinam, než do Wittenbergu, a to filozofii a zřejmě i teologii; následovala nekatolická univerzita v Basileji, pak studium lékařství v Paříži. Celkem se do promoce v Římě vzdělával na osmi vysokých školách. Ve stejném roce, tedy 1565 odešel do Vídně, kde jako lékař měl styky nejen s lékařskou fakultou, ale hlavně zde navázal kontakty s řadou příznivců, kteří jej ovlivnili na celý život. Všimněme si alespoň některých.

V první řadě o dvacet let starší **Jan Crato** (Johan Kraft, 1519 - 1585). Původně studoval teologii a pak lékařství ve Wittenbergu, což nebylo tehdy ojedinělé, jak uvidíme níže. Crato žil šest roků v bezprostřední blízkosti německého reformátora a jeho zápisky byly později sestaveny jako Lutherovy řeči stolovní. Působil mimo jiné jako osobní lékař císařů, a to od roku 1560 Ferdinanda I. a po roce 1564 Maxmiliána II. Byl to on, kdo měl náklonnost k představitelům Jednoty bratrské ; to vidíme už i na tom, že se v roce 1561 podílel na překladu Bratrské konfese do němčiny. Ve Vídni seznámil Jordána s biskupem Jednoty **Janem Blahoslavem** (1523 - 1571) a

Jan Blahoslav s brýlemi

dalšími bratry. Cratovi zabírala stále více času péče o císaře, a tak lékařská starost nejen o Blahoslava přecházela postupně na Tomáše Jordána. Evangelík Crato působil několik roků také v Praze, ale musel ji opustit vzhledem k protireformačním snahám tehdejšího císaře, ořestože tento v roce 1609 byl přinucen okolnostmi vydat Rudolfův majestát. Lékař Crato odešel do rodné Vratislavi, kde zemřel v roce 1585. Viděli jsme titulní listy bratrských kancionálů, třeba Šamotulského (1561), kde je zobrazen muž s brýlemi, to byla tehdy vzácnost. Oním mužem je bezesporu Jan Blahoslav a brýle nemohly být od nikoho jiného než od lékařů Crata nebo později Jordána.

Lékař Tomáš Jordán byl ještě ve Vídni jmenován Maxmiliánem II. polním lékařem, a tak byl na bojišti a pak dostal nabídku na místo moravského zemského lékaře v Brně, kam odešel rád už pro styky s blízkou Jednotou bratrskou v roce 1569. Známe také dům, jenž v Brně vlastnil a kde bydlel; stojí dodnes na Orlí ulici č.16. Byl to renesanční dům, později barokně přestavěný a v 19. století zvýšený o jedno poschodí.

Jan nejstarší **ze Žerotína**, na Náměšti a v Rosicích, člen Jednoty bratrské, požádal, rok po tom, co se Jordán usadil v Brně, aby jej doprovázel jako lékař do Karlových Varů, kam se jel léčit. Na cestě do Varů měli delší zastávku v Praze. Tam právě zasedal sněm za účasti císaře, proto byl v Praze i Jordánův starší druh Crato. Ten nechal k poctě přítele dokonce razit pamětní minci. Sám Jordán si v Praze pochvaloval styky s odbornými kruhy, které mu v Brně chyběly. Následoval pobyt v Karlových Varech, tam se Jan z Žerotína léčil v koupelích a jeho lékař zkoumal léčivé vody. Určitě z přičinění Crata se 31letý Jordán stal šlechticem.

Napsal mimo odborné knihy spis o Brně, které si zamiloval. Na základě přečtení uvedeného díla chtěl jeho další přítel **Ondřej Dudič** (1533 - 1589) přesídlit do tohoto města. Řekněme si jen několik slov o tomto zajímavém člověku, pocházejícím od Budína (Budapešti). V roce 1561 byl vysvěcen na katolického kněze a rok na to se stal biskupem. Na protireformačním koncilu v Tridentu (1545 -1563) prosazoval pro laiky přijímání z kalicha a zrušení kněžského celibátu. To rozlítilo tehdejšího papeže Pia IV. tak, že požádal císaře o Dudičovo odvolání. Byl pak císařovým vyslancem na polském dvoře, tam si namluvil dvorní dámu kalvínské šlechty a o po ovdovění s ní se oženil ještě jednou. Nevěnoval se ovšem již kněžství, ale lékařství. Do Brna se nakonec nemohl přestěhovat, protože jako odpadlý kněz by spadal pod jurisdikci (soudní pravomoc) olomouckého biskupa, a proto se necítil bezpečný.

Tomáš Jordán psal o své význačné lékařské činnosti odborné knihy. První byla O uherském a brněnském moru (v Brně zemřelo 3000 lidí, kde měl Jordán na jeho potření značné zásluhy). Několikasvazkovou Knihu o hojitelných vodách vydal česky a pak část latinsky, po důkladném zkoumání

Dům Tomáše Jordána v Brně

vod na mnoha místech, kde jsou dodnes třeba malé lázně. Např.: Petrov, Hluk, Velké Losiny, Slatiňany, Buchlovice (Smraďavka), Trenčanské Teplice… Další kniha byla o brněnské nákaze příjicí (syfilidou) v letech 1577 - 8 na jejímž odstranění se zemský lékař podílel. Zjistilo se ohnisko v Adamových lázních u jednoho lazebníka, kde po přikládání skleněných baněk na tělo se objevily po čase vředy. Dochoval se i způsob léčení této pohlavní choroby, a to barbarosovými pilulkami složenými ze rtuti, terpentýnu a mouky.

Pokud jde o samotného Tomáše Jordána a jeho rodinu, víme, že vyrostl jako luterán. Známe i jeho pozdější styky s Jednotou bratrskou; zda se stal členem Jednoty, nevíme. Obojí je možné. V Brně byl na jedné ze dvou farností (u sv.Jakuba) až do roku 1584 luterský farář. Jednota zde měla jen jednotlivce, ale v okolí byly četné sbory včetně Ivančic s Blahoslavem.

Proslulý brněnský lékař Tomáš Jordán zemřel 6. února 1586 ve 47 letech. Měl být pohřben jako šlechtic, ale i nekatolík v blízkém kostele sv.Jana u minoritů. V té době to byl gotický kostel, později přestavěn na barokní a Mořicem Grimmem byla přistavěna loreta. Oproti tehdejším zvyklostem se pohřeb konal až sedmý den, zřejmě pro povolení pohřbu evangelíka nebo českého bratra v kryptě katolického kostela. Jordán po sobě zanechal pět nedospělých dětí a to tři chlapce (Karla Ludvíka, Fridricha a Václava Prokopa) a dvě dcery. Pozůstalé děti dostaly poručníky z rodu Žerotínů. Manželka Zuzana se po osmi měsících provdala opět za lékaře a oba přežili Jordána jen o devět a deset let. Rodina se později pokatoličtila a syn Václav Prokop se stal dokonce katolickým knězem.

Navštívili jsme s manželkou minoritský kostel včetně faráře, abychom se dověděli o místě pohřbení lékaře Tomáše Jordána, ale pozapomenutí i jména při **420. výročí úmrtí** je dokonalé.

Překvapuje nás, co všechno dokázali na konci středověku nebo začátku novověku naši předkové. Je dobře si to uvědomit a tak i korigovat naše někdy přehnané sebevědomí.

Jiří Novák

Použitá literatura:

Rudolf Říčan: Dějiny Jednoty bratrské, Kalich 1957

Jiří Bílek: Brněnské kostely, 1985

Kol.: Dějiny města Brna I.díl, Blok 1968

Karel Kučera: Památky Brna, 1989, 1991

Kol.: Reformační sborník 1937

Kol.: Časopis Matice moravské 1936 (G. Gellner: Tomáš Jordán)

5

Sloní paměť

Když přisel Drobeček na svět, všichni si myslili, že se nedožije dospělosti. Vždyť při narození vážil jen asi čtyřicet kilogramů, zatímco někteří sloní cvalíci měli víc než třikrát tolik. Proto mu také sloní matka Elefas dala to směšné jméno Drobeček. Drobeček se však kupodivu měl k světu, stále loudil maminku o mlíčko a vůbec dával najevo, že se mu na světě líbí. Jakmile to pak bylo možné, maminka ho začala přikrmovat tím nejlepším, co sehnala - chutnými výhonky, banány a cukrovou třtinou. Netrvalo dlouho a Drobeček se naučil vydatně užívat i vlastního chobotu tam, kde jde o jídlo.

Chobot je úžasná vymoženost. Je skoro jako šikovná ruka, jenže roste tam, kde lidé mají nos - totiž mezi očima. Chobotem si mohl Drobeček utrhnout chutné listí ze stromu a zastrčit si je do pusy. Chobotem si mohl nasát vodu z tůně, aby zahnal žízeň nebo aby si pokropil záda, když bylo vedro. Chobotem však mohl také hlasitě zatroubit na kamarády, když si chtěl hrát. I mladí sloni si totiž rádi hrají a dělají si klukovské party.

Ala všechno má svůj konec a také Drobečkovi jednoho dne skončila doba bezstarostných radovánek. Objevil se snědý muž, kterému říkali mahut a který začal mladé slony učit práci. Jestli si myslíte, že to bylo jen nějaké pletí trávy nebo rovnání banánů, tak to jste vedle. Mladí sloni se učili zvedat těžké klády a přenášet je z místa na místo. I tomu se cvičí většina indických slonů. To se však Drobečkovi moc nelíbilo. Vzpomínal na to, co mu vyprávěla matka Elefas - totiž, jak se kdysi jejich příbuzní z Afriky pod velením slavného kartaginského vojevůdce Hannibala zúčastnili tažení na Řím. Pane, to bylo něco! A tady v Indii se musí Drobeček dřít jako otrok. Drobečka práce otravovala a podle toho se taky choval. Odmítal se řídit učitelovými pokyny a nakonec mahuta tak dopálil, že ho musel potrestat bodcem na pohánění slonů.

To však mahut neměl dělat. Sloni, jak je známo, mají úžasnou paměť a také Drobeček nikdy nezapomněl, že ho mahut tak tvrdě potrestal. "To ti tedy nedaruju," říkal si a umínil si: "Však já se ti jednou pomstím." A to také udělal.

Mahut nebyl žádný chudák. Dost si drezurou slonů vydělával a na pozemku po otci si postavil nízký, ale rozlehlý dům. Když však jednou s celou rodinou ulehl, ozvalo se náhle dunivé dupání a stěny domku se začaly řítit jako při zemětřesení. To Drobeček se rozhodl ukázat, že nezapomněl na tvrdý trest, který mu mahut uštědřil. Ne, Drobeček nedovedl zapomenout nebo odpustit. Štěstí, že se mahutovi a jeho rodině podařilo utéct a vyváznout se zdravou kůží.

Ale co bylo s Drobečkem dál? Možná, že se časem umoudřil a že se osvědčil jako rozumný pracovitý slon. Možná však také, že se z něho stal mrzoutský mstivý vztekloun Kdoví!

Vděčný má být člověk Bohu,
slouží-li mu dobře paměť.
Neskladuj v ní ale křivdy!
Tohle smetí z mysli vymeť!

Daniel Henych

Pokračování příště

2.

Je tu jeden dobrý návod:
Rovným dílem dělte se
o radosti, o starosti,
jež vám život přinese!
Na co sami nestačíte,
předkládejte v pokoře
s důvěrou a pevnou vírou
Tomu, kdo je nahoře!

Refrén:
Manželství - to vůbec není...

3.

Nechtěj druhou stranu tesat
ke své vlastní podobě!
Přeješ-li si něco změnit,
pracuj radši na sobě!
Partnera moc nekritizuj,
sebe vem si na mušku!
Cítíš-li, že hrozí výbuch,
rychle odstraň rozbušku!

Refrén:
Manželství - to vůbec není...

Poznámka: Písnička rozhodně není určena pro chrámový zpěv!

Sonda do apoštolského poradenství

Dejte se smířit s Bohem

„Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem!“
(2K 5,20)

V kralickém překladu čteme na tomto místě jednoduchý imperativ: „Smiřte se s Bohem!“ (Náš nový EP tentokrát vystihuje lépe apoštolův záměr, když překládá řecký pasivní tvar KATALLAGÉTE pomocným slůvkem **dejte se** smířit.) Když Pavel diktoval svůj dopis do korintského sboru, myslel to zde ovšem zcela jinak, než jako obvyklou výzvu ke smíření mezi dvěma rozvaděnými stranami. Myslel to v hluboké pokoře a v bázni Boží. - Vzpomeňme, že když dojde ke sporu mezi lidmi, mezi přáteli nebo manželi či příbuznými, a když jim jejich blízcí domlouvají, aby se usmířili, jde obvykle o případy rovnocenných partnerů. A pak záleží jen na jejich oboustranné dobré vůli a ochotě, má-li dojít k smířlivému vyrovnání. Zde však Pavel mluví o **smíření s Bohem**, se samým Stvořitelem a svrchovaným Pánem! Je možno lidem pomýšlet na něco takového? A je vůbec možné mít i s Pánem Bohem nějaký spor, který by měl být usmiřován ? Však proto i sám Pavel, než dospěl k této své zvláštní výzvě, musel na to své adresáty vnitřně připravit.

Souvislost s předchozím oddílem nám vysvětluje, že Pavlovi právě šlo o objasnění víry v Ježíše Krista ve smyslu „nového stvoření", kdy, „co je staré, pominulo, a hle, je tu (všecko) nové" (2K 5,17). A vysvětluje to tak, že oním „starým" jest lidské hříšné odvrácení od Boha do nepřátelské pozice. Avšak Bůh, jako Bůh lásky a slitování, je ochoten odpustit. Nabízí znepřátelenému člověku smíření v oběti svého Syna, a tím otvírá možnost ke smíření. V Pavlově podání to zní jako radostný hymnus: „Neboť Bůh v Kristu **usmířil svět se sebou**; nepočítá jim jejich provinění, "(v. 19a. - ' Sloveso KATALASSEIN v pův. textu znamená **usmiřovat** ve smyslu **odpouštět**.) Pavel zároveň zdůrazňuje, že usmiřující **iniciativa je na Boží straně**. Boží odpuštění v Kristu předchází lidskému chápání i rozhodování. (Kraličtí vykladači zde upřesňují i širší smysl slov „usmířil **svět**": t. „své vyvolené, po všem světě rozprostřené.")

Ale Pavel hned zároveň připomíná i své zvláštní pověření. Lidé potřebují o této Boží nabídce smíření vědět, a proto Bůh „ nám - svým apoštolům - uložil **zvěstovat** toto smíření. " (v. 19b. - V pův. textu je doslova: „vložil v nás to slovo (TON LOGON) smíření." Tak i kralický překlad: „složil v nás to **slovo smíření**", - doprovozený výkladovou poznámkou: „t. **evangelium**, skrze něž se mír mezi Bohem a lidmi stalý zvěstuje".) - Po tomto svém vysvětlení může Pavel přijít i se svou aktuální výzvou: „Jsme tedy **posly** Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; **na místě Kristově** vás prosíme: dejte se smířit s Bohem!" (v.20) Zde nabízí původní text významný podnět. Doslovný překlad oné vysvětlující věty by měl znít: „Jako by Bůh vybízel (ř.PARAKALEIN) skrze nás, prosíme **v zastoupení Krista**." Předložka HYPER zde opětovně navazuje na slovesný tvar PRESBEUOMEN - jsme posly - z předchozí věty, takže toto spojení navozuje až i představu pověřence - v římské říši legáta - který byl v tehdejším světě vysílán do provincií, aby tam zastupoval samého císaře.

Kristovi apoštolové jsou zde tedy charakterizováni jako zplnomocnění Boží vyslanci, kteří mají oznamovat světu nabídku Božího smíření: „Dejte se smířit!“ To není povel; oni v tom nemohou nikomu poroučet, mohou pouze prosit - na základě Kristova pověření. Apoštolské „Dejte se smířit s Bohem!“ znamená zprostředkování milostivé nabídky pro přijetí daru smíření a obnovu života - jako „nového stvoření“.

Jiří Otter

Tisková zpráva Rady CB

V průběhu roku 2005 mohly být Církví bratrskou založeny tři nové sbory a službou pověřena jejich staršovstva. Při zahajovacích shromážděních promluvili zástupci ekumeny a státní správy. Jeden z těchto sborů vznikl z rostoucí kazatelské stanice ostravského sboru ve Frýdku-Místku a začal svou samostatnou práci pod vedením kazatele Jaroslava Preislera. Druhý nový sbor byl založen oddělením části sborového společenství v Praze 6 - Dejvicích a byl ustaven v obvodu velkého satelitního sídliště Prahy 13. Za kazatele zde byl instalován Marek Šrámek. Třetí sbor byl založen ze stanice v Neratovicích, která dosud patřila pod správu sboru v Praze 1. Pod vedením vikáře Karla Fábera začalo toto dynamické společenství novou kapitolu své služby. Nově ustavené sbory se zaměřují na službu dětem, mladým lidem, rodinám i jednotlivcům a snaží se svou prací přispět ke zmírnění mravní devastace naší společnosti. Vzhledem k pronajímání prostor pro bohoslužby a další aktivity během týdne se jedná o finančně náročné projekty, jejichž výdaje jsou hrazeny velkou obětavostí členů.
Do kazatelské služby v Církvi bratrské nastoupilo v roce 2005 osm nových vikářů. Na podzim pro ně byla zahájena série vikariátních cvičení, při kterých jsou probírány praktické otázky zvěstování, pastorace, řízení sborové práce, administrativní úkoly, modely misijní služby, evangelizace a rozvíjení praktické diakonie církve.

Rada Církve bratrské

Rozhledy

V západoafrické Nigérii zachvátila policii vlna duchovního probuzení. Policie platila za nejvíc zkorumpovanou skupinu obyvatel v nejvíc zkorumpované zemi světa. Podplácení a nezákonné zabíjení byly na denním pořádku. Nyní činí pokání tisíce strážců zákona a poddávají své životy vládě Pána Ježíše Krista. Ekumenická zpravodajská služba ENI sděluje, že posilu a obecenství nacházejí v Křesťanském svazu policistů Nigerie. V největším městě nejlidnatější země Afriky, Lagosu, byla 11. listopadu 2005 zasvěcena policejní kaple, kde se třikrát týdně konají modlitební shromáždění. Předseda Svazu a generální inspektor policie Adedoye Adedayo řekl, že upřímné vyznávání dřívějšího špatného jednání a obrácení ke křesťanství je znamením, že policie se nově formuje k tomu, aby občanům opravdu sloužila.

Přeložila Ludmila Hallerová

O andělích a satanu

Dokončení ze str. 1

která se vzpírá člověku v jeho duši, kde působí bezprostředně. Třebaže se projevuje, neprozrazuje se. Proto o satanovi tak málo víme ze své zkušenosti. On sám se vzpírá každé definici. Žije a pracuje v temnotě.

Převléká se i v anděla světla, aby nebyl poznán /2K 11,14/. Nemá u lidí rád myšlení. Nenávidí slovo, kterým se projevuje osobnost. Vyhovuje mu člověk, který se uzavřel sám do sebe. Toto biblické svědectví se potkává s křesťanskou zkušeností: málokdy se setkáváme s dobrými anděly, naopak mnozí můžeme dosvědčit, že jsme na kůži poznali skutečnost satana jako nadlidské mocnosti, která svou tváří neodrazuje, nýbrž přitahuje. Ďábel nemá rád nic ošklivého, je estét. Středověk, třeba Luther o tom věděl mnohem víc než my dnes.

Ježíš Kristus ďábla přemohl. To je o ďáblu to nejdůležitější Vzývání, vyslovení Ježíšova jména stačí, aby se kouzlo dábelské moci rozbilo: ďábel je volán před soudnou stolici Boží. Boží lid vytahuje svůj meč z pochvy a vyvolává ďábla z jeho úkrytu. Své pozice neopustí ďábelská mocnost bez boje. Připomeňme si Ježíšova slova: "Nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč" /Mt 10,34/. Apoštol Pavel pak nám připomene:"Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla" /Ef 6,12/. Do tohoto prostředí vstupuje evangelium. Je iluze myslet si, že je lidé beze všeho přijmou. Naopak je pravda, že ohlašování vítězného Krista rozděluje lidi. Čím naléhavěji zazní evangelium, tím urputněji se ohlásí odpor temných mocností. Proto jsou to zvláště křesťané, kdo na sobě pociťují jejich moc. Světský člověk o nich moc neví, protože se s nimi přátelí a sedá s nimi u jednoho stolu. Protože satan je nadlidská mocnost, musel se Ježíš stát bojovníkem a jeho vzkříšení vítězstvím. Protože dílo Kristovo -smíření Boha s člověkem - je největší převrat v dějinách lidstva, vystoupil proti němu satan se vší svou mocí, tváří v tvář. Tady si však vylámal všechny zuby, sklidil porážku. Upadl do léčky, kterou mu Bůh nastražil. Kristův kříž vypadá jako satanovo vítězství, ale je to porážka. Bůh ho ranil slepotou, že svou nenávist, jíž není žádný člověk schopen, obrátil proti Bohu a jeho Synu. Nechť nás nemýlí, že satan nechce uznat svou porážku a zbaven moci chlubí se tu a tam svými ubohými vítězstvími nad námi.

Jsou tři kategorie andělů. Tu první - andělíčků strážníčků -vymyslela lidská bájeschopnost. S druhou a třetí se setkáváme v Bibli. Je nespočet dobrých andělů, slouží Bohu a jsou mu k dispozici dnem i nocí. Jejich uctívání je nám však zakázáno /Zj 19,10/. Nejzávažnější andělskou kategorii je satan, nad nímž zvítězil Ježíš Kristus. Jeho vítězství je to výsostné tajemství, jež je hodno naší největší pozornosti. I andělé je touží poznat /1P 1,12/.

Josef Veselý

Oznámení

MISIJNÍ ODBOR KOSTNICKÉ JEDNOTY
zve
na zájezdy lásky a solidarity do Izraele na jaře (7. - 14. dubna) a na podzim 26. října - 5. listopadu).
Na podzim kromě památných míst v Izraeli od severu po Eilat navštívíme Jordánsko (Jareš, hora Nebo, Aman, skalní město Petra).

Bližší informace a program zájezdu získáte na adrese:
Ludmila Hallerová
Ve Vilách 7
140 00 Praha 4 - Michle
tel. 241 414 120
nebo mailem:
hallerova@volny.cz

Televize

ČT1 - 12. února
Cesty víry - 14.25
Slované v Německu
Lužičtí Srbové - budoucnost malého národa. Režie J. Marek
Lužičtí Srbové: malý zapomenutý slovanský národ žijící v Německu nedaleko našich hranic. Nikdy neměl svůj stát a přesto uhájil svoji identitu. Víra a vlastní jazyk, dva pilíře, na kterých stojí existence národa. Obstojí i ve 21. století?

Křesťanský magazín - 14.45
Radosti a strasti života víry. Uvádí P. Oppeltová

Pozvánky

EKOLOGICKÁ SEKCE ČESKÉ KŘESŤANSKÉ AKADEMIE zve na úterý 14. února 2006 do přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49) na besedu s MUDr. Lukášem Dostalem **"Očkování jako ekologický problém"**. Začátek je v 17.30 hodin, předpokládaný konec do 19.15 h.

(jNe)

* * *

SVĚTOVÝ DEN MODLITEB je celosvětové hnutí křesťanských žen mnoha tradic, kultur, národností a ras, které vyznávají svou víru v Pána Ježíše Krista a každoročně se v první březnový pátek na mnoha místech světa scházejí ke společným modlitbám. Program připravuje každým rokem skupina žen z jiné země. Do shromáždění jsou zváni všichni – muži, ženy i děti. Světový den modliteb byl ustaven na mezinárodní konferenci v Jeruzalémě v roce 1927 a bylo určeno datum na první pátek v březnu. Tuto zprávu donesly do tehdejšího Československa sestry metodistky. První desetiletí se účastnily shromáždění hlavně členky protestantských církví. V roce 1969 se Světová unie organizací katolických žen rozhodla se připojit. V roce 1994 byl ustaven český výbor. Letošní program připravily ženy z Jihoafrické republiky. Celopražské shromáždění se koná v **pátek 3. března v modlitebně Církve bratrské, Římská 43, Praha 2.**

Jana Kubaňová

Aktuálně

Spolek evangelických kazatelů ČCE podporuje usnesení synodu své církve: Synod prosí členy církve, aby s porozuměním přijímali spoluobčany s homosexuální orientací jako své bližní (usnesení č. 25 1. zasedání 30. synodu, rok 2000).
Vyjadřujeme svou podporu rozhodnutí Parlamentu ČR o uzákonění registrovaného partnerství. Toto usnesení je dokladem, že stanovisko křesťanů k otázce homosexuality a také k zákonu o registrovaném partnerství není jednotně odmítavé, jak se to z některých vyjádření v mediální diskusi k tomuto zákonu jeví. Spolek evangelických kazatelů je profesní sdružení kazatelů Českobratrské církve evangelické.
Za Spolek evangelických kazatelů

Jan Plecháček, předseda

Bohoslužby

12. 2. 2006
ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

6/2006

15. února 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

O křesťanské svobodě
Martin Luther

Stalo se slovo Boží
Pavel Klinecký

Moravští bratři očima B. Franklina
Daniel Henych

Úkoly Kostnické jednoty
Milan Opočenský

Nad studií Problematika homosexuálních vztahů

Blíží se nové zasedání synodu ČCE. Zřejmě se na něm bude také projednávat otázka homosexuálních vztahů, jimž je věnována studie, která byla na 3. zasedání předložena (viz. Problematika homosexuálních vztahů – tisk 19/6). Studie byla také rozeslána na naše sbory. Jedná se vlastně o dvě zprávy, jednak o zprávu či studii z oboru biblistiky a jednak o zprávu z oboru medicíny a částečně i psychologie. Jako faráře mě pochopitelně nejprve zajímala studie z biblistiky. Kdybych četl studii jako naprostý laik, tak bych si nejspíše z její četby odnesl ten dojem, že Písmo nemá k tématu homosexuality, totiž jakožto vrozené sexuální orientace, co říci. Naši biblisté zde naznačují, že se nejčastěji citovaná biblická místa, která v souvislosti s touto otázkou zaznívají zvláště z úst odpůrců přijetí homosexuality, netýkají vrozené dispozice k homosexuální orientaci, nýbrž pouze homosexuálního jednání, a to údajně (tak zvl. starozákonní studie) pouze jakožto jakýchsi snad symbolických projevů starověkých pohanských kultur, popřípadě nedovoleného chování ve společnosti izraelské a později židovské, nedovoleného ovšem proto, že jde o prvek cizího náboženství a jeho kultu, nikoliv proto, že by to chování bylo obecně lidsky nemravné, nevhodné, obecně zlé v Hospodinových očích. To by pro nás dnes vlastně znamenalo, že se s ním související normy a směrnice nebo dokonce zákazy nevztahují na nás, poněvadž nežijeme ve staroizraelské popř. židovské pospolitosti. Vůbec se ve studii jaksi přestává počítat s tím, že bychom na staré Izraelce také mohli navazovat. Ze studie tak vyplývá, že otázka vrozené dispozice pro homosexuální orientaci a s tím související otázka homosexuálních vztahů přísně vzato nepatří do biblistiky. Proč se tedy k této otázce vůbec vyjadřovali biblisté? Jenom proto, že to v naší církvi bývá zvykem, dát první slovo Bibli?

Biblistická studie starozákonní hned na začátku od sebe s naprostou jistotou odděluje vrozenou homosexuální orientaci a homosexuální jednání. Jestliže se prý Bible homosexuality dotýká, tak jenom homosexuálního chování (viz Úvod studie) . Ve studii se však toto nijak neprokazuje. Má vůbec smysl obojí od sebe oddělovat? Má smysl rozlišovat lidi na ty, kteří se pouze chovají jako homosexuálové, třeba jen na nějakou dobu nebo jen v určité společnosti, a na lidi, kteří jsou homosexuály na základě vrozené dispozice? Vždyť přece každé sexuální chování je projevem nějakého vnitřního popudu ať vrozeného, citového, ideově-kulturního, popudu momentální vášně, rozhodnutí atd.. Člověk navíc může být určován i dalšími dispozicemi než jenom těmi vrozenými, totiž také těmi vnějšími, do kterých se narodil a ve kterých vyrůstá. Autor starozákonní studie vůbec velmi často ostře rozlišuje, resp. odděluje od sebe jakési dvě údajně spolu nesouvisející oblasti či roviny: Např. Izrael a jeho svět je prý zcela jiný než ten náš, než naše doba; nebo kultickou oblast obřadu klade na jednu stranu a každodenní společensko-etickou oblast na stranu druhou; dále kategorii kultické čistoty a nečistoty odděluje od kategorie morálky popř. etiky , a to přestože je známo, že v Bibli oblast čistoty a nečistoty zahrnuje také např. oblast zdravé životosprávy nebo dokonce i krásy, krásného způsobu života. Jistě že lze vždy jednu z rovin předsunout před tu druhou, ale ve studii to namnoze vyznívá tak, jako by výše zmíněné roviny spolu vůbec nebo téměř

Dokončení na str. 3

Areál evangelického sboru v Lysé nad Labem kulturní památkou (viz str. 4)

Věříte v zázraky?

Jak bychom nevěřili, když věříme v Boha, který je nadpřirozený a živý, suverénní a svobodný Pán celého vesmíru! Sledujeme-li jeho dílo, narazíme na zázraky, jež se jednou dějí v rámci přírodních zákonů, podruhé mimo ně. Bůh dal světu své zákony, ale sám není jimi vázán. Zázraky tedy nejsou důkazem toho, že Bůh stvořil svět tak nedokonalý, že musí do něho zasahovat a jej opravovat, naopak jsou svědectvím jeho suverenity a svobody, které se projevují v lásce k hříšnému člověku. Bůh zasahuje do dějin, aby člověka zachránil. Je však přítomen i tam, kde nejedná mimořádně. Řády, které řídí přírodu, vyjadřují jeho vůli a zjevují jeho přítomnost. Bůh není Bohem nepořádku, je Bohem pořádku. Bible vidí v řádech přírody moudrost, moc a věrnost Boha, jenž nás jejich prostřednictvím ujišťuje, že tu na světě nejsme v rukou slepé přírody, ale Boha, který nám poskytuje bezpečné bydlení. Věřící žijeme v jeho rukou pokojně a klidně, i když víme, že pořádek přírody nám nemůže zjevit nejvnitřnější tajemství Boží, jeho lásku. Hřích nám totiž zakalil zrak tak, že v svědectví přírody nedokážeme poznat živého Boha, laskavého, moudrého a všemohoucího /Ř 1,21/.

Boží vůle se vtělila nejen do řádů přírodních, ale i do morálních zákonů, které nejsou věčné, jako stvoření není věčné, ale jsou trvalé, pokud svět trvá. Bůh hrozí svým hněvem a trestem každému, kdo jich nedbá /Ga 6,7/. Bdí nad svým zákonem, protože bdí nad svým stvořením. To by nebyl Bůh, aby nechal nepotrestané přestoupení svého zákona. Avšak tam, kde jde o nejhlubší tajemství, Bůh jedná mimo svůj řád a zákon: odpouští hřích, jemuž hrozí potrestání. Svou spravedlnost zjevuje ve své lásce v Ježíši Kristu. Nejprve se zdá, že tak činí bez ohledu na svůj zákon. Ale to je omyl. Bůh bere svůj zákon tak vážně, že zároveň se zjevením své lásky nechává svého Syna nést trest za naše přestoupení zákona. Hle, Bůh je láska, která naplňuje spravedlnost zákona!

Žijeme v 21.století. Předchozí 20.století učinilo obrovský krok ve vědeckém poznání vesmíru. Mimozemské výpravy, jichž se účastnil celý vyspělý svět, se pokoušely otevřít samo tajemství života. Mimoděk nám vnucovaly dojem, ne-li přesvědčení, že v dnešním světě není pro zázraky místo. Všechno má svou příčinu a svůj následek. Zázraky patří do dávné minulosti. Ve světě naší zkušenosti se nedějí. Tak většinou uvažuje dnešní člověk. Musíme ovšem připustit, že toto vidění světa bez zázraků platí v takzvané mrtvé přírodě, ve fyzice a chemii. Vědcům 17. a 18. století, Keplerovi, Galileovi a Newtonovi se mohlo zdát, že se ve vesmíru dá všechno vypočítat: co bylo včera, bude zítra zas. Minulé určuje přítomné i budoucí. Leč ve 20.století dochází k revoluční změně: Ani ve fyzice neplatí příčinná souvislost.

Ostatně v živých procesech se tato teorie příčinné souvislosti nikdy neprosadila. Živý organismus se nám jeví oproti mrtvé přírodě jako zázrak. Fyzika a chemie jej nedovedou vysvětlit. To platí ovšem zvláště o člověku. Písmo jej zná jako svobodného a odpovědného i tehdy, kdy jej obviňuje, že se stal otrokem hříchu. Ovšem jako bylina nebo zvíře je člověk organismus, určovaný biologickými zákony. Z tohoto hlediska se jeho humanita jeví jako zázračná, nevysvětlitelná. Právě ona ukazuje dál na skutečnost Boha. Ani sekularizovaný člověk by nebyl člověkem, aby nezvedl hlavu od své humanity k jejímu stvořiteli a ptal se po svém určení. To je problém každého člověka, ačkoli sám ze sebe nedospěje k jistotě. Nejdál dospěje k morální odpovědnosti, ale ne k Bohu. Bohu se však zalíbilo zjevit se člověku a darovat mu svou lásku. Tato láska jej osvobozuje od pout hříchu a smiřuje jej s Bohem. To je zázrak, o němž mluví Bible. Všechny ostatní zázraky slouží jen jako jeho doprovod. JSOU to znamení, která ukazují Boha a jeho Mesiáše při díle.

Ten zázrak - příchod Mesiáše Ježíše Krista - se udál v podmínkách přirozeně

Dokončení na str. 4

Jak čtu Bibli

(Ratiboř 8. 9. 1985)

I. Bibli je možno číst různým způsobem, podle toho, zač ji považujeme. Na první pohled je to kniha jako každá jiná, a tak je každému jejímu čtenáři nejdřív dáno na vůli, aby si vybral, zač ji bude považovat. Je tu mnoho možností. Lidé nevěřící ji mají někdy za sbírku výmyslů a pověr, pohádek a bájí, za projevy básnického nadání starých židů nebo za část dějin starého Orientu. Ale ani lidé věřící v Boha, se ve svém pohledu na Bibli a v přístupu k ní neshodují. Někteří ji považují především za zákon, tedy za sbírku příkazů mravního rázu, jak se chovat, jak dojít k Bohu, jak si získat poslušností jeho přízeň. Jiní v ní zdůrazňují to, co Bůh v dějinách udělal pro svůj lid a co ještě udělá v budoucnosti, a mají ji tedy především za knihu dějinnou. A jsou jistě možné i další přístupy a pojetí.

Ale který z nich je správný? I na tuto otázku lze odpovědět alespoň dvojím způsobem: Buď zvenčí, podle toho, co si já sám nebo my sami myslíme, nebo zevnitř, podle toho, co říká Bible sama o sobě a čím nám ona sama chce být. - Odpovídáme-li zvenčí, tedy apodikticky a dogmaticky, nezáleží příliš na tom, zdali si vezmeme na pomoc křesťanskou věrouku nebo zásady nevěrců. Vždycky je to nakonec jen náš názor, díváme se na Bibli zvenčí, přistupujeme k ní ze svého hotového stanoviska, a tak je velmi pravděpodobné, že ji budeme chápat a předělávat si ji podle svého, a tím vlastně znásilňovat.

Nepochybně jedině správné je dát si svůj přístup k Bibli, svůj postup při jejím čtení i výkladu, celé její hodnocení určit Biblí samou. Jinak řečeno, zeptat se nejdříve, čím nám chce být ona jako taková. - To je přístup zevnitř. Odpověď je zřetelná: Chce nám být zvěstí, svědectvím, vyznáním, oslovením. To si musíme vyložit.

Souvisí to s tím, jak Bible vznikala. Nevznikla najednou, trvalo to staletí, než dorostla do nynější podoby. Ale od začátku až do konce je celá především zápisem o tom, jak Bůh lidi (svůj lid) oslovoval a svým oslovením formoval.

Lidé prožili nějakou událost. Rozpoznali v ní Boží zásah, Boží jednání, ono je to zastavilo na jejich dosavadních cestách, posilovalo a proměňovalo, a oni si o tom dál vyprávěli, A to, co v tom rozpoznali jako formující, přetvářející oslovení Boží, předávali dál. Když pak se to během tohoto předávání osvědčovalo jako znovu oslovující a znovu formující lidská nitra i lidské vztahy, bylo to zapisováno.

To je něco jiného než reportáž i diktát. Při reportáži je člověk u věci, u události, vnějšně, ale není u ní vnitřně. Zaznamenává ji, třeba i velmi přesně, ale v popředí stojí popis a záznam, nikoli význam události, tedy to, jak se nás ta událost týká, co pro nás znamená. Při diktátu, když je člověk zapisovatelem, u toho také vnitřně vůbec nemusí být. Jde jen o to, aby zachytil přesně to, co se mu říká, sám je mimo. Při zvěsti, svědectví či vyznání je u toho vnitřně, i když nebyl vnějšně. Slyšel vyprávění o nějaké události, slyšel příběh, jenže ten příběh posluchače vnitřně zastihl, takže jej sám znovu prožívá. Znovu prožívá třeba Abramovo vyjití, Izákovu oběť, Jákobův noční zápas, Josefovo zaprodání atd. Když ten příběh slyší vyprávět, rozpoznává, že je to vlastně jeho příběh, že v něm jde o něj samého. Tak i těm dalším sice vypráví znovu o Abrahamovi, ale vlastně vnitřně o sobě, o tom, jak sám ten Abrahamův příběh znovu prožil. Vypráví svou vnitřní zkušenost s Božím vedením na Abrahamově příběhu jako modelu. A na Abrahamově příběhu ho zajímá to, co sám z toho prožil, co ho oslovilo. To předává dál, ostatní vynechává jako nedůležité. A to proto, že mu nejde o reportáž, o všecko to, co zažil sám Abraham, ale o to, co zažil on, předávající čili tradent - vnitřně s Abrahamem stejného, co zažil jako Abraham. To vypráví dál.

Když vypráví tak, že je z toho znát jeho vlastní zkušenost, prožitek, když tedy vypráví věrohodně, vnitřně pravdivě, autenticky, nikoli hraně, neupřímně a neopravdově, tak to jeho vyprávění zase oslovuje další posluchače. Oni se v tom zase rozpoznávají, protože to jeho vyprávění se jim stalo zvěstí, svědectvím, vyznáním.

A když nějaké takové vyprávění, ale

Dokončení na str. 2

Nad Biblí

Vstupovat do trhlin a mezer

Ez 22,30-31

1. Boží záměr byl a jest: vytvořit zde ryzí, živé společenství lidí - Boží lid. Takovým lidem byl - měl být - Izrael. Starý zákon nám ovšem podává svědectví o časté a mnohé porušenosti tohoto lidu. Za mnohé zde může stát čtení ze Žalmu 106,6: "Zhřešili jsme už se svými otci, provinili jsme se, svévolně si vedli," - Další svědectví a soud Božího slova nad porušeným Izraelem - Judou přináší na sklonku izraelské samostatnosti při náporu velmoci Babylonu prorok Ezechiel. Zaznívá zde nářek nad trhlinami v izraelském společenství, nad mezerami a trhlinami, které se projevily v pevnosti spojení mezi Hospodinem a jeho nevěrným lidem.

Když dojde k porouchání nějakého přístroje či zařízení, voláme na pomoc opraváře. Ten posoudí, zda je oprava ještě možná, anebo nám řekne rovnou: Zahoďte to a pořiďte si zařízení nové či věc novou. Narušenou zeď rovnou zbourejte, to už není k opravě! Tak je možno uvažovat, když jde právě jen o zařízení či věc. - Co ale, když jde o narušený, pokažený národ nebo o velké společenství? Jak si počínat, jak si pomoci, když se trhliny a nebezpečné mezery objeví v měřítku globálním, celosvětovém, v trhlinách v soužití a životě národů a civilizací?! Dá se i tam a tehdy něco opravovat a jak asi?!

2. Každé společenství si vytváří úřady a instituce, které mají dbát o dobré vztahy v lidských seskupeních,ať v malém či velkém měřítku. Dnes to jsou - jak se říká - demokratické či společenské instituce: školy,úřady,parlamenty,ba i senáty. Na vrcholu sedí či stojí předsedové či presidenti. V Izraeli to byli proroci,kněží,velmoži a o svou neporušenost měl pečovat i sám vyvolený lid. A jak to dopadalo? Tváří v tvář katastrofě konce izraelské samostatnosti vynáší Ezechiel nad Izraelem tvrdý,avšak pravdivý soud: "Ty jsi země,která není čistá, která nebude v den hrozného hněvu zavlažena. Spiknutí jejich proroků je uprostřed ní;jsou jako řvoucí lev,který trhá kořist,požírají duše, berou klenoty a skvosty,rozmnožují počet jejich vdov uprostřed ní. Její kněží znásilňují můj zákon a znesvěcují moje svaté věci. Nerozlišují svaté od nesvatého,neznají rozdíl mezi nečistým a čistým,přehlížejí mé dny odpočinku, jsem mezi nimi znesvěcován. - Její velmoži jsou uprostřed ní jako vlci,kteří trhají kořist,prolévají krev a hubí duše,neboť chamtivě shánějí zisk.- Její proroci jim všecko nahazují omítkou,mají šalebná vidění a věští jim lživé věci. Říkají: 'Toto praví Panovník Hospodin,' ačkoli Hospodin nepromluvil. Lid této země tvrdě utlačují a kdekoho odírají, poškozují utištěného ubožáka a protiprávně utlačují bezdomovce." Nepřipomínají nám tyto soudy "Jobovy zvěsti" dnešního zpravodajství? - Po dvou tisících letech totéž vždy znovu, nic nového pod sluncem!

3. Kdo zde může v situaci takového celkového rozvratu v Božím lidu pomoci?! Kdo usvědčí ze zpronevěry ty mnohé ideology a falešné proroky rozkladně působící v tzv.médiích, místo aby pravdivě pojmenovávali ideové,hospodářské a obecně politické neduhy a přečiny malého,většího či až největšího rozsahu a dosahu a sledovali řešení až do konce?! Místo toho pouze omílají v tzv.zpravodajství aféry jako zajímavosti pro pobavení lidu a - k zvýšení své sledovanosti, odbytu a tržby! - Prorok Ezechiel volá: "Hledal jsem mezi nimi muže, který by zazdíval zeď a postavil se v trhlině před mou tvář za tuto zemi, /Septuaginta zde uvádí: "muže, který by stál zpříma a postavil se přede mnou cele v čas rozhněvání/- abych ji neuvrhl do zkázy, ale nenašel jsem! Kdo to má dělat, když i v demokratickém zřízení ti alespoň trochu slušní lidé stojí uprostřed šířícího se rozvratu -mluveno slovy zbankrotělého komunistického předáka - "jako kůl v plotě"?!

Je správné - a snad je možno zde říci i "bohulibé" - hledat a odhalovat ty nejrůznější trhliny a mezery v soukolí naší společnosti, u sebe, ano i v církvi! Vpravdě je to poslání každého Božím slovem probuzeného protestanta; a současně vyznávat své vlastní chyby, nedostatečnosti, ano i viny - v pokání před Bohem i před tváří společen-ství. Teprve potom je totiž takové protestantské hledání a pranýřování chyb a provinění v našem společenství správné a věrohodné. Jen tak je nápomocné našemu lidu, aby v nezákonnosti před Soudcem nejvyšším neztratil nejen tvář a pravou identitu, ale nakonec i vlast! Ne jako "deus ex machina" a nikoli jen jako "duchovní" a realitu nezasahující a neosvobodivé zde může a má zaznít slovo Boží radostné zvěsti: Zajisté,všichni zhřešili,není spravedlivého ani jednoho, nikdo zde nemá slávu Boží spravedlnosti a pravdy/Ř 3,12/, ale -a to je to záchranné BOŽÍ ALE - tam, kde se rozmnožil hřích/náš hřích, tam se ještě více rozhojnila Boží milost. Ježíš Kristus odhalil jako jediný Spravedlivý,totiž jako svatý Boží Syn, všechnu naši lidskou bídu,naše vždy nová a vždy horší poblouzení, všechny naše viny. To vše ne proto,aby nás spolu s celým naším světem a jeho dějinami odsoudil, nýbrž aby nás vykoupil z jakoby osudové nutnosti, dělat vše vposledu špatně, trhat lidské společenství na cáry potištěného papíru či odvysílaných "klipů". On přišel,aby hledal a spasil nás porušené a pobloudilé od pravdy,nalomené a nepevné v hledání pravdy a spravedlnosti Božího království. On konal své dílo záchrany nás a našeho lidského společenství a on toto dílo také dokonal ve své svaté oběti za hřích světa a pro naše vzkříšení. Jemu a v něho věřme a jeho následujme.

Vlastimil Sláma

Rozhledy

Ve věku 75 let zemřel 20. ledna bývalý německý prezident Johannes Rau. Kromě politiků ocenili jeho životní dílo i nejvyšší církevní představitelé. Evangelická církev v Německu ho v soustrastném dopise označila za křesťana, který vydával věrohodné svědectví o své víře a byl vzorem lidskosti: „Náš bratr Johannes Rau žil tím, o čem byl přesvědčený a co nám stále připomínal. Byla to láska k člověku.“

Církevní představitelé rovněž ocenili, že se nikdy nepřestal veřejně hlásit ke své víře, a to ani v době, kdy byl zvolen spolkovým prezidentem. V čele státu stál v letech 1999 - 2004.

(red)

Ján Bohdan Hroboň – ohlédnutí

Měl jsem slovo Tvé za radost
a potěšení srdce svého,
poněvadž jsi Ty mne povolal sám,
ó Hospodine, Bože zástupů!
Jr 15,16

Odešel představitel farářské dynastie, pátý v nepřerušeném pořadí, významný pracovník slovenské církve a.v. a nepřehlédnutelný člověk, který jako most spojoval a udržoval kontinuitu vztahů mezi slovenskými a českými evangelickými křesťany. Nejen pro rodinnou tradici a prastrýce Samo Bohdana Hroboně (1821 – 94), významného básníka z dob českého národního obrození. Pro takřka pravidelnou účast na našich synodech a množství přátelských vazeb musel unést nelibost totalitou poznamenané vlastní církevní vrchnosti. Tehdejší neblaze proslulý generálný biskup Michalko ho vítával ironickým: " Tak čo čechobratia?" Smuteční oznámení to vše pečetí textem z Bible kralické, na jejíž nádherné češtině vyrůstal.

Přes to, co bylo předesláno, jsme se neseznámili s tímto vzácným bratrem na církevní půdě, nýbrž při jeho snaze utvrdit a rozšířit si jazykové znalosti navzdory tomu, že v období hluboké totality v r. 1973, žádnou šanci na její využití při cestě do ciziny neměl.

Z Lazů pod Makytou, kde tenkrát působil, je to na Vsetín coby kamenem dohodil. Časté pak byly cesty a setkávání v obou směrech. Jejich četnost nic neubírala na jejich vzácnosti a hloubce.

Z doby působení na Lazech bych ráda připomenula takřka konspirativní setkání farářů, kteří byli tenkrát na indexu a mimo službu, Jana Šimsy, Alfréda Kocába a Jakuba Trojana, zde na Valašsku v roce 1979. Projevil značnou odvahu, když umožnil jejich setkání s místní evangelickou mládeží. Dozvuky tato akce samozřejmě měla a výslechům byla podrobena i mládež dorostového věku. Snad i pro problémy, které se nato vyskytly, přijal pozvání do Hanušoviec.

Vzdálenost prostorově i časově narostla, ale cítili jsme a byli ujištěni , že: „ … keď sme se stretli, ako by to bolo včera, vždy to boli chvíle plné porozumenia, lásky a vzájomného povzbudenia, keď láska Kristova spájala nás." Na všech místech svého působení zanechal nepřehlédnutelné stopy, ať už ve stavbách v Lazech nebo jinde v Hanušovciach nám s pýchou ukazoval na faře „největšiu obývačku v republike", která samozřejmě sloužila sborovým účelům. Dokázal získávat a motivovat řadu spolupracovníků. Obdivu a úcty hodné je, že i své děti. Kolik bylo tehdy v Hanušovciach spevokolů? Nejméně čtyři, ale mám za to, že pět. Nezapomenutelné bylo okusit ovzduší při jedné konfirmaci. Tempo se zrychlilo a intenzita práce ještě narostla, když po změně poměrů v Martine opravoval a rozšiřoval, i se zahraniční pomocí, církevní budovy, které sbor získal v rámci restituce. Do

Dokončení na str. 4

Jak čtu Bibli

Dokončení ze str. 1

třeba i modlitba, chvalozpěv či soubor životních směrnic i nadále promlouvaly, začaly se uchovávat v písemné podobě. Tak vznikala Bible.

Je naprosto jasné a zřetelné, že Bible sama nám chce být zvěstí, svědectvím čili takovým oslovením, které utváří, formuje naše nitro i naše vztahy, celý náš život. Dá se to ukázat i na řadě samotných biblických výroků, uvádím jen ty nejznámější: Ř 15,4: Kterékoli věci napsány jsou (rozumí se v Bibli), k našemu naučení napsány jsou, abychom skrze snášenlivost a potěšení Písem naději měli... 2Tm 3,16: Všeliké písmo od Boha je vdechnuté a užitečné k učení, k trestání, k napravování, k správě... aby byl dokonalý člověk Boží, ke všelikému dobrému skutku hotový. 2P 1,21: Nikdy z lidské vůle nepošlo proroctví, ale Duchem svatým neseni mluvili svatí Boží lidé. Pozor, oni mluvili, a když se to osvědčilo, ti další to zapsali!

Shrňme si to: Lidé vedení či nesení Duchem rozpoznali v událostech Boží působení, vyznali to a vyprávěli o tom a když jejich vyznání dále formovalo nitro i vztahy dalších lidí, bylo to zapisováno, a vznikla Bible. Vyjádřeme to čtyřmi hlavními prvky: Událost - rozpoznání - vyznání - zapsání.

Kdo čte Bibli jinak a hledá v ní nejdřív cokoli jiného nežli zvěst, nežli toto osobní oslovení, čte ji špatně, ztěžuje si to, aby byl sám osloven.

II. Co z toho vyplývá? Jak bychom tedy měli Bibli číst, abychom jí byli právi, abychom ji nepředělávali po svém, nepřekrucovali a neznásilňovali.

1. Je třeba číst osobně a zaujatě, to jest vědět, že v ní jde o nás, o mne, o můj vlastní život i smrt, ne o to, jak to bylo kdysi dávno a s jinými. Když Bibli zkoumá „nezaujatý" (správně: záporně zaujatý) literární vědec či historik, který chce programově zůstat vně její zvěsti, rozpadne se mu pod rukama, a to tím dříve, čím přesněji si bude počínat. Bude-li zvláště pečlivý a přesný, pak se mu nejen rozpadne, nýbrž mu bude přímo v rukou jakoby vnitřně explodovat, vybuchne a rozletí se na kusy, které se mu - tomu vědci - nezdaří dát dohromady. A to proto,

že jejím společným jmenovatelem, společným jmenovatelem těch různých příběhů a výroků je vztah k Bohu, který onen vědec popírá. Ten společný jmenovatel mu zmizí a zbudou jen kusy - membra disiecta.

2. Ale jak potom do ní, do Bible proniknout? Máme se v ní hledat tak, že se do ní budeme vkládat? Pozor, nikoli! Pak bychom se totiž „našli", vlastně spíše vložili tam, kde by se nám líbilo být, ale kde opravdu nejsme. Třeba bychom se „poznali" v Abrahamovi, a zatím jsme Lotové, nebo v Josefovi, a zatím si počínáme jako jeho závistiví bratři. Nebo v milosrdném Samaritánovi, a zatím jsme horší než ten levíta, který zraněného minul. - Nejde tedy o to, abychom se v Bibli našli sami, nýbrž o to, aby nás našla ona, či ještě přesněji, aby nás Biblí jako svým nástrojem našel Bůh. Nejde o to, vkládat se do ní, nýbrž být jí zastižen tam, kde opravdu jsem, ve své bídě a nedověře, hanbě a selhávání. A to znamená spíše než se v ní hledat, raději se jí vystavovat. Dá se to říci i tak: Bible nevypráví Boží příběhy, do nichž bychom se teprve my museli vlomit; na to totiž stejně nemáme. Nýbrž Bible vypráví naše příběhy, do nichž -a to už dávno - vstoupil Bůh. Když jsme o tom ještě vůbec nevěděli. A to je výborné. To totiž znamená, že Bůh v těch našich příbězích je, i když my to ještě nevíme, nepoznáváme a neuznáváme. Nemůžeme ho z nich vykázat - naštěstí! Samozřejmě do nich vstoupil především v Kristu, tedy jako Ježíš Nazaretský, který vešel do vší naší bídy, nečistoty a smrti. Nejsme v tom sami. To říká Bible. A proto se nemusíme bát. Ani nemáme! Protože strach je líc hříchu. Ať se bojím před něčím nebo o něco, strach je vždy dokladem toho, jak jsem zoufale vázán na své já, jak jsem v poutech hříchu. - Ale bát se přestaneme, když vnitřně poznáme čili když uvěříme, že v tom nejsme sami, že on je v tom s námi. (Známá píseň: „Dál přece nejdeme sami, dál Pán tu zůstává s námi!")

3. Z těchto zásad vyplývá i několik docela praktických pokynů:

a) Předně: To, co se mi v Bibli nezdá, asi není zatím pro mne, ale pro jiné. Nebo třeba je to i pro mne, ale až budu v jiné situaci než jsem dnes a až to pochopím z té nové situace. Proto v Bibli nic neškrtám, nezlehčuju a nepředělávám, ale nechávám stát. A docela prostě a poctivě se přiznám, že tomu oddílu zatím nerozumím. V Bibli je nám sice užitečné všecko (srv. Ř 15,4), ale ne každému hned. Proč? Protože si jí užívá Bůh jako svého nástroje, když chce na nás pracovat. A na nás je někdy zapotřebí kladiva a jindy kleští. Proto na Boha a jeho oslovení máme nad Biblí (raději pod Biblí!) čekat.

b) Ale je-li Bible Božím nástrojem, pak to znamená, že to Boží oslovení (říkám raději „oslovení" než „slovo", aby bylo jasné, že nejde o mrtvý pojem, ale o akci, o něco zcela živého) je nevynutitelné: Jinak (řečeno s Daňkem): Boží slovo je za slovy Bible, když se těch slov ujme Duch svatý a dotkne se jimi našeho srdce; když nás Bible oslovuje, stává se nám doopravdy Božím slovem. Možná že jste to zažili sami: Četli jste si nějaký biblický oddíl mnohokrát a nic vám to neříkalo. A najednou jste rozpoznali, že je to slovo k vám, že se vás to týká.

c) Ale to neznamená, že se máme vymlouvat. Je třeba nezacpávat si uši, jinak: neutéci od Bible ani ze shromáždění, v němž zní její zvěst. Utíkat od Bible se dá ovšem různě. Nejen tím, když ji odložíme a vyhýbáme se místům, kde zní její zvěst. Lze to dělat ještě mnohem rafinovaněji, totiž tak, že si do ní začneme vkládat své pojmy a představy, že ji předěláváme a znásilňujeme. Bránit se tomu je úkol písmaře i odborného vykladače Písma. Rozumím pojmem milost, pokoj, láska atd. to, co Bible? Rozumím Bibli, když o tom všem mluví? A tím jsme u dalšího bodu.

d) Je třeba čekat i ptát se v pokoře. Bůh má právo neodpovídat na naše otázky. A neodpovídá, když jsme buď k odpovědím nedorostli nebo když jsou naše otázky špatně postaveny („Je měsíc sladký nebo kyselý - totiž koláč"). Ke čtení, to jest k užitečnému čtení Bible je třeba pokorné trpělivosti. Umět čekat. A namísto svých mnohých všetečných otázek strpět a unést, když se nás ptá Bůh; dát si líbit Boží otázky, které nás zneklidňují a mrzí. Dvě jsou základní: Kde jsi, člověče? Kam jsi utekl před Bohem? (Gn 3,8) Do čeho a kam se před ním schováváš? - A ta druhá: Kde je tvůj bratr, jehož strážným bys měl být? (Gn 4,9) Samozřejmě jsou to otázky po tom, jak si stojíme v lásce k Bohu a bližnímu. Otázky důležité a zahanbující. Ale i otázky nadějné, víme-li, že se v nich ptá Milující (Bůh) milovaného (nás), že nás jeho láska obklopuje a nese. A to víme právě z Bible. Díky za to!

Jan Heller
Z knihy
Podvečerní děkování, Vyšehrad 2005

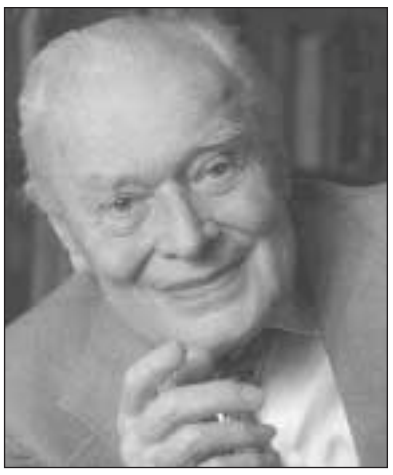
Recenze

Podvečerní poděkování

Slyšíme-li slovo „podvečer", pak je možné, že se nám vybaví slova Karafiátovy modlitby „Podvečer tvá čeládka...". Jinému to připomene slovo Písma, které si čteme po Velikonocích: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje - neboť se připozdívá a den se nachýlil..." (L 24, 29). V daném případě však nejde ani o Karafiáta, ani o zhudebnění uvedeného oddílu, ale o vzpomínky v podvečer života, o znovupřipomenutí toho nejdůležitějšího, co bylo přes den vytvořeno, a o rozhovor o tom s přáteli. Ptáte-li se, kdo s nimi hovoří, pak odpověď je jednoznačná: Jan Heller.

Tam, kde se po právu v písni volá "oral jsem, oral, ale málo..." a přitom se ještě dodá, že se kolečko polámalo, tam není toho tak moc, nač vzpomínat a o čem hovořit. V případě bratra profesora Jana Hellera je tomu právě naopak. Stačí uvést jen tři čísla: dovršených 80 let života, tři habilitace při 50 letech působení na téže evangelické teologické fakultě, téměř tisíc článků a knih, tj. po celých 50 let každý rok v průměru 20 publikací. A přitom právě zde je třeba připomenout "na množství nehleďte..."

Vyznávám, že vždy, když jsem objevil článek nebo knihu, kterou napsal Jan Heller, číst jsem to musel. Nemohl jsem jinak. A v tomto případě je tomu také tak. Vše šlo stranou a četl jsem ve dne v noci, až jsem se dostal na poslední list. Však také bylo a je co číst. Recenzovaná kniha není jen ohlédnutím za životem, který byl mimořádně plodný a bohatý. To tvoří jen první část knihy. Druhá část je nazvána „Rozhovory" a je to vlastně záznam dialogů s osmi různými lidmi. Třetí část je určitým druhem „klasobraní". Autor vybral celkem 16 článků či statí, které sám považoval za tak hodnotné, že je dobré mít je a mít je pohromadě. Je to jako kytice růží, které autor vydobyl ze země a které nám v podvečer dává na památku. Následuje sedm „přípitků" jubilantovi. To mu k osmdesátinám gratulují přátelé z kruhu fakulty, univerzity a církví. Nakonec je uvedena komentovaná bibliografie Jana Hellera - pra-

Prof. Jan Heller

meny a práce v časovém, oborovém a v komentovaně zhodnocujícím přehledu. Vše doplňuje jmenný rejstřík. Málo toho není, to rozhodně ne. Jde o knihu: Jan Heller. Podvečerní děkování. Vzpomínky, texty a rozhovory. Vyšehrad, Praha 2005. 297 stran.

Kdybych měl svůj dojem z přečtení této knihy vyjádřit co nejstručněji, řekl bych, že je svědectvím o bohatém životě. Na jedné straně jsem jako čtenář vděčný za tolik toho podstatně důležitého, co nám Jan Heller „vydoloval" z řady oblastí - pro naši orientaci ve věcech víry, Starého zákona, religionistiky a všeho, co k tomu má blízko. Na druhé straně stojím zahanben v porovnání s tím, co jsem udělal já. A přece děkuji tomu, který byl a je autorovi neocenitelným potěšením a silou v životě i nemocích, že mu bylo dopřáno tolik toho udělat, životem i dílem víru dosvědčit a nás - posluchače a čtenáře - tak obohatit.

Není v lidských silách v recenzi podat co nejúplnější obraz této knihy. Pokusme si proto jen z několika ukázek naznačit, co na čtenáře čeká:

„Základní poselství Písma je zřetelné. Je tu Bůh, který nás má rád. A i když o něm víme maličko, tak o něm víme z křesťanského poselství a z celku Písma dost, abychom se na něho mohli spolehnout, abychom se v něm mohli radovat, to stačí." (164)

„Jak byste, pane profesore, diagnostikoval hlavní zdroj nemoci dnešní doby?"

„Z Bible vyčteme, že jde vlastně o opak lásky, čili sebestřednost. Víte, jestliže řešením je láska k Bohu a k bližnímu, pak opakem lásky je sobectví, sebestřednost a z ní roste agresivita. Čili vystupňované sobectví je agresivita, snaha, abych se sám prosadil. Jejím opakem je Ježíšovo sebezřeknutí."(159).

„Naše úkoly ve světě a vůči lidem i ostatním tvorům jsou podivuhodně podobné: Je to osvobození od „já", od sebestřednosti, od sobectví, od ulpívání na sobě samém ve prospěch těch, kteří jsou se mnou. Někdo řekne kříž, někdo sebeoběť, někdo pokora a někdo láska. Všichni mají pravdu. Totiž pokud touto cestou opravdu jdou a neznevěrohodňují ji svým nedobrým životem, který i z moudrých slov dělá prázdné mluvení." (122).

„Různá náboženství jsou proudy, jak se vztahovat k tomu, co člověka přesahuje...Člověku byla dána nová, vnitřní dimenze. Řekl bych, že je to potřeba vertikálního vztahu, nejen horizontálního. ..Zřetelně se ozývá tato potřeba v žalmech, když žalmista „žízní" po Bohu. Ne po štěstí, ne po bohatství, ne po moci, ale po tom, kdo by mu odpověděl věrohodně na poslední otázky." (115).

„Máme se vůbec po smyslu života ptát? Když se neptáme, když si to dokonce zakazujeme, vracíme se zpět na úroveň zvířat...Naše lidství konstituuje právě to, že se ptáme, co bude dál a zvláště co bude s námi...Smysl života je něco, co lze velmi obtížně definovat, ale co je přesto nutno vyhlížet, přijímat a pak i prožívat." (162-163).

„Každá strukturovaná hodnotová stupnice není nic jiného než aktuální a moderní projev lidské náboženskosti, třeba zamaskované." (293).

V prvním žalmu se hovoří o muži, který si oblíbil Hospodinův zákon. O tom se říká, že je „jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá a vše, co podnikne, se zdaří".

Díky za to, že můžeme dosvědčit, že to platí i v současnosti.

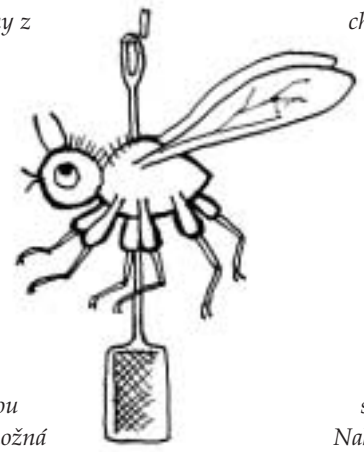
Jaro Křivohlavý

6

Dotěrná moucha

Určitě jste slyšeli, že na pouti nebo na závodech bylo lidí jako much. Opravdu, když je horký letní den, na vyhřátých stěnách se sluní stovky těchto okřídlených tvorečků. A stejně tak když hospodyně nechá někde něco dobrého a nedá to pod pokličku, pod šturc nebo do igelitového pytlíku, zachvíli se tam slétnou mouchy z široka daleka.

Mouchy jsou tedy tvorové společenští. Byla však jedna moucha, která žila osaměle jako poustevník. Takoví jsou i někteří lidé. Říká se, že jsou samotáři, že se nedovedou zapojit do kolektivu a že netáhnou s partou. Nebo by možná chtěli, ale nějak jim to nejde.

Nu a tahle moucha byla právě taková. Jmenovala se Rézinka a když tak sedávala opuštěně na stole nebo na okně, připadala si jako kůl v plotě.

Pak se však skamarádila s Jirkou. Jirka totiž dostal uprostřed prázdnin chřipku, což byla děsná otrava. Jiní kluci se chodili koupat nebo hráli badminton, ale on musel ležet v posteli, aby vypotil z těla hnusné bacily. Když mu však bylo už kapku lépe, začal se rozhlížet kolem sebe. Přímo nad postelí uviděl sedět mouchu, která si právě otírala nožkami hlavu, jako by si ji chtěla utrhnout. Jirka mávl rukou, aby mouchu zahnal. Moucha uletěla, ale za chvíli byla zas na témž místě. Jistě jste si domysleli, že to byla Rézinka. Krátila si tady dlouhou chvíli tím, že pozorovala nemocného kluka. Také Jirka, poněvadž neměl nic důležitějšího na práci, začal mouchu pozorovat. Za chvíli na ni promluvil: "Taky se tak nudíš? Víš co? Budeme si spolu hrát: já po tobě vždycky mávnu, ty uletíš, a potom se zas vrátíš. Chceš?" A hned svůj nápad vyzkoušel. Na to, aby mouchu dokázal zasáhnout dlaní, byl příliš nešikovný, ale honička s mouchou se mu docela zamlouvala.

Co však bylo horší! Poněvadž Jirka byl jediný, kdo projevoval o Rézinku zájem, Rézinka si ho oblíbila, a to nejen jako druha na honěnou, ale napořád. Druhý den se usadila nad Jirkou znova. A nejen nad Jirkou, ale chvílemi přímo na Jirkovi. Sedala mu na hlavu a na ruce a když se po ní oháněl, usadila se mu aspoň na polštáři.

A zůstala mu věrná i tehdy, když se uzdravil. Uvelebila se ráno na housce, kterou maminka namazala Jirkovi k snídani. Provázela ho do školy a kroužila kolem něho, když se chtěl soustředit na písemku z matiky. Byla prostě tak neodbytná, dotěrná a vlezlá, že si to nedovedete ani představit. "Nikdy tě neopustím," slibovala, i když Jirka jejímu bzučení nerozuměl a o trvalé přátelství s mouchou se neprosil.

Nakonec si mouchy začala všímat i Jirkova maminka: "Prosím tě,, Jirko, co na tobě ta moucha pořád má? Ani bys neřekl, co všecko může přenášet! Kdybys ji dal pod mikroskop, možná, že bys u ní na sosáčku nebo na nožkách objevil všelijaké chorobopolodné zárodky. Když jsem byla malá, visela u nás pod kuchyňským stropem lepkavá mucholapka. Mouchy se na ni přilepily a po chvíli zašly. To bylo ovšem dost kruté. Podívej se ale na tuhle plácačku! Až tu mouchu uvidím, tak se už postarám o to, aby nás tady neobtěžovala!" Této hrozby se Rézinka polekala. Pochopila, že její bzukot a vůbec její stálá přítomnost nemusejí být každému příjemné. A tak raději včas uletěla a už se nevracela.

Láska k bližním neznamená
vlezlost nebo dotěrnost.
Všeho s mírou! - sic tě budou
všichni míti brzy dost.

Daniel Henych

Pokračování příště

Nad studií Problematika homosexuálních vztahů

Dokončení ze str. 1

vůbec nesouvisely, což je dle mého soudu přehnané. Také jisté s ja-kousi samozřejmostí prováděné určování toho, co z Bible v naší době platí a co nikoliv, působí alespoň na první pohled velmi svévolně. Při tom všem mě napadá: Jak dlouho ještě budeme v církvi číst Písmo jakožto normu platnou i pro nás? Neposvěcuje Bible také nás, ty tzv. moderní či postmoderní lidi? Nevztahuje se i na nás nárok svatosti, obdobně jako na lid Izraele? Přece Písmo není jen interesantní sbírkou pramenů ke studiu prastarých kultur a náboženství. Podle naší studie se zdá, jako by se na místo normy Písma kladla norma naší doby či jakéhosi více či méně pravděpodobného závěru věd (zde historických, medicíny a psychologie). Doba popř. mezidobí je naší normou? Mění se norma s dějinami a vývojem lidského poznání, anebo se dějiny vyvíjejí podle nějaké normy, která i člověku byla zjevena a člověk a jeho okolí, pokud poslouchá a podřizuje se této normě, se pak také podle toho mění k dobrému a podle toho pak také nahlíží na svět? Nejde ani tak o zákonickou normu, jde hlavně o kurz vývoje těchto dějin a cíl naší civilizace.

Zastavím se jen u dvou, myslím, nejdůležitějších biblických míst, která jsou ve studii vykládána.

Autor výkladu Lv 18,22 argumentuje kontextem. Co se však týče kontextu toho verše, tak jsme pak ale nutně vedeni také k tomu - při studií předkládaném vykladačském klíči - odsunout do sféry starodávných, ryze kultických, nám dnes už snad téměř nic neříkajících polemik např. také incest, jehož různými variacemi se zabývá valná část 18. kapitoly, a mimo jiné také styk se zvířaty. Ani zapovězení sexuálního poměru k nejbližším příbuzným nebo k zvířatům by pak v naší době neplatilo, a tedy ani pro nás křesťany. Máme právo to takto uzávorkovat a rozvolnit?

I novozákonní místo, na němž je homosexuální jednání označeno za cosi zvráceného, totiž Ř 1, 24-27, je prý výrazně podmíněno dobou a Pavlovým prostředím. Prý Pavel homosexualitu netematizuje, ale chce jenom tím, že ji zmiňuje, něco ilustrovat. Ano, opravdu, nejde zde o hlavní téma, ale jde o téma homosexuality v rámci jedné z Pavlových ilustrací. Nevidím opět důvod, proč by kontext měl nějak učinit neplatným to, co je v něm samém řečeno. Sice zde přímo Pavel neříká, že homosexualita je hřích, ale mluví o ní jako o neslušném jednání, nečistotě, nectnosti, něčem lživém. Homosexualita je zde Pavlem řazena mezi nectné vášně, je to cosi bludného, co lidi samo vytrestá. Opět není z výkladu jasné, proč bychom měli my dnes žít ve zcela jiné době a proč by totéž nemělo platit o homosexuálních projevech dnes.

V medicínské části studie autoři hovoří o tom, že jsou v naší společnosti jednoznačně heterosexuálně zaměření lidé a jednoznačně homosexuálně zaměření (kromě ještě dalších typů), ale není nikde přesvědčivě řečeno a doloženo (alespoň dle mého soudu), jak tuto jednoznačnost samu lze vůbec zjistit. Sami autoři navíc tvrdí, že existuje jakási pomyslná škála, na které se všichni ocitáme a jsme pouze na této škále heterosexuály, bisexuály nebo homosexuály; tedy jsme jimi jen více či méně. To by mohlo znamenat, že vše je jen otázkou míry, do jaké jsme orientováni určitým směrem. Při tom autoři tvrdí: „Známe osoby, které jsou jednoznačně heterosexuálně orientované, a přesto se v některém období života chovaly homosexuálně nebo bisexuálně, a naopak známe...i jednoznačně orientované homosexuály, kteří se po nějaký úsek života nebo i celoživotně chovali výlučně heterosexuálně." (B, 2). Už v této větě je přece rozpor: „…jednoznačně orientovaní homosexuálové, kteří se chovali celoživotně výlučně heterosexuálně".

Pokud by se v medicíně prokázalo nebo pokud už to prokázáno je, že se rodíme s jednoznačnou dispozicí buď pro tu či onu sexuální orientaci, nevyhneme se tak ještě otázce, co je správné a nesprávné, co je dobré a co je špatné. Jsou i jiné tzv. vrozené dispozice a sklony, se kterými prý přicházíme na svět, a které jenom proto není třeba hned považovat za dobré (nebo naopak za špatné).

Celá věc není tak jednoduchá a ani směr, kterým se má ubírat řešení dané problematiky, tak jednoznačný, jak se to v podstatě předkládá v naší studii. Proto doufám, že se naše církev v dané věci nebude ukvapovat a že bude zvažovat v této otázce pokud možno všechna pro ni závazná a důležitá pro a proti.

Adam Balcar

Dary na tiskový fond za říjen až prosinec 2005

Církev bratrská - Smíchov	*8.000,-*
ČCE - Aš	*200,-*
ČCE - Brno /ulice neuvedena/	*500,-*
ČCE - Mšeno	*200,-*
ČCE - Olomouc	*500,-*
ČCE - Plzeň	*100.-*
ČCE - Podbořany	*1.000,-*
ČCE - Vsetín - Horní sbor	*200,-*
MOKJ - Kutná Hora	*2.000,-*
jednotlivci: Manželé Kejřovi - DD Vys. Mýto	*1.000,-*
Klement Pavel	*2.000,-*
sestra Pokorná - Pardubice	*7.000,-*
Ptáček Josef - Kolín	*2.000,-*
Ing. Šolc Miloš	*200,-*
nejmenovaní dárci	*7.000,-*

Všem dárcům děkujeme

Bratr Vojtěch Pešek je doma

Kurátor farního sboru ve Zruči nad Sázavou by 10.ledna 2006 oslavil osmdesáté narozeniny. Když se rodák z jižních Čech v roce 1956 přistěhoval s manželkou na Kostelík u Vlašimi, měl před sebou téměř padesát let života. A to života velmi plodného.

Bratr Pešek vystřídal řadu zaměstnání. Poslední z nich, vedení účetnictví pro obecní úřad v Tehově, vykonával až do posledních dnů. Všude, kde byl zaměstnán, obdivovali jeho kolegové pracovitost, houževnatost, rovné a přímé vystupování.

Ani v padesátých letech, ani v době normalizace se nenechal zastrašit a věrně navštěvoval s celou svou rodinou nedělní shromáždění i biblické hodiny. Nejdříve v Církvi bratrské v Trhovém Štěpánově, kam chodili do školy jeho dvě dcery a syn. Později jezdili Peškovi do Zruče.

Sestra ze zručského sboru vzpomíná: „Bratr Pešek byl starostlivý a rozvážný. Přes své zdravotní problémy byl obětavý v práci pro sbor. Měl pochopení pro starší sestry a se svou manželkou je pravidelně svážel na bohoslužby. V kostele i na faře zařizoval opravy i zavedení plynového topení. S manželkou udržovali farní zahradu. Po odchodu posledního faráře zajišťoval čtené bohoslužby, při zpěvu doprovázel na klavír. Zajímal se o každého člena sboru a radoval se z každého nového člověka."

„Setkání s bratrem Peškem bylo vždy vzácné a výjimečné," dodává současný kurátor Jiří Kratochvíl. „Myslím, že jeho výraznou vlastností byla připravenost. Bratr Pešek byl připraven celým způsobem života oslavovat svého Pána. Byl připraven pomoci potřebným, připraven naslouchat, poradit, povzbudit i potěšit."

Administrátor zručského sboru b. f. Jaroslav Fér připomíná: „Bratr Pešek neměl rád nicneříkající řeči. Viděl a formuloval problémy jasně. Vyjádřil své stanovisko, jak a co dál – přesně a přitom nadějně."

Když se Vojtěch Pešek na staršovstvu rezolutně vzdal funkce kurátora sboru, slyšel už možná tiché Boží volání. Bylo to dva týdny před jeho smrtí. Bratr Vojtěch Pešek byl připraven k životu služby. 14.července 2005 byl připraven odejít.

Pět sester

Každý sbor, má-li dobře prospívat a mít kontinuitu, potřebuje mít členy ve všech věkových skupinách, a to u těch nejmenších, dále konfirmandů, mládeže, rodin s dětmi, střední generace až po seniory. Podobně je tomu i v našem sboru ČCE v Hořicích v Podkrkonoší v Královéhradeckém seniorátě. Máme malou skupinku dětí, s nimi pravidelně nedělní školu, malý hlouček mládeže a členů středního věku. Ve sboru je také skupina důchodkyň a důchodců.

*Jednu skupinu tvoří pět sester, jejichž věkový součet čítá 397 let. Všechny jsou dlouholeté členky staršovstva a výrazně se podílely a podílejí na práci sboru. Nejmladší **Dagmar Böhmová,** která rozepisuje týdenní úklidové služby a v dřívějších dobách vedla ve sboru pěvecký kroužek. Následuje **Eva Jónová**, aktivní sokolka, která vedla několik let sborové účetnictví. Obě ještě zpívají ve smíšeném pěveckém sdružení Ratibor-Vesna, který díky nim a s jejich přispěním nám pravidelně zpívá při ekumenických vzpomínkových shromážděních k výročí upálení M.J.Husa. Obě jsou také předčitatelkami kázání.*

*Následují osmdesátnice: **Věra Karrasová**, oslavila osmdesátiny na Tři krále. Pravidelně bez jediné absence doprovází při bohoslužbách sborový zpěv na harmonium a při biblických hodinách na faře hrou na pianino. Se sestrou Evou vypomáhají při jarních a podzimních bazarech, kde odpracovaly při přípravě, prodeji a úklidu mnoho desítek hodin. Sbor si tak prodejem věcí dovezených Gabrielou a Josefem Cardovými z Německa vylepšuje svůj rozpočet a zároveň přispívají Diakonii pro její charitativní účely. Z takto získaných peněz též náš sbor systematicky opravuje a vylepšuje faru. Letos dojde i na vy-malování modlitebny.*

*Další z osmdesátnic **Zdena Rejlová**, která toto jubileum oslavila koncem ledna letošního roku, je zapisovatelkou ve staršovstvu. Poslední a nejstarší z této pětice je sestra **Vlasta Sieglová**. Se Zdenou jsou revizorkami sborových účtů. Obě prodělaly v loňském roce vážná onemocnění, ale postupně se zotavily a už před Vánocemi jsme je přivítali v našem obecenství. O všech pět sester se příkladně starají jejich dcery.*

Naše seniorky mají rády svůj sbor a církev. Rády a dobře zpívají a jejich přítomnost je na bohoslužbách okamžitě znát. Některé se ještě pravidelně podle rozpisu podílejí na úklidu modlitebny. Protože jsme nevelké společenství, jsme rádi, když jsme všichni pospolu.

Chceme vám všem, milé sestry: Dášo, Evo, Věro, Zdeno a Vlasto, poděkovat za celoživotní lásku k Bohu i k našemu sboru. Do dalších let – doufáme a přejeme, aby jich bylo ještě mnoho – vyprošujeme vám od Boha hojnost jeho darů.

Staršovstvo sboru ČCE Hořice v Podkrkonoší

Za bratrem farářem Polívkou

Po jeho odchodu do důchodu (1993) kontakt s ním váznul, a tak nás v závěru listopadu minulého roku překvapila zpráva z jižního Slovenska o jeho skonu.

Bratr Bohuslav Polívka se narodil 8.1.1923 v Ostašovicích u Rychnova n. Kn. v evangelické rodině. K duchovenskému povolání směřoval už záhy. Vystudoval klasické gymnázium (s řečtinou) a protože řádné vysokoškolské studium (po uzavření českých vysokých škol) bylo v nedohlednu, dal se synodní radě ČCE k dispozici jako diakon, průběžně se v odborných kurzech vzdělávající. V tomto postavení vypomáhal ve sborech Třebechovice, Klášter n. Děd. a v Letohradě. V ukráceném čase po roce 1945 studium bohosloví řádně dokončil a ještě stihl roční stipendijní pobyt ve Skotsku. Oženil se s Hanou Dotřelovou z Třebechovic. Mladý pár pak byl povolán na samostatné působiště v Hranicích na Moravě a zdejšímu sboru odsloužil sedm let. Když se uprázdnilo místo v sousedním Novém Jičíně, přihlásil se jako kandidát a byl zvolen. Sotva tehdy tušil, že si tak zakládá na čtyřiadvacetiletou položku svého farářování. Když jej pět let před důchodovým věkem oslovili Šumperští, přijal i toto pozvání do rozsáhlé a členité severomoravské diaspory, které znamenalo aktivní službu na dalších patnáct let.

Posluchači z té řady sborů znají svého faráře bratra Polívku jako srozumitelného kazatele a pozorného pastora, který hodně času trávil mezi lidmi. Věděl, z čeho se radují a čím trpí. Uměl pracovat s mládeží i dospělými, poradil, kam jít na školu a kde najít zaměstnání. - Mladší evangeličtí kolegové z Novojicka vděčně vzpomínají na jeho poklidné a přece nekonformní vystupování u církevních tajemníků. - Za něho se čile pěstoval sborový zpěv. Jeho velkou zálibou byla houslová hra, k níž se vázaly téměř profesionální znalosti z oboru houslařství, jakož i styky s mistry tohoto cechu.

V pětašedesáti (1988) prožil bolestnou ztrátu své manželky. Přesto setrval na postu šumperského duchovního až do své sedmdesátky. Po-slední dvanáctiletí života směl prožít v laskavém rodinném prostředí u své dcery ing. Martiny Špalekové v Zohoru na jižním Slovensku. V naší paměti zůstane jako věrný následovník Pastýře pastýřů.

KALEB

Věříte v zázraky?

Dokončení ze str. 1

lidských. Nepopřel je. Ježíš se narodil z ženy a byl podroben zákonu. I jeho utrpení obsahuje prvky jak zcela mechanické, tak organické a lidské. Jeho smrt vypadá jako smrt Sokratova: Ježíš obětuje svůj život za pravdu. Najednou se však jeho kříž proměňuje; už není jen znamením po-rážky a konce, ale vítězství a nového života. Ježíš vstává z mrtvých. Zázrak vzkříšení změnil kříž na zjevení lásky, která nás smířila s Bohem a otevřela nám dveře ze smrti do života. Ale nemylme se. Při vzkříšení ne-jde Bohu jen o osud člověka. V první řadě jde Bohu o jeho vlastní čest. Vzkříšení zjeví trvalost svaté Boží vůle a jeho soucitné lásky: svého Syna neopustil a stál při něm i ve smrti, abys věděl, že tě Bůh neopustí. Ovšem pod jednou podmínkou, že se přiřadíš k těm věřícím, kteří byli prvními svědky vzkříšení. Jenom víra je s to uvažovat o Boží svrchované moci, která se projevila v zázraku vzkříšení. Pro psa, jak napsal Emil Brunner, neexistuje génius Michelangelo, ale jen člověk bušící kladivem do kamene; tak nevěřící nepoznává vzkříšeného Krista, ale jen člověka Ježíše Nazaretského, který umírá na kříži a je uložen do hrobu. Jenom věřícímu je dáno přemýšlet nad tajemstvím zjevení Boha na zemi. Ale ten zázrak se stal, aniž by byl napřed potlačen přirozený pořádek. Boží Syn žil lidský život, lidé jej potkávali jako obyčejného člověka, syna Josefova. Jenom věřící může rozeznat Božího Syna v nízkém postavení služebníka.

Bylo by divné, aby Boží Syn nedělal zázraky. Jeho jedinečnost je však zjevná v zázraku vzkříšení, který ohlašuje konec starého a začátek nového světa, který přichází. Farizeové také činili zázraky /Mt 12,27/, činili je apoštolé ve jménu Ježíšově a aniž to víme, zázraky se dějí i dnes jako za času Blumhardtova (1805-80) v Möttlingen a v Bollu. Vy nevěříte všem těm zázračným příběhům? Kvůli tomu nepřestáváte být křesťany! Neexistuje však křesťan, který by nevěřil tomu jedinému velikému zázraku, jímž je Ježíš Kristus sám.

Josef Veselý

Oznámení

Areál Evangelického sboru v Lysé nad Labem byl prohlášen kulturní památkou. Stalo se tak výnosem Ministerstva kultury k 26. 10. 2005. Podnět k zahájení řízení podalo v lednu t. r. územní pracoviště Národního památkového ústavu středních Čech. Soubor staveb sestává z kostela z roku 1789 s mobiliářem (kazatelna, stůl Páně, lavice, varhany), budovy fary postavené před r. 1553, dvou pilířových bran, původní studny a ohradní zdi.

Areál se nachází v centru města na západní straně náměstí Bedřicha Hrozného. Z náměstí se pohledově uplatňuje východní průčelí fary s pilířovou branou s kovanými vraty. Severní stranu nádvorního prostoru za farou uzavírá evangelická škola. Západním směrem se rozkládá terasovitě uspořádaná zahrada pohledově uzavřená kostelem. V dolní části zahrady je studna vyzděná pískovcovými bloky a náhrobní kameny ze zrušeného evangelického hřbitova.

Areál Evangelického sboru je zpřístupněn každou neděli v době bohoslužeb, tj. od 8,00 do 11,30. Pro skupiny lze domluvit prohlídku i v jiném termínu.

Emanuel Vejnar

Televize

ČT 1 - 19. února

Cesty víry - 14.45 h

Elogium Fridricha Bridela

Dobrodružství života a smrti jezuitského misionáře a básníka.

V Cestách víry z Prahy se tentokrát vypravíme po stopách českého barokního spisovatele Bedřicha Bridela zvaného též Fridrich Bridelius. V Kutné Hoře, nedaleko chrámu sv. Barbory, připomíná památku tohoto jezuitského misionáře, prostá mramorová deska. Zemřel při ošetřování lidí nakažených morem. Tajemství života muže, který je považován za jednoho z největších básníků své doby nejen naší vlasti, ale i celé Evropy, se pokusí rozkrýt režisér M. Petřík.

Křesťanský magazín - 15.05 h

Zajímavosti a aktuality ze světa náboženství pražskýma očima.

Ve druhém Křesťanském magazínu z Prahy se nám pánové Vacek a Vávra pokusí vysvětlit, co jsou to Hromnice, kdy prý máme o hodinu více, a spolu s rabínem se zamyslí nad různým očekáváním Mesiáše. Kunsthistorička Milena Bartlová nás pozve ke středověkému umění a nabídne klíč k pochopení některých dnes málo srozumitelných symbolů. A vedle toho přijde hrst zpráv a reportáží z náboženského světa domácího i zahraničního.

Připravili M. Otřísal, D. Brůhová, J. Čumpelík, režie J. Brichcín.

Pozvánky

XXIII. Seminář historické společnosti VERITAS, pořádaný pro učitele i širší okruh zájemců, bude tentokrát věnován české reformaci morální. Přednášku s názvem **„Bible o morálce a o svobodě"** přednese emeritní českobratrský farář. Mgr. Dalibor Molnár.

Seminář se koná v sobotu 18. března 2006 v 10 hodin v Pardubicích v sálku na faře Českobratrské církve evangelické ve Sladkovského ulici č, 638. Všichni jste srdečně zváni. K ulici Sladkovského jedou od nádraží trolejbusy č. 2 a 13 do stanice Třída Míru (třetí zastávka).

Ján Bohdan...

Dokončení ze str. 2

Martina se tak mohlo vrátit proslulé církevní školství. I po odchodu na „odpočinek" intenzivně pracoval, přednášel na vysoké škole, vypomáhal v církvi, trápil se nad duchovní vyprahlostí a povrchností společnosti, obával se o duši národa, ale vždy v naději a jistotě, která nezklame..

Ještě jedním velkým darem byl br. Bohdan požehnán. Svou vzácnou chotí Miluškou. Kdyby nebyla tak přenesmírně skromná, mohla by se žalmistou vyznat,"…horlivost domu tvého snědla mne," abychom opět citovali milou kraličtinou.

Nepominutelné jsou též děti, všechny už dospělé. Duchovní dynastie Hroboňovcou má důstojné následníky a jednu velkou výhodu. Lze ji dělit do nekonečna, a přece se na všechny dostane, ba v nadbytku. I my jsme měli tu výsadu, že jsme mohli z jejího bohatství těžit. Budiž za to vzdána chvála a děkování našemu společnému Pánu a Bohu.

E. Žárská

Bohoslužby

19. 2. 2006

Českobratrská církev evangelická

Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR

Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.

U sv. Michala, V Jirchářích 15.00

Bratrská jednota baptistů

Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)

Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská

Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická

Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*

Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev

Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev

Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy

Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -

BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

7/2006

22. února 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Člověk je víc než příroda
Josef Veselý

Katolictví mne velmi lákalo
Jana Nechutová

Nepřipravená Evropa
Dan Drápal

O porušeném stvoření
Josef Potoček

O křesťanské svobodě

Abych upravil schůdnější cestu lidem, kteří neprošli školami (jen jim totiž sloužím), kladu napřed tyto dvě teze o duchovní svobodě a o duchovním služebnictví:

1. Člověk jakožto křesťan je naprosto svobodný pán všeho a není poddán nikomu.

2. Člověk jakožto křesťan je povinnostmi docela spoutaný služebník všeho a je poddán všem.

Nejprve uvažujme o vnitřním člověku, abychom viděli, jakže vzniká ten spravedlivý, svobodný a vpravdě křesťanský, totiž duchovní, nový, vnitřní člověk...

Ke křesťanskému životu, spravedlnosti a svobodě je třeba jedné jediné věci. Je to svatosvaté slovo Boží, evangelium Kristovo, podle jeho vlastních slov z 11. kapitoly Janovy: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, neumře na věky." Stejně tak 8. kapitoly: „Jestliže vás Syn vysvobodí, právě svobodni budete." A u Matouše ve 4. kap.: „Ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem, vycházejícím skrze ústa Boží." Mějmež to tedy za jistý a pevný základ: duše může být beze všech ostatních věcí, jen ne bez Božího slova, jímž jedině může být o ni pečováno...

Zeptáš se však: „Které pak je to slovo a jak je užívat, když přece je Božích slov tolik?" Odpovídám: Apoštol to vykládá v 1. kapitole k Římanům, totiž že je to evangelium, které Bůh zjevil o svém Synu, jak se vtělil, trpěl, byl vzkříšen a oslaven Duchem posvětitelem. Poněvadž náležitě kázat Krista znamená pást duši, ospravedlnit, vysvobodit a spasit ji - jestliže kázání uvěřila. Vždyť jen víra je spasitelné a působivé užívání Božího slova; Římanům 10: „Vyznáš-li ústy svými Pána Ježíše a srdcem svým uvěříš-li, že jej Bůh vzkřísil z mrtvých, spasen budeš." A zase: „Konec zákona je Kristus k ospravedlnění všelikému věřícímu." A Římanům 1: „Spravedlivý z víry živ bude." Vždyť Boží slovo nemůže být přijato a ctěno žádnými skutky, ale pouhou věrou. Takže je zřejmé: jako duše potřebuje k životu a ke spravedlnosti jenom Slovo, tak bývá ospravedlněna pouze věrou a žádnými skutky. A tato víra má svůj zrod i životnost tam, kde se káže, proč Kristus přišel, co nám přinesl a daroval, jak jej máme k svému užitku přijmout. Tak se děje tam, kde se správně učí křesťanské svobodě, kterou z něho máme, a jak všichni křesťané jsme králi a kněžími. V něm jsme pány všeho s důvěrou, že je Bohu milé a příjemné všechno naše počínání před ním, jak jsem až dosud vyložil.

Čí srdce by se při této zvěsti hluboce nerozveselilo a neroztoužilo po lásce ke Kristu, když přijalo tak veliké potěšení? K takové lásce nemůže ovšem dospět pod tlakem zákonů nebo konáním skutků. Kdo by mohl takovému srdci uškodit a poděsit je? Vyřítí-li se na ně zlé svědomí nebo hrůza smrti, je hned hotovo doufat v Hospodina a nebojí se, slyšíc tu zlou novinu, a nepohne se, až i pohrdne svými nepřáteli. Vždyť věří, že spravedlnost Kristova je jeho spravedlností a že jeho hřích už není jeho, ale Kristův.

Člověk nežije v tomto smrtelném těle sobě samému, aby na ně své skutky omezil, ale i všem lidem na světě, ba vůbec žije jen jiným a nikoli sobě. Právě proto podrobuje své tělo službě, aby tím upřímněji a svobodněji mohl sloužit druhým lidem, jak o tom mluví Pavel Římanům 14: „Žádný zajisté není sám sobě živ a žádný sobě sám neumírá. Nebo buď že jsme živi, Pánu živi jsme; buď že mřeme, Pánu mřeme." Proto se nemůže stát, aby člověk v tomto životě zahálel a nepracoval vzhledem k bližním. Musí přece s lidmi mluvit, jednat a obcovat jako Kristus, podobný jsa lidem učiněn, ve způsobu nalezen jako člověk a mezi lidmi obcoval. Žádného ovšem toho skutku není mu třeba ke spravedlnosti a ke spasení. To musí mít na zřeteli při všech svých skutcích a směřovat jen k tomu, aby vší svou činností posloužil a prospěl jiným lidem, takže nic jiného nebude mít na mysli než potřebu a prospěch bližního . . .

Jestliže nám nebeský Otec přispěl v Kristu z pouhé lásky, jsme i my povinni z pouhé lásky přispívat svému bližnímu prací svých údů a stávat se jeden druhému skoro Kristem, abychom si byli navzájem Kristy a Kristus týž v nás všech, to je, abychom byli pravými křesťany...

Chtěl bych ti ještě poradit, chceš-li se modlit, postit, nebo učinit v kostelích, jak tomu říkají, nějaké nadání: dej pozor, abys to nedělal s úmyslem získat pro sebe jakýkoli prospěch ať časný ať věčný. Ukřivdil bys tak své

Dokončení na str. 2

18. února jsme si připomněli 460. výročí úmrtí Martina Luthera

Stalo se slovo Boží

Text: L 3,2-3 (a Žd 4,12)

Je Bible slovo Boží? Tato otázka provází církev již dlouhá léta. V pozadí stojí „proti sobě" dvojí: na jedné straně tradice, na druhé pak, kupodivu, odpovědná teologická práce.

Tradice nazývá Písmo „Božím slovem". Původně to bylo označení plné úcty, nesené vědomím, že není samozřejmé, že Písmo máme a můžeme číst. Podobným směrem míří i krásná židovská tradice číst tenach pouze s pokrytou hlavou na znamení úcty a vědomí výjimečnosti každé chvíle, kdy Písmo otvíráme. Nakonec i naši předkové, když brali Bibli do rukou, dávali svou lásku a úctu najevo jejím polibkem, stejně tak, když Písmo odkládali. Posléze se však z uctivé tradice stalo trochu magické zaklínadlo. Jako by Bible byla prostým „nalezištěm", zásobárnou Božích slov, jež možno prostě podle potřeby ve skladu nalézt, vytáhnout a použít. „V Písmu se říká," zněl vstupní „záruční list" a následoval verš nebo dva na potvrzení vlastního názoru. Biblické „Boží slovo" se stalo nejen argumentem, nýbrž i amuletem, škapulířem.

Uvědomujeme si však, co všechno je v Písmu řečeno, když někdo argumentuje „v Písmu je řečeno"? Jak tu zní kolikrát přímé nebo alespoň zdánlivé protiklady? Jak zaznívají verše, které s celkovým záměrem a směrem biblické zvěsti stojí v přímém kontrastu jako tmavočervená ploška na celkově světle modrém obraze? Ne nadarmo říkával jeden profesor teologické fakulty, že „z Bible a z Marxe se dá dokázat úplně všechno".

Ve zdánlivém protikladu k tradici, že Bible je Boží slovo, stojí teologická práce posledního století. Stále více se hlásí odborníci z tzv. pomocných teologických disciplín s poznatky odpovědně probádanými, které však někdy tradiční úctu k Písmu nemile zasahují. Některé Pavlovy listy nemohl napsat sám apoštol Pavel, zpráva o stvoření světa vznikla příliš pozdě na to, aby mohla být opravdovým počátkem, a příliš brzy na to, aby zohlednila poctivá, pokorná i oprávněná a zásadní stanoviska biologů a astrofyziků. Žalmy Davidovy nepsal většinou druhý izraelský král a Pavlovu epištolu k Židům nepsal Pavel, není určena Židům a není to epištola... To jsou, jen pro příklad, nejznámější a hodně staré objevy novověké biblistiky, pak přijde pečlivé studium jazyka, písma, významu slov, rukopisných i překladových variant - a najednou se zdá, že Písmo ztratilo svůj nedotknutelný charakter, že je nám příliš materiálem a příliš málo mocí, že je nám příliš „objektem" (našeho zkoumání, kdy my se ptáme a sami odpovídáme) a příliš málo „subjektem" (který se nás sám ptá a nám odpovídá).

Výsledkem je rozchod obou „táborů" a jejich stálé vzdalování. Na jedné straně kráčí ti, jimiž se zvenčí říká „funda-

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Geneze 1-11

Úvodem

První kapitoly Bible patří k nejkrásnějším biblickým oddílům. Je v nich vyzpívána radostná víra těch, kteří tisíce let před námi mohli porozumět svému životu i všemu kolem sebe tak, že nad sebou i nade vším viděli Stvořitele, laskavého Pána Boha, který je původcem, jedinečnou zárukou a jistotou života. I v rámci celého Starého zákona, kde nechybí, jak známo, třeba ani násilí nebo nesmiřitelnost vůči odlišným nebo povyšování muže nad ženu, jsou právě tyto první biblické kapitoly oddílem veliké harmonie a rovnosti v pojetí života i vztahů. Ovšem už i první kapitoly Bible mluví o hranicích lidské spolehlivosti a dobroty.

Jenže: nejmeme dva a půl tisíce let nás dnes dělí od napsání prvních kapitol Geneze (první knihy Mojžíšovy). A písemnému zachycení předcházelo dlouhé ústní předávání, jehož počátky není možné u těch rozmanitých příběhů přesně vystopovat. Za tu dobu se věru v našem lidském myšlení, poznání a vyjadřování velice mnoho změnilo. A z toho plyne:

1. Že mnohému také právě z těch prvních kapitol Bible dnes nerozumíme v původním záměru a smyslu. Základním neporozuměním prvním biblickým kapitolám je sklon dělat z nich učebnici přírodovědy, geologie, dějepisu. Zatímco ony jsou skutečně nejprve chvalozpěvem o tom, že z Boží ruky vyšlo to, co je, a že Boží záměr s námi je skutečným smyslem a jistotou života.

2. Tam, kde si hned dobře nerozumíme, protože každý myslíme a vyjadřujeme se jinak, existuje riziko přesvědčení, že právě to naše myšlení, poznání, vyjadřování je nejlepší a nejdokonalejší, takže můžeme druhé, jinak smýšlející a jinak se vyjadřující, klidně postavit hlavně pod palbu své kritiky. Tak je tomu často v naší vzájemné komunikaci dnes. Oč více toto pokušení hrozí napříč generacemi a napříč různými vzdálenými pokoleními. Především minulé století, století velikého rozvoje poznání, si zakládalo na velikých možnostech vlastního lidského rozumu a na „vědeckém optimismu".

Skutečně úctyhodně veliký rozmach lidského vědění na všech rovinách života otevřel člověku nové obzory. Mnoho z dosavadních náhledů na život bylo doplněno i opravováno. Ovšem: tak, jak tomu bývá mezi námi lidmi bez výjimky, že dobré dokážeme hned a rychle také zatížit lecčím zlým, tak se ani „vědecký optimismus" té doby neubránil nebezpečným a naivním zkratům.

Například ekologická krize dnešní doby, která vyrůstá z dravosti a bezohlednosti člověka, má tady svoje velice silné kořeny. A z hlediska lidského smýšlení, naší životní filozofie, je zkratem a sebeklamem iluzorní představa, že život a jeho velikost lze uchopit a opravdu beze zbytku zvládnout popisným, vědeckým, racionalistickým způsobem. Až zase myslitelé pozdější doby museli znovu rozpoznávat a jasně povědět, že člověk není jen „animal rationale" - živočich rozumný, nýbrž že citlivá lidská duše bytostně potřebuje i krásu, lásku, zábavu, umění...

Pokračování na str. 3

Stalo se slovo Boží

Dokončení ze str. 1

mentalisté" (ti vykládají Bibli doslovně a odmítají jakoukoli poctivou teologickou práci), na druhé pak ti, jimž se zvenčí říká „liberálové", kteří Písmem svévolně cloumají, nakládají s ním podle vlastní vůle, dokonce zvůle. Jen pro přesnost řekněme, že „fundamentalismus" i „liberalismus" jsou nálepky nevěcné, nesprávné. Na toho, kdo je použil, prozrazují leccos o znalostech a neznalostech. Někteří dokonce oba tábory dělí i podle toho, píší-li ve slově „Bible" malé nebo velké „B".

Je tedy Bible Boží slovo nebo ne? Nezajímá nás tato otázka? Pak ji stačí trochu přeformulovat: co je pro nás Bible, co pro nás znamená? To by nás již zajímat mělo. Do třetice pak můžeme stejnou otázku položit ještě jinak: „Setkáváme se nějak se slovem Božím? Jak?"

Reformace dobře položila Písmo jako nejlepší a nepominutelný zdroj pravdy. Písmácký výhonek reformace, Jednota bratrská, biblické pravidlo dovedl do života: Bible není pro křesťana jediný zdroj pravdy, ale nelze jej vynechat ani odsunout na druhé místo. Tak i my, budeme-li hledat odpověď na svou otázku, začneme v Bibli. Není to argumentace v kruhu? Ptáme se Bible na otázku týkající se Bible. Ptáme se Božího slova, zda je Božím slovem? Ale koho jiného se chceme ptát na Boží slovo? Samotného lidského rozumu? Logiky, zkušeností? Výpočtu nebo lidské moudrosti? Nebyl by to kruh ještě bludnější?

Podíváme se tedy do Písma, nejprve do Starého zákona. Najdeme tam nejčastěji formuli „stalo se slovo Hospodinovo". Stalo se! Nikoli jen „Bůh řekl", nýbrž stalo se jeho slovo! Slovo Boží se „stává".

V onom „se stává" slovese je zachycena všechna dynamika, hybnost Božího slova. Všechen rozlet, všechno přepadání, útočení, nenadálé objevení i unikání Božího slovo. Slovo Boží je jako motýl, jehož chytáš, lapáš, síťku líčíš, a stejně ti vždy unikne. Objeví se tady, ty je zaznamenáš, natáhneš ruku, chtěl bys popadnout, do sklenice uzavřít, na špendlíku vypreparovat, do vitrínky vystavit... a ono je nepolapitelné, už tu není... a ejhle, máš je za zády nebo na druhé straně a nevíš, kde se tam vzalo!

Naše otázka, zda Bible je slovo Boží, je odsunuta jako nesmyslná. Slovo Boží není, aby bylo, nelze o něm říci, že je - nebo není. O Božím slovu nelze hovořit v běžných kategoriích je - není, podobně jako o Bohu samém. Přichází, objevuje, zasahuje, svítí, „zasvěcuje", ale nikoli „je".

A člověk, u vědomí této nezachytitelnosti Božího slova, skoro s ním přestane počítat. Když je jako motýl, nelze s ním pracovat. Se slovem lidským naopak pracovat i počítat lze. A Bible, to jsou slova, hlásky a slabiky, pojmy a vazby, literární druhy a útvary. Tedy se pracuje s Biblí jako slovem lidským, slovem svědectví o Bohu, svědectví o životě s ním, o životě s vírou v zádech. Pak se někdy zapomíná na Boží slovo. Ti v uvozovkách „fundamentalisté" potom volají na ty v uvozovkách „liberály": zapomínáte, čeho se dotýkáte, to Bůh sám vás oslovuje, a vy jeho slovo cupujete a pleníte!

Jenže když se Boží slovo stává, není to jen ten vzdušný éterický motýlek. To je také rána pěstí do stolu! Vzpomeňme, když se v Písmu stalo slovo Hospodinovo, třeba Jonášovi, nebo Abramovi, Samuelovi, Elijášovi, Davidovi, Jeremjášovi, Ezechielovi! To bylo slovo, kdy se opravdu děly věci: měnil se zásadně život, životní pocit, prožitek, životní styl, hodnoty, někdy i domov a rodina. To už není motýlek: Slovo Boží v Písmu se stává, a lidem z toho jde mráz po zádech, vždy bázní, někdy radostí, někdy hrůzou.

Tak je tomu v Písmu, kde jsme - ve shodě s reformací a Jednotou bratrskou - začali hledat odpověď na otázku, zda a jak je Bible slovo Boží. A vidíme, že zatímco Boží slovo, které se stává, je unikavé jako motýlek, přichází a zase odchází, Písmo máme pořád. Písmenka, slova a věty můžeme číst kdykoli, překládat i vykládat, srovnávat, studovat pilně nebo ledabyle. Ale s tím unikavým Božím slovem nic takového neuděláme! Tak je Bible Boží slovo?

A vidíme, že Bible jako taková, v kůži vázaná, v knihovně stojící i na stole otevřená Božím slovem být nemůže. Bible se neděje, nestává, leží otevřená či zavřená. Ale pak se čtenář začte a může se stát, že se ozve zahřmění a na stůl dopadne rána. Ozve se slovo měnící hodnoty, priority, životní soustředění nebo životní styl. Nebo se ozve zřetelný, jasný, byť tichý hlas, těšící rozbouřené srdce: neboj se! Nebo se zaryje pod kůži, nedá naopak člověku pokoje, provokuje, připomíná, napomíná, varuje, s rodičovskou láskou i důsledností. Slovo biblické člověk může studovat, ověřovat a prověřovat, ale tohle, vpravdě Boží slovo, může jen přijmout nebo odmítnout. Může o něm přemýšlet, může se radit s přáteli a bratřími, může pochybovat, ale pak může jen říci ano nebo ne.

Bible se stala Božím slovem. Boží slovo tak znovu potvrzuje, že se stává. Jako se stává v Písmu, stává se i Písmo samo Božím slovem.

V Novém zákoně onu formuli „stalo se slovo Boží" najdeme pouze jednou. Kupodivu u Lukáše, Řeka, který psal pro řecké obecenstvo, když vypráví příběh, jímž Markovo evangelium začíná, o Janu Křtiteli, přicházejícím z pouště a volajícím k pokání. Slovo Boží stalo se k prorokovi, ten pak šel, volal k pokání, a byl za to zabit...

„Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů." Tím zpravidla slovo Boží začíná, když se stává. Otvírací, iniciační výzva jako by říkala: chceš-li poznat, co je slovo Boží, chceš-li je opravdu slyšet, není-li to pro tebe jen akademická teoretická otázka, musíš začít pokáním. Zajímá-li tě, zda a jak je Bible Božím slovem, zajímá-li tě to nikoli jako „problém", nýbrž jako otázka bytí a nebytí, pak ano, dovíš se, zda a jak je Bible slovem Božím, poznáš, zda Bůh hovoří nebo ne, přijdeš na to, co je Boží slovo a co ne, ale -

- čiň pokání! Tedy nikoli „snaž se na sebe nahrnout co nejvíc špíny, pokálej člověka a celé jeho dějiny, sám sebe viz jako poslední odpad", ne, to dělat nemusíš. Pokání neznamená „zřídit svůj obraz pod obraz", nýbrž vidět sám sebe v pravém světle a být tomu pravému světlu otevřený.

V té chvíli, kdy budeš otevřený tomu pravému světlu (o němž nemůžeš nic říci, protože nepochází ze zdroje tobě dostupného), v té chvíli se počíná tvoje setkání s živým Božím slovem. To je ta vzácná chvíle, zobrazená kdysi políbením Bible nebo pokrytou hlavou, chvíle, kdy „stalo se slovo Hospodinovo".

Pavel Klinecký

Znevažování islámu

z pohledu vyznavače Hospodinova

Na různých místech islámského světa nyní probíhají demonstrace na protest proti karikaturám proroka Mohameda. Máme únor a karikatury vyšly v říjnu.

Jana al-Oukla, muslimka českého původu, se snaží reakci muslimů hájit. Mimo jiné klade otázku: „Jak by se líbilo křesťanovi či židovi, kdyby verši z jejich svatých knih bylo popsáno nahé ženské tělo?" Jako vyznavač Hospodinův, tedy křesťan, mohu odpovědět jednoznačně: Nelíbilo. Nicméně to není vše, co k tomu mohu říci. Mohu Janu al-Ouklu ujistit, že takové znevažování hodnot mě svatých se v oné části světa, který muslimové mylně považují za křesťanský, děje dnes a denně. Kolik bylo natočeno filmů, znevažujících Ježíše? Kolik bylo vydáno knih zesměšňujících to, co je křesťanům svaté? Není to tak dávno, co u nás vyšel jakýsi nechutný komiks pro děti, kde se tvrdilo něco v tom smyslu, že kadidlo se používalo jako droga. Jana al-Oukla se tedy mylně domnívá, že znevažování bylo namířeno speciálně proti islámu. Západ je zvyklý znevažovat kdejakou hodnotu.

Otázka je, co s tím. Ani mě nepřekvapuje, že muslimové protestují. Nevyčítám jim, že je karikatury pohoršily. Co je ale zvláštní, je ona míra protestu. Karikatury vyšly v jednom dánském časopise, o jehož existenci naprostá většina obyvatel světa neměla ani tušení. Reakcí má být bojkotování zboží celé země? Nebo dokonce celé Evropské unie?

Jana al-Oukla se ve svém článku dopouští další chyby. Klade otázku: „Když je (západní svět) pobouřen zpochybňováním holocaustu, proč mu na druhé straně nevadí zneuctění islámu a jeho Proroka?" Milá dámo, srovnáváte „jabka s hruškama". Při holocaustu zahynuly miliony lidí, a íránský prezident, který holocaust zpochybnil, se tváří, že by mu nevadilo, kdyby se to zopakovalo. Když vyšly prorokovy karikatury, nezahynul nikdo. Ptáte-li se, má-li to být dvojí metr, pak odpovídám - a v tom se i jako konzervativní křesťan s liberály shodnu - ano, má. Karikování a zabíjení není totéž.

Mně vadí, že liberálové neprotestují, když v Británii uteče dívka z islámské rodiny, protože nechce být provdána proti své vůli, její rodina si najme (nemuslimskou) detektivní agenturu, aby jim dceru našla, a když agentura splní svůj úkol, otec či bratři dívku surově zmlátí nebo dokonce zabijí. Vadí mi, když jsou v Pákistánu odsuzovány k smrti negramotné děti, které údajně napsaly něco, co hanobí Mohameda. Vadí mi, když z muslimských zemí musí utíkat konvertité ke křesťanství, protože jim hrozí jistá smrt. Shodou okolností jednoho takového osobně znám. Vadí mi, že u nás byl islám povolen, protože povinností každého muslima je zabít svého rodinného příslušníka, který islám opustil.

Nicméně ještě slovo k nám, zatím nemuslimským Evropanům. Holedbáme se svou svobodou slova. Svoboda slova je dobrá věc, ale poněkud plytká a jalová, pokud je spjata s lhostejností vůči pravdě. Budu svobodu slova hájit, protože bez ní se pravda hledá obtížněji. Lhostejnost vůči pravdě ale může být pro Evropu smrtelná. Čtenář Bible dobře ví, že když se Izrael odvrátil od Hospodina, Hospodin jej vydal všelijakým modlářům. Evropa se odvrátila od Hospodina a nic jí není svaté. Možná ji Hospodin vydá onomu nemilosrdnému náboženství, které sice opakuje, že Alláh je slitovný, ale nemá slitování ani s ženami a dětmi.

Evropa se doposud utěšovala nadějí, že většina muslimů nejsou žádní fundamentalisté. Vítězství Hamasu by mělo mnohým otevřít oči. Teď se Evropa utěšuje něčím jiným: Hlasy pro Hamas nebyly hlasy pro terorismus, byl to protest proti Fatáhu. Jana al-Oukla píše, že muslimský svět už dávno není dítětem, které lze oklamat. Souhlasím s ní. Lidé hlasující pro Hamas dobře věděli, že hlasují pro teroristy. Proto usedne v parlamentu poslankyně Hamasu, která je hrdá na to, že její synové pobili mnoho izraelských žen a dětí.

Ale Evropa možná oči neotevře. Je pohodlnější mít je zavřené. Za pár desetiletí se bude modlit pětkrát denně. Směrem k Mekce.

Dan Drápal

Báječný kurz

Výroční farářský kurz spojený s obligátní valnou hromadou Spolku evangelických kazatelů se konal ve dnech 23. – 27. ledna 2006 na půdě (ale v sále) Evangelické teologické fakulty v Praze.

Přijeli opět přátelé ze Slovenska a sestra Provazníková z Ukrajiny. Začal experimentálně. Bez hlubší přípravy účastníků a bez písemného varování cítili mnozí liturgický pořad (podle D v Evangelickém zpěvníku!) ve studeném (ač prý vytápěném) kostele u Martina ve zdi jako zaskočení (záskok?). Kázání farářky Elen Plzákové bylo pečlivě připravené, tematicky právě na „odvahu", jak směřoval celý kurz. Kazatelka je založila na trojím (!) biblickém čtení o Jeremiášovi, Pavlovi a Marii.

Pozoruhodné a spontánně přijaté (a přijatelné všemi) byly ranní pobožnosti farářek Markéty Halamové, Drahomíry Havlíčkové, Marty Sedláčkové a faráře Petra Chlápka. Příjemně působilo, že římskokatoličtí řečníci zakládali či dokládali své výklady biblicky! My senioři jsme ale vzpomínali na někdejší starozákonní či novozákonní exegeze. Trochu nám chyběly! Za našich mladých let nejen býval svět jako květ, ale i biblické disciplíny bývaly ústrojným základem kurzů. Podobně tak nezapomenutelné rozpravy se synodní radou!

Dan Ženatý z Pardubic uvedl živou debatu pečlivou, důkladně reflektovanou přednáškou „Odvaha být farářem". Ludvík Armbruster, děkan katolické bohoslovecké fakulty, byl půl století v Japonsku. Jeho téma bylo „Nestydím se za evangelium" aneb „Odvaha vyznat Krista a misie". Daniel Midriak měl „Odvahu k ohlédnutí" a mohli jsme s ním nahlédnout do bolestných zkušeností posledních šestnácti a více let ve slovenské luter-

Dokončení na str. 4

O křesťanské svobodě

Dokončení ze str. 1

víře, která jediná ti poskytuje všecko; proto se musíš o ni samu starat, aby jí přibývalo cvičením ve skutcích nebo v utrpení; ale co dáváš, dej svobodně a zadarmo, aby z tebe a z té tvé dobroty jiným přibývalo a měli se dobře. Tak budeš skutečně dobrý a budeš pravým křesťanem. Vždyť k čemu ti budou tvé dobré skutky, kterých je víc, než je třeba ke zkrocení těla, když máš už víc než dost svou věrou, v níž ti Bůh daroval úplně všecko? ...

Tolik o svobodě, která, jak patrno, je duchovní a pravá, osvobozující naše srdce ode všech hříchů, zákonů a přikázání, jak říká Pavel (1. Timoteovi 1): „Spravedlivému není uložen zákon" - která převyšuje každou jinou vnější svobodu, jako nebe převyšuje zemi. Dej nám, Kriste, abychom jí rozuměli i zachovali. Amen.

Nakonec je třeba přidat několik poznámek pro ty, kterým se nic nerekne tak dobře, aby to z naprostého nepochopení nepřevrátili - budou-li ovšem schopni aspoň tomu následujícímu porozumět.

Křesťan... má mít na mysli dvojí druh lidí. Buďto se potká s tvrdošíjnými, zatvrzelými obřadníky, kteří jako hluší hadové nechtějí slyšet pravdu o svobodě, ale nepřestávají se chlubit vnějšími řády, jako by v nich bylo ospravedlnění, rozkazují a bez víry naléhají; kdysi takoví byli Židé, kteří nechtěli porozumět, aby mohli dobře činit. Takovým se musí odporovat, dělat jim naschvál, srdnatě je pohoršovat, aby svou bezbožnou smyšlenkou nesváděli velmi mnoho lidí.

Nebo se naopak naskytnou lidé prostí, neučení, nevědomí a „mdlí u víře", jak jim říká apoštol, kteří ještě nemohou pochopit tuto svobodu víry, i kdyby chtěli. S těmi dlužno jednat šetrně, aby se neurazili a s jejich mdlobou mít strpení, dokud se plněji nepoučí. Poněvadž to nedělají a nesmýšlejí tak ze zatvrzelé zlovůle, ale z pouhé slabosti víry, je třeba kvůli nim zachovávat posty i jiné věci, které pokládají za nutné: je to požadavek lásky, která nikoho neuráží, ale všem slouží...

V životě křesťanově se vnější řády nemají pokládat za nic jiného, než zač tesaři a řemeslníci vůbec považují důležitost přípravných prací, nutných ke stavbě a k hlavní práci obecně. Přípravné práce se nedělají proto, aby samy o sobě něčím byly a zůstaly, ale proto, že bez nich nelze cokoli vystavět nebo udělat; když se ovšem stavba dohotoví, odloží se stranou...

Poněvadž přirozený člověk a tak zvaný přirozený lidský rozum je přirozeně pověrčivý, a kdykoli se mu předloží nějaké zákony a skutky, hned je ochoten usoudit, že jimi dosáhne spravedlnosti, a poněvadž praxe všech zákonodárců světa jej v tomto směru vycvičila a utvrdila, je nemožné, aby se vlastní silou vymanil ze skutkařského otroctví k poznání svobody víry: proto je potřeba se modlit, aby Hospodin nás táhl k sobě a učinil nás „od Boha vyučenými", to je vůči Bohu chápavými, a aby sám napsal, podle svého slibu, zákon na našich srdcích. Jinak je s námi zle.

Martin Luther, 1520

Moravští bratři očima B. Franklina

Ve své autobiografii Franklin vzpomíná i na americké Moravské bratry:

Indiáni vypálili Gnadenhutten, vesnici obydlenou Moravskými bratry, a obyvatele porubali... Shromáždil jsem své setniny v Betlehemě, hlavním městě toho lidu. Byl jsem překvapen, v jak výborné pohotovosti k obraně jsem je našel. Když Gnadenhutten byl zbořen, počali se báti nebezpečí. Přední stavení byla opevněna plotem z kůlů. A měli nakoupenou spoustu zbraní a střeliva z New Yorku, ba měli nachystány malé dlaždičky v oknech svých vysokých kamenných domů pro ženy, aby měli čím házet na hlavy Indiánům, kteří by se snažili proniknout do domu. Ozbrojení Bratří drželi také stráž a střídali se na stráži tak pravidelně jako v nějakém městě s posádkou.Když jsem hovořil s biskupem Spangenbergem, zmínil jsem se mu, že jsem byl překvapen tím, co jsem viděl, neboť jsem věděl, že obdrželi od vlády výsadu, aby nemuseli konat vojenskou povinnost v osadách, a domníval jsem se, že by jim svědomí nedovolovalo nositi zbraně. Ale zdravý rozum a přítomné nebezpečí bývají často silnější než svérázné myšlenky.

Když jsem byl v Betlehemě, trochu jsem zkoumal životní styl Moravských bratří. Někteří z nich mě provázeli a byli ke mně velmi přívětiví. Viděl jsem, že všichni pracují pro společnou zásobárnu, jedli u společného stolu a spali ve společných noclehárnách pohromadě ve značném počtu. V noclehárnách nahoře pod stro-pem jsem viděl průduchy jako střílny ve stejných vzdálenostech a dohadoval jsem se, že jsou tam moudře ponechány kvůli lepšímu, větrání. - Šel jsem do jejich kostela a tam slyšel dobrou hudbu. Varhany byly doprovázeny houslemi, hobojem, flétnami, klarinety atd. Konstantoval jsem, že kázání u nich nebývají pro celé shromáždění najednou - k mužům, ženám a dětem -, jak je u nás zvykem, nýbrž jednou se shromáždí muži, podruhé ženy, potom mladíci, děvčata a malé děti, každý věk a rod pro sebe. Kázání, které jsem já poslouchal, bylo k dětem... Promluva, jak bylo patrno, byla tak snadná, aby ji děti pochopily, a byla podávána způsobem zábavným a domáckým, téměř jako by je celovala, aby byly hodné. Chovaly se velmi hezky, ale vypadaly bledě a nezdravě. Z toho jsem usuzoval, že jsou drženy příliš uvnitř nebo mají nedostatek tělesného pohybu.

Vyptával jsem se na manželství Moravských bratří, je-li pravda, že se uzavírají losem. Bylo mi řečeno, že se losuje jen ve zvláštních případech. Obyčejně, když by se mladík rád ženil, řekne starším mužům a ti se poradí se staršími paními, které vychovávají mladá děvčata. Poněvadž prý tito starší dobře znají povahy a sklony svých chovanců, nejlépe posoudí, které sňatky by byly vhodné, a obyčejně se vychází z jejich úsudku. Stane-li se však, že dvě tři děvčata jsou stejně vhodná pro téhož mladého muže, sáhne se k losům. Já jsem namítl, že nedějí-li se sňatky ze vzájemné dobré vůle obou stran, některé z nich jsou třebas velmi nešťastné. "Ale nešťastné jsou třeba i tehdy," namítnul můj průvodce, "berou-li se snoubenci sami od sebe." A to jsem opravdu nemohl popřít.

Daniel Henych

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování ze str. 1

Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi...

(1.M 1,1)

Tímto vyznáním víry Bible začíná. A celé další vyprávění, jímž první kapitola Bible pokračuje, není popisným traktátem, nýbrž daleko spíše. básní nebo chvalozpěvem. Chvalozpěv - to je snad nejpřiměřenější výrazový prostředek víry. A ten se řídí svými zvláštními pravidly a zásadami.

V takovém vědeckém pojednání například musí být všecko logické a racionálně přesné a podložené. Tam musí všecko přesně popisně odpovídat. Báseň nebo chvalozpěv má jiná pravidla. A obojí nelze směšovat. Takovým směšováním bychom došli k nehorázným zkratům a počínali bychom si nevěcně a nerozumně.

Vezměme si příklad: Bezručova báseň „Sto roků v šachtě žil..." Kdybychom nad touto básní pověděli: „Ten Bezruč to napsal špatně, protože havíř rozhodně nemohl vydržet v šachtě sto roků. V těch podmínkách moh' vydržet sotva pětatřicet," pak by taková výtka byla racionalisticky pádná, ale v podstatě přece nevěcná.

Anebo jiný příklad: hoch, který vyznává lásku své dívence., Také se vyjadřuje naprosto nevědecky. Bylo by komické vyznávat lásku vědecky nebo popisně. To by se muselo mluvit o zvláštních pochodech v mozku a v celém mladém mužském organismu. Místo toho chlapec řekne: „Ty moje beruško" nebo „květinko sladká". Ale ona - přísně vzato - vůbec není beruška s krovkami a hlavohrudí ani květinka sladká... Pro jeho srdce však přece je! Nelze tedy snadno míchat metody a kritéria, která zkoumají a vyjadřují skutečnost s popisnou přesností, se způsobem básnického, symbolického vyjadřování, které je ovšem také hluboce pravdivé a tu nejbytostnější pravdu o životě a o jeho smyslu vyjadřují nejpřesvědčivěji.

Mám za to tedy, že první kapitoly Bible nejsou především popisem, nýbrž chvalozpěvem víry. A to znamená, že když se tu například mluví o sedmi dnech stvoření světa, bylo by celkem hrubě nevěcné soustřeďovat se zrovna na těch sedm dní. Zmíníme se o tom ještě blíže o několik stránek dál. Tady jde opravdu o něco jiného: o krásné drama, v němž je zachyceno mnohem víc než popis počátečního světového dění. Jde tu o radost Stvořitele, který tvoří nebe a zemi, rostliny a živočichy a nakonec nás, lidi. A když se pak mluví o Adamovi, zas nejde v prvé řadě o to, že Adam je náš nejpůvodnější praotec, který žil před mnoha tisíci léty, ale že Adam je člověk. Adam jsem já. Každý z nás. Adam - se svou michelangelovskou vznešeností i tragikou je postava velice dnešní.

Ale teď už konečně také k tomu prvnímu biblickému verši: Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi. V tomto vyznání víry je veliká radost a životní jistota. Tato prostá a slavnostní věta na samém začátku je východiskem velice krásné a kladné životní filozofie. Jestliže stvořil Bůh nebe a zemi na počátku, pak všecko začíná dobře! Pak to má všecko skvělé východisko a spolehlivého ručitele, jestliže Pán Bůh je u zrodu, na počátku všeho pozemského. Pak to má všecko opravdový smysl.

Pozornost zaslouží i to slůvko „stvořil". To je na stránkách Bible vyhrazeno právě Božímu dílu. Jen Bůh je Stvořitel. Člověk také dělá rozmanité věci. Ale vždycky jen z toho, co už tady je: vyrábí, těží, obdělává, produkuje,... případně znetvořuje. Ale jen Bůh je Stvořitelem v plném slova smyslu. Tvoří z ničeho, creatio ex nihilo. Vše z jeho ruky vychází. A to je opět pro biblickou víru skvělým ujištěním: všecko je až dosud v Boží ruce dobře skryto. Někteří filozofové věřili v boha, který je sice prvním hybatelem, ale pak prý už se o svět nestará. Pak už se ten svět dál hýbe sám. Biblické poselství nám dovoluje věřit, že všecko, co vyšlo z Boží ruky, je až dosud v Boží režii. Ten, který je Pánem a dárcem života na začátku, zůstává nezměněn až na věky. Ten který poprvé promluvil při stvoření světa, má také slovo poslední. Pán Bůh je tím, kdo všecko tvoří. Dává a opatruje život. A třeba i z prachu k životu znovu povolává.

Takové dobré životní východisko a takovou dobrou perspektivu má biblická víra.

Pane, chceme se modlit za celé stvoření, za vesmír i zemi, za hory i údolí, lesy i řeky, moře i vzduch. Za všecko živé. Vyznání, že všecko vyšlo z tvojí stvořitelské ruky, je i pro nás nejpřesvědčivějším argumentem, abychom ke všemu přistupovali s vděčností, radostí a úctou, odpovědně a šetrně. Vyznáváme, že jsme znetvořovateli tvého díla, ačkoli máme být korunou tvého stvoření, a že jsme ze světa, v němž se má tak dařit životu, udělali smetiště. Prosíme za lidi, zvířata, stromy, kytky, jež velice trpí ve znečištěné přírodě, v prostředí zamořeném zplodinami nebo radioaktivitou. Děkujeme za ty, kteří se na svém místě snaží o zlepšení: uklízejí lesy, sázejí stromky, třídí odpad, snaží se zachránit to, co je na vyhynutí. Provázej i dále věrně, Pane, to, co jsi stvořil, to, co od začátku miluješ.

Výklady jsou věnovány „Mé milé smečce mládežnické".

Jan Nohavica, 1996

Vydal sbor ČCE v Olomouci

Aktuálně

Prezident vrátil zákon

Zákon o registrovaném partnerství bude muset parlament znovu projednat. Prezident republiky Václav Klaus předlohu vetoval. Důvody sdělil 16. 2. 2006. Uvedl mj.: „Není to zákon ledajaký. Týká se klíčových mezilidských vztahů... I kdybych jako prezident neměl v této věci jednoznačný a vyhraněný názor, trval bych na tom, že takto zásadní zásah do právní úpravy mezilidských a dokonce partnerských a intimních vztahů lidí musí podpořit většina poslanců, čili že zákon musí dostat alespoň většinu 101 hlasů. To nelze – z mého popudu – zařídit jinak než vrácením tohoto zákona parlamentu... Ohrazuji se vůči jakýmkoliv spekulacím, že nepodporuji či bagatelizuji význam odstraňování diskriminace spojené se sexuální orientací lidí. Toto je politováníhodné nepochopení... i obsahu samotného zákona, který není liberalizační normou, ale bezprecedentním rozšířením státní regulace mezilidských vztahů."

7

Umíněný mezek

Mezek Evžen odmalička pohrdal svými příbuznými. Strýc valach byl pro něho starý hlupák, poněvadž neuměl nic jiného než tahat vůz nebo pluh. Strýček hřebec byl sice elegán, ale celý rok se štval po cvičišti, po parkuru, jako by běhání a skákání bylo to nejdůležitější na světě. Bratránek poník se svýma krátkýma nohama byl podle Evžena směšný zakrslík. Ale největší pifku měl Evžen na sestřenici mulu. Tahle sestřenka jako by chtěla být vzorem všech ctností. Nikdy neodmlouvala, o nic neškemrala, poslušně snědla vždycky všecko, co jí dali, a kvůli pěkné známce ve škole by udělala nevímco. To sám Evžen byl úplně jiný. Do učení ani do jiné práce se mu nechtělo. A když si postavil hlavu, nikdo s ním nic nesvedl.

Evženův otec kůň se rozhodl, že to se synkem zkusí nejprve po dobrém. A tak kteréhosi dne mu začal vyprávět: "Měl bys, Evžene, vědět, že po meči jsi měl samé přičinlivé předky. Tvůj prapradědeček pracoval tvrdě v dolech, kde tahal těžké vozíky s rudou. Tvůj pradědeček sloužil u formanské firmy a později byl zaměstnán u pošty. Dědeček byl vybrán k jedné z prvních tramvají a já svážím klády z těch míst v lese, kam se nedostane traktor. A s mamінčinými předky to bylo právě tak. Už v biblických dobách nosili osli lidem břemena a na jedné oslici dokonce přijel do Jeruzaléma sám Ježíš z Nazareta. Tak se snaž, abys naší rodině nedělal ostudu!"

Ale kdepak! Evženovi vůbec na pověsti rodiny nezáleželo. Když ho pán, u něhož s rodiči bydlel, chtěl učit chodit s ohlávkou, Evžen se začal vzpírat, cukat a vyhazovat. Ani později neměl chuť se změnit a něco pořádného dělat. A tak ho majitel nechával ve stáji nebo v úzké ohrádce na dvoře, kde se Evžen málem nemohl ani hýbat. "Ty mezku jeden!" domlouval mu pán. "Vždyť jsi sám proti sobě!" Ale kdepak by Evžen dal na domluvy!

Jednou však Evžen uviděl ze své ohrádky něco opravdu pozoruhodného. Kolem šla skupina lidí, která měla uprostřed tři menší koníky. Na hřbetě dvou z nich ležely děti, které ze stran drželi jejich opatrovníci, a na třetím seděla nemotorná holčička, kterou tam také jeden z dospělých podpíral. Jak bylo vidět, děti by samy neudržely rovnováhu, ale přesto se jim jízda asi líbila, poněvadž se spokojeně usmívaly. "Co to má být za maškarádu? Když se neudrží v sedle, proč na koně lezou?" podivoval se Evžen. Když však večer pán odvedl Evžena do stáje, otec kůň mu všecko vysvětlil: "Víš, Evžene, těm dětem něco schází. Jsou nemocné. možná, že nedovedou ani chodit. Jsou však šťastné, když mohou sedět na opravdovém živém koni a vézt se. A od těch koní je to zas moc hezké, že jdou pěkně opatrně, nevyhazují a snaží se těm nemocným dětem udělat radost."

Tohle nešlo Evženovi z hlavy. Když příště zas uviděl jet kolem koně s nemocnými dětmi, natáhl krk přes ohradu a hlasitě zaržál. "Snad bys nechtěl tohle dělat? " podivil se Evženův pán, který stál u výběhu. "Opravdu bys vozil děti?" opakoval, když viděl, jak mu Evžen horlivě přikyvuje. - A věřte nebo nevěřte, za několik týdnů tvrdohlavý, umíněný mezek Evžen poprvé také vezl jednoho z těch malých invalidů. "Tak se zdá, že se ten náš paličák konečně našel," oznámil s potěšením otec kůň mamince oslici.

Není správné nad kýmkoli
beznadějně lámat hůl.
Nakonec se může změnit
i ten mezek nebo vůl.

Daniel Henych

Pokračování příště

Úkoly Kostnické jednoty

Jaká je má vize Kostnické jednoty? Jaké jsou její úkoly? Především je to neustálé posilování jednoty a svědectví reformačních církví, interpretace a reinterpretace reformačních tradic - zejména českých reformačních tradic.Co je specifikum české reformační tradice a v čem můžeme obohatit tradice světové reformace? Klademe si tuto otázku nově vzhledem k výročí Jednoty bratrské (l457-2007) a výročí Lutherovy reformace (1517-2017). Dále je to boj za pokoj a mír ve světě, studium a odkaz tzv. historických mírových církví /anabaptisté, mennonité, kvékři/, které důsledně vystupovaly proti válce. Kostnická jednota bojuje za ekonomickou a sociální spravedlnost, lidská práva a ekologickou odpovědnost. Zasazuje se o plně inkluzivní společenství mužů a žen v církvi i ve společnosti. K naplnění těchto úkolů vede dialog s jinými křesťanskými církvemi a jinými náboženstvími. Toto vše bych očekával od takového seskupení, jakým je Ekumenická rada církví. Když ERC tyto úkoly neplní, přecházejí na Kostnickou jednotu.

Chci se zmínit ještě o jedné věci. Ježíš nás všechny mobilizuje svou modlitbou (J 17), v níž mj. říká: aby všichni jedno byli - ut omnes unum sint. V tomto směru u nás bylo v minulosti něco vykonáno. Spojením reformovaných a luterských sborů vznikla zde sjednocená evangelická církev. Právem jsme na tento počin hrdi. Jestliže však chceme být dnes poslušni slov Ježíšových, je třeba, abychom udělali další krok na cestě směrem k jednotě. Čas nazrál, abychom zahájili jednání s dalšími reformačními církvemi, které by vedlo k vytvoření Spojené evangelické církve. Tento nápad se může zdát uspěchaný. Je otázka, zda by bylo dobré, aby relativně velká církev začala s tímto jednáním. Nic však nemůže přehlušit prostou Ježíšovu výzvu, aby všichni jedno byli. Ježíš Kristus je naše jednota. V něm jsme již nyní jednotni, ale je třeba, abychom této jednotě dali viditelný výraz. Kristus nás volá, abychom Bohu sloužili jedním ramenem. Jde o to české reformační tradice nejen studovat, ale v duchu našich otců a matek udělat něco konkrétního. Naším cílem není nic menšího než Spojená evangelická církev.

Milan Opočenský

Pozvání do Herlíkovic

Také v roce 2006 pořádá Českobratrská církev evangelická v Horském domově v Herlíkovicích setkání starší a střední generace: první od pátku 28. dubna do pondělí 1. května bude zaměřeno hlavně na generaci starší a pokročilou. Druhé setkání od čtvrtka 14. do neděle 17. září počítá hlavně s generací střední. I když bude program obou setkání zaměřen rozdílně, není stanovena žádná věková hranice, obě setkání jsou zásadně otevřena všem.

Setkání jsou určena těm, kteří rádi poznávají druhé lidi a jejich prostřednictvím i sebe sama. Setkání si kladou za cíl podporovat vznik společenství.

Nezaměřují se na výběr životního partnera už proto, že na ně obvykle přijíždějí především ženy. Důraz klademe na setkávání ve skupině, kde se scházíme po celou dobu. Mluvíme spolu o tématech životního poslání, soužití generací, komunikace mezi mužem a ženou, jak je zachycuje Bible a jak s nimi zacházejí duševědní obory.

Odpoledne jdeme na výlet, večer bývá spíše oddychový (zpěv, tanec, hry - podle návrhů účastníků i pořadatelů). Setkání pořádá ČCE, jsou však otevřena i lidem z jiných církví nebo mimo církev.

Setkání připravuje a vede pětičlenný tým (faráři Bohumil Baštecký a Jan Trusina, socioložky Hana Janečková a Jindřiška Seethalerová a psycholožka Bohumila Baštecká).

Zájemci se mohou hlásit u Jana Trusiny (674 01 Třebíč, Palackého 33, tel.: 568 821 401), který podá bližší informace.

Jan Trusina

Jednoduchá víra

Když takovou víru někomu přisoudíme, nebývá to kompliment. Jednoduchá víra je zpravidla šetrným synonymem pro víru naivní a hloupou. Prestižní je - alespoň v evangelických kruzích - mít víru komplikovanou a složitou. Takovou, v níž se musí stále něco řešit, plnou napětí, otázek a pochybností. Takovou, kterou musí člověk držet při životě celoživotním vzděláváním a stálou aplikací výsledků nejnovějšího teologického bádání. S ohledem na roli kvalifikovaného pracovníka v oboru by samozřejmě tyto polohy neměly být neznámé farářům. Pokud jde o víru, která je staví do vztahu k Bohu, pak však i pro ně platí, že jednoduchá víra je nejlepší.

Proč? Protože je to její biblická podoba! Ať se jedná o Noema, o Abrahama anebo o Ježíšovy učedníky, povaha jejich víry je vždycky dětsky jednoduchá: Bůh je osloví a oni mu dají za pravdu! Víra není ve své existenciální podobě žádná věda. Víra je docela obyčejná poslušnost. Nedostatek či absence víry je nedostatek či absence poslušnosti. Noemovi současníci nezahynuli ve vodách potopy proto, že neznali tehdy nejnovější technologie stavby lodí, ale proto, že ve svých životech nedali Pánu Bohu za pravdu. Dali přednost "své pravdě". Tomu, co každému z nich vyhovovalo jako jednotlivci, co je však současně všechny ničilo jako lidské společenství.

Co garantuje, aby se dobře biblická, jednoduchá víra nestala vírou naivní a hloupou? To, že se bude tato víra vztahovat ke skutečnému Bohu, nikoli k modle! Jak je od sebe odlišit? Vědět, že Bůh je ve svém díle konstruktivní, modla destruktivní; vědět, že Bůh tvoří, modla boří; vědět, že s Bohem se pojí smysl, s modlou absurdita. Všechny ty rozdíly přitom vyplývají z toho, že Bůh miluje nás, zatímco modla miluje jen sama sebe. Je ambiciosní, chce se zviditelnit a prosadit. Máme-li před sebou skutečného Boha, je i ta nejjednodušší víra nosná a spásná. Máme-li před sebou modlu, je i ta nejkomplikovanější a odborně nejlépe zajištěná víra naivní a hloupá.

Emanuel Vejnar

Báječný kurz

Dokončení ze str. 2

ské církvi.

Šťastný byl nápad pozvat vzdělaného publicistu dr. Jiřího Pehe na večer odboru pro veřejné záležitosti. Večer vedl profesor Trojan. Pehe měl důkladnou politologii se spravedlivou nadstranickostí: „Reflexe české politické scény". Po politologii následovala smršť dotazů a námětů, na které host živě a upřímně odpovídal. Ke konci se dostalo kurzu první pochvaly! Po reflexi zkušeností z jiných společenství řečník pozitivně (!) zhodnotil zájem posluchačů a kultivovanost diskuse.

Postrádali jsme nemocného Alfreda Kocába, který slíbil výhled do Božího království, ale aspoň jsem mu napsali. Jeho římskokatolický protějšek ve svém „Snění o církvi", totiž proslulý Jan Konzal, byl až pietisticky mírný, úsměvný a hlavně pobožný. A zaměřený na nejnutnější nápravné trendy v celé církvi Kristově. „Odvaha k práci na malém sboru" Davida Nečila vyvolala svou prostokřesťanskou a sebekritickou pravdomluvností velkou rozpravu.

Málo jsme byli připraveni na rozhovor o finanční odluce církve od státu a o perzonálním fondu. Profesionálně jej řídil Tomáš Hančil a v řádném a čistém stavu se dostavili Joel Ruml, Jakub Trojan a kurátor z Budějovic Jan Matějka. A k perzonálnímu fondu Jan Dus z Poličky, Štěpán Janča a Jiří Hůlka. Pro malou přípravu a mizivou znalost věcných problémů spojených s přípravou a přijetím církevních zákonů (a sporu o „církevní neziskovky") zůstala diskuse na povrchu problematiky, tak důležité pro „rytěřování Kristovy církve" v dnešním světě liberalizace, kapitalizace, další fázi sekularizace a nechuti vlivných kruhů k církevnímu angažmá v sociální péči, zdravotnictví, pedagogice a kultuře. Ale: „Nepohrdejte dnem malých začátků!"

Konečně jsme viděli a slyšeli na vlastní uši (a na vlastní oči) Petra Koláře z Tovaryšstva Ježíšova. Měl téma odvahy k rozhodnutí aneb „Bláznovství pro Krista". V diskusi se ukázalo, v jakém smyslu patří k církevní práci a křesťanově angažovanosti vůbec jistý rys dobrodružnosti, spíše než typ pouhé odvahy a statečnosti (tj. nejednat pod diktátem strachu!). Právě při jeho přednášce a následující rozpravě, právě tak jako už při vystoupení druhých katolických řečníků, jsme si uvědomili, jak je zpozdilé rozlišování na katolíky a evangelíky, ač snad ve srovnání s ekumenickým seminářem v Jirchářích v šedesátých a počátkem sedmdesátých let už dnes nejde jen o intelektuální špičky, ale i o dělníky polem pracující.

Velké rozvlažení i pro hosty kurzu přineslo téma „Odvaha k manželství a rodičovství". Přednášel i ve světě známý psychoterapeut dr. Ivo Plaňava z Brna (Frankl ve svých pracích do osmdesátých let citoval z českých autorů výhradně jen Plaňavu a jím zmíněného psychiatra Stanislava Kratochvíla). Zvláště v odpovědech se projevila jeho mnohaletá práce v dětských domovech, pomocných rodinách a ovšem manželských poradnách jako hluboká teorie podložená praxí. Přednáší na Masarykově univerzitě v Brně. Posluchači starších ročníků si pochvalovali i zopakování toho, co už dříve četli nebo slyšeli od dr. Plaňavy (a jemu podobných, jako od Zdeňka Matějčka či Pavla Říčana). Byli pak spíše připraveni přijmout něco nového. Některé náměty se jistě objeví v diskusích na pastorálkách či v evangelickém tisku.

Závěrečný program byl nečekaně bohatě navštíven. „Odvahu v médiích" měl profesionál Michael Otřísal. Trochu námi otřásl sestřihem náboženských vysílání různých světových stanic, jazyků a stylů- Docela jiné je naše náboženské vysílání v televizi! (Lepší a střízlivější.) Věnoval se zásadní problematice, jak je možno (a nutno?) „zvěstovat" spíše vizuálně než auditivně evangelium. Bouřlivá diskuse bude jistě pokračovat v evangelickém tisku. Nechyběla – kupodivu – ani chvála na Otřísalovu práci v České televizi..

Ve čtvrtek večer měla autorské čtení jemných, přírodně-lyrických básní v próze Dagmar Urbánková. Nezasvěcené překvapil Michal Kitta, že s kytarou v ruce doprovodil čtené texty vlastními písněmi, snad ještě jemnějšími a bezbrannějšími, než jsou texty čtené sestrou Urbánkovou. Prý je Kitta i na „céděčku"!

Last but not least musím zmínit valnou hromadu SpEKu. Velká síla „starého" výboru odstoupila či ukončila svou aktivní činnost. Nový předseda je: farář Jan Plecháček. A do výboru zvoleni: Abigail Hudcová, Pavel Kalus a Vašek Hurt. Mají vysoko postavenou laťku, a to právě i tímto posledním výkřikem „starého" (ač věkem mladého) výboru, totiž promyšleností a připraveností kurzu. Závažná diskuse proběhla nejen o liturgickém charakteru úvodních služeb Božích, ale i o křesťanském vztahu k homosexualitě. Bylo přijato kratičké prohlášení. Přihlásili jsme se k usnesení synodu Českobratrské církve evangelické z roku 2000. Což v dané situaci není málo! Vedle výslovné podpory nového zákona o partnerství lidí stejného pohlaví.

Kurz se vyznačoval přátelskou až něžnou atmosférou. I při rozdílných náhledech a pokusech byly rozpravy – snad jen s výjimkou hovoru o liturgickém experimentu – vedeny v přátelském či bratrsko-sesterském duchu. Právě tento „duch" přispěl k nespornému „úspěchu" kurzu, přihlédneme-li i k bezchybné organizaci ubytování a stravování. (A velká pražská voda, která eliminovala temperaturu pátečního oběda, nepadá na vrub SpEKu! To je přece „vis maior"!) Odstupující předseda Mirek Pfann také náležitě s kyticí v ruce poděkoval sestře Daniele Douckové, která se obětavě o vše postarala!

Jan Šimsa

Oznámení

Za 50 let společného života Jarmily a Jaromíra Strádalových jsme děkovali při bohoslužbách v v kostele u Martina ve zdi v Praze v sobotu 21. ledna 2006. Vděčně jsme vzpomněli oddávajícího br. profesora ThDr. Jana Milíče Lochmana i řady dalších vzácných lidí, kteří k životu a službě manželů Strádalových patřili a patří (-te).

Přejeme vše dobré = z Boží ruky do dalších let života Strádalovým i všem vám slovy písně 484: *„Buď žehnán svazek ten, jenž v Kristu víže nás ..."*

(jas)

Televize

ČT1 - 26. února

Cesty víry - 14.10 h

Bangladéšská ohlédnutí

Jak bengálské děti využívají pomoc českých adoptivních rodičů.

Režie M. Růžička

Po sedmi letech nezištné pomoci českých a moravských křesťanů se mladým Bangladéšanům otevírají světlejší obzory života. Už více jak 650 bengálských dětí se díky této pomoci stává gramotnými a 17 z nich dostalo šanci k dalšímu studiu. Sledujeme jejich vývoj i reakci jejich "adoptivních rodičů na dálku".

Křesťanský magazín - 14.30 h

Radosti a strasti života víry

V úvodu magazínu navštívíme brněnský kostel a konvent minoritů, který je nejen sídlem jedné z nejstarších františkánských komunit na našem území, ale rovněž centrem živé městské farnosti. Dále představíme Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne v Sázavě a na závěr zavítáme do podhůří Tyrolských Alp, kde se nachází středisko pro aktivity české mládeže. Pořadem provází Petra Oppeltová.

Pozvánky

Lutherova společnost

při příležitosti připomínky 460. výročí úmrtí Martina Luthera zve na níže uvedené akce:

* Michael J. Albrecht, farář luterského sboru Saint James v Saint Paul (Minnesota, USA) prosloví přednášku **„Jsme žebráci"** - reflexe života a díla Martina Luthera

I. část – úterý 21. února v 18 h

II. část – čtvrtek 23. února v 18 h

Velká posluchárna Evangelické teologické fakulty UK, Černá ul. 9, Praha 1 – Nové Město

* Beseda s Michaelem J. Albrechtem nejen o Martinu Lutherovi, ale i luterství jako takovém -

neděle 26. února v 19 h

Lutherova síň při Chrámu sv. Michala V Jirchářích v Praze na Novém Městě (vchod brankou napravo od kostela)

Z angličtiny bude na všech akcích překládat James A. Krikava, luterský farář dříve působící v ČR a nyní opět v USA.

www.luther.cz

* * *

Benefiční koncert komorního souboru příčných fléten SYRINX se koná v neděli **26. února v 17 h** ve sboru ČCE Praha - Dejvice, Dr. Zikmunda Wintra 15.

Program:

G. P. da Palestina, J. S. Bach, G. F. Teleman, W. A. Mozart, J. Rae, P. Jeanjean, A. Vivaldi. J. A. Charpentier

Komorní soubor příčných fléten SYRINX - Flétny: Jana Bílková, Jitka Holubová, Debora Hudcová, Sandra Malá, Marie Špalová - Umělecká vedoucí, dramaturgie a průvodní slovo: MgA. M. Bílková Tůmová

Výtěžek koncertu bude věnován na stavební úpravy při budování chráněného bydlení ve středisku Diakonie ve Stodůlkách. *(Dárci mohou dostat potvrzení o daru.)*

Příští číslo vyjde až po technické pauze 8. března 2006

Bohoslužby

26. 2. 2006

Českobratrská církev evangelická

Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR

Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.

U sv. Michala, V Jirchářích 15.00

Bratrská jednota baptistů

Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)

Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská

Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická

Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*

Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev

Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev

Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy

Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -

BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

8/2006

8. března 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Mýtus o pádu člověka a lidstva
Josef Veselý

Katolíci versus evangelíci
V. Hajský

Dvojí varianta nejznámějšího podobenství Páně
Jiří Otter

Katolictví mne velice lákalo

O latině a vzdělanosti s profesorkou Janou Nechutovou

Čekali jsme, že se s paní profesorkou Janou Nechutovou setkáme na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, jejíž byla děkankou a kde přednáší latinu. Byli jsme ale pozváni domů. Do domácnosti, kterou řadu let sdílela se svým manželem, známým znalcem antického světa prof. Radislavem Hoškem, s dětmi a domácími zvířátky. Nepřivítala nás honosná vila v Jiráskově čtvrti, ale roztomilý malý domeček v bývalé dělnické kolonii. Domluvit termín návštěvy bylo složité, paní profesorka neustále přednáší, cestuje, konferuje. Našla si pro nás jeden z mála volných večerů. Až na místě jsme zjistili, že volno měla proto, že právě slavila narozeniny.

**** Jste určitým symbolem humanitní vzdělanosti, věnujete se latinsky psaným antickým a středověkým textům. Za své překlady dostáváte ceny, jste uznávanou odbornicí. Ale upřímně řečeno, k čemu nám latina může ještě dnes sloužit? Není to už jen mrtvý jazyk, který potřebujeme pro historii, filozofii, teologii a další, pro dnešní svět málo „užitečné" předměty?***

Ukáži to na rozdílu mezi matematikou a latinskou gramatikou. Hodně se mluví o nutnosti maturity z matematiky. Matematika učí strukturám myšlení, a každý, kdo ovládne matematické modely, může ovládnout teoretické postupy v dalších oborech. To je pravda. Já jsem ale přesvědčena, že spíš než maturita z matematiky by měla být zavedena povinná maturita z latiny. Ona totiž poskytuje totéž co matematika, učí čirou formu, navíc ale poskytne obsahy, tedy humanitní názvuky, sdělení. To naše technokratické pokolení pomíjí, protože latinu už skoro nikdo neumí. Nikdo vlastně neví, jak je to pěkné, když si člověk může číst Bibli nebo antické klasiky v originále. Člověk tedy na jedné straně získá schopnost logické orientace a na druhé straně (v těch obsazích) antika přece přinesla světu sekulární humanitu, která není k zahození ani pro křesťanství. Také přináší estetické uspokojení, protože chápete, že ty texty jsou krásné. Třeba apoštol Pavel je příkladem toho, jak antika obohatila judaismus v počátcích křesťanství. Dokonce existuje apokryfní korespondence mezi apoštolem Pavlem a Senecou.

**** Nedávno vyšel váš překlad svatého Augustina, jehož spis De doctrina christiana jste přeložila jako Křesťanská vzdělanost. Je to váš oblíbený autor, nebo jaký byl důvod pro tento překlad, za který jste loni při udílení překladatelských cen Josefa Jungmanna dostala mimořádnou tvůrčí odměnu?***

Mne zaujal právě přístupem, který tam Augustin má vzhledem k tzv. „židovské kořisti". On totiž říká, že podobně jako si Izraelci odcházející z egyptského otroctví odnesli na Hospodinův příkaz egyptské šperky a roucha, právě tak by si křesťané, vycházející z pospolitosti starých Řeků a Římanů, měli vybrat to, co za něco stálo - filozofii, především platónskou. A navíc je to kniha o rétorice. Augustin tak vlastně předal budoucím věkům Cicerona. Proto mne ta kniha velice inspirovala k překladu.

**** Vy jste se nikdy netajila s tím, že k Pánu Bohu máte určitý vztah. Troufnu si říci, že Bibli znáte lépe než leckterý kněz. To jsou rodinné vlivy?***

Tatínek byl evangelík, z oblasti velmi protestantské. Proto maminka, když si ho brala, přestoupila od katolíků. Jí to vlastně bylo docela jedno. Patřila ke generaci vzdělaných žen, které neuznávaly za vhodné si s Pánem Bohem něco začínat. Připadalo jí to příliš lidové, nevzdělané. Ale imponovala jí historie písmáků v tolerančních sborech, byla trochu romantička, takže klidně vstoupila k evangelíkům, aniž by to nějak zvlášť spojovala s Pánem Bohem. Byla jsem tedy evangelicky vychovávaná. Pak jsem si řekla, že tohle tedy ne, protože jsem si myslela, že je třeba věřit úplně jinak. Tak jsem žila léta mimo církev. A potom jsem se nějak rozpomněla.

**** Aha. A jak se to dělá, to rozpomínání?***

No já mám pocit, že to zařizuje Duch svatý, ne?

Pokračování na str. 2

Sbor ČCE v Praze na Vinohradech vyzdobil malbami Miroslav Rada *(viz str. 3)*

Člověk je víc než příroda

Pozorný čtenář si při čtení 1.kapitoly Genese (I.knihy Mojžíšovy) může všimnout, že zpráva o stvoření je najednou přerušena. Dosud, až do 25.verše, se Bůh se svým stereotypním "i řekl Bůh" (7krát) obracel k zemi a nebi, a tu se najednou obrátil sám na sebe a řekl: "Učiňme člověka, aby byl naším obrazem." Podle tohoto zvláštního dekretu stvořil Bůh člověka. I po této zevní formální stránce je zdůrazněna jeho jedinečnost uprostřed stvoření. Tímto dekretem byl člověk učiněn korunou a cílem všeho stvoření. Když to tak o sobě vyznáváme, nemluví z nás pýcha, naopak přijímáme toto své určení s vážností a pokorou. To vědomí je totiž vztyčený prst: Jsi člověk, koruna všeho stvoření, abys byl Božím obrazem! Ne pýcha, ale odpovědnost před Stvořitelem i vším stvořením se mě zmocňuje: jednak jsem v řetězu stvoření jmenován na samém konci - už to mě staví do zvláštní odpovědnosti - ale zvláště Bůh se těší, že budu s to odpovědět na jeho slovo slovem, na jeho lásku láskou. Jako v zrcadle chce Bůh spatřit na člověku svou tvář. Bylo by nesprávné myslet si, že před velikostí vesmíru bychom měli zmlknout a pokládat se za nic. Jak by mohla kvantita (množství) znamenat víc než kvalita? Člověk je víc než vesmír. Je schopen objevovat jeho skryté zákony a spočítat dráhy jeho těles, a to nejen díky rozumu, ale hlavně svému určení být Bohu protějškem. Přednost má subjekt (člověk) nad objektem (přírodou).

Uvažujeme o určení člověka, které se ve zprávě o stvoření objevuje v tom, že je povolán vládnout nad vším stvořením. Ta vláda je důsledek podobnosti člověka s Bohem. Protože člověk a jen on je určen k podobnosti s Bohem a je s ním ve styku, má právo a povinnost podrobit si zemi a vládnout nad všemi ostatními tvory. Člověk by nebyl schopen uskutečňovat své božské určení, kdyby se nepozvedl nad přírodu a od ní se nedistancoval. Člověk podrobený přírodě a s ní zajedno by nemohl vést život vskutku lidský. Už ta skutečnost, že se drží vzpřímen a chodí vzpřímen, je pro něho znamením tohoto pozvednutí. Zvedá se nad přírodu tím, že dává jména zvířatům a užívá jich. Tak Bůh povolává člověka, aby byl řemeslníkem a "stvořitelem" civilizace. Tím však jeho lidství není vyčerpáno. Jeho rozhodné povznesení nad přírodou se projevuje v tom, že ji neuctívá jako božskou. Distancuje se od ní. To však předpokládá, že zná Boha jako stvořitele vesmíru a jako toho, kdo je povznesen nad všechno stvoření. Pokud člověk považuje přírodu za božskou – jako je tomu v pohanství - není jejím skutečným správcem, ještě se nad ni opravdu nepovznesl a ještě není schopen být opravdu člověkem. Pokud znovu upadá do zbožštění přírody, nutně ztrácí své lidství. Avšak na druhé straně člověk ztrácí své lidství, když si o něm myslí, že pochází z jeho panování nad přírodou a z toho, že je tvůrcem civilizace a techniky. Civilizace a kultura nezaručují lidskost. Naopak, pokud nejsou podrobeny vyššímu principu, degenerují do nelidskosti. Tak to vyplývá z hierarchického pořádku, který pochází z podobnosti člověka s Bohem a z jeho panování nad přírodou.

Člověk nedosahuje lidství pomocí civilizace a kultury. Naopak, civilizace a kultura se zlidšťují, když člověk, který je tvoří, je vskutku lidský. Skutečné lidství má základ ve vztahu člověka k Bohu, ve způsobu, jímž chápe a uskutečňuje své určení k lásce a k životu věčnému. Když místo toho člověk hledá své vyšší určení v civilizaci a kultuře, má je namísto Boha a přiřkne jim věčnou hodnotu, zadělává na degeneraci k nelidskosti. Civilizace bez Boha, která klade větší důraz na schopnosti než na osobnost, stává se vskutku nelidskou.

Dokončení na str. 3

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

II.

„A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, bylo to velmi dobré."
(1M 1,31)

Biblická zpráva o stvoření je poměrně mladá v rámci celého starozákonního svědectví. Na samém začátku Bible není proto, že by to bylo vyprávění *literárně* nejstarší, nýbrž proto, že pozdější „redaktoři", kteří dostali od Pána Boha (zpravidla aniž věděli, že píší Bibli) za úkol seřadit a uspořádat jednotlivá biblická svědectví do větších celků, nemohli ani jinak, než dát vyprávění o tom, co bylo na začátku, na začátek.

Literárně toto svědectví vykrystalizovalo do dnešní podoby někdy v 6. století před naším letopočtem. Samozřejmě už i předtím si Boží lid kladl otázku: „Kde se vzal svět a všecko na něm?" A dostali jistě v podstatě stejnou odpověď, jako je zachycena na prvních stránkách Geneze. Ovšem kdybychom jim řekli: „Lidé, když vám to bylo odkryto, tak to honem zapište!" (v dnešní době se po pravidle honem zapisují různá zjevení, že ano), oni by to zhruba do roku 1000 před Kristem zapsat ani nemohli, protože ještě psát neuměli. Ale i potom, když už docela slušně psali, by nám asi řekli: „Zapisovat? Proč? Proč na to jít složitě? Vždyť ono se to dá tak krásně naučit nazpaměť a máš to v srdci a ne na hliněných destičkách nebo na papíře." Takže velmi významným způsobem, naprosto nezvyklým a cizím v době počítačové, jak se předávalo svědectví víry a každé sdělení, je tak zvaná *ústní tradice.* Od úst k ústům, od srdce k srdci, z generace na generaci se předávalo svědectví o Pánu Bohu a jeho činech.

A ještě jedna velice napínavá věc tu hraje roli: když si to předávali z generace na generaci, tak to jen tak nepapouškovali, nýbrž při tom *mysleli.* Příkladné! A když vskutku mysleli na to, co říkají, pak pokaždé to přejaté svědectví víry dokázali aplikovat, vztáhnout na svoji situaci, v níž právě byli. V tom vidím také *Boží záměr*, nikoli lidské zkreslování a lidské zásahy. Duch svatý si při svém působení může použít prostředků téměř neuvěřitelných. Kolikrát třeba vnějšně nepříznivé podmínky například v mladé církvi přinesly veliké požehnání.

Takže když i my teď čteme Bibli, tak v tom biblickém poselství vždycky najdeme také odraz té konkrétní tehdejší doby. Tak se stává biblické svědectví dynamickým Božím slovem do života. Není to zkostnatělá dogmatika ani sbírka abstraktních pouček. I to je dobré si uvědomit, abychom celému biblickému svědectví porozuměli správně a objevovali v něm ohromnou, strhující napínavost, která spočívá v tom, že se Boží slovo zvěstuje do nejkonkrétnější, často spletité, nesnadné, rozporuplné situace lidí. Je třeba vzít náležitě v potaz i tu konkrétní tehdejší situaci, do níž znělo poselství Boží.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

U Boha je možné všecko

Mk 10,17-27

Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě? To je – viděno z kostelních lavic – velice sympatická otázka. Její obsah i forma prozrazují přemýšlivého člověka. Ten muž si uvědomuje, že věčnost a časnost jsou spojené nádoby, že dnešek a zítřek od sebe nelze oddělit. Ale Ježíš ho místo pochvaly zkritizuje: Nikdo není dobrý, jedině Bůh! Nás mužovo oslovení nejspíš vůbec nepohoršuje. Ježíš je jím však situován do role rabína, který ovládá umění dokonalosti a nyní do něj má zasvětit nového žáka. Proto se ohrazuje. Člověk o dokonalost vždycky jenom zápasí. Ježíš hned naznačuje jak: Nezabiješ, nezcizoložíš, nebudeš krást, nevydáš křivé svědectví, nebudeš podvádět, cti svého otce i svou matku! Ani puntík z Desatera Ježíš neruší. Přesto však k němu zaujímá zcela jiný postoj nežli jeho současníci. Zákon mu není maximem, nýbrž minimem! K podílu na věčném životě nestačí prolézt. K němu je třeba vzlétnout. Nestačí nezabít. Už hněvat se na bratra bez příčiny je hřích.

Tak daleko ovšem muž nedohlédne. Je až komické, jak na Ježíšova slova reaguje: Mistře, to všecko jsem dodržoval od svého mládí. Světec! Anebo člověk, který si fandí? Ježíš s ním toto dilema neřeší. Nepřipomíná mu, kdy přece jen selhal. Místo toho na něj s láskou pohlédne. Takové nasazení je třeba v každém případě ocenit. K získání podílu na věčném životě je to však málo.

Nebeské brány neotevírá slušnost a morálka. K tomu, aby se pohnuly ve svých čepech, je třeba mnohem větší síly. Je otázka, zda ji v sobě onen muž nalezne. Ježíš ho k tomu vybízí: Jdi, prodej všecko, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne! To je nečekané přitvrzení. Je-li dodržování přikázání Desatera na hranicích lidských možností, tak tento požadavek leží za nimi. Kdo z nás – i kdyby měl plná ústa řečí o chudých – by něco takového dokázal? Ani ten horlivý muž to nedokáže. Je kvůli tomu smutný, ale uvedená cena se mu zdá být za podíl na věčném životě příliš vysoká. Nedokáže se kvůli tomu, co nemá, rozloučit s tím, co má.

Pokud od Boha všechno chci, musím být pro něj ovšem ochoten všechno vydat. Obava, aby to nebylo více nežli je nezbytně nutné, neodpovídá bezmezné slávě věčnosti. Morální bezúhonnost, na níž si muž tolik zakládá, je důvodem pro uspořádání slavného pohřbu. Neotevírá však před ním bránu věčnosti. Ta se otevírá před těmi, jejichž následování je bezvýhradné. A nejen ve vztahu k majetku. Stejně jako bohatého muže kritizuje Ježíš i toho, který chce nejprve pochovat svého otce, či toho, který se chce nejprve rozloučit se svou rodinou.

Podíl na věčném životě není odměnou za plnění Desatera. Zákon je dobrý, ale spása k nám přichází v milosti! Dveře Božího království neotevírají naše mravní předpoklady. Kdo si na nich zakládá, ten se paradoxně stává neschopným následovat Krista. Kdo něco má, ten se toho totiž nerad vzdává. Je jedno, zda se jedná o bankovní konto nebo vývěsní štít morální bezúhonnosti. K čemu člověk přilne, to se mu pak stává hrbem, který mu brání vejít tam, kam vejít touží.

Kdo tedy může být spasen, ptají se Ježíšovi učedníci. Dobře si uvědomují, že i oni jsou hrbatí a uchem jehly neprojdou. I zbožní mají totiž své modly a modličky. Zpravidla nenápadné a vysoce kultivované. Sbírku známek, rodinu, zdraví, práci… Ježíš jim odpovídá: U lidí je to nemožné, ale ne u Boha; vždyť u Boha je možné všecko.

Člověk má činit, co mu Hospodin přikázal. Svou spásu však má odvozovat od jeho milosti. Následování, k němuž nás Ježíš zve, je zavazující i osvobodivé zároveň. To je na něm tak podmanivé. Realizuje se v něm lidská odpovědnost, a přesto není depresivní. Vede nás k bytostnému nasazení, ale nečiní na něm závislou naši budoucnost!

Ten dávný tazatel viděl v podílu na věčném životě odměnu za svou mravnost. Když zjistil, že vyšší laťku mravnosti už nepřeskočí, rezignoval a smuten odešel. To je škoda, protože u Boha je možné všecko.

Bůh může spasit i toho, kdo nemá vůbec nic. Je k tomu jen třeba nespoléhat se na svou spravedlnost ani své bankovní konto, ale na jeho milost.

Emanuel Vejnar

Zajímavé programy v televizi

Na programu ČT1 můžeme každou neděli odpoledne sledovat křesťanské vysílání. V neděli 12. března vysílá ČT1:

Cesty víry - 14.05 h

Zpověď nebo psychoterapie?

Jak mluvit s vlastní duší. Připravili J. Nerušil a V. Karas

Co je a co není svátost smíření, nazývaná svátostí pokání či zpovědí? Lze srovnat zpověď s psychoterapeutickým rozhovorem? Mohou se navzájem vhodně doplňovat, aniž by se vzájemně nahrazovaly? Příspěvek je víceméně postaven na dvou hlavních aktérech: jedním je psycholog, znalý psychoterapie, sám věřící, druhým je známý psychiatr, jáhen, který je autorem příručky pro zpovědníky a tedy spíše zastupuje pohled ze strany církve.

Křesťanský magazín - 14.25 h

Radosti a strasti života víry

V úvodu magazínu představíme Libora Doležala, zakladatele brněnského sdružení Domov pro mne. Libor je křesťan, který nežije život vzdycháním nad svým těžkým životním údělem, ale snaží se sloužit tím, co má, mezi což paradoxně patří i jeho handicap. Dále v magazínu zavítáme do malé farnosti v Brankovicích na Vyškovsku. Místní věřící se zde rozhodli obnovit život v dosti chátrající budově místní fary a vytvořit tak otevřené společenství lidí, které má co nabídnout jak lidem věřícím, tak i nevěřícím. Závěr bude patřit zprávám z Vatikánu. *Pořadem provází Petra Oppeltová.*

Nepřipravená Evropa

Evropa čelí třetímu nájezdu islámu v dějinách. První proběhl nedlouho po samotném vzniku islámu. Islám tehdy smetl celou řadu starobylých říší – v podstatě obsadil celý Blízký Východ a severní Afriku. Byl zastaven až Karlem Martelem v samotném centru dnešní Francie…

Druhý nájezd nebyl tak prudký a postupoval přes Balkán. Zastavil se až u Vídně, kterou osmanští Turci obléhali hned dvakrát, 1529 a 1683. V té době vládli muslimové celému Balkánu.

Třetí nájezd probíhá pochopitelně ve zcela odlišných podmínkách. Na rozdíl od prvních dvou se islám může opírat o muslimské komunity, těšící se naprosté svobodě v „hostitelských" evropských zemích.

Evropa se těší naprosté technologické a ekonomické převaze, to jí ovšem na vítězství nebude stačit.

Evropě totiž do značné míry chybí vůle žít. Projevuje se to na rovině tělesné (v Evropě se rodí málo dětí, a proto za několik desetiletí muslimové v některých evropských zemích převáží už jen díky demografickému vývoji, ať už bude vývoj civilizační jakýkoli), tak duchovní. Omluva dánského listu, který loni v září uveřejnil karikatury muslimského proroka, je toho výmluvným příkladem. Mnozí Evropané nemyslí nic než na srandu – proč bychom si nenamalovali nějaké karikatury?! Zaštiťují se svobodou slova, ale nemají na to, aby za tuto svobodu slova skutečně bojovali. Není tak zcela divu, protože pro mnohé svoboda slova znamená především svobodu dělat si ze všeho srandu, a popravdě řečeno, kdo by za něco takového pokládal život?

K tomu přistupuje neuvěřitelná slepota, co se týče duchovního světa. Náboženství bylo v Evropě odsunuto na okraj a vytlačeno více méně do privátní sféry. Každý, kdo něčemu opravdu věřil, byl označen za fanatika. Panovala představa, že nějaké duchovno je snad pro staré báby – my moderní lidé jsme to dávno překonali. Patří to leda tak do skanzenu.

Když na nás pak dolehne obrovská duchovní síla soustředěného islámského náporu, nevíme, oč vlastně jde. Kdo to řídí? Kde se vzaly dánské a norské vlajky na muslimském venkově? Jsou to teroristé z al-Kaidy, nějací imámové – kdo to je? Že za tím mohou být nějaké duchovní síly, to normálnímu Evropanovi ani nepřijde na mysl. Sám ničemu nevěří, tak nedokáže pochopit, že někdo je o něčem přesvědčen natolik, aby to v něm vyvolalo takové vášně, jaké můžeme sledovat v záběrech z protievropských demonstrací. Nicméně mnozí nás stále utěšují, že to jen někteří muslimové jsou takoví…

K tomu přistupuje obrovská nejednota. Není to poprvé, co se ukázala neschopnost Evropy zaujmout společný a jasný postoj. Maličké Dánsko jsme v tom v podstatě nechali. (Pochvalu zaslouží náš ministr zahraničí, který na to jednoznačně poukázal.) Ti, co s takovou chutí zesměšňovali křesťany, najednou dostávají strach a pěstují autocenzuru.

Nadto u mnoha Evropanů vládne antiamerikanismus. Amerika ve dvou světových válkách Evropu zachránila. Děláme něco pro to, aby měla chuť zachraňovat nás potřetí? Nebo děláme vše pro to, aby si řekla: Už dost?

Snad by byla jedna cesta, jak z toho ven. Ale asi o ní nikdo nebude chtít slyšet. Říká se jí pokání. Návrat k Bohu.

Možná je ale už pozdě.

Dan Drápal

Katolictví mne velice lákalo

Pokračování ze str. 1

**** Ale užívá k tomu nějaké prostředky, setkání s lidmi, události...?***

Používá k tomu vtisky. Já je měla spíš z mládí než z dětství. Nemohu tedy říci, že bych odpadla úplně. Nikdy mne to nepřestalo zajímat, vzrušovat, inspirovat. Koneckonců odtud také moje volba studijního oboru a specializace. Dala jsem se na studium české reformace, takže moje konfirmační znalosti mně byly docela užitečné. Ale chcete-li úplně konkrétní důvod toho návratu, pak za to může mistr Matěj z Janova. Ten ve svých pěti knihách stále dokola omílá to, jak je sladká eucharistie, jak má cenu každý den ji prožívat a vědět, co je to communio s Bohem. A tak jsem začala chodit po kostelích, především katolických. S mou katolickou přítelkyní jsme chodívaly na ranní latinskou chorální mši na Petrov.

**** Takže my katolíci jsme měli šanci rozmnožit své řady o jednu sestru znalou dokonale latiny?***

V tu chvíli přišly ke slovu právě ty vtisky z mládí. A také jistá kázeň. Věděla jsem, že v protestantismu mně něco chybí a chybět bude, především bohatství liturgie a častá eucharistie. Katolictví mne velmi lákalo, ale nakonec jsem se přece jen vrátila k víře svých předků, takže jsem členkou Československobratrské církve evangelické, pracuji ve staršovstvu našeho sboru. Kdysi jsem si to trochu formulovala jako parafrázi apoštolových slov, že za vše, čím jsem, vděčím mamince a Československobratrské církvi evangelické.

**** Co na to říkal váš slavný a známý manžel? Měl z toho návratu radost?***

Dodnes si o tom netroufám něco jasného vypovědět. V dobách jeho marxistické víry ve čtyřicátých a počátkem padesátých let byl kdesi jinde. Pravda je, že moje angažmá neviděl rád. On byl o 15 let starší, a měl tedy za to, že jsem mladá a hloupá, takže ke mně zaujímal láskyplně shovívavé stanovisko. A možná měl za to, že je třeba držet mne zkrátka. Já si ale žila svým vlastním životem. Rozhodně v této oblasti víry.

**** Když člověk přijde na něco životně důležitého, snaží se to nějak předat, otisknout do svých dětí. Bylo to manželovi po chuti?***

Zpočátku tím nebyl vůbec nadšený, ale kupodivu mi nebránil, abych děti vychovávala ve víře. Vždycky o těch věcech mluvil s jakýmsi ironickým nadhledem, ale myslím si, že skutečných hodnot této výchovy si byl vědom a byl rád, že budou mít v životě jakousi kotvu, hodnoty a jistoty. Považoval to zřejmě za užitečné.

**** Vaše vlastní výchova ale byla docela jiná. Zmiňovala jste maminku, která přestoupila k evangelíkům, ale s vírou v Boha to nijak nespojovala.***

No ano, já měla na jakési kartičce, kde byla moje charakteristika, napsáno „rodiče do kostela nechodí vůbec". Chodila jsem tedy do Blahoslavova sboru zásadně bez rodičů. Vodila mne tam naše pomocnice v domácnosti. To, že rodiče s námi nechodili, mne vůbec nezajímalo. Přítomnost v kostele a sboru jsem vnímala vlastně jako činnost v zájmovém kroužku.

**** Vaše děti ale v církvi žijí, ne?***

Syn říká, že „maminka to na nás zkouší", ale moje dcera jezdí kilometry, aby dávala vnučku do nedělní školy - ta už ví, že se má pomodlit před jídlem, a dokonce se toho domáhá. Včera jsem u nich byla a vnučka Terezka mne požádala, abych si s ní šla hrát. Jako správná babička jsem se pochopitelně vyptávala, jak je to s tím modlením, a ona mi odříkala perfektně „Andělíčku, můj strážníčku". Tak to vidíte, evangelické dítě se modlí katolicky. Ona má totiž ještě druhou babičku, která je praktikující katolička.

**** Říkala jste, že za vše vděčíte kromě církve také mamince. Té, která vlastně ani do kostela nechodila. Byla pro vás maminka vzorem v jiných oblastech, jste pilná a ambiciózní po ní?***

Bezpochyby. Maminka byla osvícená romantička, velmi trpěla tím, že nemá vysokou školu. Říkala, že má jen „čtyři chlévky a pátý krmník". Byla ovšem velice vzdělaná, ovládala několik jazyků, perfektně překládala. Vydala dvě publikace za spoluautorství Václava Černého. Takže moje maminka nebyla žádná dvojka. Byla to velká žena. Ale to společenství s Pánem Bohem bohužel nikdy nenalezla.

**** Když jste vy sama hledala své místo v církvi, říkala jste, že jste chodila po kostelích. Takže jste to různě zkoušela, kde by to bylo nejlepší?***

Tomu šmejdění po kostelích se u evangelíků říká „surfování po Sionu", kdy lidé obejdou všechny kostely, aby našli toho pravého kazatele, který jim vyhovuje. Já si ale myslím, že člověk by měl slyšet Slovo Boží, a ne chodit „na někoho". Spíš jsem si při tom hledání ujasňovala, kde vlastně chci být.

**** Co se vám v životě nejvíc povedlo, na co jste hrdá?***

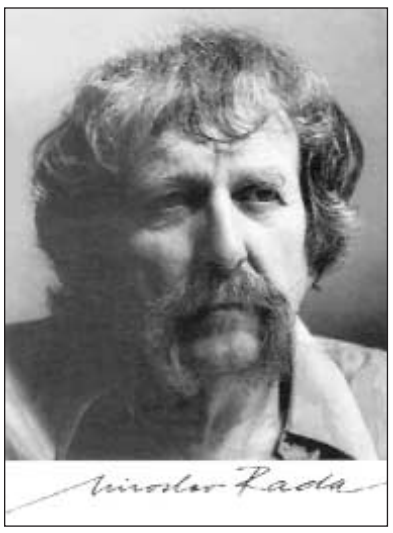
Co se mi nejvíc povedlo? Něco se mi povedlo, některé věci by ještě chtěly dotáhnout, ale ono to „povedlo se" závání úspěchem, a o to přece nejde. Ovšem největší radost mám ze svých doktorandů. To jsou mladí lidé, kteří usoudili, že středověk je prima, a já doufám, že k tomu dospěli i proto, že jsem jim to ukázala. Cítíte, že řadu věcí dělají právě proto, že jste je do toho přistrčil vy. Takže jistým způsobem jsou to moje intelektuální děti. Těch mi Pán Bůh nadělil vrchovatě. Potěšuje mne i to, že jsem převzala vedení latinské medievistiky v jakési načaté podobě. Můj předchůdce profesor Ludvíkovský, velmi vzdělaný pán, nemohl dřív pro obor moc dělat. Dnes máme bohatě vybavenou knihovnu, z toho mám také velkou radost.

**** Máte kromě radostí i nějaké obavy?***

Za posledních 150 let se s civilizací stalo stejně mnoho, jako předtím za celých 1500 let. Tak toho bych se obávala. Najednou je tu jakési zrychlení, vypadá to, že cesta ke konci nastane dřív, než jsme si mysleli. Ale z úst staršího člověka to zní docela problematicky, tedy ten pocit, že svět nějak degeneruje. Říká to totiž každá generace od

Dokončení na str. 3

Miroslav Rada – vyznavač a umělec

Významné životní jubileum bratra Miroslava Rady, který se 23. února dožil osmdesáti let, bychom rádi připomněli ukázkami z jeho díla.

(red)

O něm

S Miroslavem Radou jsem se poprvé setkal na jaře roku 1968. Byl jsem uchvácen jeho malováním a jeho teologickým chápáním. Náš vztah rostl a prohluboval se po celých 32 let.

Mojžíš

Jako metodistický kazatel jsem se 40 let spoléhal na slova, modlitbu, četbu a psaní. Je pravdou, že slova jsou ústřední složkou naší víry. Avšak Rada pochopil již před třiceti lety, že v naší době ztratila slova mnoho ze své síly, hloubky a tajemná, jimiž vtěluje Boha do naší zkušenosti. Rada převádí křesťanskou nauku a zkušenost do vizuálního symbolu, do barvy a tvaru. Zve nás do výšek a hloubek svého setkání s Bohem svýma očima.

Miroslav hluboce ovlivnil moji kazatelskou praxi. Vyučuji modlitbám a meditaci. Je mi zřejmé, že oba jsme stranami téže mince. Radovo umění nás vyzývá k modlitbě a meditaci, jeho dílo oslovuje naši duši. Není to pro nás snadné. Je ale skutečná víra pohodlná?

Musíme se učit novému jazyku víry, jehož podstatou je meditace, zamyšlení. Rada se snaží svým dílem oživit a obnovit naši víru. Je to nové, obtížné, je to výzva. Je to plodné jako strom, z něhož Ježíš nabízí čerstvé, lahodné fíky jako pokrm pro naše duše.

David T. Strong

On sám

„Umění bez svobody, pod nátlakem moci, nemohlo být ničím jiným než předstíráním, neupřímností, lámáním charakterů s důsledkem stagnace umělecké tvorby. Naštěstí řada malířů, hlavně mladých, mezi něž jsem se mohl počítat, usilovala za dveřmi svých ateliérů i nadále o moderní projev bez přetvářky, o projev pravdivý, vyjadřující náš současný životní pocit. V takovém ovzduší vznikaly mé malířské sny a představy. Uchoval jsem si vnitřní svobodu, přestože většina mého života se odvíjela v nesvobodě. Snad to byl právě hnací motor a motivace protestovat proti sterilnímu socialistickému realismu, který byl pro malíře přímo symbolem útlaku a potírání svobodného myšlení, cítění i konání, symbolem diktátu."

M.R

Jedni druhých břemena neste

„Mezi stěnami ateliéru jsem byl svobodným člověkem i za totality a maloval jsem to, co jsem cítil, co jsem si myslil, v co jsem věřil a co jsem žil. Hledání svého malířského rodokmenu na nějž je možno navázat nebo být programově v opozici, a posléze hledání sama sebe, to je dlouhý proces a někdy mám dojem, že nikdy nekončí. Člověk se neustále mění a proměňuje. Jiný je ráno, jiný večer, jiný za týden, za měsíc, za rok. A to se projevuje právě tak v malování, v malířské formě. Vždyť změna, proměňování se, probíhá celým naším životem. V tom je život krásný, dynamický, nevšední, stále nový, s novými nadějemi. Všechny tyto proměny a změny sleduje paralelně i umění; je obrazem doby, seismografem jejího pohybu, je jejím kritikem i obdivovatelem, je bojovníkem i tvůrcem krásy. Přináší člověku poznání světa, jeho dějů v něm. Způsobem sobě vlastním zprostředkovává toto poznání v oblasti citů a smyslů. Toto poznání se odlišuje od vědeckého poznání velikou šíří, neatomizovaně - globálně."

M. R

8

Pichlavý ježek

Snad s výjimkou docela maličkých dětí ježka zná každý. Ježek je roztomilé zvířátko s krásným čumáčkem a tmavými "brýlemi" kolem očí. Na ježkovi jsou ovšem nejzajímavější tvrdé bodliny. Někdo jich na jednom ježkovi napočítal skoro osm tisíc Jsou ovšem i jiná zvířátka, která mají bodliny - ježura nebo dikobraz,, Protože však ježura žije v daleké Austrálii a dikobraz v Africe, Indii, na Sumatře a Borneu, tak se s nimi setkáváme nanejvýš v zoologické zahradě. Kdežto ježka můžete potkat klidně kdekoli u nás - na kraji lesa, v zahradě nebo i na pražské ulici… O ježcích se už od pradávna vypráví, že si napichují na ostny jablíčka a odnášejí si je do pelíšku. Jenže potkali jste opravdu ježka s jablíčkem na zádech? Možná, že bude mít na ostnech napíchnutý nanejvýš suchý list, jak se "popelí" v prachu. Tak vidíte! 0 ježcích se také říká, že to jsou zdatní lovci zmijí, kterým nemůže uškodit hadí jed. Ale ani to není pravda. I když mají výborný postřeh, někdy se stane, že je zmije přece jen rychlejší a ježka uštkne. Občas to ježek přežije, někdy však ne.

Ježek Pícháček vypadal jako ostatní ježci, s nikým se však nedružil. Když se s ním chtěl některý jiný ostnáč kamarádit, Pícháček ho hned pěkně, jak se říká, "odpálkoval": "Jdi si svou cestou! Já jsem se tě o společnost neprosil!" Jistě uznáte, že takhle by se s našimi bližními mluvit nemělo. Jindy se zas pustil do vrabců: "Vždyť vy jste jen takoví příživníci. Koukáte, kde byste co ukradli, a sami nic neumíte!" Popichoval i včely: "Nač se tak dřete? Myslíte si, že je to kdovíjak krásné pracovat pro druhé, ale já vám říkám: nejlepší je myslet jen na sebe." A to také ježek dělal. Ten roztomilý Pícháček se totiž dovedl chovat nejen pěkně pichlavě, ale také tvrdě. Byl to ve skutečnosti postrach broučků a pavoučků, mravenců a slimáků, žabek a malých hrabošů. Neváhal dokonce pojídat vajíčka ptáčků a šplhal někdy kvůli tomu i po břečťanu a živých plotech. Že se někdy neudržel na ohebných větvičkách? Co na tom! Bleskurychle se stočil do ostnané koule a skulil se na zem.

Jednou se Pícháček dozvěděl zajímavou věc. V létě se prý v noci zdržuje na vyhřáté asfaltové silnici za městem spousta všelijakého drobného hmyzu. Pane, to si dám! pomyslel si a hned příští noc se tam vypravil ze svého pelíšku v městském parku. Bylo to dost daleko. S dupáním a funěním se tam však šťastně dostal. Začal se rozhlížet po vozovce a už se mu sbíhaly sliny, jak si pochutná na všech těch housenkách a slimácích, co tu najde. Sotva však došel doprostřed silnice, oslepilo ho silné světlo, které se k němu s hukotem řítilo. Ráno lidé, kteří jeli na kolech do práce, uviděli zkrvaveného Pícháčka ležet na silnici už bez hnutí. "Chudák ježeček!" říkali. "Ti šoféři jezdí jako blázni!" A když včely vyletěly za dopolední snůškou, litovaly: "Teď nás už nikdo nebude popichovat!"

Někdo musí všecky kolem
neustále popichovat.
Chceš-li ale lidi získat,
budeš se k nim jinak chovat.

Daniel Henych

Pokračování příště

Katolictví mne velice lákalo

Dokončení ze str. 2

3. století po Kristu, dokonce to tvrdili už ve starém Babyloně.

**** Chtěla byste se ještě podívat někam do světa?***

Já nerada cestuji. Před 15 lety jsem chtěla jet všude - do Kartága, Norska, Itálie a Španělska. Než se sešly dva roky s dvěma roky, přešlo mne to. Teď bych chtěla cestovat jedině se společnicí, s krabicí na klobouky a s klecí na papouška. To by mne bavilo.

**** Přece jen jste ale před časem musela cestovat do Říma a do dalších míst v souvislosti s vaší prací v tzv. Husovské komisi. Bylo to k něčemu?***

Určitě. Bylo to k tomu, aby měl Svatý otec podklady pro onu omluvu za smrt Jana Husa. Jinak vše, co se tam říkalo, se už vědělo, takže nic obrovsky nového jsme nepřinesli. Čím déle jsem na zasedání komise jezdila, tím více u mne přibývalo určité rezervovanosti a začala jsem pociťovat evangelickou ostražitost vůči tomu, co jsem si označila jako „kuriální kulišárny". S tím jsem se netajila už tehdy. Ale pro ekumenu to byla určitě užitečná práce.

**** Při té cestě „hledání, uprostřed kterého je člověk sám nalezen", jste si asi ověřila, že vaše cesta k víře vede přes rozum, přes přemýšlení o víře, o Bohu. Znáte obě tradice - evangelickou i katolickou. Jaký je váš dnešní postoj?***

Ve víře v podstatě existují dvě hlavní cesty – cesta citová a rozumová. Já tím nazřením, cítěním nepohrdám, ale jsem přece jen nedůvěřivá, vidím-li ji u jiných lidí než u babiček s růžencem. Obávám se, že u intelektuálů je to zkratka. Tázat se, „tak-li by ty věci byly," je přece jen apel na rozum, který nám Pán Bůh dal. To přímé zření nemusí být a u mnoha svědků víry nebylo, ale u mnoha našich přátel je to jakási překotnost: honem, abych byl tam, kde být mám - a tak o víře moc nepřemýšlím a raději zvolím zkratku. To mi vadí. Já myslím, že víra se má zvažovat.

MILAN BADAL, JOSEF NERUŠIL

KT 5/2006

Prof. PhDr. JANA NECHUTOVÁ, CSc., nar. 28. 11. 1936 v Olomouci. Profesorka na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, přednáší na Ústavu klasických studií. V letech 1959-1961 pracovala ve státním archivu v Třeboni jako archivní pracovnice, od roku 1961 až do současnosti působí na FF MU, v letech 1995-1998 jako její děkanka a od roku 1998 do roku 2000 jako proděkanka. Specializuje se na středověkou latinu a na latinu pro historické a filozofické obory. Přednášela ve Vídni, Řeznu, Mnichově, Palermu, Vratislavi. V letech 1994–1999 členka redakční rady Studia Comeniana et historica, od roku 1994 vedoucí redaktorka Slovníku středověké latiny v českých zemích, od roku 1997 členka redakčního kruhu Listů filologických. Byla oceněna zlatou medailí MŠMT, stříbrnou medailí UK a medailí J. A. Komenského. Za její činnost jí byl roku 1992 udělen profesorský titul.

(Foto Josef Nerušil)

Člověk je víc než příroda

Dokončení ze str.1

Ztrácí svůj skutečný střed a rozplyne se do mnoha oblastí a zájmů, které bojují mezi sebou a usilují žít na úkor druhých. Skutečná civilizace se vyvíjí, když vyšší principy řídí všechnu tvorbu. Civilizace nenáboženská, mravně lhostejná může jen degenerovat.

Ovšem náboženství a morálka jsou totožné, když Bůh svaté lásky je uznáván jako základ všeho bytí a jeho vůle přijata za normu vší morálky, jinak řečeno když člověk věřící v Ježíše Krista vyznává, že je stvořen Bohem k lásce a povolán ke společenství s ním. Jenom tento princip zabrání tomu, aby panování člověka nad přírodou nezdegenerovalo v tyranství a sobecké vykořisťování přírody. Člověk není povolán k svévolnému panování nad přírodou, ale k panování, které uctívá a miluje všechno stvoření jako stvoření Boží.

Co je skutečné lidství? Je založeno na vztahu člověka k Bohu. Lidství je způsob, jímž člověk uskutečňuje své určení k lásce a k životu věčnému. Když místo toho hledá své určení v civilizaci a kultuře, dopouští se vzpoury, zvláště když civilizaci a kulturu postaví na místo Boha. Tato vzpoura vidí nejvyšší hodnotu tam, kde není: v civilizaci a kultuře. Pamatuji, s jakou starostí jsme se dívali na toho, kdo z brněnské mládeže chtěl odejít, aby pracoval v kultuře a v ní se realizoval. Ta starost byla pochopitelná. Člověk slabý ve víře mohl v kultuře svou víru ztratit. To by ztratil sám sebe a byla by to ztráta nenahraditelná. Na druhé straně kultura čeká na ty, kdo jí pomohou ke skutečné lidskosti, a to mají být silní ve víře, ti, kdo vědí, že jsou určeni k životu s Bohem lásky a k životu věčnému. Civilizace, která se osvobozuje od Boha, stává se nelidskou. Ten, kdo na to doplácí, je člověk, zákazník, konzument, uživatel. Ne každá civilizace roste a rozvíjí se. Nejedna už zanikla. Rozvíjí se ta, která je řízena vyšším principem, který je odvozen od pravdy. Je to ta civilizace, která uznává Boha lásky za základ všeho bytí a jeho vůli za normu vší morálky.

Co je člověk, ptá se žalmista Boha a diví se: "Učinil jsi ho málo menšího andělů" (8,6). Nový zákon nadto nám oznamuje, že Bůh "nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti" (Ef 1,5).

Josef Veselý

Vzpomínky na maminku

V třicátých letech minulého století Arnoštka Čapková, rozená Dobrovolná - od jejíhož narození 1. března uběhlo 100 let - bydlela s rodinou ve vilce se zahradou a altánkem v Praze na Hanspaulce. V roce 1939 byl táta, Vladimír Čapek, dosud sekretář Svazu českobratrské mládeže evangelické při synodní radě, zvolen farářem ve sboru Praha Žižkov II, a tak jsme se stěhovali do Tomkovy, později Čajkovského ulice 8. Ten rok se k nám přistěhoval dědeček Josef Čapek, emeritní farář a senior z Třebechovic pod Orebem. Žil u nás 23 let do své smrti a maminka se po celá ta léta k němu chovala obdivuhodně jako velkorysá a obětavá snacha. Na začátku války jsem onemocněl obrnou a maminka mně darovala mnoho krve a zřejmě mne zachránila před nějakým postižením. Jako paní farářová byla ve sboru velkou oporou svému manželovi. Byla jí cizí jakákoli nevšímavost vůči lidem. Usmála se, začala hovor, byla plná účasti a zájmu, vždycky měla upřímné zaujetí pro lidi prosté, chudé, odstrčené, zapomenuté a ohrožené. V našem domě žila židovská rodina Lustigových, která se na předvolání musela dostavit na shromaždiště v Holešovicích. Říkali, že se brzo vrátí. Darovali nám loutkové divadlo, aby se nedostalo do rukou německým dětem. Maminka vzpomínala, jak se s nimi v pět hodin ráno rozloučila na schodišti a jak se za nimi dívala z okna, když odcházeli, dva synové a za nimi rodiče s kabelami. Nikdy se nevrátili. 9. května 1945 mne vzala podívat se na vojáky Rudé armády na tancích v ulici později nazvané Koněvova. Cestou jsme viděli, jak v Bořivojově ulici naši lidé týrají na chodníku klečící Němku a někdo mluvil o vypíchnutí očí, ale k tomu zřejmě nedošlo. Měli připraveny kbelíky s vodou, kdyby omdlela. Maminka se jí zastala, ale ti lidé se na ni osopili.

Vděčně vzpomínala na své rodiče, na dětství a mládí v Jihlavě. Byla nejmladší z deseti dětí, narodila se v Salavicích. Všichni v příbuzenstvu jí říkali Inka a to pochází ze jména Ernestina, Arnoštka. Měla své sourozence a jejich rodiny ráda, dovedla soucítit s těmi, kteří měli nějaké trápení a problémy, ale uměla také debatovat s profesory, švagry Janem B. Čapkem a Milíčem Čapkem. V roce 1946 k nám třem, Pavlovi, mně a Petrovi, přibyl Ondřej a ten na rozdíl od nás v dětství zažil, co to je mít maminku v zaměstnání. Pracovala v Mykoproduktě jako úřednice a když tam skončila, překládala pro ni texty o houbách z angličtiny.

Nás syny s porozuměním provázela školami, vojenskou službou, v zaměstnání a v našich rodinách. Jména vnoučat a pak i pravnoučat si pamatovala i ve svém vysokém věku. Po smrti manžela, táty, v roce 1981 maminka bydlela sama, ráda žila ve sboru, četla, sledovala televizi, navštěvovala sousedy, přijímala návštěvy, pohostila je, vyslechla mnohé příběhy a dovedla povzbudit.

Měla neokázalou a činnou víru, která dohlédne i za smrt. V posledních měsících žila u svých synů. V únoru 2005 ještě sepsala vzpomínky na své rodiče a sourozence. Zemřela v Liberci v nemocnici 9. března 2005.

Rozloučení bylo v krematoriu v Praze Strašnicích. Urnu jsme uložili do skříňky hrobu vedle tátovy urny na olšanském hřbitově. Vděčně na maminku a tatínka vzpomínáme.

Jan Čapek

O porušeném stvoření

V článku s názvem „O dědičném hříchu" (ET-KJ, č.4/2006) otevřel bratr Veselý závažné téma. Na příkladech z dějin poukazuje na to, že tento pojem je zatížen nevhodným obsahem a kategoricky ho odmítá jako „cizí, nesourodou notu v harmonii Písma". Žel, používá přitom matoucích formulací, pokud se týká samotné podstaty věci: „My hříšníci se nepodílíme na hříchu Adamově, ale podílíme se na jeho smrti, protože hřešíme... O dědičném předávání hříchu prostřednictvím početí a narození tu není řeč. Adamův hřích vešel do světa a my, každý sám za sebe, přitahujeme na sebe jeho smrt svým vlastním hříchem." Má to snad znamenat, že se hříšníky nerodíme, nýbrž že se jimi teprve stáváme? A pokud ne - a přitom svoji hříšnost „nedědíme" - kde se tedy naše náklonnost k hříchu vlastně bere?

V současné době už v církvích samotný sex s hříchem nespojujeme, v tomto ohledu je exkurz do středověku jen historickou zajímavostí, která pro nás nemá žádný aktuální význam. Co je však trvale platné, a v čem tedy musíme mít přesné biblické jasno, jsou kořeny naší hříšnosti (naší porušenosti) před Bohem. Podstatným zde totiž je, že nejsme v situaci Adamovy volby před pádem. Nejsou mezi námi takoví, kteří Boží milost nepotřebují, protože se rozhodli nehřešit. Jsou zde jen ti (totiž my všichni), kteří jsou hříšníky už od chvíle svého příchodu na svět. Tak to harmonicky (konzistentně) prostupuje celým svědectvím Písma, od knihy Genese až po Zjevení. „Proviněním Adamovým smrt se zmocnila vlády skrze jednoho člověka" (Ř 5,17), tak to např. lapidárně vyjadřuje apoštol Pavel, a logicky odtud odvozuje i jedinečnost oběti Ježíše Krista jako toho „druhého Adama". Pro tuto situaci nemusíme hned používat biologických či genetických termínů (neboť nemůžeme pominout i aspekt duchovní), ale smysl je naprosto jasný: Přicházíme na svět jako porušení lidé - jako nedílná součást porušeného stvoření.

Porušené stvoření není jen nějaký abstraktní duchovní princip, ale je to realita, kterou trvale vidíme okolo sebe. Když Bůh dokončil dílo stvoření, čteme pak známé hodnocení, že vše bylo „velmi dobré" (Gn 1,31). Teprve neposlušností prvního člověka vznikla situace pohybu zpět, s důsledky, které se týkaly nejen člověka samotného, ale i stvoření jako celku. To obraz vyhnání z ráje i Boží výroky o „trní a hloží" a o „prokletí země" vyjadřují zcela jasně. Pozorování přírody, umožněné zejména možnostmi současné vědy (struktura vesmíru, vlastnosti mikrosvěta, složitost živé buňky atp.), nás vede k úžasu nad skrytým řádem světa a k tušení Boha ve smyslu slov ap. Pavla (Ř 1,20). Na druhé straně v přírodě vidíme i tísnivé skutečnosti zániku a zmaru (katastrofy, neštěstí, utrpení, boj o život), které s tou „velmi dobrou" kvalitou původního stvoření nejsou slučitelné. Vedle znaků účelnosti, konceptu a řádu, které ukazují ke genialitě Stvořitele, prostupují přírodou i prvky degradace, destrukce a smrti, které nejsou součástí původního stvoření, ale jsou důsledky hříchu. Pozorování světa i svědectví Písma tak vedou k témuž závěru: Žijeme v porušeném světě. Jsme součástí porušeného stvoření, které se nalézá ve stavu „otroctví zániku" (Ř 8,21) a které vyhlíží po budoucím vysvobození (Iz 65,17-25; Zj 21,1-5). V těchto souvislostech není až tak podstatné, jakého slovního obratu pro svoji výchozí situaci použijeme. Podstatným je, zda na základě harmonického svědectví celého Písma dobře rozumíme tomu, že na tento svět všichni bez rozdílu přicházíme jako Bohu vzdálení hříšníci. Na Adamově smrti se nepodílíme tím, že hřešíme, nýbrž tím, že hříšníky už jsme - od chvíle svého příchodu na svět. Bez ohledu na to, zda se nám pojem „dědičný hřích" zamlouvá či nikoliv, nebo jak vztahu mezi hříchem a sexem rozuměl středověk.

Josef Potoček

50 let mužského sboru CB

K jeho založení byli tehdejší sbormistři pražských sborů Jednoty českobratrské (dnešní CB) inspirováni především Pěveckým sdružením moravských učitelů. Zároveň toužili oslavovat Pána Boha společně s dalšími mladými křesťany zpěvem – způsobem, který byl v tehdejší totalitní době jedním z mála možných. Bratr Bohumil Kejř st. vzpomíná, jak svolal schůzku sbormistrů, bratří Jiřího Nováka, Václava Šímu a Blahoslava Košťáka.

Po modlitebním ztišení se rozhodli založit Spojený mužský sbor Praha, později přejmenovaný na Mužský sbor CB. K této službě se přihlásilo asi 70 zpěváků z mnoha sborů JČ. Jejich průměrný věk byl mezi 20 – 30 roky. V průběhu let se ve sboru vystřídalo na 120 zpěváků.

SMS Praha zpíval poprvé 3. března 1956 v modlitebně Jednoty českobratrské na Vinohradech. První písní, kterou jsme zpívali, byl Žalm 23 od Zdeňka Čepa. Bratr Čep píseň sám dirigoval. Ostatní písně na zahajovacím večeru dirigoval bratr Bohumil Kejř. Ten za 15 let svého působení vtiskl sboru solidní uměleckou úroveň. Po něm převzali taktovku bratři Jiří Novák, Blahoslav Košťák, Bohumír Toušek a Mirek Raus.

MSCB měl během 37 roků v repertoáru 226 písní. Uskutečnil 167 zájezdů do všech sborů CB v Československu, ale též do sborů ČCE a BJB. V zahraničí vystupoval v bývalé NDR, SRN, Anglii a Holandsku. Zpívalo se většinou zpaměti, zvláště v začátcích sboru.

Odklon veřejnosti (i naší církevní) od aktivní účasti na sborovém zpěvu způsobil ukončení činnosti MSCB. Z původních mladých zpěváků se postupně stávali důchodci a nové, mladé jsme marně do sboru lákali.

Nastal čas, kdy jsme se museli rozhodnout, zda pokračovat v práci v menším obsazení, nebo činnost MSCB ukončit. Po modlitebním hledání Boží vůle a vzájemné dohodě jsme 24. října 1992 - opět ve vinohradském sboru CB - uskutečnili poslední vystoupení. Děkovali jsme Pánu Bohu za požehnaných 37 let služby MSCB.

Letos, kdy vzpomínáme, že před 50 roky byl MSCB založen, bychom rádi, dá-li Pán, v podzimním termínu zazpívali při vzpomínkovém večeru v modlitebně CB v Praze na Vinohradech asi 10 – 12 písní z kmenového repertoáru sboru.

(Zpracováno podle poznámek B. Kejře st. a J. Nováka.)

Ladislav Štifter

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace http//web.telecom.cz/futtl, e-mail: futtl @.seznam.cz.

č. 6

Nabízíme podnájem 1+1 (pokoj 20 m², kuchyňka a příslušenství) pro dva studenty (ky) v 1. p. rodinného domku v Praze 9, 10 min. autobusem od konečné metra B. Černý Most.
Kontakt: 281920848.

č. 3

Pronajmeme zařízený pokoj na Praze 4 u metra.
Tel.: 775 254 848

č. 8

Korandův sbor v Plzni nabízí pracovní uplatnění ve dvou oblastech sborové služby: zajištění práce sborové sestry spojené s vedením účetnictví sboru a zajištění služeb kostelníka a domovníka v prostorách kostela a sborových domů. Obě zaměření práce je možno obsazovat odděleně, vítána by však byla mladá (příp. manželská) dvojice pracovníků. V tomto případě je možno jednat o perspektivním řešení bytových otázek.
Své nabídky zasílejte do konce března na adresu Korandův sbor,
Anglické nábř. 13, Plzeň, e-mail:
plzen-koranduv-sbor@evangnet.cz

č. 4

Konkurz

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vyhlašuje výběrové řízení na místo ředitele/ředitelky Bratrské školy - církevní základní školy, Rajská 300/3, Praha 7.

Požadavky:
Vysokoškolské vzdělání, minimálně 5 let praxe ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídící činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji, splnění předpokladů podle § 3 zákona č. 563/2004 Sb., organizační a řídicí schopnosti, schopnost hledat a vytvářet dlouhodobé finanční zdroje rozvoje školy, vstřícný vztah k dětem a schopnost týmové práce, znalost školské legislativy, výhodou - aktivní znalost Aj nebo Nj.

Podklady k výběrovému řízení:
Ručně psaný životopis, písemné zpracování koncepce řízení školy, motivační dopis (max. A5), ověřené doklady o dosavadním vzdělání, výpis z trestního rejstříku.

Nástup na funkci ředitele/ředitelky:
21. srpna 2006.

Výběrové řízení proběhne 12. května 2006
Přihlášky do výběrového řízení společně s podklady zasílejte do 21. dubna 2006 na adresu:
Českobratrská církev evangelická
Ústředí Evangelické akademie (ÚEA)
Jungmannova 9,
pošt. přihr. 466, 111 21 Praha 1
Na obálce uveďte: Výběrové řízení Bratrská škola
Bližší informace podá ředitel ÚEA Martin Čech na tel. čísle: 224 999 223

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na úterý 14. března do přízemí kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49) na besedu s Mgr. Tomášem Tožičkou, věnovanou spravedlivému obchodu (Fair Trade). Začátek v 17.30 h.

(jNe)

Betlémská kaple (Prokopova 4, Praha 3 - Žižkov) - zveme na přednášku Petra Brodského: „Evangeličtí krajané ve východní Evropě". Koná se v sobotu 11. března v 18 h.

(zš)

Kostnická jednota - místní odbor Lysá nad Labem zve na přednášku dr. Dagmar Čapkové: „Kdo byl Jan Amos Komenský". Koná se ve sborovém domě ČCE v Lysé n. L. v neděli 12. března od 14.30 h. Přednáška se koná k výročí narození (28. 3. 1592 - pravd. v Nivnici) učitele národů a biskupa pronásledované Jednoty bratrské, který všechno, co znal, všechno, co uměl, co ho při jeho práci a po celý jeho strastiplný život sílilo a vedlo, chtěl věnovat, jak to on sám nazval „všeobecné nápravě věcí lidských" a především svému národu.

(red)

Mezinárodní společnost A. Dvořáka o.p.s. a Farní sbor ČCE v Praze na Vinohradech zvou na koncert s přednáškou, který se uskuteční ve čtvrtek 16. března v 18 h v evangelickém kostele na Vinohradech, Praha 2, Korunní 60. Přednášet bude mons. Václav Malý na téma Křesťan a politika.
Hudební program:
Robert Schumann: Symfonické etudy op. 13
Franz Schubert: Dvě písně
Antonín Dvořák: Biblické písně
Franz Liszt: „Sv. František de Paul po vlnách kráčející"
Vstupné je dobrovolné.

Bohoslužby

12. 3. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

9/2006

15. března 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

O stvoření z ničeho
Josef Veselý

Evangelické lidové zvyky
Jiří Novák

Křesťané k registrovanému partnerství
Jan Kašper

Volby se neodvratně blíží
Dan Drápal

Hravost a zábava v Božím království

Nebývá zvykem vyhledávat na řádcích Písma zábavu, hru a smích. Od dětství jsme byli vedeni k tomu, abychom brali Písmo vážně. Proto i obsah Písma jsme brali vážně, v Písmu jsme vyhledávali vážnost samu, závažnost života, závažnost rozhodnutí v životě, jednoho člověka i celého národa, celého vyvoleného lidu. Ale hra a dobrodružství nemají zase až tak daleko k vážnosti a k závažným věcem v životě. Toužíme i při všem dobrodružství nakonec po pokoji. Každou hru je třeba hrát vážně a podle nějakých pravidel, aby nás vůbec bavila. Hra má tak docela blízko k tomu, čemu se v Písmu říká řád a zákony. Dobrodružství je také zábavné, až když nám samým v něm o něco jde, až když nasazujeme svůj život. Tedy není možné, aby vážnosti a závažným věcem byly hra , zábava a dobrodružství natolik vzdáleny. Máme sice pocit, že tam, kde byla nastolena otázka života a smrti, už nelze mluvit o zábavě, hře a dobrodružství, neboť bychom tím otázku života a smrti zlehčovali. Děti vrůstají do světa dospělých a berou alespoň ze začátku tak i Bibli, že je to kniha ze světa dospělých a že ji i ony mají už v dětství číst, protože se jim to bude později hodit. Jenže Písmo promlouvá i k těm dětem v nás, které se pořád ještě skrývají v nás dospělých. Jednak v něm nacházíme mnohé dobrodružné příběhy, které baví děti i dospělé (např. o Josefovi a jeho bratrech – příběh plný zvratů, příběhy o Davidovi apod., což jsou příběhy, na které se chytnou už i malé děti). Ale také se v Písmu vymezuje i zvlášť čestné místo hře a hravosti, a tedy i zábavě. Vymezuje se zde čestné místo i dětskému světu, světu bezstarostného pokoje, radosti a her. Zkusme spolu alespoň některé z těch skrytých koutků her a zábavy v Písmu najít.

Hospodin zaslibuje svému lidu příchod blažené doby a zve konečně na Sión i nás pohany. Změní úděl svého lidu, takže zazní děkovná píseň a hlasitý smích (Jr 30, 19). Lid se vrátí do Jeruzaléma a bude v něm bydlet. Panna izraelská se ozdobí bubínky a vyjde k tanci s těmi, kdo se smějí (Jr 31,4). V tom novém Jeruzalémě budou „…zase posedávat na náměstích starci a stařeny, každý s holí v ruce pro vysoké stáří a náměstí toho města budou plná chlapců a děvčat a ti si budou hrát“ (Za 8,5). Hle, jak k sobě budou mít v obnoveném Jeruzalémě blízko důstojnost a hravost. Bude obnoven rajský soulad a „kojenec si bude hrát nad děrou zmije, dráčkovi do doupěte sáhne ručkou batole… místo Jeho odpočinutí bude slavné". (Iz 11, 8.10b) Izajáš vidí Boží svět, v němž bude místo jak pro hru, tak pro napětí. Zmije zůstane nebezpečnou zmijí, i dráček (bazilišek) tu a tam vycení zuby, i tam to s nimi bude napjaté, ale vedle nich bude žít a hrát si třeba i kojenec. Nebezpečí a hra tam budou vedle sebe, možná proti sobě, ale pospolu. Napětí tam ze života nevymizí, ale dětem se nakonec nic nestane. Dospělí se tam budou ze svých dětí radovat - bude na jejich děti hezká podívaná! Dospělí budou mít také konečně čas se na ně dívat. Vždyť sám Hospodin se díval na svou moudrost, jak si hraje, když tvořil svět. Moudrost (rozumnost) sama na to vzpomíná: „…když kladl moři jeho meze…, aby vody nevystupovaly z břehů, když vyměřoval základy země, byla jsem mu věrně po boku, byla jsem jeho potěšením den za dnem a radostně si před ním hrála." A dodává: „a nyní si hraji na jeho pevné zemi; mé potěšení je s lidskými syny" (Př 8, 29-31). Vše, co tu je, země a nebe a vše, co je na nich, povstalo na základě potěšení a inspirace Hospodinovy, které se mu dostalo, když pozoroval, byť jen koutkem oka, svou moudrost (rozumnost) jako dceru, která si hraje. U zrodu všeho si hrála Hospodinova moudrost. A Hospodinova rozumnost je tak vážná jako dívka, která je zabrána do hry. Hospodinův svět je pak také plný hravých tvorů: livjátan dovádí v moři (Ž 104, 26), dovádí všeliká zvěř polní na horských pastvinách (Jb 40, 20[15]). Možná o tom ani tato zvířata nevědí, ale jsou aktéry jedné velké Hospodinovy hry a s nimi jsou součástí této hry i jejich životy. „Ten, jenž sedí v nebesích, se pak směje“ (Ž 2, 4a) , když pozoruje dnešní počínání národů a jejich předáků, jako by sledoval nějakou povedenou komedii a báječně se bavil,…než mu ovšem dojde trpělivost (v.5), nebo snad, než ho přestanou bavit?

Bylo dobré, že král David uměl hrát na harfu, a tak hezky, že tím vítězil nad zoufalou náladou, která se zmocňovala rozervaného Saula (1S 16,23). Hra na hudební nástroje patřila neodmyslitelně k izraelské zbožnosti a ke

Dokončení na str. 2

Socha Jiřího z Poděbrad na náměstí v Poděbradech

535. výročí úmrtí krále „dvojího lidu“ Jiřího z Poděbrad (23. 4. 1420 v Poděbradech) si připomeneme 22. března. Tento obratný diplomat a válečník roku 1448 dobyl Prahu, ovládanou katolickými pány, a uvedl sem kališnického arcibiskupa Jana Rokycanu. Zvolen králem byl v březnu 1458. I po roce 1462, kdy Pius II. zrušil basilejská kompaktáta, stále hájil přijímání z kalicha, proto byl roku 1466 prohlášen za kacíře a vyobcován z církve.*

Mýtus o pádu člověka a lidstva

Ten příběh z Geneze 3 o pádu člověka zní jako pohádka, ale zjevuje pravdu. Nestal se jen jednou. Opakuje se nepřetržitě. Všichni bez výjimky se v něm můžeme poznat. Adam a Eva nejsou osobní jména. Představují celé lidstvo, muže a ženy. V celém Starém zákoně se stěží najde ještě jiný příběh, který bychom mohli chápat jako přímé Boží zjevení. Zvláště se z něho dovídáme, co je hřích. O něm ještě obšírněji slyšíme z mnoha oddílů Nového zákona, avšak bez příběhu o pádu člověka v ráji by ztratily na závažnosti. Jen padlý člověk je schopen slyšet a přijmout evangelium o svém vykoupení. Ti, kdo nevzali v potaz pád člověka pro jeho mytický ráz, octli se se svým poznáním hříchu na písku, chybí jim hloubka a propastnost, které charakterizují mýtus o pádu: lidé byli navždy vyhnáni z ráje. Jejich situace je nenapravitelná a nezvratná. Cesta zpět je jim uzavřena. Kdo o tom nechtějí slyšet, ocitají se na písku optimismu. Hřích se jim jeví jako morální nedostatek, který lze při dobré vůli odstranit nebo který postihuje jen slabší jedince. Tito optimisté pak odmítají evangelium o odpuštění, nestojí o ně, domnívají se, že je nepotřebují.

Je pravda, že ve Starém zákoně není pád člověka už znovu zmíněn a v Novém zákoně toliko dvakrát. Bible jej však předpokládá. Svědčí o tom nesčíslné oddíly, které mluví o hříchu jako o zradě a vzpouře proti Bohu, nikoli jako o morálním nedostatku. Hřích je neštěstí, které žádné slzy nesmažou a jehož hloubku sám hříšník nedohlédne. Tuto hořkou pravdu neradi slyšíme. Na pomoc nám přispěchala řecká filosofie, která se od začátku pokouší konkurovat biblické víře, případně ji podpírat. Svým vlivem silně poznamenala dějiny křesťanského Západu. Vychází z přesvědčení, že zlo (hřích) pramení v lidských pudech. Ty ochromují duchovní vůli, buď ji brzdí nebo docela potlačují. Zlo má tedy základ v dvojí přirozenosti člověka, vložilo se mezi jeho ducha a tělo. Řecká filosofie činí ducha odpovědným za to, že se lépe nebrání tělu a jeho podnětům. Je přece povolán k tomu, aby jako vyšší ovládal nižšího. Zlo tu na světě dosud je, ale jen do času, dokud nebude přemoženo duchem. Dějiny našeho světa dávno odsoudily tento optimismus přinejmenším pro slepotu. Biblický mýtus o pádu vidí hřích jako nenapravitelný z lidských sil. Nehledá hřích v tělesnosti

Dokončení na str. 3

Na začátku
Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 8

II.

„A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, bylo to velmi dobré.“ (1M 1,31)

To nám pomůže do hloubky porozumět a pak to živé Boží slovo správně aplikovat i do situace své.

Poselství první stránky Bible bylo písemně zachyceno v době babylónského otroctví. Otroctví je útlak. Fyzický i duchovní. Neexistovala chrámová bohoslužba. A také podmínky pro tak vžité a dobře osvědčené ústní předávání byly mizerné. Proto byli donuceni v dosud nebývalém rozsahu a systematicky biblické poselství zapisovat. Tak stavěli především hráz proti zapomnění.

Ovšem právě tady, v Babylóně, se museli Boží vyznavači vyrovnávat také s duchovním a náboženským vlivem, který je obklopoval. Proto se ptali častokrát tváří v tvář babylónskému kultu a mytologii: „Tak jak vlastně věříme my? Jaký je Bůh, kterého vyznáváme?“ Takové otázky se nabízely zvláště při rozličných babylónských náboženských svátcích a oslavách. A tu i nám k lepšímu porozumění pomůže, když si vedle biblické zprávy o stvoření postavíme babylónskou slavnost novoroční.

Bylo to tak. Nový rok začínal tenkrát v Babylóně na jaře. A novoroční slavnosti trvaly celý týden. V přírodě mělo všecko ožít, znovu se probudit a proto, podle babylónské mytologie, bylo nutné vzývat všecka božstva, aby byl znovu uveden do chodu koloběh života. A tak se nejprve vzývala země. Moře, jež bývalo sídlem zlých mocí, se moc nevzývalo, spíše nesměle udobřovalo. A vzývala se posvátná zvířata. I stromy byly posvátné. A s přibývajícími dny vzývali čím dál větší božstva: hvězdy, které určovaly celou pozemskou cestu mezopotámského člověka. Ostatně i dnes jsou v tak velké oblibě horoskopy. Pak přišlo na řadu i slunce a měsíc a na samém vrcholu těch svátků, abychom to měli všechno, byl tak zvaný Hieros Gamos, svatý sňatek. To kněžka Mardukova a babylónský král vystoupili na *zikkurat*, to je babylónská vysoká stavba, „věž až do nebe“, jak se o ní kriticky píše v 11. kapitole 1. knihy Mojžíšovy. Na vrcholu té věže skutečně předvedli - před zraky bohů - ten svatý sňatek. A bohové pak po jejich příkladu oplodnili svou plodivou silou, deštěm, matku zemi a byla úroda! Velkolepá mytická představa! A to všechno vidí Hospodinovi vyznavači v Babylóně! Co na to řeknou? Ztotožní se s takovým náboženstvím?

I jim jde jistě o pokojný život, o úrodu i ochranu před zlem, ale tu babylónskou mytologii odmítají. A vyjadřují to krásně! Nikoli jen negativní polemikou: „To, co vyznáváte, je zavržení hodné!“ Nýbrž tak krásným kladným svědectvím víry o Božím stvoření . To, co je na biblické zprávě o stvoření především jiného ve srovnání

Pokračování na str. 4

Dvojí varianta nejznámějšího podobenství Páně

Jde samozřejmě o podobenství „O ztracené ovci", které bývá pokládáno za jedinečně výstižný příměr zvěsti Kristova evangelia. V Novém zákoně je dokonce ve dvojím podání - podle Matouše a Lukáše. Povětšině je máme již od dětství v Nedělní škole spojeno s představou zabloudilé ovečky, za kterou se vydá dobrý pastýř, a to i za cenu opuštění ostatního stáda. A zcela správně spojujeme s touto představou samého Pána Ježíše Krista jako Dobrého pastýře, který hledá hříšníky, aby je zachránil. Je nám proto velice blízký i text staré pašijové písně B. Lukáše Pražského: „S pláčem ovci hledaje, jež byla ztracena, - nalezna ji, milostně vzal na svá ramena -dobrý Pastýř laskavý." (EZ 311,6) Jinak už je tomu, když se znovu a pozorně začítáme do obojího evangelijního podání v jejich kontextovém zařazení. Pak zde shledáváme značné rozdíly, které nárokují nové zamýšlení, až i pokus o přesnější výklad jejich smyslu.

Podle Matouše (Mt 18,12-14) navazuje toto podobenství na rozhovor Páně s učedníky, kteří za ním přišli s otázkou: „Kdo je vlastně největší v Království nebeském ? " Ale on před ně staví malé dítě, jako přiměřený příklad velikosti před Bohem, a připojuje varovná slova: „Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých, jejichž andělé v nebi jsou neustále v blízkosti mého nebeského Otce“ (v. 10-11). Na to pak navazuje vlastní podobenství: „Co myslíte ? Má-li někdo sto ovcí a jedna z nich zabloudí, nenechá těch devadesát devět na horách a nejde hledat tu, která zbloudila ? A podaří-li se mu ji nalézt, amen, pravím vám, bude se z ní radovat víc než z těch devadesáti devíti, které nezabloudily.“ (v. 12-13) Také závěrečné ponaučení Páně určeno spasitelským zájmem byť o jedinou ztracenou bytost: „Právě tak je vůle vašeho nebeského Otce, aby nezahynul jediný z těchto maličkých.“ (v. 14.) Matoušovo podání je tedy zaměřeno na správný vztah učedníků k očekávanému Božímu království: nikoli o jaké místo by v něm měli usilovat, ale jak stát v jeho službě, a to právě i vůči všem nepatrným a všelijak zbloudilým.

Nicméně zůstává při výkladu tohoto podobenství otázka, která napadne i žáčka v Nedělní škole: jak může ten pastýř opustit celé stádo kvůli jediné zabloudilé ovci ? Není to nerozum ? Co když se to stádo rozuteče a dojde ke škodě mnohem větší ? (Zde se však mohly už celé generace našich kazatelů a učitelů opřít o výklad prof. F. Žilky, že ono stádo mohlo zůstat v bezpečí, na dobré pastvě, kterou tehdy bylo možno najít i v horských oblastech. A dětská fantazie si může domyslit i bdělého hlídacího psa, anebo dalšího pastýře zavolaného na pomoc.) Nakonec však zde asi můžeme zůstat při obecném pravidle pro výklad biblických podobenství, že v nich nejde o detailní příměry k lidskému počínání a představám; a že Ježíšův způsob bývá především soustředěn na hlavní metaforický záměr. Takto je zde i způsob Matoušova podání jednoznačně zaměřen na mesiášského Ježíše jako výjimečného Pastýře, jehož přístup není vázán na běžné dobové způsoby. Jde o obrazný příklad pro učedníky o způsobu nového věku Božího království.

Lukášovo podání (L 15,1-7) je zasazeno do jiné situace i adresného zaměření. Ježíš je vystaven "reptání" farizeů a zákoníků, že „přijímá hříšníky a jí s nimi“. A on tedy jim, reptajícím kritikům, „pověděl toto podobenství", aby jim vysvětlil své počínání: „Má-li někdo z vás sto ovcí... "atd. (V původním řec. textu jde doslova o způsob tehdejšího začátku závažné diskuse: „Který člověk z vás ?“ (tis anthrópos ex hymón?) Šlo vlastně o řečnickou otázku, která však předpokládala zápornou odpověď. Takto dal Lukáš své verzi podobenství ráz ostré polemiky s farizejskými oponenty. Byli nyní obrazně (dnes můžeme říci: virtuálně) postaveni do situace vlastníků velkého stáda, kdy z něho ztratí jednu ovci. Co teď? A tak musí slyšet a uvážit: „Kdo z vás, když se mu ztratí jedna ovce ze sta, nenechá (ř. doslova: "neopustí") těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne ?“ (v.4.) Zde ovšem musela být situační odpověď farizeů ve smyslu položené otázky negativní. Takto by si z nich nepočínal nikdo! To by bylo neprozíravé a riskantní. A ani by to neodpovídalo jejich způsobu jednání! Zároveň však je jim jasně naznačeno, že tento zájem, byť o jednu ztracenou ovci, jim právě dokazuje svým jednáním ten, proti němuž reptají. On, Ježíš, má spasitelský zájem i o každou jednotlivou ztracenou ovci ! A On si ovšem může přitom i počínat jakoby nelogicky a nehospodárně.

Lukášovo podání tedy vyznívá až jako sarkastický příměr Páně, jako parabolické zrcadlo, v němž mají farizejští reptalové spatřovat své pokřivené chování. A zajisté, ještě méně se dalo u farizeů předpokládat ono radostné počínání po nálezu ztracené ovce, které mělo předznačit onu „větší radost v nebi nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“ (v. 7) Zde se nám vybavuje tematická souvislost s úvodními slovy v podobenství o farizeu a celníkovi v chrámě: „ O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství.“ (L 18,9) - Nad to vše zde ještě některé lukášovské formulace, vztažené na farizeje, evokují starozákonní prorockou kritiku "špatných pastýřů Izraele", zvl. u Ezechiele a Jeremiáše. Jde o zdůraznění, že oni vlastníci ovci „ztrácejí" (tedy zanedbali svou péči ! - podle Matouše ovce sama "zabloudila"), že stádo "opustí" (až: rozpustí) a "zanechají na pustém místě"(dosl. "na poušti"); a konečně, že tu jde o "spravedlivé, kteří nepotřebují pokání". To jakoby mělo vracet pozornost farizeů na prorocké „Běda !" - proti pastýřům, „kteří místo ovcí pasou sami sebe, kteří zaběhlou nepřivedli nazpět, po ztracené nepátrali, takže zůstaly rozptýlené a není, kdo by je hledal." (Ez 34,1-6) A proto praví Hospodin: „Já sám vyhledám své ovce a budu o ně pečovat.., a vysvobodím je ze všech míst, kam byly rozptýleny.“ (Ez 34,11-12; pod. Jr 23,1-4 , 50,5). I tento starozákonní kontrastní příměr můžeme chápat v pozadí Lukášova podání jako doplňující zrcadlo pro reptající odpůrce Páně, kdy má tím kontrastněji vyniknout jeho přístup slitovné lásky, zaměřené na každou ztracenou ovci.

Dvojí rozličné pojetí a podání tohoto podobenství podle obou evangelistů - patrně i se zřetelem na předpokládané vrstvy čtenářů - však nikterak neoslabuje, ale naopak zdůrazňuje jeho základní evangelijní zvěst o dobrém Pastýři.

Jiří Otter

K pravdám a polopravdám

To, že Jakub S. Trojan bere v ET-KJ 2/2006 v ochranu naše poslance a senátory, by snad nebylo ani tak na závadu, jen kdyby ve svém příspěvku nepoužíval polopravdy. Pravdou je, že platy legislativců neplatím já, jako občan, ale mzdové oddělení příslušné instituce. Pravdou také je, že státní rozpočet se neskládá jen z daní. Státních podniků, které podle pisatele přispívají do státního rozpočtu svými daněmi z příjmů, je v našem národním hospodářství však poměrně málo (snad jen Česká pošta a České dráhy – či snad ještě něco, kromě státních podílů v akciovkách?). A pokud mě paměť neklame, tak se stát (tj. právě oni legislativci) svého majetku zbavuje prodejem. Naopak dnes to jsou akciové společnosti, které jsou většinou v soukromých rukách, nebo tzv. společnosti s ručením omezeným - rovněž v držení soukromých osob, a pak nemalá řada drobných podnikatelů, řemeslníků, zemědělců, živnostníků. Z těchto všech soukromých subjektů plynou do státního rozpočtu příjmy formou daní z příjmů. A potom to jsou ovšem i ony daně z příjmů všech pracujících bez ohledu na to, zda pracují v těch několika státních podnicích či akciovkách, SROčkách či u drobných podnikatelů. A s tím, že by od daní byli osvobozeni důchodci, rovněž nelze souhlasit. Podniky a podnikatelé mohou odvádět daň jen proto, že se kupuje jejich zboží a služby. Kdyby tomu tak nebylo, neměly by z čeho odvádět daň do státní kasy. A co takhle spotřební daň, která se týká také nemalého počtu obyvatelstva? Takže, čím si stát na platy legislativců vydělává? A vůbec: Kdo, nebo co je to stát? To je něco imaginárního? Nehledě k tomu, že jakoby J. S. Trojan práci nelegislativců považoval za nic nebo alespoň za méněcennou, i když to v článku takto přímo uvedeno není.

Nyní z jiného soudku.

Noticka od Jana Plecháčka v ET-KJ 5/2006 ve sloupečku Aktuálně je zajímavá svým sdělením, ale málo přesvědčivá. Křesťanské stanovisko i k tomuto choulostivému tématu by mělo vycházet z pozice Písma. Budeme-li však tímto způsobem k Písmu přistupovat, co z něho nakonec zbude? A není tu potom církev zbytečná, když se bude chovat stejně jako okolní svět a nebudeme stát za zvěstí Písma? Nemají pravdu potom ti, co říkají, že je církev přežitkem, nebo že je jen pro seniory – naše babičky a dědečky, resp. pro ty, kteří se neumějí postavit na vlastní nohy a potřebují nějakou berličku?

Spolek evangelických kazatelů ČCE vyjadřuje svou podporu uzákonění registrovaného partnerství. Jde tedy dál než synod, který prosí členy církve, aby přijímali homosexuály jako své bližní. Dosud jsem neslyšel, že by se ozývaly hlasy, aby tito občané byli fyzicky likvidováni. Členové SPEKu snad ano?

Jistě by nebylo nezajímavé, kdyby se v tomto článku objevilo, zda tento spolek sdružuje všech 246 kazatelů v činné službě, 42 kazatelů mimo církevní službu a cca 110 kazatelů v důchodu, nebo alespoň kolik z nich, jakož i to, zda tento názor podpořilo např. 20 z 50 nebo 80 ze 100 členů spolku. A ještě zajímavější by bylo, kdyby se v této noticce objevilo, jak velké procento prostých členů církve stojí za tímto názorem, neboť církev netvoří jen církevní hodnostáři a členové synodu.

Jiří Šmída

Katolíci versus evangelíci

Jistě znáte tu anekdotu, jak se ptá žáček při hodině náboženství, jestli Pán Ježíš uzdravoval také katolíky, nebo jenom evangelíky. Dostalo se mu ujištění, že uzdravoval všechny nemocné a nedělal rozdílu mezi lidmi. To je škoda, pravilo to bystré dítko, kdyby katolíky neuzdravoval, byli by všichni evangelíci.

Ani si neumíme představit, že by tomu mohlo být jinak, že by Pán Ježíš některého pacienta odmítl. Jestliže se zprvu zdráhal pomoci syrofenické ženě (Mt 15, Mk 7), bylo to jen proto, aby mohl vzápětí pochválit její velikou víru. Ovšem jedna věc je pomoc, kterou poskytnu bližnímu v nouzi, a jiná věc je sympatie a náklonnost, kterou mohu a také nemusím cítit k druhým lidem. Pán Ježíš sice pomáhal všem, ale ne všechny měl ve stejné oblibě. Rád pobýval v Betanii v domě svého přítele Lazara a jeho sester Marie a Marty. Neměl v lásce farizeje a zákoníky a často se s nimi přel. Když už jsme u těch katolíků a evangelíků, zajímalo by nás, kdo z nich by mu byl dnes bližší, s kým by si lépe rozuměl a kde by se cítil více doma.

Jednou jsem se cestou z evangelického shromáždění stavil v katolickém kostele. Bylo to na Nový rok v Poděbradech. A měl jsem štěstí, pan farář zrovna kázal. Dodnes si přesně pamatuju, co tehdy řekl. Pravil doslova: "Vždyť co jiného je smyslem našeho života, než abychom si dobrými skutky zasloužili nebe.“ I když je tomu už dobrých čtyřicet let, ta slova mi stále zní v uších a já si pamatuju i gesta, kterými je kazatel doprovázel. Lépe a stručněji to ani nemohl vyjádřit, co jako katolík považoval za nejdůležitější v životě, a já ani na okamžik

Dokončení na str. 4

Hravost a zábava v Božím království

Dokončení ze str. 1

slavnostem v chrámu. Hravost vyjadřuje radost lidskou pod Boží přítomností. Žalmová hudba naplňovala den sedmý, den odpočinku, oddělený od ostatních dnů. I zde si jsou odpočinek (pokoj) a hra velmi blízko. Den odpočinku je pak nejvhodnějším dnem pro veškerou pozemskou zábavu. Člověk není zaměstnán, má volno. Jeho hravost však není úplně nevázaná, nýbrž vztahuje se k Hospodinu, v jeho jménu pak proudí veškerá zábava. On sám k ní podněcuje. Král David chtěl, aby se v chrámě Hospodinu zpívalo. (1Pa 16,9). Hudba spojuje člověka s Hospodinem, když při ní člověk přemýšlí o všech Hospodinových divech. (v.9b) Hudba je projevem vděčnosti pod Hospodinovou spásou (Iz 38,20). Také hudbou si člověk Hospodinovu spásu přisvojuje. David křepčí , točí se a bujaře vyskakuje tak, že jím Míkal, jeho žena, sice pohrdá, je z toho však patrné, že musel být do Hospodinovy slávy úplný blázen, přinejmenším ve chvíli, kdy doprovázel Boží schránu na Sión. (2S 6; 1Pa 13,18; 15,29, srv. též 1S 18,7) . Čteme také, že když hrál hudebník, byla také ruka Hospodinova nad Elíšou (2Kr 3,15). Hudba je snad nejčastějším druhem hry, o kterém se v Písmu píše. A našla by se ještě další biblická místa, odkud se ozývá hudba a dokonce i smích.

Jsou pochopitelně také chvíle, kdy zvláště prorokům právě není do smíchu a nechtějí se veselit spolu s ostatními (Jr 15,17). Ani žalmista nevysedává s posměvači (Ž 1) atd.

Hravá je, jak známo, ovšem po svém, také Píseň písní. Ani hravost lásky není biblickému slovu cizí, a to dokonce i taková hravost lásky, která není užitečná, která není jenom prostředkem k dosažení docela určitého cíle, proto je snad i zde pro ni nejvýstižnějším slůvkem hravost. Hravost lásky neznázorňuje ovšem jenom tato kniha, jako by v tom byla osamocena. I v praoteckých příbězích čteme, že např. Izák se docela obyčejně laskal se svou ženou Rebekou (Gn 26,8). Tečka - bez jakéhokoliv dalšího vysvětlení. Proč taky?

Zpěvu, hodům, pití, veselí, hrám lásky a smíchu se však oddali Izraelci také ve chvíli, kdy ztratili trpělivost s Mojžíšem, který se dlouho nevracel. (Ex 32,1nn). Vše to v tu chvíli bylo dokonce posvěceno obětním obřadem, k němuž si přivstali. Dokonce měli za to, že obětují Hospodinu, a nejen pouhému odlitku býčka (srv. také např. Nu 25,1; Sd 16,25). Zde jde ovšem o hrátky, kterými přítomnost Hospodinovu naprosto ignorují. Už na Hospodina nečekají a stejně tak už od něj ani nic neočekávají, a místo toho si ho zpředmětní, aby s ním mohli manipulovat. Nejde snad o to, že by byly ty jejich hry uvolněné, že by se děly ve svobodě, nýbrž že se dějí bez ohledu na Hospodina a jeho vůli a jeho obraz čistoty, tj bez ohledu na živý vztah k němu. Hrátky samy o sobě špatné nebyly. Nekonaly se však v Jeho jméně a podle jeho pravidel.

I z Nového zákona se tu a tam ozývá chvalozpěv a hraje se v něm k oslavě Božího jména, konají se hostiny a pije se. V Káni Galilejské (J 2) např. velmi záleží na tom, aby se co nejrychleji sehnalo víno, jakmile dojde. Ale jinak se v Novém zákoně o zábavě a hravosti, té dobré, nic nepíše. (Prosím pozornějšího čtenáře, aby mě případně vyvedl z omylu.) Čím to asi bude? Nový zákon možná není tak zemitý jako Starý. Nový zákon ovšem zavdává rozhodujícím způsobem podnět k radosti a k hlubokému uklidnění a připravuje na velkolepou a zábavnou oslavu v Božím království. A kdo v radosti a pokoji žije zde na zemi, toho také zde baví pracovat pro Krista. A kdo pracuje pro Krista, ten pak okusí i něco z veselí, pohody, her a zábavy v tom Jeho království.

Adam Balcar

K problematice homosexuálních vztahů

– odpověď Adamu Balcarovi

V ET z 15. února se Adam Balcar rozsáhle a kriticky vyjadřuje ke studii o problému homosexuality, kterou si vyžádal synod ČCE a na svém loňském zasedání ji přijal jako podklad pro další rozhovor v církvi. Jako jeden z autorů biblické části této studie chci na kritická slova bratra Balcara reagovat. Domnívám se, že množství otázek, které bratr Balcar nad dokumentem klade, lze shrnout do dvou okruhů. Oba jsou závažné.

1. Předně otázka autority Písma. Bratr Balcar má dojem, že studie nebere Bibli dostatečně vážně, že příliš ustupuje „normě naší doby či jakémusi více či méně pravděpodobnému závěru věd…“ Ptá se, proč se tedy vůbec od Písma začíná, když jsou jeho napohled jednoznačné výroky vzápětí relativizovány. „Jak dlouho ještě budeme v církvi číst Písmo jakožto normu platnou i pro nás?“ Nuže, také oba autoři biblické části studie jsou přesvědčeni, že církev má a potřebuje číst Písmo jako normu, a v tomto smyslu také rozuměli práci, k níž byli synodem vyzváni: snažili se poctivě najít a zformulovat, co k aktuální otázce lze z Bible vyčíst. Aby však nešlo jen o plané opakování jakéhosi hesla, je nutno povědět, co to znamená, číst Písmo jako normu – to jsme se ve studii pokusili vyložit. Vím, že se to zajisté dá povědět i jinak, ale nějak obšírněji než jen pouhým heslem to říci musíme.

A jakmile to uděláme, asi vždycky dospějeme k potřebě určitého výkladu, k němuž patří jistá míra rozlišování. Jinak řečeno: ani ti, kdo se snaží co nejpřísněji a nejdoslovněji poslušně přijímat, co je v Bibli psáno, nečiní to zcela důsledně. I kdybychom zúžili veškerou poslušnost autority Písma na prosté zachovávání příkazů Zákona – což je pro evangelického křesťana zúžení nepřípustné – neobešli bychom se nakonec bez potřeby rozhodování. O tom, k jakým absurditám by nerozlišující dodržování všech biblických příkazů a zákazů vedlo, bylo už napsáno mnoho a každý čtenář si to může vyzkoušet pečlivým čtením v knihách Mojžíšových, nebo i třeba závěrů tzv. „Apoštolského koncilu", jak jej popisuje 15. kapitola knihy Skutků, pokynů apoštola Pavla o místě žen ve shromáždění (1K 14) a podobně. Je-li však nutno rozlišovat, je záhodno vydat počet z toho, podle čeho se v tomto rozlišování řídíme. Jsem přesvědčen, že zde si nevystačíme s nějakou zdánlivě jednoduchou šablonou, jako např. s tím, že kultické příkazy již pro křesťany nejsou závazné, zatímco etické ano, jak se to někdy tvrdí – jak rozlišit, co je kultické a co etické? Za spolehlivější a samotné biblické tradici přiměřenější, ačkoli někdy obtížnější způsob považuji snahu zjišťovat záměr, intenci biblických "zákonů". Ptát se, k čemu – nebo také: proti čemu – směřují. O to jsme se také v biblické studii o homosexualitě snažili. K takovému způsobu uvažování ovšem patří také to, že bereme vážně soudobý stav vědění, které spoluutváří náš svět, a všímáme si toho, v čem se tento náš svět liší od světa, v němž byly fomulovány příkazy a zákazy biblického "zákona".

2. Tím se dostáváme k druhému ohnisku sporu. Tím je **rozlišení mezi sexuální orientací a sexuálním chováním**, které zavedla moderní medicína a které, pokud vím, patří k tomu, co je v medicíně obecně přijímáno, bez ohledu na dosud nejisté podrobnosti představy o tom, jak se sexuální orientace utváří. Toto rozlišení je podle mého názoru velmi důležité nejen obecně pro rozhovor o otázkách spojených s homosexualitou, nýbrž i pro výklad příslušných biblických textů.

Bratr Balcar nám vytýká, že ve studii "nijak neprokazujeme", že biblické výpovědi se vztahují výlučně k (homosexuálnímu) chování, a ptá se, zda "má vůbec smysl obojí od sebe oddělovat". Žádného prokazování tu však není třeba. Toto rozlišení – což neznamená "oddělování", pozor na slova! – je skutečně poznatkem moderní medicíny a ve starověku se o něm nic nevědělo. Jednoduše řečeno, tiše se předpokládalo, že všichni lidé jsou orientováni heterosexuálně, takže homosexuální chování bylo automaticky považováno za záměrné převrácení obvyklého, ať už to bylo hodnoceno jako zavrženíhodná zvrácenost, nebo naopak fascinující vybočení ze zaběhaného pořádku.

Takové chápání je zřejmé ještě u Pavla, který v Ř 1,26–27 mluví o tom, že „ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený“ a „muži zanechali přirozeného styku s ženami…“ Nemusíme vylučovat, že v mnoha případech byl tento pohled i z dnešního hlediska přiléhavý, že tehdy – jako dnes – mohlo být homosexuální chování důsledkem záměrného popření "přirozené" sexuální orientace. Biblické napomínání proti svévoli v sexualitě – formulované ostatně i proti jiným druhům svévole – platí nepochybně i dnes. Tedy konkrétně: pokud by někdo pro "normalitu" homosexuality chtěl argumentovat tím, že se svým tělem (a s tělem každého, kdo mu je dobrovolně poskytne) si každý může dělat, co chce, na Bibli se v takové argumentaci rozhodně odvolávat nemůže.

Jenže – a to je třeba vzít vážně – biblické (ani jiné starověké či středověké) texty vůbec neuvažují o možnosti, že by se někdo homosexuálně choval kvůli své vrozené dispozici (orientaci). Dnes však o takové možnosti spolehlivě víme. Je takové chování ještě možno považovat za svévoli? To, co bratr Balcar píše o 18. kapitole Leviticu, je proto podle mne nutno vidět přesně obráceně. Výkladový "klíč" naší studie by podle bratra Balcara vedl k tomu, že bychom dnes museli také všechny ostatní sexuální praktiky, které jsou v této kapitole odmítány – např. incest nebo styk se zvířaty - považovat za přípustné. Jak jsem vysvětlil na začátku, naším "klíčem" však není to, co nám bratr Balcar podsouvá, totiž tvrzení, že Bible pro nás není závazná, protože je z jiné doby. Když se pokusíme porozumět tomu, proti čemu biblický "zákon" skutečně míří – a to je náš "klíč", zjistíme celkem snadno, že je to sexuální nevázanost, svévole – a je celkem vedlejší, do jaké míry v ní máme předpokládat i náboženské prvky, neboť, jak správně bratr Balcar připomíná, náboženství se od "běžného" života asi nikdy nedá oddělit. Je-li tomu však takto, pak toho, kdo se homosexuálně chová nikoli ze svévolného potlačení či převrácení své sexuální orientace, nýbrž ze své vrozené dispozice, zřejmě není možno řadit mezi ty, proti nimž se Lv 18 obrací. K incestu či obcování se zvířaty ani podle moderní medicíny vrozená dispozice nevede. Jen na okraj: i v těch případech, které by asi do záběru Lv 18 spadaly, je namnoze náš přístup jiný. Leckterá sexuální vyšinutí, která nejsou ani dnes tolerována, se dnešní medicína podle svého vědění snaží léčit, zatímco starozákonní zákazy znaly jen tresty (vyobcování podle Lv 18,29, resp. prokletí podle Dt 27,20nn).

Na konec bych rád zdůraznil, že naše studie se nepokouší určit nějaký "jednoznačný směr řešení dané problematiky", jak tvrdí bratr Balcar. Snaží se jen – jak doufám, dostatečně podrobnou a zřetelnou – exegetickou argumentací ukázat, co je a co není možno na základě Bible k "dané problematice" povědět. Tím jsou vymezeny jisté hranice, mezi nimiž je však ještě značný prostor, který vyžaduje naše rozhodnutí.

Jan Roskovec

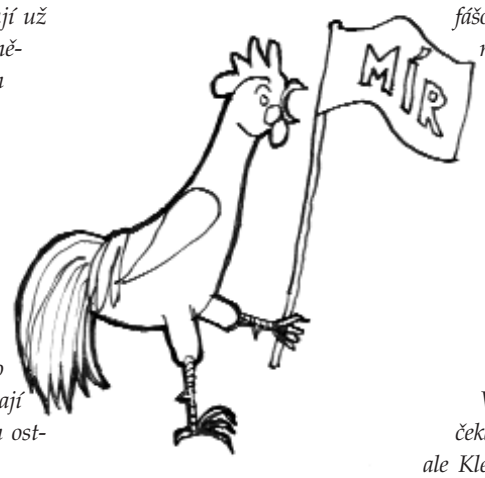

9

Bojovný kohout

Před lety jsme měli liliputího kohoutka. Neměřil víc než dva decimetry, ale pyšně vodil hejno velikých slepic a kokrhal ostošest. Většina kohoutů je mnohem větší. Viděli jste však kohouta, který by byl vysoký jako dvouleté dítě?

U nás asi ne, ale takoví kohouti se pěstují už celá tisíciletí v některých asijských zemích. Bývají krásně zbarvení, na hlavě mají mohutné hřebínky a pod krátkými, silnými zobáky masité laloky. Stejně jako naši kohouti mají také na běhácích ostruhy.

0 našich kohoutech je známo, že se dovedou pěkně rozčílit, a říká se, že dva kohouti na jednom smetišti se nesnesou. Co je to ale proti těm původně asijským kohoutům! 0 těch se už od pradávna vědělo, že se dovedou poprat dokonce tak, že jeden druhého zabije.

A je trochu divné, že tyhle krvavé zápasy našly oblibu u lidí. Rozčepýřené kohoutí bojovníky najdeme dokonce i na prastarých pečetidlech. Ale tak to bohužel s námi lidmi už je, že se nám někdy zalíbí i krutost. Jako se chodili lidé dívat do arén na krvavé zápasy gladiátorů, tak si oblíbili i krvavé potyčky psů a kohoutů. Krvavé kohoutí bitky byly dokonce tak oblíbené, že se rozšířily do mnoha evropských a amerických zemí.

Byl žil kohoutek, který se jmenoval Kleofáš. Jeho majitel ho sice pojmenoval po jednom z učedníků, kteří kdysi putovali do Emaus, ale snažil se ho vychovávat pro kohoutí zápasy. Už odmalička ho krmil masem, aby měl sílu, ale také ho všelijak dráždil, aby v něm probudil nesnášenlivost a popudlivost. Moc mu záleželo na tom, aby byl Kleofáš ze všech kohoutů nejútočnější a nejrychlejší.

Vždyť tamější lidé uzavírali na své oblíbené kohoutí zápasníky sázky - jako se uzavírají dnes třebas na koně. Majitel mohl tedy na Kleofášovi pěkně vydělat, a proto ho tvrdě trénoval každý den.

Kleofáš však měl už od kuřecích měsíců velkou lásku. Jmenovala se Kokuška. A když se Kokuška dozvěděla, že se z Kleofáše má stát krvavý borec, prohlásila: "Jestli opravdu budeš, Kleofášku, zraňovat, týrat a zabíjet druhé, nechci tě ani vidět!“

To si Kleofáš pamatoval i tehdy, když ho začal pán připravovat na první veliké utkání.

V onen den se u Kleofášova majitele shromáždila celá vesnice.

Když pán přinesl klec s kohoutkem a sňal mu z očí pásku, stál už uprostřed ringu připravený soupeř.

Všichni napjatě čekali, co se bude dít, ale Kleofáš se k zápasu vůbec neměl.

"Tak do toho!" povzbuzoval ho pán, ale Kleofáš nic. "Co jsi nám to přinesl?" začali se posmívat sousedi Kleofášovu trenérovi. "Vždyť to není kohout, ale slepice!" - "Pusť se do něho!" rozčíleně domlouval pán kohoutovi, ale zas nic. Kokuščina slova uvízla kohoutkovi hluboko v paměti.

To bylo ostudy! Pán chtěl nejprve hned na místě Kleofáše podříznout, ale poněvadž si přece jen kohouta oblíbil, nakonec prohlásil: "Nu, co se dá dělat. Žádný přeborník z tebe nebude. Budeš vodit slepice." A to Kleofáš dělal ochotně a dobře. Všade je pozorně vodil a střežil je před dravci z oblak. A vedle něho oddaně cupitala Kokuška.

Tvrdost není žádná přednost,
mnohem víc je dobrota.
Někdy ti však touha uspět
hlavu řádně pomotá.

Daniel Henych

Pokračování příště

Mýtus o pádu člověka...

Dokončení ze str. 1

člověka, ale v tom, že se celý obrátil k Bohu zády. Tak prorok Jeremiáš bez ustání obžalovává Boží lid, že opustil Boha a dal se do služby jiným bohům. V Novém zákoně Ježíš vypravuje o mladším synu, že opustil otce, aby žil podle své vůle.

O Božím lidu, Izraeli, a o Ježíši se čte a káže v kostele. Z toho může vzniknout mylný dojem, že slova izraelských proroků a Žida Ježíše mají význam a platnost jen pro židy a pro církev. Apoštol Pavel vyvrací tento dojem. Aniž výslovně zmiňuje biblický mýtus o pádu člověka, vykládá jej jako odloučení všech lidí od Boha, jako svatokrádež: "Poznali Boha, ale nevzdali mu čest jako Bohu, ani mu nebyli vděční" (Ř 1,21). V tomtéž listě (8,7) Pavel uzavírá, že "opatrnost těla je nepřítelkyně Bohu". Tělo je v tomto kralickém překladu totéž co "život z vlastních sil" v ekumenickém překladu, který nechce vinit jen tělo, jak to činí řecká filosofie,ale celého člověka ze vzpoury proti Bohu. Pro hříšníka to znamená, že má hledat smíření s Bohem, které mu Bůh nabízí ve svém Synu, Ježíši Kristu. Návrat k Bohu překoná odcizenost, kterou si člověk způsobil svým hříchem. Problémem člověka, řečeno lapidárně, není hřích, ale Bůh, ne morálka, ale víra.

Řecká a všechny filosofie chápou hřích jako morální čin, jímž člověk hanobí sám sebe nebo jím škodí druhému, není však namířen proti Bohu. Naproti tomu mýtus o pádu člověka a všechny oddíly, týkající se hříchu, se vztahují k Bohu. Hřích není jen přestoupením zákona. Tak to vyznává žalmista Bohu: "Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích" (Ž 51,6). Hřích začínající neposlušností rodí nedůvěru vůči Bohu. Zjevuje také nejhlubší příčinu rozbitého vztahu k Bohu: člověk vystoupil ze společenství s Bohem, protože chce být jako Bůh, chce mu být roven, svoboden od závislosti na něm. Byl stvořen svobodný a podobný Bohu, ale nyní chce být takovým bez závislosti na Bohu. Smyslovost (smyslnost) není tedy nejhlubší příčina hříchu, ta obvykle slouží jen jako návnada, která je vidět. To, co není na hříchu vidět, je jeho základní duchovní vzdor, jímž se hříšník protiví Bohu: svou svobodu pochopil jako nezávislost na Bohu. V Ježíšově podobenství marnotratný syn žádá po otci "díl majetku, který na něj připadá". Nevysloveně je tím řečeno, že mu připadá svoboda, kterou on teď chce proměnit v naprostou nezávislost. Otec mu nezabrání v jeho úmyslu, nezbaví ho svobody, dá mu, co mu patří. Tak ho činí plně odpovědným za to, co bude činit. Synův hřích je v podobenství popsán: "Rozmařilým životem svůj majetek rozházel." Teprve když hynul hladem, pochopil hloubku svého hříchu: chtěl být sám svůj, odmítl závislost na otci a sebe povýšil na Boha. Bible viní z hříchu celého člověka. Hřích je osobní rozhodnutí, které určuje celou jeho existenci. Vytváří nový způsob života, osvobozuje člověka z Božích rukou, a to totálně. My, hříšníci, máme s hříchem tu zkušenost, že nejprve se nám zdá, že jsme zhřešili jen částí své osoby. Rádi dáváme za pravdu těm, kdo učí, že hřích se netýká celého člověka, ale jen jeho nižší části, těla, jeho zlých náklonností. Teprve pod vlivem Ježíšových kázání poznáváme, že hřích si namluvil celou naši osobnost a zmocnil se jí. Ovládl naše srdce. Odtud jako z generálního štábu vychází zlá vůle, které se chápou naše jednotlivé části, jednou je to spíše tělo, podruhé duše, které posluhují hříchu. Avšak celek je víc než jednotlivé části. Člověk ve své totalitě vstupuje do vzpoury proti Bohu. Proto byl celý vyhnán z ráje.

Mýtus o pádu člověka končí sdělením: "Východně od zahrady v Edenu usadil Bůh cheruby s míhajícím se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života" (Gn 3,24). Otevřel ji nový cherub bez meče, Ježíš Kristus, který položil život, aby hříšníkům daroval odpuštění hříchu. To je poslední slovo, které Bible pro nás má.

Díky Bohu!

Josef Veselý

Hromádkův „Emanuel Rádl“ po 60 letech

Nestává se v České republice často, aby se vydavateli teologických knih podařilo vydat dvě knihy v jednom kalendářním roce. Navíc knihy dávno rozebrané a marně žádané a k tomu od autora, který za svého života byl a ve svém díle je špičkovým českým evangelickým teologem – prof. dr. J. L. Hromádky.

Tím editorem, podobně jako v případě Hromádkova „Masaryka" v 1. pololetí 2005, je Milan Opočenský a vlastním vydavatelem je dnes už renomované nakladatelství Luboše Marka v Brně.

Hromádkova kniha (celým názvem „Don Quijote české filosofie Emanuel Rádl 1873 – 1942“) má zvláštní historii. Její autor prožíval nacistickou okupaci ve Spojených státech a zde dostal v roce 1942 zprávu o úmrtí svého dlouholetého staršího přítele. To byl silný podnět k tomu, že ve velice krátké době napsal a v tiskárně Newyorských listů knižně vydal své jedinečné svědectví o Emanuelovi Rádlovi. Hromádka knihu po válce a svém návratu do Československa částečně doplnil a opravil a v roce 1946 připravil k novému vydání. To bylo právě před 60 roky.

Také třetí vydání je doplněno. Tentokrát ovšem ne původním autorem, ale jeho dvěma žáky a pozdějšími kolegy. Delší studie Jana Miliče Lochmana, zřejmě jedna z jeho posledních prací vůbec, je zařazena jako předmluva. Studie Milana Opočenského uzavírá knihu jako její doslov.

V osmi kapitolách knihy: „V soumraku včerejška – Filosof mezi válkou a revolucí – Filosofie programem pro reformu světa – Rádlův spor s liberalismem - Rádl mezi Čechy a Němci – V čem je smysl československých dějin? – Lidská duše a sociální řád – Věřící filosof a poslední soud" J. L. Hromádka jednoznačně přesvědčuje, že se mu podařilo vykreslit hloubku a šíři Rádlovy osobnosti. Sám pak po několika úvodních stránkách hodnotí E. Rádla jako jednoho z největších filosofů dvacetiletí první republiky. Píše o něm, že v této době přesahoval hloubkou svého pohledu, pronikavostí svého myšlení a životností svého zájmu všechny ostatní české filosofy. A na jiném místě, že „Rádl žil myšlenkami velkých myslitelů světových, ale pokoušel se vystihnout nejtěžší soustavy filosofické jako odpověď na naše všední otázky...“ Rádl podle něho vyšel z Masaryka, žil z Masaryka, a přece šel přes Masaryka dále do bouřlivých výšin poválečné doby.

Ostatně Hromádka právem v knize o Rádlovi bezpočtukrát připomíná Masaryka. Oba dva totiž - Rádl i Hromádka - na něj navazují, s otevřenou kritičností s ním hovoří a tak myšlenkově vyrůstají a zrají. Tato spřízněnost s Masarykem nesporně přispěla k tomu, že „v novodobém českém vědeckém životě nebylo snad přátelství tak bezvýhradného a spolupráce tak solidární, jako byl svazek mezi E. Rádlem a J. L. Hromádkou"
(J. M. Lochman v předmluvě).

Neodpustím si, abych nedoporučil čtenářům našeho týdeníku Hromádkova „Emanuela Rádla" parafrází jeho vět ze závěru knihy: „Čtěte ho, a nějak zapomenete, že čtete Hromádkova „Rádla", a zdá se vám, že k vám mluví někdo, kdo nahlédl do událostí našich posledních let. Všechny těžké otázky dnešní jsou u něho vysloveny s naléhavostí, které se nemůžete vyhnout."

Jan Štěpán

Televize

19. března ČT1

Cesty víry - 14.15 h

V pražských Cestách víry můžete sledovat dramatický životní příběh zahradního architekta Milana Havlína, který proměnil Montreal a jeho okolí v kvetoucí zahradu. V mládí se spolu s kamarády, mezi kterými byla i jeho budoucí žena, zúčastnil na Vysočině odboje proti komunistům. Díky zradě byla odbojová skupina odhalena a její členové odsouzeni. M. Havlín k trestu smrti. Přežít mu pomohla víra v Boha.

Křesťanský magazín - 14.35 h

V Křesťanském magazínu z Prahy probereme biblický skandál vymrskání peněžoměnců z chrámu. Má co říci ke znovu otevřenému problému náboženského násilí? To ohmatají pánové Vacek a Vávra. Vypravíme se za poklady středověkého výtvarného umění a nahlédneme do dobrodružného a barvitého světa náboženství u nás i ve světě.

Připravili: M. Otřísal, J. Čumpelík, D. Brůhová, režie J. Brichcín

Katolíci versus evangelíci

Dokončení ze str. 2

nepochybuju, že podle toho také žil.

Ovšem já jako evangelík jsem k tomu kázání nemohl říci své amen, protože zrovna v této věci se s katolíky rozcházíme. Od doby reformace my evangelíci tvrdíme, že nikoli naše skutky, nýbrž naše víra se líbí Pánu Bohu. Spoléháme na Boží milost, a ne na vlastní zásluhy. K tomu nás přivedl reformátor Martin Luther. On byl původně katolík, augustiniánský mnich, upřímně hledající člověk. Dělal mnoho dobrých skutků, jak bylo tehdy zvykem, a nastřádal hromadu zásluh, aby obstál před Boží spravedlností. Jenže si pořád nebyl jist, jestli už má těch zásluh dost, a hrozně se tím trápil a měl z toho stres, i když tenkrát se tomu ještě tak neříkalo. A právě tehdy, ve chvíli těžkého vnitřního duchovního zápasu a boje, dospěl k osvobozujícímu poznání, že "spravedlivý z víry živ bude" (Ř 1,17), a ne ze svých zásluh. Jinými slovy, víra nás činí spravedlivými před Bohem, nikoli naše skutky. Tak i my evangelíci, dědicové reformačního odkazu, věříme spolu s Lutherem, že ospravedlněni jsouce z víry, pokoj máme od dobrých skutků, které už nás netrápí. Dobrými skutky se nezabýváme a o zásluhy se nestaráme. Tím ušetříme spoustu času i peněz. Proti katolíkům jsme v nesporné výhodě. Slyšel jsem, jak jedni mladí manželé, praktikující katolíci, zpytují každý večer společně své svědomí, zvažují, co dobrého udělali za ten den a jestli toho bylo málo nebo dost - zatímco my evangelíci se můžeme dívat na televizi, pochopitelně jen na hodnotné pořady. Až potud bychom mohli být jako evangelíci spokojeni.

Je tu však jeden problém, na který dosud nikdo neupozornil, aspoň ne na stránkách Kostnických jisker. Pán Ježíš totiž nikdy nemluvil o ospravedlnění z víry, ba naopak často zdůrazňoval potřebu dobrých skutků. Jen jedinkrát o někom řekl, že byl ospravedlněn, nikoli však z víry, nýbrž pro svou pokoru, a to byl ten celník ze známého podobenství o farizeu a celníkovi z L 18,9-14. Opětovně připomínal, že je třeba konat dobro, a to i v sobotu (Mt 12,9-14). Také tomu říkal "nesení dobrého ovoce", což je spolehlivý klíč k určování dobrého či špatného stromu. Sám dobře činil všechněm, často až do úplného vyčerpání. Tak i my křesťané uprostřed tohoto světa, jehož skutky jsou zlé, máme následovat Kristova příkladu a řídit se jeho příkazem: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, který je v nebesích.“ (Mt 5,16)

* * *

Možná cítíte spolu se mnou, že tento důraz, který kladl náš Mistr a Pán na dobré skutky, nesouhlasí tak úplně s naším evangelickým pravověřím, není-li s ním dokonce v rozporu. Jak je to možné? Podle mého prostého laického rozumu se nabízí dvojí vysvětlení:

1. Dovedeme si představit, že Panna Maria, Matka Boží, vychovávala svého Syna katolicky. A je známo a víme z vlastní zkušenosti, že v čem byl kdo vychován, v tom se cítí doma. Tak se Pán Ježíš cítil být katolíkem a pochopitelně měl katolický názor na dobré skutky. Tomu by nasvědčovala i okolnost, že jmenoval apoštola Petra, římského biskupa, svým prvním náměstkem.

2. Je však také možné a více se podobá pravdě, že ono opravdu záleží na našich skutcích, a to v míře daleko větší, než si my evangelíci myslíme. Při vší vděčnosti za reformaci, která vysvobodila církev ze zajetí přebujelé středověké záslužnické zbožnosti, přestože až dosud fandíme Martinu Lutherovi a jeho odvážné víře, si přiznejme, že jeho problém už naším problémem není. Nebo snad víte o někom, kdo se dnes ptá: Jak jsem spravedlivý před Bohem? Já to rozhodně nejsem. Nevím, jestli to, jak jsem se v životě zachoval vůči některým lidem, mrhal časem a zakopával hřivny, může být nějakým způsobem odpuštěno, ale ospravedlnit se to nedá v žádném případě.

My dnes máme jiný problém, který v Lutherově době ještě neznali. My se ptáme, jak ospravedlnit svou víru před lidmi, kteří ji s námi nesdílejí, přede všemi, jimž je naše víra záhadou, přežitkem, zbytečností nebo bláznovstvím. Naše doba nedá na žádnou víru a nikdo není ospravedlněn tím, že v něco nebo v někoho věří. Lidé dnes uvažují zcela prakticky a jediné, co je dokáže přesvědčit, jsou skutky a činy. Chceme-li dnes ospravedlnit naši křesťanskou víru před světem, který nevěří, pak naše poctivá, obětavá práce a čestné jednání jsou jediným způsobem, jak to dokázat.

* * *

Když tedy shrneme, co jsme až dosud řekli k našemu tématu, vidíme, že není zas tak velký rozdíl mezi evangelíky a katolíky a že my obojí jdeme různými cestami k témuž cíli. I katolík dnes dobře ví, že potřebuje Boží milost k tomu, aby mohl konat skutky opravdu dobré (říká tomu milost posvěcující), a že se neobejde bez Boží pomoci, má-li v tom úsilí vytrvat a vidět smysl života (za přispění milosti pomáhající). "Všichni se musíme ukázat před soudným stolcem Kristovým, aby každý dostal odplatu za to, co činil ve svém životě, ať dobré či zlé." (2K 5,10) Bůh nikomu nestraní, a tak ani Pán Ježíš nenadržuje katolíkům ani evangelíkům. Modlil se za to, aby všichni byli jedno (J 17,21). A proto "upřímně se majíce v lásce, rosťme v toho všelijak, kterýž jest hlava, totiž v Krista". (Ef 4,15)

V. Hajský

Inzerce

Obecně prospěšná společnost Memento Lidice vyhlašuje 2. kolo výběrového řízení na obsazení funkce ředitele Memento Lidice o. p. s. na zkrácený úvazek.
Jedná se o řízení DPS pro 11 seniorů v Lidicích. Na vyžádání budou zaslány podrobné požadavky a podmínky, případně umožněna návštěva zařízení.
Písemné nabídky se strukturovaným životopisem a s tel. kontaktem zasílejte do 31. 3. 2006 na adresu:
Memento Lidice o.p.s.
J. Stříbrného 162, 273 54 Lidice
tel.: 608 860 515,
e-mail: memento.lidice@cbox.cz

č. 9

Nakladatelství Eman právě vydává:
Kol., Český atheismus - příčiny, klady, zápory (Sborník Speku 11)
Sborník textů o „ne/náboženském“ stavu české společnosti, jak k němu došlo a co tento kontext znamená pro církev.
Obsahuje přednášky Jana Čapka (Víra, atheismus a absurdita), Prokopa Remeše (Víra, atheismus - vliv na duševní zdraví), Jana Šimsy (Dialog s marxisty - naděje či slepá ulička?), Tomáše Halíka (Nevíra jako součást víry), Oty Halamy (Kořeny českého atheismu), Jana Sokola (Dětinské představy o náboženství) a Zdeňka Nešpora (Sociální dopady atheismu na společnost).
88 stran, 79 Kč, „K“ 55 Kč
Objednejte u EMANA
Husova 656, 256 01 Benešov
tel.: 317 722 215, http://eman.evangnet.cz

Pozvánky

Českobratrská církev evangelická - Betlémská kaple na Žižkově: Srdečně zveme na přednášku **ThDr. Jiřího Mrázka: Syn Davidův v Matoušově evangeliu**. Koná se ve čtvrtek 23. března v 18 h ve vytopené kruchtě Betlémské kaple (Prokopova 4/216, 130 00 Praha 3).
Jak se k nám dostanete:
tram 5, 9, 26 (Lipanská)
autobus 136 (Rokycanova)
autobusy 207 a 133 (Tachovská)
Více na: www.volny.cz/cce.zizkov

* * *

Vesna uvádí knihu

V říjnu uváděla nejprve brněnská a pak pražská YMCA knihu Mileny Šimsové „V šat bílý odění“, svědectví a záznamy vyprávění o odbojářích z okruhu Ymky a Akademické Ymky. Brněnská Vesna nyní představí autorku v rámci cyklu o osobnostech města Brna 22. 3. 2006 v 16 h v zahradním sále Vesny, Údolní 10, Brno. Knihu představí sama autorka, pořad hudebně doprovodí nadějný houslista Tomáš Vtípil. **(jš)**

Na začátku

Pokračování ze str. 1

s babylónskou mytologií, je vědomí a vyznání: měsíc a hvězdy, země a moře, zvířata i posvátné háje - to nejsou žádná božstva. Ostatně opět i v dnešní době - ve jménu jistě svrchovaně naléhavého ekologického úsilí o ochranu země - se někdy zas stvoření zbožšťuje. Právem se nám křesťanům vytýká, že jsme zapomněli na odpovědnost za stvoření. Ovšem na druhou stranu i novodobé zbožšťování stvoření je extrém: To, co je božské, nepotřebuje naši lidskou péči a opatrování. Stvoření si však žádá a právě dnes svrchovaně potřebuje vděčné a odpovědné přijímání. Pádným zdůvodněním pro to je také vyznání, že všecko na zemi i v kosmu vyšlo z Boží ruky. Ale podle Bible tu nemá jít o zbožšťování ani božskou úctu. A proto, když Babylóňané vzývali zemi, Boží lid odpověděl: „Zemi se klanět nebudem, protože i zem je Božím stvořením. Žádným božstvem.“ A když se Babylóňané třásli před mořem, Boží lid směl vyznat v radostné, svobodné víře: „Proč bychom se třásli před mořskými mocnostmi zla? Vždyť našemu Bohu stačil obyčejný, sypký, nejtvárnější písek, aby z něho postavil moři hráz, kterou nepřejde.“ Tak krásně to vyjádřil, také v době babylónského exilu, prorok Jeremiáš.

Jan Nohavica
Pokračování příště

Bohoslužby

19. 3. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

10/2006

22. března 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

O přirozeném poznání Boha
Josef Veselý

Učení o dědičném hříchu je nosné
Adam Balcar

Veřejně prospěšné práce: Ostuda?
Jan Kašper

Neodvratně propleteni
Miloš Hübner

Evangelické lidové zvyky

Zvyk je obecně něco, co člověka udržuje a zakořeňuje v rodině i v okolí. Čím jsme starší, tím je silnější. Je to nejvíc vidět na starších lidech: když jsou vytrženi ze svého prostředí, tedy ze svých zvyků, své zbožnosti, ze svého domku, ze své rodiny, pak to často vůbec neunesou. Stačí nám jen, když nespíme na své posteli nebo nesedíme na své židli.

Je těžké definovat evangelické lidové zvyky nebo lidovou zbožnost. Trochu pomocí nám může být z literatury, co je lidovou zbožností v Římskokatolické církvi. Ta má znamenat všechny způsoby jednání, které jsou rozšířením liturgického života (bohoslužeb) církve, např. soukromé modlitby, růženec, konání poutí, křížová cesta, uctívání ostatků a třeba i náboženský tanec. Takovou zbožnost, zvyky a obyčeje nepraktikují jen zbožní a prostí laici, ale i vzdělanci, kněží včetně biskupů a papeže. V evangelictví zní slova lidové zvyky a lidová zbožnost už předem nějak nepříznivě, dá se říci, že jsme ke slovům i jevu poněkud nespravedliví. Nevím, zda se někdo dříve snažil zabývat evangelickými lidovými zvyky, tradicí (ta se liší od ř.k. posvátné tradice), lidovou zbožností nebo i pověrami. Může být mnoho námitek, např. na roztříštěnost evangelictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, kde mohou přejímat lidové zvyky; existuje jen málo čistě evangelických ostrůvků. Těžko povědět, zda i jiné reformační církve, které k nám přicházely s evangelizací nebo se oddělovaly od jiných církví postupně, a to od 19. století až do dneška: např. baptisté, CB, metodisté, adventisté, CČSH, Křesťanské sbory, Apoštolská církev, současná JB, křesťanská společenství atd., za svou poměrně krátkou existenci v naší zemi mají nebo převzaly nějaké lidové tradice.

Když jsem studoval na stavební fakultě VUT v Brně, byli jsme tam seznamováni vedle obtížného technického oboru také s lidovou architekturou, a to stavení, seníků, stodol, tolerančních kostelů, a též s lidovými zvyky. Stejně tak by se měla bohoslovecká fakulta zabývat tím, co mezi lidmi ještě žije, novodobě se zabydluje a ještě zabydlí. Obor by mohl patřit do systematiky nebo do praktické teologie. S tím jsem se na evangelické bohoslovecké fakultě po dobu mého někdejšího dálkového studia nikdy nesetkal. To potvrzuje v jednom svém příspěvku v Českém bratru farář Josef Hurta z Javorníka: „Nikdo nás neučil pracovat s lidovou zbožností…" Tomuto mladému kazateli rozumím, byl jsem jeho předchůdcem na uvedeném jednom z nejživějších a přitom snad nejtradičnějším sboru v ČCE. Tento sbor by mohl být modelový, ale kdo by čekal nějakou heretickou, pověrčivou víru, bude zklamán. Po řadu desítek let ho poctivě vychovával farář Václav Procházka. Co to bylo a je dětí, co to bylo a je konfirmandů, křtů, svateb a pohřbů, to si nedokáže téměř nikdo představit. Bratr Procházka rostl pod kazatelnou dr. Viktora Hájka v Brně, kde se brala velmi vážně biblická zbožnost. Ovšem i v tomto kraji včetně Hrubé Vrbky a Velké nad Veličkou jsou silně rozvinuty lidové zvyky, lidová zbožnost, silná tradice, kterou by jistě někteří chtěli jako nepotřebnou odbourat. Tam jsem se právě naučil nepodceňovat lidi, brát vážně jejich zvyky a nehrát intelektuála s přemírou cizích slov, aby čtenáři a posluchači museli pro porozumění užívat nějaký slovník cizích slov, pokud ho ovšem mají. Přestal jsem se stydět, že nepoužiji neznámá slova, když máme dost adekvátních českých slov. Vždyť ten, kdo sice nerozumí psaní a řeči tzv. intelektuála, mě může svým životem, znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi zahanbit a skutečně zahanbuje a většinou se neposmívá, že neumím a neznám, co umí on.

Největší částí evangelických lidových zvyků byl - a někde ještě je - vzdor (opozice) vůči katolictví. Stejně jako u dospívajících děti k rodičům nebo u politických stran, kdy se opozici nepřiznává téměř nic dobrého. Tomu starému evangelickému vzdoru se nemůžeme ani divit. Násilné převádění Čechů po Bílé hoře na katolictví udělalo své a ani po vydání Tolerančního patentu nebyly podmínky evangelíků zdaleka ideální. Třeba to, že nesměli mít věž a zvony, vždyť zvonění rozměřovalo čas, ale v evangelických obcích to nebylo možné. Jako balzám na duši jsou slova kardinála Berana na II. vatikánském koncilu v září 1965, kde vyjádřil lítost nad tím, co bylo jménem katolické církve vykonáno proti svobodě svědomí. V 17. stol. např. vnější donucení velké části českého národa, aby přijal opět katolickou víru.

Pokračování na str. 3

Typickou evangelickou stavbou je kostel v Litomyšli

Na začátku
Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 9

II.

„A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, bylo to velmi dobré."
(1M 1,31)

V tomto pojetí je stvoření odbožštěno, ale zároveň je mu dáno - vyznáním, že všechno vyšlo z Boží ruky - to nejskvělejší předznamenání: to, co stvořil Bůh, je krásné a velice hodnotné. A věru zaslouží si i našeho odpovědného a šetrného přístupu.

V těchto souvislostech byla tedy před dvěma a půl tisíci léty písemně zachycena biblická zpráva o stvoření. Samozřejmě, že i my dnes dáváme své vyznání víry, že všecko vyšlo z Boží ruky, do svých souvislostí s poznatky dnešní přírodovědy. Takové srovnávání je jistě namístě. Ale i tady je třeba si počínat skutečně věcně. Jak bylo napsáno výše - nelze proti sobě stavět ani jen tak smíchat vědecké, popisné vyjadřování s básnickou, chvalozpěvnou, oslavnou řečí srdce.

Velmi často se i dnes v některých fundamentalistických kruzích ultimativně zdůrazňuje šest stvořitelských dní v popisném čtyřiadvacetihodinovém cyklu. Četl jsem v jedné zvláště nepodařené brožuře tohoto druhu, že prý už ten první stvořitelský den byl solární. Ale stvoření slunce podle první biblické zprávy připadá až na den čtvrtý! Jak tedy může být už ten první den solární!? Bazírovat vehementně třeba na těch šesti stvořitelských dnech v jejich čtyřiadvacetihodinovém vymezení, nebo z těch šesti dnů udělat šest dlouhých časových epoch je v posledu nevěcné, cizí původnímu biblickému zvěstnému záměru.

Nejde tu v prvé řadě o šest dnů, ani o šest miliard let, ani o vývoj od nižších druhů až k člověku, ani o velký třesk, ani o pořadí jednotlivých stvořených věcí..., ale to nejdůležitější a potěšitelné je, že Pán Bůh je u zrodu všeho - živého i neživého. „Kolik je slunci let, milion nebo pět", jak se zpívá v jedné písni, to je mému srdci nakonec jedno. Ale jestliže smím věřit, že nade vším a nade všemi i nade mnou je Pán Bůh, všemohoucí Stvořitel a milující Otec, pak vím, odkud jsem přišel a kam jdu, i když je moje cesta neznačkovaná a neprošlapaná.

Chtěl bych se ještě slůvkem dotknout jedné staré teorie, která také vznikla už v dávných dobách nesprávným chápáním biblického svědectví o stvoření. Je to takzvaná geocentrická nauka. HÉ GÉ je řecky „země" a centrum je pro změnu latinsky „střed".

Takže geocentrická nauka tvrdí, že středem celého vesmíru je země. Kolem tohoto tvrzení bylo mnoho debat už na začátku novověku. V té souvislosti se proslavil například Galileo svojí historickou větou: „A přece se točí!" Dnes už všichni s jistotou víme, že ve fyzikálním smyslu opravdu neplatí, že by byla země středem.

Jan Nohavica

Pokračování příště

O stvoření z ničeho

Bůh je podle biblického svědectví a zvlášť podle evangelia Ježíše Krista Bůh nejen na počátku, ale před počátkem všech věcí. V takového Boha věříme. Dřív než jsme byli počati, i potom, co skončíme svůj život, Bůh vládne neomezeně nad vším, ovšem i nad smrtí. Tento Bůh nás drží ve své moci a učí nás nebát se. Ani smrt nás nemůže od něho odloučit. Nevěděli bychom to a nemohli tomu uvěřit, kdyby nám to Bůh neoznámil svým slovem. Děkujme mu, že jsme mu uvěřili a vyšli na cestu víry! Jdeme - kam jdeme? K Bohu, který nás Kristovým slovem povolal k naději v nový život z moci Boha, který je tu dřív a podmiňuje svou přítomností absolutně všechno. Toto evangelium je obsaženo v křesťanském učení o stvoření z ničeho. Nejednou, opakovaně jsem dětem ve škole vysvětloval rozdíl mezi stvořením a vyráběním: jen Bůh je schopen stvořit, lidé dokáží jen vyrábět. Bůh stvořil vše z ničeho, můj otec, truhlář, potřeboval dřevo, jinak nemohl nic vyrobit. Bůh jen řekl slovo a stalo se, co chtěl, aby bylo. To jeho slovo se stalo tělem v Ježíši Kristu a tak se dostalo až k nám. Jako posluchači Ježíše Krista se divácky účastníme na Božím stvořitelském díle, jež nepotřebuje žádný materiál, ale pouhým slovem uskutečňuje vše.

Tomuto tvrzení víry více odpovídá novozákonní svědectví o Ježíši Kristu, Božím slovu, jež bylo na počátku a stvořilo vše, než starozákonní svědectví, které vidí vedle Boha jakýsi neuspořádaný materiál, beztvarý, chaotický, temný, z něhož by měl Bůh teprve něco vytvořit (Gn 1,2). Je to pozůstatek pohanského mýtu, jenž vypráví o stvoření jako o uspořádání původního chaosu. V Bibli však zvítězila novozákonní myšlenka, která nesnáší vedle Boha Stvořitele nějaký materiál. Bůh z ničeho stvořil vesmír. Z ničeho znamená, že Bůh neměl a nemá při svém stvořitelském díle po ruce žádný materiál, ani žádného anonymního partnera. Vedle Boha není ani "nicota". Bůh neformuje ani nicotu, je sám při svém díle. Hlásí se k němu s plnou odpovědností. Ví o svém stvoření a nevzdává se ho, neobrací se k němu zády a tak utěšuje všechny syny a dcery lidské. Stará se, abychom neměli žádný nedostatek. Opakujme si ke svému utěšení, že před vším stvořením je jen Bůh a jeho slovo. Stvoření včetně mne a tebe má svůj základ a původ v samém Božím slovu. Tak čteme v Novém zákoně, že "na počátku bylo Slovo a všechno povstalo skrze ně" (J l,l-3), což Starý zákon vložil do slov:"Bůh řekl a stalo se tak" (Gn 1,6). Už jsme slyšeli, že se na stránkách Starého zákona setkáváme s myšlenkami, které pocházejí z pohanského mýtu o stvoření z něčeho - z původního chaosu přemožením livjátana (Ž 74,14) nebo přikrytím propastné tůně (Ž 104,6). Z Nového zákona všechny podobné zmínky o boji s nicotou zmizely. Jen sám Bůh a jeho slovo se účastní při stvoření. Židovstvo se ve své pozdní literatuře přihlásilo k myšlence stvoření z ničeho: "Věci, které jsou, z těch věcí, které své bytnosti neměly, učinil je Bůh" (2 Mak 7,28),"ano i lidské pokolení také učiněno jest". V Novém zákoně se toto učení objevilo v listu Židům 11,3: "Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného." Apoštol Pavel pak vysloví v té věci poslední slovo: "Bůh povolává k bytí to, co není" (Ř 4,17). Z toho je patrno, že Starý zákon (Gn 1,2; Iz 45,7) naznačuje, co

Dokončení na str. 4

K čemu je dobrý půst

2 K 5,19-6,10 (2 K 6,1-2,10)

Čtyřiceti dnům, které předcházejí velikonočním svátkům se říkává období postní Proč zrovna čtyřiceti a proč zrovna půst? Číslo 40 je v biblických příbězích časté: tolik let putoval lid přes Sinaj při uzavření smlouvy s Hospodinem. Proto 40.

I Nový zákon to číslo užívá: tolik dní pobýval i Ježíš na poušti, kde se postil a bránil se ďábelským pokušením. A tak církev začala slavit někdy ve čtvrtém století čtyřicetidenní půst, který chápala jako zápas s pokušením, s ďáblovými skutky.

***Zápas se skutky ďáblovými*, to zní docela vznešeně a starobyle. Asi si pod tím lze představit ledacos. *Služebníci praví mají věcí zlých a pohoršitelných utíkat a ctnostmi svatými se skvět*, praví Kraličtí překladatelé v sumáři k textu, který se v postním období v církvi odedávna čítával.**

Chráníte se zlých a pohoršlivých věcí a skvíte se svatými ctnostmi? Pro odpověď je asi třeba nejdřív upřesnit, co se takovými ctnostmi míní a co přesně znamená chránit se zlých věcí. Abychom si nevymýšleli, podívejme se přímo do dopisu, o němž je tu řeč.

„Prokazujeme se ve všem jako Boží služebníci," píše autor toho úryvku, apoštol Pavel, a dodává k tomu seznam situací, o které není co stát. O pět kapitol později to zopakuje podrobněji: usilovně jsem se namáhal, několikrát jsem byl ve vězení, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře, pětkrát jsem byl odsouzen ke 40 ranám bez jedné, třikrát jsem byl trestán holí, jednou kamenován, třikrát s lodí ztroskotal, noc a den jako trosečník strávil na širém moři a stále jsem byl v nebezpečí – na řekách, mořích a v pustinách, v nebezpečí od lupičů, od pohanů, od vlastního lidu, mezi falešnými bratry, o hladu a žízni…

Dobrodruh. Je toto ten pravý ctnostný život? Jelikož apoštola Pavla známe, odpovíme nejspíš: ano, proč ne? I se vším tím riskováním, se soudy a kriminály? A proč ne? „Život svatými ctnostmi ozdobený" neznamená, že nic z toho nemůže přijít (myslím si, že apoštol Pavel žil také *požehnaný* život – a ani toto slovo neznamená, že by žádné útrapy nemohly přijít).

A co tedy jsou ty *svaté ctnosti*? Je tu uvedena celá řada slov (bezúhonnost, poznání, trpělivost, dobrotivost…) – ale to by tak hrálo, vybrat si z dopisu pár slov a vzít je jako vzor a příkaz, jak musíme žít. To nejde: napřed se musíme podívat, v jaké souvislost jsou zařazena.

Než se začnu rozhlížet, jak máme žít, musím se napřed ještě podívat, proč bych to měl dělat.

A to proč je následující (teď budu – velmi volně – citovat Pavlovy myšlenky): *Teď máme všelijaké starosti radosti, a jednou to bude jinak. Budeme muset svléknout pozemské tělo a obléknout jiné. Na to smrtelné převlékání se člověk netěší, kdyby tak šlo obléknout to nové jako svrchník už teď… Ale ať – žijeme přece z důvěry, že je to všechno (tedy že jsme i my) v Božích rukou. Je to Bůh soudce, dobře ví, co děláme dobrého a co zlého, protože nám vidí do srdce.*

A tak se Bohu chceme líbit, to se rozumí. Copak to není nic nového: ve všech náboženstvích se lidi snaží zalíbit Bohu. Tady u nás je ale cosi navíc, cosi nového: Totiž Boží syn, člověk jako my, díky kterému Bůh řekl, že se s námi lidmi smířil. Dokonce i s budoucími generacemi. Já to zkrátím: Není třeba, abych meditoval, jak bych se mu líbil – líbím se mu. Ne snad proto, že bych byl vznešený, krásný, výkonný, to kvůli něčemu jinému: Sláva na výsostech Bohu, na zemi pokoj a lidem dobrá vůle – Bůh v nich má zalíbení.

To všecko víte, to jsem vám říkal a psal už dávno, Když to víte, moc vás prosím: smiřte se s Bohem!

Na chvíli teď opusťme apoštola Pavla – jen abychom si připomněli, že když Ježíš vyzývá lidi k životnímu obratu, dělá to proto, že se přiblížilo království Boží. Obrácení neboli pokání neznamená jen s okamžitou platností škrtnout minulost (teď jsem jiný či jiná, jen žasněte). Chápu ten obrat jinak: Tak, že je Boží svět, Boží panování na dosah, tak blizoučko, že by byla škoda jít někam jinam, tak se otočme a i s tou svou minulostí a přítomností pojďme za ním. To je poslušnost, to je víra. Spolehnout se na Boží pozvání, na Boží moc, která mě nasměruje, kam mám jít.

Apoštol Pavel vlastně říká něco podobného (pokračujme ve velmi volné citaci): *Pojďte začít jinak, nově; Bůh lidem nepočítá jejich provinění. Proroci kdysi slibovali čas příhodný, čas spásy – tak to je právě teď, abyste věděli. Teď, v tom našem nynějším šatu a domově, zrovna teď o nás Bůh ví a přijímá nás se vším všudy. Jen mám starost, abyste tuto Boží milost nepřijali naprázdno, bez užitku, bez skutečného smíření!*

Na moment zas Pavla opusťme. Jsou dvě party lidí, o které tu lze mít starost. První z nich, to jsou ti, kdo víru pojmou jen jako slovní záležitost a dál už nic – nenásleduje už žádná „poslušnost" , tj. dělat to, co chce Bůh (a to je odpuštění, láska, pravdivost atd…). Druzí, to jsou lidé, kteří jsou naopak „poslušní" jak nejvíc umějí: co všechno dobrého dělají, a kolika zlých věcí se pečlivě vystříhají! Což o to, to je dobře, že se tak snaží. Jenže (je tu jedno jenže) poslušnost znamená věřit Bohu. Není to žádné sebelepší dílo, naopak: vím, že na své skutky před Bohem spoléhat nemůžu. Ve víře přece vím, že mou spásu naplnil výhradně Bůh. Tomu, abych si mezi lidmi postavil pomník, tomu musím obětovat kus své svobody. A Bůh to míní právě opačně: abych o svobodu nepřišel (však pomník stejně dlouho nevydrží, svoboda je víc).

***Bůh lidem jejich nepravosti nepočítá, tak to smíření přijměte – ať Boží milost neberete naprázdno*, praví Pavel. A to je to proč, o kterém jsem mluvil. Proč žít tak či onak – protože máme pro další život skvělou startovní čáru (a má-li kdo k noze přikovanou kouli, soudce-Bůh se nabízí, že mu ji pomůže nést). Pak teprve přijde to, *jak*, jak žít:**

Přece tak, abychom tuto startovní svobodu nepopřeli. Párkrát ve vězení, párkrát bit, jednou kamenován – leccos může přijít včetně hladu, nebezpečí a falešných přátel, a to pak chce trpělivost, „dlouhodechost", neztratit z očí Boží zaslíbení a nevzdat lásku.

Procházíme slávou i pohanou, zlou i dobrou pověstí,mají nás za svůdce a přece mluvíme pravdu…

Tak a teď jak to souvisí s postní dobou, s oním zápasem proti ďáblovým svodům a skutkům? Tak, že „ďáblovy skutky" občas výhled na Boží zaslíbení zakryjí. Třeba lákadlem, bez kterého z ničeho nic nemůžu být (a je vcelku jedno, co to je), nebo tak, že mi naději zakryjí nějakými škaredostmi, abych se cítil beznadějně. Nebo třeba tím, že se ještě víc poženu za svatým a ctným životem, tak horlivě, že pro Boží milost nebudu mít oči, uši ani čas.

Proto půst. Zkuste ho vzít třeba jako *40 dnů* bez otupělého spotřebovávání všeho, co máme, jako by to byla samozřejmost, 40 dnů bez přehnaného stresování, co všechno musím a ještě musím… *Prokazujeme se ve všem jako Boží služebníci*, píše se v Pavlově dopise, neboli: předáváme to o té startovní čáře dál, dalším lidem – no přece je nezahltíme nářkem nad svými těžkostmi (a už vůbec ne chamtivostí a špatností)! Aspoň 40 dnů, kdy – jak praví Pavel – *máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme*, čímž se samozřejmě nemyslí přetvařování, ale takový přístup k životu, který mi dovolí mít z něj radost. *Máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme, jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme, nic nemáme, a přece nám patří vše.*

Kázání Jana Keřkovského
ze sbírky Pozvánka pro nezasloužilé
(Mlýn 2001)

Volby se neodvratně blíží

Tak už víme, že 2. a 3. června půjdeme k volbám. Ta tam je ale radost, s níž jsme šli k prvním svobodným volbám v roce 1990, i k těm druhým, o dva roky později. Hrozí, že volební účast bude letos ještě nižší než kdykoli předtím.

Netroufám si zevšeobecňovat své zkušenosti a postoje, nicméně mám obavy, že nebudu jediný, kdo bude mít letos silný pocit, že dobře ví, proč koho nevolit, ale nemá žádné tušení, koho volit.

Smýšlím hodně pravicově, a kdybych mohl ODS posuzovat podle programu, rozhodnutí by bylo poměrně snadné. Je zde však několikeré ale.

Pan prezident ještě jako předseda ODS po aférách se sponzorskými dary prohlásil, že ODS za svá pochybení zaplatila vysokou politickou cenu. Měl pravdu. Nicméně vysoká politická cena neznamená skutečné pokání. A to jsem u představitelů ODS nijak nezaregistroval. Asi by již byli opatrnější, ale změnili se opravdu?

A pak je zde ta odpuzující malost: Na odpůrcích ODS musí být špatné prostě všechno. Nejsem sympatizant ČSSD, nemyslím si, že na rozkvětu ekonomiky má ČSSD ty zásluhy, jež si připisuje, růst zadlužení v dobách konjunktury se mi pranic nelíbí, podbízení se voličům o nic více - ale neschopnost uznat, že za vlády ČSSD země přes všechny výhrady začala výrazně prosperovat, svědčí o nedostatku velkorysosti.

Pojďme dál, k ČSSD. Programově jsou mi tito lidé cizí, přesto mě několika věcmi příjemně překvapili. Jediný ministr, kterého za vlády ČSSD zavřeli za korupci či podvody, byl jejich vlastní. Povrchnímu pozorovateli by se mohlo zdát, že jsou to body proti ČSSD. Já to vidím jako body pro. Špidla byl možná mediálně nešikovný, ale měl jednu u našich politiků vzácnou vlastnost: byl poctivý. Politicky jsem s ním nesouhlasil; jako člověk bych si s ním s chutí potřásl rukou.

Z pana předsedy Paroubka mám velmi smíšené pocity. Na jednu stranu dokázal věci pozoruhodným způsobem rozhýbat - v zemi, kde nejvyšším zákonem bylo „to nejde", jde o úctyhodný výkon. Na druhou stranu mám krajní nedůvěru k někomu, kdo se spojí „třeba s Marťany". Nemám na mysli pouze Marťany z KSČM, ale i ty z Číny či Íránu. Má ten člověk nějaké nepřekročitelné meze? Pokud ano, já je nevidím. Donedávna jsem si říkal: ČSSD je mi na rozdíl od ODS programově cizí, ale s korupcí na tom asi je o něco lépe.

O Marťanech ani psát nebudu, přes jejich vysoké preference. Marťané pro mne zůstávají Marťany. Vím, co této zemi provedli.

Nuže, zbývají lidovci. V poslední době se mi líbili čím dál víc, byť to bylo patrně dáno hlavně tím, jak moc se mi jiní protagonisté nelíbili. Proč ale tak hloupě zatočili s ODA?

S Unií svobody už počítat nelze. Lze ale doufat, že do sněmovny pronikne někdo, kdo tam dosud nebyl. Myslím si, že by to bylo jen dobře. Samo-zřejmě, nemyslím formace pana Železného a podobné podniky. Kdyby se ovšem na významné posty v této zemi dostali lidé formátu Jany Hybáškové, asi bych jásal. Zelení nejsou můj šálek kávy, ale ve sněmovně bych je viděl docela rád. Ano, přiznávám, mám pro ně zase takový negativistický argument: (Ještě) nejsou zkažení.

Konečně si neodpustím výzvu pro nás křesťany: Hodně se modleme o Boží milost! Snad se Bůh smiluje a dostaneme lepší vládu, než si zasloužíme!

Dan Drápal

Křesťané k registrovanému partnerství

Autor Daniel Ženatý zdůraznil, že "I křesťané jsou pro registrované partnerství" (LN 3.2.2006). Snaží se tak vypořádat s registrovaným partnerstvím. Uvádí výhledy evangelických institucí u nás i v zahraničí. Také deklaraci SpEKu (není jasné, zda jednomyslnou). Podle dostupných pramenů na rovině církevní jde ale spíše o otevřený rozhovor, usnesení grémií bývají často nejednoznačná nebo převáží k jednomu názoru nevýraznou většinou. Teologicky se mohou protestanté přít mezi sebou a budou-li to dva, dají dohromady tři různé názory. Unifikace nám není vlastní.

1. Co na to Bible?

Pisatel interpretuje tradiční sodomský příběh. Zdůrazňuje, jak město propadlo zlu na obecné rovině, jak se tam běžně ponižovalo a znásilňovalo. Skutečně, podle rabínských výkladů tam mělo panovat jakési antidesatero. Je však nutné používat tyto berličky? Jiní křesťané natáhnou biblický text jiným směrem. Veřejnost se v tom bude těžko orientovat. A vzkříšeného Spasitele bych už vůbec do dílčí úpravy registrovaného partnerství nebral jako rukojmí. Pisatel má ovšem pravdu, že Ježíš nám boří předsudky a odstraňuje bariéry mezi námi. Bezesporu odpustil cizoložné ženě a propustil ji s tím, aby už nehřešila. Později dá apoštolu Petrovi hororový sen, aby pochopil, že křesťané pohanského původu jsou si na roveň bez dodržení rituálních předpisů Zákona. Těžko však hledat výlučný názor Písma svatého na každý paragraf zákona či jeho nivelizaci, jak prochází naším parlamentem.

2. Rozum do hrsti

Avšak což nemůže křesťan mluvit o institutu registrovaného partnerství střízlivě a docela jednoduše vysvětlit, co dobrého či méně dobrého nám přinese? Stejně ateistovi jako křesťanovi? Není možné se vyjádřit obyčejně, civilně? Je proto pozoruhodné, že z liberálních pozic docela civilně odmítne registrované partnerství poradce prezidenta republiky Michal Petřík. Jaké rozumné důvody předložil? Připomíná, že pro mnohé se jedná o jakýsi meziprodukt ve snaze postavit partnerství posléze na roveň manželství v právech i povinnostech včetně adopce dětí. Manželství a rodina však požívají speciální ochrany od nepaměti. Nejde přitom o diskriminaci, nýbrž odvěký institut manželství i rodiny, a to je něco jiného. Varuje, že není radno si zahrávat s vytvářením nových zdrojů statutů a privilegií, které by byly srovnatelné s odvěkým institutem manželství a rodiny. Vedle Petříka se nekonvenčně vyjádřil i Pavel Bratinka, kterého nejspíš nikdo nepodezírá, že by nebyl otevřený a liberální: "Zájemci o registrované partnerství od nás nežádají, abychom je nechali na pokoji, ale něco naprosto jiného, a sice abychom jejich vztahům poskytli stejné společenské a právní uznání, jaké doposud poskytujeme manželstvím. ...Skutečně sekulární stát by měl odmítnout privilegovat nějaké vztahy jenom proto, že dnešní intelektuální móda prokazuje erotické přitažlivosti božský majestát."

3. Prostor pro otevřenost i ověřené hodnoty

Nemáme-li být unifikovanou společností bez osobního názoru, pak doufám, že hned tak se nebude povinně přijímat "instantní" norma a dokonce i názor a že by každý, kdo by se od něho odchýlil, byl považován za zabedněnce nebo dokonce stíhán. Je přece normální, že na tutéž věc mohou mít svobodní občané rozličné pohledy a rovněž v Českobratrské církvi evangelické bývají vedle konzervativnějších názorů inovované výhledy, či dokonce některými vnímané jako kontroverzní. K posunům ve vnímání ovšem také dochází a ani nejfundamentálnější jedinci už by dnes nikoho pro jeho orientaci nezavírali do vězení, jak se v řadě evropských zemí ještě v minulém století dálo. Sám patřím nejspíš k těm, kteří (staromilsky?) chápou rodinu a manželství jako základ státu. Sama dílčí registrace mne proto tolik nedrásá, jako vědomí, že institut rodiny a manželství je jedinečný, křehký a zaslouží si výsadní ochrany.

Jan Kašper

Evangelické lidové zvyky

Pokračování ze str. 1

Nejvíce se lidové zvyky projevovaly a někde stále projevují při pohřbech a ne vždy jen na venkově. V některých oblastech nesměla být při pohřebních pobožnostech v kostele rakev. Lidově to zdůvodňovali tak, že tělo bez duše tam nemá co dělat (viz níže). Pohřby bývaly z domu na hřbitov. Později, aby mohlo být shromáždění v kostele, buď nechávali rakev venku před modlitebnou (v Nosislavi u domu smutku), nebo ji umísťovali do předsíně, případně pod kruchtu u východu z kostela. Vzpomínám, jak má teta při pohřbu babičky si nechtěla jít sednout do první lavice, ale chtěla zůstat sedět vzadu, kde byla umístěna babiččina rakev. Teprve mnohem později, a nebylo to bez potíží, se hledalo pro rakev důstojnější místo. U římských katolíků je mrtvé tělo umístěno u obětního stolu, a to nohama k oltáři. Bylo mně vysvětleno, že je tím spoluúčastníkem shromáždění. Proto evangelíci dávají rakev v kostele tak, aby zemřelý směřoval hlavou ke stolu Páně, tedy naopak. Pak komunisté někde zakazovali, pod rouškou hygieny, umístit vůbec nebožtíka do kostela. Při doprovázení na hřbitov, kdy se cestou zpívalo, dechová hudba, zvláště světská nepřipadala v úvahu, což je napsáno i v dřívější agendě. Jednou jsem navštívil ve sboru těžce nemocného kapelníka a on mě žádal, abych mu slíbil, že až zemře, bude moci hrát na pohřbu jeho kapela. Já jsem to umírajícímu slíbil. Po jeho brzké smrti jsem měl vážné obavy ze staršovstva, poněvadž se měly porušit sborové zvyky, které se až striktně dodržovaly. Půlku cesty jsme zpívali, pak hrála hudba. Při spouštění do hrobu, aby se nikdo neurazil, jsme zpívali společně za doprovodu uvedené kapely. - Kazatel měl mít mimo kostel na hlavě biret (vždyť pokrývka označovala podřízenost jako u služebních pokrývek vojáků). Stoupnout si musel u hrobu do hlav, k náhrobkům, nejen proto, že je odtud lépe slyšet, ale že se katolíci staví v uličce u nohou. V některých dřívějších zprávách je uvedeno, že na pohřbech bylo i kázání, jen pokud si to rodina přála, jinak stačil společný zpěv. Někde stále nehází přítomní symbolicky hlínu do hrobu (vedle Horňácka i Heršpice) - asi dle Nu 19,16 *„Kdo se… dotkne… hrobu, bude nečistý po sedm dnů"*. Přítomní odcházejí bez projevů soustrasti - snad opět dle Nu 19,22: *…vše, čeho se dotkne nečistý (pozůstalý), bude nečisté, i člověk.* Zajímavý a dnes už těžko zdůvodnitelný byl předpoklad, že v neděli před pohřbem (pokud tam neděle byla) nemají blízcí příbuzní chodit do kostela, snad dle Nu 19,11. Člověk, který přišel do styku s mrtvým, byl nečistý, a proto dle Lv 7,20 se ani bohoslužeb nesměl zúčastnit. Nečistým byl samozřejmě i zemřelý. Někdy nebyla při pohřbu ani na rakvi květina. Snad místo zádušní mše se zvláště na Horňácku a v části evangelického Slovenska koná tzv. zpívání, v předvečer pohřbu pobožnost sboru s rodinou je nyní v kostele, dříve v domě smutku. Slovenská spisovatelka Zuzka Zguriška psala o těchto pobožnostech, když slyšela hlasitost společného zpěvu, že to byla poslední zkouška, jestli se mrtvý neprobudí. Někde se praktikovalo nenavštěvovat hřbitov. Ve staré obřadní síni v Brně-Židenicích nesměla být rozžatá světla kolem katafalku, aby to nedělalo dojem svícení za mrtvého. Ovšem i při křtech bývaly, i když ne tak výrazné, zvyklosti, ke křtu chodily tzv. úvodnice a při svatbách se zpívalo z kancionálů i na hostině včetně stále praktikovaného vhazování do koláče, aby měli novomanželé něco do začátku.

Dnes se objevují jiné novodobé zvyky. Mnoho lidí už nežádá pro své příbuzné církevní pohřeb, ba ani občanský. Ve městech jsou to většinou kremace, pokud pozůstalá rodina kazatele do krematoria pozve, tak nám tam místní obřadník nebo obřadnice vysvětlují, jak a kdy se máme klanět rakvi a účastníkům. Při jejich instruktáži se mně vždy objeví Ježíšova slova: *Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět...* (Mt 4,10). A je to vyřízené.

Zvyky a snad i pověry se projevovaly i ve svátečních obdobích, opět jako opozice ke katolictví. O vánocích nesměl být v kostele vánoční stromek, dokonce v zápisech jednoho staršovstva jsem četl, že je to modla, o betlému ani nemluvě.Ovšem v rodinách se stromky a někde i betlémy tolerovaly, je to mnohaletý rodinný zvyk. I mikulášské zvyklosti většina evangelických rodin, pokud se nemýlím, přijala, zvláště ve smíšených manželstvích. Adventní věnec, i když je to evangelický zvyk ze sirotčince v Hamburku, se ujal dříve v katolických kostelích a rodinách než v našich sborech. O Vánocích se zpívá na Hod Boží vánoční ve shromážděních většiny církví nejznámější husitská vánoční píseň z 15. století. Katolické bohoslužby tímto krásným a mohutným zpěvem slavnostní bohoslužby končí. V některých našich sborech „kuňkáme" ono Narodil se Kristus Pán hned na začátku shromáždění, kdy se lidé ještě ani nesešli a vůbec ještě „nenasáli sváteční vánoční atmosféru".

O Velikonocích se považoval za největší svátek Velký pátek, ukřižování Pána Ježíše. Přesto nesměl být dlouhé roky umístěn v modlitebnách a kostelích symbol kříže a někde není dodnes. V tolerančním kostele v Javorníku, v kraji krojů a výšivek, se podařilo někdejšímu faráři Jaromíru Stehlíkovi umístit nad kazatelnu výšivku ve tvaru kříže; někteří členové sboru tento jemný symbol pochopili až mnohem později. Ovšem jinde se zase dnes daří úspěšně vytlačovat symbol kalicha, který byl a je české reformaci drahý. Naše velkopáteční opoziční myšlení určilo, že když na všech věžích katolických kostelů utichly zvony, u nás se zvoní. Při večeři Páně podával chléb i kalich kazatel sboru, ve velkých sborech to bylo zdlouhavé a často byla VP od bohoslužeb oddělená. Později se podařilo, že chléb mohl podávat třeba presbyter (i na synodech). Kalichem musí vysluhovat kazatel. I to je nepsaný lidový zvyk některých našich kazatelů. Tento novodobý zvyk jsem přece jen s vědomím staršovstva porušil, aby se nevžil předsudek, že vysluhování kalichem je něco víc, než vysluhování chlebem a při každém dalším kole jsme se se staršími střídali. V mnoha sborech jsme přijali svíci - paškál jako znamení světla vzkříšeného Krista i našeho budoucího vzkříšení. Přejali jsme asi až předkřesťanské zvyky velikonočního pondělí, sice ne jako církev, ale jako její členové jistě. Možná proto se na tento druhý svátek někde upouští od konání bohoslužeb a i to už se stává novodobým zvykem.

Svatodušní svátky nejsou opředeny žádnou lidovou tradicí (snad jen na jihovýchodní Moravě jízdou králů). Do všech důsledků těmto svátkům zřejmě nerozumíme, a to bez ohledu na ordinaci a vzdělání. O tom svědčí i malá účast při svátečních bohoslužbách a zdaleka to není zavedením Svatodušního pondělí jako pracovního dne. Pak nám připadá oprávněná i přehnaná reakce charismatického hnutí. Někdy je dobré psát právě k těmto třetím svátkům v pořadí, nikoli ve významnosti, sborové dopisy. Trojiční neděle není také zcela pochopena, od presbytera jednoho sboru jsem slyšel, že se nás netýká, je to jen katolický svátek. Dávno nebo nedávno jsme odepsali ve sborech nešpory, v některých sborech se konaly aspoň ve svátek, když se vysluhovala večeře Páně; tak odepisujeme tradici. Ovšem téměř nově se konají někde hudební nešpory, které se těší značné oblibě, je to nový a krásný zvyk.

Jsou i další tradice, možná i pověry, které se netýkají svátků, ale celého života ve sboru. Muži a ženy někde stále sedí v kostele odděleně. Měl-li presbyter jako laický kazatel konat bohoslužby nebo i čtené kázání, musel v některých sborech předčítat z „pavlači" – kruchty, později mohl kázat od stolu Páně, ale na kazatelnu nesměl, někde taková praxe trvá dodnes. Proč? Kazatelna měla být až posvátný prostor, který nesměl neordinovaný „znesvětit". Někde i kolem stolu Páně (u luteránů kolem oltáře) jsou ohrádky s nepřístupným prostorem pro laiky. Ale vždyť jiné kněžství člověka než všeobecné neuznáváme. Toto jsem jako bývalý seniorátní kurátor a pak kazatel z povolání těžko nesl a ve staršovstvu se podařilo prosadit, že ten, kdo může ve sboru zvěstovat Krista, má kázat z kazatelny jako já, protože mě má ordinace nedělá něčím jiným nebo lepším než druhého bratra nebo sestru. Vše zřejmě bylo odvozeno z jeruzalémského chrámu, kde byla nádvoří pro pohany, zvlášť pro ženy a muže a pro kněze.

Četl jsem v záznamech jednoho sboru, jak nevěsta, která nevstupovala do manželství jako panna, nesměla mít svatbu v kostele, ale v jiných sborových prostorách. To bylo velmi ponižující. Horší ještě bylo, když porodila svobodná matka. Bylo to rozhodně lepší než potrat, ale reformovaný kazatel odmítal vykonat křest. Na východní Moravě chodily tyto matky žádat o křest na Slovensko, kde byli luteráni benevolentnější – lidštější. Jak by to asi dopadlo teď? Dnes je vše úplně jiné.

Jiří Novák *(Dokončení příště)*

Podšitá liška

Určitě jste někdy četli tuhle bajku: Na dubě seděla vrána a držela v zobáku sýr. Přišla liška a dostala na sýr chuť. Začala tedy vráně lichotit, že by ráda slyšela její krásný zpěv. Když však polichocená vrána otevřela zobák ke zpěvu, sýr jí vypadl na zem a prohnaná liška se ho zmocnila. - Jak to však bylo dále? Od té chvíle si liška začala na své prohnanosti zakládat. Nejen že se při každé příležitosti vracela k příběhu, jak vyzrála no hloupou vránu, ale začala vymýšlet nové a nové podobné kousky. Vylákala z nory mámu divokých králíčků, a pak mladé odnesla. Medvědovi nakukala, že tentokrát přijde zima o měsíc dřív, a medvěd se uložil k zimnímu spánku, ačkoli venku ještě vládlo kouzelné babí léto. A revírníkově ženě za to, že na ni stále hubovala, vylákala liška do pasti všecky slepice, a pak je rozsápala. Zpráva o tom se dokonce donesla až k jednomu hudebnímu skladateli, který o lišce složil operu. Jsem všemi mastmi mazaná! Lichotila liška sama sobě.

Ale i na chytráka jednou dojde a také na mazanou lišku někdo vyzrál. A nebyl to žádný advokát, ale tentokrát to byli docela obyčejní dědeček a babička z Mechového vršku. Liška jim odnesla, jak si určitě vzpomínáte, vnoučka Budulínka a uvěznila ho v noře v Habrové rokli. Ale dědeček s babičkou se jen tak nedali. Budulínka zas vysvobodili, navíc pak ještě lišce a jejím mladým důkladně vyprášili kožich. Byla z toho ostuda po celém lese a liška nemohla z nory ani nos vystrčit.

Právě proto se rozhodla odstěhovat do města a začít tam nový život. Možná, že o tom máte vážné pochybnosti. Ale nemyslete si, dneska jsou lišky i ve městech. Podšitá liška se usadila na zahradě opuštěného rozpadlého domu na kraji města a odtud se vydávala na výzvědy do okolí. Brzy poznala, že ve městě nebude nouze o živobytí. V parku při zemi hnízdili kosi a liška nikdy nepohrdla jejich vajíčky nebo holátky. Občas se tu vyskytli i bažanti. Na zahradách nacházela žabky a hlemýždě, maliny a spadlé hrušky, v kontejnerech byly všelijaké zbytky lidské stravy. Liška jen tloustla a nemohla si samu sebe vynachválit, že to s tím přestěhováním byl moc dobrý tah.

Pak se však stalo něco, s čím liška nepočítala. V kraji, kde leželo město, se vyskytla ošklivá nemoc, která se přenáší ze zvířat na lidi - vzteklina. Ihned byla vyhlášena kontumace, to znamená zákaz volného pobíhání psů. V lesích okolo města se také objevily vyhlášky, aby si lidé dali pozor na lišky. Lišky totiž jako šelmy psovité se snadno vzteklinou nakazí a nákazu přenášejí. O tom ovšem liška nevěděla a i kdyby na vyhlášku narazila, neuměla by si ji přečíst.

Jednoho dne, když se potulovala kolem popelnic, povšiml si jí muž z blízkého domu. "Co tu pohledává liška? Snad není nakažená!" řekl si v duchu a rychle odskočil z balkonu do bytu pro pušku. On to byl totiž člen mysliveckého spolku - stejně jako už jeho otec a dědeček. Za kratičkou chvíli se objevil na balkoně už s puškou a jakmile se liška vynořila před popelnicemi celým tělem, zacílil a vystřelil. A bylo po prohnané, mazané lišce.

Onen muž by býval měl asi mrtvou lišku odnést někam do epidemiologické stanice nebo některého veterinárního zařízení, ale nechtěl si komplikovat denní program. "Ted si tě odnesu domů a stáhnu s tebe kůži. Ten zimák po tátovi je zespoda už pěkně vypelichaný a odraný. Říká se, že lišky jsou podšité, tak z tebe bude pěkná záplata na podšívku!"

Ani vychytralý šibal
nezná dne a hodiny.
Všecko se s ním může zvrtnout
za okamžik jediný.

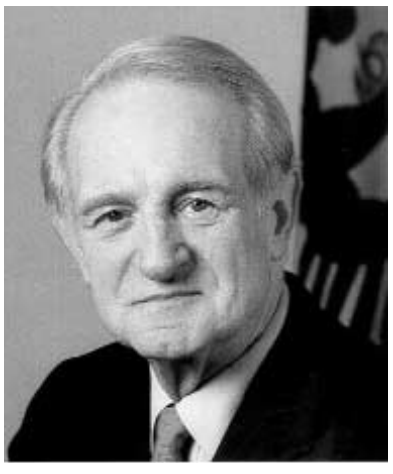
Daniel Henych

Pokračování příště

Hodnověrný svědek Ježíšův v politice

Církve v Německu truchlí pro Johannese Raua. Evangeličtí a katoličtí biskupové reagovali 27. ledna s velkou účastí na smrt bývalého spolkového prezidenta. Celá desetiletí se Johannes Rau, známý jako znalec Bible, angažoval v evangelické církvi. Téměř 35 let patřil k rýnské Zemské synodě a byl zastupujícím členem církevního vedení. Od roku 1966 do roku 1974 působil Rau, zvaný také „bratr Johannes", v prezidiu Evangelického Kirchentagu.

Evangelická církev v Německu (EKD) ocenila Raua jako věrohodného křesťana, který byl příkladem lidskosti. „Náš bratr Johannes Rau žil tak, jak vždy mluvil: Miloval lidi," řekl předseda EKD Wolfgang Huber. Svědectví jeho víry povzbudilo mnoho lidí v evangelické církvi i mimo ni. Evangelická církev s ním ztrácí vynikající hlas, jak v jeho zemské církvi, EKD a ekumeně, tak v politice.

Jako „věrohodného svědka Ježíše Krista v politice" označil zemřelého anhaltský církevní prezident Helge Klassohn. Vzpomínal zvlášť na Rauův „příkladný postoj v čase německého rozdělení" i na „neohroženou připravenost k dialogu" a jeho snahy o bratrské porozumění mezi křesťany a židy. Evangelická církev Anhaltska mu může děkovat za mnohé osobní rady před převratem i po něm. Mimoto „chránil četná grémia a veřejné akce svým pověstným a na anekdoty bohatým humorem od dlouhé chvíle a odosobnění", doplnil Klassohn.

Durynský zemský biskup Christoph Kähler zvláště vyzdvihl Rauův úzký vztah k Bibli. Biblickou zvěst pokládal za možnost brát svět jako napravitelný. Kähler vzpomínal zvláště na Rauovu smuteční řeč za oběti masakru na erfurtském Guttenbergově gymnáziu, kterou on sám označil za nejtěžší hodinu svého politického života. Rau přitom „utěšoval mnoho lidí a zároveň vnesl křesťanský obraz člověka do naší nejistoty". Nezapomenuta budiž jeho věta: „Cokoliv člověk učinil, pořád zůstává člověkem."

Uctěn byl státním aktem a děkovnou bohoslužbou v berlínském dómu 5. února. Po bohoslužbě následovala vojenská ceremonie na rozloučenou.

(so/epd/gm)

Český bratr 2/2006

Mýtus a skutečnost

V lidsky přejném medailonu Jaroslava Voříška, věnovaném bývalému smíchovskému vikáři a faráři, později senioru pražského seniorátu Bohumilu Betkovi, se bohužel objevilo i matoucí klišé, zkreslující realitu v období počátku působení B. Betky ve smíchovském sboru. Je to pochopitelné, J. Voříšek nebyl účastníkem dění a čerpal tedy pouze z oficiálního jednostranného podání. Vzhledem k tomu, že jsem v době, kdy se autor medailonu narodil, přednášela už jako dítě při vánoční slavnosti smíchovského sboru, chodila tam do nedělní školy, byla tam konfirmována těsně po pražském povstání v květnu 1945, účastnila se tam setkávání dorostu i mládeže a nakonec tam krátce i sama působila jako vikářka (což bylo v článku vzpomenuto), nemohu a ani nesmím uvedené zkreslení přejít mlčením. Uškodila bych tím poznání pravdy nejen jako pamětník (znala jsem osobně ještě i většinu zakladatelů sboru), ale i jako historik.

Na Smíchově nešlo o malicherné spory dvou spolkařských stran, které nevědí, co je církev, tělo Kristovo a dům Páně, a musí být teprve poučeny o tom, že sbor ČCE má být společenství víry, naděje a lásky. V tomto smyslu to na základě článku musí čtenář vidět. Skutečnost je složitější a současně paradoxně jednodušší.

Především je třeba zdůraznit, že jde o padesátá léta, která se odstupem času už obecně stala pojmem nejtvrdšího ideologického i politického boje. Na Smíchově byla tato skutečnost umocněna ještě i nedávnou předehrou, související s odnětím státního souhlasu tehdejšímu faráři smíchovského sboru Janu Kučerovi. Jeho švagr farář Jan Smetánka neměl opravdu snadnou pozici; v souladu s vedením církve se snažil udržet sbor v mezích přijatelných pro státní orgány. V polovině padesátých let (období polských i maďarských událostí; studentských manifestů v naší zemi) se to už nezdařilo. Ve sboru rostlo a sílilo ne politické hnutí, ale vědomí odpovědnosti za křesťanské svědectví uprostřed tohoto světa. Tam, kde církvi pro její činnost byly státem stanoveny hranice (směla jen „ukájet potřeby věřících"), nastoupil místní odbor Kostnické jednoty, vedený tehdy em. kurátorem smíchovského sboru a em. seniorátním kurátorem pražského seniorátu ing. J.Bártou. Byla to zvláštní doba vnitřní svobody uprostřed vnější nesvobody. Obecenství církve existovalo s vědomím: „ Jeden jest Mistr váš, Kristus, vy pak všichni bratři jste." (Mt 23,8) Staří a mladí, bez rozdílu vnějšího postavení, začali stále zřetelněji vytvářet jednu rodinu. To ovšem nemohlo nenarazit. Státní úřady začaly reagovat svým obvyklým postupem: ne přímo, ale zprostředkovaně. Nejbezpečnějším provedením zásahu bývalo vždy přimět vedoucí orgány určité organizace, aby zasáhly v žádoucím směru samy. Tak se stalo i v tomto případě. „Pacifikovat" pro totalitní režim neúnosnou situaci měla oficiální církev sama. Učinila to bohužel způsobem nevybíravým a likvidačním. Teprve v tomto okamžiku začalo docházet k rozdělování uvnitř smíchovského sboru. Jedna část uznala nutnost „normalizace", aby mohl být zachován povolený rozsah sborové práce, a nepřekážel jí ani způsob prosazování tohoto záměru. Druhá část byla přesvědčena, že „více sluší poslouchat Boha než lidí" (Sk 5,29) a dle toho i jednala. Nešlo tedy o malicherný spor, ale o spor velmi vážný a zásadní.

V této fázi vývoje se na Smíchově objevil B. Betka, zprvu jako vikář, ač byl předtím již farářem ve Sněžném. Důvod tohoto nezvyklého postupu byl prostý: vikář je povoláván staršovstvem, farář musí být zvolen sborovým shromážděním. Staršovstvo bylo již „normalizováno", sbor v první fázi nikoli. B. Betka byl pod tlakem ze dvou stran. Jednak nutně potřeboval řešit svou osobní situaci a pro ni bylo místo v Praze velmi potřebné, jednak byl jistě, jak věřím, přesvědčen, že „normalizace" je v zájmu sboru a církve. Stáli za tím přece ve vedení církve lidé, jímž důvěřoval a kteří byli stejně jako on přesvědčeni, že v tomto případě „účel světí prostředky"! Další vývoj dal těmto názorům vnějšně za pravdu - jako vždy v obdobných situacích. To je dějinná realita, v křesťanském podání odvěký a latentní rozpor mezi církví jako tělem Kristovým a církví jako lidskou institucí, inspirující se sice Ježíšem Kristem, ale podléhající světským společenským zákonitostem.

Komentovaná dokumentace historie smíchovského sboru v polovině padesátých let 20. století bude k dispozici v r. 2007. Jako historik ctím zásadu padesáti let, dobu dostatečně krátkou na to, aby mohli existovat ještě poslední pamětníci pro korekturu či upřesnění, a dostatečně dlouhou na to, aby se neužitečně nedrásaly rány přímých účastníků. Odchod br. faráře B. Betky, jemuž jsem nikdy nechtěla při našich přátelských setkáních ublížit připomínkou dávné historie, toto mínění potvrzuje.

Eva Melmuková

ThB. Jan Kantorek

ThB. Jan Kantorek se narodil v početné rodině v Olomouci - Chvalkovicích 24. března 1907. Po studiu bohosloví byl čtvrt roku výpomocným kazatelem ve Hvozdnici. Ordinován byl 8.prosince 1929 u Salvátora dr. Ferd. Hrejsou. V letech 1930 až 1943 působil ve valašské Ratiboři. Za těch skoro 14 roků si sbor zamiloval. Nebyly to vůbec snadné doby: začínající hospodářská krize, rok 1938 a válka. Ale Kantorek povzbuzený také pobytem ve Skotsku uměl prostým lidem přinášet poselství o Boží cestě za člověkem v plné radosti a naději. Ratibořský sbor byl pracovně náročný. Kromě sídla sboru tu byly Kateřinice, Lázy, Podolí, Loučky a také na pasekách se konávaly nešpory. Všude se vyučovalo náboženství a chodilo se ponejvíce pěšky. A to byly kopce,když se šlo přes Kateřinice a Lázy do Podolí!

V dobách bídy se uměl postarat o potravinovou (mouka, cukr) i jinou pomoc třeba z bohatých polabských sborů. V práci ho podpírala jeho žena Marie, rozená Tkadlecová z Olomouce, naše milá paní farářová, a staršovstvo sboru. Rovněž byla důležitá spolupráce se sousedními faráři Ondruchem v Jablůnce, Losou v Pržně, Vejnarem v Růžďce i Kyjánkem v Hoštálkové.

Měli jsme k sobě blízko - asi 25 metrů bylo od fary ke škole. Měli jsme k sobě blízko, protože nás spojovala láska. A máme k sobě blízko, když společně zpíváme konfirmační píseň Nebeský králi náš: "Nechť duch náš hlaholí zpěvem tvé chvály a heslem radostným srdce ať zní: Ty, kníže života, nebeský králi, láskou tvou na věky jsme spaseni."

V roce 1943 odešel Jan Kantorek do Chrudimi, kde sloužil ještě dalších 27 let a kde na odpočinku žije.

Milý bratře faráři, my všichni, Ratibořané, Kateřinčané, Chrudimští a naše milá církev na Vás myslíme při devadesátých devátých narozeninách, i na Vaše blízké, kteří Vás opatrují, a odevzdáváme Vás do Boží péče a ochrany. "Dobrý je Hospodin k těm, kdo v něho naději složí."

Miroslav Frydrych

O stvoření z ničeho

Dokončení ze str. 1

Nový zákon vyslovil s definitivní určitostí.

Stvoření z ničeho přesahuje naše chápání, je věcí víry. Není to náhoda, že stará filosofie, založená na příčinné rozumové souvislosti, odmítala uznat takovou nahodilost, jako je Bůh Stvořitel. Myšlenku stvoření, jak ji tu popisujeme, taková filosofie pokládá za filosofický nesmysl. Křesťanská víra ve stvoření se však neobhajuje, myšlenku stvoření neospravedlňuje, ale děkuje za ni Bohu. Vždyť bychom nemluvili o stvoření, kdyby nám to nebylo zjeveno. Totéž slovo, které stvořilo svět, je zároveň slovem, které nám dalo poznat svět jako stvoření Boží. Vírou poznáváme Boží svobodu, která se projevila ve stvoření. Víra se před filosofií nestydí za své poznání, bylo jí přece zjeveno. Nestydí se za Boha, který se jí zjevil ve slovu evangelia. Píšu tyto věty s ohledem na skutečnost, že křesťanský filosof musí těžce obhajovat právo na svou filosofickou existenci. Ta je mu už dlouho odpírána. Diskvalifikuje jej, že se odvolává na zjevení, zatímco přece každého filosofa diskvalifikuje neodpovědnost před svědomím nebo před Bohem. Apoštol Pavel nepokládal všechny filosofy rovnou za odpůrce evangelia. Přivítal do sboru i "moudré", ač byli "nemnozí", neboť sám jako kazatel evangelia vyhlašoval Krista za Boží moc a Boží moudrost (1K 1,24). Tato moudrost se prosazuje jako moc proti každému odporu.

Stvoření a zjevení patří dohromady. Kdo odmítá zjevení, nemůže pochopit a přijmout stvoření. Prakticky to znamená, že slovo evangelia otevírá přístup ke stvoření. Kdo se rozhodl nedovolit evangeliu přístup do svých uší a srdce, ale důvěřovat jen svému rozumu, tomu se stvoření jeví jako nesmysl. Stvoření je k poznání jen vírou, která rozpoznává ve slovu, jež probouzí mou víru, totéž slovo, jež stvořilo vše z ničeho. Čím více se západní filosofie odvrací od křesťanského učení o stvoření Slovem, tím méně chápe suverenitu Boha nad vším stvořením. Činí z něho jen rovnocenného partnera vesmíru. K takovému konci dospěje, kdo místo od Slova začíná od svého rozumu. Rozumný čtenář pochopí, že tu nepomlouváme rozum, nýbrž tvrdíme, že jen Bůh sám se může zjevit a být poznán jako stvořitel. Evangelia a apoštolské listy dokazují svým myšlenkovým obsahem, že víra rozumem nepohrdá, ale vítá jej jako svého pomocníka, aby spolu chválili Boha, že se zjevil ve svém Slovu, jímž stvořil svět a zjevuje se člověku. Chvalme Boha!

Josef Veselý

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz

č. 10

V cyklu „Osobnosti národa" vzdáme hold J. A. Komenskému pořadem Alfreda Strejčka a Štěpána Raka nazvaným Vivat Commenius. Uvítáme je 26. března 2006 v 17 h ve sboru Božích bojovníků Církve čs. husitské v Táboře, Farského ul. 1960. Srdečně zveme.
Vstupné 50 Kč.
Sbor je příjemně temperován a má bezbariérový vstup.

* * *

Občanské sdružení EXULANT připravuje ve dnech 16. - 18. června 2006 autobusový zájezd do Kostnice (Konstanz) po stopách M. Jana Husa a M. Jeronýma Pražského (590. výročí upálení).
Zájemci o zájezd se mohou přihlásit nejpozději do konce března u vedoucího zájezdu MUDr. Josefa Čápa, Nádražní 7, 568 02 Svitavy (e-mail: capclin@unet.cz).
Záloha na autobus činí 1000 Kč, na ubytování 1500 Kč. Další informace u vedoucího zájezdu.

Pavel Smetana

Rodinné rekreace v Chotěboři 2006
Termíny a zaměření
1. běh 1. 7. - 8. 7. - rodinná rekreace
2. běh 8. 7. - 15. 7. - rodinná rekreace
3. běh 15. 7. - 28. 7. - hudební
4. běh 29. 7. - 5. 8. - rodinná rekreace
5. běh 5. 8. - 12. 8. - maminky s dětmi
6. běh 12. 8. - 19. 8. - cykloturistika
7. běh 19.8.-30.8. - rodinná rekreace

Vedení běhů:
1. není zatím určen
2. ses. far. A. Lavická
3. ses. far. I. Škeříková
4. ses. far. E. Halamová
5. ses. far. D. Hrubantová
6. br. far. P. Křivohlavý
7. br. far. T. Matějovský

Pozvánky

Farní sbor ČCE v Praze 8- Kobylisy, U Školské zahrady 1 vás zve na
Exercicie pašijového týdne
tedy k modlitbě na cestě k Velikonocům od Květné do Velikonoční neděle 9. - 16. dubna 2006 v kostele U Jákobova žebříku. Exercicie povede Tim Noble, anglický teolog působící v Praze. Můžete přijíždět na smluvené termíny, můžete ale také celou dobu trávit v klášterním traktu kostela U Jákobova žebříku, cena 150 Kč/noc.
Závazné přihlášky na adresu:
kosteljakob@vol.cz
nebo na tel.: 284 680 145.
Ostatní informace:
tomas.drobik@evangnet.cz

Televize

26. března ČT1
Cesty víry - 14.15 h
Postní meditace
Doba postní je charakteristická svým zaměřením na hluboké promýšlení osobního postoje před Bohem. V křesťanském slova smyslu se jedná o metanoia - conversio - obrácení. Vše není zaměřeno samoúčelně, ale vzhledem k hlubšímu poznání Krista a vědomí jeho velikonoční oběti. Je mnoho vnějších prostředků, jak právě úvahám o těchto skutečnostech napomoci. Jednou z nich je i hudba. Pokusí se o to Český filharmonický sbor Brno, který nabídne 3 Brucknerova moteta. Před každým z nich se nad jejich zpracováním a hloubkou zamyslí olomoucký římskokatolický biskup Msgr. Josef Hrdlička.

Křesťanský magazín - 14.35 h
Radosti a strasti života víry. Uvádí P. Oppeltová

Dne 18. března
jsme vzpomněli
nedožitých 95. narozenin
naší milé tety paní
Emilie Augustínové z Holína.
Vděčně vzpomíná neteř
Miluše Chvojková s dcerami
Stáňou a Věrou s rodinami

Je možné se přihlásit i na dva i více běhů za sebou
uzávěrka přihlášek je 15. dubna 2006
Přihlášky potvrzené sborem zasílejte na adresu: Ing. Petr Černý, Na Moráni 8, 128 00 Praha 2
Přihlášky přes Internet na stránce http://es-chotebor.evangnet.cz (platí pro zájemce, kteří byli v posledních dvou letech ve středisku na rekreaci)

Bohoslužby

26. 3. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

ET
Kostnické jiskry
Evangelický týdeník
11/2006

29. března 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Šimon, nosič kříže — *Jan Heller*

Dva příběhy o stvoření — *Josef Potoček*

Autorita písma — *Adam Balcar*

Velikonoční zaměření evangelia podle Jana — *Jiří Otter*

Učení o dědičném hříchu je nosné

V ET-KJ 4/2006 píše Josef Veselý, že učení o dědičném hříchu je „biblickému učení naprosto cizí". Já se domnívám, že se bez něj ve své křesťanské věrouce neobejdeme. Je potřeba si ho vážit jakožto jedinečného štítu původně nastaveného různým zavádějícím naukám o hříchu. Jde původně skutečně o spojení a promyšlení hlavně obsahů těchto biblických veršů: Ř 5,12 (srv. též Ž 14; Ž 53) a Ž 51,7.9.11: *„Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili." „Zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu počala mne matka má... zbav mě hříchu yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší než sníh... odvrať svou tvář od mých hříchů. "* A můžeme si připomenout ještě: *„Kdo dokáže, aby čisté vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo"* (Jb 14,4). *„Co je člověk, je snad bez poskvrny?... ani nebesa nejsou v Jeho očích bez poskvrny"* (Jb 15,14a. 15b) *„...před tebou nikdo z živých není spravedlivý"*. Hřích je ve výše citovaných verších přirovnáván k nečistotě, se kterou se člověk rodí a do které se rodí. Dále se počítá s tím, že každý - ať rodiče, nebo děti, ať muž nebo žena - každý za něj nese svůj díl odpovědnosti. Hřích v nás už od narození nespí, a tak se stáváme nutně spoluaktéry v hříchu, a děje se tak i z naší vůle, neboť už naše vůle je hříchem zasažená, a tak chceme, co nechceme, a nechceme, co chceme. Naše rozhodování se od narození neděje ve svobodě, jak bychom si přáli. Sami od sebe nemáme možnost nehřešit - nedokážeme to, nejsme v tom samostatní. Hřích není jen přestupek nebo rovnou zločin. To jsou jen plody hříchu. Proto máme podíl na hříchu svých předků, i když děláme jiné špatné věci nežli oni. Všechny nás ovšem uvádí do po-hybu tatáž neposlušnost, tatáž vzpoura, tatáž nedůvěra atd., která se dědí. Kdyby se totiž hřích nedědil, jak je možné, že všichni bez výjimky hřešíme? (viz Pavel Ř 5,12 srv. Ž 14; Ž 53) Toto Pavlovo tvrzení nevychází ze zkušenosti. Pavel nevidí každému do svědomí, a přece si troufá s žalmistou něco takového tvrdit. Tedy jde o poznání nikoliv vyplývající pouze ze zkušenosti, i když z ní jistě také. Pavel se tu opírá o výňatky z žalmů: *„Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný... všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden..."* (Ř 3, 10-12). Když totiž hřeší všichni, je za tím nějaká zákonitost - a to je hlavní argument zastánců učení o dědičném hříchu a je jedno, jestli se myslí jen na biologii, či sociologii, výchovu dětí apod...

Počátek hříchu byl a je v neposlušnosti vůči Stvořiteli, tudíž nelze vinit z hříchu Stvořitele. Ten dobrý člověk, kterého Bůh stvořil, ten už je mrtev nebo právě umírá. Svobodnou vůli a dobré vlastnosti, se kterými se rodíme, dostáváme teprve dodatečně „po pádu", z Boží milosti, jakoby z druhé strany, od Krista, díky Jeho vykoupení. *„Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu."* (Ř 6,23)

Dědičný hřích si tedy můžeme představit jako jakousi epidemii, nemoc, atmosféru, či náladu, do které se rodíme a se kterou se rodíme. Ve chvíli, kdy ji začneme šířit dál, a jako že ji šíříme, a zlo se může i stupňovat, stáváme se i my sami původci hříchu. Před Bohem tedy nyní ležíme my i s celým všelidovým hříchem. Před Bohem je to tedy náš hřích, naše nečistota a jsme teď i my skrze tentýž hřích činní. Je do něj naše vůle i celá naše přirozenost ponořená. Zvolil jsme si hřích, já sám, i když mi nic jiného nezbylo. Ta moje volba sice nebyla v pravém slova smyslu svobodná, ale byla to pořád moje volba. Teď za ni nesu už i já svou odpovědnost. Proto je potřeba, aby nám teprve někdo z druhé strany hodil záchranný kruh a z hříchu nás vytáhl nebo přišel s nějakým tím yzopem a jak zevnitř, tak zvenku nás očistil.

Toto učení bylo mnohými odmítáno, protože snad někomu nahání strach a hrůzu. Kdyby však tohoto učení nebylo, začali bychom se i my křesťané mezi sebou srovnávat, kdo je větší hříšník a kdo menší, kdo je lepší a kdo horší před Bohem (a když to děláme, děláme to právě proto, že podceňujeme toto učení). Toto učení nás naštěstí alespoň zpočátku klade všechny před Bohem na jednu roveň v jedné generaci, i napříč generacemi. Všichni jsme zpočátku, od svého narození, v tomtéž průšvihu. Jenom Bůh se od nás liší - ten, komu jsme nedůvěřovali skrze hřích a třeba dosud skrze hřích nedůvěřujeme a komu se vzpouzíme. A tak jsme všichni jako ve zlém snu a je to sen o nás a je to náš sen, který sami prodlužujeme. Buďme rádi, že nám do něho zazářil Kristus, aby nás probudil a my se teď z toho snu mohli probrat. Ten sen na nás pořád ještě působí. I když jsme se skrze víru probudili, ještě v nás setrvává, ještě se nám vrací jako ve vzpomínkách. Víme jen, že už jsme blíž dokonalému vyproštění z jeho moci a že už jenom s nadějí očekáváme, co přijde, až ten sen úplně odezní a my budeme konečně dokonale probraní, čistí a svěží.

Adam Balcar

Evangelický kostel v Českém Těšíně

O přirozeném poznání Boha

Tímto tématem se vracím do let svého mládí, do čtyřicátých let minulého století, kdy jsme na evangelické fakultě v Praze slýchali o přirozeném poznání Boha mnoho slov, většinou záporných: ono neexistuje. Bible o něm neví. Pro mne to bylo veliké překvapení. Říkal jsem si, že jsem Boží stvoření, vyšel jsem z Boží ruky. Proto mohu o Bohu něco vědět, zvláště když se nad tím zamyslím. Zdálo se mi, že nemám k Bohu daleko a že jej poznávám jako dobrého stvořitele. Avšak náš profesor dogmatiky, J. L. Hromádka, zrovna v té době opouštěl to, jak i já jsem o Bohu myslel, a přidal se na stranu švýcarských teologů, zvláště Karla Bartha a Emila Brunnera, kteří popírali, že by mezi Stvořitelem a stvořením existovala podobnost, která by člověku umožňovala poznat Boha. Tvrdili, že Bůh je úplně a naprosto jiný než jeho stvoření. Mezi nimi zeje propast. Pražská evangelická fakulta se rozdělila na hromádkovce a žilkovce. Profesor Nového zákona, František Žilka, zastupoval mírně liberální postoj, jímž se blížil přirozenému poznání Boha.

Když římskokatolická teologie vypracovala učení o podobnosti bytí Boha a jeho stvoření, vyhlásil jí Karel Barth boj: nazval takovou podobnost Antikristovým vynálezem. Zdálo se mu totiž, že připuštěním té podobnosti se snadno sejde na cestu přirozené teologie vůbec. Jako by v té době úplně přehlédl, že v Bibli existuje učení o podobnosti bytí mezi Stvořitelem a stvořením: Bůh a člověk nejsou jen úplně rozdílní, jsou si také podobní. Bůh se nás nevzdal. Vložil na nás pečeť svého bytí a svého ducha. Dává nám poznat svou věčnou moc a své božství (Ř 1,20). Do přírody vložil matematický pořádek, který svědčí o myšlení Stvořitele. Na člověku stvořeném k Božímu obrazu lze spatřit maximum tvůrčí svobody, jíž se člověk vztahuje k Bohu přes úplný rozdíl, který je mezi Bohem a člověkem.

Není rozumné popírat tento vztah a tuto podobnost. Ta je k spatření v tom, že člověk mluví, neboť Bůh mluví, člověk je osoba, protože Bůh je osoba. Až potud evangelická teologie kráčí ruku v ruce s římskokatolickou. Nedůvěru k ní vyjadřuje ve chvíli, kdy ona z principu podobnosti Boha a člověka vytváří celou přirozenou teologii, kterou chce konkurovat biblické teologii zjevení. Mýlí se v tom, že jako každá přirozená teologie ponechává člověku schopnost, kterou měl na počátku. Člověk však zhřešil a jeho schopnost poznávat Boha utrpěla tak, že nedospívá ke skutečnému poznání Boha. Kdykoli se člověk pokouší poznat Boha tak, jak to sám může a umí, nikdy neuspěje. Jeho tak zvané přirozené poznání není poznáním skutečného Boha, ale vždycky je to směs, v níž převažuje zbožštění člověka. Dívaje se na stvořený svět a jeho projevy, vyčte z nich buď pantheismus nebo atheismus. Právě proto, že je hříšník a žije ve vzpouře a pýše vůči Bohu, jeho srdce nezrcadlí věrný obraz Boha. Zmítá jím strach a pýcha hříchu. Proto se přirozené poznání Boha nemůže stát základnou křesťanské teologie. V přirozeném poznání se mísí pravda s omylem, Boží zjevení s lidskou slepotou.

Přesto zůstává přirozená teologie předmětem naší pozornosti, nejprve zvláště to, co říká o lidech. Co o nich říká? Lidé nikdy nepřestanou myslet o Bohu a vytvářet teologie, v nichž se mísí pravda s omylem. Křesťanská církev je povolána k tomu, aby čistila slovem evangelia

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 10

II.

„A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, bylo to velmi dobré."
(1M 1,31)

Ale podle biblického svědectví je tomu opravdu tak, že zemi je tu - ve zprávě o stvoření - věnována pozornost *ústřední*. Například právě jen při stvoření *země* je hned dvakrát řečeno, že viděl Bůh a aj je to velmi dobré.

Z biblické zprávy o stvoření vyplývá naplno, že měsíc i hvězdy jsou stvořeny *kvůli zemi*. Země tu má opravdu výsadní postavení. Proč? Asi nejprve proto, že právě zemi dal Pán Bůh nám. V prvním biblickém verši se praví, že Pán Bůh stvořil nebesa i zemi. O nebi už dál není ani slova, nanejvýš o obloze. A *nebe* a obloha - to není totéž. Nebe si nechal Pán Bůh pro sebe. Země je určena všem živým Božím tvorům.

Ale snad můžeme jít ještě o krůček dál. Země je totiž podle všeho, i podle všech dosavadních nejmodernějších vědeckých poznatků (navzdory všem létajícím talířům), jediným místem ve vesmíru, kde existuje život. A právě dar života, ne to, zda je fyzikálně středem, nýbrž dar života na zemi dělá ze země v nejhlubším smyslu střed, centrum, důležitější než všechny fyzikální kosmické proporce, důležitější než všecky větší a jasnější hvězdy i než měsíc a slunce.takže i tady krásně a přesvědčivě vidíme, že kdybychom chtěli biblické svědectví snížit jen na rovinu popisného, fyzikálního pojednání, pak by nám, lidem začátku XXI. století, vybaveným úctyhodným přírodovědeckým poznáním, už nemělo moc co povědět. Ale když tu hledáme své odpovědi na nejhlubší otázky života, protože zas právě my dnes tolik potřebujeme životní kotvu a potěšení, pak právě toto na první sreánce Bible najdeme. Kolik jen je tu krásného poselství lásky: jak se Duch Boží vznáší nad propastí. A tvoří *slovem*. Řekne a stane se.

Bohové filosofů jsou nehybní. Filosofický božský princip studeně mlčí. Nemluví. Biblický Bůh je v pohybu ke svému stvoření, protože má od začátku ke svému stvoření bytostný vztah. A v Pánu Ježíši Kristu to jen jednoznačně potvrdí. V něm je Bůh také nejprve na cestě za člověkem. A první slovo, které Pán Bůh řekne, zní: „Budiž světlo!" Opět dost záhadné pro racionální, popisné myšlení: až později bude řeč o měsíci a slunci, ale už je tu přece světlo! Světlo - to je opět především přítomnost Boží a Boží jednání tam, kde teď začíná Boží řád. Křesťané později vyznají podobně. Také v určité polemice, tentokrát s Ří-

Pokračování na str. 3

Panovník Hospodin provždy odstraní smrt

(Iz 25,8a)

Prorok Izaiáš tímto svým výrokem vyhlédl opravdu daleko. Starý zákon totiž zůstává způsobem svého vnímání života a světa pěkně při zemi. I ty nejvěhlasnější postavy, s nimiž se v něm setkáváme, umřou a nikdo nad jejich hrobem ani nenaznačí, že by z něj mohly vstát. Nejoptimističtější výpověď, učiněná zde na jejich adresu, zní: "Zemřel stár a sytý dnů." Tento starozákonní realismus má ovšem v Bibli své místo. Dává najevo, že se o životě - i o tom věčném - rozhoduje na zemi. Co nebylo založeno na ní, to se v očistci nedožene. Za čím není čestný zápas, to Boží milost nepodpoří. Syrový starozákonní realismus je obranou proti zbožné vypočítavosti, které člověk tak snadno propadá.

Prorok Izaiáš je jako Judejec realista. Přesto vidí dál než jeho současníci. Takový přesah je pro život nesmírně důležitý. Realismus, který nedokáže vyhlédnout za své hranice, totiž sám sebe neunese. Troskotá na otázce: "Proč jednat eticky racionálně, žijeme-li absurdní, tedy narozením a smrtí omezený život?" Je to zvláštní, ale člověk potřebuje k eticky racionálnímu jednání biologicky iracionální motivaci! Pokud smrt všechny lidské projevy jednou znivelizuje, tak proč být čestný, proč milovat, proč se obětovat? Stroze realistický pohled na život, vnímaný v souladu s přírodními vědami jako interval mezi narozením a smrtí, vede k eticky iracionálnímu jednání.

Prorok Izaiáš chce, aby si jeho lid mohl počínat eticky racionálně. Proto mu vyhlašuje: "Panovník Hospodin provždy odstraní smrt." Odmítá myšlenku, že by svět byl absurdní, že by život byl jen marným pachtěním, že by pravda, spravedlnost a láska měly stejnou kvalitu jako lež, zrada a nenávist. Proto věří, že Hospodin do svého stvoření spásně zasáhne. Víra v přemoženou smrt je dnes obvykle pokládána za výraz intelektuální omezenosti. Ale opak je pravdou. Víra v přemoženou smrt brání zániku eticky racionálního světa! Nedovoluje smazat rozdíl mezi dobrem a zlem a propadnout tak cynismu. Víra v přemoženou smrt dává odvahu k životu, i když v něm troskotám a hledím smrti do tváře.

Panovník Hospodin provždy odstranil smrt tím, že ji nechal na Golgotě dopadnout na sebe sama. Jeho tvůrčí moc se zde rozhodujícím způsobem střetla s mocí ničivou. Ježíš, který v sobě ztělesňuje souhrn všeho eticky racionálního, zde narazil na iracionální projev lidské zloby. Přišel od Boha, postavil se na naši stranu, a my - místo abychom jásali - ho přibijeme na kříž! Není radikálnější obžaloby našich lidských způsobů. Ale právě k tomuto realistickému pohledu na sebe sama nás chce Panovník Hospodin přivést. Proto Ježíš nesestupuje z kříže. Umírá na něm, aby třetího dne vstal z mrtvých a otevřel nám tak výhled za naše biologické hranice. A abychom my díky tomu mohli eticky racionálně jednat.

Emanuel Vejnar

MODLITBA

Joachim Dachsel

Pane Ježíši,
ty znáš moji nevěrnost.
Oklamávám sebe samého.
Malé příležitosti zanedbávám
a chci si šetřit sílu poslušnosti pro veliké.
Můj život však probíhá v malé každodennosti
a velký den na sebe dává čekat.
Má nevěrnost rozežírá můj život.
Když přichází ten den,
jsem prázdný a slabý, odvyklý poslušnosti.
Pane, ty znáš mou nevěrnost a víš, že nejsem dobrý.
Jen při tvé ruce se učím vykonávat tvoji vůli.
Uč mě drobným krokům poslušnosti,
jež by vedl tvůj příkaz.
Uč mě malým krokům věrnosti,
jež bych činil skryt ve tvé věrnosti.
Uč mě malým krokům spravedlnosti,
jež bych konal,oblečen ve tvou spravedlnost.
Pane, uč mě, co je veliké;
uč mě, co je malé.
Nedej mi však zanedbávat to,
co je jen menší a vnější;
neboť právě v tom konáš při mně své dílo:
v penězích,
kterým dáváš procházet mýma rukama;
v kousku pozemského chleba,
kterým mě sytíš, ¨
i v chlebu,
který mám darovat;
v nepatrné práci,
kterou konám ve tvém jménu.
Ani to nejmenší ti není příliš nevýznamné.
Proto ses stal člověkem.
Tvé Slovo je svíce mým nohám a světlo mé stezce.

Přeložil Zdeněk Svoboda

Neodvratně propleteni

Dne 17.července 1941 telegrafoval vrchní velitel britských ozbrojených sil v Indii generál Wawell britskému ministerstvu války: „Pro obranu Indie je nezbytné, aby Němci byli vyhnáni z Íránu teď hned… Je nezbytné, abychom se spojili s Rusy přes území Íránu, a nebude-li to nynější vláda ochotna umožnit, musí být přinucena k tomu, aby ustoupila vládě, která k tomu ochotna bude." Do Íránu bylo bezprostředně nato vysláno několik nepočetných a lehce vyzbrojených britských brigád z Indie, které se 25. srpna 1941 zmocnily rafinérií ropy v Abadánu, přístavu v Chorramšahru, nato íránská vláda 28.srpna kapitulovala, odstoupil íránský šáh a jeho syn obnovil v zemi konstituční monarchii. Tato blesková akce proti zemi několikrát převyšující rozlohou i počtem obyvatel Velkou Británii byla v dějinách 2. světové války považována za drobnou epizodu, ke které poznamenal Winston Churchill lakonicky: „Naše ztráty dosáhly 22 padlých a 42 raněných. Tak skončilo toto krátké a plodné uplatnění zdrcující síly proti slabému a starobylému státu. Británie a Rusko bojovaly o život. Inter arma silent leges (mezi zbraněmi mlčí zákony)."

Přeneseme-li se do dnešní doby, můžeme jen nostalgicky vzpomínat na dobu, kdy bylo snadné vyřídit politické směřování Íránu několika telegramy a několikadenní válečnou výpravou, stejně jako bylo snadné o něco dříve rozparcelovat umělými hranicemi nástupnické státy bývalé Osmanské říše a o něco později od sebe oddělit Indii a Pákistán. Ta doba je pryč a my si jen těžko zvykáme na tvrdošíjnou nepoddajnost islámského světa, od něhož si můžeme kupovat relativní politický klid jen za cenu neustálých finančních injekcí umírněným vládám a západní vojenské kontroly strategických oblastí. Koupit si však nemůžeme lásku, vděčnost, pocity sympatie ani takové politické smýšlení, které by se vzdáleně podobalo našemu.

Na íránskou válečnou epizodu jsem si vzpomněl nad články bratra Dana Drápala „Znevažování islámu z pohledu vyznavače Hospodinova" a „Nepřipravená Evropa" v č. 7 a 8 ET-KJ. Dan Drápal vychází ze schématu periodických islámských nájezdů do srdce Evropy, které byly dvakrát (732 a 1683) odraženy jen s vypětím všech sil. Vyplývá mu z toho, že i dnes jsme osudově ohroženi a je třeba mobilizovat malátnou a duchovně ochromenou Evropu do boje.

Problémem ovšem je, že třináct staletí stýkání se islámu se západní civilizací je zaplněno mnoha událostmi, které se vzpírají jednoduchým schématům a kterými se oba světy navzájem propletly do sebe. Existují staletí převahy arabské kultury nad evropskou, existují křižácké výpravy, existují vítězná křesťanská tažení do Španělska, která však znamenají tragédii pro tamní židovskou komunitu, existuje období koloniální nadvlády, které se rozhodně ne-chápalo jen jako nutná sebeobrana proti islámské rozpínavosti. Existuje cílevědomý a smělý pokus hitlerovského Německa uchytit se ideologicky a vojensky v arabských zemích, kde si získal mnoho sympatií. Existuje založení a podpora státu Izrael, kterým se všechny státy a síly, které dnes za Izraelem stojí, hluboce a dlouhodobě vložily a zapletly do vnitřních dějů a konfliktů islámského světa. Nakonec i existence nejvýznamnějších islámských menšin v Evropě je důsledkem dějů, které mají své kořeny v naší části světa.

Historie západního vyrovnávání se s oblastí islámu je plná řešení sice nutných, ale plodících stíny. Bylo nutné zabránit Íránu ve spolupráci s Německem, ale za cenu hluboce vžitého pocitu íránských lidí, že s nimi Západ buď manipuluje nebo si je ponižujícím způsobem kupuje. Je pro nás nutné držet uměle při životě spoustu drsných režimů, protože se právem bojíme sjednocování fanatických islamistů. Byla pro nás menším zlem krvavá íránsko-irácká válka než nerušená expanze íránské islámské revoluce. Podobně víme, že je v životním zájmu Západu, aby zabránil Íránu ve výrobě jaderných zbraní. Ale existuje k tomuto cíli jednoduchá cesta bez tragických vedlejších důsledků?

Domnívám se, že konečné řešení islámského problému uvnitř dějin neexistuje a že je iluzorní představovat si radikální rozseknutí světa na část křesťanskou a islámskou. Nemám pro nikoho lepší radu, než se obrnit trpělivostí, neuspěchaně nahlížet do jemných zákrutů minulosti, usilovat o solidnost vlastních duchovních východisek a neztrácet schopnost vidět i v cizím a nevábném prostředí záblesky skutečných hodnot. Já se např. stále divím, kolik vzniká ve stínu íránské teokracie lidsky hlubokých a jemných filmů.

Miloš Hübner

Veřejně prospěšné práce: ostuda?

1. Podivné zákonné normy

V parlamentu prý "leží" zákon, který navrhuje pro lidi, kteří odmítnou práci, jen existenční minimum 2020 korun měsíčně. Je škoda, že není zvykem zveřejňovat v denním tisku znění navržených zákonů nebo jejich souhrn. Ten uvedený prý vůbec neřeší, jak by se ono "odmítání" mělo lidem prokázat. To zakládá problém i pro připravovanou normu, podle níž odmítající práci mají obdržet jen poukázky. Návrh je zřejmě poslanecký zmetek. Jakou práci jsme navíc povinni přijmout? Odpovídající naší kvalifikaci, zdravotnímu stavu, nebo jakoukoliv myslitelnou? Což by nestačilo jako "odmítače" posoudit učitele, který nechce učit, krejčího, který nechce šít, ekonoma co pohrdne kanceláří? Ano, věc sama je složitější, ale zákon by ji neměl ještě víc komplikovat.

Jiný podivný zákon již platí od října 2004. Všichni lidé, kteří jsou bez místa déle než rok, musí přijmout veřejně prospěšné práce pro obec na osm hodin týdně, pokud je k tomu vyzve starosta. Nyní se připravuje páka, která nezaměstnané k veřejně prospěšným pracem přivede. Co je na tom nemravného? Ubohost toho prostředku vyniká od chvíle, kdy byly umožněny alternativní tresty pro odsouzené. Ať se na ně každý podívá, zle jim tak. Ano, odsouzení si ten pranýř zasloužili.

2. Hladovou zeď ano, potupnou ne

Trestat veřejnou prací souběžně odsouzené i nezaměstnané je ošklivé. Jako svobodně přijatá, placená práce ano. Jako zákonem nařízená sankce, to je hanba! Především těch, kteří mají klíče k radnici či parlamentu. Samo o sobě není ostudou pracovat pro technické služby, pokud tam mají volné místo a rádi vás přijmou. Je potupné tak pracovat z donucení. Přijmout tu robotu jako výchovný prostředek, abyste nepropadli flákačství, udrželi si režim dne a byli všem na očích? Je bludem, že každá práce osvobozuje, šlechtí a vychovává. Práce sama o sobě nečiní člověka svobodným. Obzvláště pak v oblastech, kde nabídka pracovních míst je zanedbatelná, dopravní dostupnost mizerná a platy dostačující sotva na střechu nad hlavou a chléb náš vezdejší. Flexibilnost a pohyb za prací lze pak sotva předpokládat.

3. Útulky pro zvířata, ne pro lidi

Zbývá dodat, že jsou lidé, kteří se práci vždy vyhnou. Měli by být snadno odlišitelní od těch, kteří ji přijmou rádi. Jsou ovšem i takoví, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu, duševnímu stavu, pokročilému rozpadu své osobnosti už nikdy a nikde práci neseženou. Je jich hodně. Stejně jako těch, kteří by práci přijali, ale nemají elementární podmínky pro život. Dojmeme se nad opuštěnými zvířaty, přejeme jim dobrý útulek. Lidé nebývají tak dojemní. Obávám se, že v parlamentu "neleží", ani jím nehýbe zákon, který by chystal střechu nad hlavou pro ty, kterým zoufale schází. Vytvořit účinnou, záchytnou síť není vůbec snadné. Povinnost veřejně prospěšných prací cestou k ní však není.

Jan Kašper

O přirozeném poznání Boha

Dokončení ze str.1

mysli svých posluchačů, aby pravda vítězila nad omylem, Bůh nad člověkem. Toto slovo osvěcuje člověka, aby mohl poznávat Boha ve stvoření a chválit jej. V církvi Páně otevíráme nejen Bibli, ale i zpěvník, abychom slyšením, modlitbou a písněmi chválili Boha jak za jeho slovo, tak za viditelné Boží stopy ve stvoření: "Krásná je modrá obloha, je zázrak pod ní žít, písněmi ten dar od Boha můžeme vyjádřit" (Evangelický zpěvník, píseň 178). Protože existuje podobnost mezi Bohem a stvořením, existuje právo mluvit a zpívat o Bohu a k Bohu lidskými slovy. Vždyť i náš Bůh mluví, slyší, vidí a jedná. Kdyby žádná podobnost mezi Bohem a stvořením nebyla, museli bychom skončit u toho, že Bůh je absolutně jiný, a zmlknout. Podobnost nám však dovoluje a přikazuje mluvit o Bohu a nalézat k tomu i nová vhodná slova. Bible je toho příkladem. Tato podobnost se dobře snáší s učením, že Bůh je úplně jiný. Stvoření se nijak nepodílí na Božím bytí, nemá na sobě nic božského. Bůh sám je Pán, on sám je pramen všeho života, od něho pochází všechno dobro. On sám je nezávislý. Všechno stvoření je závislé. Mezi ním a Bohem je absolutní propast. Podobnost, která nepotlačuje absolutní rozdíl mezi Bohem a člověkem, umožňuje zjevení a pravé poznání Boha a jeho skutků.

Z hořícího keře, k němuž nelze přistoupit blízko, slyšíme mluvit Boha. Kniha Božího zjevení, Bible, nám o tom podává spolehlivou zprávu, která oživovaná Duchem svatým vyvolala v život církev, shromáždění vyvolených, dalšího svědka Božího zjevení.

Josef Veselý

Evangelické lidové zvyky

Dokončení z minulého čísla

Poválečni evangeličtí reemigranti byli většinou donuceni vracet se do původního domova, paradoxně např. Slováci na Moravu. Oni si k nám přivezli svou lidovou tradici (opět hlavně při pohřbech) a na ní lpěli jako na zbytku své identity. Slib slovenského učitele se neuskutečnil, faráře ano, dokud někdo na Moravu chtěl. Seniorátní výbor Brněnského seniorátu požádal již zemřelého administrátora slovenského sboru, aby se naučil zpívat luterskou liturgii. Vím, co to je, přes snahu jsem liturgii jako špatný zpěvák nezvládl a při kázáních v blízkých sborech na Slovensku musel zpívat liturgii někdo jiný. O tom, kdo se liturgii naučil, aby sboru posloužil, říkali, že ji nezpívá lutersky, asi nemáme ten patřičný cit.

V našem předměstském sboru, ze kterého pocházím, bývalo zvykem, že děvčata byla konfirmována v dlouhých bílých šatech, které pak měla do tanečních. My kluci jsme mívali snad první obleky s dlouhými kalhotami. Jinak jsme nosili pumpky, ze kterých se tak rychle nevyrostlo. Byl jsem konfirmován s valdenskou Italkou, která přišla ke konfirmaci v černých šatech; bylo nám to divné, ale Gerta nám vysvětlila, že je to jejich zvyk. Jeden konfirmand měl v klopě myrtu jako ženich; ve sboru, ze kterého pocházel, to bylo lidovým zvykem. Ve sboru, ve kterém jsem působil, bývali všichni konfirmandi v místních lidových krojích. Jedenkrát ne a myslím si, že je to už dávno mrzí. Tamní lidé oblékali kroj jako my talár. Dokonce se říkalo, že kroj je pro Javorničana polovina náboženství. Pražák, farář Stehlík, pokud mám informace, aby se přizpůsobil prostředí, chodíval mimo bohoslužby po obci v kroji. Dodnes jsou většinou účastnice shromáždění o svátcích s vysluhováním večeře Páně oděny v krojích, podobně i v Hrubé Vrbce a ve Velké nad Veličkou. A je to skutečně nevšední zážitek a zdaleka nejde jen o podívanou. Takový skanzen není třeba likvidovat.

V některých sborech jsme se dovídali, že nemáme chodit do divadla, nemáme chodit do tanečních, do kina alespoň ne v neděli, dívky si dokonce nesměly stříhat vlasy nejméně do konfirmace, jmeniny jsme jako evangelíci neslavili, my jsme patrony neměli. Podobné zvyky jsou dnes už až nepravdivé. Nikdo neměl námitky proti talárům kazatelů, někteří měli tabulky téměř nebo úplně spojené, ti si říkali reformovaní, druzí je zase měli ve spodní části víc od sebe vzdálené a ti se považovali spíš za luterány. I to byly lidové zvyky v naší unionované církvi. Samostatnou kapitolou by byl vztah k výtvarnému umění a hudbě.

Určitě by se dalo povědět mnohem víc, ale myslím si, že napsané pro seznámení se zvyky naší dosud lidové církve stačí. Jsem přesvědčen, že je správné povědět, že někteří mladší (většinou) kazatelé a kazatelky se sdružují ve skupině s názvem Coena (čti céna), což znamená večeře. Oni nabízejí nebo doporučují zavádět a někde zavádějí nové, většinou zase lidové zvyky. Ten obrat je značný, zvyky se snaží přebírat z katolictví. Téměř doslovně přebírají katolickou liturgii, na internetu se dovídáme, že ji zavedli již v několika sborech, hovoří o přepodstatnění, chtějí se modlit „Kristův růženec", doporučují kázání např.o sv. Vavřinci, zvoní při pozdvihování, chtějí nosit kolárky. Nechtějí už černý akademický talár. Uvažují o bílém rouchu se štolou a o užívání barev dle liturgických období. Tedy chtějí nějaký kněžský oděv a štolu, která byla původně v Římské říši znakem státního úřadníka, pak ji teprve převzala církev. To, co jsem v tomto odstavci napsal, je jistě zjednodušené, ale je možné si přečíst už stohy „papírů" na internetu, něco i v Českém bratru.

Doba ukáže, co se z těchto starých a nových lidových zvyků i fundamentalismu udrží a prosadí a co zanikne. Podobných vln už pamatujeme několik. Z historického hlediska opravdu víme, že některé lidové zvyky a tradice jsou nosné a jiné odejdou tak rychle, jak přišly.

Jiří Novák

Novinky z ekumeny

Moskva

Ruský patriarcha vyzval Hamas k dialogu.

Ruský patriarcha Alexij II. vyzval radikální islámskou palestinskou organizaci Hamas k jednání s Izraelem. "Není dána žádná alternativa k dialogu," řekl Alexij pro zprávy radiové stanice "Echo Moskaus", v rámci setkání s funkcionáři Hamasu v Moskvě.

"Kvůli jednotlivých politikům nesmí trpět celý národ," sdělil také patriarcha. Zároveň zdůraznil, že ortodoxní církev stojí za právem Palestinců na svůj vlastní stát.

Při společných rozhovorech se řešila i křesťanská menšina v Palestině.

(EPD)

Peking

Čínské ministerstvo zahraničních věcí varuje Vatikán před vměšováním.

Čínský ministr zahraničních věcí Li Zhaoxing napomenul Vatikán, aby se nemíchal do vnitřních záležitostí Číny. „Doufáme, že Vatikán neudržuje tak zvané diplomatické styky s nějakou provincií či čínskou obcí," řekl Li v úterý před žurnalisty v Pekingu na pokraji Sjezdu národního lidového kongresu. Tím zároveň nepřímo komentoval nedávné oznámení Vatikánu o tom, že bude dne 24. března světit hongkongského biskupa Josefa Zena na kardinála. V minulých měsících se stále více objevovaly spekulace o sblížení mezi Pekingem a Vatikánem.

Biskup Josef Zen, který se zasazuje za náboženskou svobodu a demokracii, nechal několikráte problesknout, že je Vatikán připraven ukončit diplomatické vztahy s Tchajwanem a vyhovět Pekingu.

Nejdůležitější překážkou pro sblížení zůstává ale požadavek ze strany Pekingu mít poslední slovo při jmenování katolických biskupů a kněží v Číně.

(EPD)

Vatikán

Pravoslavným se nelíbí vynechání papežova titulu „patriarcha Západu". „Zůstává tajemstvím, jak může vynechání titulu patriarchy Západu zlepšit vztahy mezi Apoštolským stolcem a pravoslavnou církví. Naopak, toto vynechání může být vnímáno jako nárokování si jurisdikce nad celosvětovou církví, jež nachází odraz ve zbývajících papežových titulech," řekl vídeňský biskup Hilarion, oficiální představitel pravoslavné církve při evropských institucích.

Tím podpořil stanovisko Patriarchátu moskevské ruské pravoslavné církve, který odmítá názor, že by papežovo zřeknutí se titulu „patriarcha Západu" bylo učiněno ze snahy zlepšit římskokatolicko – pravoslavné vztahy.

(Christnet)

Lvov

Ministerstvo osvěty a vědy poprvé vydalo licenci ze získání bakalářského titulu, zatím však pouze na Ukrajinské katolické univerzitě ve Lvově (UUK).

„Uznání teologie za vědu státem představuje přelom v historii naší školy a je důležitou událostí v zemi," řekl dne 6. března na tiskové konferenci ve Lvově otec dr. Borys Gudziak, rektor zmiňované univerzity, který původem pochází z ukrajinské diaspory ve Spojených státech.

(Christnet)

Dillí

Indické církve nesouhlasily s jadernou dohodou s USA. Jaderná dohoda mezi Indií a Spojenými státy, která byla podepsána během návštěvy prezidenta George W. Bushe v Afghánistánu, Indii a Pákistánu, vyvolala smíšené reakce církví v regionu.

„Je to znamení uznání významnosti Indie v mezinárodních vztazích," řekl Rev. Babu Joseph, tiskový mluvčí Katolické biskupské konference Indie, který tak uvítal jadernou dohodu mezi prezidentem Bushem a ministerským předsedou Manmohanem, podepsanou v Dillí.

Avšak tisková mluvčí Ekumenické rady církví v Indii, která sdružuje 29 ortodoxních a protestantských církví, Amelie Andewsová prohlásila, že tato organizace byla zděšena tou euforií z jaderné dohody.

„Jaderná technologie si hraje s ohněm a měli bychom být na této frontě velice opatrní", řekla Andewsová.

(ENI)

Moskva

Postní jídlo ve vlaku

V jídelních vozech vlaků Sverdlovské železnice se nyní podávají i postní jídla. Od 6. března se objevilo na jídelním lístku „Menu Velikého půstu". Jak oznámila tisková služba Sverdlovské železnice, připravili kuchaři vlakových restaurací k začátku sedm týdnů trvajícího pravoslavného velikého půstu více než dvacet jídel pro cestující, kteří dodržují pravidla Ruské pravoslavné církve.

Návštěvníky restaurací čekají kromě rozmanitých jídel studené kuchyně i zeleninová soljanka nebo boršč se sušenými švestkami a haubami. Výběr pro postící se hosty má být dostatečně široký a cena postního oběda dostupná i pro obyčené cestující.

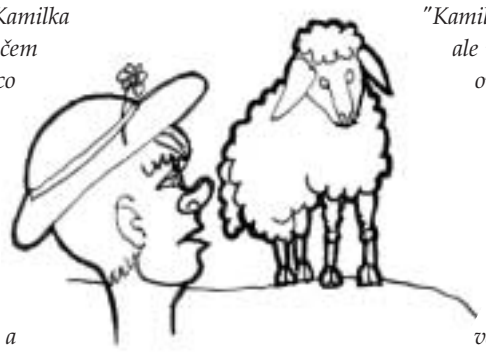
Z http://mospat.ru přeložil

Christof Lange

Tupá ovce

Ovce Kamilka měla řadu pěkných vlastností. Už když chodila do školy pro jeňata, nosila domů samé jedničky a učitelé si ji nemohli vynachválit. Když se paní učitelka při hodině dějepisu zeptala, jaké jsou nejstarší zprávy o ovcích, odříkala Kamilka jako když bičem mrská všecko, co slyšela o obrazech v jeskyních ve španělské La Piletě. Stejně dobře dovedla popsat výrobu vlněných látek, dek a koberců. Pamatovala si dobře i všecko kolem vzniku tak zvaného anglického trávníku, na němž měly ovce hlavní zásluhu. Zkrátka a dobře, Kamilka byla vzorná žačka a šprtka, jak ji někdy označovali mladí berani, kteří s ní chodili do jedné třídy a sami neoplývali pílí ani vědomostmi.

Ani rodiče neměli důvod, proč by si na Kamilku stěžovali. Když s ní byli na pastvě, Kamilka nebyla ufňukané mlsné mládě, které jí jen tohle nebo onohle. Nebyla vybíravá, ale spásla všecko až ke kořínkům, ať to byla tráva nebo tvrdé keříčky a plevel. "Můžete mít z Kamilky radost!" říkaly mamince jiné maminky, které měly se svými ratolestmi spoustu trápení a dohadování. Snad to říkaly opravdu upřímně a bez závisti.

Kamilka však měla jednu chybu: vůbec se nedovedla chovat samostatně. Paní učitelce se samozřejmě líbilo, že je tak poslušná, a tatínku beranovi a mamince ovci to také vyhovovalo. Ale ostatním jehňatům byla občas k smíchu. "Když jí něco napovídáš, spolkne to i s navijákem!" tvrdili o Kamilce hubatí spolužáci a Kamilka občas skutečně na jejich řeči naletěla a na svou důvěřivost doplatila. Jednou jí nakukali, že mají ráno čekat u Ptačí skály na paní učitelku a že půjdou všichni do zoologické zahrady. Svědomitá Kamilka chtěla být na místě samozřejmě první, ale prostála tam nadarmo celé dopoledne. Nikoho se nedočkala, a ještě dostala vyhubováno. Jindy ji zas při hře na slepou bábu zavedli se zavázanýma očima k jámě po vyvrácené borovici a Kamilka si v ní málem polámala nohy.

"Kamilko, dobře se učíš, ale v něčem jsi tupá ovce," domlouval jí kmotříček muflon. "Nesmíš vždycky jít tam, kam tě vedou nebo pošlou druzí! Stádo je dobrá věc, ale jednou by ses s ním mohla dostat i na jatky."

Kmotříček dobře věděl, co říká, bohužel nedal poslušné a důvěřivé ovečce radu, kterou by se řídila. Když však byla Kamilka už větší, dobře jí poradila její starostlivá ovčí babička. Však byla stará a zkušená. "Kamilko, nejlepší pro tebe bude vždycky se držet pastýře," řekla babička,, "My sami si nedovedeme vždycky vybrat nejlepší cestu a ani druzí nám vždycky dobře neporadí, ale pastýř je spolehlivý. Drž se jeho hlasu a on tě povede správným směrem." Řekli jsme si, že se Kamilka ráda učila. Snad se časem naučila od babičky i tohle.

Ať jsi sám či klusáš v stádu,
i uprostřed hlasů všech
pastýřův hlas vždycky sleduj!
Ochotně se jím vést nech!

Daniel Henych

Pokračování příště

Na začátku

Pokračování ze str. 1

many, při jejich slavnosti slunovratu. První křesťané, pronásledovaní v římské říši a ukrývající se ve tmě katakomb, vyznávají od počátku, že přicházejícím sluncem jejich života je Kristus. Tak se skutečně z pohanského slunovratu staly křesťanské Vánoce - vůbec ne pro nějaké problematické míchání křesťanství s pohanstvím, nýbrž pro to skvělé a životodárné poselství, kterému nemůže uškodit ani žádné pozadí bývalé pohanské tradice. Naopak. Na tom pozadí to ještě lépe vynikne: že Ježíš Kristus je to pravé světlo, které v temnotách svítí a bude svítit, jak víme podle poslední knihy Bible, zase i tenkrát, kdy slunce svítit přestane (Zj 21,33).

Bůh tvoří všecko na zemi a vidí: je to velmi dobré. Jak kladné předznamenání celého stvoření, světa, pozemského života. Proto i my milujeme zemi a život v plné hloubce i šíři. Proto jsme rádi na světě, spolu rádi, vděčni za život na dobré zemi, kterou nám daroval Pán Bůh sám.

Na světě, který vyšel krásný a dobrý z tvojí ruky, dobrý Bože, chceme i my žít dobrým životem. Vyzbroj nás svou silou duchovní, abychom už dopředu nelámali hůl nad svými možnostmi a nad posláním, které tu do tebe na světě máme. Ať už skoro programově nechceme dělat a očekávat míň, než můžeme, než zvládneme, než vyplývá z tvých zaslíbení. Ať se schopností vidět krásu a vznešenost života umíme zvládat úseky cesty, které jsou náročné, i překážky, které jsou těžké a zdrcující. Do tvé péče odevzdáváme v pokorné přímluvné modlitbě celé tvé stvoření a také na sebe chceme brát vážně svůj díl odpovědnosti.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Pozvání VERITAS

Společnost VERITAS a o. s. Herodotos si vás dovolují pozvat na XI. setkání mládeže na téma „Československo a Německá demokratická republika v letech 1948–1968“.

Dějiny střední Evropy ve 20. století prošly přeměnami, které dodnes ovlivňují hospodářskou, sociální a kulturní tvář nejen tohoto prostoru, ale i celého kontinentu. Lze říci, že změny proběhlé po druhé světové válce by mohly sloužit jako odstrašující příklad cesty od socializující demokracie k totalitní diktatuře. V Československu i NDR se projevovaly náznaky demokratického směřování v čase spolupráce mezi Východem a Západem. Tyto tendence však byly v Československu udušeny nejen komunistickou stranou, ale i slabostí tamější demokratické opozice. V Německu měla neblahý vliv přítomnost Sovětských okupačních vojsk a silné pozice zdejší Socialistické jednotné strany. V roce 1948 došlo k převratu v Československu a o rok později byla na území sovětské okupační zóny zřízena Německá demokratická republika. Výrazně se začalo proměňovat celkové klima ve společnosti: svoboda projevu a tisku byla jen formální položkou ve výčtu ústavních práv; docházelo k perzekuci režimu nepohodlných osob a skupin; obzvláště tvrdě byly zasaženy církve, soukromý sektor v hospodářství byl omezen, neli zcela zdecimován. Další dvacetiletí (desetiletí?) ovšem nelze vnímat jen jako předehru dramatických šedesátých let. I v letech 1948–1968 se formy útisku proměňovaly, život byl poznamenáván mnohými událostmi vědy, techniky, či kulturního a společenského života; proměňovalo se vnímání sousedů na druhé straně hranic, měnily mezilidské vztahy.

Naše letní setkání si chce všímat čtyř okruhů lidského života a zároveň přimět k reflexi nad minulostí a k vytvoření vlastního názoru na dějiny především u mladší generace; přesněji u studentů středních škol z České republiky i ze Spolkové republiky Německo. Politické dějiny jsou základem našeho malého dějepisného exkurzu, budeme jim věnovat především korespondenční část projektu a v první den setkání zazní shrnující přednáška na téma: Politický vývoj ČSR/ČSSR a NDR v letech 1948–1968.

Organizátoři projektu

Projekt zajišťuje VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace ve spolupráci se sborem Českobratrské církve evangelické ve Velké Lhotě u Dačic. Společnost VERITAS podobné pobyty organizovala v uplynulých deseti ročnících, přičemž v roce 2005 uspořádala ve spolupráci s Gymnáziem J. Mathesia v Rochlitz a Johann-Mathesius-Gesselschaft obdobný letní seminář na téma: Česko-německé vztahy v Čechách a na Moravě v době toleranční (1781–1784). VERITAS spolupracuje při přípravě přednášek při setkání s občanským sdružením Herodotos, jehož členy jsou studenti humanitních oborů mnoha univerzit v ČR. Místopředseda sdružení Herodotos Jiří Čepelák byl jedním z přednášejících na setkání v roce 2005.

Průběh a realizace projektu

Projekt je rozdělen do dvou částí. V první, korespondenční části se přihlášení účastníci budou zabývat třemi etapami vývoje Československa a Německé demokratické republiky: nejprve lety 1945 – 1955, poté 1955 – 1965 a na závěr obdobím od roku 1965 do roku 1968. Únor a březen bude věnován prvnímu období; studenti budou pomocí elektronické pošty informováni o zásadních událostech daného úseku a formou otázek budou zjišťovat, jak vnímali onu dobu jejich příbuzní. V březnu a dubnu se účastníci zaměří na další etapu a květen a červen bude ve znamení zkoumání zvratových šedesátých let. Během této části budou přihlášení ve spojení s hlavním koordinátorem, který pro daná období určí formu dotazníků, či odpoví na případné dotazy a bude reagovat na možné zpětné reakce.

V druhé, tzv. seminární části, se účastníci setkají na letním soustředění probíhajícím **od 14. do 22. července 2006 ve Velké Lhotě u Dačic.**

Setkání začne v pátek 14. července. Po příjezdu budou účastníci setkání přivítáni a posléze ubytováni. Následovat bude seznamovací večer. V sobotu 15. července začne pracovní program již zmíněnou úvodní přednáškou na téma Československo a NDR v letech 1948–1968 z pohledu politických dějin. Po odpoledním odpočinkovém programu se v 15.00 hodin účastníci podle pokynů vedoucích rozdělí do tří či čtyř šestičlenných pracovních týmů. Týmů se ujmou tři odborní garanti tematických okruhů, tedy pro dějiny každodennosti, dějiny vztahů mezi státem a církvemi a pro dějiny vizuálního umění. Výstupem projektu by měl být dvojjazyčný sborník, shrnující přednášky odborných garantů včetně kopií použitých materiálů a fotografie dokumentující práci ve skupinách.

Projekt je určen pro mladé lidi od 14 do 20 let. Rozbíhá se 1. dubna, takže je nutné se rychle přihlásit na adrese

richard.f.vlasak@centrum.cz

Více informací na http://veritas.evangnet.cz:

Obnovit naději

Americká biblická společnost nabízí útěchu Božího slova těm, kteří přežili řádění hurikánu Katrina.

Podívejte se do očí matky oddělené od svého dítěte, do očí mladého muže, který ztratil práci, a do očí dětí žijících v nouzovém příbytku tisíce kilometrů od svého domova, který už neexistuje – a uvidíte strach a beznaděj. Novinové zprávy říkají, že Američané přispěli kolem 1,2 miliardy dolarů, aby uspokojili fyzické potřeby více než milionu lidí bez domova v Luisianě a v celé oblasti zasažené hurikánem. Vyjádřili tím svou sounáležitost podobně jako s oběťmi tsunami na začátku roku. Ale co můžeme udělat pro duchovní zdraví těchto přeživších? *Jak můžeme obnovit jejich naději?*

Americká biblická společnosti se ihned dala do díla s cílem nabídnout pokoj, útěchu a nekonečnou naději, jakou může poskytnout jenom Boží slovo. Editorka Houston Sun Dorris Ellisová pracovala jako dobrovolnice a předávala Bible od Americké biblické společnosti lidem čekajícím ve frontě na pomoc od Federální agentury pro řízení záchranných prací. Řekla o tom: „Lidé stáli ve frontě, když dostali do ruky Bibli, a někteří se hned pustili do čtení. Byla to pro ně velká posila."

Jednou z prvních akcí biblické společnosti bylo předání Biblí evakuovaným na houstonském Astrodromu nebo lidem, kteří čekali v dlouhých frontách na materiální pomoc. Téměř 1000 dobrovolníků osobně předalo Boží slovo do rukou evakuovaných. Dobrovolníci byli také vyškoleni k psychologické pomoci. Evakuovaní ve více než deseti dalších státech také obdrželi Bible.

„Ti, kteří přežili řádění hurikánu Katrina, toho potřebují hodně – především jídlo, vodu a přístřeší. A lidé z celé Ameriky jim otevřeli svá srdce a domovy," říká dr. R. Lamar Vest, předseda výboru Americké biblické společnosti. „Jenže oni také potřebují naději, která je naprosto nezbytná, aby člověk mohl začít znovu."

Americká biblická společnost dodává Bible, Nové zákony a části Písma těm, kteří je zoufale potřebují, prostřednictvím sítě partnerských organizací, například pomocí Armády spásy a mnoha farností a sborů. Boží slovo je k dispozici v různých formátech a jazycích. Dobrovolníci rozdali víc než 700 000 Biblí, Nových zákonů a částí Písma evakuovaným. „Americká biblická společnost byla v téže oblasti země v r. 1927, když tehdy hurikán zaplavil a zdevastoval obydlená území," říká dr. Paul Irwin, prezident Americké biblické společnosti. „A nyní, v r. 2005, se biblická společnost vrací se stejným posláním." Americká biblická společnost připravila pro ty, kteří přežili katastrofu po hurikánu Katrina, speciální verzi biblické brožurky „Bůh je naše útočiště a síla". Doposud bylo distribuováno 246 000 výtisků v angličtině a 50 000 ve španělštině.

Odhaduje se, že jenom v samotném Texasu je čtvrt milionu lidí, kteří museli opustit své domovy. Mnozí pak byli evakuování ještě jednou při úderu hurikánu Rita. Potřeba je obrovská, avšak Americká biblická společnost má své aktivní partnery ve všech zúčastněných státech.

„S pomocí našich štědrých přátel jsme odhodláni tuto důležitou práci dokončit," říká dr. Vest. „Naším cílem je, aby každý dostal Bibli, a chceme také nahradit Bible, které byly zničeny v poškozených kostelích."

Radost každého člověka, který dostane do ruky Boží slovo a chystá se znovu budovat svůj život, dává příslib do budoucna.

(ČBS)

Rodinné rekreace v Chotěboři 2006

Ceník	Horní (rekonstruovaná) budova			Dolní budova		
	Balíček služeb „A“ Pobyt: 6 a více dní	Balíček služeb „A1“ Pobyt: 3 až 5 dní	Balíček služeb „A2“ Pobyt: 1 až 2 dny	Balíček služeb „B“ Pobyt: 6 a více dní	Balíček služeb „B1“ Pobyt: 3 až 5 dní	Balíček služeb „B2“ Pobyt: 1 až 2 dny
Dospělí nad 10 let	265,- Kč	280,- Kč	290,- Kč	245,- Kč	260,- Kč	270,- Kč
Děti 4 – 10 let	135,- Kč	140,- Kč	145,- Kč	125,- Kč	130,- Kč	135,- Kč
Děti 1 – 3 roky se stravou	105,- Kč	105,- Kč	105,- Kč	105,- Kč	105,- Kč	105,- Kč
Děti 1 – 3 roky bez stravy	55,- Kč	55,- Kč	55,- Kč	55,- Kč	55,- Kč	55,- Kč

Poznámka: Každý balíček služeb obsahuje ubytování, stravování a poplatek za lůžkoviny a je uveden včetně 5 % DPH a vztahuje se najeden den.

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz

č. 10

Pozvánky

Smíšený pěvecký sbor univerzity v Bristolu (Velká Británie) vystoupí 31. března v kostele Českobratrské církve evangelické v Lysé nad Labem.
Na programu bude církevní hudba 16. století. Koncert zahájí komorní orchestr lyského sboru.
Začátek je v 19 h.
Kostel je vytápěn, vstupné dobrovolné.

* * *

Srdečně zveme na koncert, který se koná v pátek 31. března v 19.30 v evangelickém kostele u Salvátora. Na programu je kantáta Ich hatte viel Bekümmernis (Měl jsem mnoho trápení) Johanna Sebastiana Bacha Účinkují sólisté Státní opery v Praze Ludmila Vernerová a Ondřej Socha a Ivo Michl, sbor Naši pěvci (jenž tímto koncertem oslaví 20 let svého trvání) a instrumentální sólisté. Řídí Lydie Härtelová. Vstupné dobrovolné (doporučená výše 50 - 100 Kč).

Televize

2. dubna ČT1

Cesty víry - 14.30 h

Kancléř Antonín
Kancléř olomoucké arcidiecéze propadl adrenalinovým sportům. "I k nim mne přivedl Bůh," říká.
Režie P. Všelichová

Křesťanský magazín - 14.50 h

Blahořečení Jana Pavla II., muzikál Jákob s mladými křesťany z Českého Těšína a zpráva o misii v Bangladéši v magazínu nejen pro věřící.
Uvádí Aleš Juchelka.
Dnes vám připomeneme první výročí úmrtí papeže Jana Pavla II. a proces jeho blahořečení, s českotěšínským Klubem mladých Filadelfia zhlédnete muzikál Jákob, který připravili, a na misijní cestě s olomouckým arcibiskupem Janem Graubnerem navštívíte Bangladéš.

Bohoslužby

2. 4. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

12/2006

5. dubna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

VÝMĚNA ZA BARABÁŠE — *Jan Heller*

ROZDÁVANIE RADOSTI — *Ján Sirack*ý

MEDIÁLNÍ KONVERTITA — *Dan Drápal*

O TRŽNÍ VOLBY — *Vlastimil Sláma*

Dva příběhy o stvoření

Německý prezident Horst Köhler nedávno při jedné příležitosti řekl: *„Kdo jsme, víme jen tehdy, když víme, odkud přicházíme."* V tom je hodnota tématu o počátcích, pro které tento časopis otevřel prostor. Přispívám k němu dvěma příběhy o stvoření.

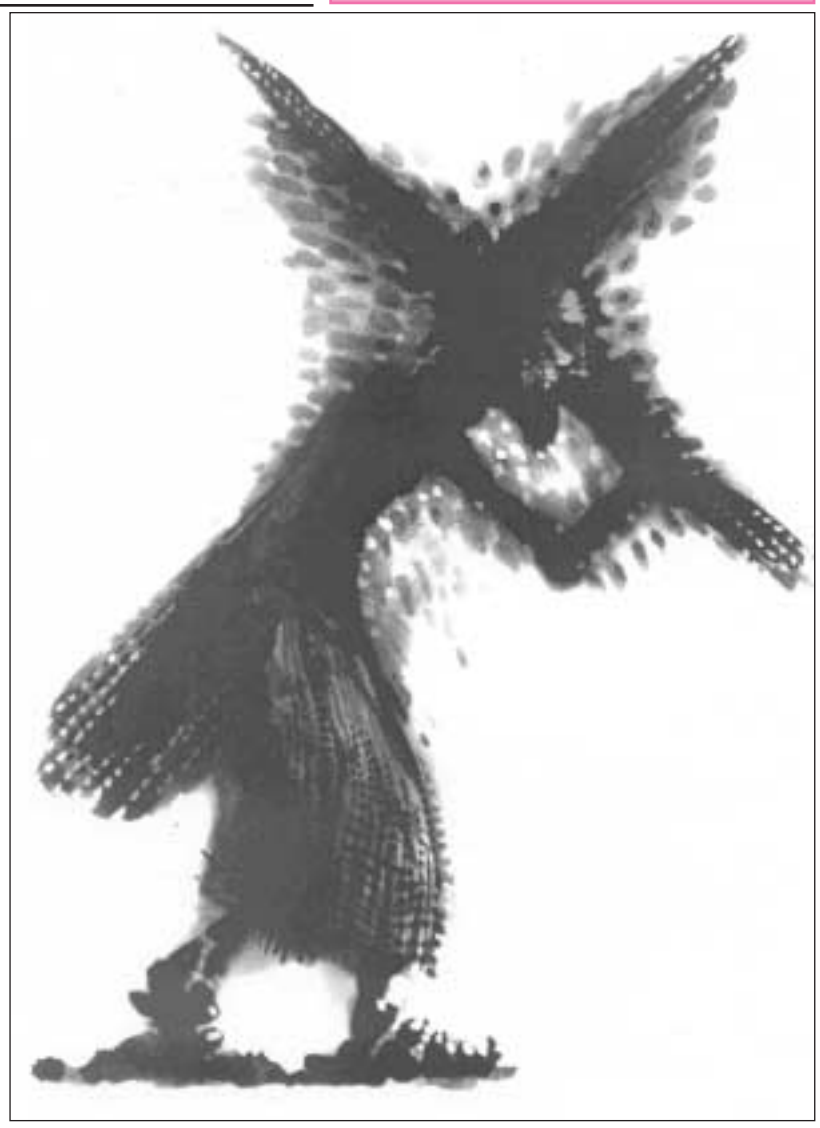
Příběh první - příběh moderní: Na počátku byla absolutní prázdnota. Pak jakousi vesmírnou fluktuací došlo ke gigantickému výbuchu nesmírně koncentrované hmoty zvanému Velký třesk. Vznikl čas a prostor a vesmír se začal strukturovat. Nejdříve proběhla astrofyzikální evoluce (vývoj galaktických a hvězdných systémů), která na naší Zemi pokračovala evolucí biochemickou - vznikem a rozvojem života. Život postupně nabýval stále složitějších forem, až se zde nakonec objevil - vznikl - člověk. Člověk si jako nejvyšší forma hmoty uvědomil sám sebe a začal pátrat po smyslu světa i svého života. Zjistil, že je sám sobě nejvyšší autoritou a jedině sám sobě odpovědný. Vesmír, ve kterém žije, je jediná realita, která existuje a Země zde bude tak dlouho, dokud ji nezničí on sám nebo nějaká vesmírná katastrofa. Svět i člověk mají řadu vývojových nedostatků, ale vývoj ještě není u konce. Je zde naděje.

Příběh druhý - příběh biblický: Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá, ale Bůh v díle stvoření pokračoval. Vytvořil podmínky vhodné pro život a potom se z jeho vůle a jeho mocí objevily na Zemi rostliny, zvířata a nakonec člověk. Člověka stvořil Bůh ke svému obrazu a celé dílo stvoření označil za "velmi dobré". Člověk se však ve své svobodě, kterou ho Bůh obdařil, obrátil proti svému Stvořiteli. Pád do hříchu způsobil zásadní změnu jeho situace, člověk se stal součástí porušeného stvoření. Stal se ale i předmětem Božího zájmu a nabídky záchrany v Ježíši Kristu. Při pátrání po smyslu svého života člověk zjišťuje, že je zde něco, co ho přesahuje. A také, že východisko z jeho nouze spočívá v uznání této vyšší autority a v přijetí cesty, kterou mu Bůh sám skrze své Slovo zjevuje. Tento porušený svět jednou pomine, protože nad ním bude vykonán Boží soud. Ale to ještě není konec. Bůh celé stvoření obnoví, bude zde nová země a nové nebe. Je zde naděje.

Ten první příběh je nám předkládán jako prokázané poznání vědy, které odkazuje příběh druhý do říše pohádek. Skutečnost je však podstatně odlišná. Od doby objevení genetického kódu před 50 lety a zkoumání biochemického základu života je evoluční obraz živé přírody předmětem zásadní vědecké diskuse. Výsledek je tento: *„Pokus o vysvětlení všech životních forem z jediného pramene je sice odvážný a pochopitelný, je však bohužel ukvapený a nedá se ospravedlnit evidencí současných vědeckých poznatků"* (biochemik G. A. Kerkut). *„Evolucionismus se jeví jako metafyzická doktrína oděná do vědeckého hávu"* (profesor fyziky W. Smith). *„Teorie evoluce není ničím více ani méně, než velkým kosmologickým mýtem 20. století"* (molekulární biolog M. Denton). Pohádky je zřejmě třeba hledat jinde.

Bez ohledu na to se však mnozí křesťané toho moderního příběhu zalekli a rozhodli se podrobit biblický příběh zásadní revizi. Je přece nutné jít s dobou. *„Věřím, že vesmír je evoluce"* (katolický myslitel Teilhard de Chardin). *„Na vrcholu vývoje oživené hmoty... vzniká bytost, která po přechodné etapě "zvíře-člověk" vede ke vzniku člověka"* (protestantský teolog Helmut Thielicke). A tak podobně. A pokud něco z příběhu Bible ve srovnání s tím moderním příběhem působí příliš rušivě? Snadná pomoc - označíme to za mýtus. Mýtus ovšem, který *„zjevuje pravdu"*, jako např. *„mýtus o pádu člověka"* (J. Veselý, ET-KJ 9/2006). Pozor tedy na mýty babylonské - ty žádnou pravdu nezjevují. Zato u mýtů biblických máme široké pole působnosti - to záleží jen na hodnocení tématu každým z laskavých čtenářů.

Josef Potoček

Šimon, nosič kříže. (Mt 27,32) Cyril Kozák

Šimon, nosič kříže

Velký pátek

A vyšedše, nalezli člověka Cyrenenského, jménem Šimona.
Toho přinutili, aby nesl kříž jeho.
Cestou potkali jednoho člověka z Kyrény, jménem Šimona;
toho přinutili, aby nesl jeho kříž.
Mt 27,32

Ta poznámka v evangeliích o Šimonu z Kyrény mi připadala vždycky zvláštní. Vyprávění evangelií je tak úsporné. Proč je tu uvedena podrobnost, která jen brzdí spád děje a čtenáři vlastně nic neříká? Že by tu na okamžik u evangelisty převážil zájem kronikářský? Ale celá Bible přece svědčí o tom, že všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení (Ř 15,4), k posílení a prohloubení naší víry. Musíme se tedy stále znovu ptát: Jaké je z toho pro nás naučení?

Nad tímto krátkým oddílkem se zamýšleli už staří vykladači. Srovnávali evangelia a našli podrobnější údaj u Mk 15,21. Tam se říká, že cestou přinutili nějakého Šimona z Kyrény, otce Alexandrova a Rufova, který šel z venkova (doslova z pole), aby mu nesl kříž. Rufus je jmenován v Ř 16,13: „Pozdravujte Rufa, vyvoleného v Pánu, a jeho matku, která i mně byla matkou." Nevíme ovšem jistě, zdali jde o téhož Rufa. Bylo to tenkrát dost obvyklé jméno. Nicméně z této zmínky už staří vykladači usoudili, že prý Šimonovi synové Alexander a Rufus byli známí křesťané a tak prý se zpráva o jejich otci i o jeho zvláštním velikonočním zážitku dostala do Písma, a to právě do Markova evangelia, z evangelií asi nejstaršího, kdežto pozdější podání Matouše a Lukáše sice zmínku o Šimonovi převzala, ale ostatní, např. jména synů, už vynechala. To vše je dobře možné, ale nám to dnes neříká nic. Vykladači osvětlují ještě jednu podrobnost, totiž to, že Šimon šel z pole. Tento obrat může také znamenat z venkova; tak to čteme v Ekumenickém překladu. Šimon pocházel či přišel z Kyrenaiky, dnešní Libye. Byl to zřejmě Žid z diaspory a na svátky přišel do Jeruzaléma. Ale ten byl v těch dnech už plný poutníků, a tak nocoval někde v okolí, čili na venkově, byl "přespolní".

Když se pak šel ze svého nocležiště pomodlit do Jeruzaléma a účastnit se sváteční bohoslužby, římští vojáci jej chytili a přinutili nést kříž klesajícího Ježíše. Řecké sloveso, jehož tu evangelista užil, je technickým termínem pro nucenou práci, pro robotu. Ta nebyla v římských poměrech nic neobvyklého. Historicky bychom to tedy měli víceméně

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 11

III.

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je a požehnal jim Bůh a řekl: Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi."
(1M 1,27-28)
„Vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života."
(1M 2,7)

Co je člověk? Tato otázka patří k nejbytostnějším, které si myslící lidstvo klade. Otázka plná tajemství. Všemožné vědní obory chtějí přispět k jejímu zodpovězení a každý z nás vyslovuje tuto otázku v přerozličných okolnostech života. V neděli odpoledne vytáhnete fotky a vzpomínáte: Tak, to jsem já před dvaceti, třiceti, padesáti léty... A toto malé děvčátko je naše babička,... dnes stará, na sklonku života. A je to přece stále ona i přes tu proměnu. Je to tentýž člověk navzdory tomu, že ani jedna hmotná buňka už v něm není za ta léta původní...

Co je člověk? Otázka stejná a odpověď mnoho. A poptávka stále převyšuje nabídku. Také v naší současnosti se tato otázka znovu neodbytně vlamuje do života. Ve chvíli nových počátků a nových očekávání i ve chvílích ztráty iluzí a dezorientace se pokaždé znovu objevuje potřeba a tužba člověka spatřit svou skutečnou tvář. V čem spočívá důstojnost a jedinečnost lidství? Je vůbec nějaká? Nebo jsme po všech stránkách opravdu toliko nejvyvinutějšími zvířaty? Nebo se z nás stávají v dnešní přetechnizované době jen automaty a stroje?

Nad vchodem jednoho starého řeckého chrámu stál nápis: GNOTHI SE AUTON, poznej sám sebe. Tato výzva nezestárla s antickým chrámem. I my chceme této výzvy s dychtivostí a vnitřní tísní uposlechnout. A třebaže máme více zas těch popisných informací o člověku, nepodařilo se ani nám ještě definitivně odkrýt tajemství lidského bytí. Když toužíme po sebepoznání, i tu narážíme na meze svého vědění.

Stojíme - obrazně řečeno - před tím nápisem nade dveřmi antického chrámu: poznej, člověče, poznej sám sebe. Cítíme jeho závažnost. Ale dveře toho chrámu zůstávají uzavřeny a neotevírají se ani na naše uctivé klepání, ani na zoufalé tlučení našich pěstí: Kdo jsem? Odkud přicházím a kam jdu? Kam vlastně mohu jít? Jak to, že tu dnes jsem a za chvíli třeba nebudu? Kde je můj počátek a kde můj cíl?

Svědectví napsané na začátku Bible nám ukazuje, kde je otevřeno, abychom mohli vejít a mohli se dovědět, kdo jsme, jaká je naše naděje a jaké poslání tady na světě. Hledat odpověď na svoje nejbytostnější otázky v souvztažnosti k Pánu Bohu, Stvořiteli světa i lidí, znamená zakusit něco velice potěšitelného. něco jako když je člověk uprostřed vlastního hledání sám nalezen.

Každý pozorný čtenář Bible si všiml, že na začátku první knihy Mojžíšovy máme hned dvojí svědectví právě o stvoření člověka. V první i ve druhé kapitole. To první svědectví je mohutným závěrem celého vyprávění o stvoření: dosud to šlo krásně všechno jako na drátku, Bůh řekl a stalo se a byla tu země i obloha, bylo tu všecko živé i neživé.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Velikonoční zaměření Evangelia podle Jana

Velikonoční zaměření od samého počátku

Je pozoruhodné, že úvod do pašijového dění, totiž příchod Páně do Jeruzaléma a vyčištění chrámu (což je zaznamenáno u ostatních evangelistů až v závěrečných kapitolách), nacházíme v evangeliu podle Jana již na samém počátku. Už v druhé kapitole (J 2,13n), po svatbě v Káně Galilejské, kde „učinil Ježíš počátek svých znamení a zjevil svou slávu“ (2,ll), čteme, že „byly blízko židovské Velikonoce a Ježíš se vydal na cestu do Jeruzaléma“ (J 2,13). Tam, po "vyčištění chrámu", navozuje při rozhovoru s Židy i pašijovou představu "zboření a obnovení chrámu svého těla", což má metaforicky předznačit jeho smrt i vzkříšení (2,22). Jan tedy klade velikonoční tematiku již na samý začátek svého spisu.

Podání podle trojích Velikonoc

Na rozdíl od ostatních evangelistů čteme v Janově podání postupně o třech "židovských Velikonocích" (ř. to pascha tón Iudaión), které jsou "blízko", na nichž se Pán Ježíš podílel. První jsou zmíněny již v 2. kapitole (2,13), jak již bylo zmíněno v úvodu. O druhých Velikonocích čteme v J 6,4 (před nasycením pěti tisíců jako dalším kristovským "znamením"). A konečně o třetích Velikonocích čteme v J 13,1 . To už „Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otci“. Až při těchto třetích Velikonocích navazuje Jan na ostatní evangelisty v líčení pašijových událostí, když Ježíš umývá po společné večeři nohy svým učedníkům. (Tomu ještě předchází líčení slavnostního vjezdu Páně do Jeruzaléma na svátky J 12,12n , již ve shodě s ostatními evangelisty. Zde však už není zmínka o vyčištění chrámu.) Jan ani nepodává zvláštní zprávu o poslední večeři a modlitebném zápasu v Getsemane.

Povýšení Páně jako vyvýšení na kříž

Na klíčových místech svých velikonočních směrovek používá Jan pro Kristovo utrpení zcela jednoznačně výraz povýšit. Avšak na rozdíl od synoptického pojetí ("kdo se povyšuje"), ve smyslu "být povýšen" (EP: "vyvýšen"), a to v metaforickém pojetí: Bůh Otec vyvyšuje svého Syna: přes "povýšení na kříž" až k vítěznému oslavení. Již při rozhovoru s Nikodémem naznačuje takto Ježíš svou smrt na kříži odkazem na starozákonní způsob záchrany: „Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,14) Podobně to zní v pozdějším střetu s farizeji: „Až vyvýšíte Syna člověka, poznáte, že já sám od sebe nečiním nic, ale jak mne naučil Otec“ (J 8,28). Vyvýšení na kříž je pojato jako Boží určení, kterému se Syn poslušně podřizuje. Také v předpovědi svého utrpení připomíná Pán učedníkům, že tento způsob jeho vyvýšení je pro ně nadějí na spasitelskou záchranu: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všecky k sobě.“ (J 12,32) Zde Jan připojuje i vysvětlení: „To řekl, aby naznačil, jakou smrtí má zemřít.“ (12,33). Jde o spásodárné vyvýšení na kříž.

Vzkříšení Lazara jako názorná předehra

V samém středu Evangelia podle Jana je dramatický příběh o vzkříšení Lazara, který je možno chápat jako nápověď či předznačení budoucího vzkříšení Páně. Již po Ježíšovu zázračném uzdravování slyšíme vysvětlení o jeho svrchované moci nad životem i smrtí: „Jako Otec křísí mrtvé a probouzí k životu, tak i Syn probouzí k životu ty, které chce“ (J 5,21). Po zprávě sester o Lazarově nemoci má Pán nejprv odpovídající vysvětlení, že „ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven“ (J 11,4). Později říká svým učedníkům jako nápovědí: „Lazar usnul, ale jdu ho probudit“ (11,11). A posléze říká přímo: „Lazar umřel“ (11,14), ale jde ujistit plačící sestry, že „bratr vstane“ (11,24). -Klíčovým textem jsou zde známá slova Páně: „Já jsem vzkříšení i život, kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít“ (11,25). A konečně čtvrtého dne, kdy už nemohlo být pochyb o Lazarově smrti, říká Pán Martě před odvalením hrobového kamene: „Neřekl jsem ti, že uvidíš slávu Boží, budeš-li věřit ? (11,40). Zde následuje perspektiva Božího oslavení.

Kříž i vzkříšení jsou k Boží slávě

Podle Jana jsou Velikonoce zaměřeny i na slávu Otce a Syna-Ježíše. - Ještě v Betanii dochází ke vstupu do vlastního pašijového dění. Je to při večeři uspořádané vzkříšeným Lazarem, kdy Marta pomazává Ježíšovy nohy drahým olejem; a on vysvětluje její počínání jako „pomazání ke dni svého pohřbu“ (J 12,7). Zároveň však již chápe i svou cestu kříže jako cestu k oslavení. Řeckým poutníkům, kteří přišli do Jeruzaléma na svátky (již na třetí v Janově podání), i svým učedníkům ohlašuje: „Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka" (J 12,23). Význam své smrti a vzkříšení pak vysvětluje příměrem k pšeničnému zrnu: ...jestliže nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá hojný užitek" (12,24). A posléze spojuje i svou úzkost z očekávaného utrpení a smrti s prosbou o oslavu Božího jména: „Otče, oslav své jméno !“ (12,27) V původním textu je též varianta: „Otče, oslav svého Syna!" - která je zde zcela přiměřená.

Janovské pojetí v orlím pohledu

Obsah pašijových oddílů velikonočního týdne je u Jana už celkem shodný s podáním ostatních evangelistů. Jan ještě předesílá Ježíšovy vzácné řeči na rozloučenou: o odchodu k Otci a zaslíbení Ducha-Přímluvce (k. 14-16) a přímluvnou modlitbu za učedníky (k.17). Velmi působivá jsou i závěrečná líčení o zjevování vzkříšeného Pána. My už si jen připomeňme dva závěrečné dovětky k Janovu evangeliu. První je výzvou pro čtenáře: „Tato svědectví zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věříce měli život v jeho jménu" (J 20,31). Druhý dovětek se týká samého Jana jako svědka Kristovy slávy: „To je ten učedník, který vydává svědectví o těchto věcech. A my víme, že jeho svědectví je pravdivé" (J 21,24). Právě vzhledem k Janovu pronikavému vhledu do tajemství Velikonoc a jeho jedinečně zaostřenému způsobu podání můžeme rozumět, proč starokřesťanská tradice přisoudila Janovi symbol orla, jediného tvora, kterému je dáno hledět i do slunce, aniž by byl oslněn. Jan nás nejzřetelněji zaměřuje na jas slávy Páně. O letošních Velikonocích se dejme povzbudit i dovětkem zaslíbení Páně u Lazarova hrobu: „A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře na věky“ (J 11,26).

Jiří Otter

Raději v odposleších pokračovat

Václav Vlk napsal emocionálně velmi nabitý článek „Zakažme odposlechy!" (MFD 23.2.). Odposlechy v něm přirovnává ke středověkému mučení.

Něco v článku je třeba odmítnout okamžitě. Nad některými vývody se mi vznášejí vážné otazníky.

Okamžitě je nutno odmítnout přirovnání odposlechů k mučení. Mučením byli lidé nuceni doznat se k něčemu, co nikdy nespáchali. Odposlechnutá slova lidé skutečně vyslovili, a to nikoli pod nátlakem.

Advokát Vlk píše: „...v hrůze zírám na dav, který jásá při odhalení toho, že ten starý dobrý kněz z naší fary je seslancem ďábla..." O čem to mluví? Kdo je ten „starý dobrý kněz"? Soudce Berka? Pan Větrovec? Pan Berdych? A kde je ten jásající dav? Já jsem žádný jásající dav neviděl, zato jsem v hrůze zíral na to, jak se policisté z antikorupční jednotky zapojili do únosů a vražd podnikatelů.

Kladu si otázku, co by bylo, kdyby odposlechů nebylo. Také by mi bylo milejší, kdyby policie a justice mohla pracovat převážně s listinnými materiály. Jen mám vážné obavy, že manažeři fotbalových klubů a fotbaloví sudí žádné listinné materiály o svých čachrech nepořizují. Také se asi těžko najde záznam z porady dejme tomu pana Berky a pana Větrovce, kde popíší, jak bude zmanipulován další bankrot.

Mám takový pocit, že kdyby odposlechů nebylo, korupci by se dařilo ještě lépe než dosud. Kdyby pan advokát Vlk předložil nějaký ucelený nápad, jak proti ní bojovat lépe, stál by jistě za zvážení. Mám ale za to, že se snaží utnout jeden z mála nástrojů, které se v našich podmínkách ukázaly jako alespoň částečně účinné, a náhradou nenabízí nic. Mluví o odposleších jako o věci nemravné. V každém případě mi připadají méně nemravné než uplácení fotbalových zápasů, tunelování podniků či vraždění podnikatelů. Ač nejsem člověk příliš podezíravý, vtírá se mi otázka: v čích službách pan Vlk svůj článek napsal?

Dan Drápal

Šimon, nosič kříže

Dokončení ze str. 1

vysvětleno. Ale zvěst, naučení či duchovní povzbuzení z toho ještě pořád neslyšíme. A to je ovšem velká nesnáz, ba bída. Lidé neberou vážně věci, které se jich netýkají. Nebo takové věci, o nichž si myslí, že se jich netýkají. Ale stejně zavírají uši i před těmi, kdo jim namlouvají, že se jich něco určitě týká, ale oni sami to tak necítí. A tak jsou a zůstávají mimo. Jistě to všichni znáte. Je to velký problém kazatelů i posluchačů. A tak to zkusme jinak.

Podívejme se na sebe. Jistě už se každý z nás vypravil někdy do míst, kde ho podle očekávání mělo potkat něco krásného, velká radost, spousta přátel, hluboké a jímavé zážitky. I Šimon se na to určitě těšil, když šel do Jeruzaléma. Ale najednou jeho i tebe někdo chytil. Nemuseli to být římští vojáci, ale bylo to něco, co zhatilo vše, cos měl před sebou, a ty ses rázem ocitl jako na nucených pracích, v sevření, v zajetí, pod břemenem. Jen ses někam maně připletl a vznikla z toho zátěž skoro k neunesení. A možná i posměch a ostuda. Pokud jste viděli televizní pořady, jako je třeba Neváhej a toč, víte, že lidé se nejvíc smějí cizím pádům, nesnázím a trapnostem. Chcete-li tvrdit, že vás nikdy nic podobného nepotkalo, pak máte buď krátkou paměť, anebo vám cestu životem vydláždili přímo andělíčkové.

Šimon dovlekl své břemeno až na místo popravy. Ale tam to břemeno z něho sňali a Ježíše popravili. Jeho popravu, přibití na kříž, asi Šimon ještě viděl nebo alespoň zahlédl. Zůstalo to v něm. Pokusme se domyslit, jak asi jeho příběh pokračoval. Nezapomněl na to, co zažil, a po Velikonocích se začal ptát, kdo to vlastně byl, jehož kříž chvíli nesl, a jak to s ním dopadlo. Možná, že mu to ještě nějaký čas trvalo, než se dostal k těm, kdo mu o tom mohli něco říci. Ale pak se dověděl úžasné věci: Ten Ukřižovaný byl vzkříšen. Ukázal se svým učedníkům. Bůh ho vzkřísil z mrtvých a tím se na zemi prolomil nový věk, naše vlastní budoucnost. Šimon, jehož jméno znamená Slyšící, tomu všemu naslouchal. To jméno bylo zaslíbením, které se nyní naplnilo. Šimon uvažoval: Ty, Šimone, přece věříš v Boha, o němž je už ve Starém zákoně, svatém Písmu Židovstva, psáno, že „Hospodin usmrcuje i obživuje, do podsvětí přivádí a vyvádí též odtud“ (1S 2, 6). Živý Bůh může oživit, pravý Bůh může napravit, věčný Bůh může vysvobodit z věku pomíjení a umírání. Proč by nemohl vzkřísit toho, kdo se mu odevzdal tak dokonale, že šel poslušně až na kříž? Tys to přece viděl, jak klesal pod svým křížem, že to zdržovalo cestu k popravišti. Proto tě chytili. Tys to zažil, jak mlčel, nebědoval a nereptal. Nelitoval se a neproklínal nikoho, ani své katy, ani Boha. To nebylo z lidských sil, to z něho svítila síla z nebe.

Ale co ty, Šimone, ve svých nesnázích, starostech a strastech, pod těmi různými kříži, které se ti teprve teď zdají malé, když je srovnáš s jeho křížem? Nebral tě ten Ukřižovaný vlastně už dřív skrytě s sebou, jak se to z Boží vůle potom stalo i zjevně? Teď to všecko slyšíš - ať už od svědků nebo z vlastního nitra a svědomí. Slyšíš to ty, Šimone, Slyšící, abys rozuměl. Abys pochopil, že každé břemeno, či přesněji: přijaté a nesené břemeno je součástí kříže, který nesl Ježíš a ty s ním. To břemeno, které právě Ježíš donesl pokorně až k cíli, až na Golgotu, až do svého posledního dechu. Tu svou zvláštní velikonoční příhodu jsi prožil proto, abys to pochopil a uslyšel.

Jsou chvíle, kdy se nám zdá, že to, co neseme, je k neunesení, že je to tak těžké jako Ježíšův kříž. To je omyl. On nesl obrovské břemeno, hříchy všeho světa. Teprve když přijmeme svá břemena, třeba nejdřív z donucení, otevírají se nám oči a uši a stává se z každého z nás Slyšící - Šimon. A naslouchám podivuhodnému poselství.

Nést třeba jen chvilku ten kříž, který nesl Kristus na Golgotu, je obrovská výsada. Je to něco, co dává našemu životu smysl právě v tom okamžiku, kdy se lidem kolem a možná i nám samým zdá, že náš vlastní život už žádný smysl nemá. Ten kříž je něco, co nás tajemně a podivuhodně sbližuje s Ježíšem, co nás staví na jeho cestu. Odmítané utrpení ničí, přijímané proměňuje a vede vzhůru.

Šimon zřejmě uvěřil, stal se křesťanem a pro jeho syny to pak byla veliká čest, že jejich otec nesl Ježíšův kříž. Budou naši synové a dcery, vnučky a vnukové, ti, kteří jsou nám blízcí a přijdou po nás, také hrdí na to, že jsme nesli - alespoň trochu a na chvíli - Kristův kříž? Zeptejme se na to každý svého svědomí. A dejme se vést Duchem svatým na tu cestu, v jejímž cíli září světlo Kristova vzkříšení.

Jan Heller

Jak orat s čertem (Kalich 2005)

Sňatek jako vyznání?

To, že se u nás homosexuálové domohli toho, že jejich svazek může být legalizován, klade otazník nad tím, jak to je se svazky heterosexuálů. Jak je to vlastně se sňatky? Při nedávné biblické hodině se ozval názor, že úplně postačí, začnou-li muž a žena spolu žít "před tváří Boží" bez formálního sňatku. Toto "nesezdané" soužití heterosexuálních partnerů je i v církvích čím dál častější. Mladší generace to odůvodňují tím, že společný život ve vzájemné lásce a důvěře nepotřebuje úřední nebo církevní pečeť. Kromě toho je přece také finančně výhodné, zůstane-li později mladá žena formálně svobodnou matkou samoživitelkou. U starších dvojic zas nejednou hraje roli to, ze by sňatkem některá ze stran přišla o vdovský důchod z předchozího legálního manželství, což by bylo dost nemilé.

Co o sňatku říká vlastně Písmo svaté? Ve Starém zákoně přímý popis sňatku nenacházíme. Najdeme tu sice milostnou Píseň písní a jasné narážky, že se lidé slavnostně brali (Jákob a jeho ženy, Samson a Filistínka...), že novomanželé byli osvobozeni od vojny (Dt 24) a že bylo stíháno násilí na pannách (Ex 22). Avšak na jakékoli "svátostné" ustanovení o sňatku tam nenarazíme.

Ani Nový zákon nám neposkytuje jasnější poučení. Církve, které pokládají manželství za svátost, se opírají hlavně o srovnání svazku ženicha a nevěsty se svazkem Krista a církve (Ef 5). Pro sňatek nepřímo svědčí i janovské zmínky, že Ježíš se zúčastnil svatby v Káně Galilejské (J 2) a že Beránek uzavírá nebeský sňatek s církví (Zj 19 a 21). V 1. epištole do Korintu (7) doporučuje Pavel manželství těm, kdo by nedokázali žít v celibátu, což ovšem není právě vznešený argument. Ježíš sám nic přesnějšího o uzavření manželství přímo neříká. Užívá pouze obrazu svatby, když chce posluchačům přiblížit skutečnost nepostižitelného Božího království (Mt 22 a 25; L l4). Navíc kritizuje nelaskavý způsob, jímž se praktikovaly rozluky (Mk 10). Ale nic z toho se asi nedá označit jako direktiva pro naši praxi.

O soužití muže a ženy se ve své příručce "Cesta života" vyjádřil před lety Josef Smolík takto: "Není čisté lásky tam, kde dochází k tělesnému styku před manželstvím." Jiří Gruber ve svém novém katechismu je smířlivější, ale i on mimo jiné naznačuje, že sňatek je dobrým a osvědčeným mezníkem pro zahájení intimního manželského života.

Je tedy třeba uzavírat sňatky, nebo

Dokončení na str. 4

Autorita Písma nad zkumavkami, mikroskopy a fotoreportážemi

odpověď Janu Roskovcovi

Když nám někdo namítne, že chováme předsudky, obvykle se začneme cítit provinile. Slovo předsudek se do našeho slovníku zapsalo se záporným znaménkem. Kdo má předsudky, kdo je zastává, neví nic o životě, o té praxi, na kterou se jeho předsudky vztahují, nemá s něčím zkušenost, a přece o tom nějak soudí. Moderní přístup je tento: nejprve něco zakusit, s něčím se setkat, něco prožít, a teprve potom si na věc udělat svůj vlastní názor. Žijeme ve světě, v němž přírodní či přirozené poznání, přírodní vědy platí čím dál tím více za ty vposledku rozhodující. Tento směr se začal prosazovat už od dob osvícenství i v biblistice. Zatímco tzv. staroprotestantské pravověří se zasazovalo o všeobecné uznání spolehlivosti biblického svědectví a budovalo tzv. učení o doslovné inspirovanosti Písma Duchem svatým, (a to i co se týče všech zákoutí Písma) začal se s nástupem osvícenství a tzv. novoprotestantismu prosazovat názor, že Bible je kniha historická, a tedy dobově podmíněná, a jako taková má být vykládána vlastně svou dobou. Od té doby se všude tam, kde tento názor převládal, vykládá Písmo jakožto kniha, kterou napsali přece jenom lidé. Jako by Bůh sám psal někde jinde ještě nějakou jinou knihu. Ve hvězdách? Knihu života, kterou nám zatím ještě nechce ukázat? Proto se veliká část biblistů zahleděla do přírody a jejích věd a do věd historických, které pak byly a jsou ve vleku těch přírodních. Tento proud, který na dlouhou dobu v biblistice převládl, s oblibou rozlišoval mezi dobově podmíněnou slupkou Bible a pravým jádrem biblické zvěsti. Zvláště v liberální teologii 19. století se stávalo jádrem biblické zvěsti pouze to, co buďto nebylo v rozporu s tvrzením přírodních věd, a tedy ani historických, a nebo dokonce někdy jenom to, co už nějak někde přírodní a historické vědy tak jako tak potvrdily, tedy to, co už tak jako tak potvrdila lidská zkušenost. Nebezpečná na tomto přístupu byla vždycky jedna věc: čtenář, který takto Bibli čte, se snadno dostane do vleku ideologií a trendů své doby. Ve chvíli, kdy začne zdůrazňovat něco jako důležité a něco jiného zavrhuje jako nedůležité, má tendenci vyhledávat v Písmu to, co se mu líbí a čemu rozumí, a naopak opomíjí a zavrhuje místa neoblíbená a nějak nesrozumitelná, náročivá, protože do dnešní doby se nehodící, protože snad nepopulární. Biblistice tak začaly udávat takt přírodní a historické vědy. Nejedná se tu o návrat jakéhosi snad baalismu? Uvědomme si, v čem je ten podstatný rozdíl oproti způsobu, jakým se četla Bible ve staroprotestantských kruzích: už Martin Luther, který platil ve své době za velmi svobodomyslného a kterého ještě nemůžeme řadit mezi stoupence pozdější tzv. staroprotestantské orthodoxie, prosazoval zásadu, že Bible je v prvé řadě literatura a prosazoval pak také tzv. literární způsob výkladu (nikoliv v prvé řadě historický nebo přírodovědecký, ani jiný). Bible jinými slovy není zkumavka, není to fotografie, nýbrž zápis, literatura, která má neobyčejnou a jedinečnou hodnotu pro lidský život, lidského ducha, kterému nestačí jenom příroda a poznatky o ní, nestačí mu jenom poznání minulých věcí, ale je závislý na svobodném Duchu Božím, který je jak nad dějinami - je jejich vítězem, tak také nad přírodou, protože je vítězem i nad smrtí. A literaturu může potvrdit zase jenom literatura, verš Písma jiný verš, atd. Literaturu a jejího ducha nemůžou potvrdit ani přírodní vědy ani vědy historické. Luther také rozlišoval literu a ducha, zákon a evangelium, ale jenom rozlišoval! Nerušil jedno a nenahrazoval je druhým. Jako každou knihu, tak i Bibli pochopíme jen tehdy, když dovedeme sledovat její hlavní děj, její hlavní myšlenku, jestliže stačíme sledovat, kam její vyprávění směřuje a na co cílí. A protože v křesťanské verzi Bible spatřoval Luther těžiště ve zvěsti o Kristu, promítala se mu zvěst o Kristu do ostatních knih, oddílů a veršů Bible a ty pak vykládal a poměřoval touto hlavní zvěstí a myšlenkou. Často se v této souvislosti připomíná, že ne dostatečně respektoval Epištolu Jakubovu a označil ji za slaměnou. Ale nikomu nechtěl bránit, jak ve svém literárním úvodu k této epištole napsal, používat ji a vyzdvihovat a číst ji. Připadá mu sice zákonická, obecně náboženská, málo specificky křesťanská, není to podle něj kniha apoštolská, ale je to pořád kniha, která je chvalitebná v tom, že alespoň připomíná zákon Boží. Luther sice rozlišoval zákon a evangelium, aby tak mohl svým způsobem evangelium od zákona metodicky oprostit , ale zákonu přiznával pořád ještě čestné místo v Písmu a připomínal , že i zákon Boží je součástí slova Božího. Sice nebral Mojžíšův zákon za závazný pro nás pohany v tom smyslu, že nepatříme k vyvolenému lidu a potomkům těch, kteří byli vyvedeni z Egypta a vedeni pouští atd.., ale považoval jej také pro nás za součást Božího zákona, zjevení Boží vůle, a jako takový ve dvojím smyslu platný. A tak jej i my máme číst přinejmenším ze dvou důvodů: Bible jakožto zákon je nám nastaveným zrcadlem a „žene" nás za Kristem. Zvláště u toho prvního důvodu se zastavme. Přestože zákon Boží nejsme s to ze svých sil naplnit, přesto je pravdivým zrcadlem, které odhaluje, jak na tom jsme. Luther neruší zákon, ale přisuzuje mu určitou funkci. Zákon není celé slovo Boží, ale je také slovem Božím, a svým způsobem i milostivým slovem - slouží nám. I zákon Mojžíšův a vůbec Bible jakožto zákon/tóra je literatura, která nás do sebe chce vtáhnout a chce, abychom se stali účastníky děje, v němž se také vyjevuje, jak na tom před Bohem a jeho svatostí jsme. Zákony Mojžíšovy, zákony Boží platí, ale my je nejsme s to uplatnit. Biblistika, ta, která nachází v Bibli také zákon, je tak podle Luthera věda, která je nezávislá na historických a přírodních vědách, protože je to věda literární a jako taková má svá pravidla. Je samozřejmě dobré, když s ostatními vědami spolupracuje. Ale nesmí být v jejich vleku. To, za jakých okolností biblické zákony vznikaly, to je otázka teprve podružná. I to, co tehdejší lidé věděli nebo nevěděli - co my o tom víme? Kolik toho zůstalo nevyřčeno! Ponechme v platnosti Bibli celou. Přiznejme jí, že je jakožto literatura výstižná a nenahrazujme ji zprávami z laboratoří a fotoreportážemi.

Když nám někdo bude podsouvat, že jsme zatíženi předsudky, radujme se z toho, pokud to jsou předsudky správně z Bible vyčtené a vymyšlené! Ve světě literatury je právě jedině zjevení to, o co v tomto světě jde. Zkušenosti, empirické poznání a zážitky jsou potřeba, jsou tu vždycky s námi a potřebujeme je také k četbě Bible, ale vlastně o ně nakonec nejde. Jsou tu vždycky a vždycky také budou. Tady a teď je však rozhodující zjevení, které je mimo přírodní a historické vědy a které je těmto vědám nadřazeno a jako takové jim slouží a působí jaksi nestranně a osvobodivě.

Adam Balcar

Novinky z ekumeny

Canterbury

Arcibiskup z Canterbury Rowan Williams má letos přijet na oficiální návštěvu do Říma, informuje EAI. V průběhu jeho návštěvy by se měla konat přinejmenším jedna společná bohoslužba sloužená arcibiskupem z Canterbury a římským biskupem papežem Benediktem XVI.

Christnet

Berlín

Islámské náboženství na německých školách je vítané.

Předseda rady Evangelické církve v Německu biskup Wolfgang Huber považuje vyučování islámského náboženství na německých školách za možné. Takové vyučování však dle jeho názoru musí respektovat vícero zásad. Mělo by se nabízet jako jedno z náboženství v rámci povinně volitelného předmětu náboženství. „Další důležitou podmínkou je to, aby se takovéto vyučování dělo v německém jazyce," řekl biskup Huber v nedělním vydání novin Berliner Morgenpost. Nevyhnutelnou podmínkou je i to, aby učitelé islámského náboženství měli takovou pedagogickou kvalifikaci, která je porovnatelná s učiteli jiných předmětů. „Při zachování těchto podmínek by vyučování islámského náboženství neznamenalo žádnou hrozbu. Právě naopak, bylo by nanejvýš žádoucí," dodal biskup.

EPD

Praha

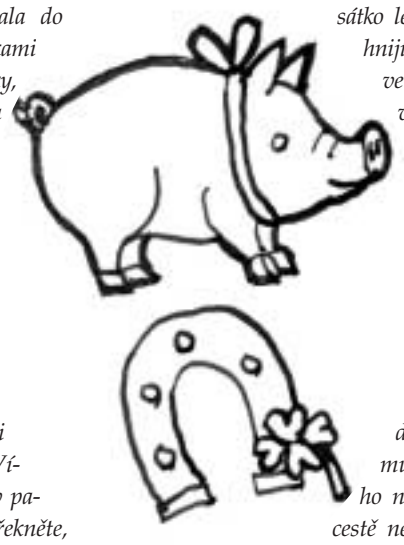
Sněmovna schválila zákon o registrovaném partnerství. Zákon o svazcích lidí stejného pohlaví podpořilo 101 ze 177 přítomných poslanců. Prezident Václav Klaus prohlásil, že výsledek hlasování napovažuje za porážku svou, ale „za porážku všech nás, kteří věříme, že rodina je základní, jedinečná a bezkonkurenční, a kteří věříme v práva univerzální (nikoli skupinová) a v práva zajišťující svobody (nikoli nároky)". Prezident také uvedl, že výsledek hlasování ho o správnosti a potřebnosti zákona nepřesvědčil.

ČTK

Špinavé prase

Paní Kolmanová pracovala jako účetní v továrně na cukroví. Poněvadž to byla veselá a družná žena, darovali jí přátelé z účtárny k Novému roku prasátko. Pašík byl krásně vymydlený a kolem krku měl stuhu s velikou mašlí. Když ho paní Kolmanová vzala do náruče, mrskal nožkami s roztomilými spárky, těkal vystrašenýma očkama kolem sebe a z pohyblivého rypáčku mu vycházelo úzkostné kvikání. Dobrácká paní Kolmanová se ho snažila uklidnit, ale moc se jí to nedařilo.

"To jste mě ale opravdu zaskočili! Co já si počnu s prasátkem? Víte přece, že bydlíme v paneláku! Tak teď mi řekněte, kam ho dáme!" plísnila paní Kolmanová rozesmáté dárce. Nikdo z přítomných se však k radě neměl. Přece nebudou radit, jak se má obdarovaná zbavit dárku, na který se všichni složili.

Selátko tedy putovalo s majitelkou domů. "Mít ho na balkoně nemůžeme," prohlásil pan Kolman. "Snad bychom ho mohli darovat starému Jelínkovi." Starý Jelínek byl noční hlídač z chladíren, kde byl manžel paní Kolmanové zaměstnán. Na kraji města měl polorozpadlý domek. Žil sám jen s kozou a strakatým Voříškem.

Když mu Kolmanovi nabídli zdarma prasátko, ochotně souhlasil. "Chlívek mám a na podzim si alespoň udělám zabíjačku."

A tak se prasátko ocitlo v temném špinavém prasečím chlívku.

Ještě včera je všichni obdivovali a chtěli si je pohladit, dnes však bylo uvězněné v kobce s trochou staré ztuchlé slámy a kamenným korytem. Kdyby se starý Jelínek o ně alespoň dobře staral! Jenže Jelínek byl ožrala. V kapse kabátu měl stále láhev. Vědělo se, že ji nosí s sebou i do vrátnice, kde v noci seděl. Ale ředitel chladíren držel nad ním ochrannou ruku, po-něvadž měl dosud v paměti Jelínka jako zručného a spolehlivého dělníka, než se dal na pití. Když děda přicházel ráno ze služby, vítaly ho Voříškův štěkot, kozí mekot a prasečí chrochtání, poněvadž všichni jeho svěřenci byli už celí vyhladovělí. Ale hlídač se obvykle svalil, tak jak byl v šatech a botách, na postel a probudil se až někdy v poledne. Že by vyvezl na kolečku z kozího a prasečího chlívku hnůj, na to ani nepomyslel. A tak špinavé prasátko leželo celé hodiny na hnijící slámě jako vězeň ve smrduté kobce a jen vzpomínalo na onen krásný a veselý Nový rok, kdy mělo na krku rolničku jako ovečka a kdy byli všichni na ně tak hodní.

Jednoho chladného podzimního rána se však starý Jelínek domů nevrátil. Dva muži, co šli do práce, ho našli ležet na blátivé cestě nedaleko jeho domku.

Byl mrtvý a táhl z něho pach kořalky. "To staré prase!" ulevil si muž, který se sklonil nad mrtvým. To samozřejmě bylo od onoho muže velice ošklivé, ale na opilce skutečně nebyl pěkný pohled. "Jak to říkal starý Churchill?" přidal se druhý muž. "Prasata na nás pohlížejí jako na sobě rovné. Hahaha!" To ovšem bylo možná ještě ošklivější, ale starý Jelínek to naštěstí nemohl už slyšet.

A co bylo s vězněm z prasečího chlívka? Dostal se na veliký statek, kde o něho pečovali mnohem lépe. Nenechávali ho nikdy o hladu a udržovali pod ním čistotu. Ale porážce stejně neušel.

Od čuníků vítal Otec
svého ztraceného syna,
i když na něm ještě lpěla
jako špína těžká vina.

Daniel Henych

Konec

Výzva věřícím a všem křesťanům

Již několik let slyším a čtu ve sdělovacích prostředcích, že jsou spalovány přebytky obilí, a to nejen v naší republice, ale snad ve všech státech Evropské unie. Nyní jsem dokonce slyšela reklamu na výrobu speciálních kamínek na pálení obilí. Považuji to za velmi špatné, dokonce zločinné jednání. Je dobře známo, že v mnohých zemích třetího světa panuje nedostatek potravin, dokonce hladomory. Mnozí z nás pomáhají jak mohou – na příklad adopcí na dálku (patřím k nim), ale to jsou jen kapky do moře. Doprava potravin nebo obilí do těchto zemí by prý byla velmi nákladná, ale obávám se, že doprava brakového zboží nebo dokonce zbraní do těchto zemí existuje bez problémů.

Proto prosím představitele naší evangelické církve, případně i ostatních křesťanských církví, aby se důrazně ohradili proti takovému ničení potravinových zdrojů. Pokud by byla doprava do vzdálených zemí skutečně tak nákladná, jsou velmi chudé oblasti v rámci EU a v celé geografické Evropě.

Kristovo učení a naše svědomí nám velí pomáhat chudým. Proto by mělo být povinností každého prostého věřícího, aby naléhal na své představitele k protestu proti takovému jednání; ať se zasadí o spravedlivější rozdělení bohatství této planety!

MUDr. Alena Machová,
členka libeňského sboru

Katolíci versus evangelíci

V Evangelickém týdeníku č. 9/2006 vyšel článek téhož názvu od autora V. Hajského. Část tohoto článku je ovlivněna autorovou zkušeností z kázání katolického faráře, který pravil doslova: „Vždyť co jiného je smyslem našeho života, než abychom si dobrými skutky zasloužili nebe." Již čtyřicet let zní br. V. Hajskému tato slova v uších, jak v článku říká, a jako evangelík k tomuto kázání nemohl říci své amen, neboť v této věci se s katolíky rozcházíme. Čtyřicet let je však dlouhá doba na možnou změnu a myslím, že se katolická církev skutečně mění.

Dovoluji si proto sdělit v tomto článku svoji, zcela čerstvou, letošní a stále pokračující zkušenost s katolickou farností v místě svého bydliště v Praze 10-Petrovicích. Je zde menší, ale krásný kostelík ze 14. století. Při letošní náhodné návštěvě bohoslužeb v tomto kostelíku jsem byl překvapen laskavostí a opravdovostí místního faráře, krásným kázáním i velkou uctivostí účastníků při večeři Páně. Zaujala mne také výzva k duchovní obnově, která bude probíhat jednou týdně celých 5 měsíců. Spolu s manželkou jsme se také přihlásili a po osobním rozhovoru s panem farářem jsme byli i jako nekatolíci (jsme dlouholetí členové Církve bratrské) přijati mezi asi 30 přihlášených. Od té doby nevycházíme z údivu.

Duchovní obnova začíná každou středu mší a pak již zůstávají v kostelíku jen účastníci duchovní obnovy, kteří se zavázali věnovat čas i srdce v tomto slibu:

Nebeský Otče, mám hlubokou touhu vstoupit do nového vztahu k Tobě. Ano, toužím po novém životě, který mi slibuješ. Prosím, změň můj život a dej mi sílu, abych se stal aspoň trochu podobnější Ježíši, Tvému milovanému Synu. Abych Ti ukázal, že to míním vážně, slibuji Ti, že budu dělat vše, co bude v mých silách, abych se s Tebou v postní době alespoň dvacet minut denně setkával v tiché chvíli modlitby a účastnil se tak intenzivně, jak jen mohu, těchto exercicií. Nebeský Otče, jsem přesvědčen, že mi chystáš mnoho milostí. Děkuji Ti za Tvou lásku, kterou mi dáváš! Amen.

Duchovní obnova začíná společně adorací, tj. písně s kytarou proložené osobními veřejnými modlitbami vlastními slovy, a je jich hodně, při modlitbě mnoho účastníků klečí. Pak se rozcházíme do několika skupinek po 6 až 8 lidech. Každá skupinka má svého vedoucího. Následuje sdílení, jak nás v průběhu dní (na každý den je určen biblický oddíl, na jednotné týdenní téma) oslovily verše Písma, o nichž jsme rozjímali a čerpali z nich sílu a radost. Zvláštní oslovení jsme si poznamenali a dělíme se o ně s druhými. Toto sdílení často pomáhá Boží slovo vnímat konkrétněji a ostřeji. Sdělená zkušenost také více zavazuje z ní i dále žít. Jsem překvapen, jak to účastníci v naší skupince berou opravdově a jak touží načerpat sílu k řešení nelehkých životních situací. Asi po 45 minutách se zase všichni shromáždíme v kostelíku a následuje adorace a podrobnější výklad Božího slova k danému tématu a na závěr požehnání. Asi něco podobného je i v jiných katolických farnostech. Připomenu některé důrazy duchovní obnovy:

- každodenní tichá chvíle pro osobní modlitbu a četbu Písma
- uvolni se, „vylij" před Pánem své srdce
- vstup do Boží přítomnosti
- chval, vzdávej díky
- rozjímej Boží slovo ve světle úvodního textu
- spočiň v tichém naslouchání (vnitřní modlitba)
- hovoř vlastními slovy s Ježíšem (ústní modlitba, přímluvy)
- vezmi si slovo Boží s sebou do celého dne

Myslím, že takováto farnost může být požehnáním pro své okolí. Práce s Biblí a osobní přístup k Bohu již není jen výsadou protestantů, naopak je i pro nás inspirující. Připomenu ještě biblické verše z týdnu přípravy při vykročení na cestu obnovy:

„Tomu, kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé... " Zj 21,6

Toto zaslíbení je určeno pro tebe, jenž toužíš po něčem větším,

Pro tebe, jehož žízeň ještě nebyla uhašena,

Pro tebe, který jsi obtížen obavami a starostmi,

Pro tebe, jenž chceš být vyveden z hluboké bídy,

Pro tebe, jemuž leží svět u nohou, a přesto ti stále něco chybí,

Pro tebe, který tušíš, že Bůh má připraveno více, než jsi dosud zakusil.

Snad jsi až dodnes o Bohu pouze slýchával a teď v sobě cítíš jakousi neurčitou touhu poznat jej blíže.

Pro tebe tedy dnes platí pozvání samého Božího Ducha a jeho nevěsty-církve:

„Přijď! Kdo žízní, ať přistoupí, kdo touží, ať zadarmo nabere vody života!" Zj 22,17

To vše platí i o tobě. Bůh ti touží darovat sílu Ducha, abys nebyl křesťanem jen „na půl úvazku" či pouhým „nedělním křesťanem".

Závěrečná věta je také odpovědí na otázku br. V. Hajského v uvedeném článku - jak ospravedlnit naši víru před světem, který nevěří - rozhodně není **jediným způsobem** dokázat to obětavou, poctivou prací a čestným jednáním.

Myslím, že i v našem národě je mnoho lidí hledajících, kde církve mají velké pole působnosti. Co jim nabídneme? Tato otázka by mohla být i předmětem velké diskuse na stránkách tohoto týdeníku.

Jan Trnka

Z dopisu českého velvyslance v Nicaragui

Pan Milan Jakobec, český velvyslanec v Kostarice, akreditovaný i pro další země Střední Ameriky, byl při předávání pověřovacích listin náměstku zahraničních věcí Nicaragui Williamsu Slateovi pozván k návštěvě komunit církve Iglesia Morava (Moravská církev = Jednota bratrská). Tuto cestu uskutečnil v době od 2. – 23. ledna 2006 v doprovodu náměstka, který je význačným členem této církve. V regionu Miskitia mezi městy Puerto Cabezas a Bluefields, kde se tyto komunity nacházejí, žijí indiáni kmene Miskito a potomci uprchlých otroků z Jamajky, kteří se v naprosté většině živí rybolovem. V minulosti odolávali všem pokusům španělských misionářů o pokřesťanštění. Misijní úspěchy Moravské církve jsou poměrně nedávného data. Před 150 lety přišli první „moravští bratři" mezi miskitské indiány. Nejvýraznější úspěch zaznamenali až koncem 19. století, kdy bratrští misionáři ze saského Ochranova a středisek Jednoty bratrské v USA vychovali nové pracovníky miskitského etnika a přeložili Bibli do jejich mateřštiny. Tím se zasloužili o materiální a duchovní zlepšení jejich indiánských komunit.

Iglesia Morava zapustila pevné kořeny mezi miskitskými komunitami a „Moravané" tvoří dnes největší církev na karibském pobřeží Nicaragui, která v 56 sborech sdružuje 100000 členů. Za zakladatele své církve považují Miskité mistra Jana Husa a Jana Ámose Komenského, jehož jméno nesou základní školy i gymnázia. V jednotlivých sborech slouží tzv. „reverendi" (faráři), jejichž kvalifikační podmínkou je pětiletý studium teologie. Mezi nimi pracují dnes i tři ženy. Církev má v Puerto Cabezas svůj teologický seminář, správní středisko, archiv a knihovnu. Během vlády sandinistů ve 2. pol. 20. století byla církev perzekvována, řada duchovních vězněna, mnozí byli popraveni. Účast na jejich shromážděních je v porovnání s Evropou fascinující. Kostely bývají přeplněny a nestačí pojmout všechny účastníky.

Nedělní bohoslužby, jichž se pan velvyslanec zúčastnil, byly věnovány památce mistra Jana Husa. Během shromáždění měl možnost pozdravit téměř 1500 účastníků slovy, ale také španělskou písní s vlastním doprovodem na kytaru. Ke stejnému počtu účastníků promluvil později na Národní konferenci mladých Moravanů. Byl představen biskupu církve Williamu Websterovi, superintendentu Steadmanu Bentovi Omierovi a členům Junty Provincional. Členové Junty (Rady) vyslovili přání, zda by Česká republika, která s Miskity sdílí úctu k památce M. Jana Husa, nepřispěla ke zřízení jeho sochy. Iglesia Morava by uvítala její vztyčení na důstojném místě mezi hlavním kostelem a správní budovou v Puerto Cabezas (miskitsky Silwi) v nejbližším termínu, nejlépe na výročí upálení mistra Jana Husa v roce 2006. Termín je dán velkou obavou, že církev, žijící dlouho v izolaci na opuštěném karibském pobřeží, kam nevedou ani pořádné silnice, přijde odchodem Wi-lliama Slatea z funkce náměstka ministra po listopadových volbách o svého neoficiálního ministra zahraničí. Zároveň má obavy z možného návratu vlády sandinistů Daniela Ortegy a z obnovení represí. Pan velvyslanec Milan Jakobec neskrýval své nadšení a sympatie. Otevřel nejen své srdce, ale také svou peněženku, čímž se stal prvních Čechem, který se významně zasloužil o možnost postavení sochy mistra Jana Husa v nicaragujské Miskitii.

Marie Ulrichová

Pozn. red.: *Moravští bratři se sochy v tomto roce dočkají. Dostanou ji darem od Církve čs. husitské, na kterou se velvyslanec jako její člen nedávno obrátil s prosbou o podporu tohoto záměru.*

Sňatek jako vyznání?

Dokončení ze str. 2

ne? Zřejmě ano, vždyť, všechno, co Bůh stvořil ... je posvěceno Božím slovem a modlitbou (1Tm 4). Je pravda, že Bible nám zcela jasný pokyn nedává. (Muž se přece může přidržet ženy - Gn 3 a Mt 19 - i bez "oficiálního" požehnání, jak právě někteří členové církve argumentují.)

Domnívám se však, že sňatek může mít svou **vyznavačskou** stránku - podobně jako třebas křest nebo večeře Páně.

S radostí veřejně vyznáváme, že chceme celý život podřídit Bohu a že si uvědomujeme, že jsme ve všem závislí na jeho podpoře a milosti. Veřejně také proklamujeme, že si uvědomujeme odpovědnost, kterou na sebe bereme.

Daniel Henych

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz

č. 10

Pozvánky

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, svolává svou valnou hromadu na sobotu 13. května 2006 na 9,30 h.
Výroční schůze se koná v sálku v zadním traktu kostela ČCE, který je v Praze na Smíchově, Na Doubkové č. 8.
Bude spojena s referátem k výročí příchodu jezuitů do Prahy roku 1556. Všichni členové i hosté jsou srdečně zváni.
Ke kostelu ČCE se dostanete ze stanice metra Anděl východem Na Knížecí a autobusem č. l37 (1 stanice)

* * *

Sbor Českobratrské církve evangelické v Praze 1, u Salvátora a Ochranovský sbor při ČCE v Praze vás srdečně zvou na slavnostní velkopáteční bohoslužbu v pátek 14. dubna 2006 v 19 h.
Vystoupí Komorní orchestr Quattro Corde pod vedením dirigenta Jiřího Kubíka, který provede dílo Josefa Haydna Sedm slov Vykupitelových na kříži.
Promluvy: Bohumil Kejř
Chrám Páně u Salvátora, Salvátorská 1, Praha 1
Vstup volný.
Upozorňujeme, že na vystoupení Komorního orchestru bude ještě navazovat vysluhování svaté večeře Páně.

Televize

9. dubna ČT1

Cesty víry 14.15 h

Skrytá zranění
Působnost školy a víry v rozvoji dítěte. Jaká je orientace dnešní společnosti a její dopad na výchovu dětí? Je pro děti víra prostředkem k překonání osamělosti, posílením smyslu života a zdrojem pozitivního životního postoje? Nad těmito skutečnosti se zamýšlí prof. Vladimír Smékal z Fakulty sociálních studií MU, pedagogové a žáci 9. třídy Cyrilometodějské církevní základní školy v Brně.
Připravil P. Baran

Křesťanský magazín 14.35 h

Radosti a strasti života víry.
V úvodu Křesťanského magazínu představíme Charitní stacionář Khamoro. Projekt získal ze 7. ročníku sbírky Pomozte dětem 160 000 Kč. Stacionář Khamoro je jedním ze zařízení Střediska pro etnické menšiny Charity Olomouc a usiluje o integraci romské komunity do majoritní společnosti. S dalším příspěvkem se vydáme na faru do Slavkova za dětskou divadelní skupinou Simsala Bim. K pátému výročí své existence připravila živou výstavu, která rekapituluje všechna představení a představuje tak širší veřejnosti, s jakou invencí se mladí herci a dramatici svému divadlu věnují. Závěr patří zprávám z Vatikánu.
Pořadem provází Petra Oppeltová.

Farní sbor ČCE v Libiši nabízí zdarma sborům i jednotlivým zájemcům Janovo evangelium v česko-anglické verzi (Evangelium podle Jana / The Gospel of John, vyd. Biblická společnost v Praze, 1991).
Nabídka platí do vyčerpání zásob.
Kontakt: FS ČCE Neratovice - Libiš, Školní 44/1, 271 11 Libiš, tel.: 222313738, Vladimír Špaček, tel.: 738282817

č. 11

Bohoslužby

9. 4. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Evangelický týdeník Kostnické jiskry – rejstřík ročníku 90 (2005)

Biblický úvodník (BÚ) – Dobrodružství reformace (DR) – Hovoříme o EU (EU) – Kultura (K) – Nad Biblí (NB) – Na mušce a pod lupou (NML) – Přečetli jsme pro vás (PV)

A.Z. – Sto let trvání sboru ČCE v Ústí 1905-2005 19
Balabán Milan – Co je to za těmi dveřmi (K) 2
- Co udělá pán vinice? 21
- Ekumenický překlad 12
- Hus pro lid v Halíkově optice 20
- Jeremjáš a Ježíš - sjednotitelé lidstva 19-20
- Před kým skláníme svá kolena (Daniel 3,17 a Matouš 2,2) (BÚ)..... 6
- Typy a portréty..... 1- 4,16-22,26/27-28,31
Bárta Zdeněk – Diakonie – sociální práce církve 1
Bartoš F. M. – Husův advokát 23
bbc – Seizmologové odhadují (R) 4
Beneš Ladislav – K výročí Slavomila C. Daňka 39/40
Benešová Ivana – Evangelíci k 60. výročí konce 2. světové války 18
Bernhardt Jiří – Vážená a milá redakce „Jisker" 14
-bko- - Hodný strážník 30
Bonhoeffer Dietrich – Následování a jednotlivec (Lukáš 14,26) (BÚ) 12
- Prostota bezstarostného života (Matouš 6,19-24) (BÚ) 13
Boteach Shmuley *(přel Šlechtová M. B.)* – Jan Pavel II. a mnohoznačné poselství velkého muže 15
Braumann Marcel – Políbení bylo rozloučením, nikoli zradou 8
Brchaň František – K osmdesátinám bratra Zbyňka Honzala (l7. 2. 1925) 7
Buttiglione Rocco – Hrozí nám vymření (K) 20-21
bv – Jezuitský průkopník Petrus Canisius (De Hondt) 1521-97 (K) 26/27
- Neznámá slovanská menšina u Baltu – Kašubové (K) 26/27
Calvin Jan – úryvky z dopisů (ze sborníku Slovem obnovená) (DR) 37/38
Cardenal Ernesto – Žalm 150 (BÚ) 26/27
Cejpová Lydie – Hlas z žároviště 29
(čbk, kbs) – Katolíci na Sibiři (R) 4
- V portugalském Lisabonu (R) 4
Čejková Mahulena – Karel Čejka (100 let od narození) 7
Čejková Mahulena, Ruml Joel – Stanovisko ČCE k návrhu novely zákona č. 3/02 sb., O církvích a náboženských společnostech a o změně některých zákonů..... 26/27
Černý Pavel – Mrazivý závan anti-ekumenismu 29
- Stará orientace 5
- Vzpomínka na oběti v Asii (Římanům 8,31b-39) (BÚ) 4
- 50 let ERC v České republice 24/25
Černý Pavel, Hejbal Dušan, Krausová Jitka – Ekumenická rada církví v ČR 24/25
DB – Několik myšlenek 12
Dachsel Joachim *(Přel. Svoboda Zdeněk)* – Cesta prstem po mapě 2
David J. – Nejmladší středisko Diakonie ČCE 3
Deutsche Presse – agentur – Přišel čas konkrétních kroků 39/40
Drápal Dan – Boží prozřetelnost aneb ví Bůh všechno? 8-9
- Co s evropskou ústavou? (EU) 6
- Další klišé terorismu 32
- Hanba sudičům? 2
- Hurikán Katrina a naše rychlé soudy (K) 31
- Ještě k EU a Izraeli 18
- Mění modlitba svět? 17
- Milan Moletz 25.3.1957-28.7.2005 30
- Na čem se dohodneme? 29
- O vlastenectví 15
- Poučení z londýnských útoků? 26/27
- Pouliční bitky ve Francii a my 41/42
- Trestejme popírání holocaustu 7
- Úvahy o Evropě 33/34
- Zakázat komunisty? 20
Dreytza Manfred – Desatero na pracovišti 6-7
Dušek Vladimír - Polemika 9
Ekuména vo svete – Evanjelici v Nemecku 5
- Francúzsko si pripomenulo 5
(eni) – Maďarská vláda kráti príspevok cirkevným školám (R) 4
- SRC sa zameria na násilie v Európe 11
- Tradícia pútnictva v Európe sa obnovuje v ekumenickom kontexte (R)..... 8
(epd) – Anglikánske spoločenstvo prijalo opatrenia voči liberálnym cirkvám (R) 28
- Cirkvi navrhujú medzinárodnú daň na riešenie chudoby vo svete (R) 7
- Desatoro na veĺkoplošných plagátoch v Moskve 13
- Evanjelici a katolíci v Nemecku naliehajú na riešenie nezamestnanosti mladých (R) 8
- Evanjelický farár prirovnal Bonhoeffera k pápežovi (R) 16
- Humanitárna pomoc nesmie prehlbovať náboženské a sociálne napätie (R) 8
- Katolíci a evanjelici dokážu spolu učiť náboženstvo 13
- Pre mladých v Anglicku je Kristus viac než Beckham (R) 28
- Rozhledy 32
- Spomienkové bohoslužby 8. mája budú v Berlíne 13
- Termín II. ekumenického Kirchentagu je ohrozený (R) 4
- Vplyv tradičných cirkví klesá aj kvoli intelektuálnej pasivite farárov (R) 28
- Výročie Bonhoefferovej popravy je príležitosť pre reflexie o cirkvi (R) 16
- 150ročná YMCA je stále mladá (R) 28
E. V. – Byla Sára opravdu věřící? 30
Filipi Pavel – Proslov na pohřbu Dušana Čapka 8
- Katolická liturgika? 2
Fischl Viktor *(překl. z hebrejštiny)* – Žalm 150 ..... 26/27
Flegl Michal – „Pusté kostely" a skalní poustevny severních Čech (K)..... 30
- Setkání křesťanských historiků v roce 1968 9
Frydrych Miroslav – Klaus Bonhoeffer (1901-1945) 19
- Prof. dr. Josef Fišera – odbojový pracovník ve Francii 9-10
- Strážci Moravské brány pětaosmdesátiletí 31
- 100 let od narození J. A. Pellara 14-15
Fulghum Robert – Na Šalomounových ostrovech 2
Funda O. A. – Dietrich Bonhoeffer – svědek bezmocného Boha 12
Gass B. – Kříž, volba a věrnost 11
Halama Jindřich Jr. – Pěkný „dárek" k Velikonocům! 14
Halas František X. (Fenomén Vatikán) – 21,27 Vatikán 2. dubna 2005 14
Halík Tomáš – Hlasujeme, jací chceme být 23
Hallerová Ludmila – Albert Schweitzer (K) 7
- Albert Schweitzer v Čechách 11
- 120 roků vinohradského sboru Bratrské jednoty baptistů 11
Hanzlíková Milada – In memoriam DČ 13
Havel Václav – Ještě k anketě „Co je naděje" (K) 5
Heller Daniel – Kristus, který svými pažemi objímá vesmír (K) 18
Heller Jan – Oblak svědků (BÚ) 23
- Poděkování Jana Hellera při jeho osmdesátinách na ETF UK dne 3.5.2005 18
- Potíž se Starým zákonem 17
Henych Daniel – Čeho se lidé bojí 1- 4
- Chvála korespondence 30
- Na pleti nezáleží 31
- Nejmladší z Albertů 13
- Protiklady 5-22,24/25-33/34
- Romantická duše (K) 16
- Vánoční stávka 41/42
Herold Ilja – Za sestrou farářovou Čapkovou (zemřela 9. března 2005) 14
Hilge Richard *(přel. Tytl J.)* – Betlém může zůstat malý (K) 1
Hromádka J. L. – Břímě reformátorovo (DR) 37/38
- O papežství 14
Hronek Miloslav – Zdeněk Matějček o působení křesťana v sekularizované společnosti (K) 3
Huber Wolfgang – „Pozvání k naději" 24/25
Humburg Pavel D. – Velikonoční rozjímání 11
Christiansen A. – Podobenství 11
(ib) – Odpor církví proti Hitlerovi (PV) 4
Jancyková Karin – Kirchentag 2005 v Hannoveru … (Tak to by bylo. Protentokrát)..... 24/25
Jirsa Lukáš – Jak předávat křesťanské hodnoty 39/40
jsl- - Otazníky nad Evangelickým kalendářem 2005 (K) 11
Kaczmarczyk St. – Kristína Royová v Polsku v roce 2004 3
Kašper Jan – Ameriku ani sebe dobře neznáme 28
- Kterak fotografovat Vzkříšeného 18
- Nemravný pohled 29
- Viníci jsou mrtví 18
Karásek Svatopluk – Advent (NB) 39/40
- Nebo dítě narodilo se nám 41/42
- Otec, syn a Bůh (Genesis 22,14) (BÚ) 7
Keřkovský Jan – Co nám kdo ukládá 15
Kimler Jindřich J. – Do Loštic se vrátila Tóra z 19. století 26/27
Klaus Václav – Z novoročního projevu 3
Klement Alexandrijský – O cestě životem 2
Klinečtí Pavel a Milena – Nejen pátek nešťastný je den? 13
Klinecký Pavel – Blahoslavení tiší 16
- Kristus hlavou filozofů (Koloským 2,6-10) (BÚ) 19
- Podobenství o hřivnách (NB) 41-42
- Proč to Bůh dopustil? 4
- Silou proti zlu 33-34
- Trvale udržitelný rozvoj víry (Kazatel 7,15-20) (BÚ) 30
- Žalm 86 (BÚ) 3
Klinecký Pavel a Nováková Tereza – Na cestě s Hospodinem (Žalm 25,4-10) (BÚ) 20
Kocnová Marta – Jen dobré (Iz 26,12) (BÚ) 5
Košťák Blahoslav – Ví Pán Bůh všechno? 17
- Vysídlení 30
Kraus Jaroslav – Jak nesloužit křesťanství 17
- Muslimův Korán a křesťanova Bible 31
- Můj přítel republikán 4
- Rozpětí křesťanské tolerance (1 K 13,7 a 2 K 11,4) (BÚ) 37/38
Krausová Jitka – Kirchentag 2005 se koná v Hannoveru 5
Křivohlavý Jaro – Aforismy (Pavel Korosin) (K) 6
- Co s nevyšlapanou cestou? (K) 26/27
- Jak žít jako křesťan? (K) 22
- Kdo jsi, Jidáši? (K) 8
- Knížečka, jejíž poslední tečka je psána krví (K) 4
- Lenost dvakrát jinak (K) 24/25
- Lewis B. Smedes: Odpusť a zapomeň 5
- Luděk Rejchrt – Hry 2 6
- Matějček: Eseje z konce kariéry 1
- Oslava kázně (Richard J. Foster) (K) 31
- Rick Warren: Proč jsme vůbec tady? (K) 4
- Rozhovory s Nietzschem (David Novák) 11
- Tiší v zemi (k úmrtí D. Čapka) 11
- Vztahy mezi lidmi (K) 12
(KT č. 40/2004) – Drobné desatero domácí ekologie 2
(KT 25/2005) – „Dlouhá noc kostelů" přilákala 100 000 lidí 26/27
Kvapil Radoslav – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 2
Kvasnička Daniel – Amerika, jak ji dobře známe 26/27
- Tato země přece není modrá 1
Kvasnička Jan – Bůh je vševědoucí 13
Ladwigová Karla – Návrat do hloubi srdce **(rozhovor s Markem Ebenem)** (K) 33/34
Lange Ch. – JUDr. Miloš Kočka – devadesát pět let! 12
Laube Jiří – Z dopisu jednoho čtenáře 37/38
Luther Martin – Z devadesáti pěti tezí M. Luthera (DR) 37/38
(LWI) – Aj 60 rokov po Osvienčime pretrváva antisemitizmus a vyvražďovanie národov (R)..... 7
Mach Josef – Najdou se její pokračovatelé? (100. výročí narození B. Šretrové) 16
Malgo Peter – Hůl 32
Mareš Pavel – Co s takovými demokraty 14
mb – Je Bible kniha vážná, nebo veselá? 22
(mb,em) – V Prahe sa stretnú kresťania zo štyroch národov 1
Meislová – Antonín Zeman (22.9.1922-21.5.2005) 22
Merenda Miroslav – Vzpomínka (100 let od narození J. Ondrucha 13
Miklík Otto – Církev Páně, liturgie a EU 29
- Co tato církev neřeší 30
- Takzvaná „naše církev" 4
MILBAL – Upozornění na soubor studií o holocaustu v Křesťanské revue 28
mjo (překl.) – Doufám, že tančíš! (Moudré rady staré ženy v dopise její přítelkyni) 19
mo. (překlad) – Arcibiskup v Rwandě (R) 7
- Dánský luterský farář (R) 7
- Rumunské město Sibiu bude hostit v září 2007 třetí ekumenické evropské shromáždění (R) 7

- Volby v Brazílii (R) 7
AM - Pouhou vírou (DR) 37/38
Molnár Dalibor – Děkujeme (narozeniny I. Herolda) 16
- Chvála České televize 22
- Odpověď bratru Duškovi 13
- O návrhu ústavy EU všichni a odpovědně 4
- Stejná míra úcty ke Kristu? 32
- Tsunami má svůj hrot a poselství 10
NAI, leden 2005 – Mesiášští Židé – sekta? 7
- „Přijďte do Izraele!" 6
Navrátil Z. – 160 let od narození faráře Lic. Th. Františka Šebesty 2-3
Nečas Jiří – Co máme dělat? (Sk 16,27-31; L 3,3-14) (BÚ) 8
- Dny vděčnosti za stvoření 28
Nešpor Zdeněk R. – Mrazivý závan nepochopení a neschopnosti diskuse 37/38
Novák Jiří – Co známe a nevíme odkud 32-37/38
- Kousnout do kyselého jablka (K) 21
- Nepovinný zázrak 5
- Nová kniha o rabínu Federovi 16
- Odešel opravdový písmák 28
- Řeckokatolický kalendář (K) 10
Novákovi Jiří a Alena – Pozapomenuté výročí 24/25
Opočenská Jana – Bible ve spravedlivé řeči 6
- Ekumenická komunita Taizé 32
Opočenský Milan – Islámsko-křesťanské soužití v Sýrii 30
Otter Jiří – Charisma křesťanské útěchy (2K 1,3-4) (BÚ) 2
- Mezi svými 32
- Opožděné zamýšlení nad Listem Židům v Novém zákoně 6-10,13-15
- S odpuštěním i láskyplná útěcha 39/40
- Pane, nauč nás modliti se… (Lukáš 11,1) (BÚ) 31
- Za mřížemi a ostnatými dráty 1
- Zapři sám sebe – ale jak? (Matouš 16,24) (BÚ) 22
Pafko Pavel – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 2
-Pakl- - Ani vražda nezničila lásku (bratr Roger, zakladatel Taizé) 29
Pavlinec Š. M. – Zpráva ze Švýcarska 15
Petránek Jan – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 2
Petráň Josef – Dějiny a mýtus 19
Pfann Daniel – Vikářův kurátor – kurátorův vikář (vzpomínka na A. Zemana) 22
(ph) – Ráj se otevírá (1 K 15,19-22) (BÚ) 15
Pitter Přemysl – Osvobozující pravda (BÚ) 18
Pivoňka Bohdan – Hospodin Bůh zázraků (1 Kr 19,1-15.18) (BÚ) 14
Pokorný Petr – Český ekumenický komentář 19
- Naděje po holocaustu? 28
Potoček Josef – Evropská unie není Boží obec 10
Prosek Zdeněk – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 2
(r) – Akce „Dopisy andělům …" (K) 13
- Doteky předků (K) 29
- Jak přežít duševní zranění? 1
- O odpuštění s Jaro Křivohlavým 3
- Pozvání k naději(setkání křesťanů Praha 2005 17.-19.6.2005) 20
Rada Miroslav – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 2
Rada Ondřej – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 3
(red) – Pozvání ke společným modlitbám za jednotu křesťanů 18.-25. ledna 2005 1
(redakce) – Vzpomínkové shromáždění 26/27
Rejchrt L. – Bratru Jaro Křivohlavému k narozeninám 10
- Hledač světla (nad fotografiemi Jana Šplíchala) 10
Rejchrt Pavel – Solus Christus 14
Ripellino Angelo Maria – Magická Praha 10
Roskovcová Lydie – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 3
- Sedmdesátka Jaroslava Vettera 41/42
Ruml Joel – Pozvání k naději 24/25
Růžička Tomáš – Co s Evropskou unií? (EU) 15
Sebrancová Rozina – Blýskání na lepší časy? 21
- Poetický a tajnosnubný (K) 9
Schneeberger V. D. – Když Bůh neodpovídá na modlitby (K) 28
- Ožehavé otázky 22
- Potlesk nebes 2
- Věrouka pro dorostence 3
- Ženy v církvi (K) 12
- Život, který má smysl (K) 32
Schneider Jiří – O cukru, kvasu a soli 32
Schneider Ludwig – Izrael jako ateistická teokracie 2
Simon G./Vor. – Důkaz Boží lásky (Římanům 5,8) (BÚ) 11
Siracký Jan – Čas na zamyslenie 17
- Hľadanie istoty a nádeje 31
- Hrdinovia našich horizontov 4
Sittser Jerry (*přel. J. Chrásková)* Dar nevyslyšené modlitby (BÚ) 16
Sláma Vlastimil – Jidáš (Skutky 1,16-17) (BÚ) 17
- Pavoučí síť 6
- Svatý nepokoj (Izaiáš 62,1.7) (BÚ) 29
- Švýcarský pohled na manažery a tržní hospodářství 33/34
- Velké souvislosti malého místa 30
- Virtualita 31
Smolík Josef – Aj, já s vámi jsem (Matouš 28,16-20) (BÚ) 1
- Dušan Čapek (24.1.1926-9.2.2005) 8
- Jan Heller osmdesátník 17
- Jan Pavel II. 21,27 Vatikán 2.dubna 2005 (K) 14
- Údolí stínu smrti 22-23
Sokol Jan – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 3
- Zemřel Paul Ricoeur 24/25
Souček J. B. – K 8. únoru 1945 – úmrtí Jaroslava Šimsy 5
Soukup Miroslav – Zamyšlení nad našimi sbory 3
Soušek Zdeněk – Stalo se před 585 lety 28
Staršovstvo FS ČCE v Pelhřimově-Strměchách – Životní jubileum Zdeňka Souška 39/40
Stehlík Ondřej – Lukášovo divadlo (Lukáš 1,1-4) (BÚ) 35/36
Synod ČCE – Prohlášení 31. synodu ČCE 20
Szebik Imre – Veleben buď Bůh! (BÚ) 24/25
Šalda Josef – Jak mluvit s komunisty? 9
Šeremetová D. – Anketa – Co pro mne znamená naděje? 3
Šimsa Jan – Bratr tajemník (k úmrtí D. Čapka) 9
- Co jsem chtěl říci ve Flossenbürgu (K) 17
- Farář mezi atentátníky 12
- Zbožnost a víra Jaroslava Šimsy a Dietricha Bonhoeffera 15-16
Šimsa Jaroslav – Úzkost a naděje (úryvky ze tří dopisů) 6
Šimsová Milena – Domov a víra 28
Šinkora V. – J. A. Pellar (K) 17
Škrabal Zdeněk – Rozhovor s Pavlem Smetanou 5
Šmída Jiří – Czeski braci a JAK – 377 lat w Lesznie 26/27
- Evangelizační shromáždění a 590. výročí M. J. H. v Oráčově 22
- Odkaz pobělohorských exulantů 12-13
Šorm Zvonimír – Trojana je třeba se zastat 10
Štěříková Edita – Poznámka (k článku Odkaz pobělohorských emigrantů) 16
- Rozloučení s Martou Blažkovou 10
Štěpán Jan – Básně & básničky Daniely Sedláčkové 7
- Časopisy Kostnické jednoty (Kostnická jednota 100) 30
- Čtyři desetiletí komunistické totality (Kostnická jednota 100) 37/38
- Hromádkův „Masaryk" po 75 letech (K) 16
- Když se tě zítra zeptá tvé dítě… 23
- K 8. únoru 1945 – úmrtí Jaroslava Šimsy 5
- Léta navrácené svobody a obnovené demokracie (Kostnická jednota 100) 39/40
- Mnichov, okupace, válka (1938-1945) (Kostnická jednota 100) 24/25
- Nové a nečekané úkoly Kostnické jednoty (Kostnická jednota 100) 18
- Od vítězství k porážce (1945-1948) (Kostnická jednota 100) 33/34
- Osmdesátiny Jána Valacha 29
- Před 100 lety (Kostnická jednota 100) 4
- Semináře k aktuálním otázkám 13
- Stalo se také před 60 roky 18
- Svědkové a služebníci (Kostnická jednota 100) 41/42
- Úkoly a práce v prvním desetiletí (Kostnická jednota 100) 7
- Válečná léta 1914-1918 (Kostnická jednota 100) 13
- Ve druhém desetiletí první republiky (Kostnická jednota 100) 19
- V prvních letech svobodné republiky (Kostnická jednota 100) 15
- Ze začátků Masarykových bojů o pravdu 8
Štogrová Jarmila – K horkému srdci v kameni! 21
Tengler Jiří – Co s evropskou ústavou – reakce 10
- Izrael, Palestina a EU 18
Toušek Daniel – Čtenářům našeho časopisu 39/40
Trdla Aleš – Davové šílenství a papež 16
Trojan Jakub S. – Boží prozřetelnost a vlny tsunami 1
- Jak je to s veřejným zájmem? (NML) 3
- Odpověď s odkladem 8
- Středoevropan, mystik, svědek 23
- Zahanbující ohlédnutí J. Štěpána (NML) 2
Trusina Tomáš – K tónu a obsahu polemiky P. Černého 33/34
Turková Eva – Želiv 2005 ..... 33/34
Účastníci ekumenické bohoslužby před Husovým domem v Husinci 6. července 2006 - Husinecká výzva 28
Vaňáč Martin – Čtyřicet let dekretu o ekumenismu 4
Vejnar Emanuel – Beránek za nás obětovaný 10
- Kdo bude lát jménu Hospodinovu, musí zemřít 31
- Marie a Marta, aneb u jeho nohou 11
- Malování kostela v Lysé nad Labem 23
- Na skále (Matouš 7,24-27) (BÚ) 28
- Návrh novely zákona 29
- Nové malby v evangelickém kostele v Lysé nad Labem 24/25
- Tajemství pravé zbožnosti (Deuteronomium 30,15-20) (BÚ) 33/34
- Totální výprodej 37/38
- Vtělení 41/42
Veselý Josef – Architekt a vrchní stavitel 10
- Budoucnost církve 23
- Ctnost z nouze 12
- Jak je snadné stát se kazatelem 22
- Jeden příběh z okraje 1
- Křesťan v Evropě 9
- Nedělní ráno 17
- Není smrt jako smrt 37/38
- O fundamentalismu 18
- Omyl církevního otce Augustina 32
- Potřebujeme ji ještě? 26/27
- Pouhé slovo 5
- Proč nám to nelítá aneb odvaha věřit 29
- Přesvědčivé kázání 21
- Volání po Boží spravedlnosti 28
Veselý Vladislav – Náboženství ve světě 31
Vetter Jaroslav, Roskovcová Lydie – Sestra Růžena Terschová, služebnice Boží 41/42
Vik Bohuslav – 500 let Franusova kancionálu 7
Voráč Martin – Co nám ukládá Ústava ČR a Listina práv a svobod 11
- Přenesmírná láska (Efezským 3,19) (BÚ) 9
- Život s Bohem (Genesis 5,24) (BÚ) 10
(WCC) – Popri humanitárnej oblasti budú cirkvi spolupracovať aj v rozvojovej práci (R) 8
Winkler Fredi – Oddělení Izraele od pásma Gazy 32
Zikmund Martin T. – Žije naděje na smíření se sudetskými Němci? 20
Z. Š. – Nakladatelství EMAN - děkujeme a držíme palce (K) 6

BÁSNĚ

Balabán Milan – Osvětim 9
Opasek Anastáz – Americký hřbitov u Maastrichtu 18
Sedláčková Daniela – I kdyby světla ztratila se z nebe 7
- Velikonoční 12
- Vzpomínka na Květnou neděli 12
Ševčenko Taras – Kacíř 23
Vlasáková Renata – Advent 41/42

PÍSNĚ

Luther Martin – Hrad přepevný 37/38
Rejchrt Miloš – Pokušení sv. Antonína 13
Root George Fr. – Pojď za mnou! 29
Zpěvy z Taizé – Před tebou (La ténebre, česky *M. Heryán*) 32
- Salvator mundi 32

ČLÁNKY BEZ UVEDENÍ AUTORA

Beznaděj jako impuls k víře – 31, Bukecy 2005 - 26/27, Modlitba – 39/40, Nadační fond V. Třebické-Řivnáčové,Nadační fond ThDr. Čeňka Duška – 1, O práci Komise pro studium rekatolizace v Čechách a na Moravě – 13, Pochod živých 2005 - 13, Rozhledy - 19-20

GRAFICKÝMI PRACEMI A FOTOGRAFIEMI PŘISPĚLI

Hájek P., Honzal Zb., Kašper J., Mamula J., Novák V., Steiger I., Šorm Z., Šplíchal J., Zejfart J.

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

13/2006

12. dubna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

ROZDÁVANIE RADOSTI
Ján Sirický

ÚTĚK PŘED INFORMACEMI ANEB CO VŠECHNO NEMUSÍM
Dan Drápal

MŮJ PŘEDVOLEBNÍ OTAZNÍK
Jaroslav Kraus

OPRAVENÉ POHÁDKY BEZ HORORŮ
Daniel Henych

Znamení Jonáše proroka

Mt 12,38-40, Jon 2,1-11

Ježíš nejen utěšoval a konejšil, on také jitřil a rozčiloval. Dobropověstní farizeové a zákoníci s ním hodlají zapříst hovor a činí tak korektně: oslovují ho Mistře, jako by uznávali jeho učitelskou autoritu. A Ježíš, místo aby zdvořilost oplatil zdvořilostí, nazval je pokolením zlým a cizoložným. Takto prudce zareagoval proto, že po něm chtěli znamení. Znamení, že on je Bohem seslaný a lidmi čekaný mesiáš. Ale co je na tom špatného, žádat znamení, ověřit si, že jsme nesedli na lep zase nějakému manipulátorovi, demagogovi a šejdíři? Přece sám Ježíš varuje před falešnými mesiáši: „Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl."

Farizeové a zákoníci chtějí po Ježíši znamení: jenže to po něm chtějí to, co on dává! Oni to, co dává, neberou, a to je zlé, to je důvod, proč je na ně Ježíš tak rozčílený. Když učinil svůj první zázrak a proměnil v Káni Galilejské vodu ve víno, označil to evangelista Jan za počátek jeho znamení. Všechno, co Ježíš činí, všechny jeho skutky, uzdravení nemocného, vyhnání zlého ducha, tišení bouře, nasycení zástupu - to jsou znamení. Kdo má oči k vidění a uši k slyšení, ten je vidí a slyší. Ježíšovu výpadu proti pokolení zlému a cizoložnému u evangelisty Matouše předchází vyprávění o tom, jak Ježíš uzdravil člověka s kombinovaným postižením, který byl posedlý, slepý a němý. Zástupy užasly a říkaly: „Není tohle Syn Davidův?" Farizeové byli u toho také, ale žádné znamení Božího království, znamení synovství Davidova v tom neviděli. Naopak vyslovili podezření, že Ježíš je ve spojení s temnými silami a vyhání čerta ďáblem. Ježíš od počátku rozděluje: lidé kolem něj vidí totéž, ale neznamená to pro ně totéž. Prostý rybář Petr po nečekaně úspěšném rybolovu pln svaté bázně zvolá: „Odejdi ode mne, jsem člověk hříšný," pohanský setník možná na základě jen ústně šířených zpráv rozezná Ježíšovu svatost a řekne: „Nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu." Učení farizeové a zákoníci jsou očitými svědky úžasného uzdravení beznadějně nemocného člověka, ale jejich vztah k Ježíši to nezmění. V jejich formálně zdvořilé žádosti o předložení mesiášského znamení se skrývá komentář: „Co předvádíš, není nic moc. Uzdravuješ, to je hezké, ale jako důkaz mesiášství to nestačí. Musíš přidat, jinak tě neberem." Ano, takto se chová pokolení zlé a cizoložné, takhle se chováme my, když říkáme Ježíši: ještě mne nejsi hoden, ještě jsi nevyhověl mým nárokům, ještě ses mi neprokázal jako Pán můj a Bůh můj, neuspokojil jsi doposud můj rozum, neuchvátil moje city, předveď něco víc než doposud, přesvědč mne. Nevěra nemá dost na Ježíši, jak ho Písmo svaté dosvědčuje, chce něco, co by fakt byla síla, něco opravdu super. Víra má dosti na Ježíši, jaký je, jak nám ho Písmo dosvědčuje. Žasne nad tím, co Ježíš konal, to k sobě nechává promlouvat, v tom hledá a nachází poselství pro náš život nyní i v hodinu smrti naší. Víra rozeznává znamení v tom, co Ježíš konal v celém svém životě a díle.

Znamení, to je zvláštní slovo, takové nenápadné, ale ohromně závažné. Když strojvedoucí mezinárodního expresu přehlédne znamení stůj, může z toho vzejít tragédie, na jakou se vzpomíná po desetiletí. Znamení vždycky obsahuje nějaký pokyn: stůj, zpomal, jeď přímo, rozjeď to, dej přednost. I Ježíšovy činy jsou znamení, pokyny pro nás, říkají nám zastav, zpomal, utichni, očisti se, doufej dcero, vstaň.

Znamení nikdy není důkaz, nikdy není docela jednoznačné. Jeho význam si musíme přisvojit. Kdo si nepřisvojí význam červeně orámovaného bílého trojúhelníku před křižovatkou, ten nemá proč šlápnout na brzdu a dát přednost. Znamením „dej přednost" se grafický obrazec stává tehdy, když se naučíme rozeznávat v něm pokyn pro naše řidičské chování. Na tom, co znamená tato značka, toto znamení, v silničním nebo drážním provozu, se lidé dohodli.

U znamení v provozu víry je to složitější, lidé se docela nedohodli nebo vůbec nedohodli na významu zname-

Dokončení na str. 2

Výměna za Barabáše

Velký pátek

KP:

Ale jest obyčej váš, abych vám propustil jednoho vězně na velikou noc. Chcetež tedy, ať vám propustím krále Židovského? I zkřikli opět všickni, řkouce: Ne toho, ale Barabáše. Byl pak Barabáš lotr.

EP:

„Je zvykem, že vám o velikonocích propouštím na svobodu jednoho vězně. Chcete-li, propustím vám toho židovského krále." Na to se dali do křiku: „Toho ne, ale Barabáše!" Ten Barabáš byl vzbouřenec.

J 18,39-40

Pilát je bystrý a vzdělaný člověk. Ví, že mu židovská velerada podstrčila Ježíše proto, že ho nenávidí. Vyslechne si ho proto a zjistí, že nejde ani o protiřímského vzbouřence ani o zločince, nýbrž o představitele takového pojetí zbožnosti, které je pro židovské předáky nesnesitelné. Co by se jim do toho pletl; nechce se mu přisluhovat v této nečisté věci jeho žalobcům. Ježíšovi vydává jasné svědectví nevinnosti, když říká: „Já na něm žádnou vinu nenalézám" (J 18, 38).

Jenže věc má háček: Pilát má zkušenosti a ví, že velerada na Ježíši nějakou vinu najde a bude Piláta obtěžovat znovu, naléhat a možná i hrozit. Jeho pozice není příliš silná, už dříve měl ve svém úřadu v Judeji nesnáze a Řím si přeje mít v provinciích klid.

Jak tento případ co nejlépe a nejrychleji smést se stolu? Jak vůbec napravit justiční omyly a přehmaty, aby z toho byla co nejmenší ostuda a rozruch? Amnestií. Obžalovaný je osvobozen, vyšetřování zastaveno, nic už na povrch nevyplave, ani zaujatost žalobců, ani předpojatost soudu. Právnicky opravdu elegantní řešení.

Příležitost se tu nabízí sama. Všecka čtyři evangelia shodně dosvědčují, že bylo tehdy zvykem propouštět o Velikonocích jednoho vězně. Z mimobiblických pramenů sice tento obyčej doložen nemáme, ale dá se pochopit. Velikonoce jsou svátky připomínající vysvobození Izraele z Egypta. Ve starověku bylo běžné zobrazovat dávné příběhy jejich dramatickým předváděním. Můžeme si to představit po způsobu pašijových her, kde někdo hraje Ježíše, jiný Piláta atd. Zde hrál propuštěný odsouzenec roli Izraele vysvobozeného z Egypta. Římské úřady to mnoho nestálo, o jednoho kriminálníka na svobodě více či méně. A Židé to jistě měli rádi, protože se v duchu ztotožňovali s propuštěným. Z jeho údělu odečítali zaslíbení, že budou jednou ze svého nynějšího „Egypta" i oni sami propuštěni, ať už za něj považovali nadvládu Římanů, anebo uvězněnost ve věku hříchu a

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 12

III.

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je a požehnal jim Bůh a řekl: Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi."
(1M 1,27-28)
„Vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života."
(1M 2,7)

A najednou jako by sám Pán Bůh přibrzdil a uvážlivě, pečlivě, s největším zaujetím, jak to vyjádří i ten majestátní plurál, řekne: *„Učiňme člověka k obrazu svému..."*

Tu je ta první zpráva, první svědectví. Druhé svědectví o stvoření člověka od člověka přímo vychází. Společné je tu především to, že i člověk je součástí veškerého stvoření, které vyšlo z Boží ruky. Není víc a ve srovnání s námi lidmi není ostatní tvorstvo ničím méněcenným. Člověku ovšem připadá mimořádné poslání, pověření na světě. Nejprve i v tomto ohledu slyšíme slovo velice povzbudivé a posilující: *Stvořil Bůh člověka k obrazu svému.* Jsme a máme být obrazem Božím - to je snad nejvznešenější hodnocení člověka.

Jestliže můžeme dál v Bibli, v Desateru číst: „Nezobrazíš si Boha...", pak zpráva o stvoření člověka zároveň říká: „Sám buď obrazem Božím." Aby nás však ani toto poselství nevynášelo až do oblak, k pýše a nadřazenosti nad ostatní stvoření, slyšíme hned z té druhé zprávy: Bůh stvořil člověka, *prach ze země*. Jsme a máme být obrazem Božím, ale zároveň jsme jako prach. Jak se tu pravdivě a realisticky podává obraz důstojnosti i nepatrnosti lidství. Jsme skutečně jako prach. Všech prvků, z nichž se skládá naše tělo, je všeho všudy prý jen za pár korun. Nejvíc je v nás snad fosforu, ale nevyplatilo by se z nás dělat ani zápalky... Jsi prach a v prach se navrátíš. Tu je naprosto nesentimentální trumf proti každému lidskému nafoukanému, pyšnému, nebetyčnému, sebeklamnému egoismu. Obraz Boží a zároveň prach. Jen třtina větrem se klátící, ale myslící, jak vyjádřil rozpornost a nesoběstačnost našeho bytí Blaise Pascal.

Ale je tu ještě jeden ohromně důležitý znak, který se táhne jako zlatá nit celým biblickým svědectvím o člověku: Když jde o člověka, pak jde o vztah. O jaký vztah tu jde? V zásadě o trojí:

Nejprve o vztah Boha k člověku a člověka k Bohu. Už v tom: „Stvořil Bůh člověka k obrazu svému" je odkaz k tomuto vztahu. Při stvoření se rodí vztah lásky Boží k nám. Málokdo z nás má plnou jistotu, že ho zrovna v tu chvíli, než se narodil, vlastní rodiče opravdu chtěli. Ale Stvořitel nebe a země nás chtěl a chce. Už tu je tedy na prvním místě ve hře láska našeho Pána a Stvořitele, abychom se i my mohli učit lásce, protože i toho, že jsme, je láska, nejprve Boží láska, původcem.

Druhým vztahem, v němž spočívá, v němž je nejpevněji zakotveno skutečné lidství, je vztah mezi námi lidmi navzájem. Zásada velice známá a nepostradatelná. Už v dávných dobách v Řecku odpovídali na otázku: „Co je člověk?" ZÓN POLITIKON, tvor společenský.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Znamení Jonáše proroka

Dokončení ze str. 1

ní, ač ta znamení jsou také životně důležitá. Co je opravdu znamení z nebe, co je znamení, že tohle Bůh chce, tohle ne, tady vybízí jdi do toho, tady volá stůj, na to žádná mezinárodně ani vnitrocírkevně uznaná pravidla nejsou, natož nějaké testy, kde by si to mohl člověk vyzkoušet nanečisto. Vždycky bude záležet na tom, jak ty se k tomu onomu znamení postavíš, pro co se rozhodneš, kam kotvu své víry spustíš.

Vzpomeňme na Gedeona, který žádal průkazné znamení z nebe, zda opravdu se má postavit do čela branného odporu vůči Midjáncům, a znamení z nebe se mu dostalo: když na poli bylo sucho, ovčí kůže byla mokrá, a když všude padla rosa, kůže byla suchá. Gedeon v tom rozeznal Boží znamení, uvěřil pokynu, který v něm vyčetl, a pustil se do boje. A o to jde, že uvěřil. Kdyby se rozhodl neuvěřit, jistě by našel tisíc a jeden důvod, proč takové znamení mít za neprůkazné, zůstat doma a do boje nejít. Mohl si říci, kdo ví, jak ten kus kůže na poli k vlhkosti přišel, a že se najde někde i něco suchého, když prší, to se stává, to se dá nějak odvysvětlit nebo tomu jednoduše nepřiložit váhu. . Prostě kdo chce nerozeznat Boží znamení, nerozezná. Kdo chce neuvěřit, neuvěří.

Pokolení zlému a cizoložnému nebude dáno znamení, jaké by chtěli, nebude mu dáno znamení tak průkazné, že už by ani žádnou víru nevyžadovalo. Bude mu dáno jen víceznačné znamení Jonáše proroka.

Co by to znamení Jonáše proroka mohlo znamenat?

Podle evangelisty Lukáše, který nemá zmínku o třech dnech a třech nocích, prorok Jonáš sám znamením, tento prorok ohlašující pohromu: město Ninive vyvráceno bude. Prorok Jonáš je znamením trestající Boží spravedlnosti. Zlo, které pácháte, se navršilo, vystoupilo až před Hospodinovu tvář, už se naplnila míra, džbán se utrhl a Ninive vyvráceno bude. V jeho prorockém poselství, lépe řečeno v Hospodinově poselství, před kterým by prorok nejraději utekl - on to i zkusil, ale nejde to - není žádný návod „čiňte pokání a Hospodin se smiluje". Je-li v Jonášově proroctví, které má Ninivským předat, přece jen odkaz na neskonalé Boží milosrdenství, pak je hodně skrytý v ohlášení „ještě čtyřicet dní a Ninive vyvráceno bude“. Boží milosrdenství je skryto ve zprávě, že ta pohroma, která za čtyřicet dní přijde, je Boží trest. Než zaniknete, alespoň budete vědět, proč: protože jste si to zasloužili. A v tomto zjištění bude vaše jediná útěcha, jiná nebude.

Ninivští se ale zachovali nečekaně. Pochopili, že Jonášem ohlášená katastrofa je znamením. Nevíme, jak k tomu pochopení přišli, ale Duch svatý věje kam chce, a tak řekněme, že jim ze svobodné Boží milosti bylo dáno pochopit, že prorok a jeho proroctví zkázy jsou znamením, a to znamení obsahuje skrytý pokyn: „Obraťte se, přestaňte zle jednat, čiňte pokání, půstem, odříkáním a bolestí se protrpte k doznání, že jste hřešili,vršili zlo a trest zasloužíte.“ Ninivští v kajícné víře porozuměli znamení Jonáše proroka, šli do sebe a Ninive vyvráceno nebylo. Tady se rýsuje naděje: porozumíme-li Božím trestům, ohlášeným nebo již prožívaným, jako trestům po zásluze, možná se Hospodin slituje a vyvráceni nebudeme.

V podání evangelia podle Matouše Pán připomíná prorokův třídenní pobyt v břiše veliké ryby. Dost často si toto znamení, už od nedělní školy, vykládáme jako akt záchrany: záchranná ryba spolkla Jonáše, aby se neutopil. Jenže Jonáš se utopil, strašlivě se utopil. Jej nepohltila jen temná mořská hlubina, jej pohltila temná nestvůra, temná mocnost. To nebyl kytovec lidumil a zbytečné jsou otázky, jak se může těleso zvící člověka protlačit skrze velrybí zuby. Obluda, co pohltila Jonáše, ta pozře hladce ty největší osobnosti. Tato nestvůra je sama temnota moře, nejhlubší propast, proláklina u kořenů horstev. Byl zapuzen, už ho Bůh nechtěl vidět, chaluhy ovinuly hlavu Jonáše - syna člověka, závory země se za ním zavřely navěky. Pohlcení Jonáše mořskou obludou či obludností moře, to ještě není znamení záchrany. To je znamení záhuby a smrti.

Tak jako zpráva Apoštolského vyznání, že Ježíš sestoupil do pekel. Sestoupil až tam dolů, do netvora, do absolutní vzdálenosti od Boha, do zavržení od něj, do nicoty.

Když Ježíš oznamuje, že jiné znamení se jim nedostane, než znamení Jonáše proroka, mají adresáti, farizeové, zákoníci a my všichni pochopit, že Ježíš mluví o svém utrpení a smrti. Komu nestačí znamení, která stačila Petrovi, setníkovi a všem, kdo v něj uvěřili, tomu není pomoci. Teď už se vám dostane jen znamení přes palubu vyhozeného a utopeného proroka, znamení kříže. Bude v ruce lidské vydán syn člověka, bude mnoho trpět a bude zabit. Židům k pohoršení a Řekům k bláznovství.

Vy však, kdo jste nepohrdli jeho znameními, nezhoršili jste se nad ním, kdo jste vsadili na jeho znamení jako na znamení Božího království, smíte ve znamení Jonáše proroka rozeznat velikou útěchu a přivlastnit si ji.

Byli jsme spolu s ním křtem pohřbeni ve smrt, tak to vyznává apoštol, abychom i my, jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce, v novotě života chodili.

Až úplně dolů klesl křižovaný Kristus, až k základům hor, až na dno. A ve chvíli nejhlubší utopenosti se děje záchrana. Odraz ode dna, to je obraz příliš slabý, málo hutný. Snad by bylo výstižnější představit si propadnutí dnem, propad jako únik, spásný únik. Bezedná propast, kterou byl Kristus pohlcen, sama se stává záchranou. Mořská nestvůra, pohlcující život, stává se záchranářskou, vyvrhuje život na pevnou zem. I to je znamení Jonáše proroka, toto tušení záchrany, která se děje skrze opuštěnost, bolest, zavržení, smrt nicotu. Však Jonáš ve chvíli, kdy byl pohlcen, kdy ho propastná tůň obklíčila, zároveň již vyznává: „V soužení jsem volal k Hospodinu a on mi odpověděl, z lůna podsvětí volal jsem o pomoc a vyslyšel mne.“ Podobně volá Ježíš na kříži: „Bože můj, proč jsi mne opustil?“ A jak vědí ti, jimž stačí napovědět, ten Žalm 22 má pokračování. Patří přece k Žalmu i vyznání, že „Hospodin nepohrdl ponížením, a když trpěl příkoří, neukryl před ním svou tvář, slyšel, když k němu o pomoc volal“.

Volal Syn člověka na kříži z hlubokosti, jako Jonáš volal. A Hospodin neukryl svou tvář. Vy všichni, kdo se cítíte na dně, nebo kdo tušíte, že se tak cítit budete, až vás vody zachvátí a obklíčí vás propastná tůň, připomeňte si znamení Jonáše proroka a uvěřte mu: „Jonáš byl v útrobách ryby tři dny a tři noci... I rozkázal Hospodin rybě a vyvrhla Jonáše na pevninu." Amen.

Miloš Rejchrt

Mediální konvertita

Afghánci Abdulovi Rahmánovi hrozí za konverzi ke křesťanství smrt. Píše se o tom po celém světě. Lámu si hlavu, proč se píše zrovna o něm. V islámském světě přece hrozí smrt všem konvertitům. Smrt dokonce hrozí i konvertitům z islámských rodin v západních demokraciích. Rozdíl je pouze v tom, že v islámských zemích je smrt prakticky jistá - a dokonce po řádném soudu, kdežto v západní Evropě pouze možná. Ohrožen je ovšem každý konvertita. Takových lidí, jako je Abdul Rahmán, byly v posledních letech zabity desítky, ne-li stovky. Nejsou zabiti nějakými teroristy nebo „fundamentalisty“. V Afghánistánu či v Íránu jsou mnohdy zabiti vlastními rodinnými příslušníky.

Když jsem na takové případy jako křesťan již dříve upozorňoval, dostalo se mi odpovědi, že církev ve středověku také popravovala. Je mi to líto, byl to zločin, stydím se za to a jsem rád, že už to není. Ale připadá mi to jako slabá odpověď, když někdo umírá dnes.

Dokonce jsem slyšel, že jsem netolerantní, když islám moc kritizuji. Ano, k zabíjení za konverzi jsem netolerantní. Vyzývám všechny, aby byli netolerantní také.

A propos, nechtěl by tento případ okomentovat někdo z české muslimské obce? Teď je vhodná příležitost se ozvat.

Dan Drápal

Výměna za Barabáše

Dokončení ze str. 1

umírání. Římany s Egypťany zřejmě ztotožňovali političtí zélóti, kdežto mysticky ladění esejci byli nakloněni považovat za egyptské zajetí celý starý věk, nevykoupený a plný trápení.

Na to vše ale Pilát sotva asi myslí. Prostě se chápe možnosti, kterou mu dává zavedený zvyk, a navrhuje: Chcete, abych vám propustil toho vašeho židovského krále? - Asi ani nevnímá, že se takovou otázkou dopustil nové hrubé urážky svých posluchačů. Jejich očekávaný král, Mesiáš, který je přijde vysvobodit, Římany přece přemůže! Jak by takového krále mohl tento zpupný Říman propouštět na svobodu? To se jim posmívá! Tento zajatec přece nemůže být králem! A za to, že se za něho vydává, zaslouží smrt.

Pilátovi tu patrně souzní něco jiného: Z některých zemí starověkého Předního východu máme doloženo, že při hlavních výročních svátcích, při novoročí, se obřadně předvádělo, jak král za svůj lid trpí a nese jeho bídu. Při obřadech byl sesazen z trůnu, kněz k tomu určený bil krále do tváře. Potom však následovalo jeho slavnostní znovunastolení na trůn. Někde přebíral roli krále v symbolickém dramatu herec - tzv. „karnevalový král", otrok či odsouzenec, který ovšem nebyl povýšen na trůn, nýbrž v závěru obřadu usmrcen.

Tak Pilát říká: Já vám toho vašeho „také-krále" propustím a tím vše skončíme. To je přece laskavá nabídka velkorysého místodržitele, který nerozmazává drobnosti! Židovským předákům se to ale nehodí a davům nelíbí. To by ze všeho vyšel dobře ten, který je zklamal, když se nerozhodl bojovat proti Římanům a zůstal u nepohodlně náročného programu prokvasit svět láskou. To raději Barabáše!

Kdo to byl Barabáš? Víme o něm jen málo, jeho jméno a několik zmínek v evangeliu. Tam se o něm říká, že to byl vzbouřenec (řecky léstés), podle Kralických lotr. Sotva to byl obyčejný lupič. Zřejmě šlo o jednoho z protiřímských povstalců, zélótů čili horlivců, jimiž se to tenkrát v Palestině jen hemžilo. Dokládá to poznámka jednoho z řeckých rukopisů u Mt 27,16, která navíc připomíná, že Barabáš byl vsazen do vězení pro vraždu a vzpouru; řecké stasis znamená totéž co naše povstání. Dnes by se řeklo: partyzán. Prostí lidé s nimi sympatizovali. Ale vyšším vrstvám, které se snažily s Římany vyjít a ušetřit zemi nových krvavých zásahů římské moci, byli nepohodlní. Když se to však židovským předákům hodilo, nebylo tedy nesnadné získat lid pro to, aby se prosbou u Piláta zasadil o vzbouřence, jako byl Barabáš.

Z toho je zřejmé, že Barabáš měl na programu také Boží království jako Ježíš, jenže jeho cesta k němu byla jiná. Měl za to, že je nutno vytvořit je i násilím. Tedy že účel světí prostředky, že tomu, kdo jde za vzneseným cílem, je vše dovoleno. S tím máme své zkušenosti. A přece je tato Barabášova cesta mnoha lidem dodnes bližší než cesta Ježíšova. Není divu, že lid před Pilátem křičí: Propusť Barabáše!

Volají jméno, které mluví. Spíše než jméno je to asi přezdívka či titul: Bar abbas znamená aramejsky syn otce - tedy titul Mesiáše. Jak k němu přišel? Byl to „vězeň znamenitý" (tak Kraličtí) či „pověstný" (tak Ekumenický překlad - podle Mt 27, 16), zřejmě náčelník, vůdce vzbouřenecké skupiny. Proto takové vznešené přízvisko. Vůdce protiřímského povstání za císaře Hadriána kolem roku 130 po Kr. se nazýval Bar Kochba, tj. Syn hvězdy, zřejmě podle Nu 24,17: „Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele." Místo „žezla" má Septuaginta „člověk" a židovský midraš tu čte rovnou „Mesiáš". Není tedy divu, že k významnému úkolu patří výmluvné jméno. Tak tu před Pilátem stojí proti sobě vykupitel skrze smilování a vykupitel skrze násilí a oba se dovolávají toho, že jsou syny nebeského Otce.

Ale je nějaké místo ve Starém zákoně, o které lze tento nárok na Boží synovství opřít? Je jich několik. Ve Starém zákoně ovšem není obvyklé, aby se Boha jako Otce dovolával jednotlivec. Buď jde o Izraele jako celek, nebo jeho představitele, krále, který ovšem zastupuje před Bohem všechen lid. První zmínku o synovství Izraele najdeme v Ex 4, 22-23. Hospodin vysílá Mojžíše do Egypta a říká mu: „Potom faraónovi řekneš: Toto praví Hospodin: Izrael je můj prvorozený syn. Vzkázal jsem ti: Propusť mého syna, aby mi sloužil. Ale ty jsi jej propustit odmítl. Za to zabiji tvého prvorozeného syna." To se pak také stalo o pesachové noci, kdy Izraele uchránila před zhoubou krev beránka na veřejích. Dalším příkladem synovství krále je třeba Ž 2, 7: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil." O vztahu Boha a krále mluví i zaslíbení Davidovi, které mu vyřídí prorok Nátan (2 S 7, 14): ‚Tvému synu, který mi postaví dům, budu otcem a on mi bude synem.' -Z toho vyplývá, že když se někdo v Izraeli hlásil k Bohu jako Otci, osoboval si tím královskou hodnost. Tak tu před Pilátem stojí dva uchazeči o království: král věku násilí a král věku lásky. Dav shromážděný před Pilátem volí. A my víme, že ani my sami se takové volbě nemůžeme vyhnout. Ale co Ježíš? Proč se nepokusí všem okolo vysvětlit, že ti, kdo volí Barabáše, volí špatně? Proč se podvoluje a mlčí? Jeho mlčení totiž mluví, je výmluvné. Kdo zná Písmo, vzpomene si na Iz 53, 7: „Jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel."

- Právě toto místo vyložil Filip komorníkovi na Krista (Sk 8, 32). Ježíš svým mlčením před Pilátem ukazuje, že tu před všemi přítomnými stojí velikonoční Beránek. Do role Beránka vybral a odsoudil Ježíše lid, který zvolil Barabáše. Ježíš ji přijímá a nevzpírá se jí. To není důsledek rezignace a pasivity, nýbrž něco, k čemu je třeba veliké odvahy a obrovské vnitřní síly. Tak veliké síly, že může být jen Božím darem, zmocněním shůry.

Přijetím role odsouzence, tím, že se už dál nehájí, dává Ježíš Barabášovi možnost, aby vyšel z vězení a vyhnul se trestu. Tak byl nakonec popraven nevinný a zločinec vyšel bez trestu. Je to správné? Kdybychom zrušili zákony, zlo zaplaví celou společnost. Jenže o to tu teď nejde, nejde o kohokoli, ale o dva zcela určité lidi, Ježíše a Barabáše. Zákon platí dál, ale Ježíš tu vstoupil na Barabášovo místo. Dal se za něj potrestat. Nezrušil Zákon, ale naplnil jej. A tím ukázal, oč v Novém zákoně jde: o zástupný význam Ježíšovy smrti.

Jako velikonoční beránek zemřel, zastoupil ve smrti všecky, kdo byli v domě, jehož veřeje byly pomazány beránkovou krví. Jenže my často propadáme domněnce, že takové vykoupení, jaké potřebujeme, totiž vykoupení ihned a z toho, co se nám samým zdá zlé, nepřináší láska přicházející v pokorném Beránkovi. Není nám dost rázný a rozhodný, není hotov udělat pro nás všecko, totiž sáhnout k násilí. K tomu byl hotov Barabáš. Nemusíme ho mít před očima, nemusíme opakovat jeho jméno, ale chceme-li vysvobození po svém a hned, bez pokory a trpělivosti, volíme tím Barabáše.

A přece vedle nás, ba před námi stojí ten, kdo se nevydal samozvaně za mocí a slávou, ale přijal úděl beránka a vzal na sebe všecko, co Zákon určil nám. Svým křížem jednou provždy podepřel duhu smíření, která se nad námi klene dodnes. Tak jsou i před námi dvě cesty: Beránkova a Barabášova, úzká a široká.

Jan Heller

Požehnané Velikonoce přeje všem čtenářům redakce

Z jednoho sborového dopisu

Labyrint světa nebo ráj srdce?

Nedávno mě navštívil přítel. Po obvyklé výměně úvodních zdvořilostí se neudržel a podle svého zvyku okamžitě utrousil sarkastickou poznámku: „Nechápu, jak můžeš být tak odporně spokojenej. Já se honím od rána do večera a není mi to k ničemu." Zanedlouho rozhovor sklouzl v monolog a můj přítel se pustil do bědování nad neutěšeným stavem společnosti a světa. Jak tak mluvil a mluvil a mluvil, vzpomněl jsem si na posledního biskupa Jednoty bratrské Jana Amose Komenského a jeho „světlé vymalování, kterak v tom světě a věcech jeho všechněch nic není než matení a motání, kolotání a lopotování, mámení a šalba, bída a tesknost, a naposledy omrzení všeho a zoufání: ale kdož doma v srdci svém sedě, s jediným Pánem Bohem se uzavírá, ten sám k pravému a plnému mysli upokojení a radosti že přichází." Jako by to Komenský psal o mně a mém příteli!

Chvíli jsem si pohrával s myšlenkou, že bych sáhl do knihovny a něco z Labyrintu mu přečetl. Nakonec jsem od toho upustil; Komenského čeština je sice krásná, ale dnešnímu čtenáři obtížně srozumitelná. A navíc jsem se bál, že by si to mohl vykládat jako pokus o „násilnou"christianizaci. (Když má člověk pocit, že mu je něco vnucováno proti jeho vůli, tak se zpravidla rychle stáhne do bezpečné zóny, kde se necítí ohrožen.) A to jsem nechtěl. A tak jsem mu řekl, že

svět se mění podle toho, jakýma očima se na něj člověk dívá. Tam, kde optimista vidí sklenici napůl plnou, pesimista napůl prázdnou. Tam, kde laik vidí na rentgenovém snímku nějaké kosti, lékař rozpozná frakturu, skoliózu nebo dezmogenní osifikaci. Tam, kde výletník vidí hezký kamínek, mineralog pozná vzácný nerost. Tam, kde nekřesťan vidí jen neuvěřitelnou náhodu nebo dobrou vůli lidí, křesťan spatřuje zdánlivě neviditelnou moc Boží lásky, Božího odpuštění a milosrdenství.

V křesťanství je tato změna perspektivy pevně spojena s Velikonocemi; s ukřižováním a vzkříšením Ježíše z Nazareta. Po Ježíšově ukřižování se jeho žáci a stoupenci stáhli do ústraní, schovávali se za zavřenými dveřmi. Jen sotva bychom mohli předpokládat, že v této situaci, kdy byli zmítáni pochybnostmi a strachem, najednou sami od sebe uvěřili a vyšli do světa vydávat svědectví o tom, že nastal nový věk. Až setkání se Vzkříšeným bylo okamžikem, kdy byla překonána úzkost, zrodila se víra a změnil se i jejich pohled na svět.

Můj kamarád odcházel zmaten, ale nikoliv otráven. Tak jsme se tomu křesťanství nakonec stejně nevyhnuli. I když mu tato část našeho rozhovoru zřejmě moc nevoněla, snad pro něj labyrint světa ztratil něco ze své tajemnosti a neproniknutelnosti.

A co ráj srdce? Nevím. Počkám, s čím za mnou přijde příště.

(IM)

Komorní orchestr jednoho sboru

Mládež z obnovitelných zdrojů

Můj známý farář na Vysočině vykládal jeden z farářských vtipů: Sejdou se tři (faráři) a hovoří o tom, co je trápí. Povídá první: „Já mám na kruchtě netopýry a nevím si s nimi rady. Zkoušel jsem je vyhánět, ale všechno málo platné." Druhý na to: „Jsme na tom stejně, kolego. Nastražil jsem dokonce sítě, ale nakonec se do nich místo netopýrů chytil chudák bratr kurátor. Marná snaha." Třetí se usmívá a povídá: „Jo, bratří, tak to já jsem problém s netopýry už vyřešil: Jednoho po druhém jsem odkonfirmoval a od té doby se už ve sboru žádný neukázal…"

Při pohledu do vylidňujících se sborů, prázdných kostelů i neúprosných statistik vyvolá tahle anekdota úsměv s trochu nahořklou příchutí. Ale nebojte se, není nejhůř.

Třeba zrovna ta naše, strašnická mládež. Žije. A jaksepatří. Jistě byli ve sboru i konfirmandi, kteří „uletěli" podobni těm netopýrům. Ale jsem si jist, že je taky hodně těch, kteří víru, církev ani sbor neopustili a neopouštějí. A tak je kolikrát ve žlutém pokoji nedýchatelno a ti, kteří chodí pozdě (jako já), si nemají kam sednout. Možná jsme mládež svérázná a divoká a neukázněná, ale jsme. Žijeme. A jaksepatří. A je to dobře.

Titulek článku zní – mládež z obnovitelných zdrojů. To nemá být výlet do ekologie. To je jen a jen údiv a radost. Že ve Strašnicích se mládež neztrácí a nevylidňuje. A když jedna generace odroste, jsou tu opět zdroje, je odkud čerpat. Ta druhá radost je pak z toho, že všichni dohromady máme jeden společný, trvalý zdroj, totiž ten Zdroj s velkým Z.

(PH)

Co mi táhlo hlavou v roce 2005

Poněkud neplánovaně jsem se ocitnul 8. května 2005 na vltavském nábřeží v Braníku. Nadšení dobrovolníci tam předváděli výjevy z posledních válečných dní v Praze. Střílelo se, oběti se svíjely ve smrtelných křečích, hořel dům. Představení přihlížely početné zástupy lidí, kteří klidně pokuřovali, pojídali klobásy a pili pivo.

Důstojné uctění obětí války, nebo nevkusný druh zábavy? Nevím. Mívám pocit, že se nám stále častěji míchají hodnoty, chybí míra věcí, mizí soudnost, pláče vkus. Kuřata, která nikdy neviděla denní světlo, kupujeme zabalená do igelitu v malešickém stánku s názvem „Kuřecí ráj". V Ondřejově u Prahy mají ještě poetičtější „Krůtí nebe". K nejoblíbenějším zábavám v TV patří pořad klipů, v nichž lidé padají s kola, či rovnou se schodů. Přítomní diváci se smíchy popadají za břicho. Podzimní reality show na Primě a Nově sledovalo pravidelně 1,5 milionu diváků. Asi se jim to líbilo. „Seš starej a nerozumíš tomu," utěšuji se, ale moc mi to nejde.

Ve dnech vzpomínek na válku vyslechla moje žena rozhovor dvou starých žen. „Nevěřím v Boha, protože má matka zemřela v plynové komoře a kdyby byl Bůh, nemohl by něco takového připustit!" Přemýšlel jsem o tom, jak oslovit lidi, kteří by Boha přijali pouze v roli jakéhosi loutkoherce, který v pravou chvíli zatažením správné nitky zastaví ruku vraha, či zabrání intrikám a zlu. Jak jim vysvětlit, že Bůh postavil člověka do krásného a bohatého světa, obdařil jej důstojností a svobodou. A aby se v té svobodě neutopil, dal mu základní návod k životu v podobě svých přikázání. To nejdůležitější bylo „Nebudeš míti Bohů jiných přede mnou". A aby mu nezůstal tak vzdálen, sestoupil k němu v Ježíši Kristu. „Milovat budeš bližního svého jako sebe samého" byla slova toho Galilejského. Jak vážně to vzal člověk? Vytvořil si jiné bohy a nejvíc miluje sebe. Ta plynová komora není důkaz o neexistenci Boží. Ta je o člověku a jeho zpupnosti. Ale bude chtít dnes někdo naslouchat zvěsti o trpícím Bohu, který bere na sebe naši bídu?

*

Snadno se člověk modlí „jakož i my odpouštíme našim viníkům", když nemá nepřátel, život běží v pohodě a k odpuštění jsou jen drobné malichernosti. Pak vás ale potká něco nedobrého. Ve vaší těsné blízkosti, uprostřed vztahů, kterými žijete a které vás těší. Tušíte, že milovat dál je jediná možná cesta, ale že vůbec není jednoduchá a že k ní nemáte tak úplně sílu. Zkoušíte všechno možné, nic naplat, ta můra tam je. "Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste," říká Ježíš. Teprve poznání, že to těžké závaží smutku můžete položit pod kříž a pak znovu zvednout hlavu a jít dál, je osvobodivé. Krásně to vyjádřil barokní básník Paul Gerhardt v jedné ze svých písní: „Když srdce naše krvácí, tvé rámě blízké jest."

*

V semináři k jedné Cimrmanově hře se připomíná obraz mocnáře, který ve školní třídě vítal čtyři generace téže rodiny. František Josef I. byl císařem 68 let. Jenom o 7 let méně působil ve Vsetíně jako evangelický farář Karel Opočenský. Vždycky mi ti dva připadali jako postavy z nenávratných časů. Jenže přišel smutný 20.červen 2005, kdy odešel strašnický varhaník Josef Bíca. Při vzpomínání na něj mně došlo, že sloužil sboru za všech tří dosavadních kazatelů, že i v naší rodině se s ním setkaly čtyři generace. Skvělý muzikant, skromný a nenápadný člověk. Karel Opočenský pokřtil za těch 61 let na 9.000 dětí, Josef Bíca doprovodil za půl století jenom ve Strašnicích na 3.000 shromáždění. V létě na jeho místo nastoupily tři varhanice. Strašnickou modlitebnou dál zní za jejich doprovodu mohutný zpěv. Z toho by se Jožka určitě radoval.

*

Subjektivně vzato možná ten rok tak dobrý nebyl, a přesto byl krásný a bohatý. Třeba tím, že dal člověku nějaké poznání, poskytl prostor pro zamyšlení, nebo že mu lecčíms uprostřed všech trampot připomenul „ že lepší je být, než nebýt a lepší je být s Kristem, než bez něj". (Tohle jsem opsal od strašnického kazatele.)

(JB)

Děti do sboru, nebo na angličtinu?

„Bratře faráři, náš Patrik letos nebude chodit na čtvrteční biblickou. Přihlásili jsme ho letos na angličtinu." Doufám, že ve sboru není žádný malý Patrik, jehož rodiče by se teď zlobili, že donáším. Vlastně - Patriků je víc, ale jmenují se pokaždé jinak.

Proč by děti měly chodit na setkání v týdnu?

1. Děti poznají základy křesťanství jak ve faktech, tak v osobním svědectví. Nebude jim to chybět, až budou hledat svou vlastní orientaci. 2. Děti se naučí, že věcem Bible a víry je potřebí věnovat čas stejně jako jiným oborům činnosti - jazykům, tělesné kondici, koníčkům, kroužkům. Víra nezůstane stranou jako něco, čemu se dává prostor až tehdy, když už opravdu není co jiného na práci. 3. Děti vytvářejí společenství, mezi nimi se vytvářejí vztahy. To je nejen v dětském věku jeden z nejlepších „nosičů" evangelia. Doma u „katechismu" dítě zdaleka nepřijme tolik, jako mezi vrstevníky.

Proč děti na setkání nechodí?

Nečastější důvody: 1) dítě má něco jiného, 2) nechce se mu a rodiče je nechtějí nutit, 3) nemá s ním kdo přijít. S posledním se nedá nic dělat. Pokud dítě nemůže přijít samo a nemá je kdo doprovodit, je každá rada drahá. Zato s první a druhou námitkou se dá dělat hodně.

Sbor by měl na počátku roku včas informovat, kdy budou setkání dětí v týdnu. V našem sboru vyhlašujeme termín už poslední týden v srpnu, termín se navíc několik let nemění. Ostatní kroužky je možné plánovat na jindy, čtvrteční odpoledne je „rezervováno" pro rozvoj dítěte ve sboru, pro rozvoj víry.

A že se dítěti nechce? Zkoumejme, proč. Dětská setkání mohou být nudná, nezáživná. To může být chyba faráře, je na něm, aby přemýšlel, co a jak zlepšit, a na rodičích, aby s kazatelem byli v kontaktu a případné stížnosti dětí na nudu nebo nesrozumitelnost „prozradili". Ale může se také stát, že program je dobrý, byl by zajímavý, ale přijdou jen dvě děti. Ve dvou je to vždycky smutné, zaražené, stísněné - a děti příště raději nepřijdou. Ale přijdou jiné dvě, program se musí opakovat, není na co navázat, děti se málo znají, nemluví spolu, sedí, chudinky, zaražené a rozpačité: co tu dělají samy, jen dvě, když právě teď na hřištích a v tělocvičnách řádí deset kamarádů? Tak příště nepřijdou taky a nákaza se šíří. Jó, když se sejde alespoň pět, šest dětí, křik a smích a písničky neberou konce. Děti se znají, znají dobře i svého faráře, mají k němu důvěru. Faráře těší živé i neposedné děti, i z něho spadne tíseň. Pak to děti baví. Jak budou dětská setkání vypadat,

Dokončení na str. 4

Cimrman, Švejk a nejen evangelíci

Všimli jste si, jak jsme se za uplynulých čtyřicet let transformovali z národa Švejkova do národa Járy Cimrmana? Když posledně jmenovaný bezmála zvítězil v anketě o největšího Čecha, zanechav dobrého vojáka Švejka výrazně za sebou (mimochodem – napadlo vás, že byli současníci?), mohlo by to vybídnout i k zamyšlení mírně vážnějšímu.

Především, náš národ (ano, i v evropské integraci mluvme stále o českém národě) ještě neztratil smysl pro humor, recesi a ironickou nadsázku, která mu vždy a za všech režimů tak pomáhala v boji s totalitami zjevnými i skrytými. To je jistě dobře. Ale zadruhé: nad zemitou lidovostí, zkrátka nad švejkovinou, dnes vítězí intelektuálno. Arci, že intelektuálno poněkud pokřivené, donkichotsky objevující již objevené, bádající nad probádaným a neúnavně prošlapávající slepé uličky lidského poznání a důmyslu. O to však bližší právě „obyčejnému člověku".

A co víc: všimli jste si, jak jsme se za posledních čtyřicet let stali z národa montérů, železničářů a automechaniků národem počítačových expertů, ekonomů a stavebních inženýrů? Jak se stále a stále snižuje procento občanů bez maturity? Jistě, svoji roli sehrává přirozený pokrok. Také rozvolnění trhu práce, kdy téměř vše vyloženě manuální za nás zastanou Ukrajinci (tato věta budiž pochopena soucitně, ne opovržlivě!). Avšak buď jak buď a jakkoli to zní jako klišé, intelektuální úroveň Čechů vzrůstá, jak mimo jiné dokládá zmíněný přerod ze Švejka v Cimrmana. Vzrůstá také úroveň duchovní?

Již před dlouhým časem jsem na adresu nás českobratrských evangelíků slyšel názor, že jsme církví intelektuálů – a dodnes nevím, zda to bylo myšleno uznale, pejorativně či jako pouhé suché konstatování. Jindy – a to není tak dávno – se kdosi velmi rozhorloval nad „pánbíčkáři". Když však padla zmínka o Českobratrské církvi evangelické (aniž tušil, že hovoří s jejím členem), zcela otočil: „To je něco jiného. To je přece jen taková rozumná, inteligentní církev."

Z jednoho sborového dopisu

Vzpomínáme

Jiřího Lejdara jsem poznala v polovině sedmdesátých let, v časech šedivé normalizace. Byl tenkrát - těsně před padesátkou - již usedlý, rozšafný, usměvavý, s neuvěřitelnou pamětí, jak jsem zjistila především po letech. Jeho klid, příjemně nakažlivý pro nás, neklidné, byl oázou. Měl trvalou touhu pomáhat, nikdy nepospíchal, trpělivě rozebíral marná trápení, každý životní problém.

I přesto, že neželel svého času ani pro jedno jediné dítě došlé samotné na konfirmační cvičení, víme, že nebyl z rodu „mládežnických" farářů. Není tajemstvím, že – sám bezdětný - to s dětmi, alespoň s těmi hodně živými, příliš neuměl. V nedělní škole se děti věru netísnily, což ho jistě trápilo. Ale jeho obdarování bylo jinde. V obětavosti, připravenosti vždy pomoci. Do únavy chodil do nemocnic, domovů důchodců, nebylo mu zatěžko být k dispozici v jakékoliv denní i noční době. Býval unaven, ale ten, kdo se na něj obrátil, to rozhodně nepocítil.Byl z rodu empatických, obětavých, z rodu držících slovo.

Jiřímu Lejdarovi nechyběl ani smysl pro příjemnosti života, nebyl „suchar", rád cestoval, těšilo ho žít a uměl se o tuto radost podělit. Měl rád historii a byl vášnivý milovník knih. Ukládal je kde se dalo a po jeho smrti jimi byla zaplněná celá kruchta.

Více jsem se s ním sblížila v tragickém čase života. K našim debatám o strachu z budoucnosti, z neznámého, ze smrti přistupoval s nefalšovanou pokorou v Boha upřímně věřícího člověka. „Tam, kde se člověk bojí Boha, nemusí už mít z nikoho a z ničeho strach" čteme v útlé knížce jeho rozhlasových promluv „Nebojme se života" (1991). Myslím, že tato svá slova Jiří Lejdar opravdu žil. V květnu by mu bylo osmdesát let. Byl to Pan farář.

(IB)

Cimrman, Švejk a nejen evangelíci

Dokončení ze str. 3

Nebudeme tady pět samochválu typu „řekli o nás". Ale uvedené dva výroky přece jen o něčem svědčí, i když je pochopitelně nelze generalizovat. Co je názorem jednoho, nemusí být ještě názorem jiného. Také nesměšujme inteligenci s intelektuálním nazíráním, i když obojí úzce souvisí. Ale jisté je, že již samotný přístup církve k Písmu prostě inteligentní uvažování přímo vyžaduje – a od toho se odvíjí i mnohé další.

Proč by ale církev nemohla být v dobrém slova smyslu i tak trošinku cimrmanovská? A nejde jen o to, že mládež i některé děti z nedělní školy umí recitovat nazpaměť celé dlouhé pasáže z cimrmanovských her. Mimochodem – tady si nemůžeme odpustit ještě do třetice jednu reakci, totiž podiv příchozího nad tím, že prý k nám chodí „úplně normální lidé" (což zřejmě odporuje všeobecně zakořeněné představě církve jako čehosi velmi zkostnatělého). Teď ale máme na mysli onu reflexi světa, nepostrádající zdravou ironii a sebeironii, velmi specifickou poetiku i nenásilně podaný filosofický náhled. A třeba i smysl pro absurditu – vždyť sám život nám přece servíruje tolik absurdních situací!

Podobné tóny již z našich kazatelen znějí čím dál častěji. A nejen z kazatelen – znějí i při aktivitách dětí, mládeže, při různých typech sborových setkání… Jistě, není radno jimi plýtvat. Ale je už jasné, že právě takováto rovina zvěsti může asi nejvíc oslovit postmoderního českého člověka. Člověka pohybujícího se stále velmi nad věcí a s patřičným odstupem, avšak již posunutého od Švejka k Cimrmanovi.

Možná právě zde je jedna z dosud zakopaných hřiven naší církve. Kdo ví.

(JS)

Děti do sboru, nebo na angličtinu?

Dokončení ze str. 3

záleží tedy na všech - na farářovi, na dětech i na rodičích.

A že dítě nechceme nutit? Nebojme se toho! Které dítě není přelétavé? Které dítě, nadšené do vláčků, vydrží u nich léta, týden za týdnem, měsíc za měsícem? Nebo u klavíru, basketu, natož u jazyků? K tomu je nutíme bez výčitek. Vycházet vstříc dětské přelétavosti přinese rok angličtiny, pak španělštiny, tu vystřídá němčina nebo stepování. „Chodí ježek, chodí, všude jí a pije, do všeho jen píchne a nic nezašije." Ty takový nebudeš, náš milý Patriku. Musíš dělat něco pořádně, vybral sis English, tak to bude English, žádné výmluvy.

A když jsi byl pokřtěn, tak jsme chtěli, abys poznal něco z Bible a něco z křesťanského života. Je to dobré, tohle rodiče vědí, dej na nás. Budeš chodit pravidelně a poznáš, že to není žádný horor. Navíc tam vytváříš společenství, přece tam nechodíš jen kvůli sobě. Ani k soběstřednosti tě přece vychovávat nechceme.

(BE)

O „tržní" volby

"Dávno,dávno je tomu," kdy jsme přistupovali k volbám do parlamentu s jakousi téměř posvátnou úctou a přitom s pocitem,že jsme doma.- "Čas oponou trhnul", jak řekl básník, a zdokonalené sdělovací prostředky dávají voličům možnost nahlédnout do zákulisí politického dění a počínání politiků, takže volič dnes přistupuje k volebním urnám se smíšenými pocity a s nejistotou, koho a kterou stranu volit, pakli se k tomu vůbec rozhodne. Je načase, abychom také na volby a na volené poslance aplikovali nyní stále zdůrazňovaný princip "tržního hospodářství", v němž - alespoň v teorii - nehraje roli klientelismus a korupce, nýbrž kvalita a výsledky práce. Uplatněme proto tržní princip také na volby a na politickou oblast vůbec!- V tom případě se politické strany nemají prokazovat a propagovat jen budoucími programy, nýbrž předkládat voličům především věrohodné výsledky své činnosti v minulém volebním období, a to nejen jako strany globálně, nýbrž také jako jednotlivci, tedy poslanci, kteří byli obdařeni důvěrou voličů (resp.stranického vedení!) ve volbách předešlých. Do důsledků přivedeno to znamená: jaká byla kvalita vaší legislativní a rozhodovací činnosti v minulém období, podle toho máte být odměňováni (např. příplatky při úspěšném řešení problémů,resp. penále při neúspěšné činnosti, např. stále nových opravách zákonů pomocí jejich novelizace). Před samými volbami hledáme nějaký určitý ukazatel, který by nám dal alespoň náznak solidnosti té které strany. Nuže zde je: již několikrát se politické strany shodovaly v úmyslu snížit přemrštěně navýšené platy poslanců, resp. všech platů ve sféře státní správy. Ale: nebyla k tomu většinová politická vůle a tak od svých dobrých úmyslů všichni (včetně KSČM) raději upouštěli. Teď se tedy nabízí jistý náznak poctivosti parlamentního jednání: strany nechť se ve svém volebním programu zaváží, že zmíněné platy v oblasti státní správy (tedy i své) hned po volbách sníží o 10 %. - A to bude viditelným znamením toho, že volební program té které strany máme brát vážně.

Odvažuji se tvrzení, že to byl zločin proti republice, když neznámý pachatel navrhl více než trojnásobné navýšení zmíněných platů v oblasti státní správy,a to v souvislosti s výší platů ve sféře hospodářské. Soudím, že toto hledisko je nemravné a svádí k pojetí parlamentu apod. jako byznysu a možnosti zbohatnutí, zatímco zde má jít v podstatě o práci pro celek národa povahy čestné a v tom je její význam a cena. Mají-li poslanci v tzv. subsidiární demokracii zastupovat občany,nechť jsou tedy odměňováni jen poměrným navýšením jejich odměn.

Vlastimil Sláma

Za Jiřím Novákem (4. 8. 1919 – 17. 3. 2006)

Na zažloutlých stránkách Kostnických jisker v posledních 50 ročnících objevíme pod některými články - většinou referáty o koncertech duchovní hudby, zejména s vánoční a velikonoční tematikou - jméno bratra Jiřího Nováka ze žižkovského sboru CB. V pátek 24. března t.r. se naplnila modlitebna tohoto sboru do posledního místa, aby se sestry a bratři z rozsáhlé české ekumeny rozloučili s milým bratrem J. Novákem na této zemi naposledy a poděkovali Pánu Bohu za bratrův život bohatě naplněný především službou zpěvem.

Pohřební bohoslužbu (slušelo by se říci slavnostní, děkovnou a evangelizační) řídil kazatel sboru Bronislav Kaleta. V úvodním slově přiblížil život a službu bratra Jiřího. V krátkém biblickém poselství 6. kapitoly evangelia Janova, z níž byl i verš uvedený v záhlaví smutečního oznámení „Pane, ke komu půjdeme? Ty slova věčného života máš!" zdůraznil původce naděje věčného života - vzkříšeného Pána Ježíše. Použil je i k pozvání následovat našeho Spasitele tak, jak o tom svědčil dlouhá desetiletí svého života bratr J. Novák.

(Obsáhle jsme si život a službu bratra Jiřího Nováka připomínali před necelými dvěma roky při příležitosti jeho 85. narozenin - ET-KJ 89/25 : 4, 2004).

Protože v jeho službě převažoval zpěv a hudba, i na rozloučení se hodně zpívalo. Několik písní dokonce na přání bratra, vyslovená v posledních dnech jeho života. Kromě písní celého shromáždění zazpíval smíšený žižkovský sbor a početně obsazený bývalý Mužský sbor CB. Obě tato tělesa dlouhé roky řídil bratr Jiří Novák. Mužský sbor pak právě před 50 lety společně s bratrem Bohumilem Kejřem st. založili.

Ve dvou radostných a vděčných vzpomínkách se ohlédli za požehnanou službou bratra Nováka bratři Jan Němec za mužský sbor a Tomáš Hanuš za sbor žižkovský.

Jménem Kostnické jednoty a široké ekumeny poděkoval v kratičkém slově bratr Radko Kouba Pánu Bohu za službu bratra Nováka zpěvem v mnoha sborech bývalého Československa. Bratr Bronislav Kaleta vyjádřil ve svém biblickém poselství i křesťanskou naději, že bratr Jiří Novák již s početnými zástupy zpívá novou píseň před trůnem Beránkovým.

Jan Štěpán

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu „Noc jako den" (světelný smog). Úvodní slovo přednese RNDr. Jan Hollan.
Beseda se koná ve středu 19. dubna 2006 v 18 h v klášteře Emauzy (přízemí), Praha 2, Vyšehradská 49.
Předpokládaný konec ve 20 h.

(jNe)

Inzerce

Hledám úplnou rodinu vč. dětí, ve které by mohl chlapec (starý 4,5 r.) trávit volný čas. Jedná se o stálou pomoc jeho rodině. Bydlíme v Praze. Zn. „Finanční úhrada".
č.12

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz

č. 10

Televize

16. dubna ČT1

Velikonoční bohoslužba 10.00
Přímý přenos mše z katedrály svatého Václava v Olomouci. Režie J. Nosek
Na Velikonoční neděli oslavují křesťané na celém světě vzkříšení Ježíše Krista. Sváteční bohoslužbu vysíláme přímým přenosem z katedrály svatého Václava v Olomouci. Celebruje mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký.

Cesty víry - 14.00
Když němé hroby křičí
Maroš Kuffa a životy řeholnic internovaných v Bílé Vodě. Připravil L. Kaboš
Před začátkem internace řádových sester žilo v naší zemi 7728 členek 34 řádů a kongregací v 522 domech. V dubnu roku 1950 byly řeholnice vyhnány ze svých domovů, mnohé byly po dlouhá léta internovány a vězněny. V jeden z největších internačních táborů se proměnila Bílá Voda na Jesenicku. Na zdejším hřbitově našlo místo posledního odpočinku téměř 700 sester z 10 řádů. S Bílou Vodou je osudově propojen i slovenský kněz ze Žakovec Maroš Kuffa. V současné době se do nově zrekonstruovaného kláštera a kostela vrací život. Režie L. Kaboš.

Křesťanský magazín 14.20
Zajímavosti a aktuality ze světa náboženství.
Pátý Křesťanský magazín z Prahy nemůže nereflektovat skutečnost, že se nachází přímo uprostřed velikonočních svátků. Dají se tak velké skutečnosti jako je vzkříšení, které je jádrem radosti křesťanů, vůbec popsat či dokonce nafilmovat? Pokusí se o to pánové Vacek a Vávra, za středověkým uměleckým ztvárněním tématu se vydáme do Národní galerie, kde si znovu ověříme, jak dalece jsme schopni rozumět vyznání víry středověkých malířů. A k tomu jako vždy návdavkem hrst zpráv z náboženského světa domácího i zahraničního. Připravili M. Otřísal, D. Brůhová, J. Čumpelík, režie J. Brichcín.

Sváteční slovo - 17.50
K Velikonocům promluví římskokatolický biskup Václav Malý.

Příští číslo vyjde až po technické pauze 26. dubna 2006

Bohoslužby

16. 4. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická církev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

14/2006

26. dubna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Trojice jen pro zasvěcence?
Josef Veselý

Síla a slabost ČCE
Tomáš Pavelka

Předvolební zápisník pravicového křesťana
Dan Drápal

Reformovaní a novokřtěnci
Milan Opočenský

Rozdávanie radosti

Hľadáme zmysel a plnosť našich dní uprostred sveta plného konzumného materializmu. Hľadáme východiská zo strachu, smútkov, depresií, nervozity, nudy. Tak veľmi by sme chceli, aby sa ľudia vedeli aj zastavit' a zamyslieť sa nad sebou, nad stavom svojho zmýšľania, nad hierarchiou hodnôt, ktoré si sami pre svoj život vytvorili. Aká je vlastne tá hierarchia hodnôt? Stali sme sa zajatcami konzumu, peňazí, závislosti, nenávisti, túžby po moci alebo aj alkoholu, drog, počítačov, hracích automatov. Máme aspoň trochu túžbu vidieť svet a život aj prácu aj peniaze iným pohľadom? Tak nejako z takého hľadiska večnosti. Túžime ešte aspoň trochu hľadať, vidieť a pomôcť tým utláčaným, ubolených, bitým, odstrkovaným, neúspešným, ktorým každý ubližuje. Evanjelista Lukáš uvádza taký úplný a najlepší komplex riešenia všetkých týchto smutných, komplikovaných a deprimujúcich životných situácií. To riešenie přišlo na našu zem v osobe Ježiša Krista. On prišiel „...zvestovat' chudobným evanjelium - radostnú správu, uzdravovať skrúšených srdcom, vyhlásit' zajatcom prepustenie, slepým návrat zraku a utláčaným poslat' slobodu" (L 4,18).

Mám taký dojem, že v súčasnom svete je veľmi mnoho práve tých „skrúšených srdcom". Ti, ktorí nemajú nikoho, sú opustení, bez lásky, bez pohladenia, bez dobrého slova, bez pomoci, plní smútku z takej šedivosti dní. Tak veľmi potrebujú lásku, slovo pochopenia a radosti. Ja tak nejako verím, že dobro, rozdávanie dobra a radosti a lásky majú moc meniť, transformovať ľudí k lepšiemu a tak vyvolávať ďalšie dobro, radosť a lásku. Verím v krásnu reťazovú reakciu dobra, lásky a radosti. A tak spomínam na viaceré dni takých krásnych malých dotykov radosti.

Ako mladý lekár som sa niekoľkokrát prihlásil, aby som mal službu v cirkuse. Je totiž určitý predpis, že v divadlách, cirkusoch a iných podobných podujatiach má byť vždy prítomný lekár na určitom fixnom sedadle. Keď som zaujal to svoje určené miesto, bol som trochu vzrušený z toho prostredia. Artisti, nádhera úborov, akrobacia, zvieratá, šelmy, drezúry. V duchu som si vykresľoval fantastické predstavy, že budem zavolaný k úrazu trapézového akrobata, alebo poraneniu úžasnej a atraktívnej krasojazdkyne, alebo dokonca k poraneniu krotiteľa tigrov. A potom zo zákulisia prišiel posol, že či som službu konajúci lekár a aby som šiel s ním. Spomínam si, ako sme v zákulisí prechádzali pomedzi slony čakajúce na vystúpenie a išli sme ďalej k maringotkám. A v tej jednej ma už čakali, malé dievčatko, asi 6ročné, málo zapálené mandle a teplotu. Jej mama, krasojazdkyňa bez trblietavého kostýmu, mala taký ustarostený výraz tváre úplne bez štandardného úsmevu. Keď som dievčatko vyšetril a napísal recept, tak ma přišli zavolať do ďalšej maringotky. Krotiteľ zvierat v prozaickom domácom oblečení a úplne prozaické žalúdočné problémy. A potom bol ešte jeden žlčníkový problém a ešte ďalšie dve maringotky. A tak som sa postupne vyliečil zo svojich vysnívaných romantických predstáv cirkusového lekára. Ale ešte dnes si viem vyčariť tú spomienku vzrušeného očakávania, keď sme prechádzali pomedzi slony čakajúce na svoje vystúpenie. A boli to pekné zážitky, vidieť aj tú odvrátenú stránku cirkusového života. Taký každodenný život, bez krásnych kostýmov a uniforiem, s bežnými starosťami a problémami. Aj tak trochu s túžbou po povzbudení, po láskavosti, po takej ľudskosti. Aplaus publika je krásny pocit, ale to je predstavenie a v maringotke je ten obyčajný život. A tak som mal pri týchto cirkusových službách aj taký trochu inakší pocit, že som nielen predpísal recept, ale že som možno priniesol do tej maringotky aj trochu takej malej radosti. Trochu radosti v šedivosti dní. Často si uvedomujem, že behom rokov sa mení aj náš uhol pohľadu, Pred rokmi si spomínam, že som sa pozeral prevažne dopredu. Nové výskumné projekty, nové operačné riešenia, nové princípy hodnotenia výsledkov, nové a nové laboratórne metodiky. Dnes sa snažím a pozerám sa viac okolo, aby som videl, kto ma potrebuje. Taký uhol pohľadu toho Milosrdného Samaritána - on niekam cestoval, za nejakým cieľom, ale dokázal sa zastaviť. On videl toho raneného, zastavil sa a pomohol. A ten súčasný uhol pohľadu je aj trochu taký bilančný pohľad dozadu. Spomínam, aké to bolo vždy trochu vzrušujúce, tie záverečné fázy hodnotenia výsledkov klinických a experimentálnych štúdií. Texty, grafy, tabuľky, diapozitívy, štatistické hodnotenia. A ten zvláštny pocit, keď sa ukázalo, že to skutočne vyšlo, že to má význam, že to zapadá niekde do tej mozaiky problémov diagnostiky a liečby rakoviny. A potom taký určitý pocit akejsi profesionálnej radosti - môcť prednášať tieto výsledky na vysoko odborných a hlavne medzinárodných fórach. Spomínam si na mnohé mestá a krajiny, kde som mal možnosť prezentovať výsledky. Ale keď sa teraz pozerám dozadu - tie prednášky a mestá a krajiny a vzrušujúce vedecké spoločnosti, tak mám dojem, že v tých mojich pocitoch bolo určite aj také uspokojenie po namáhavej práci, ale aj tak trochu sebavedomie či ješitnosť - dostal som sa až sem. Dokázal som to. Ale na začiatku bola predsa tá konkrétna pacientka, ktorej nádor bol inoperabilný a vôbec nereagoval na ožarovanie ani na chemoterapiu. Preto sme to začali robiť, tak nejako hľadať

Dokončení na str. 2

Modlitebna Církve bratrské v Ostravě

Peníze vyřeší všechno, řekl Kazatel

Kaz 10,15-20

„Peníze vyřeší všechno." Kdyby tuto větu řekl současný pragmatický politik, přijali bychom to se smutkem, pohoršením a zároveň bez nejmenšího údivu. Že peníze vyřeší všechno si opravdu mnozí myslí, nebo tak alespoň jednají. Svědectvím je korupce, hrabivost i politická nekulturnost. Na Ukrajině se už dnes ví, jako dopadnou příští volby, dolaroví miliardáři už pro sebe a své lidi koupili většinu místenek do parlamentu. Italský premiér si podobnou praxí pravidelně zajišťuje beztrestnost před soudem. Heslo „peníze vyřeší všechno" vyznává tolik lidí, že jednoho básníka, ostatně později jednoho z nejbohatších Čechů, inspirovalo k vynikajícímu písničkovému textu, v němž se říká: „Štěstí je krásná věc, ale prachy si za ně nekoupíš."

Když však tuto větu čteme v Písmu, kroutíme hlavou. Kdyby alespoň myšlenku dostatečně oslabil biblický kontext, kdybychom tu mohli vyčíst nějakou ironii nebo sarkasmus! Ale není to vytrženo z kontextu, není to ironie, je to myšleno vážně: peníze vyřeší všechno. Tečka.

Vztah člověka k majetku a bohatství je tematika velmi citlivá pro každého člověka. Vztah Písma k majetku je otázka ještě citlivější, zvláště pro evangelíky a ještě více pro nás Čechy, nejvíc pak pro české evangelíky. Stojíme v tlaku dvou postojů. Z jedné strany tu stojí poznání, že chudí i bohatí jsou ve všech zemích a rovnostářství dovedlo lidstvo tam, kam je dovedlo, v Sovětském svazu a ještě víc v maoistické Číně. Chceme-li žít v normální evropské demokracii (jakože jinou lepší správu veřejných věcí si představit neumíme), nevyhneme se také úsilí o prosperitu, podnikatelské úspěchy, o tuzemské i zahraniční investice a tvorbu kapitálu, zkrátka o osobní i veřejné bohatství.

Tomuto poznání však z druhé strany vlastně ještě předchází skoro až podvědomý cit, že bohatství je něco nesprávného, zlého, snad dokonce ďábelského. Za velkým majetkem tušíme nečistý původ a utrpení okradených, před ním zas kráčí pokušení hrabivosti a sobectví. Od dětství jsme slýchali české lidové pohádky, v nichž napořád vystupovali bohatí i chudí a chudí byli napořád poctiví, dobrosrdeční a chytří, zatímco bohatí byli zlí a sobečtí. Protože v pohádkách vítězí dobro, vítězí v pohádkách napořád chudí. Ale jiné národy mají jiné pohádky!

Kdybychom chtěli zkoumat příčiny kritického pohledu českého národa na bohatství, hlavní slovo by tu měly dějiny posledních čtyř století, od bitvy na Bílé hoře přes dobu temna, násilné pokato-

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 13

III.

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je a požehnal jim Bůh a řekl: Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi."
(1M 1,27-28)
„Vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života."
(1M 2,7)

A naopak: známe řadu drastických příkladů toho, jak se bleskurychle lidská osobnost hroutí: třeba na „samotce" nebo i tenkrát, když má člověk docela dobré technické podmínky a zacházení: jídlo, teplo, pohodlí... ale nikdo s ním nepromluví, když nezaslechne lidský! hlas... Ano, člověk je bezpodmínečně tvor společenský.

Na biblické zprávě o stvoření je tak uchvacující, kolikerým a jak krásným způsobem je právě tato zásada stručně a podmanivě vyslovována. V tom prvním podání se říká: Bůh stvořil člověka, muže a ženu stvořil je. Člověk není stvořen jako jedinec, ale jako dvojice. V podání druhé kapitoly je ten krásný obrazný příběh o tom, jak si Pán Bůh řekl, že není dobré v tom dobrém stvoření být člověku samotnému. Tak stvořil mužovi ženu a ženě muže. Aby si byli ku pomoci. Člověk ať je člověku pomocí. Toť druhá, tak hluboká a důležitá zásada, na níž pevně stojí každý mezilidský vztah: člověk ať je člověku pomocí v nejširším slova smyslu.

A pak je tu to básnické vyprávění, epos o tom, jak Pán Bůh stvořil ženu z Adamova žebra. Že tu opět nejde o technický popis stvořitelské události, je jasné každému, kdo o životě a o pravdě a o Bohu nesmýšlí jen předmětně a materialisticky. Snad nejlépe vystihl krásný smysl tohoto vyprávění už v dávných dobách církevní otec Augustin, když praví: Bůh nestvořil ženu z mužovy hlavy. To by mu vládla. Nestvořil ji ani z mužovy paty. To by on šlapal po ní. Stvořil ji z žebra. A to znamená, že je

Pokračování na str. 4

Nad Biblí

Peníze vyřeší všechno, řekl Kazatel

Pokračování ze str. 1

ličťování, poněmčování, jehož výsledkem bylo zbavení českého národa vší jeho duchovní i majetkové elity, mnohdy, ba většinou, evangelické. Na konci stál proletarizovaný národ uprostřed cizí aristokracie. V takovém národě se potom „obyčejný člověk" jen s podmračeným podezřením dívá na každého, kdo má víc peněz. Bylo to výborné předpolí pro sovětskou revoluci, „vítězný únor"...

To platí pro celý český národ, ale pro evangelíky, kdysi většinové, tím víc. Evangelická církev byla vždy chudá nebo alespoň výrazně chudší, čeští evangelíci byli dvě století zakázáni a pronásledováni, jedno století pouze trpěni. Po celou dobu trpěli hmotným nedostatkem. Možná i proto evangelíci spolu s většinou českých spoluobčanů řídí leckdy svůj vztah k majetku podle českých pohádek. Majetek, větší nebo velký? Podezřelé! Proto bohatí mezi námi, alespoň relativně, svůj majetek raději skrývají - závist a nedůvěra jsou větší než přejícnost.

Pak ovšem biblické slovo „peníze vyřeší všechno" slyší zejména evangelík jako prapodivný výrůstek na biblickém těle. Jak se vlastně Bible dívá na bohatství?

První nás napadne, že „snáze projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království" (Mt 19,24). Po boku tohoto slova pak leží množství textů Starého i Nového zákona, kde bohatství a majetek jsou viděny jako nebezpečí, pokušení nebo přímo jako zlo.

Ale apoštol také řekne: „dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen: být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek." (Fp 4,12) Tady majetek nezní tak nebezpečně! Po boku tohoto slova pak najdeme množství textů Starého i Nového zákona, v nichž je bohatství znamením Božího požehnání a dobrým darem Hospodina. Teď se zdá, že Bible nemá mnoho ze sociální kritiky českých pohádek!

Písmo prostě neodpovídá na naše otázky jednoznačně. Pokud Bibli položíme jednoznačně formulovanou otázku, můžeme se dočkat i odpovědi: „na takto položenou otázku neodpovím," nebo i „tato položená otázka mě nezajímá, čtenáři Bible, zeptej se jinak".

Proto dnešní kázání nebude slovem proti bohatství ani jeho oslavou. Spíše bude důrazným slovem proti jednoduchým odpovědím, které se zdají být vyčteny z Písma.

„Kazatel" je ve starozákonním společenství knih i v celé Bibli zvláštním článkem. Dotváří mozaiku biblického myšlení do co největší šíře. Taková je Bible: ani smutná ani veselá, ani pravicová ani levicová, radikální ani umírněná, múzická ani amúzická, logická ani nelogická. Je pro staré i mladé, chytré i hloupé, smutné i veselé, názorově rozdílné, pro nejrůznější životní situace i polohy. Je mnohotvará, pestrá jako život sám, do šířky i do hloubky mnohoznačná a mnohovrstevnatá.

Jsme z toho smutní? Proč, to je svoboda, již nám daroval Hospodin. Můžeme vůbec z Písma vyčíst něco jednoznačného? S pomocí Ducha svatého, Ducha pravdy a pokory ano. Ale to je jiná otázka.

Jen v jednom jediném je Bible pořád stejná, jednoduchá, jednoznačná, monotónní, skoro banální: Hospodin, Bůh Starého i Nového zákona je jediným Pánem světa a našeho života, jeho sluší poslouchat. Tento Hospodin byl, je a bude mezi námi jako Ukřižovaný a Vzkříšený a přichází jako Duch svatý. To je to jediné jednoznačné, nepestré, nemnohoznačné. Všechno ostatní v Písmu je do široka otevřené.

Při čtení Písma si nejprve všimneme kritického odstupu Bible od majetku. Totiž: není mnoho míst, kde je kritizováno bohatství, ale mnoho těch, kde jsou bohatí, a boháči slouží často jako špatné příklady. Tušíme proč. Majetek není zlý, ale táhne za sebou pokušení, že na sebe strhne pozornost. Majetek odvádí soustředění člověka na věci podstatné. V něm samém není zlo, nýbrž „jen" pokušení, jako v krásné ženě. Záleží na každém, jak se s pokušením vyrovná.

Ale celé Písmo přijímá dary země i hmotné statky jako požehnání. Život na zemi je dobrý dar, k tomu patří i majetek. Má to svou podmínku: s dary se musí umět zacházet, Boží řády zahrnují i bohatství. Bůh dal světu svou lásku, Zákon, posléze i svou přítomnost. Proto je svět krásný a majetek a jeho rozumné užívání k tomu patří. I radost z něho.

Bohatství je dobré, ale nebezpečné, riskantní. Rychle a silně na sebe poutá pozornost. Má snahu soustředit zájem, vzít spánek, stavět falešné jistoty a pocity bezpečí, zkouší vložit do srdce pýchu, sobectví a tvrdost vůči druhým. Dožaduje se pozornosti a péče více než lidé kolem, než modlitba a vnitřní život člověka. Majetek je dobrý sluha, ale zlý Pán.

A kniha Kazatel, rozeklaná i rozsochatá, se nesníží k jednoduché odpovědi. Skoro jedním dechem řekne „hlupáci se unavují pachtěním" a hned „pro lenošení sesouvá se krov, pro nečinnost rukou zatéká do domu". V první myšlence ozývá se soud nad hrabivou pílí, ve druhé soud z opačné strany: nad lenivým spoléháním na „pečené holuby". Tak pokračují myšlenky na obě strany: věci mají mít svůj řád, své místo na slunci, i věci hmotné a tělesné. Ale řád není to, co rozhodne člověk sám, řád je dán, je pouze jeden - Boží řád. Ten třeba hledat. Do tohoto řádu patří i jídlo, dokonce bohaté hostiny s dobrým jídlem, pitím, vínem. Ale v pravý čas na pravém místě.

Není vpravdě nejbohatší hostina večeře Páně?

Jako slovo proti lenochům se pak ozývá ono „peníze vyřeší všechno". Písmo první dobře ví, že peníze v žádném případě nevyřeší všechno. Ale tam, kde člověk hodlá spoléhat na náhodu nebo osud (byť Boží), místo aby se snažil, tam platí, že lepší je vydělávat peníze.

Chce-li italský premiér řešit problémy chudých ve své zemi vzkazem "vydělávejte víc peněz", cítíme pravdu, ponízenou na lež. Určitě by mnozí mohli a měli víc pracovat, zapojit fantazii i vytrvalost. Z úst politika, známého přede-

Dokončení na str. 3

Útěk před informacemi aneb Co všechno nemusím

V letech 1964 - 1967 jsem studoval na střední škole. Byla to doba, kdy se u mě rozvíjel „zájem o věci veřejné". Vzpomínám, jak jsem se těšil na čtvrtek - to vycházely Literární noviny. Četli je mí rodiče a naprostá většina našich intelektuálně laděných známých. V „normálních" novinách jsme četli mezi řádky. Pročítali jsme projevy členů ÚV KSČ a na to, co se děje, jsme mnohdy usuzovali spíše z toho, co neřekli, než z toho, co řekli.

Pak jsem odešel na vysokou školu a nastalo Pražské jaro. Opět jsme četli Literární noviny, byť se vyrojily i jiné tiskoviny, jež mělo smysl číst. Ovšem všichni naši známí i nadále četli Literární noviny. To byl základ.

Mělo to jednu velkou výhodu. Všichni jsme svým způsobem věděli totéž. Všichni jsme zaujímali stanoviska k týmž lidem a k týmž článkům a myšlenkám. Byla to doba mnohem přehlednější než dnes.

Přišla léta normalizace. Maminka celou tu dobu pracovala pro Associated Press. Díky ní jsem téměř každý týden přečetl celý Newsweek. Z toho, jak přesně či nepřesně informoval o Československu, jsem si udělal přibližný obrázek, nakolik jsou spolehlivé jeho informace z jiných zemí, kde jsem ho nemohl „kontrolovat". Věděl jsem, že občas narazím na nepřesnost, někdy na nepochopení, ale celkově mi poskytne solidní informace z celého světa. Vím, jak jsem se na Newsweek vždycky těšil. Tehdy jsme opravdu hodně stáli o informace!

Doba se změnila. Dnes již informace nesháním, nehoním. Dneska informace honí mne. Vlastně mě vyloženě pronásledují.

Je to podobné jako se spotřebním zbožím či s penězi. Za komančů se leccos nedalo sehnat; kdeco se prodávalo pod pultem. Dneska vám všechno nabízejí, mohou se přetrhnout, dodají vám to až do domu. Podobně je tomu s půjčkami. Můžete žít na dluh a ještě těm, kdo vám ochotně peníze půjčí, uděláte velkou radost. Jak se během pár let svět změnil!

Informace mám z novin, z televize, z rádia a z internetu. Novin, které připadají v úvahu, vychází vícero. Ovšem chci-li si zachovat duchovní a duševní svěžest a nechci-li zblbnout, musím si jedny zvolit a naučit se dobře vynechávat. Ne, nepřečtu si, co říkal Vladko z VyVolených (či to byl ten druhý pořad?). Ne, nezajímá mne, kterých sprostých slov užila Regina. Ne, nepotřebuji vědět, co si myslí Miss ČR nebo Jaromír Jágr.

Internet nabízí možnost on-line diskutovat. Ještě jsem jí nikdy nevyužil, byť jsem tomu dvakrát málem podlehl. To když mne kdosi našel na SKYPu. Myslím, že jsem to ukončil včas.

Je to ale boj. Ještě že mám relativně pevnou vůli. Musím si stále opakovat: „Pokud budeš diskutovat s neznámými lidmi, zabiješ tím spoustu času. Budeš mít méně času na hrstku skutečných přátel. Přečti si raději něco kvalitního, co si sám zvolíš. A pak si vymez čas, abys mohl něco kvalitního napsat."

Ne, nechci se zahlcovat informacemi, které mě nebudují. „Ale jak poznáš, které tě budují?" Mohu ti dát takovou křesťansko-charismatickou radu: Modli se za to. A pro nevěřící mám taky radu, a docela dobrou: Přemýšlej o tom. (Charismatický křesťan udělá dobře, když tím modlitbu doplní.) Možná se někdy sekneš (vím to z vlastní zkušenosti), ale bude to pořád lepší, než když informace necháš, aby si s tebou dělaly, co chtějí. Naší době chybí elity. Elitě se původně říkalo šlechta. A šlechta souvisí se šlechtěním. Víš, proč téměř nepoužívám sprostá slova? Protože se nestýkám se sprostými lidmi a protože nepřemýšlím o sprostých věcech. Ale nepřijde to samo. Musíš o to léta trpělivě usilovat. Musíš se šlechtit, a k tomu patří přemýšlet o věcech šlechetných.

Možná mě někdo nařkne z toho, že jsem pokrytec, že jsem prudérní, že „v těch sprostých slovech to není". Oblíbený argument je následující: „Znám jednoho, který kleje jako dlaždič, mluví sprostě, ale v jádru je to hodný člověk. A jiného, ten se tváří jako hrozný slušňák, ale je to vlastně sketa a pokrytec." Nu, možná to tak je. Ale naštěstí k tomu, abych byl hodný člověk, nepotřebuji mluvit sprostě. Chci si vyvolit to lepší z obou světů: Nemluvit sprostě a nebýt sketa a pokrytec. Je to špatně? Věřím, že ne.

Můžeš si vyšlechtit mysl, abys přemýšlel o čistých věcech. Ostatně to doporučuje apoštol Pavel: „Konečně, bratři, všecko, co je pravdivé, ušlechtilé, spravedlivé, čisté, milé, co má dobrou pověst, jestli je nějaká ctnost a jestli nějaká chvála, o tom přemýšlejte."

Že se kolem nás děje spousta sviňáren? Já vím, ale všechno nevyřešíš. Spasitel je Ježíš, nikoli já nebo ty. Budeš-li se sytit čistými věcmi, budou z tebe také čisté věci vycházet. Nemusíš všechno vědět. Nemusíš všechno opakovat. K moudrosti jistě patří vědění. Víme, že vědění ještě není moudrost, ale moudrost těžko může být bez vědění. Ve stáří jsem poznal, že k moudrosti patří i určitý druh nevědění.

Dan Drápal

Rozdávanie radosti

Dokončení ze str. 1

odpovede na tento problém a možno stihnúť ešte pomôcť aj tejto konkrétnej pacientke. A často som po všetkých tých prednáškach mal taký smútok, že tá pacientka sa nám kdesi po tej dlhej ceste stratila a ostal len akýsi anonymný pocit rozriešeného problému a asi aj úspechu, ale žiadna radosť z rozdávania.

Radosť, to bolo pre mňa vždy prednášanie v CAMEO (come and meet each other). Do malého kostola jedného kresťanského spoločenstva v Suttone v južnom Anglicku, vždy v stredu o 10:30 h. priatelia a príbuzní přivezú starých a veľmi starých ľudí skoro z celého malého mestečka. A je čaj a chlebíčky a 20minútové rozprávanie nejakého hosťa. Niekoľkokrát ma pozval môj priateľ, ktorý tieto seniorské stretnutia organizoval, aby som rozprával v tejto spoločnosti. Také spomínanie lekára o živote v nemocnici, na operačnej sále, v laboratóriách, dni a noci a aj v utrpení aj o radosti. A to boli pre mňa tie najradostnejšie prednášky, na ktoré si spomínam. Videl som v očiach týchto starých ľudí taký ten záblesk radosti z premeny jednotvárnosti myšlienkového sveta determinovaného aj obmedzeným priestorom života aj fyzickými problémami. Tito starí ľudia zrazu začali myslieť na mnohých známych a priatefov, ktorí sú v ťažkostiach, v utrpení, ktorí veľmi potrebujú pomoc, povzbudenie, pohladenie. Zistili, že im musia napísať list, poslať balíček, zatelefonovať. Tieto ich vzrušené rozprávania orientované zrazu na „rozdávanie", to bol vždy pre mňa ten pocit radosti. Moje najúspešnejšie prednášky. Láska je rozdávanie a rozdávanie prináša radosť. Takú tú plnosť radosti (Jan 16,24).

Mám veľmi dobrého priateľa - biochemik, molekulárny genetik. Gény, génová diagnostika, génová terapia nádorov - v týchto sférach sa stále pohybuje a mám dojem, že vo dne aj v noci. Racionálne, pragmaticky a objektívne rozmýšľajúci vedec. A v tenise je on čistá, romantická duša, racionalita sa z neho naraz niekde stratila. Netúži po víťazstve - túži po radosti z hry. Nikdy nedokáže nejako presne počítať „fifteeny" ani „gamy". Nedokáže zasmečovať „klincom" ani najlákavejší voley - nepokladal by to za fér. V tenise je proste romantik a rozdává radosť z hry. Mám veľmi rád túto romantickú časť jeho duše - tej molekulárnej a génovej časti veľmi nerozumiem. Ale aj to je vlastne perspektívne rozdávanie konkrétnej pomoci v tej diagnostike a liečbe. A tak to rozdávanie je nejako náplň celého jeho života.

Píšem listy a občas aj navštívim jednu vzácnu pani, ktorá sa celý život venovala humanistickým ideálom skautingu a detským domovom. A tam pred rokmi stretla Eugena. Bol to 6ročný chlapec, prišiel do detského domova, lebo jeho slobodná matka o neho nestála. Po dvoch dňoch prišiel za touto pani s veľkou životnou otázkou: „Teta, je to pravda, že v tomto domove na dobrú noc sestričky aj pobozkajú tie malé deti? Mňa mama doma na dobrú noc nikdy nepobozkala a deti hovoria, že je to fajn." Áno, v detských domovoch pohladia a pobozkajú deti na dobrú noc. Děti - siroty žijúcich rodičov. Dobré deti zlých rodičov.

Každý rok 11. novembra úderom 11. hodiny vyjde britská kráľovná z vládnej budovy v Londýne a k pomníku neznámeho vojaka položí kyticu červených makov. Potom kladú kytice členovia kráľovskej rodiny, ministerský predseda, reprezentanti vlády, parlamentu, všetkých cirkví a potom pochodujú vojnoví veteráni I. a II. svetovej vojny. Mnohí sú na 'vozíčkoch. Hudba kráľovskej gardy hrá „Tipperary" a. „Lili Marlen". Každý túto tradičnú spomienku hlboko prežíva. A tak tento deň prináša také malé pohladenie rodičom a príbuzným všetkých tých, ktorí sa z vojny nevrátili, a takú malú radosť pre tých, ktorí tam pochodujú, že sa na nich nezabúda. Ten pomník, kde sa kvety ukladajú, sa volá Cenotaph. Je to slovo zložené z dvoch gréckych výrazov - kenos (prázdny) a taphos (hrob). Prázdny hrob ako symbol slobody, pokoja, lásky a koniec nepriateľstva a nenávisti. Prázdny hrob - symbolika vzkriesenia Pána Ježiša Krista, ktorý prináša lásku a spravodlivosť, pokoj a radosť (R 14,17).

Hľadáme zmysel a plnosť našich dní. Rozdávanie je jedinečné poslanie a zmysel a plnosť. Prinášať radosť pre tých, čo sú v smútku, prinášať radosť tým, ktorí žijú tak nejako v šedivosti dní, prinášať radosť cez nádej pre tých, ktorí sú v utrpení. Každý deň je mnoho príležitostí pre pohladenie, ktoré dokáže vyvolať radosť a úsmev. Hľadať a chcieť vidieť tie príležitosti a pomôcť, to je taká radostná plnosť dní.

MUDr. Ján Siracký, DrSc.

Naše manko

Smutný pohled se naskytne tomu, kdo zalistuje schematismem letošního Evangelického kalendáře. Sbory, které ještě před pár lety uváděly počty svých členů ve stovkách, je nyní uvádějí v desítkách. Je pravda, že se Českobratrská církev evangelická trvale zmenšuje. Její zmenšování však má své tempo. Předpokládáme-li, že odpovídá tomu zaznamenanému v letech 1991 - 2001 při sčítání lidu, činí její roční úbytek 3,3 %. A právě jemu ty odpisy neodpovídají. Sbor v Mostě se například zmenšil v průběhu předminulého roku podle údajů zveřejněných v Evangelickém kalendáři o více než 80 %. Podobně radikálním "zeštíhlením" prošly v předchozích letech třeba sbory v Kadani, Litoměřicích, Ústí nad Labem, Varnsdorfu či České Lípě.

My evangelíci nejsme přílišnými systematiky. Spíše je pro nás příznačný chaos. Dlouho neděláme nic a pak dáme ze dne na den kartotéku "do pořádku". Většinou tak, že z ní vyřadíme všechny, kteří jsou nějak problematičtí: Neplatí salár, přestěhovali se, provdaly se a změnilo se jim jméno... Synod ostatně čas od času k revizím sborových kartoték vybízí, tak ho poslechneme. Porovnání našich "revidovaných" kartoték s výsledky zjištěnými při sčítání lidu nás namnoze usvědčuje ze špatně vykonané práce. V té souvislosti dostává zvláštně hořkou příchuť skutečnost, že rušení života neschopných sborů (tedy neefektivních správních jednotek) je v církvi pokládáno až za rouhání, ale každoroční vyřazování desítek a stovek pokřtěných nás nechává naprosto klidnými.

Porovnáme-li údaje získané při sčítání lidu v roce 2001, snížené o předpokládaný úbytek za čtyři roky (tj. 13,2 %), s údaji uvedenými v letošním Evangelickém kalendáři, zjistíme, že v některých oblastech žije i několikanásobně více členů církve nežli místně příslušné sbory uvádějí. Faktický počet členů církve je přitom třeba předpokládat ještě vyšší, protože podle vlastní evidence vykazuje Českobratrská církev evangelická o 8000 osob více, nežli se k ní při sčítání přihlásilo. Tomu nasvědčuje i srovnání provedené ve sboru v Lysé nad Labem. Tento sbor s řádně rekonstruovanou kartotékou by měl mít podle výsledků sčítání lidu 393 členů, v evidenci jich však má 480. Zajímavé je i zjištění, že své vyznání při sčítání lidu neuvádějí ani všichni ti, kteří církev finančně podporují.

Teď několik konkrétních srovnání (k 31.12. 2004). V okrese Ústí n. L., který odpovídá území ústeckého sboru, se hlásí 566 českobratrských evangelíků, sbor jich eviduje 253. V okrese Česká Lípa, odpovídajícím území dokského a českolipského sboru, se hlásí 602 osoby, uvedené sbory jich evidují 217. V okrese Chomutov, odpovídajícím území kadaňského a chomutovského sboru, se hlásí 544 osoby, uvedené sbory jich evidují 234. V Lounech a Slaném se hlásí 155 osob, lounský sbor jich včetně venkovské diaspory eviduje 68. V Litoměřicích a Terezíně se hlásí 256 osob, litoměřický sbor jich včetně venkovské diaspory eviduje 94. V Hradci Králové se hlásí 970 osob, sbor jich eviduje včetně venkovské diaspory 715. V obcích tvořících sbor v Mostě se hlásí 391 osoba, sbor jich eviduje 59.

Důvodem uvedeného stavu nejsou předně specifické místní poměry. Sbor v Teplicích například eviduje pouze o 27 osob méně nežli by měl. Sbor v Duchcově jich eviduje dokonce více. V pozadí disproporcí jsou teologické důvody: Snaha prezentovat sbor jako sice malé, zato však vysoce obětavé společenství. Tato teologie "obětavé malosti" byla rozvíjena zvláště před rokem 1989. K jejímu aktivnímu prosazování - tedy zmenšování - však došlo až po změně společenských poměrů, kdy pominul strach z restriktivních zásahů státní správy. K radikalitě inspirovalo i porevoluční ovzduší, oslabení role vyšších správních orgánů. Masivní čistky se dají samozřejmě snáze provádět v místech bez vzájemně propojených evangelických rodů, kde není třeba brát ohled na příbuzenské vazby.

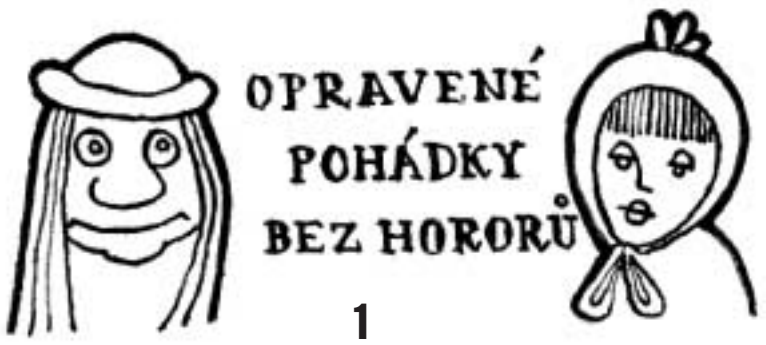
Neznám jediný případ, kdy by se sbor, který se "očistil" od svých "mrtvých duší", stal životaschopnějším, nežli byl předtím. V takovém sboru ubude práce. Není třeba vypravovat (a známkovat) tolik sborových dopisů, navštěvovat a registrovat pohyb tolika lidí. Tak nemisijní subjekt, jakým je Českobratrská církev evangelická, se však odříznutím svých matrikových členů zbavuje i té poslední možnosti někoho oslovit. Její sbory se tímto počínáním stávají stále většími ghetty. Lidé jsou v nich k sobě sice možná laskaví, současně jsou však stále neschopnější komunikovat s lidmi vně. Vlastně už o tuto komunikaci nestojí. Mají strach, že by se jich ti lidé mohli ptát na zásadní věci a oni by jim nedokázali odpovědět. Nechtějí, aby se v jejich "malém obětavém" sboru cokoli měnilo.

Této mentalitě nasvědčují i dva postřehy z jednání konventů Poděbradského seniorátu. Konventuálové zde před několika lety odmítnuli přijmout návrh, který sborům ukládal, přesně metodologicky specifikoval a časově termínoval rekonstrukci kartoték. Tento návrh nedoporučil ani na synod. V plné syrovosti se pak ukázala neochota otevřít sbory "ztraceným ovcím" o pár let později, kdy konvent odmítl návrh, aby synodní rada jednala s příslušnými orgány státní správy o možnosti dohledávat ztracené pokřtěné členy církve prostřednictvím obecních a městských evidencí obyvatel, případně centrálního registru obyvatel. Tímto odmítnutím sbory Poděbrad-ského seniorátu deklarují: Nechceme mít možnost ztracené členy církve najít!

Bez rady, jak odstranit manko, které vůči svým ztraceným bratrům a sestrám máme, by asi tyto úvahy vyzněly planě. K tomu, abychom se je pokusili nalézt, nepotřebujeme konventní ani synodní usnesení. Stačí obyčejná křesťanská sounáležitost a vědět jak na to. Východiskem je přenesení údajů z knih pokřtěných do některého z počítačových kartotéčních programů. (Výpisy z křestních matrik nucené předaných v roce 1950 obcím nakonec matrikáři pořídit dovolí, ale jednání s nimi nemusí být snadné.) Pak se vzniklý seznam neustále "přesévá". To znamená, že se porovnává se stávající kartotékou, s knihami zemřelých, vystouplých, odstěhovaných a konfirmovaných. Důležití jsou pamětníci a příbuzní ztracených. Dobře poslouží i telefonní seznam či internetové údaje z Katastru nemovitostí.

Tímto způsobem lze samozřejmě dohledat pouze ty, kteří byli pokřtěni v příslušném sboru. Vzhledem k ostatním je třeba spolehnout se na vnitrocírkevní vzájemnost. Ta sice v Českobratrské církvi evangelické příliš nefunguje, ale i v tomto ohledu se můžeme stát avantgardou. Není to náročné. Prostě se pokusíme zjistit i adresy těch, kteří se ze sboru odstěhovali. Když se nám to podaří, předáme je místně příslušnému sboru. Nezjistíme-li přesnou adresu, je dobré zaslat mu alespoň její fragment. V místě se dají lidé nalézt snáze nežli na dálku. A co s nalezenými? Ideální je navštívit je a promluvit s nimi. V každém případě je však zařaďme do sborového adresáře. A dávejme si záležet na obsahu toho, co píšeme ve sborových dopisech, které jim zasíláme. Slovo může přitáhnout i odpudit.

Emanuel Vejnar

1

O Smolíčkovi

Smolíček byl plavovlasý pacholíček. Neměl rodiče, ale bydlel pohromadě s jelenem, který měl zlaté parohy. Jelen chodíval každý den na pastvu, někdy i hodně daleko, a Smolíček zůstával doma celé hodiny sám. Co má takové opuštěné dítě dělat? Hrát si se sirkami měl zakázáno, ven nesměl sám vycházet, pořádné hračky neměl. Chvíli sestavoval z polínek vláček, chvíli se pokoušel hrát si s kočkou. Ale tu to moc nebavilo a nakonec vždycky zalezla za pec a pospávala tam. Smolíček měl dlouhou chvíli a bylo mu smutno. Občas se dal i do pláče: "Za doly, za hory, mé zlaté parohy kde se pasou?"

Nedaleko jelenovy chaty žily jezinky. Byly to tři rodné sestry, ale tak trochu podivínky. Usadily se v jeskyni a živily se tím, co dal les - jahodami, ostružinami a houbami. Sbíraly také bukvice a sušily křížaly na zimu, ale co to bylo za jídlo? Byl na ně žalostný pohled. Kdyby na ně tu a tam někdo nepamatoval skývou chleba, snad by zimu ani nepřečkaly. A s oblečením to měly také špatné. Nosily na sobě staré děravé pytle, které vyhazovali sedláci, a když přišly opravdové mrazy, zahrabávaly se na noc do listí, které si nanosily do jeskyně. Není divu, že se o takových podivínkách šířily pomluvy, že prý unášejí malé děti a dloubou jim oči. To byl samozřejmě nesmysl.

Jednou v zimě, když mrzlo až praštělo, nemohly jezinky už v jeskyni vydržet a přišly k jelenově chatě. Jelen byl zas kdovíkde. Zelená pastva teď nebyla, a proto chodil ke vzdálenému krmelci nebo ohryzával kůru mladých ovocných stromků jako zajíci. Smolíček byl tedy opět sám doma. Zkřehlé jezinky prosily: "Smolíčku pacholíčku, otevři nám svou světničku! Jen dva prstíčky tam strčíme. Jen se ohřejeme, hned zas půjdeme." - Mám jim otevřít, nebo ne? rozmýšlel se Smolíček. Mám přece od jelena přísně zakázáno pouštět někoho do chaloupky. Nakonec však v něm zvítězilo soucitné srdíčko. "Jen pojďte!" otevřel jezinkám dveře. "Kdepak jen dva prstíčky! To byste se moc neohřály. Tamhle si sedněte na lavici ke kamnům!"

Divoženky se skrčily u pece a nahřívaly si zmrzlé nohy. Pak však nejstarší prohlásila: "Smolíčku, my jsme chudé a nemůžeme ti nic dát. Ale za to, že ses nad námi slitoval, si teď budeme s tebou hrát. Kterou hru máš nejradši?" - "Na slepou bábu!" radostně navrhl Smolíček. A tak hráli nejprve na slepou bábu, pak na hádanky a potom si házeli Smolíčkovým hadrovým míčkem.

Už se smrákalo, když se jelen vracel domů. Byl celý nesvůj, že tentokrát nechal Smolíčka tak dlouho samotného. Když však otevřel dveře a viděl pacholíčka, jak si užívá s jezinkami, kámen mu spadl ze srdce. Ani Smolíčka nehuboval a dokonce rozcuchané jezinky pozval, ať přijdou častěji.

Všade kolem žijí lidé,
kterým schází teplo lásky.
Jestlipak nám jejich nouze
dělá někdy starost, vrásky?
Lhostejnost je ale špatná.
Proto s každým jednej lidsky!
Měj své srdce otevřené,
soucitně se chovej vždycky!

Daniel Henych

(Pokračování)

Peníze vyřeší všechno, řekl Kazatel

Dokončení ze str. 2

vším korupčními aférami, je to však výsměch boháče, který je si jist, že peníze vyřeší všechno. Nevyřeší.

A aby Kazatel dokončil myšlenku, jak začal, tedy vyváženým pohledem na obě strany, čteme vzápětí: „králi nezlořeč ani v mysli, boháčovi nezlořeč ani v pokojíku, kde uléháš..". Bohatství je nebezpečné, ale není zlé. Zlé je užírat se zlobou na ty, kteří moc nebo majetek mají.

Jestli jsme se Písma ptali, zda bohatství je dobré nebo zlé, odpovědělo po svém. My jen tušíme spodní proud toho všeho, biblickou „červenou nit", která se v knize Kazatel ozve až na konci: „Nadto pak zbývá, synu můj, říci: Přijmi poučení! Spisování mnoha knih nebere konce a mnohé hloubání unaví tělo. Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí." (Kaz 12,12-13) Amen.

Pavel Klinecký

Recenze

Obnova zhrouceného světa

Snad každému z nás se někdy zhroutil svět. Důvodů je mnoho: katastrofy, srážky, nemoci, útoky, ale i osobní provinění, překročení Bohem daných norem. Lidmi, kterým se v důsledku jejich selhání, slabosti, omylů rozpadl svět a svět lidí v jejich nejbližším okolí, se zabývá kniha, kterou napsal pastor a autor řady knih, z nichž dvě vyšly i česky, Gordon McDonald, Obnova zhrouceného světa (přel. D. Drápal, vyd. Návrat domů, Praha 2006, 252 str.). Autor, který sám prošel těžkou krizí zhrouceného světa a musel bolestivě hledat cestu k obnově, nepíše na základě teoretických úvah, nýbrž předkládá výsledek vlastních zápasů a vlastního hledání.

Kniha je rozdělena na několik částí, které už svými nadpisy lákají k četbě: Tragická realita zhroucených světů; Proč se světy hroutí; Proces obnovy; Ti, kteří pomáhají znovu budovat; Jak předcházet zhroucení osobního světa; Obnova zhrouceného světa. Jde tedy o osobní svět, o zhroucení a obnovení právě tohoto světa. Autor ukazuje, že toto zhroucení není žádnou výjimkou. Studiem Bible došel k závěru: „Skoro každá biblická postava někdy zakusila zhroucení světa. Vyňat nebyl prakticky nikdo." V jednotlivých kapitolách pak uvádí četné příklady.

McDonald velice pečlivě analyzuje vnější příčiny, které vedou ke zhroucení našeho světa. Je dobré si tyto příčiny uvědomit, abychom se proti nim dovedli včas postavit a vyhýbat se situacím, které pro nás představují pokušení, ale které vedou ke zhroucení. Autor však dobře ví, že se zde jedná o duchovní skutečnosti. Kdybychom sebepodrobněji analyzovali prostředí, v němž se pokušitelské zlo projevuje, a nezabývali se otázkou duchovního rozměru, duchovního boje, „něco podstatného by scházelo." Jde o duchovní skutečnosti, proto nelze překonat hřích a zlo vlastními silami. Obnova není možná jinak než zlomením a hlubokým pokáním. Tato zkušenost je naprosto nezbytná, má-li Bůh s námi začít jednat.

Radostnou zprávou je, že u Boha je obnova možná. Bible tomu říká milost. Tuto milost si nemůžeme vynucovat, můžeme ji jenom vděčně přijmout. Milost neznamená, že všechny důsledky špatného jednání zmizí, ale že dojde k obnově vztahu mezi zhrouceným člověkem a Bohem a mezi lidmi navzájem. Ale prožíváme tuto obnovující milost v církvi skutečně? „Objevíme-li znovu službu obnovující milosti, najdeme patrně zástupy lidí, kteří se budou tlačit, aby mohli přijmout, co jim Bůh skrze Ježíše Krista nabízí. Ve službě obnovy může být klíč k probuzení."

Přitažlivost knihy je v tom, že autor velice názorně a systematicky uvádí nebezpečí vedoucí k pádu, a stejně systematicky ukazuje, jak se lze opět dostat na nohy. V krátké recenzi nelze zmínit všechny cenné postřehy a rady, které sdílí s čtenáři. Kniha, která je víceméně osobním svědectvím, je proto nesmírně užitečná. Přiznávám se, že jsem ji přečetl skoro jedním dechem a pouze jsem litoval, že jsem ji neměl předtím, než se i můj svět kdysi zhroutil. Asi bych byl mnohého ušetřen.

V. D. Schneeberger

Bratr farář Jiří Melmuk osmdesátníkem

Bratr farář Jiří Melmuk se narodil 24. 4. 1926 v malé vesnici u Příbrami, jako první syn ze čtyř dětí, v rodině horníka. V jedenácti letech ztratil otce, který tragicky zahynul při důlním neštěstí. Byla to matka, která nadále statečně vychovávala čtyři děti, kterým zajišťovala teplo domova. Proto Jiří mohl vystudovat klasické gymnázium v Příbrami, které mu poskytlo dostatečnou přípravu znalostí pro další studium bohosloví. Jednalo se hlavně o znalost latiny a řečtiny. Protože v době války bylo studium na VŠ násilně přerušeno, mohl se Jiří tomuto studiu věnovat až po skončení druhé světové války.

V roce 1950 se stal absolventem Komenského evangelické bohoslovecké fakulty. V tomto roce byl ordinován ke službě Slova a svátostí. První službu nastoupil ve sboru v Nepomuku, odkud potom přišel do nově tvořícího se reemigrantského sboru ve Stříbře. Stal se prvním farářem tohoto sboru. V roce 1963 přichází na sbor ve Velké Lhotě u Dačic, ze kterého místní farář Alois Valenta odchází do důchodu. Tím se zároveň stává administrátorem tehdejšího slavonického sboru, který v té době neměl svého faráře. Práce pro jednoho faráře v obou těchto diasporních sborech bylo nad lidské síly.Proto bratr farář vynakládal veliké úsilí, aby sehnal dalšího faráře pro obsazení slavonického sboru. Nebylo to v té době snadné, ale za pomoci synodní rady se to podařilo. Se státním souhlasem byl slavonický sbor obsazen vikářem Miroslavem Gregarem. Církevní tajemník si však vymínil, že se musí přenést sídlo sboru do Telče,do jiného kraje. V Telči kromě kostela nebyl žádný sborový dům a o žádný byt se žádat nesmělo. Po dohodě obou staršovstev si farář Melmuk a vikář Gregar vyměnili sbory a v Telči manželé Melmukovi zakoupili dům. Ten s pomocí bratří a sester opravili a potom sbor odkoupil ideální polovinu, kterou využívá pro svoji potřebu. V roce 1968 se bratr farář přičinil o koupi domku ve Slavonicích za účelem konání sborových bohoslužeb.

V roce 1979 se farář Miroslav Gregar stěhuje z Velké Lhoty do Huslenek a farář Jiří Melmuk se znovu stává administrátorem velkolhoteckého sboru. Při jeho vysilující práci mu pomáhali dva důchodci. Ve Velké Lhotě to byl farář Alois Valenta a v kazatelské stanici Valtínov diakon Rudolf Hromádko. V roce 1986 byl farářce PhDr. Evě Melmukové po 29 letech vrácen státní souhlas ke službě v církvi. Přebírá práci duchovního v telečském sboru, a to na půl úvazku. Farář Jiří Melmuk se znovu ujímá práce duchovního sboru ve Velké Lhotě; zde setrval až do roku 1990, kdy v 64 letech odchází do důchodu.

Bratr farář nejen že vyvíjel v obou sborech mnoho úsilí při zvěstování evangelia a šíření Slova Božího, ale zúčastnil se často i fyzickou pomocí a radou při různých opravách sborových budov. Velkou měrou se také podílel na vzniku Evangelického tolerančního areálu ve Velké Lhotě.

Při vší této činnosti se ještě podařilo bratru faráři za odbornou práci získat vědeckou hodnost doktora teologie.

Dosavadní život faráře ThDr. Jiřího Melmuka byl naplněn usilovnou všestrannou prací ve svěřených sborech i ve své rodině. Za všechno mu děkují staršovstva obou sborů a do dalších let přejí mnoho zdraví, Božího požehnání a pokoje.

Za staršovstvo Velkolhoteckého a Telečského sboru
František Novák a Miroslav Makovička

Fašistická antropologie

Dočíst se v denním tisku o poměřování mozku a IQ, - dobře. Pokud by se jednalo o odborný článek a samotné výsledky seriózního vědeckého výzkumu, těžko něco namítnout. Pokud má článek titulek "Němci jsou nejchytřejší", je třeba zpozornět (LN 28.3.). Určitě i kdyby se totéž tvrdilo o Češích nebo Italech. To je už víc, než na ostří nože. Zvláště když celá stať interpretuje výsledky testů jednoho odborníka (nevíme zda např. lékaře, psychologa, antropologa). Je sice zmíněno, že Brit, profesor Richard Linn, "proslul kontroverzními názory na ženy a některé lidské rasy". Jeho pohledy jsou dále široce rozebírány, aniž je už více vyslovena pochybnost nad metodikou práce, jeho interpretacemi, závěry a aktualizacemi, které činí. Vycházel prý přitom z testů, které vyplňovali příslušníci různých národů. Ani slovo o tom, z jakého počtu v každém vzorku, z jakých vrstev atd. atd. O čem se vůbec nemluví, je sociální inteligence jako taková. Můžeme se obávat, že právě tato umíněnému profesorovi schází. Zvláště když přichází s úsudkem o příznivých severských poměrech na lidskou psychu (nordická rasa?!). Korunu tomu nasadí, když si pochvaluje, jak národy inteligentnější byly vždy úspěšnější ve válkách. A Němci by po roce 1942 válku jistě vyhráli, kdyby "jako inteligentnější soupeř neměli podstatný početní nedostatek"!

To už je opravdu hrůza. Jednak ti inteligentnější, Němci, měli prosadit ve světě fašismus, jednak to není pravda, že by výrazná početní přesila zajistila vítězství. Stačí připomenout menšinové Řeky proti Peršanům, ale také husity s jejich stratégy, bojující proti obrovské přesile mezinárodních (do značné míry německých) výprav. A také izraelskou armádu.

Autor je prostě rasista. Bezesporu vychází z darwinisticky ujeté představivosti, představ duševní nerovnosti o zápasu nerovných ras.

Pravda, na pomezí statistické chyby jsou pro Lynna na jedné lodi s Němci Poláci. Turci a Srbové zůstali na dně tabulky. Byť v "testu" šlo o Evropany, stálo by za to připojit jeden z "jižnějších národů", o nichž mluví s despektem, aniž je jmenuje. Židy! V logice jeho myšlení by ti inteligentnější, totiž Němci, ve válečném tažení po roce 1942 dokonali své, zřejmě žádoucí: vyvraždění židů! Je škoda, že koncepce článku, značeného "tpa", jen bezmyšlenkovitě papouškuje obskurního Brita.

Co schází panu profesorovi? Ponětí o dobrém a zlém, o rozdílu mezi nimi. Elementární etika jako taková. Rozměr lidství. Ten by mu bezesporu splňovali Čapkovi Mloci. Škoda, že se dnes nikde nehrají. V Británii, u nás, v Německu. Ani nejbujnější vize scifi nezacházejí tak daleko jako pan profesor.

Poslední stránka Lidovek "Zajímavosti" patří určitě mezi nejčtenější; s barevnými obrázky. Určitě zaujmou titulky: "Policie zadržela bezrukého řidiče; Návrhář vytvořil džíny pro muslimy; Kamera sledovala byt Merkelové".

Článek o inteligentních Němcích doprovází barvité portréty. Pro 23 etnik šest postav. Z nich na první pohled dva Němci, nejvýrazněji provedení. Tomuto pojetí se vymykají jen Poslední slova Ludvíka Vaculíka a připojená sudoka.

Nad nešťastnou causou zbývá jen dodat legendární dotaz Velkého Fritze: "Důkaz existence Boží?" - "Židé, Výsosti!".

Jan Kašper

Můj předvolební otazník

Nemohu se ubránit dojmu, že napíše-li věřící křesťan "myslím hodně pravicově" (Dan Drápal v čísle ET-KJ z 22. března), cosi tu nehraje. Ať to vezmu z kterékoli strany, dost dobře to spojení křesťan, rozumí se kristovec, a pravice nechápu. Dejme tomu, že by šlo o naplnění hesla, obecně vyznávaného, "před listopadem jsme byli vlevo, po listopadu musíme být vpravo," ale to je názor tak povrchní, že se ho zdráhám autorovi podsunout. Ve Spojených státech je sice u vesla religious right (zbožná pravice), ale tak kopírovat americký vzor snad není nutné. Tak nevím. Pod pojmem pravice se většinou rozumí konzervativnost, to jest tíhnutí ke starému osvědčenému. Ale jak to spojit s tím, co čteme: "v novotě ducha, ne ve vetchosti litery" nebo "aj, nové činím všecko" či "a tak již není ani Žid, ani Řek atd."? Dále není pravicové smýšlení představitelné bez ekonomické teorie, že nejdříve musí hodně zbohatnout jedni, aby mohli za sebou táhnout k vyšší životní úrovni ty druhé, což ovšem není hned možné, a tak, buď Bohu poručeno, se musí dočasně rozevírat nůžky mezi bohatými a chudými. Do té doby je to třeba řešit almužnictvím (=sponzoringem). A kdyby to jinak nešlo, pak se halt musí přikročit - jistěže s těžkým srdcem - k puči pinochetovské ražby. Ať hledám v evangeliích jak hledám, pořád se mi jako reprezentanti pravicového smýšlení jeví nejspíše saduceové. A pochybuji, že by se našel tak obratný exegeta, aby vydedukoval pravicové myšlení z Kázání na hoře. Je však ještě jedna možnost - bratr Drápal, byť říká, že si bude ve volbách těžko vybírat mezi stranami, zde tímto podprahovým sdělením zvíci oněch tří slov přece jen naznačuje, koho máme volit.

Jaroslav Kraus

Na začátku

Pokračování ze str. 1

vzata z toho, co je uprostřed a co je blízko srdce, takže jsou si blízcí a rovni. *„Není dobře člověku samotnému," řekl Bůh. „Učiním mu pomoc jemu rovnou."* Člověk člověku pomocí.

Ale ještě dále tady pokračuje krásný chvalozpěv o vztahu člověka k člověku. Když stvořil Pán Bůh člověka, muže a ženu a požehnal jim, hned první slova, která k nám lidem pověděl, zněla: *„Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi."* Jak krásné a kladné předznamenání pozemského života a lidského nejzákladnějšího vztahu lásky. Ano, zase i tady to má v lásce svoje završení. Věru, zaslouží si to radostné a vděčné pozornosti, že vůbec první slovo, které k nám promlouvá Bůh, zní: „Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi." Lidičky, mějte se rádi a ať vás přibývá! Jak kladné a jak osvobodivé tam, kde smíme i my až dodnes přijímat ve svém nejbližším od Pána Boha jedinečnou pomoc a dar.

Ale ještě to má všecko - v chvalozpěvu o vztahu mezi mužem a ženou - ještě to má další pokračování: Když přivedl Pán Bůh ženu k Adamovi, Adam zavolal: *„To je kost z kostí mých a tělo z těla mého!"* Důležité slovo! Toto je zas pro změnu vůbec první slovo, které vyřkl člověk, a jímž promlouvá člověk k člověku: Kost z kostí mých a tělo z těla mého. Tato první slova z lidských úst jsou *vyznáním lásky*. Překrásným. Kost z kostí mých a tělo z těla mého. Tak krásně vyznává Adam, že ji má na celý život a nezrušitelně rád. Vztah muže a ženy je tu nakonec ještě charakterizován slovy: *Stanou se jedním tělem.*

Jan Nohavica

Pokračování příště

Pozvánky

Farní sbor ČCE Kladno zve příznivce sboru, své bývalé členy a ostatní zájemce na sborovou neděli dne 30. 4. 2006 v 9.00.
Hostem sboru bude synodní senior Joel Ruml, který poslouží kázáním a přednáškou.
Připomeneme si také stodesáté výročí posvěcení kladenského kostela.
Dopolední shromáždění bude provázet hudba rekonstruovaných varhan.
Setkání ukončíme společným obědem, ke kterému všechny přítomné zveme.

Daniela Brodská,
farářka FS ČCE Kladno

Komunita Chemin Neuf, Mezinárodní ekumenická fraternita a Misijní centrum při arcibiskupství pražském pořádají ekumenickou besedu na téma:
„Martin Luther a luterství dnes".
Přednáší PhDr. DUŠAN TILLINGER (superintendent ECAV v ČR - Evangelická církev augsburského vyznání)
Beseda se koná ve čtvrtek 11. května od 19 h do 21 h v kostele sv. Apolináře, Apolinářská ul., Praha 2
Součástí programu budou i nešpory za jednotu křesťanů.
Kontakt: Komunita Chemin Neuf, Apolinářská 10, Praha 2.
www.chemin.neuf.cz

Proč takové setkání?
Už čtvrtý rok probíhá každý čtvrtek od 19 h v kostele sv. Apolináře modlitba za jednotu křesťanů. Tento nevšední druh žitostí, jak zkonkretizovat v duchovní rovině to, za co se Ježíš v 17. kapitole Janova evangelia modlil. V této oblasti je před námi ještě obrovský kus práce. Proto jsme se tento rok rozhodli nabídnout třikrát do roka ekumenickou besedu na toto téma. V 19 h bude přednáška, pak čas na otázky a na konci společná modlitba za jednotu.

Televize

30. dubna ČT1

Cesty víry - 14.05
Hledání harmonie
Krnovský varhanář Václav Smolka vdechl život desítkám nástrojů v mnoha kostelích. Režie P. Lokaj
Varhanář Václav Smolka žije a pracuje v Krnově. Vyučil se elektrikářem, studoval hru na klavír, až mu jednou učarovaly varhany. Bylo mu jasné, že jeho cesta nepovede skrze nízké ani vysoké napětí, ale přes varhany. Víra je jeho průvodcem, ale není ortodoxním křesťanem. Jeho pohledy na některé skutečnosti v křesťanském světě jsou často kritické a neděle je pro něj den jako každý jiný, často strávený prací. Svůj život chápe jako ucelený filosofický systém, ve kterém má pevné místo stavba a opravy varhan jako služba Bohu, nikoli jen jako zdroj obživy.

Křesťanský magazín - 14.25
Nový azylový dům Armády spásy, křesťanská misie do Bangladéše a stoletá řeholní sestra Ctimila v magazínu nejen pro věřící. Uvádí A. Juchelka
V dalším vydání Křesťanského magazínu poznáte stoletou řeholní sestru Ctimilu, která dodnes neztrácí humor a optimizmus, podíváte se do nového azylového domu Armády spásy v Havířově a s Mons. Janem Graubnerem na misijní cestě zavítáte do Bangladéše. Tradičně nebude scházet videoklip a soutěž s křesťanskou tématikou.

Bohoslužby

30. 4. 2006
Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

15/2006

3. května 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Církev jako most ke Kristu
Josef Veselý

Západní civilizace - sami proti sobě
Dan Drápal

Gamalielova otázka
Pavel Klinecký

Teorie mravních citů
Jaro Křivohlavý

Síla a slabost ČCE

Výrazným jevem křesťanského myšlení uplynulého století byla snaha nově oslovit ke křesťanství netečného člověka. Za typické plody těchto snah v našem prostředí bych označil civilní interpretaci, která je povíce záležitostí českobratrské církve, důraz na inkluzivitu a otevřenost církve, neformálnost liturgie, kázání a řeči církve vůbec. (Reprezentativní je v tomto ohledu zpěvník Svítá.) Jako žádoucí je vnímán odklon od dogmatických pravd k promýšlení vztahů od člověka k Bohu a k druhým lidem, jenž nakonec sestupuje až k otázce vztahu k sobě samému, k otázce sebepřijetí. Krátce, důraz na rovinu mezilidskou, horizontální, pro-ti oblasti náboženské, vertikální.

Tyto snahy byly v době svého vzniku oprávněné. Tehdejší průkopníci viděli v pravém světle uzavřenost církve. Jednak uzavřenost způsobenou omezením se na osobní zbožnost, která je líná mluvit do věcí tohoto světa (což přitom bylo v době komunismu zvlášť namístě), která nestojí o nově příchozí. Dále uzavřenost způsobenou tuhou morálkou s často svévolně vysokými nároky. Morálkou, jejímž cílem je především vyloučení druhého, aby potvrdila sama sebe. Morálkou, působící úzkost, která se proměňuje v podezíravost k nově příchozím.

Tento zápas vedl ke statečnému odporu proti totalitě, přinesl mnohé myšlenky trvalé hodnoty (za všechny dílo B. Komárkové). Přínosný však byl především pro církev samotnou.

Všechny výše zmíněné snahy však začínaly praktickým argumentem: Je potřeba oslovit většinu evangeliem nedotčených moderních lidí. Kritérium úspěšnosti si tak jejich zastánci dali sami. Kde však jsou ty zástupy oslovených? Vždyť církev se spíše pomalu zmenšuje. Nové přístupy tak vykazují minimálně jen stejnou úspěšnost jako přístupy dosavadní, ne-li menší. Na misijním poli, které si samy zvolily za své místo, tak, dovolím si říci, převážně selhaly.

Problém tkví dle mého soudu v tom, že civilní interpretace nebo i „Nová píseň" je docenitelná jen jako vrcholná výpověď lidí vycházejících z tradičně křesťanských pozic. To je pohled, který je lidem mimo církev dokonale skryt. V plné síle nenáboženskou interpretaci pochopíme jen jako odvážný čin lidí hluboce náboženských. To také vysvětluje, proč v dalších generacích nedosáhl již nikdy tento trend myšlení takových vrcholů, jako v generaci první. Co bylo kdysi vzpourou, kterou musíme ocenit přinejmenším pro její odvahu, stalo se dnes konvencí. Konvencí, která nebyla vybojována, jako u předchozích generací, ale jen přejata. Co více, tyto původně provokativní přístupy se dnes staly standardem. Odlišnost od tohoto standardu pak působí pobouření a není žádoucí. Osobně jsem se tak mnohokrát setkal se strachem přiznat se otevřeně např. k víře v Mariino panenství, v prázdný hrob, k respektu k bohoslužebnému prostoru, ke konzervativním etickým názorům apod. Neprůstřelnost oficiální linie Českého bratra se pak mezi některými mými generačními souputníky stala téměř příslovečnou.

Pokus připomenout základy (fundamenty) si pak často vysloužil nálepku fundamentalismu, stejně vylučující, jakou byla kdysi nálepka hereze. Je to spolehlivá obrana proti jakékoliv kritice. Té je přitom mnohdy potřeba jako soli. Za nejpalčivější problém považuji rezignaci na věrouku a přetížení horizontální, mezilidské roviny církve. Totiž, rezignací na dogmatiku ve jménu praktické práce s lidmi jsme se teoretizování ve skutečnosti nezbavili. Jen se z oblasti věrouky, která mu náleží, přesunulo právě do oblasti lidských vztahů a vztahu k lidem. Vztahy jsou ale onen vlastní život, život se musí žít a ne o něm teoretizovat – věrouka mu pak slouží jako mantinely, jako směrovky a jako výzvy. Produktem teoretizování o lidech a o vztazích je škatulkování, redukce lidské rozmanitosti na několik základních typů: pohodář, hysterka, puberťák, psí čumák atd., redukce nekonečné škály lidských vztahů v podstatě jen na dva póly: sdílení/nesdílení. Ještě větší nebezpečí však skýtá svod teoretizovat o vztahu člověka k sobě samému, k sebepřijetí. Ponechme stranou, že směr, kterým Bible člověka vede, je spíše od sebe k druhým než do hlubin vlastního nitra. Alarmující je vzrůstající obliba psychoanalytických metod mezi duchovními. V prvé řadě se jedná o poměrně invazivní nástroje, určené pro klinickou praxi, které v rukou diletanta mohou napáchat velké škody. Sporné je i to, že jsou založeny na principu, že „nemocný" si má pomoci sám, přičemž úkolem duchovního je spíše provázet k pomoci shůry. Především však staví duchovního do role lékaře a jeho protějšek do role nemocného, což je výrazně nerovné postavení, založené na vydanosti „pacienta" lékaři, které, jako veškerá nekontrolovaná moc, svádí k zneužití a manipulaci. Bohužel opět musím uvést osobní zkušenost, kdy duchovní dokonce projevoval nevoli nad těmi, kdo s ním

Dokončení na str. 3

Kostel Českobratrské církve evangelické v Pardubicích, postavený v roce 1897

Trojice – jen pro zasvěcence?

Na rozdíl od židovství a islámu, které jsou unitářské, křesťanství je trojiční. Mluví o Bohu Otci, Synu a Duchu svatém, ač slovo trojiční a myšlenka trojice se v Bibli nevyskytuje. Nicméně všechna biblická svědectví směřují k trojici. Proto se křesťanská církev odvážila vytvořit dogmatické učení o trojičním Bohu, které se ovšem nemohlo stát předmětem biblického nebo církevního kázání. Zůstalo teologickým nástrojem, jímž církev posuzuje církevní kázání: určuje a odděluje správný výklad Božího slova od nesprávného. Pokud bychom teologii přisvojili jen teologům-farářům, nemuseli bychom se trojičním učením vůbec zabývat. My však každému posluchači evangelia přiřkneme nejen právo, ale i povinnost rozsuzovat obsah evangelijní zvěsti. Trojiční učení se proto nemůže stát skrytým, tajným učením, přístupným jen zasvěcencům.

Ta tři Boží jména - Otec, Syn a Duch svatý - tvoří obsah novozákonního svědectví. Toto pořadí, jak jsme je právě uvedli, svádí k tomu, abychom trojici chápali časově, postupně a odděleně, jako bychom nejprve znali Otce a pak teprve k tomu přistoupil Syn a k nim pak Duch svatý. Je to jinak. Otce jsme nepoznali jinak než skrze jeho Syna, Ježíše Krista, přičemž tento Syn není jen jeden ze synů a dětí Božích. Je jednorozený nebo vlastní (Ř 8,32). On nám dává poznat svého Otce a sebe sama jako jeho Syna. To vše není minulost, děje se to stále, i dnes. Můžeme to říct tak, že Syn nám zjevuje Otce a Duch svatý nám zjevuje oba, Syna i Otce právě teď ve zvěstování evangelia. Dvě věci se musely stát, aby tajemný a neznámý Bůh se mohl zjevit jako Otec: jednak vstoupil do dějin a stal se Otcem Syna, a za druhé prostřednictvím Ducha svatého osvítil srdce člověka, aby ten mohl v lidském Ježíši poznat Božího Syna a v Synu Otce. Pomocí tří jmen: Otce, Syna a Ducha svatého se nám dává poznat jeden, jediný Bůh.

V Synu je Bůh osobní a činný. Syn je slovo Boží, které se stalo tělem. V něm nám Bůh ukazuje, kdo je. Tak to sám Ježíš vyjádřil:"Kdo vidí mě, vidí Otce" (J 14,9). Jím začal dějinný převrat, začátek nové smlouvy a posledního mesiášského času. Odvážil se postavit proti autoritě psaného zjevení a vyslovil to, co mnohé pobuřuje: "Ale já pravím vám" (Mt 5,22). Představil se jako přítel publikánů a hříšníků, jenž jako dobrý pastýř hledá ztracené ovce. Zakládaje království Boží na zemi naráží na odpor správců vinice (Mt 21, 37). Všechny jeho skutky dokazují, že Ježíš je prorokovaný Immanuel- Bůh s námi. Plnost tohoto poznání se v prvotní církvi prosazuje postupně, co však trvá od začátku, je vědomí církve, že Ježíš je Pán, ten svatý, jemuž člověk není hoden rozvázat řemínky u jeho sandálů. Na tom nic nemění rozdíly mezi synoptiky (Matouš - Marek - Lukáš) a Janem nebo mezi Pavlem a jeruzalémským sborem v po-hledu na Ježíše. V synopticích je jeho mesiášské panování zahalené, jinde je Ježíš Syn lásky Otcovy, "jenž nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna" (Ko 1,13). Jako závdavek svého království nám dává Ducha svatého (Ř 8,23). Skrze Syna a pro něho byly stvořeny všechny věci (Ko 1,16). Syn Boží je Bůh. Otevřel nám cestu k životu věčnému, k lásce a svatosti Boží. Vzýváme-li Ježíše jako Pána, vzýváme ho jako toho, kdo od věčnosti je sám Bůh, kterého poznáváme

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 14

III.

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je a požehnal jim Bůh a řekl: Ploďte se a rozmnožujte se a naplňte zemi."
(1M 1,27-28)
„Vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života."
(1M 2,7)

Vyjádření zas tak realistické a jadrné, jak to dokáže povědět jen Starý zákon. Ti dva teď budou žít jeden, společný život. Jedno tělo - toť jeden majetek, jedna domácnost, jedny starosti, jedny peníze, jedny dluhy... Ale tady a jen tady, mezi mužem a ženou ve svazku manželském, obsahuje toto vyjádření: „jedno tělo" i rozměr *jedinečné lásky*, jíž se milují ti dva spolu tak, jako s nikým jiným na světě. Apoštol Pavel pak k tomu „jednomu tělu" dodá ještě „jednoho ducha" a „jedno povolání" a „jednu naději" a „jednu víru" (Ef 4,4n).

Třetím vztahem, jenž patří k plnému a odpovědnému lidství, je opět náležitý vztah k ostatnímu stvoření. Člověk má být správcem na zemi. Spravovat zem nebo dokonce *„panovat na zemi"*, jak se tu píše, nemůže nikdy, ani ve XX. století, znamenat drancování ani ničitelskou bezohlednost. K panování vždycky patří odpovědnost. Panovat znamená chránit a šetřit a opatrovat. Takže tady je třetí, základní vztah, vztah člověka k celému Božímu stvoření: k přírodě, k vodě, ke stromům, květinám i k žížalám... Ani bez nich by náš život na zemi nebyl takovým, jaký je. Nebo byl vůbec nebyl. Být odpovědným správcem stvoření - to je tak veliké a tak zásadní a prvořadé poslání člověka, že bychom věru neměli, právě my dnes, tuto skutečnost přecházet bez povšimnutí. To už je mezi prvním řečeno o našem lidském životním pověření na samém začátku Bible, ve zprávě o stvoření.

Veliká lidská důstojnost, kterou nám Pán Bůh dal, když nás stvořil ke svému obrazu, i potřebná pokora - vždyť jsme jen prach. A spolu s tím náš náležitý vztah k Bohu, k sobě navzájem i k ostatními stvoření: v tom spočívá život lidský na zemi. Jeho vzácnost a hodnotu pak nade všecko ještě podtrhne to, že pro nás, pro hříšné lidi, obětoval Pán Ježíš Kristus sám sebe.

Jan Nohavica

Pokračování příště

O Boží trojici

2K 13,13

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Jestliže naše České vyznání mluví málo o boží existenci, daleko více hovoří o Trojici boží. Tam začínalo na sklonku středověku vření. Jistota, že je Bůh, se před čtyřmi sty léty, kdy Česká konfese vznikala, zdála ještě něčím pevným, v čem se shodovali všichni. Ale v úvahách o trojjedinosti boží už se hlásila o své místo všelijaká lidská spekulace a mystika, rozumářství a blouznění. Poslyšme, jak naši otcové vyznávají: *Věříme, že téže jediné božské podstaty jsou tři rozdílné osoby, rovné a jediné bytnosti, moci a věčnosti, totiž Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý. Tím pojmem „osoba" rozumíme, že každá z nich má své vlastní, osobní a rozdílné bytí. (ČI. 2. odst. 3.)*

Budeme-li poctiví, myslím, že popravdě musíme říci: tyto věci jsou nám cizí. Divná slova, která se myšlenkami těžko byť i jen sledují, natož abychom hned rozuměli jejich významu a smyslu. Skoro v nás ožívá ten dávný dojem, zda církevní učení o trojjedinosti Boha není jakousi schválností, kterou se má jen dokázat, že to, co církev předkládá, je rozumu nepostižitelné. Nestalo se právě učení o boží Trojici vítaným polem pro dogmatiky, aby odmítli každé srozumitelné vysvětlení?

A tak se chceme ptát na Písma, jak se nám vždycky v každé nejistotě osvědčilo. Ale tu shledáme, že v Bibli není učení o trojjedinosti boží ani vyloženo ani vůbec rozvinuto. Těch několik málo míst, kde se mluví v Bibli o Otci, Synu a Duchu svatém v jedné řádce vedle sebe, jsou téměř jen liturgické formule: Mt 28,19; 1P 1,2; 2K 13,13 a ostatní závěrečná požehnání epištol. Ale právě toto zjištění je výmluvné: liturgická formule, bohoslužebné vyznání — to je ta nejvlastnější půda, z níž roste křesťanské vyznání víry. Neroste ani z vyučování příchozích či nedospělých, ani ze snahy sestavit nějaký systém, souhrn křesťanského učení, neroste ani z hádek a polemik o víru; jeho nejvlastnější živná půda je pokorná modlitba, prožitek bohoslužby, oddané vzývání Pána Boha. Zde, v setkání s Bohem, zachycujeme něco z tajemství jeho bytosti, co je vyjádřeno slovem o boží trojjedinosti. I když slova učení o Trojici jsou tak těžko pochopitelná a až křečovitá — toto vyznání není výmysl. Je to odraz setkání s netušeným, nevyslovitelným tajemstvím Boha. Jen proto jsou naše slova tak těžkopádná, že zůstávají neschopná popsat, s čím se tu setkáváme. Jsou jako horská stezka, která vede takřka po hrotech skal, jediný krok doprava nebo doleva znamená zřítit se dolů. Právě tak je tomu ve víře v Trojjediného: kdo ustoupí o krok, opravdu se dostává na scestí a mimo křesťanskou víru.

Jen si to uvědomme! Věřit v Boha bez Ježíše Krista znamená vidět v něm neúčastného Soudce a Správce osudů země a lidí. Ale v tom okamžiku se ocitáme v bezvýchodných problémech, jak je to s bolestmi a utrpením na světě. Jak srovnat zlo a utrpení s tím, že Bůh všechno řídí? Bez Ježíše Krista nemáme na tuto otázku žádnou odpověď.

A zase:. Není-li Ježíš Syn boží, jsme i s ním na rovině lidských snah a sil, je nám jen učitelem a příkladem. Ještě osvícenský optimista si mohl myslet, že to stačí. Domníval se, že člověk, v podstatě dobrý, je schopen pouhým poučením a silou dobré vůle překonat všechno zlo. Po tom, co jsme ve 20. století prožili, si to už myslet nemůžeme. S hrůzou jsme znovu objevili, že v civilizovaném, vzdělaném člověku zůstává něco démonického, nevysvětlitelný, iracionální sklon ke zlu, který je nad lidské síly a v souboji s nímž beznadějně ztroskotáváme. Ježíš jakožto boží Syn plný moci vymítá ďábly — nic jiného nám nepomůže.

A jestliže pro někoho je rozhodující jenom Duch, bez vtěleného, historického Ježíše, jak nám ho evangelia dosvědčují, ocitá se na poli fantazií a přeludů, do kterých se vejde všechno na světě, jen když je v tom nadšení a povznesení. Dochází k osudné záměně jakéhokoliv duchovna s Duchem božím, totožným s Otcem i Synem. A tudy se naše obyčejné lidství, přistrojené do hávu ušlechtilosti nebo strhujících pohnutí, vetře na místo, které patří samotnému Bohu.

V pokoře tu proto musíme zůstat před tajemstvím našimi myšlenkami těžko vyslovitelným, a přece rozpoznávaným v setkání s Bohem. Zatímco dogmatické formule používají pojmů dávné řecké filozofie a tím jsou nám čím dál nesrozumitelnější — toto skutečné tajemství zná i nejprostší z nás, je-li ve víře. Že je to Bůh, který je nad námi, který nás stvořil a daruje nám každý den našeho života; a zároveň on, který je před námi, sestoupil na tuto zem a šel bolestí člověka až po samu smrt, aby prorazil cestu a prošel do života; a že je to on, který je v nás, dotýká se nás svým slovem, probouzí naše svědomí, pracuje zevnitř na našem srdci.

Milan Hájek

(Z kázání na České vyznání z knihy Vím, komu jsem uvěřil, Kalich 1983)

Nemohu soudit Luthera, odmítajícího společnost Zwilingovi v Marburku, ani Kalvína, když žádá Servetovu smrt; neboť Luther a Kalvín věřili, že slovo Boží přebývá mezi lidmi tak, že se dá jednoznačně poznat, a tedy i jednoznačně zastávat, já si to však nemyslím: slovo Boží se před mýma očima řítí k zemi jako padající hvězda, o jejímž ohni bude svědčit kámen meteoritu, aniž by ho znovu rozsvítil, a já sám mohu dosvědčit pouze světlo, nikoli však zvednout kámen a říci: to je ono. Tato odlišnost víry však nespočívá ani v různosti subjektivity či v různosti náboženství, nýbrž ve velké reálné různosti dějinných období. Žádný věřící člověk našeho věku nebude věřit o slovu Božím totéž, co o něm věřili Luther a Kalvín (Nebo dokonce Samuel a Eliáš). Ne proto, že bychom byli slabí ve víře - bylo by to tak, i kdyby naše víra zesílila -, jako spíš proto, že očekáváme zjevení Boha a přitom známe jen místo, kde se zjeví, a toto místo se nazývá společenství.

Martin Buber: Názory

(Nakl. F. Kafky, Praha 1996)

Předvolební zápisník pravicového křesťana

Ne, nebojte se, nebudu zde agitovat pro nějakou politickou stranu. Rozhodl jsem se ovšem opět napsat něco k politice, protože mi vadí, že křesťanům mnohdy chybí politické vzdělání. Budu rád, když na mé články budete reagovat, a pokusím se případné reakce nějak zpracovat.

V České republice máme demokracii, a přesto je většina lidí s politikou nespokojena. (Pokud by vás zajímalo vysvětlení tohoto jevu, pak vám vřele doporučuji výbornou knihu amerického autora indického původu Fareeda Zakarii „Budoucnost svobody".)

Dá se tedy očekávat, že volební účast bude nadále klesat. Čím méně lidí chodí k volbám, tím větší váhu má hlas každého člověka, který k volbám jde. Jinak řečeno, v letošních volbách bude mít tvůj hlas patrně větší váhu, než měl ve volbách předchozích.

Jako problém vidím, že dvě nejsilnější strany – ODS a ČSSD - se zcela nepokrytě předhánějí v populismu. Pro-chází jim to ovšem jen proto, že obyvatelstvo je politicky značně nevzdělané.

Už sama skutečnost, že ČSSD ve volební rok přichází s takovými nápady jako je „pastelkovné" či několik desítek tisíc za narození dítěte, by měla vzbudit naše rozhořčení. Domněle pravicová ODS ovšem kontruje ve stejném duchu a tvrdí, že pod její vládou ušetří rodina na daních asi 68 000 Kč, zdravotní sestra 21 000 Kč atd. Takové nápady, ať už z dílny ČSSD či ODS, by ve vzdělaných lidech měly vyvolat zděšení, a kdyby obyvatelstvo této věci jen trochu rozumělo, musely by ty strany propadnout.

Nezbývá tedy než napsat, jak to funguje, případně nefunguje.

Vezměme si například „pastelkovné". Každá (nebo téměř každá) rodina, která má prvňáčka, dostane 1000 Kč na školní potřeby. Jaké budou asi celkové náklady na tuto věc? Nejjednodušší je spočítat jednu položku: Kolik peněz bude nakonec vyplaceno. Bude to 1000x počet prvňáčků. Kolik to však bude stát? Někdo bude muset tyto peníze distribuovat. Nějací úředníci budou muset spočítat, kolik peněz připadne na jednotlivé kraje. Je celkem jedno, zda se tato dávka prožene přes sociální odbory nebo přímo školy. (Jistě to však není jedno úředníkům příslušných ministerstev, protože pro někoho to bude znamenat práci navíc, ale to je pro naše účely vedlejší.) Bude muset vzniknout nějaký kontrolní mechanismus. Bude nutno proškolit úředníky, kteří se celou věcí budou zabývat. Bude nutno zřídit nějaké účty či podúčty. To jistě nebude zadarmo. Kolik bude daňové poplatníky stát, když všichni prvňáčci dostanou pastelkovné? Jakým koeficientem budeme muset znásobit oněch 1000 Kč, abychom se dostali na reálnou sumu, kolik tento nápad stojí?

Můžeme se dostat k číslu 1300 Kč, ale také 2000 Kč nebo i více.

Rodiny s dětmi mohou být rády. Dostanou 1000 Kč. Jelikož tuto věc zaplatí všichni výdělečně činní, může být výsledek ten, že rodiny s dětmi zaplatí dejme tomu 500 Kč, takže jejich čistý zisk bude 500 Kč. Zbytek doplatí rodiny bez dětí. V politice se tomu říká „solidarita".

Rodiny s dětmi mohou být rády, protože přece jenom něco získají. Ovšem pokud vláda tímto způsobem přerozděluje, tak někdy získají, jindy zase tratí. Říká se tomu „drahý stát". Navenek to vypadá solidárně, díky takovým nápadům se ovšem přes všechny sliby nedaří snižovat počty státních úředníků – a samozřejmě ani schodek státního rozpočtu. Nakonec se máme hůře všichni.

Nemyslím si, že by stát měl zcela rezignovat na sociální politiku. Jsou lidé, o něž se nikdo nepostará, a společnost, zastupovaná státem, by je neměla nechat na holičkách. Pastelkovné ale není součástí sociální sítě; pastelkovné je záležitostí čistě podbízivou. Každý takový státní zásah by měl být dobře promyšlen. Mělo by se vyhodnotit, kolik bude celá akce stát. Celá věc je možná jen proto, že jako občané nevíme, kolik tato legrace stojí. Kdyby nám někdo jasně řekl: Rodiny s prvňáčky dostanou 1000 Kč, ale každého z nás to přijde na 189,76 Kč (nebo každého výdělečně činného to přijde na 324,70 Kč), možná bychom zvolili jinou vládu.

Pastelkovné jsem vybral jen jako jednoduchou ilustraci. Mohl bych mluvit třeba o masivní podpoře zemědělců. Státní zásahy do tržních mechanismů v zemědělství mají za následek, že stát nejprve zemědělcům zaplatí za to, aby něco vyprodukovali, a pak jim zaplatí za to, že to zlikvidují. Zemědělců jsou v České republice asi dvě procenta. Dostávají od nás ostatních obrovské sumy, ale málokoho zajímá, jak velké.

ODS jako pravicová strana slibuje snížení daní. Snížení daní – tam, kde se povedlo – zpravidla vedlo k ekonomickému růstu. Pravicová strana by měla proti podobným nápadům jako je pastelkovné bojovat. Ostatně, ODS tak činí. Nicméně propadá témuž populismu, když nám na předvolebních billboardech slibuje, o kolik budeme platit méně na daních. Nemůže to přesně vědět, a ví, že my to víme. Ta čísla mají jen psychologický efekt. Bohužel, obyvatelstvo se nedožaduje vysvětlení, kde chce ODS ušetřit.

Problém je v tom, že moderní stát je příliš složitý a málokdo jeho fungování rozumí. Ovšem platí americké přísloví „There is no such thing as a free lunch". Česky: žádný oběd není zadarmo. Když levicová vláda přijde s nápadem, jako je pastelkovné, a tváří se, jak je lidumilná, mělo by nám být jasné, že nám tahá z kapsy peníze. Čím víc peněz stát přerozděluje, tím víc moci mají úředníci. A tím menší možnost rozhodování, jak se svými penězi naložíte, máte vy sami.

Dan Drápal

Trojice – jen pro zasvěcence?

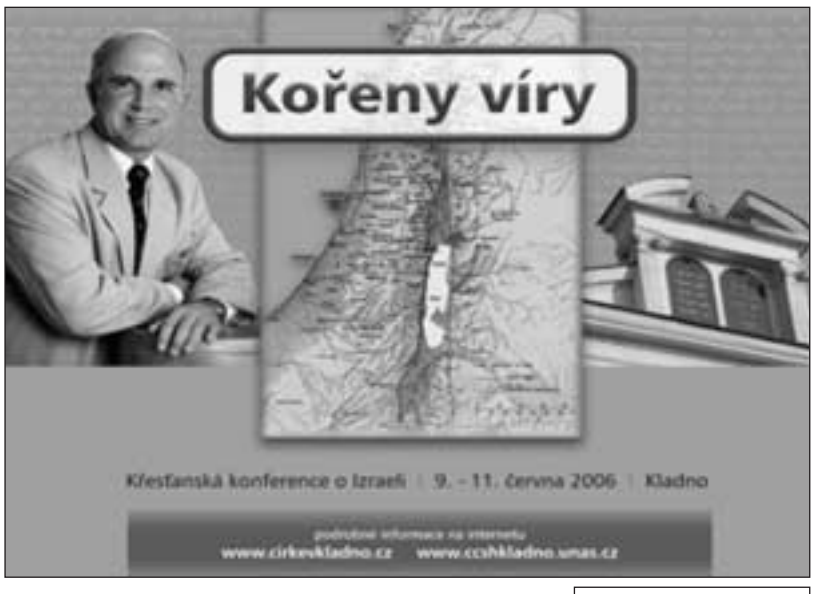
Dokončení ze str. 1

jen proto, že nám ho Ježíš zjevil.

Syn tedy obsadil ústřední místo: v Synu a jen v Synu máme Otce a skrze Syna a jen skrze něho přijímáme Ducha svatého. Jen ten, kdo má Syna, má Otce a jen Duch, který dosvědčuje Syna, je Duch svatý. Jsou společenství, která také mluví o Bohu Otci a o Duchu svatém. Křesťanská církev se od nich liší právě výslovnou vazbou Otce a Ducha svatého na Syna, Ježíše Krista. Učení o Duchu svatém je důležité, ale nelze jím začínat. Začínáme u Krista Pána. Duch svatý nás učí poznávat jeho pravdu a jeho dílo. Apoštol Pavel označil jeho působení velkými slovy:"Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus" (Ga 2,20) a přeje si "dotvořit v podobu Kristovu" i své bratry a sestry galatské (Ga 4,19). Duch svatý hledá nás, naše srdce, aby nás posvětil. Společenství sboru v lásce a posvěcení je jeho dílo. Tak se věřící ocitají v Bohu, který je láska a svatost. Proto o Duchu svatém nemluví jako o nějaké věci, ale jako o osobě, o Bohu, jenž věřícím dává sama sebe a tedy život věčný. Opět tentýž apoštol řekne: "Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho. Je-li však ve vás Kristus, pak vaše tělo sice podléhá smrti, protože jste zhřešili, ale Duch dává život, protože jste ospravedlněni" (Ř 8,9.10). Duch svatý je osoba. Znovu to zdůrazňujeme, protože v Novém zákoně, zvláště ve Skutcích svatých apoštolů nalézáme pasáže, v nichž se o Duchu mluví jako o nějaké látce: "Všichni byli naplněni Duchem svatým" (4,31). Prvotní sbor se ještě bude muset naučit rozlišovat mezi Duchem a jeho dary. Apoštolé Pavel a Jan se vystříhají toho, aby mluvili o Duchu svatém jinak než o osobě, která udílí své dary věřícím. Autor Skutků použil slovesa naplnit, jako by Duch svatý byl něčím, co člověka naplní, jako je víno nebo odvaha. V prvním křesťanském sboru v Jeruzalémě došlo k tak bouřlivému duchovnímu vývoji, že teprve během doby se ustálil způsob, jímž se mluvilo o Duchu svatém jako o osobě na rozdíl od darů, které udílí. Jan už přiřazuje Ducha svatého ke vzkříšenému a oslavenému Pánu a nazývá jej "Přímluvcem", který "vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl" (J 14, 26). Také se za nás modlí (Ř 8,26). A my se bojme ho zarmucovat nebo se mu rouhat (Ef 4,30; Mt 12,31).

Písmo mluví o příchodu Ducha svatého stejně jako o příchodu Syna. Pavel se nakonec odvážil ztotožnit Ducha s Kristem Pánem: "Duch je tím Pánem" (2K 3,17). A když se mu nebráníme, děje se to, co se nám zdá nemožné: "Jeho mocí se na naší odhalené tváři zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě"(2K 3,18).

Josef Veselý

Síla a slabost ČCE

Dokončení ze str. 1

do tohoto terapeutického vztahu nechtěli vstoupit.

Poukaz na inkluzivitu, přijímání druhých, účinně zabraňuje kritice i vážných morálních poklesků, z Ježíšova výroku „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!" mizí druhá věta. Míra slušnosti někdy klesá pod úroveň běžně vyžadovanou sekulární společností. Otevřenost experimentům pak umožňuje, aby se člověk v církvi realizoval ve věcech, na které mu „ve světě" nestačí schopnosti.

Skutečný obraz církve zdaleka není tak pochmurný, jak by se mohlo zdát z často jen zárodečných negativních tendencí, které jsem zde nakupil. Důvod k zamyšlení však je, neboť mnohé církve našeho typu v západní Evropě již v naznačeném směru postoupily dále a nejen že tím nezískávají nové věřící, ale spíše je ztrácejí. Sdílejíce všeobecnou západoevropskou zkušenost ústupu křesťanství, propadáme zbytečné malomyslnosti a dosud předepisované léky situaci spíše zhoršují. Přitom křesťanství v celosvětovém měřítku zaznamenává snad dosud největší početní růst. Nemůžeme se donekonečna vymlouvat na škody napáchané komunismem, protože je tu jednak situace v západní Evropě, obdobná té naší, jednak v ještě tvrději atheizovaných zemích jako Ukrajina nebo Čína zažívá křesťanství i přes vnější těžkosti, ba pronásledování, dramatický růst.

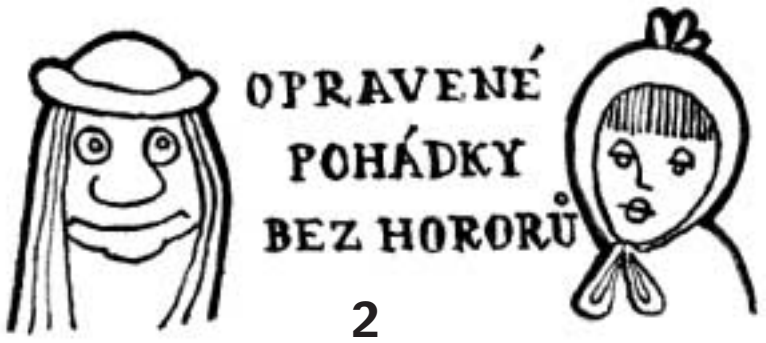
Je to na prvním místě charismatické a evangelikální křesťanství, ale oživení zažívá i katolická církev. Jaká církev je to v Asii a Číně a na Ukrajině? Jsem snad zastáncem charismatické obnovy nebo tajným katolíkem? Toho jsem dalek, ČCE jsem si zvolil, protože ve své věrouce dle mého podává evangelium v nejčistší podobě. Pokusme se však nahlédnout, co snad činí jejich misii přitažlivou. Především jde o nepokrytě náboženské křesťanství. Přijímám námitku, že za jejich úspěchem může být touha po zážitku, tajemnu. Přijímám i námitku, že tyto tendence mohou být potenciálně nebezpečné. Přesto je však na místě přiznat, že jsme se v „moderním člověku" zcela zmýlili. Je daleko náboženštější než člověk před sto lety. Za přitažlivou dále považuji exkluzivitu, výlučnost těchto církví. Pokud je zde čára mezi „jsi náš" a „nejsi náš", částečně to sice církev světu odcizuje, ale zároveň je lákavé a vlastně snadné tuto čáru překročit – je totiž vidět, kde je. A kdo vstoupí do kruhu církve, může si být jist, že do ní patří, bez ohledu na rasu, vzdělání atd. To jim může bílá, česká, středostavovská ČCE, kam i nově pokřtěný často proniká jen pomalu, závidět. Domnívám se, že pro lásku je potřeba exkluzivity, ohraničení. Pouto rodiny je založené na stejném principu – toto jsou „naši". I manželství spočívá v tom, že muž má rád právě tu jednu ženu a ne prostě jen „ženy". Láska potřebuje uzavřený prostor, který nejdříve musí naplnit a teprve pak může (a má) přetékat ven. Nemůžeme ji jen tak „rozlít po podlaze". Zároveň tyto církve nabízejí poměrně jasná pravidla pro život. I zde je tedy poctivé přiznat, že jsme se mýlili, když jsme předpokládali, že modernímu člověku brání v přijetí evangelia církevní exkluzivita a moralismus.

Jaké je však místo klasických protestantů v tomto světovém boomu křesťanství? Domnívám se, že klíčové. Nezastírejme si slabá místa těchto „misijních" církví. Bratři a sestry z ekumeny prominou, ale domnívám se, že je to právě omezenost křesťanské svobody. V katolicismu tuhá hierarchie, v probuzenectví všech odstínů zase může být slabinou důraz na sílu zážitku setkání s Kristem, kdy se jednak z vlastního prožitku obrácení může nepozorovaně stát zásluha, jednak může být člověk zotročen touhou neustále si tento zážitek opakovat. Snad mohu zjednodušeně říci, že pravoslaví stojí na liturgii, katolicismus na církevní hierarchii, probuzenecké církve na citu. Protestantismus pak stojí na řádné věrouce, na dogmatice. Probuzenectví a katolictví nabízejí jakési koleje, po kterých se sice jede bezpečně a pohodlně, ale jednotvárnost cesty časem může vést k únavě. Navíc každý kamének, nestandardní životní situace, může z kolejí vyhodit. Věrouka, to není trolej, ale obrys, hraniční body. Ty jsou pevné, jako koncové body úsečky. Ale mezi těmito body je nekonečné množství bodů - rámec dogmatiky poskytuje prostor životu, žité víře. Mezi póly dogmatických výpovědí jiskří náboj života. Sjednocení na společném pochopení Písma může nahradit zneužitelnou lidskou autoritu. Ubíjející moralismus mohou nahradit věroučné mantinely, mezi jejichž dogmatickými uzlovými body dochází k napětí vláken každého unikátního lidského života.

Shrnuto: Možná jsme přecenili dočasný pokles náboženskosti v naší oblasti – přitom i u nás lze nyní pozorovat její vzestup. Možná jsme přijali ukvapená opatření, která dnes vlastně spíše znesnadňují přijetí evangelia, než aby mu pomáhala. Přiznejme si, že jsme zde, mohu říci v západní Evropě, zaspali dobu. Zbavme se též evropského osvícenského pocitu nadřazenosti a přiznejme, že křesťanství je náboženství jako každé jiné. S jediným rozdílem, že je to jediné pravé náboženství. A dovolte mi malou provokaci: Domnívám se, že Kristus se kvůli člověku stal nejen člověkem, ale stal se i náboženstvím, protože jen skrze náboženskou řeč (hřích, oběť nebesa atd.) dokáže člověk uvažovat o smyslu svého života a světa. Přiznejme si deficit, ale na pravém místě, tam, kde jsme pro svět nenahraditelní, ne na místech, kde nás mohou hravě nahradit např. školení psychoanalytikové. Přiznejme si, že vlastně moc neznáme svá vlastní vyznání. Nakonec, snažme se oslovit ty mnohé, kteří o nás už stojí, a ne svět jako celek. Žeň je velká, dělníků málo. Proste proto Pána žně, ať vyšle dělníky na svou žeň!

Tomáš Pavelka

Přijali s povděkem a souhlasem:
Adam Balcar a Jan Kupka

2

Sněhurka a sedm trpaslíků

Když náhle zemřel král Liboslav, šuškalo se mezi lidmi, že ho otrávila jeho druhá manželka. Je pravda, že se královna zabývala mícháním všelijakých tekutin, mastí a balzámů. Dělávala to však především kvůli sobě. Ve sklepní komnatě měla kouzelné zrcadlo, kterého se každý den ptala: "Řekni mi, zrcadlo, kdo je v zemi zdejší ze všech žen ta nejkrásnější?" Dříve zrcadlo odpovídalo téměř pravidelně": "Ty, královno!" Ale jak plynuly měsíce a roky, čím dál častěji jmenovalo některou jinou ženu. A tu se královna vždycky zavřela a začala zas mí-chat ty své pleťové krémy, pleťová mléka a pleťové masky. Ale co se dá dělat, žádná kosmetika věk nezastaví. Rozhodně však královna nenamíchala manželovi jed, jak tvrdili zlí jazykové.

Po králi nezůstala jen ovdovělá královna, ale také dcerka Sněhurka z prvního manželství. Byla půvabná a milá, každý ji měl rád. Po otcově smrti se ukázalo, že královna vdova vládu nezvládá a že to jde s královstvím od deseti k pěti. Královnu opouštěli rádcové a služebnictvo bralo do zaječích. Nakonec zůstal s oběma ženami jen starý oddaný lovčí. A tehdy se ukázalo, že Sněhurka je nejenom půvabná a milá, ale že se dovede, je-li třeba, také opřít důkladně do práce. Vařila, uklízela a zašívala královně a sobě staré šaty, poněvadž na nové nebyly peníze.

Jednou, když čerpala z hradní studny vodu, jel kolem princ ze sousedního království. Krásná dívka v ošuntělých šatech mu padla do oka, a proto se s ní dal do řeči. Když se dozvěděl, že je královská dcera, slíbil jí, že ji z jejího ponižujícího postavení vysvobodí, a odjel. K splnění svého slibu se však jaksi neměl a dlouho se neobjevoval.

Mezitím na hradě zavládla opravdová bída. Tehdy řekla královna Sněhurce: "Nic se nedá dělat, děvče, musíme se o sebe postarat samy. Já se snad nějak protluču s tím svým bylinkařením, ale ty musíš do služby. Znám od dřívějška trpaslíky, kteří dolují ve skalních nalezištích drahokamy. Mají chaloupku uprostřed lesa na západ odsud. Snad by tě mohli přijmout za hospodyni. Lovčí tě tam zavede."

Sněhurka se nevzpírala a příští den se vydala s lovčím k trpaslíkům. "No, hospodyni bychom potřebovali," připustil jejich zamračený vůdce, "ale bude to jen za byt a stravu." Je to k nevíře, ale i když byli trpaslíci zazobaní boháči, chovali se, jako by neměli ani na sůl. Sněhurka se měla co otáčet od rána do pozdního večera. Vařila, myla stohy nádobí, prala, žehlila, zametala. Večer byla celá rozlámaná, ale nenaříkala. Princ nedával o sobě vědět, ale Sněhurka přesto zůstávala veselá, laskavá a usměvavá. S trpaslíky nejprve nebyla téměř řeč, ale po několika týdnech se už nemohli dočkat, až se budou moci po práci vrátit domů k Sněhurce. Tak si ji oblíbili.

Mezitím se váhavý princ ze sousedního království rozhoupal a vydal se pro Sněhurku. Na zchátralém hradě však zastal jen královnu, jak míchá v kotlíku nad ohněm své lektvary. "Chceš-li se setkat se Sněhurkou, musíš za ní do lesa k trpaslíkům!" řekla mu. A tak zanedlouho zaklepal princ na dveře lesní chaloupky. Sněhurka mu vůbec nevyčítala, že mu to tak dlouho trvalo, než se objevil, a ochotně souhlasila, že se stane jeho manželkou. Přece jenom lepší jeden opravdový princ než sedm lakomých trpaslíků! Trpaslíci se však k jejímu velikému překvapení úplně překonali: ze svých pokladů vybrali pro ni nejkrásnější drahokamy, aby se nevdávala jako chudá holka bez věna. Kdo by to v těch skrblících hledal!

Trpaslíci změnili se.
To by nikdo nečekal.
Škoda, že se nedozvíme,
jak to bylo s nimi dál.
Neříkejme o svých bližních,
že je nikdo nezmění!
Buďme jisti, že Duch svatý
ovládá to umění!

Daniel Henych

Pokračování příště

Reformovaní a novokřtěnci: pozoruhodné vyznání

Pronásledování anabaptistů mělo ve Švýcarsku svůj začátek v Curychu v 16. stol. Felix Manz byl prvním novokřtěncem, který byl roku 1527 utopen v Limmatu.Mezi roky 1527 a 1532 zašlo podobným způsobem pět dalších lidí. Zdá se, že každou připomínku této honby na tzv. úchylkáře a heretiky kantonální církev donedávna ze svých dějin vytěsňovala. Na jižním portálu curyšské katedrály se neobjevuje jméno Manzovo, ačkoliv tento portál (také zvaný Zwingliho) byl dokončen teprve v roce 1939.

Jako poslední by popraven v Curychu Hans Landis roku 1614. Nástupce Zwingliho Henrich Bullinger, autor Druhého helvetského vyznání, a Jean Calvin ospravedlňovali užití násilí proti novokřtěncům s odvoláním na Bibli a církevního otce Augustina. Dnes však jde o to stavět mosty. Jestliže se mluví ve vyznání o zradě Evangelia, vztahuje se toto slovo na nemilosrdné pronásledování novokřtěnců - mužů, žen a dětí -, které ve Švýcarsku trvalo tři staletí. Stojí za zmínku, že v té době Morava platila za zemi mimořádně tolerantní. Útočiště zde našli švýcarští novokřtěnci, hutterité aj. Založili zde tradici tzv. habánské keramiky. Bullingerova formulace o tom, že učení novokřtěnců není biblické, není pro nás už závazná, protože reformovaní na rozdíl od luteránů nemají jedno vyznání, ale hned několik vyznavačských knih.

K. Barth trefně řekl, že význam reformovaného vyznání je právě v jeho nevýznamnosti (Nicht-Bedeutung), v jeho relativnosti, lidskosti, mnohosti, změnitelnosti a pomíjivosti. Není tedy divu, že se před dvěma roky setkali zástupci kantonální církve a mennonité a společně vydali toto prohlášení. Byl již nejvyšší čas říci v této věci odvážné slovo.

Reformované církve a hnutí novokřtěnců jsou odnože téže evangelické větve na velkém křesťanském stromu.Obě jsou dětmi reformace. A přece se jejich cesty hned na počátku rozešly. Curyšským reformačním hnutím jde napříč tragická trhlina a dodneška zanechává své stopy. Popravy, pronásledování a vyhnání mělo hnutí novokřtěnců zlikvidovat. A přece toto hnutí přežilo a dodnes zůstalo živým, čehož nám jsou výmluvným svědectvím potomci novokřtěnců.

Pronásledovaní nezapomínají své dějiny. Zato pronásledovatelé je rádi potlačují. My - zástupci a zástupkyně Evangelicko-reformované zemské církve v Curychu - jsme si dnes vědomi toho, že naše církev do značné míry potlačila dějiny pronásledování novokřtěnců.

Vyznáváme, že tehdejší pronásledování bylo podle našeho dnešního přesvědčení zradou na Evangeliu a že se naši reformovaní otcové v tomto bodě mýlili.

Pevně držíme, že soud Druhého helvetského vyznání o novokřtěncích, které zavrhuje učení novokřtěnců jako nebiblické a zakazuje každé společenství s nimi, už pro nás neplatí a snažíme se odkrýt a posílit to, co nás spojuje.

Uznáváme, že věřící v novokřtěnecké tradici jsou naše sestry a bratři a jejich sbory jsou částí těla Kristova, jehož různé údy jsou spolu spojeny skrze jednoho Ducha.

Vážíme si radikálního přístupu novokřtěneckého hnutí, které jako svobodné společenství rozhodných věřících chtělo být solí země a světlem světa a chtělo přeložit poselství kázání na hoře do konkrétní podoby.

Je na čase přijmout, že dějiny novokřtěneckého hnutí jsou část našich vlastních dějin, učit se z této tradice a v dialogu s novokřtěneckými sbory posilovat společné svědectví Evangelia.

V navázání na reformovanou tradici vyznáváme:

Nepatříme sami sobě. Náležíme Ježíši Kristu, který nás volá k následování a vyzývá nás smířit se s těmi bratry a sestrami, kteří mohou mít něco proti nám.

Nepatříme sami sobě. Náležíme Ježíši Kristu, který nás svým křížem smířil s Bohem a svěřil nám službu smíření.

Nepatříme sami sobě. Náležíme Ježíši Kristu, který mezi námi zbořil zeď nepřátelství a blízké i daleké spojil v jedno tělo.

Den setkání 26. června 2004 v Curychu.
(Pramen: Neue Wege 3/2006)

Přeložil: Milan Opočenský

Aktuálně

Dne 1. dubna 2006 byl do funkce ředitele České biblické společnosti jmenován Mgr. Pavel Novák. Nový ředitel je absolventem Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V době totality pracoval v lesnictví, později v Diakonii Českobratrské církve evangelické. V posledních letech byl regionálním ředitelem Mezinárodní biblické společnosti pro oblast východní Evropy a státy bývalého Sovětského svazu. Pavel Novák je horlivě oddán zvěsti Písma svatého s velmi širokým ekumenickým pochopením. Má bohaté organizační zkušenosti jako manažer, redaktor a má i zkušenosti v oblasti public relations a fundraisingu. Je mu 40 let, je ženatý, otec dvou dětí.

(čbs)

Mezináboženský dialog

V úterý 4. dubna se konal v modlitebně Bratrské jednoty baptistů v Praze na nám. Jiřího z Poděbrad 5. studijní den Ekumenické rady církví v ČR. Ke studiu problematiky mezináboženského dialogu se sjelo 55 zástupců církví a teologických škol české ekumeny z různých míst republiky.

Studijní den zahájil předseda ERC dr. Pavel Černý výkladem na téma „Dialog v Bibli". Bylo ukázáno, že Bůh vstupuje do dialogu s lidmi a dialog byl způsobem života i služby Ježíše Krista a jeho apoštolů. Referát na téma „Možnosti a problémy mezináboženského dialogu" přednesl dr. Pavel Hošek. Jeho teologická práce mířila k novému pojetí tohoto dialogu, které se nevyhraňuje soteriologickým exkluzivismem, inkluzivismem či pluralismem a v oblasti spásy nekřesťanů vede k pokornému agnosticismu. Ze svého hlubokého studia současné světové odborné diskuse ukázal na možnost partikularismu či post-pluralismu, který se nesnaží násilně interpretovat jiná náboženství, ale nechává každému svobodu k sebepochopení a tím i k otevřenému dialogu. Pozornost vzbudil referát profesora Tomáše Halíka na téma „Možnosti a problémy mezináboženského dialogu". Prof. Halík ze svých bohatých zkušeností domácích i zahraničních upozornil na velké možnosti vzájemného obohacení z nejlepších stránek přínosu světových náboženství. Bylo také ukázáno na problémy, které vznikají při komunikaci s lidmi jiných věr, filosofií a kultur. Poslední referát přednesl dr. Zdeněk Vojtíšek na téma „Dialog v oblasti sekt a nových náboženských směrů". V jeho vystoupení se projevilo ovoce dlouholetého monitorování vzniku a vývoje sekt a nových náboženských směrů, které je založeno na pečlivém studiu a otevřeném dialogu. Zd. Vojtíšek představil tato seskupení jako hnutí protestu a ukázal, jak je možné překonávat předsudky a vstupovat i s těmito hnutími do dialogu. Závěrem P. Hošek a Zd. Vojtíšek podali informaci z mezinárodního kongresu světových náboženství za světový mír. Toto setkání se konalo v loňském roce ve Štýrském Hradci a jeho výsledkem byla silná výzva k mírové koexistenci náboženství a ke vzájemnému poznávání jednotlivých tradic. Po každém referátu následovala diskuse, která byla provázena snahou přítomných uchopit celou problematiku bez kompromisů v oblasti křesťanské víry, ale také v duchu Kristova evangelia lásky a zájmu o bližní.

5. studijní den ERC ukázal, že téma mezináboženského dialogu je v době globalizace velmi aktuální a vyžaduje pozornost a studium církví všech křesťanských tradic. Znovu se ukázalo, jak je přínosné studovat důležitá témata ekumenicky. Ekumenicita celého setkání byla podtržena společným slavením svaté večeře Páně, tentokrát podle způsobu hostitelské Bratrské jednoty baptistů. Její předseda Vl. Donát a tajemník J. Titěra byli hlavními celebranty této bohoslužby.

Ekumenická rada církví v ČR

Viktor Fischl: Vy, soudci athénští

„…Sokrates věděl, anebo alespoň tušil, že bude odsouzen k smrti. Přesto však tu teď spal klidně. Ačkoli toho roku překročil sedmdesátku, zdálo se mu o dětství."

Takto začíná Viktor Fischl své vyprávění o životě starověkého mudrce Sokrata ve svém posledním románu Vy, soudci athénští, který vyšel na podzim letošního roku v nakladatelství Paseka. Celý Sokratův příběh líčí na historickém pozadí války peloponnéské, ale čtenář velmi brzy rozpozná, že autorovi nejde o soubor přesných životopisných dat a dějinných událostí především, i když i tady odvedl kus poctivé práce. Se vší úctou k pravdě historické, která je ostatně po dvou a půl miléniích stejně jen nesnadno jednoznačně prokazatelná, ji bez rozpaků, ale s citem propojuje s pravdou literární. Ale ani ta nebude dominantní, stane se jen vhodným doplňkem, vhodnou pomocnicí autorova hlavního záměru. Třiadevadesátiletý spisovatel hledá totiž kořeny pravdy mnohem hlubší, důležitější, než je ona pravda historická či literární. Hledá pravdu, která může oslovit z dávné minulosti svou ověřenou životní zkušeností i naši bolavou současnost. Pravdu přinášející živé, ozdravující poselství člověku třetího tisíciletí. Hledá a nachází Sokratovu pravdu etickou a filozofickou a vyjadřuje ji prostě, srozumitelně, navíc s přehledností téměř didaktickou. Hovoří však zároveň s uměleckou noblesou, s moudrostí sobě vlastní, s jazykovou čistotou, na niž jsme si zvykli, ovšem bez řetězců nádherných poetických metafor, tak typických pro jeho dílo, neboť ty by tentokrát jen zamlžovaly vytčený cíl.

Sokrates před námi stojí nikoli jako nedosažitelný a už snad nezajímavý řecký filozof starověku, jehož moudrost je akademická, nám dnes vzdálená a neužitečná, ale jako prostý člověk s nadčasovou filozofickou zkušeností. *„Jeho směšná tvář s kachním zobákem místo nosu a dobrotivým úsměvem úst táhnoucích se od ucha k uchu, tvář, pro kterou ho sotva kdo bral na počátku rozhovoru vážně, mu postupně, když z těch úst začaly vycházet moudré věty, působila respekt."* A čtenář, procházející v soustředění na stránkách knihy životní osudy mudrcovy, nemá pochyb o tom, že jde o respekt, který přesáhl hranice času. Bosý kameník na straně jedné, výjimečná osobnost, oslovující svým učením, svou pokorou – říkali mu pan Nevím, dokresluje Viktor Fischl -, svým jedinečným, nekompromisním příkladem svou dobu a zároveň celé další generace na straně druhé. Může něco povědět i naší vyspělé civilizaci? Opravdu tolik vyspělé? Nemáme právě ve filozofii a etice skluz, nemáme příliš velké dluhy? Otázky o podstatě demokracie, otázky o podstatě štěstí, otázky vztahu občana a státu, otázky zodpovědnosti jako pilíře lidství v nás, otázky o Bohu, otázky naplně životní cesty nestárnou. Nejsou pro nás dnes naopak všechny až příliš aktuální? S Fischlovým Sokratem na ně můžeme hledat v knize odpovědi.

Sobectví vstupující rozvratně, ničivě do našich vztahů má mnoho tváří. Není to jenom na první pohled dominující boj o moc a postavení za každou cenu, úsilí o bohatství bez ohledů, ale jde také o rádoby běžnou ješitnost, pýchu a mnohé další projevy zvůle a nečistoty, s nimiž je souzeno člověku bojovat. Jak ale hledat cestu dobra, jak vést úspěšný boj se sklonem k nepravosti v nás, jak si uchovat vnitřní čistotu a s ní i vnitřní rovnováhu? Sokrates ví, co je to svědomí, zná božský hlas ve svém nitru, nosí v sobě své daimonion a ještě v hodinách posledních tento osvědčený základní kámen etiky připomíná, odkazuje shromážděným občanům athénským. *„Občane velkého, mocného a moudrého města Athén, nestydíš se kupit bez ustání množství peněz a poct, a dbát tak málo o moudrost, pravdu a o své svědomí, o něž nepečuješ vůbec? A budu ta slova opakovat každému, ať je mladý nebo starý, občan nebo cizinec, obzvláště však občanům athénským, neboť oni jsou moji bratři."*

V závěru románu už nejde o typický sokratovský rozhovor, jak o něm svědčily předcházející stránky. Nyní je čas ukrácen a Sokratův hlas nabývá na celistvosti a intenzitě. Stojí zde jako ten, kdo nahlédl pod povrch věcí, jako ten, kdo zvítězil, i když je mu nespravedlivě souzeno vypít smrtící pohár bolehlavu. Čestně umřít je pro něho neskonale, nesrovnatelně lepší, než žít s potřísněným či uspaným svědomím. *„Nejde o to, jak se vymknout smrti, nýbrž jak uniknout nepravosti, která běží rychleji než smrt. Já jsem už starý a i pomalejší z běžců mne předběhnou. Moji žalobci jsou rychlí, a přesto je předhonila nepravost, nejrychlejší z běžců. Odcházím odsud odsouzen vámi. Ale i oni odcházejí potrestáni, neboť si odnášejí pečeť ničemností a nepravostí …"* Dobro a zlo – dva skalní životní milníky. Člověku byla dána do rukou jedinečná možnost svobodné volby mezi nimi. Tíha i nádhera tohoto svěřeného úkolu vyzývá každého jedince k zodpovědnosti za běh světa, a to je i odkaz Sokratův.

Milada Kaďůrková

Představitelé německých církví v ČR

Ve dnech (18. –23. dubna 2006) pobývala v Praze v ČCE významná delegace z Německa. Zastupovala církve z Porýní, Hesenska-Nasavska a Bádenska. Všechny tři církve jsou již několik desítek let partnerskými církvemi Českobratrské církve evangelické. Cílem návštěvy bylo seznámit se se současnou situací církví v ČR, poznat blíže vývoj církevní práce po roce 1989 a plánovat další spolupráci.

Delegaci vedl Nikolaus Schneider (59), duchovní představitel **Evangelické církve v Porýní**, která je s cca 3 miliony členů druhou největší evangelickou církví v Německu. Prezes Schneider je zároveň členem Rady EKD (Evangelické církve Německa), což je nejvyšší správní orgán všech německých evangelických církví. Představitelem Porýnské církve je od r. 2003. Zabývá se také otázkami sociální etiky a vztahem mezi církvemi a společností. Porýnskou církev zastupoval i vrchní církevní rada pro ekumenu Wilfried Neusel s manželkou a zemský farář Hans-Peter Friedrich, který má na starosti vztahy s evropskými církvemi.

Evangelickou církev v Hesensku-Nasavsku zastupoval v delegaci vrchní církevní rada pro ekumenu Walter Schneider a referentka pro Evropu Mechthild Nauck. Církev má 1,8 mil. členů ve 1 180 sborech.

Evangelickou církev v Bádensku zastupoval vrchní církevní rada pro ekumenu a diakonii Johannes Stockmeier s manželkou a církevní rada pro ekumenické vztahy Susanne Labsch. Tato evangelická církev vykazuje 1,3 mil. členů. Hostem delegace byl farář Andreas Hess, referent pro Evropu a Asii v HEKSu – HEKS je Pomocné dílo evangelických církví ve Švýcarsku. S touto organizací ČCE už od roku 1946 úzce spolupracuje.

Delegace se sešla se Synodní radou ČCE, navštívila UK ETF, vedla rozhovory s kardinálem Vlkem a s německým velvyslancem panem Elfenkämperem. Při ekumenické recepci byla oslovena dr. Pavlem Černým, předsedou Ekumenické rady v České republice (ERC). Na programu byly návštěvy stavby sborového domu v Praze-Jižním Městě, Střediska Diakonie Marta v Čáslavi a hospicu ve Valašském Meziříčí. Na návštěvu konservatoře ČCE v Kroměříži navázala návštěva sborů ČCE v Brně, kde prezes Schneider a dva další hosté v neděli 23. 4. kázali. Návštěvou Brna pobyt skončil.

(gr, ib)

Pozvánky

O Mistru Jeronýmovi Pražském, o velikém přátelství, jehož velikost neodvál čas, nám bude v sobotu 27. května ve 14.30 h opět ve sborovém domě ČCE v Lysé n.L. na nám. B. Hrozného vyprávět Mgr. Miroslav Frydrych, em. farář z Kolína. Zveme k účasti.

Kostnická jednota
místní odbor Lysá n.L.

Historická společnost VERITAS dává na vědomí všem zájemcům, že na duben a květen 2006 připravila k distribuci první vydání **Edice tolerančních přihlášek z let 1781–1782. Jde o svazek: země Čechy, kraj 4 Mladá Boleslav**

Svazek je rozšiřován elektronicky – volně ke stažení na webové adrese http://veritas.evangnet.cz.

Elektronickou verzi zasíláme též na CD–ROM. Zájemci o tištěnou verzi si ji mohou pomocí jednoduchého formuláře rovněž objednat. Formulář je k dispozici na výše uvedené internetové adrese, nebo si o něj napište na tuto adresu:

Miroslav Soukup (jednatel), Sídliště 1436/17, 289 22 Lysá nad Labem; případně email: veritas@evangnet.cz.

Oznámení

ThDr.Bohuslav Teplý,
farář Českobratrské církve evangelické zemřel 14. dubna 2006 v Pečkách ve věku 90 let. Působil ve sborech v Mořkově-Štramberku, Leskovci, Sázavě, Chvaleticích a Pečkách.

Tomáš Teplý

Televize

7. května ČT 1

Cesty víry - 14.10
Farnost uprostřed města
Připravili P. Chovanec a F. Schildberger
Farnost, kterou založili již před 650 lety Lucemburkové, je dnes jedním z živých míst církevního společenství ve středu Brna. Lidé nechodí pouze do kostela, ale aktivně se podílejí na liturgii a životě různých aktivit, jako jsou dva pěvecké sbory, komunita Emanuel, farní kavárna a mnohé jiné .

Křesťanský magazín - 14.30
Radosti a strasti života víry.
Uvádí P. Oppeltová

Hledání ztraceného času - 14.45
Cesta domů
Připravili K. Čáslavský a P. Vantuch
V roce 1947 byl v našich kinech uveden dokumentární film „Cesta domů", který vyprávěl o našich pozemních jednotkách ve Velké Británii – o jejich výcviku, jejich podílu na osvobození francouzského přístavu Dunkerque a nakonec o slavném návratu do Prahy.
Původně barevný film se dochoval jen v černobílém provedení. Ale některé originální záběry se podařilo nalézt a vrátit je na původní místo.

Sváteční slovo - 17.50
Martin Staněk - Neděle - svátek odpočívajících.

Edice tolerančních přihlášek přináší systematicky utříděné prameny o průběhu prvního roku po vydání tolerančního patentu, včetně jmenných přihlášek k evangelické víře. Využijí ji například rodopisci nebo historikové zaměřující se na tuto nedílnou část dějin naší země. Neměla by chybět v žádné historicky zaměřené vědecké knihovně.

Výbor historické společnosti VERITAS

Bohoslužby

7. 5. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

16/2006

10. května 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Obnova církve
Josef Veselý

Chudáci muslimové?
Dan Drápal

Sto rokov evanjelickej piesne v slovenskom jazyku
Peter Komrska

Bible a počty
Ilja Herold

Západní civilizace – sami proti sobě

Mám přítele. Žije v naší zemi, má poměrně slušné postavení, celkově vzato nežije se mu špatně. Mimo jiné odebírá mé články a dosti často na ně reaguje. Jeho reakce většinou obsahují námitky, někdy proti mně, ale ještě častěji proti Spojeným státům, Izraeli, a - zdá se mi - zejména demokratickým státům. Polemizujeme spolu už dlouho. Přitom věci, které kritizuje, nejsou nereálné a skutečně kritiku zasluhují. V tom problém nevidím. Nikdy jsem ho ovšem neslyšel kritizovat Severní Koreu, Írán, Saddáma Husajna či Miloševiče. V diskusi sice uzná, že to s nimi není nebo nebylo zcela v pořádku, nicméně hlavní kritika je vždy nasměrována na Západní civilizaci.

Vzpomínám, s jakým nadšením byl kdysi v Praze přivítán Bush starší. Možná si připadal jako ve snách. Tehdejší Československo, které se právě oklepávalo z komunismu, bylo jednou z velmi mála zemí, kde se protiamerické nálady téměř neprojevovaly. Dnes už to ovšem není pravda a značná část veřejného mínění je podobně protiamerická jako v západní Evropě.

Mám za to, že tento fenomén není ničím novým. V podstatě jsem se s ním v jisté podobě již setkal – ještě za dob temného komunismu. V letech 1964 – 1969 jsem měl možnost cestovat po západní Evropě. Pak mi komunisté na několik let sebrali pas a poprvé jsem se (jakoby zázrakem) dostal v roce 1986 do Rakouska, když jsem dostal možnost navštívit tam svou dceru.

Při svých cestách v šedesátých letech i při oné cestě do Rakouska v letech osmdesátých (bylo to právě ve dnech černobylské tragédie) jsem na Západě diskutoval s kdekým. V šedesátých letech jsem byl také levičák a vzpomínám si, jak jsem se v říjnu 1968 účastnil nepokojů na Universitě v Berkeley v San Franciscu.

Už tehdy jsem nemohl přehlédnout určitý odpor, který měli západoevropští a američtí levičáci vůči vlastním zemím, a shovívavost ke komunistickým režimům, o nichž jsem – byť tehdy ještě v jistém smyslu levičák – dobře věděl, že jsou mnohem horší než režimy, v nichž žijí oni. Také jsem hodně četl, a tak mi neuniklo, že i význační evropští intelektuálové už ve třicátých letech zavírali oči před svědectvími o zvěrstvech dějících se v tehdejším Sovětském svazu, zato vehementně bojovali proti svým vlastním relativně demokratickým vládám. Mám za to, že nyní jakási „blbá nálada", abych použil velmi případného pojmu, s nímž kdysi přišel Václav Havel, panuje ve většině demokratických zemí.

Jedna ze silných stránek demokracie je, že menšiny jsou v ní do jisté míry chráněny. Že jste v demokratické zemi, poznáte mimo jiné podle toho, že se v ní setkáváte s lidmi, kteří kritizují vlastní vládu a nic se jim nestane. Nevyhodí je z práce, nezavřou je do vězení. Tato kritika může pak vládě pomoci se zlepšit – pokud je to ovšem kritika konstruktivní a oprávněná.

V posledních desetiletích jsme však svědky zvláštního stavu. (Nejsem si jist, zda se jedná o skutečný posun, protože si nepamatuji, jaká byla situace před padesátými lety minulého století.) Vládu jako by kritizovala většina ne-li obyvatelstva, pak tedy lidí zajímajících se o politiku a přemýšlejících o světě. U nás se slovo „vlastenectví" postupně stává majetkem extrémní pravice. Panuje totální nedůvěra vůči autoritám a vládám – a čím mocnější země, tím větší nedůvěra k její vládě. Když dnes mluvím s Američany, jsem až zaražen, s jako zavilostí se vyjadřují o Georgi Bushovi. Kladu si otázku: kdo ho vlastně volil?

V poslední době mám z těchto postojů stále větší strach. Myslím si, že jsou zpozdilé, a pokusím se vysvětlit, proč. Jsem už starší člověk a ačkoli jsem nikdy nebyl historikem, dějiny mě zajímaly vždy. Všiml jsem si, že ve světě (před novověkem bychom ovšem museli říci: ve známém světě) zpravidla existovala určitá velmoc, která celému světu dominovala. V určitých obdobích se vytvářela jakási rovnováha velmocí, které spolu soupeřily, než zpravidla jedna z nich převážila. Taková rovnováha existovala kdysi ve starověku mezi Egyptem a státem, který právě vévodil oblasti Mezopotámie. Patrně existovala nějakou dobu mezi Římem a Kartágem. Jistě existovala v padesátých až sedmdesátých letech minulého století mezi USA a Sovětským svazem.

Tyto velmoci zacházely s porobenými národy s menší či větší brutalitou. Myslím, že v dějinách existovaly pouze dva případy, kdy se vítězové chovali k porobeným natolik slušně, že si porobení nemuseli stěžovat. Bylo tomu tak v době expanze Římské říše (zejména na východ) na počátku našeho letopočtu, a pak to bylo v době expanze Spojených států po druhé světové válce.

Mám za to, že právě v naší době kulminuje stav, kdy se maximálnímu počtu lidí daří dobře jak po stránce

Dokončení na str. 3

14. května uplyne 690 let od narození „otce vlasti" Karla IV.

Církev jako most ke Kristu

Naše víra se vztahuje k Ježíši Kristu. Když se naplnil čas, poslal Bůh svého Syna, aby zachránil všechno stvoření. Stalo se to za dnů císaře Augusta. Celé lidstvo dostalo nové směřování, k životu. Označujeme svá léta slovy "po Kristu". Kdo nevěří ve spasitelný význam Ježíše Krista, musí se spokojit s "naším letopočtem" (n.l. - bez Krista). Jsme zvláštní lid: jednomu početí a narození, jedné smrti o Velkém pátku dáváme zvláštní význam, vyzdvihujeme je z pomíjivosti. Vyznáváme, že Ježíš Kristus byl vzkříšen do nového života. Toto vzkříšení svítí do života věřících jako světlo do temnot.

My, kteří žijeme v 21. století, nemůžeme zapomenout, že jsme poznali život, smrt a vzkříšení Ježíše Krista díky církvi. Historická věda se snaží zachovat minulé děje, aby nezapadly v zapomenutí. Píše o nich do knih. I církev vytvořila knihu, jejíž obsah sděluje zvláštním způsobem, kázáním. Jím předává své poznání víry v Ježíše Krista. Kázání je její prvořadý úkol, totiž jediný. Aby byla církví, musí kázat. Pokud káže, je historickým pokračováním Božího zjevení v Kristu.

Slýcháme a také to říkáme, že církev káže Boží slovo. To je správné, rozumíme-li pod Božím slovem víc než slovo. Samými, pouhými slovy nelze totiž obsáhnout celého Krista. Na brněnském betlémském kostele je nápis „My kážeme Krista". Je to poněkud okleštěný citát z 1K 1,23. Apoštolovi velice záleželo na tom, aby kázal Krista ukřižovaného. V jeho kříži viděl naplnění jeho cesty za člověkem. Spolehni se, člověče, Kristus nejen kázal, ale položil svůj život za tebe a za mnohé. Církev, tvůj sbor, je tím místem, po němž evangelium o Kristu přichází až k nám. Odtud, ze sboru Kristových bratří a sester, proniká do světa a stále se světu připomíná.

Ti, kdo Kristovým jménem mluvili, s důrazem upozorňovali, že "nekáží sami sebe": „Nezvěstujeme sami sebe, ale Krista Ježíše jako Pána"(2K 4,5). Tak od začátku církev stanovila normu křesťanského kázání. Ne každé kázání je Božím slovem. Církev dala kazateli do rukou Bibli, Starý a Nový zákon. To, co se tam událo, bylo povýšeno jako jediné a jedinečné, jako norma. Kázání apoštolů Petra a Pavla, Jakuba a Jana zůstávají po všechny věky normou všech dalších kázání. Každé nedělní kázání, které chce být Božím slovem, podléhá této normě. Nestačí, aby kazatel měl v rukou Bibli a něco z ní přečetl. Nejde také o to, aby z ní co nejvíc citoval. Jde o to, aby duch a život prvotní církve zůstával normou, vzorem pro život církve v každé době. Apoštolská kázání svou růzností odpovídají těm, kdo by se chtěli spokojit jen s tím, co čtou v Bibli a odmítali každé další kázání. Ačkoliv bych si dovedl představit církev, kde by se četla jen kázání biblických

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 14

IV.

„A Hospodin vysadil zahradu
v Edenu na východě
a postavil tam člověka,
kterého vytvořil..."
(1M 2,8)

Ráj. Toto slovo si udrželo svoje místo ještě i v našem nenáboženském slovníku. A třebaže nám není k dispozici přesný popis toho, co ráj je (protože i tady platí omezenost a zkreslenost všech našich materializujících, popisných představ), vybaví se nám se slůvkem ráj to nejkrásnější, o čem bychom jen chtěli snít.

Naše sny bývají v tomto ohledu pestřejší než střízlivé vyprávění biblické. V Bibli se slovo „ráj" vyskytne jen řídce. A jeho nejvlastnější význam, jak uvádí i druhá kapitola Geneze, je *zahrada,* zahrada Eden. Eden je hebrejsky *příjemnost*, místo mimořádné, krásné, milé... Hlavně městský lid dokáže ocenit příjemnost a vzácnost obyčejné zahrádky. Právě to příjemné a vzácné dává člověku Pán Bůh k bydlení. Člověk dostává pro svůj pozemský život ráj.

Svět nám darovaný z Boží ruky poskytuje ohromné podmínky pro život. I odtud vyplývá krásné povzbuzení: svůj život na zemi nehodnoť jen jako svízel a dřinu, jako něco málo hodnotného a nedůležitého, ale objevuj i ve svém pozemském životě rysy Božího ráje. Život s nejkladnějším, nejvděčnějším předporozuměním, s viděním toho, co je cenné a ušlechtilé - v tom jsou základy zdravé biblické životní „filosofie". A ještě jedno k tomu neodlučně patří: *„Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady Eden, aby ji obdělával a střežil."* Znovu se to tady opakuje. Ano i obdělávání a střežení je nezbytné. Ráj - to jsou dokonalé předpoklady života, které je nutno opatrovat. Ráj je možno i ztratit, i druhým ho vzít... A ze zahrady Eden, z toho nejkrásnějšího místa ve vesmíru, které dal Bůh lidem k životu, udělat spáleniště, bitevní pole, skládku... místo, kde vládne napětí, svár a nedůvěra. Ráj je potřeba *obdělávat a střežit*. Chce to nasazení, odpovědnost a práci.

Už jsme si i trošku výše pověděli, že není počinem nejšťastnějším pokus, jenž by chtěl příliš popisně zachytit, definovat ráj. Jak by bylo možné odpovědět třeba na otázku, kde že ten ráj vlastně doopravdy byl? To bychom někdy rádi zas takto předmětně, třeba zeměpisně věděli. Jezdilo by se tam na zájezdy a na rekreační dovolené. Prodávaly by se tam cukrovinky, párky v rohlíku a zaručeně pravá rajská jablíčka.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Gamalielova otázka

Text: Sk 5,34-42. Čtení: Sk 5,17-33

Někdy se zdá, že hlavním televizním pořadem jsou reklamy. Nemám je rád, mám při nich pocit neodbytné masáže, cítím se manipulován do postojů a názorů, které mi nejsou vlastní. Občas se však reklamě nevyhnu: „Chcete mít sportovní vypracovanou postavu?" Zasměji se, opravdu nechci. „Chcete dosáhnout na rodinný dům v klidu a zeleni?" Ani to není můj sen. „Rádi byste na dovolenou do teplých krajů s palmami a mořem?" Nikoli, jedu stanovat na Šumavu. Nakonec mi ze všech reklam utkvěla jediná otázka: chcete? Nechcete to, nechcete ono, co tedy chcete?

Každý tuto otázku řeší. Co chceme? Zdraví a klid, dobré jméno, slušné živobytí i slušné sousedy, pocit bezpečí a přátelství a lásku, alespoň některých. Máme-li děti, chceme, aby našly dobré uplatnění, byly šťastné, abychom my i ony žili ve společnosti, kde bude platit zákon, spravedlnost, morálka.

A snažíme se. Pracujeme, řešíme problémy, vychováváme. Někdo je silnější a aktivnější, jiný spíš zápasí s nedostatkem času, sil nebo nápadů. Dětem dáváme, co můžeme a čeho jsme schopni. Oblékneme je, nasytíme, dáme tolik lásky a tak, jak umíme. Rozvíjíme jim vzdělání, zájmy, navštěvují různé kroužky, učí se jazyky, možná přidáme i nějakou tu pomoc známostí a přímluvou. Někdy posíláme děti do kostela - v neděli, někdo i ve všední den; ve srovnání s celkem je nás málo, ale přece.

Jsou i takoví, kteří se snaží hodně, ze všech sil. Bojovní, neúnavní propagátoři myšlenky, polemici, aktivisté. Některý publikuje, jiný protestuje, ten vytváří fondy, jiný zakládá občanská sdružení. Každý má nějakou myšlenku, již považuje za dobrou, někdy za jedinou, někdo ví, že ji vytvořil, jiný ji považuje za vnuknutí. Někdo bojuje za čistotu ovzduší, jiný za zisky betonové lobby, ten za práva homosexuálů, někdo za národ proti multikulturní společnosti, jeden pro sjednocení Evropy, jiný proti němu, jeden za uvolnění příliš zkostnatělé církve, jiný za upevnění příliš liberální - téže církve. Pak stojí proti sobě, často v hlubokém nepřátelství.

A všichni chtějí klid, radost a dobré zdraví, slušné živobytí i sousedy, spravedlivou společnost pro sebe i pro své děti. Výsledkem jsou napětí, konflikty, někdy nenávist, bolesti, stres. Naprostý opak původního chtění všech. Naše chtění nás postavila proti sobě.

Epizoda ze života apoštola Petra by nás pro srovnání nenapadla. Stalo se to dávno, máme o tom jen kusé zprávy. A hlavně - s apoštolem, biblickou postavou, pro podstatnou část křesťanů světcem, k němuž se modlí, by nás nenapadlo se srovnávat. Proč ne? Teď je v situaci podobné naší! Se svými bratřími a se svým poznáním stojí proti náboženským představitelům země a je tu napětí. Obě strany něco chtějí, a hůř: obě strany mají své myšlenky za Boží dar, oba tábory se modlily, dokonce k témuž Bohu; a stojí proti sobě jako nepřátelé, funguje tu i násilí. Apoštol chce zvěstovat evangelium o Ježíši Kristu, má z Božího vedení potvrzeno, že je to správné, že to dělat má i musí. Kněží chtějí apoštoly kazatele umlčet, protože z Božího zákona vyčetli, že je hřích vydávat se za Boha na zemi, jak to dělal Ježíš, o němž kážou. Obě strany dovedlo jejich poznání k tomu, oč teď usilují. A bojují spolu.

My o tom čteme a nahlížíme své problémy. Ne, nechceme domy ani vypracované postavy, jen klid a spravedlnost, právo a jakž takž živobytí. Co nám k tomu může dát Písmo svaté, evangelium, víra, církev? Co může Bible, církev, víra dát našim dětem? Co nás přiměje, abychom věnovali čas i síly, kapacitu „Božím věcem"? Co chceme?

Teď povstává další postava, Gamaliel. Je to farizeus, zbožný znalec Zákona. Má velkou autoritu, na jeho slovo ostatní dají. Kdyby Gamaliel řekl slovo, apoštolové by byli ukamenováni. Jenže on položí jinou výchozí jistotu: „Nechcete přece bojovat proti Bohu."

Tak Gamaliel naši otázku z reklamy, totiž „co chcete", nasměruje velmi hluboko: přece nechcete bojovat proti Bohu? Zní nám to možná cize, ale to je docela přesně pokračování naší otázky! „Co chcete" opravdu, do hloubky, „co chceme" tak říkajíc tváří v tvář své konečnosti, „co chceme," abychom se jednou za svůj život nemuseli hanbit my nebo ti, kteří nás budou oplakávat? Už jsme opustili banality vypracovaných postav a módy „in", ale co chceme? Začněme odjinud: co je svět? Má nějakou jednotící myšlenku? Neodpovídejme snadno a rychle! Zkusme to opačně: panuje světu a životu člověk, já, druhý, mocenské špičky? Nikoli, říká i prostá zkušenost. Vládne náhoda? To už zní věrohodněji, ale velmi beznadějně, podobně jako blíže neurčený „osud". Přírodní zákony, jiné zákony? Ty známe jen trochu a naše zjištění není vždy spolehlivé a nikdy ne úplně. A vždycky, úplně vždycky se naše poznání stejně opírá o důvěru, spolehnutí, o nějakou víru. Tak tedy: jestliže věříme, že svět je dobrý, i když složitý, jestliže věříme, že celkové jeho směřování není bezprizorní a nahodilé, jestliže tušíme nějakou sílu lásky, pak jsme velmi blízko Bohu. Ač třeba nejsme křesťané, už vůbec ne členové církve, jsme takto, ve své víře a naději blízko Bohu Starého i Nového zákona, Otci Pána Ježíše Krista i Duchu svatému.

Pak „bojovat proti Bohu" znamená opak, totiž spoléhat pouze na sebe, mít za pána světa sebe, náhodu, osud nebo přírodní zákony kombinované chaosem a nahodilostí. „Bojovat proti Bohu" pak znamená povýšit vlastní „co chci" za jediné, co určuje mé kroky, co mě motivuje.

Gamaliel ukazuje cestu opačnou: vede posluchače, aby své kroky podřídili - komu? Hospodinu, Bohu. Jak? Jak ho poznám? Zůstaňme zase skromní, i k tomu vede biblický Gamaliel. Kroťme svou radikalitu, tvořivost a lví bojovnost. Dějiny ukážou. Jestli to, s čím bojujete, je Boží dílo, udrží se a nic je nezmůže. Je-li to dílo jen lidské, padne. Dokladem jsou pro Gamaliela dva příklady, nějací Theudas a Judas (Juda, Jidáš) Galilejský, nábožensko-političtí radikálové, sektáři.

Co z toho vyplývá pro naši otázku? Co chceme, jsme řekli hned na začátku. A nechceme bojovat proti Bohu. Ať jsme křesťané nebo ne, cítíme relativitu lidské vůle, vědění a rozhodování. Připsat vládu náhodě nebo osudu je pod naši úroveň. Chceme prostě dobrý život, pravdivý, smysluplný, snad spokojený a radostný.

Protestantská etika očima náhodného návštěvníka bohoslužeb?

Ačkoliv jsem členem jiné církve, tak již několik let se zájmem sleduji aktivity evangelického sboru v Lounech. Ze zajímavých akcí mohu uvést například hojně navštěvovanou výstavu betlémů, varhanní koncert bratra Kocourka z Německa, ekumenickou biblickou hodinu s mexickým misionářem bratrem Bernardem, besedu o misijní práci ČCE mezi Romy na Slovensku a v neposlední řadě vánoční divadelní hru *„Mé oči viděly Tvé spasení"*, kterou pod vedením místního duchovního nacvičila zdejší mládež.

Jsem také rád, že lounský farář mgr. Tomáš Pavelka odmítl prohlášení Spolku evangelických kazatelů o podpoře zákona o registrovaném partnerství. V této souvislosti se domnívám, že ne náhodou v Lounech existuje dětský klub a pravidelné setkávání mládeže. Vždyť právě obavy o mravní výchovu následujících generací jsou vzhledem k této právní úpravě podstatné. Myslím si, že je velmi důležité, aby dospělí šli v tomto směru příkladem.

Nedávno jsem spatřil dvě přibližně patnáctileté dívky držící se za ruce jako milenci. Pomyslel jsem si, že se jedná o nějakou hru, jakýsi nácvik na kluky. Ale má dcera záhy prohlásila: *„Ten svět se, tati, kazí docela rychle!"* A vskutku, není divu. Vždyť mladí dnes mohou sledovat pořady typu reality show, které prezentují homosexualitu jako zcela normální. Státní legislativa jim to posvětila výše zmíněným zákonem, takže nezbývá než s hrůzou očekávat, kdy se dostaví patřičná změna učebnic biologie či sexuální výchovy.

Co mě však jako pozorovatele protestantismu zaráží, je zřetelný odklon některých liberálně laděných evangelíků od Písma. V mých utkvělých představách stále převládalo vědomí, že Hus, Luther, Kalvín, Wesley a další podnítili vznik tohoto typu církví zejména z důvodů snahy o duchovně intenzivnější život podle Ježíšova poselství. Domnívám se, že věřící by měli usilovat o poznávání Pravdy a podle toho také jednat. Pokud se tak neděje, hrozí církvi zesvětštění. Lidé ze světa totiž neuznávají za dobré poznávat Boha, a proto je Bůh vydává jejich zvrácené mysli, aby dělali, co se nesluší. (Ř 1,28)

Podle deníku iDnes Církev českobratrská evangelická přivítala ústy svého synodního seniora Joela Rumla legislativní úpravy soužití osob stejného pohlaví. Necítím se povolaný tento názor komentovat, spíše bych raději připomněl jiné prohlášení tohoto vrcholného představitele evangelíků v Českých zemích: *„Manželství považuji za jedinečnou příležitost k odhalování všech krás života. Proto se domnívám, že nejlepší zázemí pro růst dítěte poskytuje uctivé, láskyplné a věrné soužití muže a ženy."*

A tak mě napadá, zda křesťané by neměli právě úctou k svátostnému charakteru manželství svým příkladem ukazovat světu Lásku a Pravdu. Zároveň si kladu otázku: *„Kdo jiný než církevní společenství má uchovávat tradiční etické hodnoty, tak aby je bylo možno předávat a oživovat?"*

Ing. Ivo Kraus

Karel IV. a reformace

14. května uplyne 690 let od narození jednoho z našich nejvýznamnějších panovníků Karla IV. Jeho význam zhodnotil už nad jeho rakví Vojtěch Raňkův z Ježova, mistr pařížské Sorbonny, který ho nazval "otcem vlasti". Toto označení mu zůstalo i v našich pozdějších dějinách. Jeho doba byla vždy vnímána jako velké období českých dějin, a to v oblasti politické, kulturně–historické i duchovní, i když ne vždy se kladl stejný důraz na všechny tyto aspekty. Málo se mluví o jeho vlivu na reformaci, i když to byl právě on, kdo přivedl do Prahy Konráda Waldhausera a ve svých službách zaměstnával Jana Milíče z Kroměříže, který ho dokonce jako podkancléř doprovázel v letech 1360-62 na jeho cestách po říši. Jan Milíč z Kroměříže, zvaný „plamenný kazatel", volal po vnitřní obnově církve, útočil na církevní hodnostáře i církevní řády a byl přitom přesvědčen, že příchod antikrista je nevyhnutelný (v roce 1366 dokonce za antikrista označil samotného Karla IV., za což byl pak krátce vězněn). Je tedy nepochybné, že jeho kázání měla na zbožného Karla IV. jistě vliv.

(noe)

Církev jako most ke Kristu

Dokončení ze str. 1

apoštolů, nedovedu si představit církev, která by kázala bez biblického základu. Církev bez Bible by nebyla církví, ale pouhým spolkem bez základu, pouhou smyšlenkou.

To však člověka napadne, když shledává, jak Bible postupně ztrácela své někdejší postavení u domácího stolu. Drží se tam s příručkou Na každý den, kterou si však opatřuje jen zlomek našich domácností. Mějme však naději, že tak jako si Bible udržela své místo na kazatelně, jež bylo v minulých staletích ohroženo, udrží si své postavení i u našeho stolu. A ještě víc: Mějme naději, že pocit prázdnoty a nesmyslnosti, který se přelévá ze světa do církve a do našich domovů, nám pomůže otevírat uši a duši pro Boží slovo a nastane čas, kdy služba církve a Božího slova bude dychtivě přijímána jak v našich sborech, tak ve světě. Zatím záleží na každém z nás, abychom se nestyděli za evangelium Kristovo a pomáhali svým svědectvím víry lidem kolem sebe, aby se i oni vydali cestou za Ježíšem a nalezli v církvi dočasný domov, kde dostanou najíst a napít z kázání Božího slova.

Církev nezahyne. O ni se nemusíme bát. Je jako nedobytný hrad, naplněný vším nebeským zbožím, totiž těmi dary, které Bůh vložil do svého Syna. Všechna ta dobrodiní jsou k nalezení v Bibli, již Bůh poskytuje všem lidem. Lidé vědí, že je tu církev a že je tu Bible, z níž se v kostele káže Boží slovo. Toto vědomí je však do kostela nepřivede. A když už se stane, že ze zvědavosti nebo z jakési povinnosti překročí jeho práh, zůstávají pouhými diváky dějství, které se jich netýká. Třeba tam slyší kázání o zjevení Boha v hořícím keři, které změnilo Mojžíšův život, nebo o světle, které oslepilo Saula před Damaškem a učinilo jej apoštolem pohanů. To všechno jsou pro diváka v kostele dávno minulé děje, jež žádný člověk nepřijme sám ze sebe jako zjevení pro sebe. Musí tedy existovat ještě jiný prostředek, jímž se Boží dary, jež Bůh vložil do Krista, dostanou až k nám do srdce. Tradice (církev, Bible, kázání) na to nestačí.

Pokud žijeme bez Krista a mimo Krista, jeho život, utrpení a láska nemají pro nás význam. Musíme se s Kristem spřátelit, musíme ho obléci, jak řekne apoštol, jinak nám nemůže patřit nic, co je jeho. Musíme v něho uvěřit. "Mějte víru v Boha. Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno, a budete to mít" (Mk 11,22.24). Z těchto Ježíšových slov je zřejmé, že víra není nic náhodného jako štěstí. Je to bláhová pověra, velmi rozšířená, že o víru není třeba usilovat, buď je nebo není, podobna té houbě, které se v jižních Čechách říká "bez práce". Našemu usilování o víru přichází vstříc Duch svatý, jehož tajné působení změní srdce člověka, jenž pak svou víru nepřisoudí sobě, ale Duchu svatému: Dar je to Boží!

O ten se starejme. Vy ještě nevěříte v Ducha svatého? On se nám ozývá tichým klepáním, ale my ho nechceme vpustit. Docházíme k tomu, že si znevážíme církev i sami sebe. Upadáme ve svém vězení až na dno svého osamocení. Ale to ještě není náš konec. Bůh pro nás připravil záchrannou síť. Poslal svého Syna, aby zachránil zatvrzelé hříšníky. Ustanovil svou církev, aby v kázání předávala slovo záchrany a nového života všem, kdo chtějí slyšet. Jim pomáhá Duch svatý, aby se jim kázání proměnilo v slovo Boží.

Josef Veselý

A křesťanství, víra, církev - je to dobrá cesta k tomuto cíli? My, kteří jsme v církvi vyrostli, známe ji a máme ji za svou, řekneme „jistě" a myslíme to vážně. Víra a církev patří nedílně do našeho myšlení i našeho programu.

To nejsou otázky roduvěrného evangelíka, ale jsou to otázky dnešního člověka, pokud o křesťanství někde zavadil. Ale ani křesťanům neuškodí, když znovu promyslí svou víru ve světle otázky inspirované reklamou „co vlastně chceme".

Tak tedy: věřím, že církev je Boží dar. Věřím s Gamalielem, že jedním z Božích darů je Boží lid, totiž ti, kteří věří, že svět je dobrý, i když složitý, a že jeho celkové směřování není beznadějné, bezprizorní a nahodilé, ti, kteří tuší sílu Boží lásky. Věřím, že Pán světa i mého života, jímž není osud, náhoda ani nikdo z lidí včetně mne samého, tedy že Pán světa tu chce mít ty, kteří spolu mluví, komunikují, sdílejí svou víru a chtějí se o ni rozdělit s ostatními. Tak věřím, že církev je Boží dílo.

Tuším, že církev je i lidské dílo, a to velmi lidské, člověčí. Tuším, že mnoho z toho, co považujeme za neměnné učení, ba i posvátné pravdy, jsou lidské nápady, často bizarní, a lidské záměry, často mocenské a ziskuchtivé. Věřím, že mnoho z toho, co církev chce, má, drží nebo vyžaduje, za pár desítek let nebude nebo podstatně zvětrá a zchátrá. Možná se společenství křesťanů za sto let nebude jmenovat „českobratrská evangelická" a možná ani ne „římskokatolická", ač svou církev i její největší sestru mám docela rád.

Pavel Klinecký

(zkráceno)

Západní civilizace – sami proti sobě

Dokončení ze str. 1

ekonomické, tak z hlediska osobních svobod a možností. Takový stav nikdy v dějinách nebyl a mám obavy, že patrně už nikdy také nebude. Rád bych se mýlil.

Čím to, že je tolik lidí nespokojených, přestože si žijí na velmi vysoké životní úrovni a těší se všemožným svobodám?

Mám na to určitou odpověď jako křesťan, ale tu zde pouze naznačím. Je to proto, že nedokážeme být vděční. Jelikož jsme ztratili vztah k Bohu, začali jsme si myslet, že na všechno máme nárok. Že máme nárok na blahobyt, na svobodu, na demokracii, na lidská práva, na vzdělání, na zdravotnictví…Jakmile ale začneme k životu přistupovat z hlediska nároku, budeme plošně nespokojení i bez ohledu na míru blahobytu, pohodlí i svobody. To by ale bylo na jiný článek, a tak mi dovolte, abych se vrátil k politice.

Na stav věcí se můžeme dívat z hlediska absolutního či z hlediska relativního. Z hlediska absolutního naše vláda – podobně jako žádná jiná vláda, až už demokratická či jiná – nemůže obstát. Bují korupce. Politické strany slibují nesplnitelné. Romové jsou diskriminováni. Vládne tu skrytý, tu zjevný rasismus. Policie je neschopná. Soudy jsou pomalé a nespravedlivé. Z hlediska absolutního je americká zahraniční politika naprosto nemožná. Měří dvojím metrem. Podporuje diktátorské režimy. Zasahuje vojensky na opačné straně zeměkoule. Nadto je značná část amerického obyvatelstva geograficky, historicky i politicky nevzdělaná. Můžeme se ovšem na věci dívat i z hlediska relativního. A toto hledisko mi právě chybí u západních levičáků minulosti i dnešních kritiků Ameriky, případně Izraele.

Skvrnami na americké politice jsou zejména Guantánamo a mučení vězňů v Abú Ghraibu. Obojí je (případně bylo) nespravedlivé a neomluvitelné. Proti obému je třeba se stavět. To je hledisko absolutní a rozhodně bychom ho neměli pominout.

Podívejme se na věci z hlediska relativního. Na Guantánamu je několik set vězňů. Kolik je jich v Severní Koreji? Kolik je jich v Číně? Kolik je jich v Íránu? Kolik je jich v Pákistánu, v Barmě? Utrpení v těchto zemích je nejen srovnatelné, je dokonce často mnohem větší než utrpení vězňů v Guantánamu.

Je zde ale ještě další věc. Přímo ve Spojených státech mohou existovat lidé, kteří proti těmto jevům bojují. Agentura Associated Press dosáhla toho, že vláda Spojených států musela odtajnit identitu zadržovaných vězňů. Ti, kdo mučili vězně v Iráku, byli souzeni – a odsouzeni. Nic takového se nestalo v zemích, které jsem namátkou jmenoval. V těchto zemích není možno na taková fakta ani poukázat, aniž by člověk byl připojen k těm, na jejichž zoufalý osud poukazuje. Přesto hněv, odpor a mnohdy dokonce i nenávist levicových intelektuálů směřuje stále jen proti Spojeným státům a Izraeli, v menší míře pak proti jiným demokratickým vládám. Tady přece něco nehraje.

Mám za to, že proti nespravedlnostem v demokratických zemích musíme bojovat. Při tomto boji bychom ale neměli ztrácet perspektivu. Mám obavy, že tato perspektiva právě kritikům Spojených států často chybí. Tento nedostatek perspektivy se projevuje mnoha způsoby a mám za to, že by snad mohl být i statisticky měřitelný.

Vezměme si následující věc: Největší povyk spustí všechna média – ať už v zemích demokratických či nedemokratických, západních či nezápadních, když zabije Izraelec Palestince nebo běloch černocha. Když zabije běloch bělocha nebo černoch bělocha, je povyk mnohem menší; vzájemné vraždění černochů mezi sebou musí dosáhnout gigantických rozměrů (jako např. ve Rwandě), aby vůbec vzbudilo výraznější pozornost.

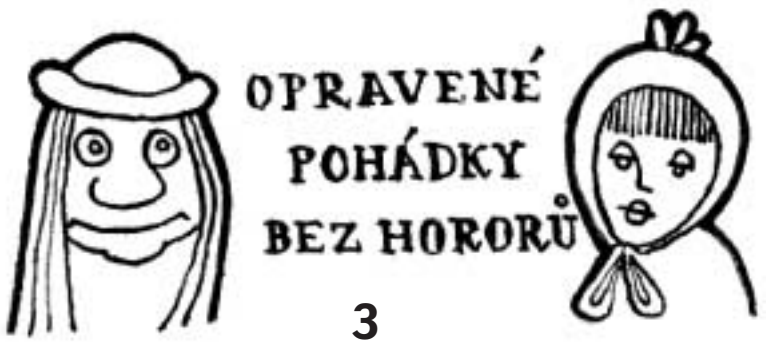
Arabové v Darfúru zabijí za jeden rok více černochů, než zabili Izraelci Palestinců za celé své dějiny, ale nikoho to nezajímá natolik, aby byla podniknuta nějaká účinná akce. Dovídáme se o tom pouze útržkovitě. Kdopak na Západě ví o bojích v Nigérii či v severní Ugandě? Jak málo jsme se dověděli o vraždění desetitisíců Číňanů v Indonésii, k němuž došlo před několika lety?

Média celého světa neustále kritizují Američany za jakýkoli přehmat. Pokud jsme ale přesvědčeni, že každý lidský život má hodnotu (netvrdím, že každý lidský život má stejnou hodnotu, ale jelikož není na nás, abychom to poměřovali, musíme tak uvažovat), pak si kladu otázku: kdo tady měří dvojím metrem? Hlásím se k západní civilizaci a jsem přesvědčen, že je to to nejlepší, co na světě kdy existovalo. Myslím, že nikdy nebyla úcta k lidskému životu na té úrovni, jako je nyní. Proto mi vadí, pokud je tato civilizace neustále za otloukánka.

Západní civilizace si žije v blahobytu a relativním bezpečí, ale nemá se ráda. Proto obviňuje sama sebe ze všeho možného a mnohdy hledá ospravedlnění pro útoky, které jsou na ni podnikány, pokud je dokonce přímo neschvaluje. Tento postoj už není pouhá zdravá sebekritičnost. Obávám se, že někdy je to až jakási nenávist k sobě samotné. Nevěští to nic dobrého. Ani pro Evropu, ani pro jiné.

A ti „jiní" mnohdy tolik touží se do Evropy dostat! Po čem budou toužit, až sami sebe zlikvidujeme?

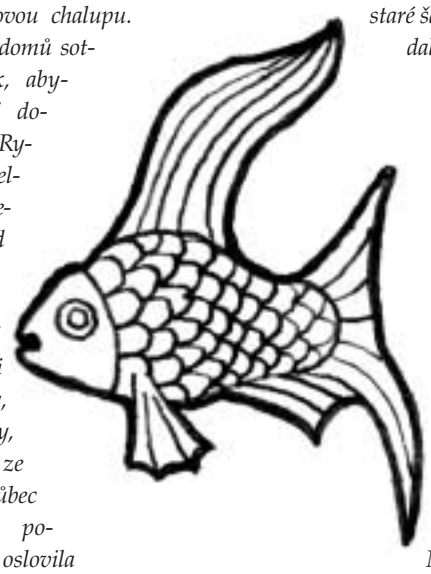
Dan Drápal

3

Zlatá rybka

Není žena jako žena, ale rybář měl opravdovou semetriku. Pořád ho jen něčím trápila. "Proč jen jsem si tě vzala?" opakovala téměř každý den. "Kam jsem to dala oči a rozum? Takový nuzák! Ani nové necky mi nemůže pořídit! Myslela jsem si, že budeme prodávat na trhu ryby a postavíme si novou chalupu.

Ale ty přineseš domů sotva pár mřenek, abychom neumřeli dočista hladem." Rybáře tyhle manželčiny výčitky mrzely a prchal před nimi k vodě.

Kteréhosi rána zabrala rybáři ryba a když ji vytáhl z vody, zářily jí šupiny, jako by byly ze zlata. Byla to vůbec zvláštní ryba, poněvadž rybáře oslovila lidskou řečí: "Pusť mne prosím! Jestli mě hodíš zpátky do vody, splním ti tři přání." Rybář se však nedovedl tak zčistajasna rozhodnout a vymínil si, že se o přáních poradí s manželkou.

"Jestli je to opravdu kouzelná ryba, ať mi přičaruje nové necky a spraví nám došky na chalupě!" řekla žena. Rybář se vrátil k vodě, zavolal na zlatou rybku a požádal ji o splnění ženina přání. "Tak dobrá!" prohlásila rybka a když se rybář vracel od vody domů, svítily na střeše nové krásně žluté došky. Ale žena zdaleka nebyla spokojená: "Proč jsi nepožádal rybku o úplně nový dům a o pár služek, abych už nemusela sama prát a vařit? Ty trumbero, to ti vždycky musím všecko napovědět?"

Rybář se tedy znovu vrátil k vodě, zavolal na zlatou rybku a sdělil jí, že rybářka chce nový dům a služebnictvo. "Dobrá!" řekla opět rybka a když rybář přišel domů, našel všecko podle manželčina přání. Ale rybářka ani tentokrát nebyla spokojená. "Kdybys nebyl taková zabedněná hlava, domyslel by sis, že by pro mne bylo nejlépe být carevnou a mít spoustu peněz. Honem se vrať k vodě, snad ti zlatá rybka i tentokrát vyhoví." Rybka nic nenamítala a vyhověla i v tomto případě. Když bude rybářka carevnou, snad konečně nebude mlít pantem.

Ale rybářčina spokojenost neměla dlouhé trvání. V prvních měsících ji bavilo jen tak chodit po paláci a poroučet. Taky si ráda zkoušela nové a nové šaty, které jí šili přední krejčí a švadleny. Potrpěla si teď též na honosné stolování. K snídani, obědu i večeři si vždy naporoučela všecky možné paštiky, dorty a kořalečky. Jenže uplynulo sotva půl roku a takový život se jí začal zajídat. Po pirožkách rychle tloustla, takže jí švadleny musely povolovat staré šaty a šít nové. Také se jí daleko hůř vstávalo z trůnu, do schodů se zadýchávala a zlatník jí musel přepilovat prsteny, protože jí najednou byly malé.

Nikdo by tomu nevěřil, ale carevně rybářce se začalo stýskat po práci. I když dovedla hubovat od rána do večera, nebyla to v jádru špatná ženská. Najednou zatoužila po bělení prádla, po kuchání ryb a po posezení s rybářem před starou chalupou. - Copak rybáři bylo hej! I když byl carem, nedělal ze sebe honoraci. Dál chodil na ryby a rád se bavil se starými sousedy. Ale carevna rybářka šťastná nebyla.

Když se rok s rokem sešel, vypravila se k vodě - na místo, kde její muž chytil zlatou rybku, "Zlatá rybko, prosím tě, zjev se a splň mi ještě jedno přání!" volala rybářka. Zlatá rybka nebyla z těch, kdo se zlomyslně radují, když se druhým něco nepovede nebo vymstí, a proto se nedala dlouho prosit a vynořila se. "Prosím tě, rybko, udělej to tak, aby všechno bylo zas jako dřív," škemrala rybářka, "Tak dobrá!" prohlásila zlatá rybka, která toho nikdy moc nenamluvila. Tak docela stejné jako dříve to však nebylo. Z rybáře a rybářky byli sice najednou zas chudí lidé, ale nové necky a opravenou střechu jim zlatá rybka nechala. Byla to opravdu hodná ryba.

Někdo mívá neustále
spoustu nesplněných přání.
Vážiti si toho, co má,
často není schopen ani.
Uč se život přijímati
tak, jak plyne, z Božích rukou!
Ať ti nesplněná přání
nikdy nejsou vleklou mukou!

Daniel Henych

Pokračování příště

Recenze

„Teorie mravních citů"

Jsou knihy malé a knihy velké, knihy tlusté a tenké, knihy mladé a staré i knihy jinak jiné. Recenzovaná kniha je velká, tlustá a stará. Hodně stará. Vyšla před téměř 250 lety – anglicky. Česky vyšla v r. 2005 a nyní se dostala na knižní trh. A přece je to kniha, která je moudrá a pozoruhodná. Je dobré vědět, že je. Seznámit se s ní stojí za to. Je skutečně cenné. Proč?

Důvod je pro nás speciální. Její autor – skotský filosof, křesťan - napsal knih několik. Dvě z nich jsou však světoznámé. Jedna z nich je u nás známá mnohým ekonomům. Je to kniha, která stojí v pozadí ideje ekonomiky volného trhu. Jmenuje se „Blahobyt národů". Smithova druhá kniha – podle pořadí napsání však první – „Teorie mravních citů" (vyšla nákladem Liberálního institutu v Praze, Spálená 51) - je však u nás téměř neznámá. A přece je základem té, kterou studují ekonomové volného trhu. Bez ní je možno při realizaci volného trhu zabloudit nebo z něj udělat „ring volný" – bez jakýchkoliv sportovních pravidel boje „na ekonomický život a smrt".

Oč v této knize jde? Nejstručněji řečeno: jde v ní o to, jak spolu žít, a to tak, aby všem bylo dobře. Jinak řečeno: žít ve spravedlivém světě. O tuto spravedlnost, o její pojetí, o mravní charakter žití na tomto našem světě autorovi jde v prvé řadě. Adam Smith jde na věc soustavně. Vychází z nejjednodušší situace – setkání člověka s člověkem - a toho, co se mezi dvěma lidmi děje. Sleduje, jak jeden reaguje na to, když druhému je dobře nebo zle, kdy toto poznání, jak druhému je, je na místě (správné) a kdy správné není, kdy je možno s tím souhlasit a kdy naopak je třeba se postavit proti. Tak krok za krokem se dostává až k tzv. třetímu – neutrálnímu pozorovateli, který zobecňuje poznání „mnoha" lidí. Tak dává určité měřítko pro hodnocení daného jednání či činu jednou jako morálně dobrého, jindy jako naopak morálně špatného.

První část knihy se čte i po tolika letech, jako by byla psána dnes – mimo jiné i dík mimořádně dobrému překladu. Hovoří se o zcela přirozené a vrozené schopnosti člověka vžívat se do emocionální situace druhého člověka, jak mu citově „rozumět", jak ho chápat, a to za přerůzných podmínek. Pozornost je věnována vděčnosti jako prvnímu kroku na cestě k nadějnému spolužití – i o tom, kde vděčnost je a kde není na místě. Tak se dostáváme k otázce láskyhodných a úctyhodných ctností – a ke konstatování, pro které knihu stojí za to číst.

Adam Smith v této knize ukazuje, jak „vědecké" základy morálky jsou v harmonii s tím, co nám přináší zvěst Bible – křesťanství. Podle autora výtečného, zasvěceného a potřebného dodatku, Jána Pavlíka, jde o pokus spojovat vrchol antické filosofie – stoicismus – s křesťanským pojetím sociálních vztahů lásky.

V recenzované knize je toho však nepředstavitelně více. Autor pojednává o chvályhodnosti a hrůze z obvinění, o autoritě, krásе, vlivu zvyku a módy na mravní city, o otázkách štěstí, dobročinnosti – a obecně i speciálně o ctnostech, tj. o tom, na co se v současné době téměř zcela již zapomnělo. Hovoří se zde nejen o základech spravedlnosti, ale i o společenských systémech mravných a nemravných atp.

Proč je dobré vědět, že takováto kniha existuje – i v češtině? Důvod je nasnadě: otázka morálně hodnotného jednání zdaleka nepatří k věcem, které by měly upadnout v zapomnění.

Jaro Křivohlavý

Závažné chyby v dobrém článku

Respekt 16/2006 přinesl celkem zajímavou „reportáž" Petry Švehlové o Jidášově evangeliu. Autorka se nenechala strhnout k laciným senzacím, což jí jistě slouží k dobru. Škoda jen, že v samotném úvodu článku je jedna velmi zavádějící věta: „Na rozdíl od proroka Muhammada, který svůj Korán vlastnoručně sepsal, Ježíš po sobě nezanechal ani řádku a možná neuměl ani psát."

Jak je to doopravdy? Muhammad Korán nepsal, nýbrž diktoval. Z důvodů mně ne zcela jasných si muslimové dokonce zakládají na tom, že Muhammad byl negramotný. Jakým způsobem Korán vlastně vznikl, je do jisté míry předmětem sporů, různí se zde stanoviska islámské ortodoxie a historické vědy. Nicméně jak věda, tak islámská ortodoxie jsou zajedno v tvrzení, že sám Muhammad Korán nepsal.

Je pravda, že „Ježíš po sobě nezanechal ani řádku", ovšem že psát uměl, je téměř jisté. Zakládat toto tvrzení na zprávě, že „psal prstem do písku", když k němu přivedli ženu přistiženou v cizoložství, by jistě nestačilo. Nicméně evangelia přinášejí zprávy o tom, že Ježíš veřejně předčítal v synagóze, a pokud vím, tyto zprávy nebyly zpochybňovány ani těmi nejskeptičtějšími odborníky. Předpokládat, že někdo umí číst tak dobře, že je schopen veřejně předčítat, ale neumí přitom psát, vyžaduje značnou dávku představivosti.

Z dobových pramenů vyplývá, že gramotnost byla v Judsku a Galileji prvního století poměrně vysoká, kupodivu patrně ne o mnoho nižší než v současné Palestině. Proto člověk nemusí být zapálený křesťan, aby se přiklonil k názoru, že Ježíš byl plně gramotný.

Dan Drápal

Z úspěšného podnikatele horlivým svědkem Pána Ježíše Krista

(Bratr farář Jaroslav Adámek –20.8. 1910– 24. 5. 1986)

Mám ho často před očima. Rychlý, pohyblivý, bystrý. Chodící biblická konkordance. Vážný tam, kde se jednalo o Boží věci, plný humoru a radosti zvlášť při setkání s mladými lidmi. Takový byl bratr farář Jaroslav Adámek, církevní pracovník a především vyznávající křesťan, patřící do oblaku svědků naší církve.
Před 20 lety v noci z 23. na 24.května 1986 zemřel v kruhu svých nejbližších.

Vliv rodiny

Narodil se 20. srpna 1910 v Holešově v rodině podnikatele Jana Adámka a jeho manželky Marie, rozené Buldrové z chlebského sboru v Čechách. Rodiče se seznámili v prusinovickém sboru, do něhož patřili i evangelíci z Holešova. Zde také začínal duchovní život malého Jaroslava i jeho o 5 let mladší sestry Vlasty pod vedením zbožné maminky. V dvacátých letech se rodiče přestěhovali do Přerova na Moravě. Vedly je k tomu nejen hospodářské zájmy, ale především touha žít uprostřed evangelického sboru. Jaroslav byl cílevědomě vychováván k to-mu, aby jednou převzal rodinný podnik na výrobu pleteného zboží. Vystudoval vynikající německou obchodní školu v Novém Jičíně, kde získal vedle odborného vzdělání i důkladnou znalost německého jazyka.
V přerovském sboru byl konfirmován. Stal se aktivním členem a zanedlouho i předsedou přerovského sdružení mládeže. Podobně jako většina mladé generace měl v té době vedle života v církvi mnoho dalších zájmů. Při setkání s evangelickou mládeží z Nového Města na Moravě se sblížil s Jaruškou Dvořákovou, která se v r. 1936 stala jeho manželkou. Společnou radost novomanželů brzy zakalila smrt maminky Dvořákové, která zesnula v pouhých 44 letech. Bratr Adámek vzpomínal na maminku Dvořákovou jako na příkladnou křesťanku, která milovala Pána Ježíše Krista.

Znovuzrození a jeho důsledky

Rozhodující událostí jeho duchovního života byla účast na kurzu Snahy v Německém v r. 1939. Kazatelem byl známý učitel Karel Kolman, který v závěru bohoslužeb vyzval ty, kteří chtějí začít nový život, aby šli dopředu před stůl Páně. Po mnoha letech vyprávěl o této události jeden z účastníků shromáždění: „Mladý, elegantní muž, dobře oblečený, vzpřímeně kráčel kostelní uličkou ke stolu Páně." Zde vyznal víru v Pána Ježíše Krista a své vyznání stvrdil rozhodnutím, že ho bude celým srdcem následovat.
Domů do Přerova se vracel se zcela novou duchovní zkušeností. Své rozhodnutí následovat Pána Ježíše Krista sdělil nejprve své zbožné mamince. Tato moudrá žena měla z jeho rozhodnutí velkou radost. Opravdovost jeho rozhodnutí však vystavila velké zkoušce. Požádala ho, aby svou víru prokázal tím, že se pokusí usmířit jednu rodinu z přerovského sboru. V rámci úsporných opatření v době krize také Adámkovi se museli rozloučit s některými zaměstnanci. Mezi nimi byl otec této evangelické rodiny, kterou ztráta místa těžce postihla. Pro mladého továrníka to byla přetěžká cesta. Téměř do domu nebyl vpuštěn. Nakonec se přece dostal do kuchyně, kde byla rodina shromážděna. Prosil je o odpuštění. Když se mu nedostalo odpovědi, poklekl a prosil Pána Boha za odpuštění a za smíření. Na tuto ponižující, ale podstatnou zkušenost svého života vděčně vzpomínal až do své smrti.
Bratr Jaroslav Adámek vzal svou víru vážně. Místo světské literatury se začal věnovat důkladnému studiu Písma. Stýkal se s věřícími lidmi z různých denominací. Vstoupil do ekumenického křesťanského společenství Snaha. Brzy se také stal kurátorem přerovského sboru. Celým srdcem toužil po tom, aby se Přerov stal duchovně probuzeným sborem. Navštěvoval rodiny, které se sboru odcizily, a všude vydával svědectví o Pánu Ježíši Kristu. Mezitím se rodina rozrostla o syna Jana a dceru Zdeňku a později o nejmladšího Jaroslava. Po smrti otce převzal vedení firmy a úspěšně ji rozvíjel v řadě filiálek. Válečná doba znamenala každodenní ohrožení, současně však byla i dobou velkého zájmu o křesťanské hodnoty.

Životní zkoušky

Spolu se všemi přáteli se radoval z nově nabyté svobody po skončení hrozné druhé světové války. Netušil ovšem, že přicházejí dny velkých zkoušek. Po komunistickém převratu byl jeho podnik násilně zlikvidován. Rodina se musela vystěhovat z nového domu, který byl nezákonně konfiskován pro tzv. vojenské účely. (Až do listopadové revoluce jejich dům sloužil jako sídlo Městského národního výboru.). Nedostávali potravinové lístky, takže prožívali dobu skutečné nouze. Novou práci našel v lékárenské službě, kde pro svou neúplatnost a pro vynikající schopnosti se brzy stal kontrolorem lékáren. Vzpomínal s velkou vděčností na Boží vedení při prověrkách v roce 1957. Počítal najisto s tím, že přijde o své zaměstnání. Přesto do svého životopisu napsal, že „nejdůležitější událostí jeho života bylo rozhodnutí pro Pána Ježíše Krista." Předseda prověrkové komise se jej snažil zesměšnit: „Člověče, vy jste fanatik!" „ Pane předsedo, vy jste také fanatik, pokud berete své přesvědčení vážně," odpověděl bratr Adámek.Ve zbylém čase se rozhovor točil kolem této jediné otázky. Nakonec byl prověřen a bylo mu uloženo, aby se brzy vypořádal s náboženskou otázkou. „S ní jsem se už dávno vypořádal," říkal s úsměvem. Ztráty majetku a sociálního postavení nikdy nelitoval. Jeho vyznání znělo: „Hospodin dal, Hospodin vzal, buď jeho jméno pochváleno." Připadal si naopak mnohem svobodnější pro duchovní práci než dříve.

Práce v církvi

Spolu s řadou přátel, k nimž patřili Karel Pala z Hlučína, Alois Sklenář z Olomouce, Vojtěch Dědek z Přerova, Evžen Kožušník a mnozí další, navštěvoval sbory moravskoslezského seniorátu, organizoval sborové evangelizační dny. Zvlášť se věnoval přípravě evangelizačních kurzů Snahy ve Zlíně. Když byla Snaha rozpuštěna, pomáhal organizovat celocírkevní kurzy v Praze a seniorátní v církevním středisku ve Vrbně. Zde navazoval kontakty nejen s věřícími křesťany z Čech a Moravy, ale i ze Slovenska. Kurzů se tajně účastnili slovenští evangeličtí faráři podobného zaměření s členy svých sborů, kteří toužili po duchovním oživení. Pro mnohé se staly kurzy počátkem nového duchovního života. Stal se duchovním otcem pro mladé lidi, kteří byli získáni jeho službou pro Pána Ježíše Krista. Byl přijímán s úctou v ostatních nekatolických církvích, avšak jeho duchovním domovem zůstával přerovský sbor a Českobratrská církev evangelická. Členství v církvi pro něj znamenalo nejen pracovní nasazení, ale také kritické hodnocení církevního života. Jako seniorátní kurátor navštěvoval spolu s bratrem seniorem E. Stehlíkem ohrožené rodiny farářů a presbyterů a konal vizitační návštěvy ve sborech Moravskoslezského seniorátu. Otevřeně připomínal některým farářům, že věnují málo času pastorační práci a že nemají odvahu volat členy sboru k pokání a obrácení. S požadavkem, aby se církev především věnovala evangelizaci a misii, vystoupil na mnoha synodech.

Přidaná léta

Logickým vyústěním jeho života bylo rozhodnutí vstoupit plnočasově do církevní služby. Důvod svého rozhodnutí vyložil v Kostnických jiskrách v článku „Přidaná léta". Navázal na starozákonní příběh o králi Chizkijášovi, jemuž prorok Izajáš oznámil, že zemře, a vyzval ho, aby učinil pořízení (2 Kr 20,1nn). Hospodin však vyslyšel vroucí modlitbu krále a přidal mu 15 let života. Tento oddíl bratra Adámka inspiroval k úvaze o životě křesťana po odchodu do důchodu, když již splnil své povinnosti vůči rodině a společnosti. Proto další léta, důchodem zajištěná, jsou léta přidaná. A každý křesťan by je měl využít pro Boží dílo. „Jak jinak by církev vypadala, kdyby důchodci místo pachtění po penězích věnovali své zbylé síly Božímu dílu."

V šonovském sboru

Ve svých 62 letech bratr Adámek složil diakonské zkoušky a přijal pozvání malého diasporního sboru v Šonově u Nového Města nad Metují, aby v něm sloužil jako diakon. Jeho manželka ho v jeho rozhodnutí plně podporovala, přestože se v pokročilém věku museli nastěhovat do velké kamenné fary, kterou nebylo možné v zimě vytopit. Všechna svá obdarování, své životní zkušenosti, biblické i bohoslovecké znalosti, dali oba manželé do služby rozlehlého sboru, který měl další 3 kazatelské stanice. S manželkou byli denně na cestách při pastoračních návštěvách. Bratr Adámek se rád věnoval dětem. Hovořil s nimi o víře v Pána Ježíše Krista, připravoval je ke konfirmaci a vedl je k rozhodnutí následovat Pána Ježíše. Navázal na šonovskou tradici misijních dnů. Své přátele z domova a zvlášť bratry a sestry z Německa, kteří tajně přiváželi českou náboženskou literaturu vytištěnou v zahraničí, zvali Adámkovi k pobytu na šonovské faře. Při tom se osvědčila jeho výborná znalost němčiny. Dále se vzdělával. Po několika letech se přihlásil k vikářským a pak i farářským zkouškám. Když obdržel dekret volitelnosti za faráře ve svých 71 letech, říkal s humorem, že je „nejstarším-nejmladším farářem" v církvi. Jsem přesvědčen, že toto období dotvořilo jeho osobnost. Poznal, že sebehorlivější práce kazatele nemusí přinést očekávané výsledky. Rmoutil se nad malým zájmem některých členů sboru. Modlil se za probuzení. Poznal však, že výsledky práce kazatele i presbyterů jsou v Božích rukou.Tak se z něho stal pokorný a trpělivý služebník Kristův. Deset let strávili manželé Adámkovi v šonovském sboru. Navzdory nejednomu zklamání považovali tuto dobu za jednu z nejkrásnějších v životě.

Závěr života v Praze-Libni

Onemocnění sestry Adámkové, operace a nutná rekonvalescence ukončily pobyt manželů Adámkových v Šonově. Nemohli dále zůstávat ve studené faře. Odstěhovali se ke své dceři do Prahy, do sborového domu v Libni, kde se uvolnil jednopokojový byt. Ještě tři roky jim byly přidány. Bratr Adámek začal organizovat Kruh starší generace, který se scházel pravidelně každý týden. Vypomáhal ve sboru kazatelsky. Roznášel sborové dopisy, přijímal návštěvy z domova i ze zahraničí. Pak se však obnovilo vážné onemocnění manželky, které po krátké době ukončilo její život. Byla to pro něj těžká rána, která ho hluboce zasáhla. Ještě uspořádal rodinnou slavnost k nedožité zlaté svatbě, zúčastnil se návštěv několika sborů, vyřizoval rozsáhlou korespondenci. Jeho život se však uzavíral. Pět měsíců po odchodu manželky zemřel ve spánku, tak jak si to přál a jak to krátce před smrtí vyjádřil, že „už ho na této zemi nic nedrží". Vyhlížel "věčné příbytky v nebesích", které i jemu připravil Pán Ježíš. Tak skončila před dvaceti lety jeho životní pouť. Přidaná léta byla uzavřena. Služebník odešel ke svému Pánu, kterému celým srdcem uvěřil a kterému podle svých sil věrně sloužil.

Pavel Smetana

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech.
Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz
Telefon: 353 224 976.

č. 10

Hledám věřící ženu ve věku 60-70 let z Prahy a okolí, která má ráda turistiku a také se cítí osamělá. Spolu nacházet radost a krásu.
Zn. "Žít v naději."

č. 13

FS ČCE ve Velké Lhotě u Dačic hledá od 1.1.2007 kazatele (kazatelku) na plnočasový úvazek. Jde o venkovský sbor v rekreační oblasti, středisko kulturních akcí. K dispozici je byt 1. kategorie 3,5+1 ve sborovém domě (tzv. horní fara) se zahradou a sborové auto. Bližší informace na telefonním čísle 567 243 888 nebo e-mailu: melmuk@volny.cz.

č. 14

Diakonie Evangelické církve a.v. v ČR vyhlašuje **výběrové řízení na fundraisera ústřední kanceláře** Diakonie ECAV v ČR.
Požadavky:
SŠ/VŠ min. 2 roky praxe v oboru, orientace v ekonomice a legislativě NNO, zájem o danou problematiku.
Motivační dopis s životopisem zasílejte k rukám ředitele, na adresu:
Diakonie ECAV v ČR,
V Jirchářích 152/14,
110 00 Praha 1 - Nové Město
do 30. 5. 2006.

č. 15

Pronajmu dům v Jimramově. 9 lůžek, velká kuchyně, nová koupelna.
Vhodné i pro 2 rodiny nebo sbor. výlet.
Levně a kdykoliv.
Tel: 604 815 560.

č. 16

Hledám pro svou dceru, učitelku SŠ, podnájem v Praze nebo v Brně.
Zn. Věřící rodiče.

č. 17

Televize

14. května ČT 2

Cesty víry - 12.30
Archandělské klíče
Tajemství ruského starčestva a besedničestva. Připravila S. Kabošová
V dnešní době sílí hlad po návratu k způsobu života prvotních křesťanů. O tento návrat se pokoušejí i členové komunity, která vznikla v Rusku. Jde o duchovní proud, který se vyvinul uvnitř pravoslaví a je spojován s jedním z největších ruských starců a světců Serafimem Sárovským.

Křesťanský magazín - 12.50
Zajímavosti a aktuality ze světa náboženství.
Připravili M. Otřísal a J. Brichcín

Bohoslužby

14. 5. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická církev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

17/2006

17. května 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

O moudrosti a mírnosti
Pavel Klinecký

Předvolební zápisník
Dan Drápal

Jak je to s Kaz 10,15-20?
Jaroslav Kraus

Křesťanské osobnosti v politickém životě 20. století
Jan Štěpán

Sto rokov evanjelickej piesne v slovenskom jazyku

V septembri (15.) roku 2004 bola konferencia v Žiline "Desať rokov Evanjelického spevníka v praxi". Zhodnotenie bolo vecné; obdobie emócií už uplynulo, čo umožnilo zodpovedne hodnotiť jeho klady i nedostatky. Dostatočne dôrazne bola nastolená úloha pre ďalší vývoj nášho duchovného spevu – dôslednejšie dbať na kvalitu pri rešpektovaní a ustrážení ako obsahovo-teologickej, tak i hudobno-poetickej stránky. Dá sa konštatovať, že zavedením tohto nášho ES bol ukončený proces zavedenia slovenského jazyka v celom slovenskom evanjelictve. (Myslíme tým celú škálu tzv. "protestantizmu", či evanjelickej aliancie.) Tento proces "slovakizácie" spevu slovenského evanjelictva trval približne sto rokov. Nešlo tu však o izolovaný jav – zápas o uvedenie národného jazyka do všetkých oblastí života a teda aj do cirkví bol celonárodným procesom, ktorý v konečnom dôsledku znamenal úplné zavedenie liturgického jazyka a v sekulárnom prostredí znamenal vyústenie do vzniku regulárneho samostatného štátu Slovákov.

Historická etapa "bibličtiny, kraličtiny či tzv. bohemizujúcej slovenčiny"
Iste je zaujímavé, že niektoré javy v našej národnej histórii mali určité odozvy v istých paralelizmoch vo vývoji slovenského cirkevného spevu. Rozšírenie evanjelického protestantizmu na našom území si vyžiadalo odozvu v potrebe spevníka v dobovej pospolitej "reči ľudu", čo vyústilo do vzniku Cithary sanctorum. V súčinnosti s Biblí kralickou tento mobilizujúci prostriedok vyvolal o cca dvadsať rokov neskôr protiváhu z katolíckej strany vo forme podobného spevníka Cantus Catholici, v ktorom boli z taktických dôvodov uvedené i viaceré piesne z Cithary. To, čo bolo hlavným spojivom oboch, bol jazyk. Slováci tak dostali v oboch rivalských spoločenstvách svoje prvé národné spevníky v zrozumiteľnej reči. Zaujímavé je, že po oddelení sa reformačného kalvínskeho prúdu, ktorý mal prevahu najmä na maďarských teritóriách a na území východného Slovenska, tiež došlo k podobnému javu. Maďari si vytvorili vlastnú reformačnú maďarskú spevníkovú jazykovú mutáciu. Východní Slováci však v roku 1752 (teda po sto rokoch od Cantusu) reagovali na potrebu spievať v reči ľudu obdobne, keď vydali Piesne pobožné v šarištine s maďarským pravopisom. Na začínajúci sa proces kodifikácie spisovnej slovenčiny v 19. storočí tvorcovia spevníkov ešte nemohli reagovať pohotove, lebo na to vonkajšie podmienky neboli dostatočne priaznivé. Dobové prúdy racionalizmu našli svoju odozvu v Zpěvníku evangelickom, no národovecké buditeľské prvky sa v ňom ešte nemohli prejaviť (vyšiel v r. 1842, teda ešte pred ustanovením spisovnej slovenčiny, takže pokračoval v kraličtine. Koncom 19. stor. sa už evidentne ukázala potreba zjednotiť spev v evanjelických chrámoch. Vzhľadom k tomu, že Cithara i Zpěvník vychádzali bez nôt, veľmi sa rozmohla mnohovariantnosť nápevov. Úlohou zjednotiť nápevy a vytvoriť niečo ako jednotný evanjelický spevník poverili peštianského kantora a skladateľa Ľudovíta Izáka – Lihoveckého. Ten poctivo zozbieral množstvo nápevových variantov z viacerých slovenských oblastí, no neskôr pre rôzne iné príčiny a iné cirkevné záujmy k ukončeniu projektu nedošlo – jeho práca však našla uplatnenie ako jeden z najúplnejších zdrojov až pri príprave terajšieho ES.

Vplyvy pripravujúce vznik novej duchovnej piesne už v slovenskom jazyku
Hospodárska kríza a stúpajúci národnostný útlak konca 19. stor. spôsobili vysťahovaleckú vlnu. Najmä v Amerike sa naši rodáci stretli s tamojšími evanjelizačnými hnutiami, ktoré pre nich znamenali novú dimenziu duchovného života. Mnohí z nich po návrate domov si doniesli i "novú vieru". Začali vznikať protestantské zbory baptistov, letničných, darbistov, metodistov, no i niektorých siekt a iných hnutí (ako napr. unitári, jehovisti, adventisti a pod.). Títo si doniesli i svoju kultúru a začali si prekladať do slovenčiny piesne svojich denominácií. No čo je podstatné, na Slovensku začalo rásť abstinentské hnutie, ktoré bolo reakciou na zhubný alkoholizmus. Toto hnutie malo svoju odozvu jednak v katolíckych kruhoch, kde vznikali spolky miernosti, tak i v evanjelictve, kde sa spojilo s duchovným prebudením v podobe vnútromisijného hnutia Modrý kríž. Toto slovenské evanjelické prebudenecké hnutie, ktoré nepriamo nadviazalo na pietistické princípy, vyrástlo zo Starej Turej, kde našlo živnú pôdu v rodine

Pokračování na str. 3

Betlémská kaple byla založena 24. května 1391

Obnova církve

V 19. století vznikla na půdě církví různá hnutí, která si uvědomila, že církve nejsou s to dostát novým úkolům. Přišla jim pomoci. Nejprve vyslovila diagnózu: církve nevytvářejí a neposkytují skutečné obecenství svým lidem, kteří v nich žijí izolováni jedni od druhých. Jsou zkostnatělé a nevynalézavé. Vedou svou práci stále stejným způsobem a stejnými zastaralými nástroji. V Německu se tomu hnutí bude říkat "vnitřní misie" na rozdíl od misie mezi pohany. Jejím zakladatelem je Joh. Heinrich Wichern (1808-1881). Jeho původní úmysl byl ještě širší: chtěl vnést do německého národa ducha lásky a služby. Od začátku chtěl mít toto hnutí nezávislé na církvi, bál se její kazajky. Duch diakonie a bratrské služby patří tak jako nové víno do nových nádob. Wichern byl první, kdo tehdy poznal, že církev musí být misijní. Podobně v Dánsku chce Nicolai Frederik Severin Grundtwig (1783-1872) probudit dánský lid k novém životu, založenému na společenství v živém slovu. Luterská církev v jeho očích propadla, neboť "z jejího domu zmizelo slovo Páně". Lidové university se měly stát nástrojem této radikální obnovy.

V Anglii se v té době objevila YMCA, křesťanské sdružení mladých mužů. Charakteristické je tím, že chce být laickým hnutím, volá laiky do služby křesťanství. Místo kázání doporučuje praktikovat lásku a službu a tak upevňovat bratrské obecenství mezi lidmi. Ve Spojených státech se tato tendence projevila velmi zřetelně: YMCA a její sesterská YWCA se staly společenskými kluby bez vztahu k církvi. V Evropě se projevila opačná tendence: ymkařské hnutí se přidrželo církve a přijalo od ní úkol evangelizovat zvláště mládež. Brzy se téhož úkolu chopí hnutí "křesťanských studentů", které ztratilo laický charakter a nechalo se pohltit církví.

Křesťanským laikům v Akademické YMCE, jejich práci a oběti vzdala hold paní Milena Šimsová v nedávno vydané knize u Emana, "V šat bílý odění". Dokládá, že církev nejsou jen faráři. Farářská církev je nemoc, kterou léčí Bible a pak reformace. Do této léčebné linie nutno zařadit i YMCU a YWCU, které ukázaly, jaké místo, práva a povinnosti mají laici v církvi. Nezapomenutelně se zapsaly do dějin církve svým důrazem na potřebu evangelizace, duchovního rozhovoru a bratrského společenství. Vracely církve k jejich základním úkolům. Tento hlas nesmí nikdy v církvi umlknout. Na tom nic nemění skutečnost, že církev zřídka přijímala YMCU jako svou spolupracovnici. Jejich vzájemný vztah byl většinou konkurenční. Hodnotíme jej s odstupem z 21.století, nemůžeme však přehlédnout, že ymkařské hnutí pomáhalo církvi svou existencí k uvědomění, že tradiční typ kázání nestačí oslovovat a duchovně vést ty, kdo přicházejí ze světa, jimž je církevní prostředí cizí. Církev, aniž to přiznává, se od ymkařů učila otevírat své dveře světu.

Zaslechne-li církev slovo evangelizace, které nebylo po staletí vyslovováno, a zvedne hlavu, znamená to, že se začíná probouzet. Prožil jsem svá studentská léta v kroměřížské YMCE. Kroměříž byla kazatelskou stanicí sboru v Přerově. Bohoslužby se konaly ve škole. Zmiňuji to, abyste pochopili, jak jsem na vlastní kůži pociťoval rozdíl mezi tradičním

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 16

IV.

„A Hospodin vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil..."
(1M 2,8)

Průvodci by podávali vyčerpávající informace v angličtině, francouzštině a ruštině o tom, kde stával strom poznání dobrého a zlého a kde pěstovali Adam a Eva kapustu a kopr...

Nic takového se ještě naštěstí neděje. I když ty čtyři řeky, které jsou tu v souvislosti se zahradou Eden jmenovány, přímo lákají k pokusům přece nějak ten ráj přesněji umístit, lokalizovat. Ale ani to by přece nebylo nejšťastnějším počínáním.

Biblický ráj není zeměpisně vymezeným pojmem. Čtyři řeky, které mají pramen v Edenu, naznačují, že z ráje, z toho, který i já a ty nalézáme a obhospodařujeme a opatrujeme, se má šířit vláha: požehnání do všech světových stran. Názvy těch řek jsou dost záhadné. Snad jen Eufrat je jasný. To je řeka v Mezopotámii. Ty zbylé tři jsou těžko identifikovatelné. Chidekel je jmenována v souvislosti s Asýrií a Gíchon se zemí Kúš. Kúš je podle Bible země „mouřenínská", ztotožňovaná později nejčastěji s Etiopií!! A Píšón, jež obtéká zemi Chavílu, má snad prý nejspíše, jak praví moudré knihy, cosi společného s jedním z ramen nilské delty. Tak. Jak to všecko může patřit k sobě: Mezopotámie, Asýrie, Egypt i dokonce mouřenínská země Kúš? Asi se chce říci. Tady všude byl kdysi ráj! V Mezopotámii, kde byl v době písemného zachycení biblických zpráv o stvoření Boží lid v zajetí. V Egyptě, který je po celé generace pro starozákonní lid *domem otroctví*. I v Asýrii, která vynikala *tvrdostí a násilnictvím* - však i severní část izraelská byla právě na dlouho v asyrském zajetí. A dokonce i neznámá země lidí černé pleti... Tu všade byl kdysi ráj! také u nás byl kdysi ráj. V Olomouci a okolí. I v našich rodinách a v našem sousedství. I na Východě i na Západě byl kdysi ráj. Škoda, že jsme jej dobře neobdělávali a neopatrovali... Škoda, že jej dosud nejsme schopni dobře obdělávat a opatrovat... Žel: zas už i ty první stránky Bible, které jsou tak současné, hovoří i o *ztrátě ráje.*

V Bibli se ale mluví o ráji ještě někde jinde. V Novém zákoně, v příběhu Pána Ježíše Krista. Pán Ježíš nabízí na Velký pátek ráj zločinci umírajícímu vedle něho, na vedlejším kříži: „Dnes budeš se mnou v ráji." Co opět přesně, popisně, předmětně znamenala tato slova, nedokážeme beze zbytku postihnout.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Metafora pokladu v hliněných nádobách

Sonda do apoštolského poradenství

„Tento poklad máme však v hliněných nádobách,
aby bylo patrno,
že tato nesmírná moc je Boží a není z nás."
2K 4,7

Je známo, že apoštol Pavel neváhal použít při diktování svých dopisů do prvních křesťanských sborů i působivých příměrů a metafor, aby jeho kazatelské vzkazy nabyly zvýšené naléhavosti. Tak je tomu i s jeho kontrastní metaforou o pokladu uloženém v hliněných nádobách. Dnes se nám tento příměr jeví jako paradox, ale v tehdejší době mohl být pro Pavlovy korintské adresáty docela dobře srozumitelný. Ve starověku byly i velmi cenné věci často ukládány do hliněných nádob. Pouze vládci a velcí boháči si mohli dovolit ukládat své poklady do zabezpečených truhel jako do trezorů. (Připomeňme, že výraz trezor je odvozen právě z Pavlem použitého řeckého THÉSAUROS, který vyznačuje: místo uložení, pokladnici i uloženou věc, až i poklad. - Přes latinu (thesaurus) se ozývá i v anglickém "treasure" - poklad.)

Ptáme-li se nyní, jaký poklad zde má apoštol na mysli - a to právě v souvislosti s hliněnými nádobami - nabízí se nám pohotově známá představa hliněných nádob objevených v minulém století pastýři v Kumránu, v nichž se dochovaly jako vzácný poklad svitky starozákonních rukopisů. V přeneseném smyslu nám to pak navozuje představu, že i Boží slovo je uloženo jako vzácný poklad v hliněných nádobách biblických knih. Tento jistě přiléhavý příměr se dobře hodil i mnohým biblickým teologům a ozval se i v nejednom kázání na tento text.

My však zde nesmíme opomenout celou myšlenkovou souvislost Pavlova výkladu. Odpověď na otázku "jaký poklad?" vlastně slyšíme již v jeho vysvětlujícím dovětku: „aby bylo patrno, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás." Tím "pokladem" je tedy pro Pavla zvláštní zmocnění shůry, "nesmírná moc od Boha", která nemá původ v člověku. A v souvislosti s předchozími verši Pavlova výkladu můžeme upřesnit, že jde o poklad "světla evangelia slávy Kristovy" (v. 5.), či "světla Boží slávy ve tváři Kristově" (v. 6.). Tak tomu rozumějí i Kraličtí v příslušné poznámce: „Poklad - tj. světlo, jímž nás Bůh obdařil, aneb evangelium."

A ptáme-li se dále, o jaké hliněné nádoby v tomto příměru jde, musíme Pavlovi rozumět, že jde o chatrné tělesné "nádoby" lidských svědků, kteří mají svědčit o této "nesmírné moci od Boha". I když Pavel mluví v množném čísle, mluví i zde především o sobě. „Já jsem, moji Korintští, i pro vás jen jako chatrná hliněná nádoba, jíž však byl svěřen vzácný poklad Kristova evangelia!" - Tomuto pokornému metaforickému paradoxu můžeme lépe rozumět při domýšlení Pavlovy osobní situace v rozvířených poměrech korintského sboru. Setkal se tam jak s odmítáním, tak i s obdivným přeceňováním, a dokonce i s přehnaným straněním osobám kazatelů, až to hrozilo roztržkou. (Srov. 1K 1,10n.) Proto Pavel pokládá za nutné představit sama sebe i své misijní spolupracovníky jen jako křehké a snadno porušitelné "nádoby". V tomto smyslu je opět velmi případná poznámka kralického výkladu: „Nádob hliněných, čili střepinných - tj. v tělích svých ze země učiněných, kteráž netoliko jsou smrtelná a jako střep nestálá, ale i mnohým pokušením poddaná."

Kraličtí vykladači pak ještě doplňují svůj výklad jakoby vlastními Pavlovými slovy: „A protož se k svým bídám známe, a vám pilně sloužíme k tomu, abyste se více na ten poklad nežli na nás ohlédali, a tak jím pro naši mdlobu nepohrdali." - Ani dnes nesmějí být osobní kvality kazatelů překážkou zvěsti samého Evangelia. Způsobilost svědků není zajisté dána jejich vlastní "mocí", ale charismatickým zmocněním od "nesmírné moci shůry".

Jiří Otter

Aktuálně

VILÉMOV U LITOVLE

Pravoslavným metropolitou se stal vladyka Kryštof.

Arcibiskup pražský a českých zemí vladyka Kryštof byl ve Vilémově u Litovle zvolen metropolitou Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku a nahradil tak nedávno zesnulého metropolitu Nikolaje. Dalším kandidátem byl arcibiskup prešovský a Slovenska Ján.

Ani jeden z kandidátů nezískal ve dvou kolech dvoutřetinovou většinu hlasů, proto bylo v souladu s ústavou církve přistoupeno ve třetím kole k výběru nového metropolity losem.

ČTK

LONDÝN

Anglikáni uspořádali výstavu proti dílu "Da Vinciho kód".

Zisk z poplatku, který zaplatila společnost Sony za povolení filmovat scény připravovaného filmu Da Vinciho kód ve Winchesterské katedrále na jihu Anglie, použili na přípravu výstavy.

Církev se rozhodla použít téměř 20 000 britských liber na uspořádání expozice, která poukáže na chybná východiska a nesprávná tvrzení Dana Browna. Výstavu s názvem "Rozluštěme kód" otevřeli 24. dubna a potrvá do 21. července 2006.

Výstava má být především pozitivním svědectvím o víře. Skládá se z přednášek a společenských programů. Zároveň však odborným způsobem poukazuje na některé nedostatky literárního díla, které se v posledních letech stalo bestsellerem a v různých částech světa se ho prodalo 40 milionů exemplářů.

ENI

Chudáci muslimové?

Lukáš Lhoťan („Kdo chce být zloducha, muslima vždy najde" – MFD 27. 4.) se pozastavuje nad protimuslimskou hysterií po vraždě Joea Van Holsbeecka 12. dubna. Má jistě pravdu v tom, že bychom neměli vynášet unáhlené soudy a že každý, kdo odsuzuje před usvědčením, hrubě chybuje. Chci se ale pozastavit u jedné jeho věty: „Pokud se psalo o vraždících mladých muslimech, proč tedy nepsat o vraždících mladých křesťanech? Domovem vrahů je přece křesťanská země." Zde se Lukáš Lhoťan dopouští vážného zkratu, který je snad omluvitelný u těch, kdo nevytáhli paty z muslimské země, nikoli však u člověka, který žije v západním sekulárním státě.

Věci evidentní se někdy dokazují nejhůře. Musíme se o to ale stále znovu pokoušet.

Tedy: Polsko není křesťanskou zemí ve stejném smyslu, jako je dejme tomu Írán či Sýrie zemí muslimskou. V Polsku sice žije mnoho lidí, kteří se hlásí ke křesťanství, to ale Polsko křesťanskou zemí nečiní. V západních zemích totiž existuje něco, co v muslimských zemích neexistuje: odluka církve od státu. V některých zemích sice má určitá křesťanská denominace výsadní postavení (v případě Polska je to, jak známo, katolicismus), nicméně stát jako takový je sekulární. Občané myslí a jednají sami za sebe. Pokud mladí Poláci vraždili, pak sami za sebe, nikoli proto, že byli křesťané. Nevím vůbec, zda se kdy ke křesťanství hlásili, a z hlediska viny je to zcela lhostejné. Trest musí být stejný, ať už byli ateisté, muslimové, křesťané či buddhisté.

My to, pane Lhoťane, chápeme takto: Narodil-li jsem se v zemi, jež byla formována křesťanskou tradicí, neznamená to, že jsem křesťan. Opustím-li křesťanství, z hlediska občanských práv a svobod či společenského statusu tím nic nezískám ani neztratím. V muslimských zemích je tomu vskutku jinak. Nedávno jsem jednu muslimskou zemi navštívil a záměrně jsem kladl lidem – i vzdělaným – otázku, zda jsou muslimové. Podívali se na mne v údivu a řekli: „Samozřejmě, vždyť jsem se narodil v muslimské zemi." Vy, pane Lhoťane, víte dobře, že pokud obdobnou otázku položíte v Praze nebo v Brně, nikdo vám neodpoví: „Samozřejmě, že jsem křesťan. Vždyť jsem se narodil v Česku."

Jak už jsem řekl, máte pravdu v tom, že je zbytečné, zavádějící a nespravedlivé referovat o "muslimech", pokud šlo o zabijáky, kterým je jakýkoliv bůh ukradený. Na druhé straně byste se ale neměl příliš divit. Atentátníci, kteří vraždí v Izraeli, v Madridu, na Bali a na mnoha jiných místech, se skutečně ve svém vraždění odvolávají na Alláha. Vy si asi na rozdíl ode mne přečtete, co měl na sobě napsáno atentátník vraždící nedávno v Tel Avivu. Ale vsadím se, že tam bylo něco o Alláhovi. Jistě uznáte, že evropští teroristé nevraždí ve jménu Hospodinově. Ne že by tím jejich činy (dejme tomu v Baskicku či Severním Irsku) byly méně odporné.

Pokud s muslimskými teroristy nesouhlasíte, uděláte dobře, když to budete dávat hlasitě najevo. Já Vám na oplátku slibuji, že se budu zasazovat o to, aby nebyl nikdo odsouzen jen za to, že je muslim, ale jen za to, že je terorista nebo vrah. Upozorňuji ale předem, že pokud někdo zabije člověka za to, že opustil islám, je to pro mne pořád jenom vrah, byť vraždí ve jménu islámu.

Dan Drápal

Obnova církve

Dokončení ze str. 1

uzavřeným evangelickým prostředím kostela (školy) a otevřeným prostředím YMCY, která se nebojí světa a jde mu vstříc pod praporem evangelizace. YMCA proměňovala evangelizaci v drobné. Organizovala a zvala do svých letních táborů. Najednou jsem se se svým církevním evangeliem ocitl doslova na čerstvém vzduchu, což byl první podnět k poznání, že evangelium ke svému životu nepotřebuje kostelní ani školní lavice a že je určeno světu. V mém slovníku se objevila nová slova: letní a zimní konference, které YMCA pořádala. Církevní biblickou hodinu přeznačila na "biblickou práci", aby zdůraznila aktivní účast všech pozvaných. Už tehdy prosakovala do češtiny některá anglická slova, jimiž se YMCA představovala světu: retreat (zátiší, ztišení pro biblickou práci), secretary (sekretář na rozdíl od důstojného duchovního-reverenda). Díky YMCE se církev přibližuje světu a sama se obnovuje.

Méně zřetelné známky, že jde o obnovu církve, přicházejí i ze společnosti. Myslím tu na svobodné zednáře, Rotary kluby a skauty, které spojuje potřeba společného života. Chtějí se setkávat jako "člověk s člověkem", bez ohledu na sociální původ a funkce. Tykají si, jako by byli bratři a sestry, a přijímají odpovědnost jeden za druhého. Když to srovnáme s tím, co od svých následovníků vyžaduje Kristus Pán, jsme v pokušení rychle říct, že je to pouhá nicotná náhražka. Nikoli, hledají přece ten společný život, který jim nedala církev. Chlad, který z ní vane, je důvodem, že ji lidé opouštějí. Církev ztrácí smysl a důvěru, neboť často mluví o lásce, aniž ji ukáže: "Pohleďte, zde je, mezi těmito bratry a sestrami. Přistupte, okuste ji také s nimi a mezi nimi." Není divu, že ti, kdo na sobě pocítili, že v církvi chybí pouto lásky a přátelství, odcházejí, aby jinde ve světě navazovali přátelství pro všední život, jak je Ježíš nabízí a požaduje.

Ještě zmiňme dvě hnutí, která kritizují církev, že jen káže, a nabízejí bratrské obecenství. Je to Oxfordské hnutí a Evangelické akademie. Oxfordské skupiny se obracejí k církvi zády, zvou ke slyšení evangelia o lásce do rodin. Uctívají Boží zákon. Kristus je tam jen tichým společníkem, není vzýván. Ústředním poselstvím je tam Boží slib proměny člověka. Ti, kdo už z ní něco okusili, zvou: "Protože jsme se otevřeli Božímu hlasu a starostem našich bližních, náš život byl transformován, máme pokoj, radost a svobodu. To nám umožnilo milovat bližního v každém člověku." Ať už posuzujeme toto hnutí jakkoli, v jeho úsilí o skutečné obecenství rozpoznáváme jeden ze základních sloupů Kristova evangelia.

Evangelické akademie zvou občany týchž profesí k přednáškám a rozhovorům. Chtějí pomoci modernímu člověku spojit evangelium, jeho zaslíbení a nároky s podmínkami dnešní doby. V pozadí je úzkostný pocit, že zvěstování evangelia z úst oficiálního kazatele církve není na takové úrovni, aby mohlo přemoci odcizení od církve, do něhož upadly už dřívější generace. Rozhovor nad biblickými texty, zaměřený do aktivního života, má veliké zaslíbení, krouží kolem víry v Ježíše Krista.

Svět hledá obecenství. Pravé obecenství je však možné jen v Ježíši Kristu. On je ta cesta, pravda i život. Svět však má právo vidět toto vyznání na životě těch, kdo říkají, že jsou věřící.

Josef Veselý

Bible a počty

Jan Amos Komenský ve svém Andělu světla hodně přemýšlí o vztahu víry a myšlení. Až neuvěřitelně moderně oponuje představám, že Písmo je samo o sobě souhrnem všeho vědění. A dostává se až k téměř anekdoticky znějícímu výroku, že Bibli by neměl brát do rukou člověk, který neumí počítat.

Víme, že například současnou medicínu pomáhalo probouzet a formovat i pozorné a pokorné čtení Písma. Ale za rozvoj medicíny nevděčíme tomu, že by se lékaři drželi vzkládání rukou a používání slin, nýbrž tomu, že tvrdě a těžce hledali pravdu. Která je mimo Písmo, ale v souladu s ním, pokud a protože je v souladu se světem - světem stvořeným. A že výzkumníci a lékaři, a to právě i věřící výzkumníci a lékaři, podníceni Písmem hledali tuto pravdu, která již v původním Písmu vyslovena není.

Něco podobného mělo by se dít i v jiných oborech: ekologických, sociálních, ale jistě i ekonomických a politických. Protože i zde je nutno tvrdě a těžce hledat pravdu. Která bude v souladu s Písmem, i když často mimo ně,- a to právě pokud bude skutečnou pravdou o světu, společnosti a i té politice a ekonomice. A tak jako by se bratří kazatelé neodvážili hovořit do současné medicíny slovním repertoárem Bible bez vědění o molekulách, buňkách, orgánech a funkcích těla, měli by být pozorní i v oborech ostatních, i v té ekonomice a politice. A ne opomíjet, ale naopak požadovat a prosazovat pravdivý, přesný, soustavný a funkční popis společnosti a jejího bytí, chování a snažení v konkrétním světě.

Nereaguji nyní pouze na nedávno zde uveřejněné kázání bratra faráře Klineckého o penězích. Zúžené svým biblickým záběrem, ale rozšířené vlastní aplikací. Žádné kázání bratra Klineckého v Kostnických Jiskrách nevynechávám. Ale mám na mysli všechno to nezávazné vyjadřování k otázkám politickým a ekonomickým na kazatelnách a v církevním tisku. Kdy prolínání pojmů a nezávaznost výroků a výpovědí se stávají až ohlupováním, klamáním a agitací, ať již to autoři myslí jakkoliv.

Pamatuji se na dávnou již svou rozmluvu se dvěma našimi bratry faráři o tom, jak vzniká v bankách zisk. Věrni svému duchovnímu vidění světa obhajovali bankovní zisky tím, že jsou (samozřejmě) výsledkem spontánní práce, kterou v bankách odvádějí peníze. A se mnou se již nebavili. Vrací mi to mou starou touhu setkat se alespoň s pokusem obhájit Písmem základní bibličky pravicové politiky a pravicového myšlení, v jejichž proudu církve plují. Pokud vím, nepokusila se o to zatím ani jediná. Ač se jinak všechny hrdě hlásí ke svobodě, trhu a kapitálovému vlastnění, trošku pokrytecky tvrdí, že vyjadřovat se a zasahovat do politiky a ekonomiky jim nepřísluší. Současný stav světa církvím zřejmě vyhovuje.

Ilja Herold

Sto rokov evanjelickej piesne v slovenskom jazyku

Pokračování ze str. 1

ev. farára Augustína Roya. Na tejto fare sa konali tajné stretnutia národných buditeľov, tu nachádzala svoje miesto i duchovná spisba pietisticky orientovaných evanjelických farárov – spisovateľov. V takejto klíme sa pripravovali i podmienky pre vznik nového kultúrneho fenoménu – a to národnej slovenskej duchovnej prebudeneckej piesne. (Nechcem sa tu zapodievať ďalšími vývojovými aspektami ev. prebudeneckého hnutia. Tu sme ho uviedli len preto, že zohralo podstatnú úlohu pri zrode ev. duchovnej piesne v slovenskom jazyku.)

Znaky a parametre novej slovenskej prebudeneckej piesne

Aké boli determinačné parametre a impulzy zrodu tejto "už výsostne našej" duchovnej piesne? Vo "veľkom" svete sa už predtým rozvinula tvorba evanjelizačných piesní pre potreby veľkých evanjelizačných amerických, anglických a nemeckých ťažení. Tak vznikli americko-anglické gospelsongy a nemecké evanjelické Evangeliumslieder nadväzujúce na pietistickú pieseň. Tieto piesne sa od klasických latinských gregoriánskych spevov a mariánskych piesní v národných jazykoch katolicizmu a od relatívne strohého pôvodného nemeckého ortodoxného "protestantského chorálu" líšili svojim obsahom i hudobným jazykom. Čo do obsahu vyzývali k jednoznačne osobne kristocentricky orientovanému aktívnemu životu podľa evanjelia a opustili bázu katechizmu (v zmysle spievanej kresťanskej náuky typu "my všichni věříme..."). Čo do melódií došlo k nadviazaniu na nové, vtedy už romantické hudobné cítenie, akceptu--júce i národné a ľudové hudobné prvky. Tieto oboje princípy už latentne dozrievali i v našom slovenskom evanjelictve. Stále viac sa pociťovala potreba oživenia duchovného života cirkvi, ktorá bola unavená vonkajším dusivým národným útlakom, ako i svojimi vnútornými problémami. A zasa rastúce národné sebauvedomenie sa prirodzene zapojilo do romantických snáh hľadania vlastnej národnej identity v rozvoji ľudovej kultúry. Prvotný rozvoj slovenskej literatúry, rozvoj hudobnej kultúry cez zbieranie ľudových piesní a zakladanie vlasteneckých spevokolov – to všetko boli impulzy, ktoré pripravili pôdu pre zrodenie slovenskej evanjelickej prebudeneckej piesne. Keď už sme pri technických parametroch, treba spomenúť, že i po stránke formovej tieto piesne opustili metricko-formové usporiadanie členenia chorálovej formy vnútorných kadencovaní a harmonických vybočení a plne nadviazali na jednoduchú klasicisticko-romantickú piesňovú formu; svoje miesto tu dostali i piesne refrénového typu. Čo do harmónie, úplne sa vzdialili stredovekému mo-dálnemu cíteniu (opustili staré tzv. cirkevné stupnice či mody) a prevzali to, čo je špecifické viac pre východné Slovanstvo – dur-molovú harmóniu alebo i niektoré modality nadväzujúce na niektoré špeciálne slovenské ľudové tonality, ba dokonca i na priame prevzatia niektorých ľudových melódií. (Príklady: Smieť žiť pre Krista, Ži krásne, Kázali mi vyvoliť, Pekná je táto zem, Sám Hospodin je Pastier môj.)

Práve v súčasnosti – v ére globalizácie a hrubého miešania národných kultúr - si za každú cenu musíme uvedomiť a zároveň vyvinúť maximálne úsilie o spoznanie jej ceny a o jej zachovanie ako jedinečného výsostne nášho dedičného "rodinného" klenotu, ktorý by mal byť vnesený do večnosti ako bohatstvo nášho národa.

Peter Komrska

Dokončení příště

Komedie o umučení a slavném vzkříšení

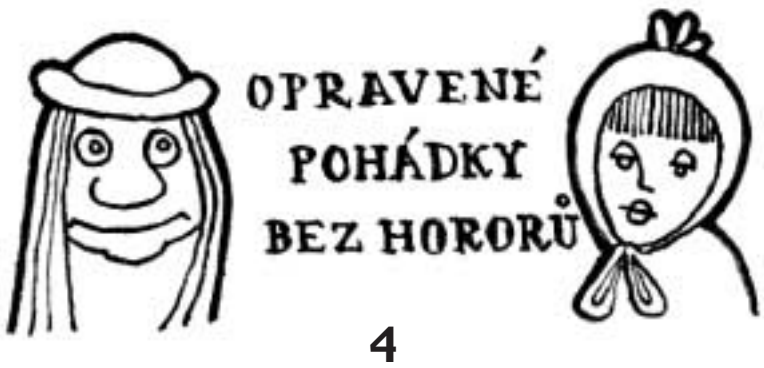
Ve sváteční náladě Velikonočního pondělí, už po dopoledních návštěvách koledujících dětí, výrostků (o kterých člověk neví, co jim dát) až po dospělé muže, kterým nejde o vajíčka nebo pamlsky, ale o nějaký alkohol na "posilněnou", byl uveden na 2. programu ČT dokumentární pořad z tohoto roku, který alespoň mě velice zaujal. Jmenoval se Pašije na provázku. Byl to hodinový film o divadelní hře s dlouhým názvem, jak to kdysi dávno bývalo: Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista. Tato inscenace byla v Brně uvedena dvakrát, a to v roce 1965 v tehdejší Mahenově činohře a podruhé v divadle Husa na provázku v roce 2000. V samotném dokumentárním filmu se ukázky z obou inscenací, jejich příprav, zkoušek , reakcí politických míst i publika prolínají. Ve filmu vystupovali Bořivoj Srba, Ladislav Lakomý, Petr Oslzlý a Radan Koryčanský. Dověděli jsme se mnoho velmi zajímavého z pozadí ,zvláště pro věřícího člověka, o inscenaci této " komedie".

Nejvíce vzpomínek jsme slyšeli od Bořivoje Srby, který byl v letech prvního uvedení Komedie o umučení dramaturgem Státního divadla v Brně a spoluzakladatelem divadla Husa na provázku (1967). Prof. Srba jako dramaturg vybral tuto divadelní hru. Už E.F.Burian chtěl v roce 1958 uvést uvedené pašije; ještě nebyla zřejmě zralá doba, a tak je nabídl do Brna Srbovi. Scénář připravil ze starých textů Jan Kopecký, profesor AMU a FF KU v Praze. Když se komedie připravovala a proslýchalo se o jejím možném uvedení, mnozí lidé – křesťané i intelektuálové - měli představu, jak říká profesor Srba, že dle názvu komedie to bude další zesměšňování křesťanství. Před uvedením psali křídou na fasádu Mahenova divadla výhružné nápisy, aby tak obhajovali svobodu svědomí a vyznání. Tenkrát šlo jen o nepochopení názvu a snah protagonistů. Obohacení repertoáru zdůvodňovali před úřady, že jde o zpracování lidového námětu, na němž se stavěla naše kultura. Samotné baroko nerozlišovalo mezi komedií a tragédií…, vše byla komedie. Nepochopení tvůrci chtěli skutečně vracet evangelijní námět do veřejného života; byl to Miloš Hynšt, šéf Státního divadla v Brně, Evžen Sokolovský st., režisér tohoto kusu, a dramaturg Bořivoj Srba. Jako asistentka režie se objevila mladičká Eva Tálská, ještě studentka JAMU a absolventka gymnázia na Křenové ulici, kde jsme mnozí vyrůstali pod vedením, vlivem a autoritou ředitele Rajmunda Habřiny, bývalého koncentráčníka a básníka. - Po premiéře byla hra okamžitě zakázána, po čtvrté repríze stažena. Komunističtí politici byli pobouřeni, viníky chtěli okamžitě potrestat. Srbovi dávali za vinu, že způsobil vzestup (beztak dost vysoké) religiozity na jihu Moravy. Za obviněné tvůrce se nečekaně postavila celá umělecká obec a politická moc ustoupila. Nezapomeňme, že se blížil rok 1968. Lidé chodili do divadla jako do kostela, objevovaly se zájezdy z různých míst i autobusy řeholnic. Představení se stalo až poutním fenoménem. Repríz bylo až do roku 1970 pětapadesát. Bořivoj Srba přiznává v televizním pořadu, že pochází ze staré evangelické českobratrské rodiny, že mají rodinnou Bibli z roku 1560 (první tisk české Bible), v tom byl vychován. Mnohé si vypořádal přes T. G. Masaryka, též člena ČCE, který ne vše věřil jako čeští bratři. A bylo to nutné , zvláště ve vztahu k 2. přikázání, které málokdo zná, zvláště katolíci, kteří ho vynechali a Srba ho dle kralického textu ocitoval. „Neučiníš sobě rytiny, ani jakého podobenství…“ (Ex 20,4).Toto přikázání by mu ve fundamentalistickém pojetí bránilo v jeho milované práci.

Možná je třeba k této stati dodat, že důležitý je překlad a výklad samotného přikázání. Ona první citovaná věta se chápala po množství staletí v židovství, islámu i reformačním křesťanství odděleně od následujícího: „Nebudeš se jim klanět, ani je ctít"(Ex 20,5). Proto se nesmělo zobrazovat, případně předvádět cokoliv - lidi, živočichy, věci ať jsou kdekoli. Dotaženo do krajnosti může jít i o sledování televizních pořadů (i když některé za moc nestojí) a dokonce o fotografie na OP, řidičský průkaz a pas. Podobné pojetí známe z některých muslimských zemí, kromě snad malování ornamentů v mešitách. Pak by ovšem ta druhá věta o klanění a ctění zobrazeného byla nadbytečná. Když něco neexistuje, pak to nemohu uctívat. Proč tedy nezobrazovat? Když neuctívám to, co jsem vytvořil, pak není důvod netvořit umělecké dílo nebo divadelní představení. Nepochopením první části přikázání bylo obrazoborectví na Východě v 8.a 9.století, u nás v husitství a někde to nepochopení žije stále z oprávněných obav o uctívání a klanění modlám. Protestanté kalvínského typu mají blíž k původnímu pojetí na rozdíl od luteránů nebo CČSH… Přesto máme výtvarníky, jako např. Miroslava Radu a Jiřího Zejfarta. Umělci i sbory musejí neustále promýšlet tento letitý problém. Před lety například národní umělec Jan Zrzavý se se zlou potázal, když se nabídl, že pojedná výtvarně modlitebnu, kam chodil. Nám jako mladým, lidem se téměř zakazovalo chodit do divadla; ale nemyslím, že šlo ještě o zpodobňování někoho jiného, nýbrž o předsudky vůči hercům. Zvláštní je a pro dnešního člověka je až charakteristické , že ti, co by chtěli až téměř fundamentalisticky dodržovat nezpodobňování čehokoliv konkrétního, si spolu s mnohými ostatními téměř nevšímají novodobého uctívání abstraktního, ale přesto skutečného modlářství. Známe přece touhu po majetku na úkor druhého, budování kariéry přes mrtvoly, boj o moc, všelijaké závislosti na drogách, alkoholu, hracích automatech, ale i zbožšťování a démonizování politiků a politických uskupení.

Vraťme se od úvah na 2. přikázání zpět k uvedeným inscenacím. Tu první režíroval již zemřelý Evžen Sokolovsk;, mělo to být poděkování Bohu, že nezahynul při autohavárii i když byl jeho stav kritický. (Později byl dokonce přijat papežem.) Jeho syn Evžen, současný režisér, se v mládí objevoval díky spolužačce v evangelické mládeži v Brně - Židenicích . Představitelem Krista, jehož kázání bylo na celém představení nejpůsobivějším: „Ne-

Dokončení na str. 4

4

Šípková Růženka

Když se narodila Růženka, zavládla radost po celém království. Vždyť už tolik let všichni marně čekali, jestli se narodí královským manželům princ nebo princeznička. Po Růženčině křtu následovaly slavné křtiny, na které král s královnou pozvali kdekoho. Pozváno bylo také dvanáct víl, které v království sídlily. Poslední, třináctá, však pozvána nebyla, a to z úplně malicherného důvodu. V královské kredenci měli totiž jen dvanáct zlatých talířů a na třináctou vílu by se zlatý talíř nedostal.

Po hostině přistoupily k Růženčině postýlce víly a postupně jí přály zdraví, krásu, lásku a jiné výborné věci. Než však skončily, objevila se ve dveřích uražená třináctá víla a zvolala: „A já ti přeju, aby ses, až ti bude patnáct let, píchla do prstu a usnula na sto let - a s tebou všichni, kdo budou v tomhle paláci.“

”Proč jen jsme nedali narychlo přidělat ještě jeden zlatý talíř nebo proč jsme si ho nepůjčili od ministerského předsedy?” bědovala teď královna. Zato král ihned vydal rozkaz, aby byly v království zničeny všechny věci, o které by se mohla Růženka píchnout: špičaté nože a vidličky, ostré hřebíky a vlásničky, ale i trnité hlohy a růže.

Růženka však stejně píchnutí neunikla. Právě když jí bylo patnáct let, objevila staré schody do věže a zvědavě se vydala po nich. Schody končily ve světničce, kde seděla stařenka se vřeténkem a předla. „Dobrý den, babičko,” pozdravila způsobně Růženka. „Copak to děláš?” - „Ale předu,” odpověděla přadlena. Ve skutečnosti to však byla ona uražená víla, která pronesla nad malou Růženkou kletbu. ”Jestli chceš, můžeš si to vyzkoušet,” vybídla princeznu. Růženka vzala od ní vřeteno, ale poněvadž nebyla zvyklá dávat pozor na špičaté předměty, píchla se o ně. V tu chvíli tvrdě usnula a skácela se na lůžko, které stálo vedle. Zároveň s Růženkou usnuli na zámku všichni ostatní - král a královna, ministři a dvorní dámy, kuchaři a sluhové, dokonce i koně ve stáji a holubi na střeše. Pozor však: usnula i zlá víla, která na Růženku políčila vřeténko. S tím určitě sama nepočítala.

Když se po království roznesla zpráva, že na královském zámku všechno spí, poddaní se tím příliš netrápili. Litovali pouze krásnou a hodnou Růženku. Krále a ministry však příliš nepostrádali. Vždyť k čemu jim vlastně byli?-Zámek začal pomalu chátrat. Časem - kde se vzaly, tu se vzaly - vyrazily kolem zdí šípkové růže. Dříve by je dal král kvůli trnům zničit, ale teď rostly a rostly, až obrostly celý zámek i s věžemi. Lidé na panské sídlo časem zapomněli, jen dědečkové vyprávěli vnoučatům o krásné spící Šípkové Růžence.

Až po stu letech zabloudil k zarostlému zámku princ. Byl to zvědavý mladík a rozhodl se, že si proseká cestu růžovými keři a zkusí se dostat dovnitř. Zrezavělá klika kupodivu povolila a princ, stanul mezi všemi těmi stoletými spáči. Poněvadž ho nikdo nezdržoval, začal si prohlížet komnatu po komnatě a nakonec došel až do světničky ve věži. Právě v ten okamžik přestala působit stará kletba a Růženka se probírala ze spánku. Zdálo se jí, že si jen na kratičkou chvíli zdřímla. Probudila se však i zlá, mstivá víla a hned si uvědomila, co sama sobě nadrobila. Se zlostnými nadávkami vystřelila z věže a nikdy se už v království neobjevila. Princ však hned padl Růžence do oka - a stejně tak i jejím rodičům. A tak se do dvou měsíců konala svatba, na které samozřejmě bylo i oněch dvanáct hodných víl. Princi je pak nutno připočíst k dobru, že mu vůbec nevadilo, že Šípkové Růžence je už sto patnáct let.

Za urážku důstojnosti
by se víla mstila ráda.
Kdo však jiným jámu kope,
sám do jámy často padá.
Cítíme-li se též občas
dotčeni a uraženi,
poctivě se zamysleme,
zda to všecko hloupost není.

Daniel Henych

Pokračování příště

REKREACE CHOTĚBOŘ – VOLNÁ MÍSTA

Evangelické středisko Chotěboř
nabízí volná místa na rodinných rekreacích
v termínech 1. 7. – 8. 7. 2006,
vedením běhu byl pověřen RNDr. Joel Pokorný (bývalý člen SR)
a 8. 7.– 15. 7. 2006,
vedením běhu byla pověřena ses. farářka Anna Lavická.
Bližší informace získáte na naší webové stránce
http://es-chotebor.evangnet.cz,
kde se můžete přihlásit v sekci online nebo stáhnout přihlášku,
event. ji obdržíte ve vaší farní kanceláři.
Pokud vás naše krátká nabídka oslovila,
neváhejte poslat svoji přihlášku a přijeďte příjemně strávit
chvíle odpočinku a načerpat nové duševní i fyzické síly v klid-
ném prostředí Evangelického střediska v Chotěboři.

Z redakční pošty

Odpovědi na článek bratra faráře Vejnara

Milý bratře faráři ,
jsem kurátorkou jednoho z "potrefených" sborů, o nichž píšete ve svém příspěvku "Naše manko" ve 14. čísle letošních Kostnických jisker.
Váš článek přímo vybízí k polemice, proto bych se ráda vyjádřila k některým Vašim myšlenkám.
V 1. odstavci jmenujete sbory, které prošly "radikálním zeštíhlením" a je zajímavé, že všechny jsou v bývalých Sudetech, tedy v místech, odkud bylo původní obyvatelstvo po válce vyhnáno. Ti, kteří sem přišli z vnitrozemí, nebyli patrně ve své většině věřícími, ale zřejmě pouze "papírovými křesťany". Do sborů se možná přihlásili i s celými rodinami, ale na jejich životě se až na výjimky nepodíleli.
V dalším odstavci píšete, že "my evangelíci nejsme přílišnými systematiky" a v tom Vám dávám zcela zapravdu. Ve sborových kartotékách lidé, kteří se desítky let neukázali v kostele nebo na biblické hodině a k církvi se ani jinak nehlásili, vinou naší nesystematičnosti papírově přežívali jako členové sboru - až do doby, kdy jsme se pokusili do kartoték nějaký systém zavést.
Nemohu souhlasit s Vaším tvrzením, že nás vyřazování desítek a stovek pokřtěných nechává naprosto klidnými. Prohlašuji, že pokud jsme doposud někoho vyřadili z kartotéky, jednalo se o lidi, kteří nejméně po tři roky nereagovali na sborové dopisy nebo se dopisy posílané na jejich adresu vracely jako nedoručitelné a ani "služebně" starší členové sboru o těchto lidech nic nevěděli. Vyřadili jsme i několik členů, kteří o to sami požádali – a ani to jsme nečinili s lehkým srdcem. Odvoláváteli se v tomto i dalších odstavcích na sčítání lidu, připomínám, že údaje na sčítacích arších byly důvěrné a ani jako sčítací komisařka, která data o náboženském vyznání zpracovávala, jsem si nemohla dovolit upozornit církve na "mrtvé duše". Možné bylo snad jenom pokusit se vzbudit zájem o náš sbor, pokud bych se byla setkala s evangelíkem. V mém sčítacím obvodu bohužel nikdo, kdo by se hlásil k naší církvi nebyl. Zjištění příčiny, proč se občané při sčítání lidu ke své víře hlásí, ale praktikovat křesťanství nepotřebují, by asi bylo dobrým námětem odborné studie.
Co se týče "teologie obětavé malosti", o níž píšete dále, ujišťuji Vás, že se v případě našeho sboru nejedná o záměr. Sestry a bratři v Ústí nad Labem jsou skutečně mimořádně obětaví – a nejen pokud jde o obětavost hmotnou. Sbor byl léta neobsazen, a přesto úspěšně přežil. Jestliže se nyní, kdy má pracovitou farářku, snaží o uvedení veškeré administrativy včetně sborové kartotéky i hospodářských záležitostí (údržba a oprava sborových budov, kontrola plateb za energii atd.) do náležitého stavu, nelze mluvit o "masivní čistce".
Pravdu máte v tom, že menší počet sborových dopisů přinese úspory, ale věřte, že tímto způsobem šetřit nechceme. Zároveň se však domnívám, že naším zájmem není finančně podporovat Českou poštu odesíláním nedoručitelných zásilek.
Nelze mluvit ani o tom, že by se ústecký sbor "odříznutím svých matrikových členů" stával ghettem. Za poslední léta nám naopak přibyli noví členové, měli jsme dokonce několik křtů dospělých. A dále: neumím si dosti dobře představit, jakým způsobem by mohla synodní rada přimět příslušné orgány státní správy k jednání o možnosti dohledávat ztracené pokřtěné členy církve prostřednictvím obecních a městských evidencí obyvatel. Sama jsem se stěhovala před několika lety a nepamatuji se, že bych byla byť jen v jednom ze šesti různých přihlašovacích tiskopisů nalezla otázku na příslušnost k církvi. Navíc: do všech zmíněných tiskopisů jsem vyplňovala stejná data (jméno, příjmení, rodné jméno, datum narození, datum přistěhování, adresu bydliště minulého i nového), i když paní úřednice městského obvodu měla za sebou počítač. Stěží tedy lze předpokládat, že by byl při takové "pružnosti" úřadování někdo ochoten (a schopen) vyhledávat údaje o pokřtěných.
Pokud jde o pokřtěné před r. 1950, jedná se v případě Ústí nad Labem i ostatních příhraničních sborů převážně o sestry a bratry německé národnosti a nyní občany SRN.
Nerada bych, milý bratře faráři, vypadala jako lidé, kteří hledají důvody, proč něco neučinit místo toho, aby se snažili najít řešení. Zatím si ale opravdu nevím rady. Vím jenom to, že víra je dar a za tento dar nejen pro sebe a své blízké, ale pro všechny lidi se denně modlím.
S pozdravem

Vladimíra Meislová

* * *

Vzala jsem si k srdci, že si máme dát pozor, co se píše do sborového listu, i to, že máme v pohraničí vyhledávat ztracené zatoulané děti z vnitrozemí, které se ztratily těm, kteří tak dokonale evidují pohyb svých členů, ač oznámení sborům o přistěhování zřejmě nějak vázne.
Autor by si asi rovněž mohl uvědomit, že Kostnické jiskry nečtou jen lidé ze sborů, ale i lidé, kteří si už dnes "surfují" po internetu a patřičně na to reagují. Dovolím si proto reprodukovat následnou reakci jednoho telefonátu.
.... „Paní farářko, mohla byste mi říci, jaké akce plánujete pro veřejnost v nejbližších dnech?" Začala jsem od bohoslužeb, přidala konfirmaci, l00 let červeného kostela a nejbližší koncerty. „No jo, ale to je pouze pro ty, kdo chodí do kostela." Stačila jsem říci, že všechny akce jsou veřejné a zájemcům přístupné. „Ale vy potřebujete reklamu! Víte, v Hamburku dělají takové požehnání pro motocyklisty (?) a loni už tam bylo 30 tisíc lidí. Vy si zařiďte povolení na Magistrátu, najděte si webové stránky tam a tam, jak se to dělá a udělejte takové požehnání v Makléřově." To je jistě zajímavá myšlenka usuzuji, ovšem nevím, proč bych měla být zrovna v průsmyku - ve smyku už jsem totiž dávno. „No já jsem si myslela, že po 15 letech ve svobodné zemi, už jste mnohem dál a oproti katolíkům, vy se tady nějak neprezentujete! Vy potřebujete reklamu, i když slovo reklama tam nemusí zaznít! To musíte udělat takovou akci..." Ještě se paní ptám, jaký si myslí že to bude mít přínos pro naši církev a kolik lidí se následně přimkne k této církvi. „To pak musíte..." Opáčila jsem ještě, že svoje povinnosti znám a pro město se jistě budu prezentovat lépe, když nechám opravit střechu a kostel, když už tam od posledních povodní stojí lešení. A těch, kteří mi nařizují, co já musím, máme také dost. Dokonce i z okolních států nám sem jezdí a diktují nám, co musíme a že nám předvedou, jak se to dělá. Uzavírám hovor: „Paní, tak to zařiďte v Makléřovském průsmyku a já tam kvůli 30 tisícům lidí ráda přijedu a požehnám motoristům, ač si vezmu taxíka, protože auto mi ukradli.“ Ticho ... A já v tom tichu děkuju Pánu Bohu za to své obětavé ghetto! (A jak říká moje vzácná kurátorka, škoda, že mě nenapadlo se zeptat, kdy byla naposledy v kostele.)

Anna Pavlosková

Komedie o umučení a slavném vzkříšení

Dokončení ze str. 3

skládejte sobě poklady na zemi…“, byl věřící katolík, významný brněnský herec Ladislav Lakomý.
A teď ještě několik slov ke Komedii o ukřižování uvedené v roce 2000 v divadle Husa na provázku. Má s tím původním nastudováním řadu styčných bodů, uveďme aspoň dva. Režii měla Eva Tálská, která v původní inscenaci byla asistentkou režie. Ladislav Lakomý se objevuje po letech již ne jako Kristus, ale v roli Piláta. Tento významný herec v televizním pořadu vzpomíná, že po roce 1989 pominul tlak na církve, rodiče ani děti se neměli koho bát, přesto zájem o křesťanství i o představení se zmenšil a repríz bylo kolem dvaceti.
Zmiňme ještě z vystupujících Petra Oslzlého, uměleckého vedoucího divadla Husa na provázku a ředitele Centra experimentálního divadla. V letech 1990 – 1992 byl kulturním poradcem a asistentem prezidenta republiky. Petr Oslzlý je si vědom toho, že ztrácíme někdy duchovní náboj a proto je nutné se stále zabývat duchovními a etickými tématy. On sám je zapojen s manželkou a dcerami do života Českobratrské církve evangelické. V pořadu pověděl, že v této církvi sílí tendence, aby se tam vnášelo divadlo. To už známe z jeho spolupráce s evangelickým farářem Štěpánem Hájkem dříve v Horních Dubenkách a nyní v Brně – Husovicích jako Husovický dvorek. Jedním z nejsilnějších okamžiků představení Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista z roku 2000 má být proměna kříže ve stěžeň a scény v loď víry.
Když se člověk zamýšlí nad křesťanstvím v době totality a nyní, což vidíme i na inscenaci dvakrát provedené Komedie o umučení; dle dle současného sčítání lidu, zdá se, že se církev stále zmenšuje (až na některé menší církve např. CB nebo CASD). Důvody jsou po lidsku různé: především zápas o majetek, někde uzavírání se do gheta, jiným vadí současná teologie a vztah k druhým lidem, třeba k ateistům, kteří bývají někdy lidštější než my, nevěrohodnost politických stran, zvláště té, která si dala přívlastek křesťanská a přitom ztrácí sociální náboj, který by měl být pro křesťany vedle evangelizace, ba misie charakteristický…
Chceme věřit tomu a modlit se za to, aby církev, kde přibývá kazatelů - profesionálních pracovníků, bez ohledu na svou velikost, s pomocí Boží nalezla své místo ve společnosti a byla solí země a světlem světa.

Jiří Novák

Inzerce

FARNÍ SBOR ČCE V HORNÍ ČERMNÉ **nabízí kostelní lavice - délka lavic: 250 cm 4x, 240 cm 4x, 193 cm 2x, barva světle zelená.**
Kontakt: horni.cermna@evangnet.cz
tel.: 465 393 534

č. 18

HLEDÁME ASISTENTA/ASISTENTKU **pro staršího muže na prázdninový pobyt v Evangelickém středisku v Chotěboři. Jedná se o osobní asistenci přes den, doprovod při chůzi, obstarání drobného nákupu, pomoc s úklidem. Pro asistenta je zajištěn samostatný pokoj.**
Náklady na pobyt a stravu jsou hrazeny + odměna.
Termíny: 17. - 29. 6. 2006 + 12. - 30. 8. 2006
Je možné se přihlásit jen na část vypsaných termínů.
Hlaste se na čísle telefonu 222 722 753 nebo pište na e-mail:
zizkov2@evangnet.cz
Spěchá!

č. 19

Pozvánky

O MISTRU JERONÝMOVI PRAŽSKÉM, o velikém přátelství, jehož velikost neodvál čas, nám bude v sobotu 27. května ve 14.30 h opět ve sborovém domě ČCE v Lysé nad Labem na nám. B. Hrozného vyprávět Mgr. Miroslav Frydrych, em. farář z Kolína.
Zveme k účasti.

Kostnická jednota
místní odbor Lysá n.L.

* * *

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA **UK** zve na konvokační přednášku při příležitosti životního jubilea **prof. ThDr. Pavla Filipiho**, který v úterý 30. května 2006 v 11 h promluví ve velké posluchárně UK-ETF (Černá 9, Praha 1) na téma **Kázání jako otevřený útvar.**

Doc. ThDr. Martin Prudký, děkan

Televize

21. května
ČT 2

Cesty víry - 10.25
Misionářem v Máchově kraji
O neobvyklém soužití kněze a lidí na okraji společnosti. Režie V. Hájek
V životě člověka se mohou přihodit události, vlivem nichž se najednou ocitne bez domova a na okraji společnosti. Takových lidí v naší republice přibývá, ale naopak je málo těch, kteří jim nezištně věnují pozornost a snaží se jim pomoci. Jedním z nich je i kněz Josef Rousek na faře v Jestřebí v Máchově kraji.

Křesťanský magazín - 10.45
Radosti a strasti života víry.
Uvádí P. Oppeltová

MLÝN
nabízí novinky:

SLOVO NA VŠEDNÍ DEN I NEDĚLI
Pavel Pokorný
Čtyřicet kratších promluv, které autor (evangelický farář v Praze-Střešovicích) připravil pro Český rozhlas 6, vesměs srozumitelně na biblická témata.
128 stran, 99,-Kč

VÝKLADY A VYKLADAČI
Studie k biblické hermeneutice
Studie a texty Evangelické teologické fakulty, svazek 9
Práce sedmi autorů vztahující se k výkladu Bible (Jiří Hoblík, David Biernot, Mikuláš Vymětal, Jiří Lukeš, Jan Amos Dus, Tabita Landová, Petr Gallus).
174 stran, 139,-Kč

ČLOVĚK MEZI NEBEM A ZEMÍ
Pojetí víry u P. Tillicha a K. Bartha
Petr Gallus
Analýza pojetí víry dvou významných postav protestantské teologie 20. století a jejich srovnání.
516 stran, 249,-Kč

ŘEČ FILOSOFICKÉ A BIBLICKÉ REFLEXE
Problém spravedlnosti a lidských práv v díle Boženy Komárkové
Pavel Keřkovský
Filosofický a teologický pohled na myšlenku lidských práv (Konání pravdy, vliv biblické noetiky na filosofickou reflexi, řeč zákona)
440 stran, 199,-Kč

ETIKA A STARÝ ZÁKON
John Barton
Nakolik a jakým způsobem může Starý zákon (např. Desatero či různé předpisy) inspirovat a ovlivnit etické otázky naší doby - autor přednáší Starý zákon na univerzitě v Oxfordu.
106 stran, 99,- Kč

Knihy lze objednat na adrese:
Nakladatelství Mlýn (Jan Keřkovský)
Vrchlického 1, 586 01 Jihlava
tel.: 567 310 070
mlyn@evangnet.cz
nebo v internetovém obchodě
mlyn.evangnet.cz

Bohoslužby

21. 5. 2006

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

18/2006

24. května 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Nejdůležitější aktualita - - věčnost
Pavel Klinecký

Předvolební zápisník
Dan Drápal

Nejen jezuitské jubileum
Jiří Novák

Výsada omezení svobody
Miloš Hübner

O moudrosti a mírnosti

Jakubova epištola je na první pohled kontrapunktem k osvobodivému evangeliu pavlovsko-lutherskému. Kontrapunkt však neznamená opak, nýbrž doplnění. Když Luther Jakubovu epištolu nazval slaměnou, tedy mlácení prázdné (bezobsažné?) slámy, byl k ní nespravedlivý. Soustředěn na základy víry, na základní zvěst, věděl, že naše chování, morálka, naše jednání s druhými je až druhá kapitola. Branou nového života není lidská morálka, vůle, chování a jednání, nýbrž evangelium. To je pravda, kterou přinesl apoštol Pavel a znovu pozvedl Martin Luther, tato pravda má určitě přednost. Jenomže poté, co člověk porozumí základům, přichází další díl. Ten je mimo jiné v Jakubově epištole.

Ale to nás právě zajímá, ten další díl! Co máme dělat? Ne abstraktní, těžko definovatelná „víra", náboženství jako spíše soubor tradic, ani velké duchovědné systémy, takové chutě máme většinou dávno za sebou, zavaleni praktickými otázkami všedního dne. Zajímá nás, co dělat a jak žít, aby náš život byl platný, plný a hezký. Abychom si uměli poradit, abychom se nebáli zítřka a nemuseli s hořkostí vzpomínat na včerejšek; není to tak? „Nedělní klenbu božského panování nad světem" přijmeme i pochopíme, bude-li mít nějaký dopad do pondělního rána, tváří v tvář problémům všedního dne.

Tak se Jakubova epištola dostává do středu zájmu. Denně se musíme rozhodovat, setkáváme se s druhými lidmi, jednáme s nimi, pracujeme, bavíme se. Kdybychom stáli na samém konci života a očekávali, že už zítra přijde Pán Ježíš a začne ono „poslední jednání", asi by nás zajímala právě ta vesmírná klenba božského panování nad světem. Ale my asi půjdeme zítra zase do školy nebo do práce, na úřad vyřídit nějaké záležitosti, do servisu vyzvednout auto, na návštěvu k lékaři. A kde bude vesmírná klenba božského panování nad světem?

Ale ona tam bude, plná lásky a odpuštění, pro naše vnímání však přítomná jen v našem spolehnutí. To je reformační evangelium apoštola Pavla a Martina Luthera. Pod Boží láskou, o níž budeme vědět, budeme vyřizovat své všední záležitosti. Budeme o tom vědět? Budeme vědět, že jsme Boží děti, tedy vděční obdarovaní, jimž bylo odpuštěno?

A bude to na nás vidět? Uvidí to na nás druzí? To je zase poselství Jakubovy epištoly. Je na ní vidět, že vznikla v trochu jiné situaci než Pavlova „reformační" epištola Římanům. První desetiletí křesťanství se čekalo, že Pán už nebude otálet s druhým příchodem. Že vlastně už nestojí za to učit se žít. Lidstvo už stihne jen „miluj Pána Boha svého, miluj bližního, spolehni se a očekávej". Na víc už nebudou mít čas.

Jenomže se překulilo několik desetiletí. Čím dál víc bylo zřejmé, že člověk si na zemi ještě nějaký čas pobude, Pán života dá lidem ještě nějaký čas, aby ukázali sami sobě i sobě navzájem, co umějí. Najednou se objevila témata, na něž nestačilo odpovědět jen „miluj Pána Boha a miluj bližního". Přicházejí rozdíly v porozumění i ve zkušenostech, názorové různice, objevuje se potřeba zformulovat konkrétnější odpovědi.

To dobře známe. Mají křesťané vstupovat do politiky, do politických stran? Může křesťan někdy, za nějakých okolností sáhnout k násilí? Jaký vztah má mít křesťan k muslimům a islámu? Je pro křesťana manželství jedinou možnou formou trvalého soužití s partnerem? Je hříchem homosexualita? Může křesťan podpořit zákon o registrovaném partnerství? Je hříchem pomoci lékařsky člověku, který chce z vážných důvodů ukončit svůj život? Těch několik příkladů může každý doplnit vlastními tématy. Odpověď „miluj Pána Boha a miluj bližního", případně augustinovské „miluj a dělej, co chceš" je svrchovaně pravdivá, ale už nestačí.

Tušíme, že Bible nemůže přinášet odpovědi na všechny otázky. Vždy je potřebí tolik přemýšlet, hledat, namáhavě, společně, hovořit spolu, ptát se.

Dokkončení na str. 2

> *Kdo je mezi vámi moudrý a rozumný? Ať ukáže své skutky dobrým způsobem života, v tichosti, kterou dává moudrost. Máte-li však v srdci hořkou závist a svárlivost, nechlubte se moudrostí a nelžete proti pravdě. To přece není moudrost přicházející shůry, ale přízemní, živočišná, ďábelská. Vždyť kde je závist a svárlivost, tam je zmatek a kdejaká špatnost. Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. Ovoce spravedlnosti sklidí u Boha ti, kdo rozsévají pokoj.*
>
> ***Jk 3,13-18***
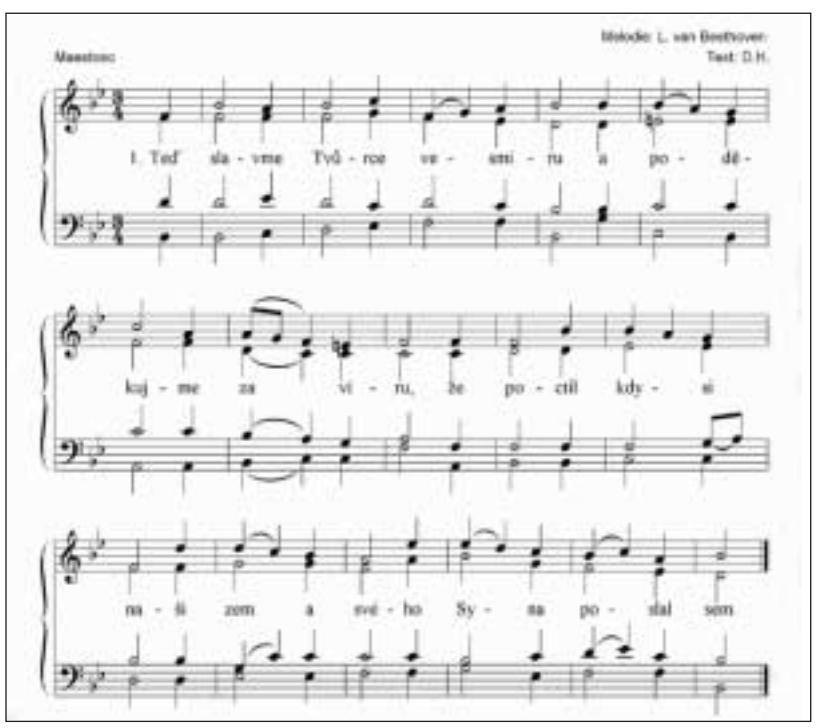

Mistr Jeroným Pražský

Mistr Jeroným Pražský, druhý z mučedníků kostnických, zemřel upálením na hranici 30. 5. 1416, tedy před 590 lety. Český reformní myslitel, filozof, mistr fakulty svobodných umění na univerzitě v Praze, byl stoupencem názorů Johna Viklefa a blízkým spolupracovníkem i přítelem M. Jana Husa. Prošel řadu sousedních zemí (Polsko, Litva, Uhry, rakouské země), kde nejen šířil myšlenky českého reformního hnutí, ale také získával podněty pro české prostředí. Na svých cestách se seznámil s pravoslavím a byl zřejmě inspirován jeho vztahem ke kalichu, později tak významném v husitství. Jeroným byl autorem několika latinsky psaných univerzitních kvestií a filozoficky psaných polemik. Významně se podílel na vydání Dekretu kutnohotského. Jako spolupracovník Husův, k němuž se po dramatickém zaváhání jednoznačně přihlásil, byl koncilem odsouzen jako kacíř a v Kostnici upálen, rok po Husovi.

V předbělohorských utrakvistických Čechách se stali oba kostničtí mučedníci předmětem

Dokončení na str. 4

Teď slavme Tvůrce vesmíru

2.
Syn Boží přišel pomoci
nám slabým v lidské bezmoci.
Náš pohled vzhůru zaměřil
a ukázal nám věčný cíl.

3.
Však naše vděčnost skomírá
a člověk Pána zapírá.
Jen aby také Spasitel
nás před svým Otcem nezapřel!

4.
Kdo za Pána se nestydí,
snad sklidí posměch od lidí.
Co ale na tom? Hlavní je,
že jdeme cestou naděje.

Daniel Henych

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 16

IV.

„A Hospodin vysadil zahradu
v Edenu na východě
a postavil tam člověka,
kterého vytvořil..."
(1M 2,8)

Však je i jinde v Novém zákoně psáno, že to, co oko nevidělo a ucho neslyšelo a co na rozum lidský nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteří ho milují. Jisté je, že i Ježíšova slova: Dnes budeš se mnou v ráji - jsou ujištěním o odpuštění vin a příslibem nové dobré perspektivy, kterou má člověk i ve chvíli svého nejbídnějšího umírání u Pána Ježíše Krista. Pán Ježíš svou obětí vrací předpoklady, abychom mohli znovu poznávat a zakoušet svůj ráj. A to nejen na „onom světě", jako umírající zločinec u Ježíše na kříži, ale také zas na každém místě svého pozemského bytí.

* * *

V.

„I povolal Hospodin Bůh Adama
a řekl jemu: Adame, kde jsi?"
(1M 3,9)

Třetí kapitola první knihy Mojžíšovy je ponurým čtením. Po tom všem, co bylo až doposud v Božím stvoření dobré a krásné, vstupujeme najedenkrát jako do sklepa. I tento příběh lidského pádu je ovšem také příběhem každého z nás. Porozhlédněme se blíže v temném prostoru tohoto vyprávění: *„Had pak byl nejchytřejší ze všech živočichů polních, kteréž byl učinil Hospodin Bůh."*

Had se tu stává špatným symbolem. Symbolem svůdce, symbolem jedovatého ohrožení. Kdo je tím svůdcem? Satan, zlá bytost mimo nás, nebo naše vlastní srdce? Celé jednání tohoto svůdce je podlé. Objeví se znenadání a jedná *chytře*. Chytrost jako taková zcela jistě není vlastností zlou. Ovšem právě chytrost je nebezpečná tam, kde dojde k jejímu zneužití, tam, kde se chytrost spojí se snahou druhého podvést, zpracovat po svém, zbalamutit. Jak krásně dokáže chytrý argument nebo hloupý argument chytře podaný umlčet protivníka. A proto platí v naléhavé míře i dnes, že k chytrosti je zapotřebí čistého srdce a pravdivého smýšlení a skutečných morálních zásad, aby nedocházelo k zneužívání lidských poznatků a aby se chytrost nestala nástrojem ovládání, podvádění, vykořisťování, zastrašování...

I chytrost „hada" je nebezpečná. Zná a hojně užívá úskoků a lsti. Tváří se nevinně a nevědomě. Dokáže se sám ptát, aby vzbudil pochybnosti. A právě v tom je nejchytřejší z živočichů polních nejlstivějším: *„Takliž jest, že vám řekl Bůh: Nebudete jísti z každého stromu rajského?"*

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Jak je to s Kaz 10,15 – 20?

Chápu snahu dnešních kazatelů podpořit u evangelíků kladný vztah k majetku. Je to ovšem těžká práce, když evangelíci dají spíše na Ježíše Krista než na kohokoli jiného. Přesto si tu práci dal br. Klinecký opřev se o oddíl Písma, jak je uveden v nadpisu. (ET-KJ ze 26. dubna).

Stěžejním veršem je mu v. 19: "K obveselení se strojí pokrm a radost životu dává víno; peníze vyřeší všechno." Zvláštní důraz pak klade na závětí za středníkem1 peníze vyřeší všechno. Výrok považuje za, řekli bychom, axiomatický, sám o sobě platný, neboť říká: "Není to vytrženo z kontextu, není to ironie, je to myšleno vážně."

Podívejme se, co říká kralický překlad: "Pro obveselení strojívají hody a víno obveseluje život, peníze pak ke všemu dopomáhají." Německý Starý zákon (Eiheitstlbersetzung z r. 1991) říká: "Hýří se, člověk se chce smát, víno obveseluje žijící, peníze činí všechno možným." V obou případech je použito čárky, nikoli středníku, takže část věty "peníze pak ke všemu dopomáhají" nebo "peníze činí všechno možným" nutno vidět v souvislosti s tím "hýřením". Konec konců ani ten středník není důvodem mít za to, že závětí stojí mimo kontext. Předvětí i závětí mají souvislost vždy.

Je tu však ještě další, širší kontext. Cituji kralický překlad veršů 16- 18: "Běda tobě, země, když král tvůj dítě jest (Einheitsübersetzung Knabe) a knížata tvá ráno hodují, blahoslavená jsi, země, když král tvůj jest syn šlechetných a knížata tvá, když čas jest, jídají pro posilnění, ne pro opilství. Ano, pro lenost schází krov a pro opuštění rukou kapává do domu."Proč tu nevidět souvislost. Je-li král dítě, jeho podřízení hýří, opíjejí se a protože se o nic nestarají, království chátrá. Mají na to, tak strojí hody. Nemyslím si, že by Kazatel tu pronesl bonmot ve smyslu toho známého "o peníze jde až v první řadě".

Ani na 20. verši bych nestavěl myšlenku, že člověk nemá zlořečit mocným, králi či bohatým vůbec, jako by tím chtělo být řečeno, že závist je špatná a nahoru že to chce pokoru. Neboť to opět má svůj kontext. Ten verš zní: "Králi nezlořeč ani v mysli, boháčovi nezlořeč ani v pokojíku, kde uléháš, neboť: nebeské ptactvo roznese ten hlas, okřídlenec vyzradí každé slovo." Verš je ohlasem na tehdy rozšířené ptakopravectví, věštění z letu ptáků. Věřilo se, že pták letící kolem zachytí i myšlenku a věštec ji pak z jeho letu vyčte. Po mém soudu chtěl Kazatel, který znal své pappenheimské, varovat: i stěny mají uši, mocní mají své donašeče. Abys nedoplatil na svou kritiku těch, co hýří namísto toho, aby se starali o správu věcí veřejných.

Snad mi nebude špatně rozuměno. Neschvaluji závist chudých vůči bohatým a každé peníze mi peklem nepáchnou. Chci říci jen tolik, že na Kaz 10,15-20 nelze založit myšlenku, jako by Bible neřešila jednoznačně otázku bohatství a peněz. Ostatně, mám-li si vybrat, na čem se spíše v této otázce orientovat, jsou to spíše evangelia než Kazatel. Je možné, že tuto orientaci někdejší Jednoty bratrské mají dnešní evangelíci dosud v krvi.

Jaroslav Kraus

Aktuálně

Berlín

Němečtí evangelíci odsoudili relaci MTV, která zesměšňuje papeže.

Ke sporu kolem satirického televizního programu „Popetown" – Papežovo město, se nyní vyjádřila i Evangelická církev v Německu. Podle zástupkyně církve pro otázky kultury připravovaný seriál, který se na hudebním kanálu MTV začne vysílat 3. května, ukazuje, jak stín aféry okolo karikatur proroka Mohameda zasáhl nyní i křesťanskou církev. Pověřenkyně Petra Bahrová zdůraznila nutnost oddělit kritiku instituce od kritiky náboženských obsahů. „Udivuje mě, že od chvíle, kdy byly zveřejněny karikatury Mohameda, se jediným měřítkem náboženství v médiích stává právě postoj ke karikaturám. Mnohem smysluplnější by byla diskuse o obsahu náboženské víry," dodala Bahrová.

(EPD)

Sofia

Nový srbský zákon o církvích kritizují obhájci lidských práv.

Nový zákon o církvích a náboženstvích, který v Srbsku přijali poslanci v minulých dnech, se stal předmětem kritiky. Navrhovatelé a obhájci zákona tvrdí, že je v souladu s evropskými normami a ulehčuje připuštění Srbska k Evropské unii. Kritici však upozorňují, že zákon vznikal velmi narychlo a má mnoho nedostatků. Kritické hlasy se ozvaly i z Rady Evropy a z Helsinského výboru. Zákon vyhlašuje svobodu náboženství a autonomnost církví. Oproti deklarované odluce církve od státu však garantuje finanční podporu státu církvím. Helsinský výbor vyjádřil podiv nad rychlým schválením nového zákona a vyzval prezidenta Borise Tadica, aby zákon vetoval.

(ENI)

Ženeva

Bývalý pracovník Světové rady církví byl povýšen do rytířského stavu.

Holandská královna Beatrix povýšila do rytířského stavu bývalého pracovníka Světové rady církví Huiberta van Beeka. Do roku 2004 byl zaměstnán v ústředí v Ženevě a věnoval se rozvoji vztahů mezi jednotlivými vyznáními. Ve zdůvodnění ocenění se uvádí, že van Beek věnoval většinu svého života budování mostu mezi křesťanskými církvemi.

(ENI)

Káthmándú

Křesťané v Nepálu uvítali návrat demokracie.

Křesťané v Nepálu uspořádali vícero děkovných bohoslužeb, při kterých uvítali návrat demokracie do tohoto himálajského království. Zároveň však upozornili na to, že s příchodem demokracie očekávají i návrat úplné náboženské svobody. „Nedávné politické změny jsou pro nás důvodem vděčnosti Bohu," řekl Filip Gajmer, který je koordinátorem tamní rady církví. Zároveň však pronesl, že nyní není vhodný čas na „triumfalismus", ze svobody je možné se těšit až tehdy, když bude zabezpečena úplná rovnost náboženství před zákonem. Proto vyzval křesťany země k modlitbám za klidné a spravedlivé soužití náboženství ve světě.

(ENI)

Předvolební zápisník – O úkolech státu

V Bibli - konkrétně v epištole Římanům - je jednoduše a jasně řečeno, co má dělat vládní moc. Ocitujme si příslušný oddílek (13,1-6):

Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci, vzpírá se Božímu řádu. Kdo se takto vzpírá, přivolává na sebe soud.

Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí.

Proto také platíte daň. Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů.

Podle Písma je tedy úkolem vlády trestat zlo a odměňovat dobro. Aplikuji-li tento mandát vládní moci do dnešní doby, mám za to, že dnes se má stát starat především o vnitřní i vnější bezpečnost země a o vládu práva. Daň platíme proto, aby vládní moc mohla tyto úkoly naplňovat.

Začteme-li se do knihy Fareeda Zakarii „Budoucnost svobody", možná mu dáme za pravdu, že vláda práva (k níž patří ochrana soukromého vlastnictví) je ještě důležitější než demokracie.

Zakaria ve své knize dokonce přesvědčivě dokazuje, že tam, kde se podařilo zavést vládu práva a ochranu soukromého vlastnictví (Frankovo Španělsko, některé státy Dálného východu, jako třeba Tchaj-wan, Jižní Korea nebo Singapur), mohl později nastat úspěšný přechod k demokratickému zřízení, jež je dnes relativně stabilní. Naopak tam, kde byl učiněn pokus zavést demokracii dříve než vládu práva a ochranu soukromého vlastnictví, se demokracie dlouhodobě neprosadila (mnohé státy Afriky). Písmo demokratickou vládu nevyžaduje - Pavlovi nepochybně tato možnost ani nebyla známa - nicméně Písmo formuluje předpoklady, za nichž je případně možno demokratickou vládu zavést.

Všimněte si, že náš stát biblický mandát staví na hlavu (podobně jako mnohé jiné socialistické státy). Stát se věnuje otázce sociální, řeší problémy zdravotnictví, organizuje státní i veřejné školství, ale poměrně značně selhává v těch oblastech, které by měl zajistit především. Soudnictví je mnohdy nefunkční už proto, že je tak nesmírně zdlouhavé. Soukromé vlastnictví není dobře ochráněno (o tom v jednom z příštích „zápisníků"). Oprávněná nespokojenost s prací policie a soudů podvazuje úspěšné fungování celé společnosti.

Nechci říci, že by se stát měl teď zčista jasna přestat starat o otázky sociální, zdravotní či o školství. Tvrdím ale, že naše pozornost coby voličů by se měla upřít především na ty oblasti, které jsou primární funkcí státu. Čím více se stát stará o otázky sekundární (k nimž kromě zmíněných oblastí patří i ekologie), tím větší prostor vzniká pro korupci, jež nakonec podvazuje i tyto sekundární oblasti. Uveďme příklad: Co nám bude platné, budeme-li mít dobré ekologické zákonodárství, nebude-li vynutitelné a nebude-li vynucováno? Mnohdy pak obyvatelé určité předpisy považují za zbytečnou buzeraci, protože vědí, že mocné podniky mohou beztrestně páchat mnohem větší škody. Podobně je málo platné, je-li bezplatné zdravotnictví, pokud je současně nefunkční, a lidé nevědí, komu strčit úplatek a jak velký, aby se jim dostalo ošetření na přístroji, jenž by mohl vyřešit jejich zdravotní problém.

Stát dle mého názoru nemůže „zprivatizovat" své základní funkce - armádu, policii, soudnictví. V těchto oblastech se musí postarat o hladké fungování. Na to platíme podle Bible daně. Další sféry moderní stát organizovat také musí, ovšem měl by v nich otevřít maximální prostor soukromým a korporativním iniciativám a dohlížet především na to, aby se hrálo podle pravidel a bez faulů.

Všimněte si, že Písmo předpokládá, že stát nebude rezignovat na hodnotové soudy. Musí odměňovat dobré a trestat zlé, tj. musí vědět (a také veřejně oznámit), co a proč považuje za dobré a co a proč považuje za zlé. V dobách relativismu se tomu bude stát snažit vyhnout, my občané - a zvláště my křesťané - bychom se měli snažit jej k tomu tlačit. Nesnažme se usilovat o „křesťanský" stát; z dějin je dostatečně jasně doloženo, že tyto pokusy končí katastrofálně. Aniž si pleteme politiku s evangelizací, můžeme jako občané trvat na tom, že stát se bez hodnotových soudů neobejde. V podstatě to všichni dobře vědí - kdyby tomu tak nebylo, nedala by se např. udělovat žádná státní vyznamenání. Jen se stalo módou tvářit se, že stát by měl být hodnotově neutrální.

Dan Drápal

O moudrosti a mírnosti

Dokončení ze str. 1

Ani pak není zajištěno správné rozhodnutí. Přesouvat jednoduše pravidla z Bible do současnosti, nacházet v Písmu odpovědi na otázky, které tam nejsou položeny, vede do slepé uličky. Ale Bible může dávat základní orientační ukazatele, milníky, směrníky, „ručičky". A dává je. Ani Jakubova epištola nepřináší hotová řešení. Ale nabízí několik základních pravidel, ručiček, směrnic, které mohou člověku pomoci.

Dnešní slovo je o moudrosti a rozumnosti. Moudrý chce být každý, každý pro to asi něco dělá. „Moudrý" znamená vědět si rady, rozhodovat se správně, umět pomoci sobě i druhému - právě aby náš život byl platný, plný a hezký. Ten studuje filosofii, ten se snaží nasbírat zkušenosti z praxe, poznává, cestuje, mění zaměstnání - i to je přece brána moudrosti. Někdo čte Bibli i jiné texty, srovnává a kombinuje. V době Jakubovy epištoly asi především četli Starý zákon a to, co znali z Nového, ptali se, modlili a přemýšleli. Proč to všechno děláme? Abychom byli moudří, zkušení a znalí, abychom se mohli dobře rozhodovat, abychom splnili nárok každého dne, aby náš život byl v posledu plný i hezký, abychom se nemuseli bát zítřka a stydět se za včerejšek. Protože Pán ještě nepřišel a možná nepřijde ani dnes odpoledne. Ještě přijde další den. Možná.

A teď Jakubova epištola řekne „pozor na moudrost". A zpochybní ji - jaká je? Známe více druhů moudrostí? Skoro jako by apoštol řekl „dobrá a špatná pravda, Boží a ďábelská pravda". Moudrost prý může být ďábelská. Samozřejmě víme, že moudrost je něco jiného než chytrost, vychytralost, vypočítavost, prohnanost. Ale moudrost „ďábelská"?

A ještě více, ta ďábelská moudrost není něco venku, před čím epištola varuje. To je, mohla by být naše vlastní ďábelská moudrost! V obsahu se nemusí nějak lišit. Stačí, když je prosazována, když s ní její nositel tluče kolem sebe hlava nehlava, když svou moudrost používá jako nástroj prosazení sebe nebo svých cílů. To není jen vychytralost, vypočítavost, taktika a strategie. To je zneužití vlastního dobrého poznání, poznání víry, poznání zrozeného v modlitbách. I to se může stát moudrostí přízemní, animální, ďábelskou.

Opak této „ďábelské" moudrosti je také naznačen. A zarazí, protože je naznačen jediným projevem - tichostí. Pak to pokračuje: moudrost je čistá, mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. Všechen popis moudrosti, všechno, co člověk může a má udělat proto, aby pravá moudrost zůstala pravou moudrostí, se týká toho, jak s onou moudrostí jde člověk „ven", mezi lidi. A jediným projevem je tichost, ohleduplnost, slitovnost, dokonce „ochota dát se přesvědčit".

Teď si představme všelijaké lumpy, podvodníky a lemply, kterých je ve veřejném životě dost a dost, kteří se také dotýkají života církve, kteří se někdy pokoušejí i na životě církve se přiživit, profitovat. Církev má a musí rozhodovat, zaujímat stanoviska, mít spoluúčast na veřejném a občanském životě. Co tady s pravou moudrostí, tichostí, slitovností a ochotou dát se přesvědčit, tváří v tvář těm, kteří čekají na tichého protivníka, aby ho prostě „přejeli"? Docela vážně se ptám, kde zůstala vyznavačská nesmlouvavost, udatné srdce, kde zápas mučedníků první církve i reformátorů? Kde zůstala schopnost říci pravé slovo v pravý čas? A co ti z nás, kteří jsou od přirozenosti své prostě bojovníci, válečníci, schopní polemici i stratégové?

Mají své místo, stejně jako udatné srdce a neústupnost učedníků i reformátorů. Jenže to vše přichází až jako poslední možnost. Krajní případ, mezní situace. Pak může přijít i bouchnutí do stolu. Přijde chvíle, kdy bude ohroženo víc než jen vlastní pochopení, vlastní názor a vlastní zájmy. Když bude ohroženo samo evangelium. Do té doby budiž naše moudrost tichá, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, ústupná a tolerantní. V tom a právě jen v tom budiž pravá moudrost nekompromisní. A bude-li to jejímu nositeli připadat jako slabošství, bude to slabošství Ježíšovo. Kolik odvahy a moudrosti muselo být v tom „slabošství" na kříži...

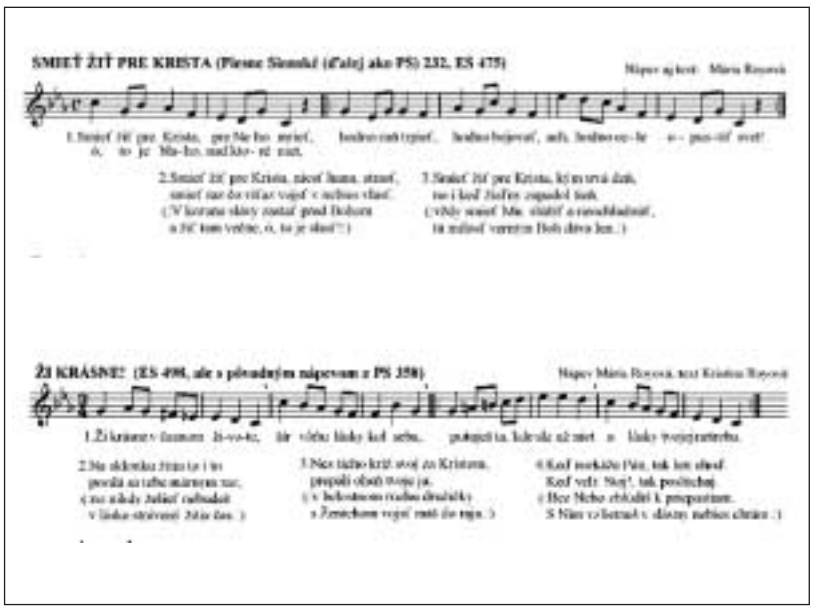
Pavel Klinecký

Sto rokov evanjelickej piesne v slovenskom jazyku

Dokončení z minulého čísla

Zrodenie slovenskej duchovnej piesne

Ako nástroj pre jej zrod si Pán pripravil dve dcéry staroturianského farára – Máriu a Kristínu Royové. Už ako mladé dievčatá („slečinky") sa zapojili do národnej výzvy zbierania slovenských ľudových piesní. To ešte nevedeli, že tak absolvujú na svoju dobu a pomery profesionálnu prípravu pre svoju budúcu spisovateľskú a skladateľskú dráhu. Keď neskôr prežili svoje duchovné povolanie pre vnútromisijnú a sociálnu prácu uprostred biedami poznačeného a málo vzdelaného slovenského ľudu, otvorili tak cestu duchovnému prebudeniu v našom národe. Pri tejto svojej bohatej duchovnej práci využili svoje mladícke folkloristické skúsenosti a na tomto ľudovom základe začali tvoriť novú, výsostne slovenskú duchovnú literatúru a pieseň (texty i nápevy). Najprv (približne v r. 1892) pri práci s deťmi začali používať dostupné české prebudenecké piesne, ktoré vzápätí začali i prekladať do slovenčiny. Tieto prvé pokusy sa šírili ručnými opismi, neskôr, v roku 1897, v roku založenia miestnej odbočky Modrého kríža už vyšiel 1. zošitok textov piesní ako „Piesne Spolku Modrého kríža". V jednom spevníku z rodinnej pozostalosti sa našli tužkou zapísané dátumy vzniku niektorých piesní. Tieto záznamy sústredil brat Juraj Potúček (autor známej Konkordancie) v práci Piesňová tvorba Márie a Kristíny Royovej. (Rozmnoženie tejto práce v roku 1970 na pôde SAV znamenalo stratu jeho zamestnania ako i suspendovanie jeho vtedajšieho nadriadeného Dr. Ladislava Burlasa.) Najstaršie záznamy sú z roku 1896, v roku 1902 začali práce na príprave notovaného vydania, no práve táto etapa trvajúca približne do roku 1905-6 sa zdá, že bola najplodnejšia. Keď vyšlo v roku 1910 druhé (už notované) vydanie pod názvom PIESNE SIONSKÉ, toto obsahovalo 330 piesní, medzi ktorými boli už i najznámejšie ako Smieť žiť pre Krista, Kráľu nebies, Boh náš je láska, Kto podá sily k púti (teda tie, ktoré boli prevzaté neskôr do Prídavku k Cithare či Zpěvníku). Jeho posledné piate vydanie z r.1930 obsahovalo 400 piesní, z nich je 152 prekladov, 212 pôvodných textov a 173 nápevov od sestier Royových. Tak vznikol vlastne prvý, už naozaj slovenský spevník duchovných piesní, prvotina to slovenského národa. Jednotný katolícky spevník od M. Schneidra-Trnavského, na ktorý sú slovenskí katolíci veľmi hrdí, vznikol oveľa neskôr. Postupne vznikali i spevníky protestantských denominácií, no tieto všetky čerpali z royovských Piesní Sionských. Väčšina z nich bola po redakčnom prepracovaní do súčasnej slovenčiny prenesená do Kresťanského spevníka vydaného Cirkvou bratskou, kde našla azyl po mocenskom rozpustení Modrého kríža v roku 1951 väčšina jeho členov. V priebehu uplynulého storočia pribúdali i noví autori a kryštalizovali sa i nároky a kritériá na novú slovenskú piesňovú tvorbu. Je dobré konštatovať, že i keď vplyvom nedorozumení a konzervatívnemu doznievaniu už vývojom prekonaných tradícií načas došlo v ECAV k neporozumeniu a neprijímaniu Bohom daných drahokamov, dnes sa tieto nastavané bariéry prekonávajú a že zavedenie nového, už slovenského ES zavŕšilo proces uvedenia slovenčiny do slovenských cirkví a že zároveň sa otvorila nová etapa ako kvalitatívneho prehodnotenia doterajších piesní, tak i novej pôvodnej tvorby.

Na záver tejto viac teoretickej časti je treba si povedať o oblastiach využitia týchto piesní.

a) **Zborový spev.** Tým, že ako Piesne Sionské, tak i ostatné spevníky denominácií boli notované v podobe štvorhlasnej zborovej sadzby, ujalo sa a rozšírilo sa i zborové spievanie. Dodnes sa na mnohých miestach spieva v spontánnom štvorhlase pri bežných zhromaždeniach. V súvise so zborovým spevom je treba spomenúť, že v ECAV vyšli pre potreby spevokolov viaceré zborníky. Zvláštnu kapitolu v rozvoji SDP zohrala i Hudobná domovina založená br. Machajdíkom.

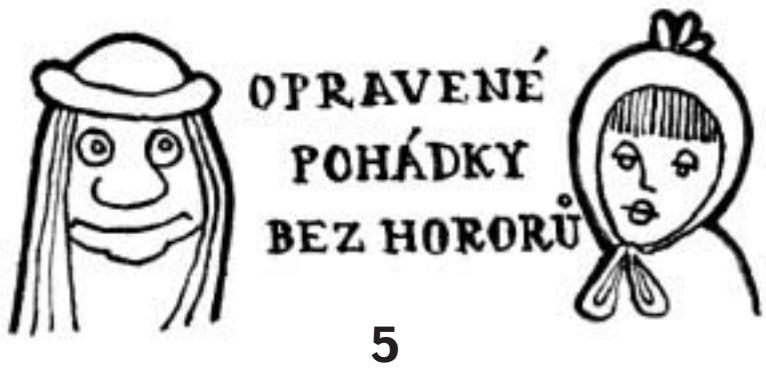
b) Samostatnú kapitolu tvoria **spevníčky vydané ako samizdaty** v období komunistickej totality pre mládež.

c) A napokon treba spomenúť i **slovenskú detskú duchovnú pieseň**, ktorú k nám priniesla predovšetkým spolupracovníčka sestier Royových sestra Mária Rafajová, na ktorej prácu sme nadviazali pri súčasnej príprave nového detského spevníka.

d) **Prieniky SDP do iných národov.**

e) **Cigánska duchovná pieseň.**

Peter Komrska

5

Vodník

Vodníci nežijí jen ve větších řekách a rybnících, ale také v jezerech. V kterémsi nevelkém jezeru žil vodník Ploutvoručka. I když měl na rukou plovací blány, měl je opravdu šikovné. Večer sedával na vrbě a šil pro sebe a pro lidi z vesnice boty. Měsíční světlo mu úplně stačilo, poněvadž vodníci mají oči jako kočky. Nebyl to špatný život, jen kdyby se Ploutvoručka necítil tak hrozně sám. Nedaleko jezera měla chaloupku chudá vdova s jedinou dcerou. Vdova byla pověrčivá. Věřila na zlá znamení, na nadpřirozené úkazy a předtuchy a neustále hlídala dceru, aby se jí nic zlého nestalo. Děvče bylo hezké a i když bylo chudé, ucházel se o ně nejeden mládenec. Ale matka zatím všecky nápadníky odháněla od prahu.

Jednou ráno se dcera rozhodla, že vymáchá v jezeře prádlo. Ale matka spustila: "Prosím tě, dnes ne! V noci se mi zdálo, že jsem tě oblékala do šatů jako z vodní pěny a že jsem ti vybírala perly, A perly přece znamenají slzy! Nikam nepůjdeš!" Ale dcera si nedala říct a k jezeru přece jen odešla. Ze břehu vedla nad hladinu stará dřevěná lávka a když si dívka klekla na její konec a začala máchat prádlo, lávka se zřítila do vody. Plavat dívka nedovedla a začala se topit. Vtom se vedle ní vynořila Ploutvoručkova hlava: "Chceš, abych ti pomohl? Ale musíš mi slíbit, že si mě vezmeš za muže!" Co by člověk ne-udělal, když mu jde o život! Dívka přikývla a vodník jí podal ruku. Neodtáhl ji však ke břehu, ale potopil se s ní do hlubin.

0 vodnících je známo, že mají ve svém příbytku pod vodou na polici hrníčky s lidskými dušičkami. Že se dušičky neutopí, si lidé vysvětlují tak, že jsou duše nesmrtelné. Ale jak to, že mohla mladá pradlenka zůstat i bez skafandru pod vodou a dokonce tam pracovat? Inu, v pohádkách se vždycky děly prapodivné věci. Dívce se jako vodníkově ženě nežilo špatně. Ploutvoručka ji obskakoval jako královnu. A což teprve, když se jim narodil chlapeček! Měl sice po otci plovací blány, ale jinak byl půvabný po lidské matce. Hrával si s pestrobarevnými rybkami a vesele kvákal o závod se žábami. Přesto se však mladé ženě dosti často v jezerní říši stýskalo. Kdyby se mohla alespoň na den podívat za starou matkou! Vodník, který se jí snažil splnit každé přání, nakonec prohlásil: "Dobrá, jdi a ukaž matce naše děťátko! Ale musíš se vrátit do setmění, jinak ztratíš schopnost žít tady!" Dovedete si představit, jakou radost měla stará matka vodníkovy manželky. Myslela si chudák, že se jí dcera utopila - a najednou tu je dcera živá a zdravá a v náruči má dokonce chlapečka. Stařeně vůbec nevadilo, že vnouček má rybí pusinku a rybí oči. Byla z něho celá pryč. Den na souši uplynul jako voda v potoce a sluníčko se začalo sklánět k obzoru. "Musím se vrátit k Ploutvoručkovi," prohlásila vodníkova žena. Ale matka ji začala přemlouvat: "Přece mě teď neopustíš. Ten vodní svět je jistě smutný, a ty patříš sem!" Dceři se na souši opravdu líbilo, ale vodníkovi dala přece slib! Nemohla se rozhodnout. Když však na západě začaly rudnout červánky, ozvalo se od jezera naléhavé vodníkovo volání: "Ženo, vrať se!" A tu vodníkova žena objala matku, vzala dítě do náruče, rozloučila se a vrátila se k Ploutvoručkovi.

Od toho dne se k matce podívala s kloučkem ještě mnohokrát. Když pak měla babička narozeniny, přinesl jí vnouček od tatínka nové krásné boty a na krk šňůrku drobných perel. Kdykoli se pak babička podívala na perly, rozlil se jí po tváři úsměv. Kdepak slzy!

Člověk, který věří všemu,
co se píše v starém snáři,
nejednou je vyplašený,
nespí, nešťastně se tváří.
Nehádejte podle karet,
co se v příští době změní!
Nestudujte horoskopy!
Písmo svaté - to je čtení!

Daniel Henych

Pokračování příště

Vladimír Kučera: Hořící keř

Než prudce rozprší se déšť

Píšu ti verše na poslední chvilku,
dřív nežli bouře přikvačí
a prudce rozprší se déšť.
Říkám je nazpaměť
jak malou násobilku.
Pouštím je po větru v bělavém chomáči,
jako když letí pápěří z bodláčí
dříve, než prudce rozprší se déšť.

Vlaštovky ještě pod okny mi krouží.
Náhle však tichne zpěvný křik,
let míří do bezpečí hnízd.
Chtěl jsem ti verše číst,
jsou však jen prachem v louži,
vítr je roztáčí jak dětský větrník.
Stesk zbyl mi po nich, nejistý otazník,
kam let můj míří. Do bezpečí hnízd?

V kopcích už hřmí a na poslední chvilku,
dřív nežli bouře přikvačí,
verš rychle píšu po verši.
Nazpaměť jako mši,
jak malou násobilku
říkám je do větru, než blesk mě omráčí.
Mé srdce vyschlé je jak loňské bodláčí.
Vím, proč verš rychle píšu po verši.

Píšu ti verše na poslední chvilku,
dřív než se nebe pozatmí
a švihne přes ně bílý třesk.
Z veršů mi zbyl jen stesk,
chomáček něhy v hřbílku.
Říkám je potichu. Čas je tak závratný!
Po nízkém nebi plouží se oblak tmy
dříve, než přes ně švihne bílý třesk.

(3. 8. 1978

Divná hodina

Až jednou zjihnu jako v říčce vodní tříšť
a moji tvář ti v okně bude kreslit mráz,
až zazní táhlý pláč,
jímž přes závěje volá svišť,
až ukončí se to,
co dnes je pro mne neskončený čas,
až jednou ztichnu v úžasu,
až v očích zjihne svit,
až ztichnu hořem pro krásu,
v níž toužil jsem se skrýt,
pak milosrdně přivři moje víčka
a z úst mi vyčti pozdrav poslední:
Zpěvem se budu vracet.
Vlaštovička bude ti zpívat,
než se rozední.
Až jednou zkřehnu jako v mrazu říčka
a jenom z hloubky
budeš tušit dávný proud, vzpomeň si:
Tvá ruka přivřela má víčka.
A svit mých udivených očí mohl uhasnout.

(15.12.1977)

* * *

Autor Vladimír Kučera je rodák z východočeské Poličky. Absolvoval zde gymnázium a po otevření českých vysokých škol v roce 1945 začal studovat na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě v Praze.

Po absolutoriu byl krátce vikářem v Břeclavi, pak více než 40 let farářem Českobratrské církve evangelické v Krouně a po dvě období seniorem Poličského seniorátu. V mládí velice rád sportoval - hrával hlavně dlouhá léta závodně volejbal a hokej.

Psal verše už od studentských let až zhruba do roku 1992. Uvedený výbor z básní obsahuje vybrané verše z několika sbírek.

Hlavní těžiště jeho práce spočívalo ovšem v pokorné službě milovanému krounskému sboru, ale také v těžké fyzické práci, kterou konal - dlouhá léta i s podlomeným zdravím - po celá desetiletí na opravách a udržování stárnoucích církevních objektů v nelehkých podmínkách Vysočiny, a to zvláště v prvních dvou desítkách let služby bez auta a všech ostatních technických vymožeností naší doby, které výrazným způsobem život usnadňují. V době příchodu do Krouny nastaly potíže s nadřízenými orgány státní správy. Ty pak vyvrcholily výslechy StB během seniorského působení v polovině sedmdesátých let. Tato situace se zakrátko odrazila v dvojím závažném onemocnění.

Kniha „Hořící keř" je k dostání v knihkupectví Kalich, Jungmannova 9, Praha 1 za 115 Kč (snížená cena).

Jarmila Kučerová

Křesťanské osobnosti v politickém životě 20. stol.

Tomuto poměrně širokému tématu byla věnována mezinárodní konference „Významné osobnosti církví a náboženských společností v politickém životě 20. století", kterou uspořádala katedra politologie a evropských studií Filosofické fakulty (prof. PhDr. PaedDr. Pavel Marek) Univerzity Palackého v Olomouci a Centrum pro studium demokracie a kultury (doc. PhDr. Jiří Hanuš, PhD.) v Brně. Historické budovy olomoucké univerzity a arcibiskupství vytvářely po dva dny, 27. - 28. dubna 2006, důstojné a příjemné prostředí konference. Jejím cílem podle záměru pořadatelů mělo být přiblížení, představení a kritické zhodnocení duchovních osobností a laiků, kteří se angažovali v uvedených institucích v minulém století a jejich aktivity přesahovaly do politického dění.

Překvapující pro pořadatele, ale i pro účastníky byl nečekaně velký zájem o konferenci, na niž se přihlásilo té-měř 60 referujících. Tento počet donutil pořadatele, aby jednání prvního dne odpoledne bylo ve dvou sekcích.

Zmíněný velký zájem je ovšem pochopitelný a je důkazem toho, že je stále pociťován nedostatek podrobnějších informací o řadě českých křesťanských osobností působících ve 20. století.

Pořadatelům patří dík za to, že po více než 50 letech násilného umlčování, nejednou záměrného zkreslování a vršení nánosů polopravd a lží obou totalitních systémů na řadu známých i téměř neznámých křesťanských osobností, tuto konferenci uspořádali. Konference nepochybně poodkryla pohledy na životní osudy několika desítek těchto osobností a přispěla významně k zaplnění některých existujících bílých míst v naší novodobé historii.

S radostí lze konstatovat, že se podařil i další ze záměrů pořadatelů konference, totiž, že měla dělný ekumenický charakter.

Referující z církví nekatolické tradice přednesli asi pětinu referátů. Okruh ČCE byl zastoupen referáty: o Čeňku Duškovi (O. Matějka), J. L. Hromádkovi (J. Dobeš), Blahoslavu Hrubém (P. Hlaváč), J. B. Kozákovi (J. Kocian), B. Radechovském a A. Meereisovi (H. Marešová) a J. B. Součkovi (P. Morée). CB: o A. Gayerovi (T. Pavlíček) a F. Urbánkovi (J. Štěpán). CČSH: o trojím odboji (V. Červený), R. Cehovi (M. Kotlíková), a F. Kovářovi (J. Hrdlička). Byl přednesen i výtah z referátu o Přemyslu Pittrovi, který ovšem nebyl členem žádné církve (J. Štěpán).

V obecněji pojatém úvodním referátu: „Význam náboženské osobnosti v českém prostředí" (J. Hanuš) i některých dalších referátech bylo připomenuto, že dosud existuje málo publikovaných poznatků o tom, jak křesťané reagovali na podněty přicházející z okolního společenského a kulturního prostředí, jak se české křesťanské církve dostávaly v dramatickém a rozporném 20. století do krizových situací a v nich se musely rozhodovat, jak byly konfrontovány s totalitními systémy apod.

V některých referátech přinesli jejich autoři nové poznatky o významných skutečnostech, které se v minulém století odehrály za účasti osobností českých křesťanských církví (zejména římskokatolických, např. o kardinálovi Štěpánu Trochtovi a dalších). Zazněly i referáty s pokusem o objektivní pohled na rozporné osobnosti z okruhu křesťanských církví (např. Andrej Hlinka, Ferd. Juriga a Jozef Tiso).

Do závěru informace o konferenci patří i zmínka o výborné organizaci, na níž se kromě pedagogů fakulty a brněnského Centra podílela i řada studentů Univerzity Palackého.

Připomeňme, že z konference je připravován sborník (je už v edičním plánu UP). Je očekáván s velkým zájmem a bude v některých případech i velkým překvapením, protože do patnáctiminutových výtahů z referátů se vešlo jen málo významných detailů.

Mnoho bílých míst v naší novodobé historii týkajících se křesťanských církví a jejich osobností navozuje myšlenku a přání na uspořádání podobné konference v blízké budoucnosti.

Jan Štěpán

Odpověď Danovi Drápalovi

Dan Drápal píše ve svém článku „Mediální konvertita" v Evangelickém týdeníku z 12.4.2006 o Afghánci Abdulu Rahmánovi, jenž byl v „demokratickém" proamerickém Afghánistánu odsouzen za konverzi od islámu ke křesťanství k trestu smrti.

Dan Drápal ve svém článku píše stylem, jako by islám nesl zodpovědnost za svou interpretaci lidmi. Na rozdíl od pana Drápala já jako muslim nebudu napadat křesťanství za to, jak ho interpretují lidé. Důvodem k tomu nebude to, že jsem vyrostl jako křesťan, ale skutečnost, že jako muslim sice vedu s křesťany teologickou debatu o křesťanství a islámu, ale nenapadám křesťanství za to, jak ho interpretují lidé.

Á propos, jen malá lekce historie. Popravování odpadlíků od křesťanství bylo nedílnou součástí výkladu křesťanství několik století. Církevní otcové (například sv. Augustin) to nejen tolerovali, ale i ospravedlňovali důkazy z Bible. Vzpomeňme si například na verš 24 z Lukášova evangelia v kapitole 14. To, že dnes většina křesťanů odmítá zabíjení odpadlíků, neznamená, že do budoucna by se k tomu zase nemuseli vrátit.

A jak je na tom islám? Islám tím, že je nejen náboženstvím, ale i státním systémem, má zákony týkající se náboženství stejně jako řízení státu. Trest smrti za odpadlictví v islámu není. Islám uznává pouze trest smrti za kolaboraci s nepřítelem v době války a za vlastizradu státu. Ne za odmítnutí islámu.

Pokud by měl být člověk popraven za odpadnutí od islámu, jak by mohl odpadnout, uvěřit, odpadnout...? „Zajisté ti, kdož uvěřili, pak zpět upadli v nevíru, pak zase uvěřili a poté opět stali se nevěřícími a silněji zatvrdili se v nevíře své — těm neodpustí Bůh a nepovede je stezkou pravou" (Korán 4:137).

Sám prorok Muhammad ve své tradici zcela jasně rozlišuje mezi odmítnutím islámu a vlastizradou státu a kolaborací s nepřítelem. Za prorokem Muhammadem přišel v Medině člověk a svěřil se mu, že chce odejít od islámu. Prorok nesouhlasil, ale neudělal nic a nechal ho odejít. Druhý den ten muž přišel znovu a opět řekl prorokovi, že chce odstoupit od islámu. Prorok opět nesouhlasil, ale žádným způsobem proti tomu člověku nezasáhl. Stejně tak se stalo i třetí den. Potom se ten člověk vystěhoval z Mediny. Prorok nedal tohoto člověka stíhat ani hledat. Ten člověk odmítl islám jako víru, a byl přesto nadále občanem islámského státu a byl pod ochranou proroka Muhammada.

Jak já osobně každému říkám: Kdo chce, zdůvodní si cokoliv a je jedno jestli je křesťan, muslim nebo žid. A je pravda, že mnoho muslimů si odpadlictví interpretuje podobně jako církevní otcové v křesťanství, ale nemůžeme kvůli tomu odsuzovat islám. Dan Drápal na konci článku napsal: „Nechtěl by tento případ okomentovat někdo z muslimské obce? Teď je vhodná příležitost se ozvat." Nuže ozývám se já. Bude má odpověď panu Drápalovi otištěna?

Lukáš Lhoťan
šéfredaktor Islámských novin

Mistr Jeroným Pražský

Dokončení ze str. 1

zbožné úcty a byli utrakvistickou církví považováni za světce. Proto bývali zobrazováni v kostelech na oltářních obrazech i nástěnných freskách. Dokonce jim byly zasvěcovány kostely. Tak např. na pražské Malé Straně, v Karmelitské ulici vedle pozdějšího kostela P. Marie Vítězné, byl malostranskou obcí, utrakvisticky orientovanou, postaven kostelík M. Jana Husa a M. Jeronýma Pražského. V jeho věži byly umístěny dva zvony, zasvěcené Janu Husovi a Jeronýmovi Pražskému. Kolem kostelíka se rozkládal hřbitov. Po Bílé Hoře daroval císař Ferdinand II. tento kostelík obci Francouzů, usedlých v Praze, kteří ho zasvětili sv. Ludvíku. V roce 1654 však byl zbořen. Připomeňme, že kostelík stejného zasvěcení byl také nedaleko Hradce Králové. Obrazy obou mučedníků, utrakvistických světců, jsou dnes postupně objevovány při průzkumech gotických kostelů (naposledy v Písku).

V době národního obrození se Husův kult stával dominantním ve vztahu ke kultu Jeronýmovu. Přesto při vzpomínkách u příležitosti 500. výročí obou mučedníků nebylo zapomenuto ani na Jeronýma. Po Husovu jubileu roku 1915 připadlo na následující rok výročí Jeronýmovo. Uvažovalo se tehdy o umístění pamětní desky na jeho rodném domě. Kde však tento dům byl? Prof. Ant. Frinta archivním bádáním zjistil, že M. Jeroným se narodil na Novém Městě pražském, v Řeznické ulici, a to v domě zvaném U shnilé ryby. Bližší lokalizaci domu se však nepodařilo určit. Proto bylo využito skutečnosti, že rohový dům, na nároží Řeznické ulice a Karlova náměstí, patřil presbyterovi salvátorského sboru a.v. lékárníku J. Rüdingerovi a deska měla být umístěna právě na tento objekt. (čp. 672). Pro vytvoření pamětní desky získal prof. Frinta sochaře Františka Bílka. Deska s Jeronýmovým reliéfem připomíná, že v domě, který tu stával, se okolo roku 1365 narodil Jeroným Pražský (dnes se udává datum Jeronýmova narození mezi lety 1378 - 1380). Rakouské úřady v době první světové války, v roce 1916, nepovolily odhalení desky, k němuž tedy došlo až v roce 1919.

Zájemce o bližší poznání životních osudů a díla M. Jeronýma Pražského odkazuji na základní, několikrát vydanou monografii našeho předního husitologa prof. Františka Šmahela.

Michal Flegl

Pozvánky

Občanské sdružení Exulant a Ochranovský sbor při ČCE (Jednota bratrská) v Železném Brodě vás srdečně zvou na Evangelizaci v Ochranovském sboru Komenského 603, Železný Brod.

27. května 2006 v 19 hodin:
Na biblické téma promluví emeritní synodní senior Českobratrské církve evangelické Mgr. Pavel Smetana a Dobroslav Stehlík, kazatel Bratrské jednoty baptistů; představí se Exulant; zpívat bude hudební křesťanská skupina Pranic z Turnova.

28. května 2006 v 9.30 hodin:
Bohoslužebné shromáždění: kázat bude Ewa Jelinkowa ze Zelowa, Vlastimil Pospíšil připomene osobnost Jeronýma Pražského a MUDr. Josef Čáp a Pavel Čáp vzpomenou na mučednickou smrt Jeronýma Pražského v hudebně-recitačním pásmu.

*

Občanské sdružení Exulant vzniklo v roce 1996 pro udržování a rozvíjení spolupráce a kontaktů mezi potomky pobělohorských exulantů, kteří se vrátili do Československa po obou válkách minulého století. Důležitou pro činnost sdružení je úzká spolupráce s Českobratrskou církví evangelickou a Bratrskou jednotou baptistů.

* * *

Pozvánka
na pietní shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.
Pod záštitou primátora hlavního města Prahy Pavla Béma a s podporou starosty městské části Praha 1 Vladimíra Vihana se koná ve středu 21. června 2006 v 18 h v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky popravených.

PROGRAM:
V KOSTELE:
1. Slovo úvodem - RNDr. Čestmír Nekovařík - zást. starosty MČ Praha 1
2. Hudební vložka - J. S. Bach:.Larghetto pro varhany - prof. Jan Bernátek
3. Proslov - Historický odkaz českého odboje - Marie Neudorflová Ph.D. - AV ČR
4. Komorní ženský sbor CHARMONE - Skladby autorů z 16. a 17. století: Kryštof Harant z Polžic, J. C. Vodňanský, J. A. Komenský a j. Dirigent Jiří Petrdlík (žák prof. J. Bělohlávka). Uvádí Dr. Kateřina Maýrová z Českého muzea hudby v Praze
5. Dvořák: Výběr z biblických písní - prof. Magda Bělohlávková - soprán

NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ:
Položení věnců u pamětní desky popravených.
Krátké proslovy - primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém, europoslanec ing. Jan Zahradil, generál Antonín Špaček - předseda ČsOL
Účinkuje: Orchestr Armády ČR, moderátor: Mgr. Jan Židlický, CČSH

VZPOMÍNKOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ POŘÁDAJÍ:
Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, NO CČSH v Praze 1 - Staré Město, Masarykova společnost, Společnost E. Beneše, ČSBS a ČsOL, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí a ctitelé jejich odkazu. Spolupracují: Sokol, Skauti, Slovanský výbor ČR a další.
Vstupné dobrovolné

UPOZORNĚNÍ
Toto pietní shromáždění se koná každý rok v den výročí popravy 21. června v 18 h v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky obětí.
Spolupráce vítána (informace na tel. čísle 274 774 736).
Prodej zajímavých publikací před zahájením programu v kostele: Erby popravených 21. 6. 1621 v barevném provedení, T. G. Masaryk: Česká otázka a další.

Televize

28. května
ČT 2

Cesty víry - 12.55
Režisérka Alena Hynková nás ve svém dokumentárním filmu zavede za energickým knězem z Polska, který dal společenskému životu v Lanškrouně a okolí nový rozměr a našel cestu, jak oslovit široké spektrum lidí.

Křesťanský magazín - 13.15
Připravili M. Otřísal a J. Brichcín
Sedmý pražský Křesťanský magazín tohoto roku přichází na obrazovku v sedmou neděli velikonoční, a proto v něm nemůže chybět úvaha nad tzv. nanebevstoupením. Jak daleko či blízko je biblický příběh od dänikenovské astronautiky, spolu proberou pánové Vacek a Vávra. Za ikonografií světců ve středověkém umění nás do Národní galerie zavede historička umění doc. Milena Bartlová.

Bohoslužby

21. 5. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

19/2006

31. května 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Bůh je tady - a to je dobře
Milan Balabán

Šifra mistra Leonarda a Boží soudy
Dan Drápal

Zdraví a nemoc
Jiří Lejdar

Sluneční hodiny pro den i noc
Jaro Křivohlavý

Nejdůležitější aktualita – věčnost

Text: Ž 93
Čtení: Zj 2,1b-5

Dnešní doba je rychlá, zrychluje se, čas se zkracuje. Nikdo nemá čas, ať je nám deset nebo osmdesát roků, natož pak třicet nebo padesát; všichni máme nad hlavu úkolů, starostí, možností, potřeb i tužeb. Výsledek? "Nestíháme." Někdy se ptáme, čím to je. Nacházíme různá vysvětlení. Někdy vidíme příčinu v sobě samých: neumíme setřídit hodnoty, stanovit priority, chytáme mnoho zajíců, necháme se vláčet povinnostmi, jsme málo asertivní, neumíme říci ne, neumíme odpočívat. Někdy za to může naše okolí: zrychluje se způsob života, rychleji se chodí, jezdí, létá, počítače rychleji počítají, léky rychleji zabírají, filmoví střihači rychleji stříhají, moderátoři rychleji moderují. Pokrok se stává poklusem, posléze úprkem. Může se nám to líbit nebo nelíbit, ale to je tak to jediné, co s tím umíme dělat. Chceme-li ve světě obstát, udržet si práci, nenechat se předběhnout v nejrůznějších frontách nejen v obchodech, nezbývá než být o něco rychlejší než ti druzí.

Jestliže přicházíme na bohoslužby, očekáváme zpomalení. Tady nás nikdo nehoní, nehrozí, že nás někdo předběhne - není kde. Dobře si to uvědomujeme, máme to na bohoslužbách rádi, je to mnohdy jediná chvíle, kdy opravdu nespěcháme - dokud nezazní poslední píseň. Potom opět vyrážíme do světa, kde se spěchá. Nadlouho se zastavit nemůžeme.

Život nám totiž staví před oči s mimořádnou naléhavostí aktuální situaci. O tu jde, ta je podstatná. Říká se "zbytečné jak včerejší zprávy". Naopak "aktuální zpravodajství, aktuální situace a aktuální ceny" jsou hlavní devízou všech, kdo je mají a poskytují. "Aktuální" znamená "časový", "v současném čase činný" a vzhledem k tomu, že čas běží, znamená "aktuální" většinou i "počasný", "dočasný" a "krátkodobý". Je-li něco neaktuální, nazýváme to po francouzsku "passé", tedy minulé, odložené. Možná bychom mohli hovořit i o jistém dnešním "kultu aktuálnosti", protože toto přídavné jméno má bez výjimky vždy

> *Toto praví ten, který drží sedm hvězd ve své pravici, který se prochází mezi sedmi zlatými svícny: „Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě. Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícnem z jeho místa, jestliže se neobrátíš.*
>
> ***Zj 2,1b-5***

pozitivní zabarvení. "Aktuální" rovná se dobré, užitečné, "passé" naopak k ničemu. Součástí zrychlování a spěchu je ještě jedna zkušenost - říká se jí někdy po televizním vzoru "klipová existence". "Klip" je krátký filmový záběr, videosekvence o jednom tématu, spíše motivu. Klipy jsou hudební, politické, reklamní, je to skutečnost vytržená ze souvislosti, předhozená divákovi, většinou s reklamním, ideologickým nebo jinak manipulativním záměrem. Klipy střídají záběry tak rychle, že si divák nestačí pořádně uvědomit, co viděl, jen zběžně zaregistruje a klip, je tady další záběr. Pořád nové, pořád jiné, bez možnosti pamatovat, natožpak domýšlet. To není kritika. Klipová existence nás provází na každém kroku, televizní produkce současný život jen ilustruje a dotváří. Kolik toho člověk musí za den zvládnout, kolikrát za den musí "přepínat" z tématu do tématu, z informace do informace, ze setkání do setkání, e-maily, telefony, noviny, rozhlasová a televizní zpravodajství, co se děje v politice, ve světě, s ekonomikou, u mne v práci, s mými účty v bance, s mými pojistkami, s mým zdravím, do toho, často až v druhém sledu, co se děje s mými dětmi a mými rodiči, přáteli, nakonec i s manželem nebo manželkou. Někdy na tuto situaci žehráme, ale vlastně se nám to líbí, je to pestré, "žije to", jsme - jak říkáme- "in". Starší mezi námi možná tolik "in" nejsou, někdy je jim to trochu líto, ale většinou po tom netouží. Je to tak dobře zařízeno; člověk většinou netouží příliš po tom, co by zvládl jen velmi stěží. A mnozí mladší se těší, až nebudou muset být tolik "in".

Právě přibývající věk se do této situace vkrádá pomalu, ale nezvratně a přináší novou zkušenost. Staršímu člověku ubíhá čas ještě rychleji, mládeži, máte se na co těšit, bude hůř! Starší člověk se také pomalu obrací nazpátek, do vzpomínek, a možná stále více, tak se jeho přirozený životní rytmus zpomaluje.

Najednou se člověk začíná ptát na věci, na které se dříve neptal. Co mělo

Dokončení na str. 2

Adolf Kašpar: Koniášovo kázání

Nejen jezuitské jubileum

Mám před sebou objemnou ilustrovanou knihu, památku po rodičích, vydanou právě před osmdesáti lety. Je to reprezentativní vydání historického románu Temno od Aloise Jiráska (1851 – 1930), ilustrované malířem Adolfem Kašparem (1877 – 1934). Už za našeho mládí neměli mnozí žáci a studenti k Jiráskovým románům na rozdíl od předešlé generace zrovna vřelý vztah. K důvodům patřila až děsivá tloušťka Jiráskových knih a ještě podstatnější bylo, že povinná četba málokoho nadchla. Rozhodně to nemělo mnoho společného s nevěrohodností nebo opětným přáním pozměňovat dějiny. Pro nás, stoupence reformace, je nevýhodou, že si představitelé minulého totalitního režimu při hledání „svých kořenů" neprávem přivlastnili českou reformaci a přitom jim rozhodně byla bližší s jejími způsoby a metodami protireformace.

Kdo sleduje alespoň trochu přístup k historii, může vidět snahu především u některých proudů římských katolíků, a to nejen u nás, o ospravedlňování, zamlčování, ba i popírání dějin. My to známe i ze světské oblasti, kdy se mnozí ošívají, když se poodhalí tvář nejen padesátých let minulého století, ba dokonce jiní tvrdí, že zločinný holocaust (Židé raději říkají šoa) je výmysl. Takoví lidé pak ztrácejí důvěru a věrohodnost, i když by mluvili o jiném zlatě a svatě. Ale vraťme se ke křesťanství s jeho dvoutisíciletou historií. Všechno nebylo zdaleka dokonalé a Kristovu poselství bylo až příliš vzdálené. Stačí si jen připomenout **křížové výpravy** do zemí východního Středomoří proti islámu např. na osvobození Božího hrobu, jedna výprava na východ byla dokonce dětská. Další válečná tažení byla proti albigenským (katarům) a pro nás nejznámější jsou křížové výpravy v 15. století proti husitům. Dalším kamenem úrazu je **inkvizice**, kterou někteří katoličtí historici téměř popírají (např. vatikánské sympozium v roce 1998) a snaží se mnoho svalovat na protestanty, kteří nejsou zdaleka bez viny, ale měli již "svůj vzor" ve fungující neospravedlnitelné katolické inkvizici. To ovšem není omluva.

Dokončení na str. 3

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 18

V.

„I povolal Hospodin Bůh Adama a řekl jemu: Adame, kde jsi?" (1M 3,9)

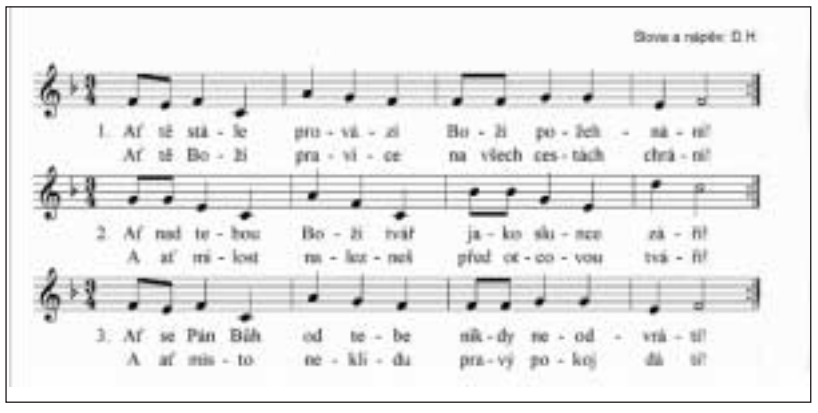
Pokušitel se ptá a tímto způsobem vzbuzuje škodlivou pochybnost a pocity ochuzení. *„Z každého stromu rajského"* vám Bůh zakázal jíst? Typická ďábelská strategie. Bůh zapověděl jeden rajský strom. Pokušitel z toho udělá všecky rajské stromy. I dnes se často argumentuje podobným způsobem: Věřící - to jsou ti, co nesměji *nic*. Ďábel svou otázkou probouzí pocity omezení a méněcennosti. Svou otázkou v nás budí lítost nad tím, čeho všeho jsme se museli kvůli víře v Boha v životě vzdát, a chystá podvod. A svou otázkou zpochybňuje Boží ustanovení. Stejně to vyzkouší i při Ježíši Kristu: „Což neřekl Bůh, že andělům svým přikázal, aby tě chránili, abys neurazil své nohy o skálu? Skoč dolů z chrámové věže!" Zpochybňující otazník za Božím Slovem, za Božím ustanovením, za Božím zaslíbením... Dokonce třeba tím způsobem, že sám cituje Písmo. Slova o tom, že tě Bůh bude přece chránit, abys neurazil své nohy o skálu, jsou biblickým citátem. Nic tak neotřese člověkem v základech - ani největší těžkosti ani nejtěžší viny - jako hrozba, která přichází tenkrát, když člověk začne pochybovat o Bohu. Pyšně nebo zoufale pochybovat. Pyšná pochybnost, která si bez Boha vystačí, která dá s klidem Boha do závorky, mimo sféru vlastního života, taková pochybnost bývá po pravidle první. *„Nikoli nezemřete, ale ví Bůh, že kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše a budete jako bohové..."* Touha být „jako bohové" je největší a zároveň nejpochybnější výraz lidské pýchy, která chce poroučet větru a dešti. Známe to.

„Viduci pak žena, že dobrý jest strom k jídlu i příjemný před očima, vzala z ovoce jeho a jedla a dala i muži svému a i on jedl. Tedy otevříny jsou oči obou dvou a poznali, že jsou nazí. I navázali listí fíkového a nadělali sobě věníků..." Tak. Nadělali sobě věníků! To první, co zjistí lidé poté, co chtěli být jako Bůh, je, že nejsou bohové, ale že jsou *nazí!* V hebrejštině, hlavně v písemném hebrejském zachycení ta dvě slova - „bohové" a „nazí" - znějí a zapsaná vypadají skoro stejně. Touha po bohorovnosti, jež je výrazem lidské nebetyčnosti a pýchy, a nahota, která je tady výrazem lidské bezmoci, slabosti, ztracenosti, ohroženosti, studu - toto dvě má k sobě proklatě blízko. *„Vtom uslyšeli hlas Hospodina Boha. I skryl se Adam i žena jeho před tváří Boží uprostřed stromoví rajského"*. Žalostné pokračování.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Áronské požehnání

Nad Biblí

Nejdůležitější aktualita–věčnost

Dokončení ze str. 1

cenu, co ne, co opravdu prožíval a co jen tak proběhl, co opravdu přijal a co mu proteklo mezi prsty. Najednou "aktuální" už není současně nejdůležitější.

Někdy máme pocit, že vnímání zrychlujícího se času je údělem naší doby. Jenže upřímně řečeno, kdy to začalo? Před deseti léty, dvaceti, padesáti? Začteme se do památek na starší časy a najdeme tam velmi podobný životní pocit už před poslední světovou válkou, ve dvacátých a třicátých letech minulého století, ve století devatenáctém a dokonce ještě dříve. Možná my, se svým zkušenostmi jedenadvacátého století, bychom tehdejší dobu prožívali jako oázu klidu, pomalého pohybu a přehledných změn, ale Franz Kafka i Jakub Arbes by asi hovořili jinak.

Pak se v čase i prostoru zahledíme ještě mnohem dál. Biblický žalmista píše v časech, jejichž atmosféru si vůbec představit nedovedeme. V biblickém starověku přece nikdo nespěchal! Ale když hned v prvním verši slyšíme "pevně je založen svět, nic jím neotřese", napadne nás, že žalmistova jistota sice prozrazuje větší míru klidu a míru, ale také, že světem přece jen něco třese! A poezie třetího verše „Zvedají, Hospodine, řeky svůj hlas, zvedají řeky své vlnobití“ nás už vrhá jakoby doprostřed naší doby, ukazuje, že žalmista prožíval mnohé z našeho zběsilého pohybu. "Vlnobití řeky" je živel, nespoutaný a valící se, otřásající jistotami. Před vlnobitím člověk musí prchat, utíkat, běžet ozlomkrk. To je aktualita žalmistova, tady je on "in"!

Rádi slyšíme, že biblický vyznavač na tom nebyl lépe. Nemáme pak onen nepříjemný pocit příliš pozdních synů Adamových, příliš mladých dětí Božích, abychom praotce Hospodina ještě mohli vnímat a aby On vnímal nás. Naší zkušeností je, že Bůh není „aktuální" a víra v něho není "in".

Jedna z předvelikonočních nedělí se v tradici církve jmenuje "Reminiscere". Překládá se jako "rozpomeň se", citují se žalmy, kde samotnému Hospodinu připomíná žalmista, aby si připomněl člověka, svoje milosrdenství a to, že obojí snad nějak patří k sobě. V onom "Reminiscere" apeluje modlitebník na Boží paměť, vlastně na paměť Božího milosrdenství. Tak člověk podle Písem volá k Bohu a připomíná mu, kdo je On sám a kdo je člověk, jeho stvoření. „Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství“ (Ž 25,6). Tak člověk volat smí a má - podle Písem. A Písmu věříme.

A teď si dovolme možná troufalou transpozici biblického "Reminiscere": je třeba Hospodinu připomínat, kdo je, jaký je, jaký má být a co je jeho milosrdenství? Není to spíše "báseň v básni", kdy sám žalmista v žalmové poezii připomíná sám sobě, kdo je Bůh, jaký je a jaké je jeho milosrdenství? Není to vlastně sebeujištění žalmisty, že Hospodin je v každé chvíli i navzdory všem vlnobitím "aktuální"?

Jako by s žalmem začala znovu stoupat vážnost věčnosti proti pomíjivosti chvíle. Jako by každodenní klipy, které nás až dosud zajímaly jako nic jiného, začaly blednout. Jako by nám znovu začalo docházet, že kdeco z toho, co vyplňuje náš život, co nám dělá starosti nebo nás prostě zajímá, je dočasné a počasné a vlastně pomíjivé. Za čtrnáct dní bude jedno, jak dopadla ta a ta aktualita, za dva roky si nikdo nevzpomene, tím méně za deset, dvacet let. A co je to dvacet let proti padesáti, které jsou snad za námi, snad před námi? A co ještě před tím a potom? Co záleží na trendech, směrech a módách ve srovnání s tím, že „Hospodin kraluje, oděl se důstojností, oděl se Hospodin, opásal se mocí“? Ba dokonce co zmůžou mohutná vodstva, dokonce mořské příboje, ničivé povodně, jak říkáme, proti pevnosti světa, který založil Bůh?

Tak nám žalmista přinesl opravdové "zpomalení". Ne však násilným zastavením času, nýbrž staronovým sdělením, že Bůh je stále "aktuální" a že největší aktualitou je - věčnost. Však „Božímu domu patří svatost do nejdelších časů“.

pro toho, kdo by měl pocit, že "Hospodin na výšině" je něco velmi statického, tedy i nečinného, vlastně tím neaktuálního, přichází v posledním verši ujištění: „Tvá svědectví (Hospodine) jsou naprosto věrná.“ Nikoli "tvé bytí", éterické a esoterické, nehybné nebo nečinné, nýbrž tvá svědectví - tvoje slovo, tvá vůle, tvoje síla, dynamika, tvoje vstupování do časů, tvoje moc - a tvoje láska, milost, tvé dobro, tvá kupodivu skvělost a s odpuštěním krása, tvá naděje a tvůj pokoj. Tak můžeme vědět, že naše klipová existence má svou klenbu, která klipy sjednocuje. Čas se zrychluje, alespoň v našich očích, a mnoho máme stihnout a ještě víc nestihneme, ale nakonec to nejdůležitější není, kolik toho stihneme, vykryjeme a zabezpečíme, ale že Hospodinův trůn stojí pevně, odedávna, do nejdelších časů, a že svět je založen pevně. Při vší jeho křehkosti, při vší ohroženosti světa, za niž největší měrou může právě ten pozdní syn Adamův, při vší krátkodobosti světa a všeho, co je na něm.

Nejvíc "passé" je to, co teď ještě není, za chvíli bude a za další chvíli už ne. Největší aktualita je Boží věčnost. Nejvíc "dnešní" je jeho láska, právě tak včera jako před tisíciletími a zítra jako v den poslední.

Pavel Klinecký

Aktuálně

New York

V americkém městě Bethlehem se 21. května konala slavnost znovuvysvěcení ústředního kostela moravských bratří, protestantské církve, jejíž kořeny sahají k Jednotě bratrské. Moravští bratři přišli do Ameriky z Herrnhutu v Horní Lužici v dnešním Německu. Ústřední kostel (Central Moravian Church) byl před dvěma sty lety, kdy byl 18. května 1806 poprvé vysvěcen, stavbou s největším vnitřním prostranstvím v tehdejší Pensylvánii. První věřící hlásící se k moravské duchovní tradici dorazili do Bethlehema na Štědrý den roku 1741. Ze střední Evropy přivezli řadu obyčejů, které ovlivnily město a jeho okolí. Nejvíce patrné je to o Vánocích, kdy se Bethlehem rozzáří tisíci svícemi z včelího vosku a betlémskými hvězdami. Nyní se ve městě s 72 000 obyvateli hlásí k moravské náboženské komunitě asi tři tisíce věřících. V severní Americe žije na 50 000 osob tohoto vyznání, ovšem další až milion má svůj domov v Africe, kam tradice Jednoty bratrské přenesli moravští misionáři.

ČTK

Předvolební zápisník – O soukromém vlastnictví

Zatímco hlavní politické strany se ve své kampani věnují populistickým tématům a stavějí spíše na tom, že volič se o programy zajímat nebude, chtěl bych se v těchto předvolebních úvahách i nadále věnovat zásadnějším tématům.

Jednou jsem psal o tom, že demokracii se podařilo zavést tam, kde byla předem prosazena ochrana soukromého vlastnictví. V debatě o mém článku na "Neviditelném psu" kdosi vyslovil pochybnost, zda křesťan vůbec může být pravicový. Tato poznámka je svědectvím, jak je v myslích lidí křesťanství často (mylně) spojováno s jakýmsi jánošíkovským postojem "bohatým brát a chudým dávat". Jsem přesvědčen, že princip soukromého vlastnictví je naprosto klíčový jak pro zdravý duchovní a duševní život jednotlivce, tak pro prosperitu celého národa.

Komunistům se bohužel do značné míry podařilo nasadit lidem do hlavy, že soukromé vlastnictví je cosi nemravného. Ve skutečnosti nás Bůh stvořil s určitou odpovědností a přeje si, aby tato odpovědnost měla dostatečný prostor, v němž by se mohla projevit. K tomuto prostoru patří právě soukromé vlastnictví, které dává člověku jistotu, že nebude připraven o plody svého snažení. Soukromé vlastnictví umožňuje, aby se člověk mohl postarat o svou rodinu, případně aby něco zanechal svým potomkům. Soukromé vlastnictví a neexistence dědické daně působí ve prospěch rodiny; jeho zpochybnění a omezení dědickou daní působí protirodinně.

Ano, pokud je někdo čistě sobecký, bude mu princip soukromého vlastnictví sloužit jen k neplodnému hromadění majetku. Soukromé vlastnictví není samozřejmě jedinou či nejdůležitější zásadou a není vlastně (podobně jako svoboda) samo o sobě pozitivní hodnotou. Je to ovšem (podobně jako svoboda) hodnota nezbytná k tomu, aby člověk mohl odpovědně žít - a nic na tom nemění ani fakt, že existují lidé, kteří se chovají pouze sobecky.

Kdekoli je princip soukromého vlastnictví zpochybněn, nastupuje nejistota ohledně vlády práva jako takového. Nevyhnutelně nastupuje omezení svobody a na celonárodní rovině se nemůže nedostavit ekonomický úpadek.

V naší zemi byl princip soukromého vlastnictví po pádu komunismu do jisté míry obnoven. Jsou však přinejmenším tři oblasti, kde obnoven nebyl, či přinejmenším ne důsledně.

Nejkřiklavější prohřešky proti principu soukromého vlastnictví stále přetrvávají v oblasti majitel domu - nájemník. Stát jednoduše nechává část své "sociální politiky" platit majitele domů. Jinými slovy, bezostyšně je okrádá. Důsledkem je, že bydlení je nedostatkovým zbožím a v celé oblasti bují korupce. Proto je pro mne nevěrohodná každá politická strana, která nemá ve svém programu ochranu soukromého vlastnictví, k němuž náleží i narovnání vztahů v oblasti bydlení. Doufám, že náš stát prohraje soudní spory s majiteli domů a bude je muset za své hanebné jednání odškodnit.

Druhou oblastí, v níž byl princip soukromého vlastnictví soustavně porušován, byly restituce zemědělských družstev. Chápu, že po jejich zrušení či transformaci bylo třeba určitých přechodných opatření (to ostatně platilo i v otázce bydlení). Těžko očekávat, že po letech komunistického tureckého hospodářství se spravedlivý stav navodí za pár týdnů. Nicméně v oblasti vlastnictví zemědělské půdy nakonec došlo k okradení některých vlastníků, kteří restituce "nestihli". Škoda sice není tak veliká a trvalá jako v případě bydlení, nicméně i v této oblasti byl princip soukromého vlastnictví porušen.

Třetí oblastí jsou církevní restituce. Církve jsou v naší zemi nepopulární a všechny vlády toho využily, aby majetkové vyrovnání s církvemi odsouvaly donekonečna. Jako křesťan a vedoucí činitel jedné z církví jsem v polovině devadesátých let církve vyzýval, aby se svého majetku v rámci evangelizační věrohodnosti vzdaly; pokud se ale na věc dívám jako občan, musím konstatovat, že stát se v této oblasti principem nezcizitelnosti soukromého vlastnictví neřídí, dlouhodobě dle mého názoru k vlastní škodě. O církvích si můžeme myslet cokoli; právo by ovšem mělo platit padni komu padni. Pokud je nám někdo nesympatický, nedává nám to právo ho okrádat.

Nedostatečná ochrana soukromého vlastnictví umožňuje státu, případně městům či obcím, aby konaly nátlak na občany, kteří nechtějí prodat svůj majetek třeba tam, kde má vznikat průmyslová zóna. Kupříkladu v případě výkupu půdy pro továrnu automobilky Hyundai byli někteří lidé nuceni svou půdu prodat pod brutálním nátlakem, pod hrozbou vraždy. Nečinnost policie a státních zástupců v této věci nevěští nic dobrého.

Doporučuji volit strany, které mají ve svém programu důslednou ochranu principu soukromého vlastnictví.

Dan Drápal

Výsada a omezení svobody

Jsem vděčný bratru faráři Tomáši Pavelkovi za jeho osobně zapálený a upřímný pohled na současný stav života ČCE, který prozrazuje, oč autorovi jde v církevní práci ("Síla a slabost ČCE", č. 15). Mnohé postřehy považuji za trefné a osvěžujícím způsobem provokativní. Především souhlasím s tím, že žijeme v době epigonů, kteří opakují moudra po průkopnických osobnostech určitých hnutí a teologických škol. Samotný článek ovšem potvrzuje nechtěně tuto tezi tím, že vkládá do úst zastáncům psychoterapie a civilní interpretace jen povrchní argumenty, s nimiž se lehko polemizuje a jež nevystihují ani zdaleka sílu těchto pojetí. Dále souhlasím s tím, že mnohý absolvent kurzu zkušenostní psychoterapie se cítí být schopen ihned psychoterapii provozovat a spojuje s ní dosti ukvapeně v podstatě náboženská očekávání. Věřím, že cílem článku bratra Pavelky bylo vyvolat rozhovor, který by zahrnul křesťany různého teologického zabarvení, a proto připojuji několik dílčích poznámek.

1. Bratr Tomáš Pavelka si podle svých vlastních slov ČCE vybral: „ČCE jsem si zvolil, protože ve své věrouce dle mého podává evangelium v nejčistší podobě.“ Výběr církve či racionální zdůvodňování příslušnosti k určitému typu církve je ovšem velmi specifickým počínáním, které může mít, není-li zvládnuto pečlivou teologickou reflexí, nebezpečné důsledky. Člověk si vy--tvoří klasifikaci typů zbožnosti podle svých dílčích informací a bezprostředních dojmů a potom se nějak rozhodne. Bratr Pavelka sám uvádí svou klasifikaci: „Snad mohu zjednodušeně říci, že pravoslaví stojí na liturgii, katolicismus na církevní hierarchii, probuzenecké církve na citu. Protestantismus pak stojí na řádné věrouce, na dogmatice.“ Přál bych bratru Pavelkovi, aby postupně poznal, že zjednodušení tohoto schématu je natolik veliké, že už nemá s živou skutečností mnoho společného. Katolicismus bez pevné dogmatické kostry a intenzivně prožívané liturgie není katolicismem, podobně pravoslaví bez tradice a protestantismus bez rozmanitosti teologií a forem zbožnosti.

2. Bratr Pavelka se kriticky vyrovnává s civilní interpretací evangelia, které adresuje výtku neúspěšnosti a misijní neúčinnosti: „Kritérium úspěšnosti si tak jejich zastánci dali sami. Kde však jsou ty zástupy oslovených? Vždyť církev se spíše pomalu umenšuje." Argumentace tímto způsobem se ovšem v ČCE stále opakuje. Neúspěšnost církevní práce a vyprazdňování kostelů vytýkali zastánci teologie Slova starší generaci liberálů za 1. republiky. Slyšeli jsme v 80. letech 20. století velmi nepříjemnou a často agresivní kritiku ze strany letničních a charismatických křesťanů, že ČCE není misijní. Pokud by si někdo z farářů dovolil moralizovat liberálnější kolegy a vytýkat jim teologicky povrchní přístup, uslyší velice brzy nepříjemnou formou položenou otázku: A co jste dokázal svou exegezí vy? Kde máte kostel naplněný biblickými a dogmaticky přesnými kázáními? - Nechci zlehčovat problém prázdných kostelů, na něž nenašly recept nejrozmanitější koncepce církevní práce, ale přimlouvám se za to, tento typ argumentace nepoužívat, protože předem diskvalifikuje protivníka a brání věcné diskusi. Já osobně jsem od zastánců civilní interpretace nikdy neslyšel (na rozdíl od jiných forem zbožnosti), že by své pojetí víry pokládali za zaručeně účinnou misijní metodu a způsob získávání lidí pro Krista.

3. Bratr Pavelka se zřetelně vyslovuje pro exkluzivní pojetí víry a vyslovuje přání většího dogmatického sjednocení: „...rámec dogmatiky poskytuje prostor životu, živé víře. Mezi póly dogmatických výpovědí jiskří náboj života. Sjednocení na společném pochopení Písma může nahradit zneužitelnou lidskou autoritu.“ Zároveň však vyzdvihuje formou výtky jiným církevním útvarům potřebu křesťanské svobody: „Nezastírejme si slabá místa těchto misijních církví. Bratři a sestry z ekumeny prominou, ale domnívám se, že je to právě omezenost křesťanské svobody.“ Mojí otázkou ovšem je, jak dospět v podmínkách neomezené křesťanské svobody mezi protestanty ke sjednocení v chápání Písma a dogmatických výpovědí? Jak podobný cíl prosadit, aby se nikdo necítil nesvobodný nebo ve svém svědomí znásilněný? Svoboda je skvělá věc, ale nemáme-li na mysli "svobodu" v sektářském smyslu, kdy se člověk po naprosté identifi-

Dokončení na str. 3

Nejen jezuitské jubileum

Dokončení ze str. 1

Jiní by chtěli, kdyby měli možnost, inkvizici opět zavádět (např. Radomír Malý, učitel církevních dějin na JČU v Českých Budějovicích). **Násilné pokatoličtění** českých zemí je spojeno hlavně s jezuitským řádem mnohým je trnem v oku, a tak se snaží některé skutečnosti zapřít a myslí si, že tak prospějí církvi. Musím podotknout, že české země měly do nástupu protireformace takovou svobodu vyznání a svědomí, že sem prchali třeba valdenští, ale i z protestantských zemí pronásledovaní novokřtěnci, např. habáni na jižní Moravě. Právě v dubnu 2006 si připomnělo **Tovaryšstvo Ježíšovo 450 let** (1556) **od příchodu do českých zemí**. Pro úplnost jen připomínám, že řád byl založen španělským šlechticem a vojákem Ignácem z Loyoly, od jehož úmrtí uplyne v tomto roce rovněž 450 roků. K výročí příchodu jezuitů jsou psány v Katolickém týdeníku oslavné články o jejich spiritualitě, misii, školství… aniž by se rozlišovala časová posloupnost. V knize, o které pojednám v druhé části, se píše, že Komenský pro své didaktické a pedagogické spisy přejímal látku od jezuitů, jinde zase, že jezuité vycházeli z Komenského. V Křesťanském týdeníku v Radiožurnálu současný jezuita Petr Kolář barvil minulost na růžovo, zvláště o jejich působení po Bílé Hoře (1620). Dokonce se uskutečnila v dubnu na CM fakultě UK konference s názvem Jezuité v českých zemích 1556 – 2006.

V roce 1995 vyšla v Bloku knížka prof. Milana Kopeckého, někdejšího děkana FF MU v Brně **Antonín Koniáš**, kterou mi daroval. Je to ve skutečnosti sbírka kázání tohoto nejznámějšího představitele protireformace u nás, který vyhledával a ničil protestantskou literaturu včetně Kralických biblí a kancionálů a někdy je nahrazoval knihami katolickými, jejichž autorem byl i on sám. Jezuita Koniáš (1691 – 1760) ovšem věděl, když oznámí majitele knih světské vrchnosti, co s nimi bude, i když se možná sám na mučení, věznění a někdy i smrti nepodílel. To pálení knih bylo tak dokonalé, že se u některých nedochoval do dnešních dnů ani jeden výtisk. U jedné knihy z bratrské tiskárny v Kralicích s názvem Modlitby kněžské aneb kazatelské se nám podařilo před časem objevit třetí existující výtisk, když podle Knihopisu existují jen dva. Chci citovat aspoň ze zavírky Kopeckého; myslím si, že je to pro nás charakteristické. „Antonín Koniáš je na jedné straně vnímán jako nesnášenlivý pronásledovatel nekatolíků a jejich knih, na druhé straně jako vlastenecký barokní misionář s uměleckým a sociálním cítěním.“ Z textu si ještě připomeňme, že někteří literární historici vidí v roce 1729 vrchol baroka. Tehdy byl kanonizován Jan Nepomucký a vyšel Koniášův Klíč (zapovězených knih). Pro úplnost musím ještě dodat, že kardinál Josef Beran se na II. vatikánském koncilu zmínil o neblahém potlačení reformace v jeho vlasti a podotkl, že tím církev trpí dodnes. Jeho slova se značně liší od některých následujících odpovědí.

V letošním roce byla vydána kniha: **Co si myslíme o jezuitech?** Je to přes sedmdesát odpovědí teologů, historiků, přírodovědců, literátů, umělců… včetně dvou evangelických profesorů na ETF UK Jana Hellera a Jakuba Trojana. Na některých odpovědích si ukážeme nesmyslnou obranu toho,

Adolf Kašpar: Koniáš pálí knihy

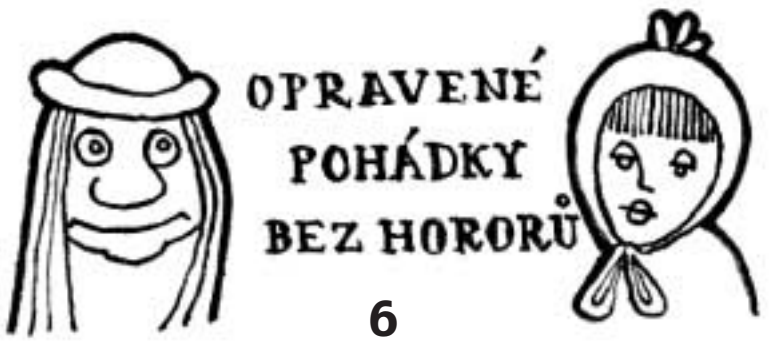
co jezuité v době protireformace dělali. Je to absence pokání a obhajoba těžko obhajitelného. Například řeholnice *Václava Dudová* píše: „Neznám řád, který by s plným nasazením a věrností svých členů udělal pro národ tolik, co jezuité – záchrana katolické víry v době pobělohorské, záchrana mateřského jazyka, systém středoškolského a vysokoškolského vzdělávání a výchovy, lidové misie…" (str. 18). J*iří Grygar* s ironií opakuje Havlíčkův epigram s jezuity: „Plesnivina, moli, jezovité – českých knížek hubitelé lítí" (str. 26). Historik a diplomat *F. X. Halas* vypráví o tom, jak syn měl psát ve škole o době temna. „Dcera mu poradila tuto definici: Byla to doba, kdy dobrotiví otcové jezuité trpělivě a s láskou přiváděli zbloudilé české ovečky do lůna Matky církve"(str. 28). *Jan Slavotínek*, literární kritik, mimo jiné píše: „Ale měli bychom ocenit, že se tak stalo (pokatoličtění JN) silou argumentů a ne násilím, od něhož se jezuité průkazně distancovali" (str. 93). Ministr zahraničí *Cyril Svoboda* zase říká: „V polovině 16. století stejně jako dnes byl (jezuitský JN) řád v katolické církvi symbolem modernity a mnohdy neotřelých názorových stanovisek, vedených však absolutní úctou k Bibli a pravdám víry…" (str. 106). Proč tedy v 17. a 18. stol. jezuité Bible ničili? Bývalý ministr kultury *Milan Uhde*, ač jeho vyjádření je třeba ocenit, užívá místo celosvětově vžitého termínu reformace slovního spojení tak zvaná reformace (str. 123). Podobně se vyjadřují umělci *Miroslava* a *Marek Trizuljakovi* k Palackému a Jiráskovi. Hovoří o Palackého pseudohistorické interpretaci českých dějin a Jiráskově románové fabulaci, „dále živené a rozvíjené jako součást národního mýtu"(str. 118). Tady jen malý dodatek. Jirásek vycházel z F. M. Pelce (1734-1801), českého osvícenského historika, mladšího současníka Koniášova. On například píše o Koniášovi, že kázal s křížem v ruce a s řetězem na krku, jehož chřestot vyvolával v lidech zděšení. Jeho extáze prý způsobovaly, že na kazatelně omdlíval. Evangelík *Jan Heller* se dle mého mínění snaží rozlišit mezi někdejším působením jezuitského řádu na likvidaci náboženské svobody a jeho diametrálně odlišným posláním po zrušení jezuitského řádu papežem v roce 1773 a obnovení 1814 (str. 33). *Jakub Trojan* zůstal ve své odpovědi jen v padesátých letech 20. století, kdy byl na vojně s katolickými řeholníky včetně jezuitů a píše o jejich statečném zápase s „převýchovou" (str. 121). Ještě snad zmínka o odpovědi spisovatele *Zdeňka Vyhlídala*, který píše o Temnu, že Jiráskovo pojetí prosáklo mezi lidi už za první republiky a pokračovalo za komunismu. Nejvíce zapůsobil ve filmovém pojetí Otakara Vávry. Dnes se opět jeho filmy reprízují. „Podprahově tak dál ovlivňují mínění a psychiku dalších generací, i té současné, nejmladší“.

Protireformace byla na našem území úspěšná. Nekatolické knihy včetně Biblí byly spáleny, svědomí bylo potlačeno a pokřiveno, bratrské a utrakvistické školství zlikvidováno, někde až k negramotnosti. Na tom všem mělo lví podíl Tovaryšstvo Ježíšovo. Proto jsem velmi rád, že nemáme třeba Koniášovu univerzitu, ale v Praze nadále Karlovu, Palackého v Olomouci, v Brně Masarykovu a Slováci mají v Bratislavě Univerzitu Komenského. Zvláštní je, že jezuité v dalších generacích, aniž bychom jim to přáli, zažívali v 50. letech minulého století podobné pronásledování, k jakému se jejich někdejší předchůdci na našich předcích propůjčili. Všichni jsme opět zažívali ničení zakázaných knih, opětné křivení charakterů, někteří věznění a v krajním případě i popravy. Mezi pronásledovanými měli významné místo, ale ne jediné, katoličtí kněží, řeholníci a řeholnice… Možná nás to vše zlomilo, možná také posílilo. Nevím.

V celé knize se také mluví o známých jezuitech z nedávna a současných, ke kterým se můžeme přihlásit jako ke skutečným křesťanům, kteří to minulé nezažili a tudíž ani nepraktikovali. Dnešní jezuitský řád patří k nejotevřenějším společenstvím přístupným k ekumenických rozhovorům, dokonce i k rozhovorům mezináboženským… Mají ve svých řadách významné vědce, pedagogy, vynikající křesťany. Zmiňme některá jména z uvedené knihy; často ani nevíme, že byli a jsou jezuity. Teilhard de Chardin, Karel Rahner, kardinál T. Špidlík, již zmíněný Petr Kolář, Josef Koláček z radia Vatikán, Ludvík Armbrustr, současný děkan CMF UK. Na Josefa Dobrovského pisatelé nějak zapomněli. Nakonec jsem si nechal jezuitu Františka Líznu, člověka velmi pronásledovaného a vězněného minulým režimem. Ve svém příspěvku o něm vydává svědectví bývalý prezident Václav Havel (byli spolu ve vězení), spisovatel Milan Uhde a mnozí další. Tento jezuita byl po 89. roce správcem jezuitského kostela v Brně. Pamatuji si na některá jeho kázání i účast a proslov na první instalaci seniora Brněnského seniorátu ČCE Pavla Kašpara v Brně –Židenicích. Zúčastnili jsme se také besedy před odchodem Františka Lízny z Brna. Říkal, že byl hodně roků vězněn a že má pocit, že patří stále mezi „mukle", a proto odchází konat službu vězeňského kněze, netouží po funkcích.

Vzhledem k několika výročím včetně 450. jubilea příchodu jezuitů na české území připomínám ještě jedno výročí v roce 2007. Uplyne 550 roků od vzniku Jednoty bratrské, zničené (až na malé a tajné výjimky) protireformací. Naši historici, teologové a milovníci historie by mohli vydat podobnou knihu, ale objektivní, pokud možno bez mýtů; rádi do ní z bratrské historie přispějeme.

Jiří Novák

Zlatý kolovrat

Mladý kníže se při honu vzdálil od družiny a zabloudil. Kolik hodin se trmácel na koni sem tam, až narazil na osamělou chýši. Okna byla dokořán a zevnitř bylo slyšet předení kolovratu. "Hej, kdo je tam?" zavolal. Vrčení ustalo a ven vyšla půvabná přadlena. "Umírám žízní!" řekl jí kníže, který byl asi dost zhýčkaný. Děvče popadlo džbánek a za chviličku přineslo chladnou, osvěživou vodu ze studny. Teprve když se kníže pořádně napil, všiml si, jak je dívka krásná a rázem v něm vzplála láska jako vyschlá koudel. Škoda, že sličná Dornička byla doma sama, jinak by si býval kníže rovnou řekl o její ruku a odvezl si ji hned s sebou. Prozatím alespoň slíbil, že si pro ni co nejdřív přijede. Sotva odjel, vrátily se z města matka s druhou dcerou. U obou dívek bylo nápadné, jak velice si byly podobné. Matky měly sice různé, ale otce společného. - Když se matka a sestra dozvěděly, jaké štěstí Dorničku potkalo, popadla je závist a rozhodly se svatbu překazit. Vylákaly Dorničku do lesa a tam ji přivázaly ke stromu napospas dravé zvěři. Pak se sestra převlékla do jejích šatů a pustila se doma do předení, aby ji kníže našel u kolovratu, až si pro ni přijede. Kníže podle slibu skutečně přijel, podvod nepoznal a odvezl si podvodnici i její matku s sebou na zámek. Slavila se svatba a jako svatební dar věnoval kníže manželce zlatou přeslici, zlatý kužel a zlatý kolovrat, aby připomínaly první setkání knížete s Dorničkou.

Co však vůbec bylo s ubohým děvčetem? Pán Bůh je v lese neopustil. V chatrči z větví, hlíny a mechu bydlel v hlubokém hvozdu se svým mladým pomocníkem ctihodný poustevník. Ten připoutanou Dorničku objevil a vzal ji do své chýše. Děvče bylo na smrt vyděšené, že ji matka se sestrou chtěly sprovodit ze světa, a bylo šťastné, že je před nimi v lesním ústraní v bezpečí.

Po nějakém čase však poustevník dal svému mladičkému pomocníkovi provaz, kterým byla Dornička přivázána ke stromu, a přikázal mu; "Půjdeš na zámek, dáš se zavést k mladé kněžně a ukážeš jí tenhle provaz. A když ho bude od tebe chtít, řekneš jí, že ho vyměníš jen za její zlatou přeslici." Chlapec se tedy vypravil na zámek a oznámil vrátnému, že jde ke kněžně v důležité záležitosti. Když podvodná Dorniččina sestra uviděla provaz, div nepadla leknutím do mdlob. A když chlapec nabídl, že jí provaz prodá za zlatou přeslici, bez váhání ji přinesla.

Po měsíci poslal poustevník hocha znovu ke kněžně - tentokrát s pentlí z Dorniččina copu. Výměnou za pentli měl přinést zlatý kužel. Při pohledu na pentli se zlá sestra zhrozila ještě víc. Zlatý kužel sice chlapci po krátkém váhání také dala, ale v noci se budila strachem, že se kníže dozví, co s matkou spáchaly.

Potřetí poslal poustevník mladičkého druha na zámek s Dorniččiným živůtkem. Měl jej vyměnit za zlatý kolovrat. Když chlapec přednesl kněžně svou žádost, začaly se jí úzkostí podlamovat nohy. Kolovrat chlapci dala, ale hned pak běžela se vším se svěřit matce. Ukázalo se, že také matku pronásledují noc co noc hrozné výčitky svědomí a strach z prozrazení. Co však dělat?

Nedlouho potom kníže požádal manželku, aby mu ukázala, jak se jí přede na zlatém kolovratu. Cožpak o to, přist jeho choť dovedla. Kde však vzít zlatý kolovrat, když už na zámku nebyl? "Dnes jsem moc unavená," vymluvila se, "ale zítra ti, můj drahý, určitě předvedu, jak mi jde práce od ruky." Svůj slib však nesplnila. Ještě té noci se i s matkou vytratila ze zámku jen s uzlem nejnutnějších věcí. Už je nikdy nikdo neviděl. Kdovíkam až odešly!

Když se rozkřiklo, že kněžna zmizela, ohlásila se u knížete zvláštní trojice: uprostřed Dornička se zlatou přeslicí, z jedné strany poustevník se zlatým kuželem a na druhé straně chlapec se zlatým kolovratem. Snad ani není třeba vyprávět, jak byli všichni šťastní, že nezvítězily podvod a zlo.

Svědomí je občas kruté.
Dokonce i řadu roků
připomíná provinilcům
hrůzu jejich podlých kroků.
Výčitky jsou užitečné,
vedou-li nás ku pokání.
K těm, kdo těžkých hříchů želí,
Bůh se ve své lásce sklání.

Daniel Henych

Pokračování příště

Výsada a omezení svobody

Dokončení ze str. 2

kaci s učením sekty cítí subjektivně zcela osvobozen, vede vždy k veliké rozmanitosti forem a vyjadřování života víry.

Bratr Pavelka může nalézt s okruhem spřízněných duší dost prostoru v církvi k teologické práci a prezentaci svých představ a očekávání. Ovšem vždy bude vnímán jako stoupenec určitého jednoho směřování vedle směřování jiných a ČCE by měla být prostorem, kde si navzájem naslouchají lidé různé generační zkušenosti a různého očekávání víry.

Miloš Hübner

Bratr Jiří Lejdar (30. 5.1926 – 9. 3.1992)

Koncem května si Kostnická jednota společně s Českobratrskou církví evangelickou a především jejími dvěma sbory (viz dále) připomene nedožité osmdesátiny svého jedenáctého předsedy bratra Mgr. Jiřího Lejdara. Rodák z Krkonoš absolvoval Husovu evangelickou bohosloveckou fakultu a dva semestry teologie na basilejské univerzitě.

Pán církve si jej potom použil v pastýřské službě na dvou místech. Výrazné stopy Kristova učedníka a svědka zanechala jeho mnohostranná práce v nejtěžších letech komunistické totality v tehdejším sboru v Ostravě-Vítkovicích (1950-1968) a v letech normalizačních ve strašnickém sboru v Praze (1968-1992).

Mnoho bratří a sester s vděčností Pánu Bohu vzpomíná, jak tento Boží služebník obětavě a s užitkem pro okolí hospodařil se svěřenými hřivnami. Připomenutá, lidsky viděno nepříznivá období jako by dala vyniknout některým zvláštním obdarováním bratra J. Lejdara: nezevšednělé službě Slova, nezištné křesťanské lásce a svědectví živého křesťanství. Když v létě roku 1988 byl bratr Jiří Lejdar zvolen jedenáctým předsedou Kostnické jednoty, nikomu ani na mysl nepřišlo, že mu tím Pán Bůh svěřil i neopakovatelný mojžíšovský úkol: vést toto křesťanské společenství po 401eté existenci v totalitním státě do obnovované svobody. Podrobněji jsme se u těchto událostí zastavili v našem týdeníku před 10 lety (ET-KJ 81/20 : 3,1996).

Jan Štěpán

Malý dodatek

Ráda bych přidala ke vzpomínce na br. faráře Lejdara svou vzpomínku, kterou považuji za důležité dokreslení obětavé služby tohoto bratra.

Několik desetiletí sloužil jako předseda Výboru křesťanské služby při synodní radě. Organizoval, vedl i některými přednáškami posloužil na kurzech křesťanské služby ve Vrbně (později i jinde).

Obětavě sloužil i na rekreacích důchodců v Chotěboři. Věnoval se tomuto svému poslání - kromě obvyklých povinností na sboru - téměř doslova až do smrti.

Hana Najbrtová
DOS Myslibořice

K neuvěření utíká čas

Bylo mu osmadvacet let, když jsem ho poprvé potkal. Na chodbě ostravské rozsáhlé fary bylo temno. Sotva jsme prohodili pár slov. Mladík v brýlích, o čtyři roky starší než já, farář vítkovického sboru, byl navštívit zkušeného ostravského faráře, rádce nad jiné. To byl znalec Písma i života, laskavý, rozvážný, chápající, plný porozumění, i přísný. Výborný kolega pro mladého vikáře. Ten přišel z vojny, pocházel z jiného kraje, z jiného prostředí, svou práci vzal víc než vážně.

Lidé z malých dělnických domů, i z havířských kolonií. Naprosto jiné myšlení, jiný způsob života, město jiného charakteru. Jiný způsob vyjadřování, tvrdí, ale opravdoví a nezáludní. Uměli rozpoznat mladíkovu upřímnost, vždyť on znal jménem každého člena svého sboru, věděl o jeho potížích i radostech, s každým dovedl promluvit, pochopit, pamatoval si jeho problémy. Každému dovedl s opravdovostí pohlédnout do očí a stisknout ruku. Sžil se s nimi! Zcela podle apoštolovy výzvy „plakal s plačícími, radoval se s radujícími“.

Žil v tom městě, tolik odlišném od ostatních v době, na kterou se snad příliš zapomíná, ani se moc nepřipomíná, ale zůstává výstražným mementem. Nepřála církvi, duchovnímu životu. Ti lidé sem kdysi šli za prací, ale vyrostli v jiném prostředí, velká slova je dovedla oslepit. Kam až vedla filosofie třídní nenávisti!

Nebylo snadné zvěstovat evangelium. Bylo třeba trpělivě „začít od Mojžíše...“ Viděl, že znalost Písma je základem, na každém je, aby hledal, sám si objevil souvislosti.

Neustále žil svým městem, jak životem, tak jeho kulturou. Rozuměl jí. Neuzavřel se se spoustou svých knih, nevystavěl z nich nepřístupnou hranici, věděl, co se vydává, o co se lidé zajímají, jaký je hudební život, jaké koncerty, co se hraje v divadlech.

Dovedl dobře chápat zaměstnání, ve kterých bylo svízelné obstát, vždyť věděl, jak lidé mají své povolání rádi, jak v něm vidí své poslání. Proto jim vycházel vstříc. Soustředil se s nimi při vysluhování svaté večeře Páně v domácnostech.

V politickém uvolnění přestaly hrozit posudky donašečů, samých podvedených, dovedl zorganizovat schůzky těch, kdo si byli blízcí věkem, názory, zájmy... Ani nestačily místnosti bytů.

Koho by neopil duch svobody, tak blízký prvým třem poválečným letům. Pak ovšem zlom! Nemohl se nerozčílit tím, co se stalo. Jakoby ztratil svou rozvážnost, chápající porozumění, „broučkovskou" pokoru. Ale pak se po osmnácti letech s městem rozloučil. Žil zde tedy jednu generaci. Nikdo z těch, s kterými se setkal, nemohl na něho zapomenout, na každého nějakým způsobem zapůsobila jeho osobnost.

Druhé dvacetiletí jeho tvůrčího života už poznamenala Praha, jiný sbor, jiní lidé, jiné problémy. Nová generace a stejné porozumění, vstřícnost, laskavý pohled. Také pro ty, kdo za ním přijížděli z jeho bývalého působiště.

„To byl poslední evangelický farář. Takoví bývali," řekla uplakaná sestra z jeho vítkovického sboru při jeho pohřbu v roce 1992... Tak ho měla ráda. Jako ti ostatní.

Miloslav Nekvasil

Prof. Pavlovi Filipimu k sedmdesátinám

Milý Pavle,

Tvoje narozeniny mě probudily z únavy stáří, které už řadu měsíců propadám. Stáří pokročilo a vstupuji do časů a let, o kterých píše Kazatel, že v nich není zalíbení.. Mlha únavy, která na mě padá, relativizuje všechny časné, pozemské hodnoty. To, co zůstává, je potěšení, jak je vyznávám s Heidelberským katechismem, že nejsem sám svůj, že patřím svému Spasiteli, víra v jeho odpuštění, vysvobození z mocností zla, které na mě doléhají, víra v Boží milosrdenství a veliká vděčnost. Vděčnost i za ty, s nimiž jsem směl po léta víru sdílet, k nimž Ty patříš na významném místě v mém životě.

Děkuji Ti za tvou loajalitu, za společenství na fakultě a ve sboru i v ekumeně domácí a zahraniční.

Kolik radostí a naděje nám bylo dáno prožít z tajemství evangelia, které září do našich dnů i do mlh, které zahalují pozemskou budoucnost církve i fakulty.

Díky za tvoji knihu „Pozvání k naději". S potěšením čtu: „ Při pohledu zpět Izrael vidí Hospodina jako milosrdného a shovívavého. Můžeme to potvrdit při svých pohledech zpět?“ (str. 88) Díky za to, že to při pohledu nazpět i na cestu společnou s Tebou mohu potvrdit.

Myslím s vděčností i na kolegy, kteří nás předešli. Slitování Hospodinovo je nade všechny skutky jeho.

Tvůj

Josef Smolík

Nový katolický překlad Pentateuchu

Skupina katolických biblických odborníků vedená vedoucím katedry biblických věd na KTF UK v Praze ThDr. Josefem Hřebíkem vydala začátkem roku v Karmelitánském nakladatelství překlad a výklad Pentateuchu. Podle jejich sdělení se jedná o první část překladu Bible, který pořídil, ale nedokončil prof. ThDr. V. Bogner. Co bylo hotovo, členové skupiny revidovali, někde poopravili nebo upravili podle nových poznatků, co hotovo nebylo, přeložili nebo přeloží. Vše opatřili výkladovými poznámkami. Pentateuch jimi vydaný se mi dostal jen krátce do rukou. Ale z toho, jak jsem jej poznal, mohu říci, že je to dobrý, čtivý, liturgický text. Pro hlubší písmáckou práci ovšem stírá některé hebrejské nuance. Výklad je vyvážený, dobře informující čtenáře. Kniha je dobrým příspěvkem české biblistice. O vydaném katolickém Pentateuchu jsem také četl, byť se zpožděním, rozhovor s dr. Hřebíkem v Lidových novinách z 6.4. t.r. Na redaktorovu otázku: "Jaký je po jazykové stránce největší rozdíl mezi dnes velmi rozšířeným ekumenickým překladem Bible a novým katolickým překladem?" tázaný odpověděl, že "Ekumenický překlad někdy příliš prozrazuje vlivy kraličtiny". Snad opravdu, jak dál řekl dr. Hřebík, máme my evangelíci "kraličtinu" hodně v krvi, když její vliv pronikl, ač při práci na Ekumenickém překladu jsme se snažili co nejvíc vliv "kraličtiny" a závislost na něm potlačovat. Katoličtí bratři, kteří spolu s námi na Ekumenickém překladu pracovali, nám při práci tu a tam vliv "kraličtiny" vytkli, ale snad nikdy ne při konečné úpravě textu, s kterým souhlasili. Ba dokud žil a pracoval s námi katolický profesor Starého zákona ThDr. Procházka, nejednou, když jsme nenacházeli při překladu vhodná slova, řekl: "A co kdybychom se podívali do Bible kralické!" Jestliže bratřím z katolické překladatelské skupiny poněkud vadí vlivy "Kralické" na Ekumenický překlad, já mohu s radostí konstatovat, že vidím jisté vlivy Ekumenického překladu a výkladu na nově vydávaný překlad a výklad katolický.

Z. Soušek

Inzerce

FS ČCE Krucemburk nabízí byt 2+1 ve sborovém domě v 1. patře. Základní vybavení je k dispozici (kuch. linka apod.). Vytápění el. akumulační, v obci je MŠ, ZŠ, ZUŠ, zdrav. středisko, pošta. Čisté prostředí Vysočiny.
Nejlépe rodina, event. varhaník, ale není podmínkou. Tel.: 569 697 116.

č. 21

Hledáme osobní asistentku pro naši sedmnáctiletou dceru Annu, která má lehčí formu dětské mozkové obrny a epilepsii. Nabízíme klidné a příjemné rodinné prostředí v domě se zahradou, v krásné přírodní lokalitě (15 km od Prahy), a dostatek soukromí (vlastní pokoj s vybavením a příslušenstvím). Strava a bydlení zdarma, pracovní doba a finanční ohodnocení dle dohody (možno uznat jako praxi ve škole i v rodině). Nástup od 1. 9. 2006 na jeden rok (s možností prodloužení). V případě zájmu se, prosím, ozvěte na některé z následujících spojení:
Lucie a Vladimír Dobešovi,
Kováry 42, 273 28 Zákolany,
tel. 315 783 388; mobil: 605 281 772,
e-mail: vladimir.dobes@iiiee.lu.se.

č. 22

Sbor ČCE v Brandýse nad Orlicí nabízí možnost rekreačního ubytování. Jedná se o byt 2+1 s příslušenstvím. Brandýs se nachází na železniční trati Praha-Olomouc v podhůří Orlických hor. Vhodné místo pro cykloturistiku i pěší turistiku. Více informací získáte na tel. 465471994. e-mail: brandys-nad-orlici@evangnet.cz; http//brandys-nad-orlici.evangnet.cz/.

č. 23

Sbor ČCE v Brandýse nad Orlicí hledá rodinu, která by vykonávala kostelnické práce. Nabízíme byt 2+1 s příslušenstvím a možností využívání sborové zahrady. Preferujeme rodiny. Aktivní účast na sborovém životě vítáme. Předpokládaný nástup: podzim 2006. Kontakt:
brandys-nad-orlici@evangnet.cz.

č. 24

Pozvánky

Profesor informatiky, publicista a známý evangelista dr. Werner GITT bude v Praze přednášet ve dnech 21.-25. června 2006 v modlitebně BJB, Vinohradská 68, stanice metra A a tram 11 Jiřího z Poděbrad.
Začátek ve všední dny vždy v 19 h, v neděli v 10.00 h. Srdečně zveme!
Program:
Středa 21.6.
10 důvodů pro nevěru!?
Nejčastější otázky naší doby

Čtvrtek 22. června
Odkud pochází život?
Nové vědecké poznatky a Bible

Pátek 23. června
Existuje život po smrti?
Co k tomu říká filosofie, věda a Bible

Sobota 24. června
Nač jsou hvězdy?
Kdo je stvořil a proč je jich tak nepředstavitelné množství?

Neděle 25. června
Neobvyklá odměna
Co nám dnes říká podobenství o dělnících na vinici (Mt 20,1-16)?
Při přednáškách budete moci zakoupit publikace dr. Gitta vyšlé v češtině.

Televize

4. června

ČT 2
Cesty víry - 9.25
Církev ve svobodě
Připravili J. Nerušil a V. Karas
Dokument analyzuje úspěchy a zklamání katolické církve a jejich představitelů, které se odehrály po "sametové revoluci". Vybrané oblasti jsou komentovány osobnostmi jako Václav Malý, Dominik Duka, Tomáš Halík, Petr Příhoda, Jiří Stříbrný, které se budou snažit odpovědět i na otázku, jak se církev vypořádala s nepřebernou nabídkou možností, které se před ní po roce 89 otevřely.

Křesťanský magazín - 9.45
Radosti a strasti života víry. Uvádí P. Oppeltová

Svatodušní bohoslužba - 10.00
Křesťané na celém světě slaví v tomto roce neděli 4. června jako velký a radostný svátek. Je to slavnost seslání Ducha svatého. Toho Ducha, ve kterém byli pokřtěni a který, jak křesťané věří, je chce vést až do Božího království. Jsou to vlastně narozeniny Kristovy církve. Česká televize připravila pro tento den přímý přenos sváteční bohoslužby ze sboru Církve československé husitské v Brně. Bohoslužbu vede brněnský biskup dr. Petr Šandera.

Bohoslužby

4. 6. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Vořílek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 Jaromír Strádal st. - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli bohoslužba v polském jazyce)
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Ústí n. L.

ET
Kostnické jiskry
Evangelický týdeník
20/2006

7. června 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Globální oběť lidstva (aneb malá apokalypsa)
Jan Kašper

Výpredaj slova
Daniel Pastirčák

Odvaha k modlitbě
Josef Veselý

O bratru Šlechtovi z Velenic
V. Hajský

Bůh je tady – a to je dobře

Čtení: Ř 8,18-31
Text: Ž 14,1a5

Důležitost tohoto Žalmu připomíná i to, že je v žaltáři dvakrát. S malými změnami jej najdeme i jako Ž 53. **Různé tradiční okruhy** si tedy připomínaly poselství neznámého židovského autora. Žalm vykazuje dvě nebo více částí. Slova bloudova jsou **v napětí** s jistotou zachraňující Boží přítomnosti, jak ji prožívá Boží lid, byť v obklopení nenávistníky, kteří se chystají, že ho sežerou. Říká blázen v srdci svém: Není Boha. To bývalo někdy považováno za výrok starověkého ateisty. Někdy to bývalo používáno k nájezdům proti bezbožcům popírajícím Boží existenci. Ale to nebylo ve starověku vůbec možné: žádný teoretický ateismus neexistoval (snad jen v předsokratovské filosofii). Smysl tohoto slova je jiný: Ne, že Bůh neexistuje, nýbrž: **Bůh nepůsobí, je nečinný,** lhostejný k tomu, co se děje s lidmi a mezi lidmi. Proto čteme v ekumenickém překladu: „Bůh tu není" - nezapomeňme na to slůvko **tu**. Proto i Martin Buber tlumočí: "Da gibts keinen Gott!" Ostatně „bloud", kralicky „blázen", hebrejsky nábál. To jméno nám připomíná onoho statkáře jménem Nábal, který odmítl pomoc (proviant) Davidovi a jeho chlapům. V tom byl jeho ateismus: **v nesolidaritě s nuznými** a potřebnými. Až Nábalova žena Abígajil to napravila. Davidovi připomněla: „Kéž můj pán nebere toho ničemu Nábala vážně. Vždyť je takový jako jeho jméno. Jmenuje se Nábal (to je Bloud) a jen blud je v něm..." (1 S 25). Blázen 14. a 53. Žalmu nemusí být racionalista v našem smyslu. Nemusí to být ani rebel proti Božím zákonům, muž nábožensky a eticky pochybný. Ostatně „nábal" nedělá žádné proklamace, není ateisticky misijní, „říká si to v srdci".

Žalmista pošetilce, nihilistického skeptika svým pohledem rentgenuje, pracuje jako náboženský psychoanalytik. A text vlastně prozrazuje, že naprostá pasivita Boží je pro skeptika jakési zaříkadlo nebo opium. Poslouchejme: ámar nábal belibbó. To je jakási blábolivá liturgie, sebeutěšné blábolení. Na dně biblického bláznění je **skepse**, zlá zkušenost, která člověka zcela obsáhne. Izrael a později židovský lid trpěl (jakoby chronicky) různými okupacemi, s nimiž byly spojeny nesmazatelné křivdy, neúnosné pohany, represe a výsměšná pohrdání. Už v Egyptě, za doby Soudců i za Králů. Kdeže tu byla nějaká podaná Boží ruka? Náš nihilista dospěl k přesvědčení: Zůstali jsme **sami**, my lidé druhdy věřící v Hospodina jako Pána. Jen na sebe samy můžeme spolehnout, a i to je pochybné. Podobně je tomu i dnes. Nebo snad ne? Kdosi nás zbavil dětí, náš nejbližší, koho jsme měli tak rádi a který nám tolikrát pomohl, zemřel na rakovinu. Jaký (takzvaný) smysl tu hledat! Nenech-te se vysmát! A církev? Svatá teologie? Cha! Zemřelo ti dítě? Pán to chtěl. Tví blízcí zemřeli v nacistickém lágru? Hrozné, ale Boží úmysly v tomto světě to neohrozilo. Blablabla. To je ještě horší než skepse. Ve skutečnosti nás Hospodin (nebo Kdosi, nebo Cosi, nebo jakési mocné, i když rozplizlé Nic) hodil jako jakousi již smrtelně chřadnoucí větev na rumiště velkého světa. My velkého Pošetilce i bezpočet malých pošetilečků chápeme. Nejsme děti, které je nutné živit biblickými kašičkami!

> ***Bloud si v srdci říká: „Bůh tu není." Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. ...že se jednou třást budou strachem? S pokolením spravedlivého je Bůh.***
> ***Ž 14,1 a 5***

Ale ono je to ještě horší. Blázen se vyjadřuje i **o lidech**. A tak, jako pochybuje o účinnosti Boží, **pochybuje i o dobrotě lidí**. Blázen je skvělý popěrač všeho dobrého, činného a účinného. Proto zní z jeho projevu vracející se „není", „není", „není". Není Boha, není člověka, který by činil dobré: „Všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá." Všichni lidé „kazí", vlastně znetvořují, čisté špiní, z ušlechtilosti a dobrých zásad dělají lidičkové, ve skutečnosti menší nebo větší grázli, cosi nenormálního, vonné zohavují v puch, sladké znetvořují v hořké.

Lidi, ano už jsou takoví, svýma prackama vyrábějí hnusnosti, ošklivosti, smrtící absurdnosti. Člověk - toť kazič, deformátor, plagiátor. Dobré úmysly některých druhých?

Dokončení na str. 2

Jan Jesenius byl popraven na Staroměstském náměstí 21. 6. 1621

Zdraví a nemoc

Zdraví a hodně zdraví přejeme sobě i každému, koho máme rádi. Jenže navzdory našim přáním nemoci nechodí - jak se říká - po horách, ale po lidech. A tak, i když si sebevíc přejeme zdraví pro sebe i pro druhé, skutečnost zdaleka neodpovídá našim přáním.

Teď myslím především na vás, kteří mne v tuto chvíli posloucháte: kolik je mezi vámi těch, co zápasí s nemocí?! A jak různé nemoci nás mohou postihnout, trápit a sužovat! Jistě mě však posloucháte také mnozí, i kteří jste zdraví a ze svého zdraví se můžete těšit. Ale i zdraví lidé se bojí, že mohou snadno onemocnět.

Bojíte se také, že onemocníte a že nemoc bude nad vaše síly? Anebo už jste nemocní a to, co nad vámi viselo jako hrozba, se stalo zlou skutečností? Také se ptáte, jak tu nemoc unesete? Velice dobře takové otázce rozumím, vždyť kdo z nás se podobnými otázkami netrápí?

Nemoci nás ohrožují doslova na každém kroku, stále stoupá výskyt těch nejtěžších a nejzákeřnějších, vůči nimž bývá i moderní lékařská věda většinou téměř bezmocná. Mohu vás ujistit, že vaše trýznivá otázka "jak unesu nemoc" je zcela pochopitelná a nedáváte si ji pouze vy, ale spolu s vámi milióny lidí.

Také já jsem jeden z nich. Od dětství jsem byl často upoután na lůžko, a snad právě proto mi úzkost naplňovala srdce, když jsem o různých těžkých nemocech slýchal vyprávět, a což teprve, když jsem viděl vedle sebe trpět někoho ze svých blízkých a drahých! Představa nemocnice mě lekala a myšlenka na operaci, které bych se snad musel podrobit, mě přímo děsila.

Myslím, že i vy jste už takové pocity a stavy namnoze prožívali.

S přibývajícími desítkami let mi bylo samozřejmě zakoušet i toho, v čem žádný člověk nemá zalíbení, včetně pobytů v nemocnici a dokonce i operací. Damoklův meč nemoci z nejtěžších nade mnou hrozí neustále. Avšak nejen nade mnou -. neboť kdo si může být jist, že mu ta či ona nemoc nehrozí? Třeba infekční žloutenka nebo infarkt či rakovina? Už pouhá myšlenka na to nás naplňuje úzkostí a ochromuje strachem. A což teprve, když nás taková nemoc doopravdy sevře! Ale i pod takovým Damoklovým mečem, ano i s nemocí v těle se dá žít, a dokonce žít spokojeně, šťastně, ba s radostí. Ptáte se, zda je to možné? Znám takové lidi. A chcete vědět, jak je to možné?

Dokončení na str. 3

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 18

V.

„I povolal Hospodin Bůh Adama a řekl jemu: Adame, kde jsi?" (1M 3,9)

Ten člověk, který před chvílí ve svém srdci sebejistě Boha zpochybnil, když sám chtěl být jako bůh, si nyní hraje na schovávanou. Nemá odvahu se teď postavit Bohu tváří v tvář. A to je výrazem slabošské a zoufalé pochybnosti, která je posledním stadiem lidské pýchy. Ale i tady přece ještě existuje pokračování:

„I zavolal Hospodin Bůh na Adama a řekl jemu: Adame, kde jsi?" Adame, kde jsi? Tato otázka neznamená, že by o tobě, člověče, Pán Bůh nevěděl, že ses tak dobře schoval v tom rajském stromoví. To Boží: „Adame, člověče, kde jsi?" znamená: Kam ses to dostal, kam jsi spadl, cos to udělal? A ještě víc. To Boží: „Adame, kde jsi?" znamená stále a nejprve, že Pán Bůh nás i teď a vždycky ještě - ztracené, na povrch třeba vzdorovité a rozněvané, uvnitř však především bezradné, stydlivé, ustrašené - hledá a volá k sobě zpět. A na to zavolání Adam vyleze z křoví a začne se trapně vymlouvit: nikoli pravdivé vyznání důstojné dospělého člověka, nýbrž svalování vin jednoho na druhého. Jak trapné a jak aktuální... *„I řekl Adam: to žena kterou jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala z toho stromu. I řekla žena: to had mne podvedl a jedla jsem..."*

Scéna podobná jednání řidiče, jenž ujel od autonehody, kterou sám zavinil a ještě se při tom tváří ukřivděně. Pán Bůh však zůstává i tady ve vztahu k nám určován svou láskou. Konec kapitoly je vyhlášením soudu. Ale i tu je Boží spravedlnost formována láskou. Padne první slovo prokletí. Nezasáhne však člověka, který má s největšími, Bohem darovanými předpoklady i největší odpovědnost. Zasáhne hada: *„Nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou a mezi semenem tvým a semenem jejím. Ono potře tobě hlavu a ty jemu patu!"* Svůdce je určen k zničení. A jako křes'tané víme, že ten, který „potře svůdci hlavu", je Kristus, o němž je tady, ve třetí kapitole Bible, první starozákonní proroctví.

Pak zazní podruhé tragické slovo prokletí: *„Zlořečená bude země pro tebe!"* Není snad smutnějšího a pravdivějšího slova. Země, celé stvoření trpí kvůli člověku... To poznáváme právě dnes více než kdy jindy v hrůzné podobě. Ale i člověka samotného se dotkne soud Boží velmi citelně: *„V potu tváře své chléb jísti budeš. Prach jsi a v prach se navrátíš."* V důsledku svého provinění ti bude vlastní život lecky břemenem. Kolik podob má i tato kletba také v našich životech.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Bůh je tady – a to je dobře

Dokončení ze str. 1

K smíchu, je to vypočítáno na prachy. Nebo je to šprušel na žebři kariéry.
Povšimnutí hodné je, že ten, kdo popírá činnost a účinnost Boha, popírá také činnost a účinnost člověka. Dobrota Boží, ale ani dobrota lidská neexistují. Ani Bůh ani člověk nám nemohou pomoci. Skeptický filosof dokládá své přesvědčení na citaci **Hospodinových výroků** (ať už jde o citáty skutečné nebo domnělé). Sune nás do doby „před potopou". Podle šesté kapitoly knihy Genesis (Gn 6) to bylo tak: „Země však byla před Bohem zkažená a plná násilí. Bůh pohlédl na zemi: byla zcela zkažená, protože všechno tvorstvo pokazilo na zemi svou cestu." Proto Potopa, Koráb, Noe s rodinou. Zdá se, že nějací spravedliví tady přece jen byli. Ano, **MRAK Božího soudu visí** nad člověkem, nad celým lidstvem. Nábal našeho Žalmu se zde dovolává jakéhosi Písma - jako později ďábel či Satan na poušti (Mt 4).
Blázen, podobně jako Satan, cituje jen černé stránky svatého Písma, ignoruje však **stránky bílé** - ty připomíná ďáblovi Ježíš. Tak i náš popěračský skeptik. Zná dobře černou Bibli , ale bílou Bibli nezná, nebo nechce znát. Musel by přece vědět, že tu byli, jsou a budou i dobří lidé, kteří konají dobro a jsou dobrem uchváceni: Enoch, který chodil stále s Bohem, Noe, který uposlechl Nejvyššího a vybudoval záchrannou loď, Josef, který obstál na dvoře faraonova zmocněnce, Ezdráš, který, ač tu bylo málo předpokladů, učil a učil a učil. A tak i mnoho, mnoho dalších: Marie, matka Ježíšova, požehnaná mezi ženami. A další: svatý Václav, vrchovitě požehnaný Jan Hus, František Urbánek, Jaroslav Šimsa, Milada Horáková, Božena Komárková. Boží lid v různých zajetích byl zatížen konkrétními vinami, ale **činil dobré**, dbal Božích příkazů a rad, nepracoval pro běsy a démony okolního světa, namáhal se pro milostivého Boha vstupujícího do společenství svého lidu a proti tyranům, kteří ho krutě trýznili.
Tím se situace Božího společenství, v optice reálného hodnocení beznadějná a temná, **rozsvětlovala**. Babylonské zajetí bylo zlé, ale zbytky lidu jím vítězně prošly. A tak tomu bylo i nadále. Hospodinovi lidé prošli mnohým zajetím a prožili dusnosti mnoha impérií (impéerium babylonicum, romanum, germanicum, sovieticum). Ale káhál, synagogé, ekklésia, církvičky a sborečky dokázaly pod těmito vývěvami a olověnými poklopy žít a vytvořily zásobiště duchovního kyslíku, pravdivosti, milosrdenství, ano: lásky - navzdory všemu. Společenství Hospodinova a Kristova lidu zabránilo svou vírou, nadějí a láskou lidským běsům, imperátorům a antikristům, římským mečům a hákovým křížům, aby tyto živly zaplavily terén, prokázalo, že tu zbyly **ostrůvky dobra a naděje**. Byly to doby, kdy i skeptičtí nihilisté opustili svou bezradnost a ničivou pasivitu, a dusili, drali, ohavili, srkali krev těch Božích věrných. Boží lid měl svůj úradek zakotven v **Evangeliu Tóry** a později v **Tóře Evangelia.**
Tomu se blázni pro ohyžďování dobra smáli a tak se vysmívali bláznům pro Hospodina a pro Krista. Ale Boží lid všech dob a proměn společnosti nacházel své útočiště (doslova schouliště) v Bohu jako Panující a účinné Pravdě. A tak obstáli a obstojí i dnes. Zlí blázni žrali Boží lid jako by to byl chléb a žrali jej i ti, kteří měli jíst Hospodinův chléb, živili se masem - údělem Hospodinova lidu. A tak i podnes čelí sbory masožravým rabínům, kněžím, farářům a popům, kteří si z církve udělali živobytí, i když často nevalné. Ale my přece víme: Sbor má žít, **pastor má sloužit jejich duchovnímu zdraví** a dobrému sociálnímu usazení ve společnosti. Kněží a faráři přicházejí a odcházejí, ale sbory zůstávají. Klerik má sloužit laikovi, to bylo už poznání naší i světové reformace. Není-li tomu tak, běda sborům, běda církvi.
Co nám zbývá? **Naděje**, že Bůh (sama svatá trpělivá Pravda) všechny chudé a žíznivé Boží „vrátí" do klidného a spokojivého pobytu na zemi, v níž dočasně, ale radostně bytujeme. „Jákob bude jásat, Izrael se zaraduje."
Končím slovy moravské křesťanské prorokyně Boženy Cibulkové: „Rozpomeň se, dítě zbloudilé, žijící mezi vlky a hady, v trní a kamení - mysli na mne, posuď svůj život ve světle zákonů oznámených ti vtěleným Slovem a poznej, co jsi jim dlužen, proč žiješ tam, kde je ti tak těžko." Amen

Kázání pronesené u Salvátora 21. května 2006

Milan Balabán

Zdraví a nemoc

Dokončení ze str. 1

Jeden můj starý dobrý přítel, jehož jsem si velice vážil a který mi nejednou dobře poradil, mi už před lety říkal:"V nemoci na nemoc nemysli!" Jenže ono se to snadněji řekne, než udělá. Snažil jsem se podle této rady žít, ale nedařilo se mi to. Nedařilo se mi nemyslet na své nemoci. Copak to jde poručit myšlenkám, aby se nevracely k ohnisku toho, co znepokojuje mysl i srdce, celou bytost? V nemoci na nemoc nemyslet se může stát třeba jen zavíráním očí před nepříjemnou, tvrdou realitou, ale ne pravou pomocí. Té se mi dostalo odjinud a velice bych přál i vám, aby se vám také takové pomoci dostalo a abyste v její síle i svou nemoc dovedli nést a unést. Jsem přesvědčen a nepochybuji, že mnohým z vás se takové pomoci dostalo, vím však také, že mnoho lidí takovou pomoc vyhlíží a po ní touží.
O co jde? Umět nemoc přijmout, vyrovnat se s ní a naučit se s ní žít. Ale kde vzít k tomu sílu?
V Bibli - ve svědectví proroků a apoštolů - chce každého z nás Pán Bůh ujistit, že nejsme sami svoji, že žádný z nás není sám svůj, ale že patříme jemu, Bohu, a to v životě i ve smrti, ať se s námi děje cokoliv, tedy také ať jsme zdrávi anebo nemocní.

Z rozhlasových přednášek v březnu 1991

Jiří Lejdar

Šifra mistra Leonarda a Boží soudy

V těchto dnech přichází do kin film Šifra mistra Leonarda, natočený podle stejnojmenného a veleúspěšného románu. Bude to jistě kasovní trhák. V novinách už se objevily články komentující, jak tento film komentuje církev. Upřímně řečeno, nedalo se celkem čekat, že by komentáře k církevním komentářům byly nějak přejné. Celá tato hra přece proběhla už tolikrát... Šifra mistra Leonarda není první a patrně ani poslední film, který nějakým způsobem zesměšňuje či jinak znemožňuje křesťany i to, čemu křesťané věří. Dá se očekávat, že i v těch relativně nejpřejnějších komentářích se dočteme, že reakce církve byla přehnaná či nepatřičná...
Jako křesťanovi je mi samozřejmě smutno. Ne že bych se nějak cítil zasažen samotným Danem Brownem. Bylo předem jasné, že v knize i ve filmu půjde o pravdu až na posledním místě. Je mi ovšem líto západní civilizace, která pod sebou tak důkladně podřezává všechny větve.
V některých komentářích se objevovala srovnání s reakcí muslimů na karikatury proroka Mohameda. Co se týče hlasitého vyjádření nesouhlasu, byli muslimové jinší pašáci než nějací katolíci či protestanti.
Popravdě řečeno mne ale nejvíc zajímá, co na to Bůh. Jde přece konec - konců o něj. Je to jeho Syn, Ježíš Kristus, kdo je pomlouván a zesměšňován. Kdyby muslimové nebojovali za svého boha sami, zřejmě by se nic nestalo. Stane se něco, když budou lidé zesměšňovat Hospodina? Nebo mají křesťané nějak zasáhnout sami?
Ježíš Kristus řekl, že ho Otec neposlal svět soudit, ale svět spasit. Kdyby chtěl Bůh rouhače potrestat, neměl by žádný velký problém. Božím problémem nebylo, jak rouhače potrestat, ale jak hříšníky zachránit. A právě proto zemřel Ježíš Kristus.
Ježíš křesťanům řekl: „Jako Otec poslal mne, tak já posílám vás." Tedy ani my nejsme posláni, abychom soudili rouhače.
Znamená to, že je dovoleno se rouhat? Že lidem jako je Dan Brown může být jedno, zda svým počínáním uráží něčí náboženské cítění?
Evidentně je možné se rouhat. Rouhač se nepropadne na místě do země. Naopak, ještě se stane slavným a hodně vydělá.
Je rouhání bez následků? Jsou urážky Boha bez následků?
Někde nedaleko středu Bible je malá knížka nazvaná Pláč Jeremiášův. Prorok Jeremjáš ji sepsal, když plakal nad zničeným Jeruzalémem. A Jeruzalém byl zničen, protože v něm po několik generací byli uctíváni falešní bohové.
V oné kratičké knížce, skoro v jejím středu, jsou tato slova: „Ponech jim zavilé srdce, to bude tvá kletba na ně."
C. S. Lewis kdysi napsal: Na posledním soudu budou lidé rozděleni do dvou kategorií. Jednu budou tvořit ti, kteří řekli Bohu: „Buď vůle tvá," druhou ti, kterým řekne Bůh: „Buď vůle tvá."
C. S. Lewis rovněž napsal, že Kristus musel zázraky hodně zmenšit, aby si jich lidé všimli. Na svatbě v Káni Galilejské proměnil vodu ve víno, a udělal tak v malém a rychleji to, co dělá Bůh ve velkém na všech vinicích tohoto světa dnes a denně. Když nasytil zástupy, v krátkém okamžiku rozmnožil chléb, a tak zopakoval zázrak, který se ve velkém děje každoročně na polích. Bůh se zpravidla musí zmenšit, aby nám začal připadat zajímavý.
S Božími soudy je to podobně. Jak říká české přísloví, „Boží mlýny melou pomalu". Ostatně už v biblické knize Kazatel můžeme číst: „Přestože hříšník páchá zlo stokrát a lhůta se mu prodlužuje, já vím, že dobře bude těm, kdo se bojí Boha, těm, kdo se bojí jeho tváře."
Vy jste si nevšimli, že Boží soudy už dávno probíhají? Nevšimli jste si, že od té doby, co lidé začali uctívat falešnou modlu sexu, ztrácejí plodnost? Jeden filozof v minulém století prohlásil: „Po smrti Boha na sebe smrt člověka nenechá dlouho čekat." Nietzsche prohlásil Boha za mrtvého. Dnes je mrtev Nietzsche, zatímco křesťanství se šíří jako lavina Jižní a Střední Amerikou, Čínou, Indií či velkou částí Afriky. Tam to nevypadá, že by Bůh byl mrtev.
Evropu však tato lavina míjí. A evropské národy vymírají.
Dva nejateističtější národy na světě, Estonci a Češi, patří k národům s nejnižší porodností. Ač se nedá říci, že vztah mezi růstem ateismu a poklesem porodnosti je lineární, nemá to k tomu daleko. Vás to překvapuje? Mne nikoli. Výše uvedený výrok můžeme trochu obměnit: „Jakmile zemře v národu víra, nenechá na sebe vymírání daného národa dlouho čekat."
Jak říkají cimrmanologové: Můžete se přít, můžete s tím nesouhlasit, ale to je asi tak vše, co proti tomu můžete udělat. Jenže v tomto případě je to pravda. Statisticky potvrzená.
Dobře, odmítli jste pravého Boha. Zesměšňovali jste ty, kteří v něho věří. Budete tedy ctít boha falešného.
Francie se stane muslimskou zemí do roku 2050. Rouhání ustane. Bude ale méně veselo, než bylo za křesťanů.
Rád bych byl falešným prorokem, ale obávám se, že nejsem. Božím trestem je, že nám ponechá zavilé srdce. Milujeme lež (ještě za ni Danu Brownovi zaplatíme) a volíme smrt.

Dan Drápal

O bratru faráři, který měl spoustu času

Úterý 30. května připomnělo nedožité 80. výročí narození faráře a seniora Jiřího Lejdara.
Jiří Lejdar byl farářem strašnického sboru 24 let. Přišel již jako zralý, dvaačtyřicetiletý farář ze sboru vítkovického se svou manželkou Soňou; Lejdarovi neměli děti.
Noblesní a uhlazený, už tenkrát tak trochu ze staré školy, mimořádně sečtělý, kultivovaný jazyk i chování. Nejzajímavější bylo, kolik měl času. Rozhodně víc než 24 hodin denně! Kde je bral?
Jak to, že měl vždycky na každého čas? Jak to, že při vyplňování evidenčního dotazníku mohl popravdě napsat 400 pastýřských návštěv za rok? A to ještě většinu návštěv doslova „oběhal" pěšky, po rodinách, nemocnicích, domovech pro seniory. Jednou ho potkal tehdejší synodní senior, doktor Václav Kejř, a vida ho takto z návštěvy na návštěvu běžícího, pronesl, on, veledůstojný majestátní muž, o svém důstojném mladším kolegovi: "Ten Jiří lítá jak janek!" Vyjádřil tak nechápání mnohých.
A kde bral čas na čtení knížek? Jak to, že týdně koupil osm, deset i více knih a většinu opravdu přečetl? Kde bral čas na další studium, psaní článků, přednášek, bez počítače, internetu a kopírky, jen u psacího stroje? Jak dokázal týdně vyprodukovat takové množství programů – přednášek, pásem, výkladů, kázání a úvah?
Vedle sboru činný v celocírkevní křesťanské službě, v Kostnické jednotě, tehdy jediném povoleném ekumenickém prostoru, v redakci Kostnických jisker, Českého bratra, spolupracovník nakladatelství Kalich, nakonec i jako pražský senior. Snáze bychom vyjmenovali, co nedělal.
Co bylo jeho největší doménou? Knížky a lidé. Knihy rád kupoval, četl, srovnával, hovořil o nich. Ale přednost měli lidé, pastýřská práce se členy sboru, především staršími, samotnými, osamělými, takovými, na něž by se jinak zapomnělo. Jiří měl vždy čas.
Do sboru přišel na podzim 1968, pár dnů po invazi vojsk, zemřel 2 roky po zhroucení tzv. socialismu. Totalitu si ve Strašnicích doslova „vychutnal". Tzv. „normalizaci", sledování i donášení, soustavné oklešťování církevní práce, zejména práce s dětmi a mládeží. Musel se naučit kličkovat, nenápadně formulovat (kupř. místo "setkání mládeže" se psala „biblická hodina pro konfirmované", tomu ti hlupáci nerozuměli a nechali to být, mládežnické klubovně se muselo říkat „presbyterna", to utlačovatelům nevadilo, jen natvrdlá mládež nevěděla, co to znamená a proč to musí být).
Zůstal v tom všem poctivý. Přes obavu o sbor i své nejbližší zůstal poctivý, věrný především svému Pánu, na něhož spoléhal. A tomu zůstal věrný i ve chvíli, kdy jej začala ohýbat nemoc.
Nemoci nepodlehl, to ona prohrála s ním. V jednom ze svých posledních textů, tehdy pro rozhlasový cyklus, napsal odstavec:
„Od dětství jsem se setkával se skutečností smrti, když v našem blízkém sousedství i v rodině umírali lidé, které jsem znal. Velice často jsem se už od mládí zamýšlel nad otázkou života a smrti i jejich smyslu. Přiznávám, že pomyšlení na smrt a nebytí mě naplňovalo úzkostí i strachem. Ale už od dětství jsem slýchal slova, která mě postupně této úzkosti zbavovala. Ba co víc: dávají mi už po několik desetiletí sílu, abych i těm, s nimiž se setkávám a kteří jsou naplněni strachem ze smrti ať vlastní nebo jejich blízkých, ona osvobodivá slova tlumočil. Nalezl jsem je v Bibli a cele jim věřím: (…)
"Hospodin jest můj pastýř... Byť mi se dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, nebo ty se mnou jsi." (Ž 23)
A plně důvěřuji slovu Ježíšovu:
"Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť pak i umřel, živ bude." (J 11,25)
Jiří Lejdar svého času dobře využil. Náš vymezený čas je však jen závdavkem času budoucího. I to Jiří Lejdar věděl.

Pavel Klinecký

Chcete-li zničit národ, zbavte ho jeho kořenů

Každý národ má své vlastní tradice, kdy v proudech různých konfliktů se musel bránit rozpínající se cizí moci, usilující o zničení duchovní a náboženské identity, a dychtivě si přivlastnit bohatství a zdroje, na jejichž vytváření neměla cizí moc žádný podíl. Český národ byl nejednou ohrožen ve své existenci, ohroženy byly mnohokrát jeho nejlepší duchovní a kulturní hodnoty, jeho duše i historická paměť. Zvláště nutné je připomínat důležitost historické paměti - v masarykovském duchu, že pozitivní stránky historie je nutné znát, aby se na ně mohlo navazovat, negativní, aby bylo možné se z nich poučit a chyb se vyvarovat. Tlaky na potlačení historické paměti, cenných tradic a snižování hodnoty všeho pozitivního, co národ v minulosti vytvořil, jsou vždy neklamným znamením mocenské expanze sil, které sledují jiné zájmy než humanitní, národní, sociální či demokratické. Za takové situace ztrácí většina lidí svou důstojnost a možnosti ke svému svobodnému rozvoji. Nejnebezpečnější bývají situace, v nichž nenasytné mocenské elity organizují svou expanzi mezinárodně.

My si připomínáme památku 27 představitelů českého stavovského odboje, kteří položili své životy na obranu legitimních práv stavů a českého království proti rostoucí absolutistické moci Habsburků a katolické církve. Jejich smrt, osud více než 30 tisíc protestantských rodin vyhnaných z českých zemí, vládnoucí cizí vrstva, násilná katolizace ostatních stavů, utužení poddanství a celková nesvoboda zůstanou trvalým varováním, jak ničivě a brutálně se může chovat rozpínající se moc.Tato historie je i poučením o silách, které pozitivnímu rozvoji českého národa bránily.

Dnes hlavně ctíme památku statečnosti představitelů českého odboje, připomínáme si jejich věrnost víře, která kladla ojedinělý důraz na svobodu svědomí, na to, aby víra byla spjata s mravností a rozumem. To, že jejich předkové se zbraní v ruce bránili tuto víru před celou konzervativní Evropou a vydobyli jí respekt na netolerantní katolické církvi a světské moci, se stalo mocnou pozitivní tradicí a inspirací, ze které čerpalo i české národní obrození. Obecná náboženská tolerance v českém království, kde téměř po dvě století bylo přes 85 % obyvatel protestantského vyznání, byla evropským unikátem, nahlodávaným od nástupu Habsburků po desetiletí shora, touhou po absolutní moci. Podobně unikátní byl postupný důraz českých bratří na vzdělání jako potřeba pro všechny, jako prostředek k vyšší úrovni všech lidí a celé společnosti. Koncepce Jana Amose Komenského přejímali i někteří protestantští panovníci v Evropě. Péče o mateřský jazyk, vědomí potřeby ho rozvíjet a užívat ve vzdělání na všech úrovních, bylo zrovna tak naléhavé v 16. jako v 19. století. Kvalitní vzdělání přístupné všem zůstává základem principu rovnosti lidí a demokratické orientace, beroucí ohled na pozitivní duševní možnosti všech lidí. Historická paměť dotýkající se zmíněných aspektů české historie musí zůstat důležitou součástí národního povědomí, neboť souvisí i s mo-derní existencí českého národa, s úsilím o jeho svéprávné bytí, s prosazením demokratizačního proudu ku prospěchu většiny. Tlaky na vytváření nových mýtů a pokřivených pohledů na dějiny jsou současnou formou pokusů vykořenit národní identitu a integritu obecně a tím podlomit podmínky nutné pro rozvíjení humanitní demokracie.

Mistr Jan Hus a další čeští reformátoři bránili svobodu myšlení, svobodu svědomí a pozitivní potenciál lidí před zotročováním ducha i mravů. Křesťanský ideál rovnosti lidí před Bohem musel čekat na osvícenské argumenty, které ho úspěšně přenesly do ideálů pozemského života. Hodnota toho, že se český národ postavil do boje proti celé Evropě na obranu těchto přirozených práv, je opět zpochybňována. T. G. Masaryk zdůrazňoval, že moderní český národ se zrodil i ze znalosti myšlenkového dědictví reformačního proudu historie, a proto pro něj bude stále důležité svou historii důkladně znát. Byl si vědom, že kultura, historie i tradice byly silnou integrační silou českého národa. Jeho varování před více jak sto lety, že se konzervativní síly budou trvale snažit podemlít Palackého interpretaci českých dějin, je stále platné. Podobně trvale platný je i jeho souhrn hodnot a podmínek vztahujících se k lidskému pokroku, do nichž Masaryk zahrnul i naše reformační dědictví. Tím aktualizoval dědictví české reformace způsobem, který by měl být pro národ zavazující.

Je naší povinností připomínat statečnost všech, kteří se postavili na odpor proti moci a násilí, usilujících o vládu nad národem bez ohledu na ničivé důsledky. Je naší povinností uchovávat jejich památku i tradice také jako zdroj poučení o podstatě konfliktů, které, jak nás historické zkušenosti učí, budou v různých formách existovat stále.

Nejcennější z těchto tradic nazvali naši obrozenci humanitním ideálem a ten úzce souvisí s rozvíjením demokracie. Zahrnoval jak základní principy původního křesťanství (rovnost lidí, křesťanská láska), tak přijetí vědy jako zdroje důležitých znalostí pro rozvoj lidí a společností. Ideál demokracie je od 19. století naplňován s velikými obtížemi a konflikty. Tradice české historie skýtají užitečná poučení o konfliktech mezi svobodnější, mravnější a osvícenější orientací a konzervativním úsilím ji potlačit.

Demokratizační úsilí svou mravní podstatou budí v lidech vzájemnou důvěru, vytváří smysluplné společenství, v němž je prostor pro vzájemné potřeby a zájmy, pro obcování o cestách k nápravě. Tím se liší i od liberální orientace, podceňující význam historie, kultury, národa i mravních hodnot. Památka 27 popravených představitelů českého odboje nechť nám hlavně připomíná statečnost, s jakou se tito bojovníci postavili na obranu svobody a hodnot zděděných z minulosti. Nechť nám také připomíná, že je nutné o tyto hodnoty vědomě pečovat a chránit jejich uchování pro budoucí generace.

Marie L. Neudorflová, Ph.D.
vědecká pracovnice AV ČR

Sluneční hodiny pro den i noc

Řekneme-li kniha, máme na mysli román. Je tomu podobně jako když v hudbě řekneme skladba. Ihned máme na mysli symfonii. A přece i v hudbě existují kratší skladbičky a jejich svazečky - podobně jako existují knihy krátkých povídek. A v obou případech se může jednat o něco krásného.

Jednu takovou knihu krátkých sdělení bych rád doporučil všem, kdo mají smysl pro osobní tvořivé formy psaní i mluvení a - v daném případě - i pro básně. O čem?

Například o tom, jak děti kreslí stromy, ale obvykle nakreslí jen to, co je vidět a nenakreslí nikdy kořeny - i když právě kořeny jsou v lidském životě tak důležité. O tom, že každý klíč je jiný podobně jako každý člověk je jiný, a to nejen horizontálně, ale i vertikálně - a pro přátelství je třeba druhému nabídnout vlastní klíč a od druhého jeho klíč dostat. O tom, že některé děti kreslí jen jednou jedinou pastelkou, protože jinou nemají - a někteří lidé všecko vidí jen v jedné jediné barvě, protože jsou barvoslepí ke všemu jinému, nežli k tomu, jak si zvykli vidět celý svět i svůj život.

To důležité o životě je možno říci různým způsobem. Je třeba možné vyprávět povídku o tom, jak pan Weissman - žid tělem i duší - nedával žebrákům ani vindru, ale na druhém konci města jiný žid- pan Hilsner naopak každého pohostil. První byl majitelem hotelu a jasný držgrešle. Druhý měl jen malou restauraci a byl dobrodějem. Jenže až když pan Weissman zemřel, ukázalo se, že to bylo jinak. Pan Weissman nechtěl mít ve svém hotelu chudé žebráky. Nedělalo by to dobře jeho obchodům. A tak platil vše, co ti u pana Hilsnera utratili, ze svého. Když zemřel, museli chudí židé u pana Hilsnera platit za vše jako mourovatí.

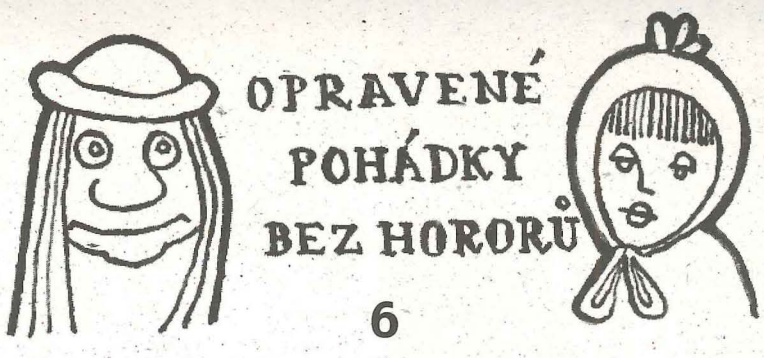
To, že máme někoho rádi, se dá říci různým způsobem. Jednu paní mrzelo, že jí muž večer před spaním, když odestýlal postele, dává polštář knoflíky nahoru - když přece ona má ráda poštář s knoflíky dolů. Až když se jednou dozvěděla, že manželovi jde o to, aby ji knoflíky netlačily a dělá to z lásky k ní, zjistila, že věci se mohou mít i jinak, nežli si myslíme.

Jen se začtěme: „O majících toho jako vnitrozemci mnoho nevíme. Snad jen to, že jsou důležité pro lidi plavící se po moři. Maják je nositelem smysluplného světla, varuje a řídí. Obě tyto funkce má do jisté míry i kněz. Není ovšem světlem, které je v našich životech smysluplné. Je pouze správcem majáku, hlídačem a ochráncem jeho světla... Je strážcem jiného, smysluplného a pro nás jediného životodárného majáku: světla Kristova. Nikoli bludného světélka nebo chvilkového zářícího meteoritu. Je ochráncem a služebníkem, jak se modlíme v Krédu - „světla ze Světla". (s. 201)

A jak je to s těmi slunečními hodinami pro den i noc? To si jeden mudrc sám dal dohromady přenosné sluneční hodiny. Proč? To aby je měl stále k dispozici - i když je pod mrakem, i když je noc. A jak mohl v noci vědět, kolik je hodin? Jednoduše. Vzal baterku a na hodiny si posvítil. A Max Kašparů k tomu dodává: „Nenechme si namluvit, že je jedno, komu a čemu věříme, jaký zdroj světla používáme... Dobro a zlo je možno rozlišit jenom ve světle Kristově. Měli bychom však být k Ježíšovu světlu nastaveni tak, abychom na svůj ciferník životních hodnot nevrhali vlastní stín." (s.158) A dodejme: nemysleli si, že nám náš vlastní zdroj světla - baterka - stačí, abychom viděli na hodiny světa a života tam, kde není vidět.

O čem je řeč? O nové knize Maxe Kašparů „Z pláště a dalmatinky". Vydalo ji v r. 2006 nakladatelství Cesta v Brně.

Jaro Křivohlavý

O Otesánkovi

Na konci vesnice bydlel chudý chalupník. Staral se o políčko a s jediným starým koníkem svážel z lesa pařezy, které mu přenechal statkář. Chalupníkova žena dojila krávu a chodila na trh s vejci od slepiček. Žilo se jim docela dobře, jen jedno trápení měli: scházely jim děti. "Kéž bychom měli alespoň jediného kloučka nebo děvenku!" vzdychala občas chalupnice. "A kdyby jich bylo víc, však bychom se o ně taky postarali!" Ale děti nepřicházely.

Kteréhosi dne byl chalupník opět v lese dobývat pařezy. Když bylo poledne, usedl na kládu, vytáhl krajíc a přehlížel, co udělal: "A hele, vždyť tamhleten kořen vypadá skoro jako lidská postavička! Stačilo by ho trochu přitesat. Alespoň přivezu ženě dárek." Když se k večeru vrátil domů, ukázal manželce: "Podívej se, tady jsem ti přivezl takového Otesánka!" - "Otesánka?" podivila se žena. "Ale ten je krásný! Hned ho zabalím do zavinovačky a uložím ho pod kožíšek na lavici."

Příští ráno muž vyrazil zas do lesa a žena zadělala těsto na vdolky. Náhle se však ozvalo z lavice: "Mámo, já mám hlad!" To promluvil Otesánek. Chalupnice nevěděla radostí, co dřív: "Hned, hned, synáčku, udělám ti kašičku." A už za chvíli přinesla Otesánkovi krupičnou kaši. Otesánek zhltnul kaši, jako by to dělal odvždycky, a zas se dal do křiku: "Mámo, já bych ještě jed'!" Ženu to potěšilo: "Dobře, Otesánku, jen co rozpálím plotnu, abych mohla na ní upéct vdolky." Vdolky snědl Otesánek co by okem mrkl a pro rodiče nenechal ani jediný. "Mámo, dej mi ještě něco jíst, vždyť mi hlady kručí v břiše!" - "No, počkej, děťátko, doskočím k sousedům a půjčím si chleba. Ale, podívej se, Otesánku, jak jsi ztloustl! Takhle se přece nemůžeš stále cpát!" Otesánek skutečně rostl přímo před očima do všech stran.

Když matka přinesla od sousedky pecen chleba, Otesánek se ani nezdržoval kousáním a pecen spolkl na jedno otevření pusy. Pak však trošku zjihl: "Tak se mi, maminko, zdá, že mě neužijete. Je mi to líto, ale musím se za obživou vypravit do světa."

Co měla chalupnice dělat? Otesánek měl pravdu. A tak mu ještě udělala na rozloučenou smaženici z hub a vajec a se slzami se s Otesánkem rozloučila.

Sotva Otesánek došel za vesnici, potkal děvečku, která vezla plný trakař jetele. Otesánek se začal mlsně olizovat a hned se sápal na voňavý jetel: "Mám hlad a všecko sním!" Ale děvečka ho hnala! "To by mohl říct každý. Hybaj odsud, nebo zavolám strážníka." Otesánek šel smutně dál a potkal sedláka s fůrou sena. "Mám hlad a všecko seno sním," řekl sedlákovi. "Vida ho," podivil se sedlák. "Pomáhal jsi snad nakládat? Jen si táhni svou cestou!" O kus dál uviděl Otesánek babku, jak okopává na poli zelné hlávky. "Konečně se najím!" zaradoval se, začal trhat hlávky a házet je do sebe. Babka chvilku uviveně pozorovala, jak hlávky mizí a jak Otesánkovi rychle roste břicho. Pak se však k nenasytovi rozběhla: "Co je to za chování? Jestli toho hned nenecháš, praštím tě touhle motykou! Pracoval jsi na poli? Nepracoval! Ale abys neřekl, že jsem krkoun, tadyhle chytni motyku a dodělej za mne to pole! A potom si můžeš pár hlávek vzít." Práce Otesánkovi moc nevoněla, vždyť byl, jak víme, dřevo. Nakonec to však jakž takž zvládl. "Tak já ti ještě něco poradím," řekla babka, když se nacpal a chystal jít dál. "Chceš-li něco od lidí, musíš slušně poprosit. A pamatuj si taky, že bez práce ti pečení holubi nebudou létat do huby." Snad si to ten bumbrlíček vzal k srdci a naučil se pracovat.

Pracovat se musel učit
dokonce i Otesánek.
Odměnou mu jistě býval
zasloužený klidný spánek.
Neměl-li chuť něco dělat,
tak nemůže překvapit tě,
že si budeš muset nechat
na ledacos zajít chutě.

Daniel Henych

Pokračování příště

Olovnice

„Zkuste najít jednodušší technické zařízení, než je zednická olovnice. Obyčejný provaz s kusem železa na jednom konci. Používá ji každý správný zedník už coby učedník. Je to jednoduché zařízení, a přitom se podle něj dá postavit rovná zeď. A rovná zeď je velmi důležitá na každé stavbě, protože platí: Co je rovné, to je pevné. Stejná zásada má - s ještě větší naléhavostí - své místo v lidském životě. Vždyť křivě postavené jednání, křivý charakter nebo nerovně budované vztahy brzy padají. Přestože všichni nejsme profesionálními zedníky a architekty, každý z nás něco staví. Budujeme existenci svou i svých dětí, stavíme rodiny, manželství, víru, stavíme budoucnost, vztahy, hodnotový svět. Nejen zedník, ale my všichni musíme na svých životních parcelách stavět podle pomůcky, která nám určuje dobrý směr. Musíme mít nějakou olovnici, abychom stavěli rovně. Aby se nám křivě postavené vztahy dříve nebo později nesesypaly na naši vlastní hlavu.

I když budeme mít na parcelách naší existence sebelepší plány a sebekvalitnější materiál, neobejdeme se bez olovnice přirozenosti. Je totiž třeba stavět nejen na něčem, ale také podle něčeho. A navíc si musíme být vědomi toho, že nelze očekávat, aby pak na naše pokřivené stavby položil Bůh - coby tesař - rovný krov."

Z knihy Maxe Kašparů
"Z pláště a dalmatinky" *(zkráceno)*

Velký pohřeb

Kdo chce dnes vidět velký pohřeb, ať nechodí do žádného velkoměsta, kde se obřady konají jako na běžícím pásu a kde jsou všichni ovládáni společnou myšlenkou, aby to netrvalo moc dlouho. Velké pohřby jsou dnes k vidění už jen na vesnici. Venkovský člověk má méně času než městský, ale na pohřeb si čas udělá, protože je to pro něj významná událost.

Takovou událostí bylo nepochybně pohřební shromáždění, které se konalo v sobotu odpoledne 13. května 2006 v Křížlicích. Krkonošské Křížlice jsou jedním z nejvýše položených sborů ČCE. Původně luterský toleranční kostel stojí uprostřed hřbitova v nádherné přírodě a svou mohutnou bílou věží vévodí širokému okolí. Denně sem na hřbitov přichází a přijíždí mnoho lidí, kteří pečují o hroby svých blízkých a starají se o jejich květinovou výzdobu. Zato v zimě bývá problém dostat se vůbec ke kostelu. Leží totiž v nadmořské výšce 666 metrů a o sníh tu nikdy není nouze, natožpak v roce tak úrodném, jako byl ten letošní. Zdejší lidé mají vždycky jednu starost: aby v zimě nepřišel pohřeb do země. Naštěstí byl první letošní až teď na jaře.

Byl to zážitek. Na sborových lukách kolem kostela parkovalo dobrých 50 aut, spočítat se to kloudně nedalo. A už vůbec ne počet účastníků. To byla vždycky práce pana faráře Kuželа, zjišťovat účast, která se zapisuje do knihy ohlášek. Jenže my jsme se toho dne s panem farářem Kuželem loučili naposledy a počítat přítomné neměl kdo. Když je křížlický kostel plný, to bývá o Vánocích na Štědrý den, tak je v něm 300 lidí. Ale tentokrát nás na pohřbu bylo nejméně 400, možná i více. Když se krátce před začátkem dostavil v civilu synodní senior Mgr. Joel Ruml a synodní kurátorka Dr. Mahulena Čejková, neměli si kam sednout. Tak je poslali do první lavice, vyhrazené pro faráře v taláru, kteří zatím čekali venku. Ale kdosi z přítomných jim z neznalosti bránil usednout (jak je důležité znát církevní představitele!), což se jistě dostane do sborové kroniky. Mnoho nechybělo, a vedení církve by v kostele stálo poprvé od tolerančního patentu a za 220 let trvání sboru. Naštěstí se nedorozumění rychle vysvětlilo a pak už nic nerušilo průběh tohoto pěkného pohřbu, dá-li se tak o pohřbu vůbec mluvit, ale já myslím, že dá. Když se křesťanský pohřeb vydaří, tak je to slavnost. Slavnost díkůvzdání za život zesnulého, za všechno, čím pro nás byl, co pro nás znamenal a čím nás všechny skrze něho Pán Bůh obdaroval a obohatil.

Bratr farář **Josef Bohumil Kužel** zemřel po krátké zdravotní indispozici v pátek 5.dubna 2006 ve věku nedožitých 90 let. Narodil se 24.října 1916 v Křížlicích. Vikářoval v Teplicích, 15 let byl farářem v rodných Křížlicích (1941-56) a nakonec byl po delší přestávce 4 roky farářem ve Varnsdorfu (v letech 1968-71). V duchovenské službě strávil celkem 20 let, což bohatě stačilo k tomu, aby byl pro všechny nadosmrti panem farářem, i když jako důchodce oblékal talár jen zřídka a spíše výjimečně, když vypomáhal na kazatelně. Raději býval civilním řečníkem při loučení se svými vrstevníky, z nichž naprostou většinu přežil.

Jak se nikdy nehrnul do popředí, tak vždycky byl v pozadí všeho, co se dělo ve sboru. První v kostele jako jeho klíčník a strážný vrat domu Páně, rozsvěcel, zapínal elektrické topení, spouštěl zvony, vyvěšoval písně, hrál na varhany, byl distributorem časopisů a vůbec dohlížel, aby se všechno slušně a dle řádu dálo. Ještě na Velký pátek byl ve shromáždění, nedbaje na hory sněhu, které ho nikdy nedokázaly odradit. Přihodilo se mu nejednou, že zapadl do závěje až po krk, což se mu při jeho věku a tělesném objemu mohlo stát osudným, ale nestalo. Ze všeho se vždy vyhrabal s obdivuhodnou čilostí.

Jsou církve a společenství, která ostře sledují pravověří svých kazatelů a v případě věroučných odchylek je podrobují bratrské kázni. Tohle se v Českobratrské církvi evangelické neděje. V plné míře o ní platí, že kolik křečků, tolik děr, a kolik farářů, tolik věr. Vždycky když je někomu těsno v některé církvi, dá se k nám, kde může věřit co chce, hlavně když důvěřuje Pánu Bohu. Tak ani br. farář Kužel nebyl příliš ortodoxní a k přísnému pravověří měl někdy hodně daleko. Nesl však milé ovoce Ducha (Ga 5,22), především lásku, radost a dobrotu. Podle toho se pozná, že jsme Kristovi učedníci, když máme lásku jedni ke druhým (J 13,35). Lidé vycítí, že je máte rádi, a znamená to pro ně víc než co jiného. Pan farář měl rád lidi, a lidi měli rádi jeho.

A jestli měl taky chyby? Prosím vás, kdo je nemá? Už sv.Augustin řekl, že chyby jsou důkazem naší existence: Chybuji, tedy jsem. Neboť kdo není, nemůže ani chybovat. V mnohém zajisté chybujeme všichni, ale láska přikrývá množství hříchů (1 P 4,8). Ve škole nás učili, že člověk nese, bere, maže, tře, kryje, kupuje, prosí, trpí, sází a dělá. Pan farář rád sázel Sportku. Dělal to tak, že každou středu jezdil do města nakupovat, a tím to jaksi kryl. Milá paní farářová Anna Kuželová, vdova po zesnulém, to nesla statečně a brala to jako věc, kterou stejně nezmění. Zprvu manžela prosila, aby neutrácel, ale pak si na to zvykla a bez řečí mu to trpěla. A vůbec manželé Kuželovi byli vždycky bezvadní, milí, pohostinní, pozorní a na úrovni. Pokaždé nás zvali: "Přiďte pobejt!" - ale nikdy proto, aby nám sdělovali své interní problémy, které se vyskytnou v každém manželství a v každé rodině. Kdosi řekl, že žít s lidmi je těžké, a bez nich ještě těžší. Pan farář Kužel nám bude všem chybět.

Uložen k odpočinku do rodinné hrobky, vyčkává příští Páně a slavné budoucí vzkříšení spolu s námi všemi, kteří jsme vsadili na Krista a upnuli k němu svou naději. A co se týče převtělování, o němž jsme nejednou debatovali, dovedu si pana faráře představit jako nosný sloup v křížlickém kostele, jako jeden z pilířů sboru, jímž byl ostatně už za svého života.

+

Kázal případně Mgr. Petr Hudec, bývalý senior Libereckého seniorátu, koncelebrovala Mgr. Gabriela Horáková, současná křížlická farářka.

V. Hajský

Pozvánka

na pietní shromáždění k uctění památky 27 představitelů českého stavovského odboje, popravených 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze

Pod záštitou
primátora hlavního města Prahy Pavla Béma
a s podporou starosty městské části Praha 1 Vladimíra Vihana

se koná ve středu 21. června 2006 v 18.00 hodin v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u pamětní desky popravených

PROGRAM

V KOSTELE:

1. Slovo úvodem
RNDr. Čestmír Nekovařík - zástupce starosty MČ Praha 1

2. Hudební vložka
J. S. Bach:.Largetto pro varhany - prof. Jan Bernátek

3. Proslov
Historický odkaz českého odboje - Marie Neudorflová Ph.D. – AV ČR

4. Komorní ženský sbor CHARMONE
Skladby autorů z 16. a 17. století: Kryštof Harant z Polžic, J. C.Vodňanský, J. A.Komenský a j. Dirigent Jiří Petrdlík (žák Prof. J. Bělohlávka)
Uvádí Dr. Kateřina Mayrová z Českého muzea hudby v Praze

5. Dvořák: Výběr z biblických písní
Prof. Magda Bělohlávková – soprán

NA STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ:

Položení věnců u pamětní desky popravených

Krátké proslovy
- primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém
- europoslanec Ing. Jan Zahradil
- generál Antonín Špaček - předseda ČsOL

Účinkuje: Orchestr Armády ČR
Moderátor: Mgr. Jan Židlický, CČSH

VZPOMÍNKOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ POŘÁDAJÍ:
Kostnická jednota, Historická společnost VERITAS, CČSH v Praze, Masarykova společnost, Společnost E. Beneše, ČSBS a ČsOL, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí a ctitelé jejich odkazu
Spolupracují: Sokol, Skauti, Slovanský výbor ČR a další.

Poselství 31. synodu ČCE

V neděli 21. 5. 2006 skončilo třídenní zasedání 31. synodu. Tento nejvyšší orgán církve zaslal dopis kubánskému prezidentovi Fidelu Castrovi s žádostí, aby stoupenci projektu Varela (petice na podporu demokratizačních procesů, obdoba Charty 77 s tím rozdílem, že Chartu podepsaly stovky jednotlivců, kdežto Varelu 24 000 osob. Ty jsou stíhány, zastrašovány a 75 z nich vězněno na 15 – 25 let v nelidských podmínkách) byli bezodkladně propuštěni z věznic a státní moc respektovala svobodu občanů, kteří ku prospěchu své země a nás všech usilují o důstojný život v solidaritě a svobodě.

Synod církve informoval o tomto kroku Světovou radu církví a další mezinárodní církevní organizace, včetně Ekumenické rady církví ČR a České biskupské konference. Vyzval je, aby důrazně a vytrvale věnovaly pozornost diskriminovaným křesťanům a pronásledovaným aktivistům na Kubě. „Jsme přesvědčeni, že konkrétní projevy solidarity se všemi utiskovanými a ponižovanými patří k závazkům vyplývajícím pro křesťany z evangelia a upevňují jednotu církve Kristovy," stojí v závěru dopisu poslanců 31. synodu Českobratrské církve evangelické.

V dopisu je dále uvedeno:

„Naše církev sleduje s trvalým zájmem situaci na Kubě. V našem křesťanském tisku byl zveřejněn překlad Projektu Varela, náš synod se v r. 2003 obrátil na kubánské církve s projevem solidarity se 75 uvězněnými občanskými aktivisty. Naposledy jsme nedávno uspořádali mezinárodní seminář o situaci na Kubě za účasti zástupců SRC, KEK a pražského světícího biskupa římskokatolické církve. S příspěvkem vystoupil i ministr zahraničních věcí ČR.

Jako křesťané ze země ovládané ještě nedávno komunistickou stranou jsme poznali, že ti, kdo v rámci daných zákonů usilují o respekt k lidským právům, rozšiřování prostoru svobody a pokojnou proměnu společenských poměrů a jsou pro své přesvědčení ochotni i trpět, své vlasti neškodí, ale naopak prospívají. V této souvislosti připomínáme svou nedobrou zkušenost s omezením ekumenických kontaktů na oficiální, režimem uznané představitele církví. Sami jsme poznali, že pěstování takových jednostranných kontaktů vede v ekumeně k vytváření falešného obrazu o místní církvi. V místní církvi pak narušuje důvěru a jednotu mezi vedením a členy církve. Ve vztahu k církvi, která žije v nesvobodných poměrech, je třeba zvláště pamatovat na ty, kdo jsou odsunuti na okraj, umlčováni či dokonce vězněni. Právě jim má patřit náš přednostní zájem (Žd 13,3). Proto vás chceme povzbudit, abyste důrazně a vytrvale věnovali pozornost diskriminovaným křesťanům a pronásledovaným aktivistům na Kubě." ***(ib)***

Inzerce

LEVNÁ DOVOLENÁ v době školních prázdnin v Karlových Varech. Informace: http://web.telecom.cz/futtl e-mail: futtl@seznam.cz, tel.:353 224 976

č. 10

FARNÍ SBOR ČCE v LIBIŠI nabízí zdarma sborům i jednotlivým zájemcům Janovo evangelium v česko-anglické verzi (EVANGELIUM PODLE JANA/THE GOSPEL OF JOHN, vyd. Biblická společnost v Praze 1991). Nabídka platí do vyčerpání zásob. Kontakt: FS ČCE Neratovice-Libiš, Školní 44/1, 277 11 Libiš, Vladimír Špaček, tel. 738 282 817,222 313 738.

č. 11

PRONAJMU DŮM v JIMRAMOVĚ, 9 lůžek, velká kuchyně, nová koupelna. Vhodné i pro 2 rodiny nebo sbor. výlet. Levně a kdykoliv. Tel.: 604 815 560

č. 16

NADĚJE, OBČANSKÉ SDRUŽENÍ, vyhlašuje výběrové řízení na ředitele pobočky Brno. Požadujeme VŠ, SŠ řídící praxe v soc. oblasti, organizační a řídicí schopnosti, sociální cítění, týmovost, ztotožnění s posláním organizace. Nástup podle dohody co nejdříve. Písemné nabídky se strukturovaným životopisem a motivačním dopisem do 20. 6. 2006 na Naděje, Varšavská 37, 120 00 Praha 2, I. Růžičková tel. 222 521 110 personalista.praha@nadeje.cz

č. 25

Pozvánky

ŽIDÉ A KŘESŤANÉ - o jejich významu a o jejich vzájemných vztazích promluví v neděli 18. června ve 14.30 h ve sborovém domě ČCE v Lysé n/L dr. Jan Luhan a Mgr. Petr Fryš, předseda Společnosti přátel křesťanů a židů. Srdečně zveme.

Kostnická jednota místní odbor Lysá n/L

Televize

11. června 2006

ČT 1

Cesty víry - 14.25
Povolání
Novinář Antonín Randa.
Režie Jana Semschová
Každý člověk má na této zemi nějaký úkol. Někdy je ale těžké poznat, která cesta je ta správná, k čemu je člověk doopravdy povolán. Režisérka J. Semschová nás ve svém filmu seznámí s dramatickým životním příběhem mladého šéfredaktora Katolického týdeníku.

Křesťanský magazín - 14.45
Zajímavosti a aktuality ze světa náboženství.
Připravili M. Otřísal a J. Brichcín
V osmém Křesťanském magazínu z Prahy spolu pohovoří David Vávra a Václav Vacek o významu modlitby pro duchovní život člověka a v Národní galerii se s dr. Milenou Bartlovou projdeme příběhy sv. Barbory a sv. Františka, jak je zachytili středověcí malíři. Na Svaté Hoře v Příbrami se sešli ke své pouti bývalí příslušníci PTP, doma i ve světě se udála spousta nových věcí a ty nejzajímavější najdou místo v zatím posledním vydání magazínu ze světa náboženství.

Bohoslužby

11. 6. 2006

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov**, U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady**, Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice**, Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19; 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

21/2006

14. června 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Genesis 4,1-16
Diptych
Pavel Filipi

Jak je to s Kaz 10,15-20
Jaroslav Kraus

Proč se Evropa nemá ráda
Dan Drápal

Mám je pořád při sobě
Jan Šimsa

„Bůh se svým Synem po pravici posílá lidem svého svatého Ducha"

Čtení: Ef 1,20-23
Text: Ef 3,14-21

Při pravidelném setkání mládeže jsme měli návštěvu. Dohromady nás bylo skoro padesát. Více než polovinu tvořili hosté – mládež z německého Freiburgu. Z biblické úvahy – tu měl český účastník – vyplynulo několik otázek k rozhovoru. Mezi nimi i tato: Přemýšlíte-li o své víře, kde cítíte největší problém? Odpovídali všichni, zaznívaly různé odpovědi: „největším problémem je mi spravedlnost Boží", „jak Bůh může dopustit války", „vznik země" (to jsme si říkali s německým panem farářem „budeme mít ještě hodně práce"). S radostí mohu potvrdit, že tyto otázky zaznívaly spíše z německé strany, u hodně mladých účastníků. Z české strany jsem si zapamatoval dvě odpovědi: 1. „můj problém je, jak je to s tím Duchem svatým – ale snad to pochopím" a 2. „mým problémem jsou některé novotomistické filosofické koncepty v křesťanském učení, kupř. učení o Trojici".

Oba tyto problémy, jež připustili čeští účastníci setkání, se týkají Ducha svatého.

Že se o Duchu svatém špatně přemýšlí v přesných věcných pojmech, věděli již bibličtí svědkové. Proč by jinak právě dopis Efezským, hovoří-li o Duchu svatém a o jeho hlavním ovoci, církvi, používal téměř výhradně poetické řeči? Odpověď je nasnadě: poslední osoba Trojice se téměř vymyká jiné komunikaci.

> ***Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod, a prosím, aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil 'vnitřní člověk' a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořeněni a zakotveni v lásce mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vší plností Boží.***
> ***Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení a věky věků! Amen.***
>
> ***Ef 3,14-21***

První osobou Trojice je Bůh Otec. I ten je nepředstavitelný, neuchopitelný a nepodmíněný, ale jako „filosofickou kategorii" jej uchopit lze. Bůh jako základ světa, „všechno ve všem", bytí samo, podstata, příčina, principium… Lidská mysl se pokouší uchopit právem - nikoli Boha, nýbrž pojem „bůh". Někdy filosofická reflexe pomůže, někdy může mást. Velmi záleží na pokoře a otevřenosti, s níž se filosof do odpovídání pouští.

Druhá osoba Trojice, Ježíš Kristus, je uchopitelná mnohem snáz, zejména uvažujeme-li nad první částí jména „Ježíš". Muž z Nazareta je uchopitelný, byť nám už jen prostřednictvím zaujatého a nikoli nestranného svědectví, to se však týká mnoha dějinných postav. Horší je to s druhou polovinou jména „Kristus". Tady totiž vlastně nevypovídáme o něm samém, nýbrž o tom, jak ho viděli a jak v něho věřili ti okolo. A potom - jak mu věříme my sami. Nikoli jak jej známe, naše poznání je vždy pouze poznání víry. (Ono „pouze" však neznamená znevážení poznání víry, nýbrž jeho vymezení.) Neboli: hovoříme-li o Kristu, hovoříme především o vyznání víry, vlastním i těch druhých. Směle mohu říci: věřím, že Ježíš byl nejen ukřižován, umřel a byl pohřben, ale i třetího dne vstal z mrtvých - jako Kristus. Věřím to, a se mnou mnozí další.

Nakonec přichází v trojičním vyznání třetí osoba, „problematický" Duch svatý. U první i druhé osoby jsme jakž takž měli „za co vzít", je možné jisté pojmové i popisné uchopení, byť s výhradami, které zná již Písmo. Ale Duch… kdo to je, kde, jak?

Pomůže hebrejské „rúah" i řecké „PNEYMA". Obojí znamená „duch" i „dech" a také „vítr, vanutí". Příbuznost významu v původních jazycích naznačuje: Duch „není", jako „je" tělo nebo třeba země. Duch „je" jinak, jeho bytí „je" v pohybu, mizí a objevuje se. „Vanutí" a „vítr" také nejsou samy o sobě, je to pohyb, vznikající nějakým působením. „Vanutí" samo o sobě „není", je třeba

Dokončení na str. 2

Hans Memling: Archanděl Michael, 1479

Globální oběť lidstva
(aneb malá apokalypsa)

V ten den, kdy první ptáci padali houfně mrtví zemi, zalekli se lidé nad osudem civilizace, kterou vytvořili, a rozhodli se obětovat vše pro její záchranu. Obětí první se mělo stát všechno ptactvo a všichni létavci nejrůznějšího druhu včetně ptakopyska, tučňáka a netopýra. Míra té oběti byla nezměrná a musely být vytvořeny speciální plynové pece a ptačí krematoria. Dílo bylo dokonáno na místech shromaždišť tažných ptáků, jejich zimovišť a všude, kde se až dosud ptákům dobře dařilo. Dále i tam, kde byli trpěni jen pro produkci masa a vajec ve skličujících poměrech farem zaměřených na efektivní produkci. Stamiliony ptáků a létavců byly vybity a na poslední se konal hon.

V den, kdy pošli poslední ptáci a létavci, mutoval ptačí mor a napadl ryby v mořích, oceánech, jezerech, tůních a řekách. I zalekli se lidé nad osudem civilizace, kterou stvořili, a rozhodli se obětovat vše pro její záchranu. Obětí druhou se měly stát všechny ryby a všichni živočichové mořští po posledního korýše, medúzu i kraba i vše, co se hýbe v oceánech. Dále lidé hubili sladkovodní žáby, salamandry a škeble, vše, co se hýbe v jezerech, tůních, přehradách i řekách. I bylo všechno živé u vodách najednou mrtvé a po této oběti se nadáli lidé dojít bezpečí a zdraví.

I zmutoval ptakorybí mor a napadl želvy a hady. Nezbylo lidem, než globálně vybít tyto živočichy a obětovat pro záchranu lidstva. I radovali se lidé, že vykoupili své bezpečí pro další tisíciletí.

Když původně ptačí mor napadl zeleň, zdálo se, že postačí vymýtit pralesy a dokonale vyčistit všechny regiony, což se lidem podařilo a nic zeleného je již neohrožovalo. Za oběť padla i všechna zelenina, ovoce, také obilniny, rýže a luštěniny. I zdálo se, že oběť na záchranu člověka byla již dostatečná.

Onemocnění morem již skutečně ochabovalo, leč rozmanité druhy zemské zvěře i rozličné druhy dobytka slábly a hynuly pro nedostatek

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 20

V.

„I povolal Hospodin Bůh Adama a řekl jemu: Adame, kde jsi?"
(1M 3,9)

Ale nakonec jsou i tady přece záblesky světla, které jsou pro nás ujištěním, že také náš život v podmínkách narušených a nesnadných, od této chvíle beze zbytku nedokonalých, neztrácí svou hodnotu a smysl, ale že jej stojí za to žít. Ženě je dáno jméno Eva a to znamená „život". Bude matkou a v mateřství bude mít své nezadatelné pověření. A dále je zábleskem Božího slitování nad člověkem i to, že jej Bůh nenechal v jeho „nahotě". Oblékl jej. Dostali „oděv kožený". A kůže byla ze zvířete. Z toho, co zemřelo jako oběť místo nich. Od této chvíle napořád až do nového zákona bude platit, že darovaný oděv je výrazem milosti a slitování. Mar-notratný syn dostane, když se otrhaný vrací, oděv od svého otce. Ti, kteří přijdou na svatbu Beránkovu, budou mít nový svatební šat. A ti, kdož zvítězili před trůnem Nejvyššího (podle Janova Zjevení) mají roucho bílé, zbílené nikoli svými zásluhami, nýbrž „krví Pána Ježíše Krista". Odění Boží, které je nám dáno, odění spravedlnosti a odění světla, o němž se mluví v Novém zákoně, to už není jen oděv, ale výzbroj - pro zápas, k němuž jsme zváni, abychom na-vzdory vší porušenosti v nás i kolem nás mohli sami zakoušet i šířit hodnoty smysluplného života.

„Pomoz mi, můj Pane, abych nežil planě tam, kde chceš mne mít..." Ve světle tvého vítězství, vítězství nad hříchem a smrtí, Pane Ježíši Kriste, prosíme za všechny fronty, na nichž se i dnes bojuje zápas za vítězství spravedlnosti v boji proti bezpráví, za vítězství porozumění v boji proti nepřátelství, za vítězství odpovědného jednání v boji proti lhostejnosti, za vítězství ochoty a vstřícnosti v boji proti byrokracii, za vítězství zdravého rozumu v boji proti zlé a zabedněné blbosti, za vítězství lásky v boji proti prázdnotě.

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?"
(1M 4,9)

Za lidmi se zavřely brány ráje. Proto, že do vztahu mezi Bohem a člověkem vstoupilo provinění. Jaký bude od této chvíle život na zemi? Plný kontrastů. Nebude jen temný ani jen krásný a jasný. Bude se tu prolínat sladké s hořkým, radost se smutkem, život se smrtí...

To první, co potkává lidi za hranicemi ráje, je zkušenost nad jiné potěšitelná: dostávají děti, stávají se rodiči. To je největší požehnání, které smíme přijímat i za hranicemi ráje:

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Bůh se svým Synem po pravici...

Dokončení ze str. 1

vzduchu, aby mělo co vanout, a je třeba nějakého podnětu, aby se vzduch „rozvanul". Právem můžeme hovořit o „bytí Ducha" tak odlišném od jiného bytí, že je nelze uchopit.

V přírodě můžeme nalézt ještě jiné přirovnání: některá zvířata prý mohou vnímat pouze objekty v pohybu, objekty statické pro jejich zrak přestanou existovat. Tak je tomu i s lidskýma očima, mají-li „zahlédnout" Ducha svatého. Nic nevidí. Platí to i pro „vnitřní zrak víry": Ducha svatého nevidět. Ale dá-li se do pohybu, „rozvlní-li se" působením svého podnětu, energie, člověk jej pocítí. Co pocítí? Zase přijde poezie: pocítí jakoby vanutí čerstvého větru, průvan do dějin, do špatné nálady, jako pohyb vzduchu ve vydýchaném dusném těsnu. Jako čerstvou krev do žil, novou energii, inspiraci (in-spirō = v-dechnout, zavanout).

Přestanu-li si tedy lámat hlavu s podstatou a osobou Ducha svatého (to za mě dostatečně přesně udělala starokřesťanská vyznání), mohu si oddechnout. A mohu se zaposlouchat do zvuků světa i prožitků vlastní duše, a najednou si možná vzpomenu na chvíle, kdy jsem sám pocítil záchvěvy energie, pumpování krve do naděje, jakoby proud čerstvého vzduchu do mého vydýchaného vnitřního života. Je třeba se ještě ptát, co je Duch svatý?

Jeden problém odstoupil – druhý se ukázal. Nemusím si dělat starosti s precizováním obsahu pojmu „Duch svatý". Mohu jej prožít. Ale jak jej poznám? Jak odliším jeho vanutí od mnohých jiných proudů a závanů, větrů a duchů? Jak poznám Ducha svatého od duchů svých, duchů jiných, nesvatých, ne-božích, všelijakých endorfinů a adrenalinů, stimulans a afrodiziak?

Není na to jednoduchá poučka, je to stálé hledání a ptaní se. Ale zas tak složité to není. Totiž právě proto je dar Ducha svatého spojen ve vyznání víry se vznikem církve a církev zase s Duchem svatým. Duch svatý je dán církvi. Ne jednotlivci, k osobní spotřebě a k obtížnému individuálnímu dohledávání a tápání. Bratři a sestry jsou si vzájemně pomocí, stráží, radou, konzultací v náročném hledání, odkud a kam vane Duch svatý.

Z vlastních záchvěvů a vanutí, z vlastních duchů mám spíš strach, stejně jako z nespoutané tvořivosti jiných lidí. Ale tam, kde vidím, že proudění probíhá v kontinuitě věků, přes staletí tradic do současnosti, tam, kde zasahuje nejenom mne, ale i ty kolem mne, smím se radovat nad darem Ducha svatého.

Zkusím to celé říci jednoduše: Duch svatý mně není problémem svou podstatou, osobou. Rozumím mu jako síle, aktuální energii, podnětu a inspiraci, jež přichází z dobrého zdroje a k dobrému cíli. Tím dobrým zdrojem je Hospodin, Pán světa (Bůh Otec), Přicházející (Ježíš Kristus). Dobrým cílem pak je církev – lidé kolem evangelia. Z této síly Ducha svatého žijí sbory, farnosti, senioráty, biskupství i synody. Žije-li církev z jiné síly z jiného zdroje, je to špatně a sbor nebo církev dříve nebo později zaniknou.

To všechno ale nejde plně a srozumitelně zformulovat. Lze to pouze prožít. A přijmout. Proto se i epištola Efezským neodvažuje hovořit o Duchu svatém jinak, nežli v poetických obratech. Autor to prožil, a protože jazyk teologie nestačí, apoštol „alespoň" zpívá. Zpívá, že „Bůh Krista vzkřísil a posadil po své pravici…a ustanovil hlavou církve". Oslavuje tak s radostí poznání, že církev tu není sama od sebe. Že nemusí mít sebezáchovné strachy ani motivace. Když tu církev bude, je to Boží dar, haleluja. Když tu nebude, tak asi prostě není potřebí.

„Kristus je hlavou církve v moci Ducha svatého."

Máme-li tu své místo z Božího povolání, budeme tu. Máme-li úkol a budeme-li jej plnit, budeme tu, církev je přece z daru Ducha svatého! Nemáme-li úkol nebo neplníme-li ho, nebudeme.

Jedinou obavu musíme mít – abychom věděli, co dělat a měli k tomu sílu. Ale tuto sílu máme nablízku – stačí si ji vzít. Duch svatý přece již byl dán!

Pavel Klinecký

Globální oběť lidstva

Dokončení ze str. 1

jakékoliv zeleně. Tu dravá zvěř požírala slabší a nemocnou i mršiny a zmutovaný mor působil nezměrný úhyn všech zvířat. I doufal člověk, že jejich vybití zastaví smrtonosnou chřipku a tato oběť zahájí novou éru ve vývoji lidstva.

Začalo však ubývat zásob, mražených, sušených i konzervovaných potravin. I rozhodl se člověk provést euthanasii všech duševně i tělesně postižených a touto obětí zachránit zbylé lidstvo. Leč smrtonosný mor začal přecházet ze zemřelých zvířat i na člověka; i bylo rozhodnuto obětovat všechny, u nichž se projevila nákaza. I stoupal dým z krematorií a zahltil zemi a mor ukončil život všech dosud zdravých. A nebylo už na zemi semena, rostliny, hada, jakékoliv zeleně, létavce, ryby, obojživelníka ani člověka a jen tma byla nad propastí.Tak skončil lidský podíl na díle stvoření.

Jen kdesi uprostřed Tichomoří na ostrově vzdáleném námořních i letecких cest si vesele běhali nejen brouci, ještěrky a všelijaká havěť, ale také místní psi, kočky i opice. Jen lidé trochu zamyšleně kráčeli do místního kostela, protože byl den sedmý a již řadu měsíců neměli radiové, ani jiné spojení se světem. Zdálo se jim, že i počasí je trochu jiné, než bývá obvyklé v tomto období. A zatímco usedali ve svém prastarém kostelíku a hudebníci místního chóru ladili své nástroje, aby konečně nasadili první tóny radostné písně, do jejich hudby a zpěvu se náhle a jakoby zblízka připojil pozoun archanděla Michaela.

kar

Odpadlictví a trest smrti

Pan Lukáš Lhoťan ("Odpověď Danu Drápalovi", ET 18/2006) reagoval na mou výzvu a odpověděl na můj článek "Mediální konvertita" (ET 13/2006). To, že zareagoval, nutno ocenit. V jeho odpovědi však shledávám určité nedostatky.

Musím se přiznat, že za adekvátní reakci bych považoval jednoznačné odsouzení rozsudku smrti, jenž hrozil Afghánci Abdulu Rahmánovi. Místo toho pan Lhoťan dokazuje, že takový rozsudek neplyne ze samotného Koránu. Nadto ve své odpovědi směšuje dvě odlišné věci: postoj k těm, kdo islám nepřijali, a postoj k těm, kdo islám opustili.

Nikdy jsem netvrdil, že islám trestá smrtí ty, kdo islám nepřijali. Těm ponechává možnost zachovat si své náboženství, pouze z nich dělá občany druhé kategorie.

Zcela jiná je ale situace odpadlíků. Pokud pan Lhoťan píše, že „trest smrti za odpadlictví v islámu není", pak tím zřejmě míní, že Korán se dá interpretovat i způsobem, který nevede k popravě odpadlíků. Pan Lhoťan pak cituje událost z medínského období Mohamedova působení, kdy Prorok určitého muže za odpadlictví od islámu nepotrestal.

Podobně bych mohl tvrdit, že „Nový zákon heretiky netrestá smrtí". Pan Lhoťan připomíná, že i křesťanská církev ve středověku odpadlictví trestala. Mé tvrzení, že „Nový zákon heretiky netrestá smrtí", by středověkým heretikům bylo stejně málo platné jako tvrzení pana Lhoťana dnešním odpadlíkům od islámu. Pokud bude pan Lhoťan srovnávat dnešní liberální interpretaci Koránu s praxí středověké církve, mohl by skutečně zabodovat. Srovnávejme však srovnatelné. Položím tedy otázku jednoznačněji: „Čeká toho, kdo opustí islám, v dnešním Afghánistánu, Íránu, Súdánu a jiných zemích něco jiného než smrt?"

Pan Lhoťan píše: „Dan Drápal ve svém článku píše stylem, jako by islám nesl zodpovědnost za svou interpretaci lidmi." Pokud pod "islámem" míníme jakousi abstraktní entitu, tak ta patrně nenese odpovědnost za nic. Pokud by křesťané někoho zabili za odpadlictví, pak by se ode mne nedalo čekat nic než ostré odsouzení takového činu, nikoli výmluvy, že "Bible" nebo "křesťanství" za to nenese odpovědnost.

Kromě toho jsem přesvědčen, že ti, kdo Abdula Ráhmána odsuzovali, se odvolávali na Korán, případně hadíthy. Jsem rád, že existuje pan Lhoťan se svou interpretací islámu, která smrt odpadlíků nevyžaduje. Jistě ale, pane Lhoťane, dobře víte, že jste v rámci islámu v zanedbatelné menšině.

Na závěr mi dovolte, abych zveřejnil tzv. "Smlouvu Umarovu", sepsanou zřejmě v 8. století, jež byla po celá staletí určujícím dokumentem pro postavení nemuslimů v muslimském světě. Pokud se tvrdí, že islám byl tolerantní, je dobré vědět, jak ta tolerance vypadala.

V našich městech či v jejich blízkosti nebudeme stavět žádné nové kláštery, kostely, poustevny či mnišské cely. Nebudeme obnovovat, ve dne ani v noci, ty, které se rozpadly nebo které jsou v muslimských čtvrtích.

Naše brány zůstanou otevřené pro všechny průchozí a poutníky. Všem muslimům, kteří budou procházet, poskytneme stravu a ubytování po dobu tří dnů.

Nebudeme v našich kostelích či domovech přechovávat zvěd y. Nebudeme je ukrývat před muslimy.

Nebudeme naše děti učit Korán.

Nebudeme konat veřejné náboženské obřady. Nebudeme nikoho obracet na svou víru. Nebudeme nikomu z našeho rodu bránit v přijetí islámu, pokud budou chtít.

Budeme muslimům prokazovat úctu a povstaneme, pokud se budou chtít posadit.

Nebudeme se nijak snažit podobat se muslimům…

Nebudeme jezdit na sedle.

Nebudeme nosit meče ani žádné jiné zbraně a nebudeme je mít u sebe.

Nebudeme prodávat víno.

Budeme si stříhat vlasy nad čelem.

Nebudeme ukazovat své kříže a své knihy nikde, kudy procházejí muslimové nebo na jejich tržištích. Řehtačky v našich kostelích nebudou hlasité. Když budeme konat bohoslužbu v kostelích, nebudeme příliš hlasití; stejně tak i v přítomnosti muslimů. Nebudeme hlasití ani na našich pohřbech.

Naše domy nebudou vyšší než domy muslimů.

Dan Drápal

Stojí za přečtení

Volil by Ježíš komunisty?

Volil by Ježíš komunisty? Ne, není to anekdota, jen hodně hloupá otázka... i když za mořem diskutují, koho by Ježíš rozbombardoval. Naše teologická tradice a doufejme, že i naše zahraniční politika je přece jen vytříbenější. Tak zjevně zmatečnému směšování úrovní hovoru se dovedeme vyhnout.

Nemůžeme se však vyhnout otázce, koho by měli volit křesťané, křtění ve jménu Syna Božího. Vzhledem k opětovnému důrazu Písma na svobodu, kterou nás Kristus osvobodil, sotva vystačíme s výmluvou, že ten či onen církevní hodnostář nám napsal dopis, ať už to byl Dostojevského Velký inkvizitor či prostý vesnický farář. Spíš je na místě otázka, co se o tom dočteme v Písmu, na které se všichni křesťané odvolávají. Tak třeba, měl by věřící volit tu či onu "církevní" stranu jen proto, že se okázale hlásí k blíže neurčeným, leč tradičně "křesťanským" hodnotám? Sotva. Ježíš zastává oddělení církve a státu. Dávejte císařovi, což jest císařovo, a co Božího, Bohu, čteme v evangeliu. V dobách Ježíšových představovali "církevní" stranu ti nejpřísněji věřící, farizeové a vykladači zákona. Ty Ježíš znovu a znovu napadá a odsuzuje. Považuje je za pokrytce. Vyčítá jim zálibu v okázalosti a poctách. Opětovně jim dává za příklad ty nejprostší a nejopovrhovanější.

Ostatně i ve Starém zákoně Bůh hřmí hlasy proroků Amose, Izaiáše či Jeremiáše proti politizujícímu církevnictví posledních generací před pádem Jeruzaléma. Znovu a znovu Bůh odmítá a odsuzuje oběti a obřady. Domáhá se sociální spravedlnosti, účinného soucitu s trpícími a žádá jen jedno: Ať se valí právo jako vody, spravedlnost jako potok silný, jak čteme u proroka Amose.

Biblický Bůh si zřejmě nepotrpí na církevnictví. Jde mu o lásku k bližnímu a o sociální spravedlnost. Lidi neposuzuje podle toho, kdo se čím vykazuje, ale podle toho, jak se zachovali k jeho nejmenším a nejbědnějším. Podle proroků i podle vlastních výroků je Ježíš spíš sociální revolucionář.

Měl by tedy věřící volit komunisty, jako Josef v té staré anekdotě o volbách v nebi? To sotva. Ano, v knize Skutků apoštolských se dočteme o údobí primitivního komunismu. Bylo to těsně po Ježíšově zmrtvýchvstání, kdy první věřící považovali příchod Božího království za otázku dnů či týdnů. Tehdy prodali, co mohli, a žili společně z výtěžku. Jenže toto velmi přechodné období skončilo, když se ukázalo, že Ježíšův návrat by mohl být otázkou měsíců či let.

Zato v Bibli výrazně přetrvává důraz na úctu ke každému a na zásadní rovnost všech před Bohem. Ježíš nekoná ani svá znamení, kterým přezdíváme "zázraky", bez předběžného souhlasu. Co chcete, abych vám učinil? táže se dvou slepců u cesty, než jim otevře oči. Je stejně důsledný v odmítnutí všeho elitismu. Chce-li kdo první býti, bude ze všech nejposlednější, čteme v Markově evangeliu. Představy o předvoji a vedoucí úloze tu nemají šanci.

Že u Ježíšových věrných nemohou mít šanci ani strany, které dělají ze sobectví ctnost a z chamtivosti zásluhu, to není třeba dokazovat. Celé tzv. kázání na hoře v Matoušově evangeliu zdůrazňuje prostotu, skromnost a štědrost ducha jako žádoucí životní postoj před tváří Boží. Proroci i evangelisté jsou s Ježíšem zajedno: přepych je vždycky hřích a často krádež.

Tak koho volit? To Ježíš neříká, a neměli by to říkat ani jeho věrní. Radí nám jen, po ovoci strom poznán bývá. Ne všechno, co se vydává za "křesťanské" hodnoty, k dobrému ovoci patří. Je třeba zamyslet se nad Biblí a nad volebními lístky a děkovat za tu svobodu, kterou nás Kristus osvobodil.

Erazim Kohák

(Autor je filosof a člen Českobratrské církve evangelické)

Aktuálně

V Moskvě proběhla v květnu před ústředním kinem Puškina demonstrace pravoslavných věřících proti premiéře filmu Šifra mistra Leonarda. Součástí bylo i demonstrativní pálení plakátů. Za aktivitami stojí několik pravoslavných hnutí. „Producenti filmu mají jediný cíl - cynicky vydělat co nejvíce peněz," stojí v prohlášení Ruské pravoslavné církve, které bylo vydáno v souvislosti s premiérou filmu. K protestům se připojila i muslimská sdružení v Rusku. Společně požadují úplný zákaz promítání filmu.

EPD

Realita a zázrak

Ty dva výrazy nám vůbec nejdou k sobě. Spíše nežli do slučovacího bychom je postavili do vylučovacího poměru – realita, nebo zázrak! Buď to, co můžeme změřit, zvážit, ohmatat a vypočítat nebo to, co se jakýmkoli matematickým, fyzikálním či chemickým zákonitostem vymyká. Buď se postavit na pevnou, experimentálně zajištěnou půdu vědecky podložené racionality, nebo komicky balancovat na neuchopitelných projevech nepochopitelného. Přijímat obojí současně nelze.

Tento stroze odlišující přístup má určitě své opodstatnění. Bylo by nám úzko, kdyby se ve svých oborech na zázraky spoléhali projektanti, laboranti, dispečeři, strojaři nebo řidiči usedající za volant automobilu. Co když však doufá v zázrak matka, která má na smrt nemocné dítě? Co když prosí o zázrak člověk, který si úzkostně uvědomuje meze svých možností? Tady se náhle jeví lpění na strohých, experimentálně ověřených zákonitostech jako něco trapně úzkoprsého a eticky neúnosného.

Nezáleží ovšem jen na oblasti, do níž zázraku otevřeme dveře. Záleží i na způsobu, jakým to činíme. Nemáme-li se připravit o reálný svět, nemůže se nám stát zázrak pracovní hypotézou. Zázrak je jako žolík v kartách. Někdy se objeví a všechno změní. Většinou však zůstává skrytý. Zázrak prostě není funkcí naší reality. Vlamuje se do ní odjinud. Z časoprostoru, který je na tom našem zcela nezávislý, přitom jej však jako nadřazený může kdykoli protnout.

Křesťanská církev reprezentovala po většinu doby své existence prostředí, které bylo zázraku – tedy nestandardnímu zachraňujícímu jednání – přejně nakloněno. Dnes jí však svědectví, která ji kdysi sílila a motivovala k expanzi, dělají vrásky na čele: Co si počít s Ježíšovým chozením po moři, s jeho uzdravováním či vzkříšením? Zřídkakdy nadšeně voláme: zázrak! Spíše se snažíme tato biblická svědectví po špičkách obejít. Z osvobozující zvěsti nám tak zbývá jen vybízení ke službě.

Jaký paradox. Snažíme se přimět lidi, aby konali zázraky, a sami jim je nemáme odvahu dosvědčit! Nepozvedneme je, jen na ně nakládáme další břemena. Vedle těch, kterými je tlačí k zemi život, je deptáme neustálým poukazováním na nedostatečnost jejich služby. Krize církve je způsobena krizí našeho zvěstování. Člověk, který sedí pod kazatelnou, má dojem, že se víra týká jen toho, co lze změřit, zvážit, ohmatat a spočítat. Jako by nebylo zázraku stvoření, jako by Ježíš nevstal z mrtvých!

V dějinách církve bylo většinou přezázrakováno. Dnes je tomu naopak. V církvi – zejména v evangelické - je absence zázraků. A lidé po nich touží, lidé je v církvi hledají. Ne proto, že je to móda. Hledají je, protože každá doba má své na smrt nemocné i ty, kteří si úzkostně uvědomují meze svých možností. Zázraky nesmějí nikdy zakrýt realitu. Realita však musí zůstat pro zázrak prostupnou. V tomto vztahu a v těchto proporcích patří realita a zázrak - jako dva stvořitelské principy – v životě neoddělitelně k sobě.

Emanuel Vejnar

Výpredaj slova

Nie tak dávno som na námestí pred Tescom naďabil na výnimočne rentabilný tovar. Odkedy sme sa vzdali socialisticky regulovaných cien, všetko zdraželo. Zdraželo mlieko, maslo, chlieb, vajcia, ponožky, ba aj pivo. A predsa je tu jedna komodita, ktorá po zrušení regulovaných cien zlacnela: Knižka v pevnej plátenej väzbe. Obsahuje text v latinčine a jeho preklady do slovenčiny, maďarčiny a ukrajinštiny. Kniha má názov: Ako dômyselne používať knihy, hlavný nástroj vzdelávania. Autorom je Ján Amos Komenský. Pred zrušením cenovej regulácie stála knižka 15 korún, po zrušení klesla na 10. Niežeby vo všeobecnosti išli knižky s cenou dolu. Na knižnom trhu napríklad kúpite paperbacky o tom ako a s koľkými mužmi žila tá či oná moderátorka Markízy, za 300 korún slovenských.

Komenský v knižke píše samé pekné a poučné veci. Napríklad: *Nemilovať knihy znamená nemilovať múdrosť. A nemilovať múdrosť znamená stať sa hlupákom.*

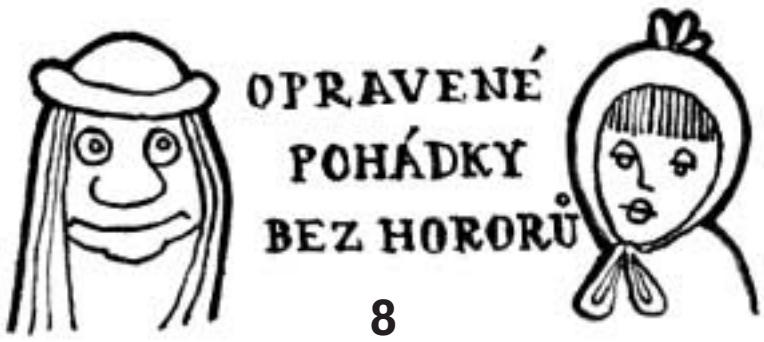
Možno tu treba hľadať dôvod, prečo kniha zlacnela. Komenský si mohol odpustiť tie invektívy. Možno je však dôvod hlbší a kniha je iba nenápadným symbolom doby, v ktorej žijeme. Už nepotrebujeme dômyselne používať knihy, už totiž nie sú hlavným nástrojom vzdelávania. A načo nám aj bude múdrosť, keď nám nedá pohodlie, vzrušenie a zábavu. Zdá sa, že sme sa ocitli na prahu novej negramotnosti. Veď či nie sú v istom zmysle negramotní i tí, čo síce čítať vedia, ale nečítajú. A ak aj čítajú, tak čítajú iba texty pozostávajúce z holých viet a svedomito očistené od každej náročnejšej myšlienky.

Hovorí sa, že skončil vek slova a nastal vek obrazu. Deti sa dnes rodia priamo na váľandu pred televízor. Prúd obrazov postupne tvorí obsahy ich vedomia. Seriály, reklamy, kvízy, zábavne programy, to je písmo sväté, z ktorého sa dnes deti učia, kto je človek, načo tu je a ako by mal žiť. Televízia, nie kniha je hlavným nástrojom vzdelávania. Autor televízneho programu sa však nechová ani ako mudrc, ani ako svätec, ani ako učenec, chová sa ako obchodník. Svojmu zákazníkovi vysiela to, čo chce väčšinový divák vidieť.

V tomto kontexte je Komenského kniha veľmi aktuálna. Učí nás, ako si v tej veľkej hre s manipulovaným vedomím zachovať skutočnú slobodu. Jediným filtrom, ktorý možno postaviť medzi sugescie voľne pospájaných obrazov a naše vedomie, je starostlivo zosnovaná sieť kritického myslenia. Človek sa potrebuje naučiť používať svoju myseľ, aby mohol zostať slobodný. Veď napokon každý ľudský tvor je už podľa definície tvor rozumný. Jeho rozum však spočíva v jazyku. Kým veci iba vníma ako obrazy, nevie o nich nič. Sú preň iba sugesciami, voči ktorým je bezbranný. Až keď dá veciam a dejom mená, začína o nich niečo vedieť. Myseľ sa učíme používať tým, že sa učíme používať slová a slová sa učíme používať čítaním kníh. Jediný filter, ktorý môžeme postaviť medzi seba a mediálne sugescie, je teda filter kníh.

Dajte si pozor, milí poslucháči, píše Komenský v závere útlej knižočky, aby sa vám nestalo to, čo sa stáva väčšine smrteľníkov, že po celý život nezačnú byť múdri, alebo niektorým, medzi nimi i mne samému, že vtedy začíname konečne žiť, keď treba končiť. Ak stratíš čas života, stratíš seba samého. Ak však stratíš seba samého, kto ťa tebe vráti.

Daniel Pastirčák

Kráska a zvíře

Zámožný kupec se chystal jet do ciziny nakoupit zboží. Před odjezdem se zeptal dcer: "Co byste si přály, abych vám přivezl?" - "Já bych chtěla nějakou krásnou látku na svatební šaty," prohlásila nejstarší, která měla před vdavkami. "Mně bys mohl přivézt zlatou brož ke krku, abych se líbila snoubenci," přála si prostřední. "A mně postačí, přivezeš-li mi pěknou kytičku," usmála se Dobruška, nejmladší a nejhezčí z dcer.

Když kupec vyřídil vše, co potřeboval, a vracel se domů, vezl pro nejstarší dceru štůček nádherného brokátu a pro druhorozenou blyštivou sponu v podobě motýla. "Ještě se musím poohlédnout po kytičce pro Dobrušku," vzpomněl si. K večeru uviděl veliký výstavný dům uprostřed rozkvetlých magnolií. Zahnul tedy k plotu a utrhl větvičku s květem. V tu chvíli se však ze vrat vyřítilo zvíře - napůl lev a napůl medvěd. Kupec zděšením ztuhl, ale netvor promluvil lidskou řečí: "Neboj se, neublížím ti. Naopak tě zvu na večeři a nocleh." Užaslý kupec následoval bez odporu mluvícího netvora do domu.

Uprostřed vyhřáté jídelny stál prostřený stůl s množstvím výborného jídla a pití. Kupec se dlouho nerozpakoval a protože byl vyhladovělý, dosyta se najedl. Když dojedl, začal se rozhlížet kolem. Na všechny strany vedly dveře do bohatě zařízených komnat a v jedné z nich unavený kupec objevil rozestlané lože. Vším tím ještě zmámený se rychle svlékl a ulehl ke spánku.

Ráno bylo v jídelně opět připraveno jídlo. Když se však kupec do něho pustil, kde se vzalo, tu se vzalo, objevilo se ono podivné zvíře a začalo se mu třít o nohy jako kočka: "Nenechávej mne tady, ani nevíš, jak mi tu je teskno! Vezmeš-li mne s sebou, dobře se ti odměním." A upřelo na kupce smutné oči. Co měl dobrák kupec dělat? "Tak pojď!" pobídl netvora. "Přece tě tu nenechám jako opuštěného psa!" - "Teď jdi ale do nejzadnější místnosti," řeklo zvíře, "a otevři tam tu vykládanou truhlu. Je v ní velký měšec s penězi. Ten je ode dneška tvůj."

Když kupec se svým podivným společníkem dorazil domů, obě starší dcery se zhrozily: "Přece tady nenecháš s námi tu hroznou bestii!" Ale Dobruška prohlásila: "Když se k vám, tatínku, tak pěkně zachoval, bylo by nevděčné chovat se teď k němu tvrdě!" A od té chvíle vodila podivného tvora s sebou skoro na každém kroku. Zvíře ke krásné dívce přilnulo a upíralo na ni oddaný zrak. "Vždyť ty jsi lepší než leckterý člověk!" řekla jednoho dne Dobruška a políbila zvíře na čelo. Tu se však stalo něco nečekaného: netvor se proměnil v půvabného jinocha v šlechtických šatech: "Svou láskou jsi mě, Dobruško, vysvobodila z hrozného zaklení a já už navždycky zůstanu s tebou a s tvým laskavým otcem."

Je jasné, že Dobruška i její otec byli šťastní. Taková nečekaná partie! Dobruščiny sestry vývojem událostí zdaleka tak nadšeny nebyly. Ale jejich praktičtí ženiši prohlásili: "A co ten krásný dům mezi magnoliemi? Takový majetek se přece musí využít! Jestli o něj Dobruška a ten její nestojí, ujmeme se ho my!" A tak se rozjeli do onoho paláce a začali tam hospodařit: Jedli a pili, pořádali bály a utráceli plnými hrstmi peníze z truhel za šaty a zábavu. O tom, jak to s nimi nakonec dopadlo, se žádné zprávy nedochovaly.

Snaž se míti pochopení
pro lidi i němé zvíře!
Nesobecký, vlídný postoj
nepochybně patří k víře.
Znamenají-li ti více
peníze a hmotné statky,
nečekej, že cizí lásku
na oplátku získáš zpátky!

Daniel Henych

Pokračování příště

Odvaha k modlitbě

O intimních věcech není radno rychle mluvit, natož psát. Patří mezi ně modlitba, a to na prvním uístě. Patří mezi ně i víra, ale na ni jsme si už trochu zvykli. Svědčí o tom články v tomto Evangelickém týdeníku. Pisatelé se příliš neostýchají meditovat a psát o své víře a o víře vůbec. Zastaví se však a rádi ustoupí, mají-li napsat o modlitbě. Patřím mezi ně, taky bych se raději dal zastoupit. A přitom vím, že je snazší o modlitbě mluvit a psát než mod-lit se, neboť skutečný modlitebník stojí před Bohem bez nápovědy. Pisatel naproti tomu má k dispozici výsledek přemýšlení církve, zejména jejích učitelů o modlitbě. Je užitečné věnovat jejich slo-vům pozornost, protože neobsahují jen nezaujatou informaci, ale pomáhají člověku, aby nalezl odvahu k modlitbě. Přijměte tak i moje slova. Je čas neumělého dětinského mluvení s Bohem, který Ježíš nastolil, když nás všechny naučil oslovovat Boha jako Otce, tatínka, abba. Tak blízko k nám jej přivedl, že stačí, když šeptá-me, a on slyší. Víra se projevuje tímto šepotem.

Uvažujme o této blízkosti. Začněme tímto překvapujícím sdělením, že i věřící mají o Bohu tuto základní představu: znají jej jako všemohoucího stvořitele nebe i země, jenž nesnese, aby byl snižován a uctíván jako obraz nebo myšlenka. Jak si osobuje člověk, který je proti Bohu tak nepatrný, přijít vůbec na myšlenku, že Stvořitel a Pán všeho se skloní a bude naslouchat jeho hlasu? Kterak on, který stvořil miliony a miliony lidí a vede jejich osudy, může mít čas, aby se věnoval pravě tobě? Nestrhuješ jej na svou úroveň? Nemá pravdu Goethe, když nám doporučuje "mlčet a sklonit se před Nevyzpytatelným"? Ježíš a jeho apoštolé však učili jinak. Protože Bůh se zjevil v Ježíši Kristu a jako člověk přišel až k nám, neuctíváme jej jako nevyzpytatelného, nýbrž jako Otce, jehož Syn nám zjevil jeho jméno, jímž jej oslovujeme. Bůh je blízký.

Když se Ježíš stal člověkem, vzal na sebe náš hřích a smrt, ale také prosí, modlí se na našem místě. Zá-stupnost jeho modlitby nám usnadňuje naši modlitbu a činí ji Bohu přijatelnou. Dovoluje nám, hříšným lidem, abychom se nebáli nazývat svatého Boha svým Otcem. Jeho svatost nás nespálí a nezničí jen proto, že se v Ježíši Kristu spojila s otcovskou láskou:"Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal" (J 17,11). Bůh, svatý Otec posvěcuje

Dokončení na str. 4

Nová nemocnice v Ugandě

V ugandském městě Buikwe v okrese Mukono byla v květnu otevřena Česko-ugandská nemocnice a škola pro porodní asistentky. Projekt výstavby nemocnice byl zahájen v květnu roku 2004. Jeho iniciátorem je doc. MUDr. Josef Donát, pracovník gynekologicko-porodnického oddělení lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Projekt realizuje v návaznosti na program Adopce na dálku®, Arcidiecézní charita Praha, ve spolupráci s ugandskou Diecézní charitou Lugazi, která bude nemocnici po jejím dokončení provozovat. V oblasti financování je hlavním partnerem Ministerstvo zdravotnictví ČR. Velkou měrou přispěli také další dárci a sponzoři. V současné době je pro cca 45 000 obyvatel třiceti vesnic oblasti Buikwe kvalifikovaná zdravotní péče nedostupná. Jediné lůžkové zařízení okresu postrádá základní vybavení, léky i kvalifikovaný personál. Mnoho dětí umírá na banální nemoci, které jsou za odborné lékařské asistence jednoduše léčitelné. Těhotné ženy nemají žádnou prenatální péči a mnoho z nich umírá při i po nekvalifikovaně asistovaných porodech.

Nemocnice bude poskytovat akutní lékařskou péči pro všechny obyvatele Buikwe, a okolí zejména pro těhotné ženy a děti, kterým bude navíc zajištěna i preventivní zdravotní péče. Práce zdravotníků bude zahrnovat i osvětové kampaně mezi obyvateli Buikwe zaměřené na informování o nebezpečí HIV/AIDS a dalších závažných problémech. Důležitou součástí projektu bude vyškolení stávajících i nových porodních asistentek, které budou v budoucnu schopny poskytovat profesionální prenatální a gynekologickou péči ve všech vesnicích v dané oblasti. Pokud byste chtěli podpořit dokončení a další provoz nemocnice, více informací naleznete na internetu: www.charita-adopce.cz., nebo volejte na tel. 224 250 985 či pište na e-mail: adopce@charita-adopce.cz

O bratru Šlechtovi z Velenic

Každý jsme odněkud. Lidé modré krve to vždy zdůrazňovali a psali se, že jsou hrabata Czerninové z Dymokur nebo rytíři Veseční z Vesce, o nichž teď vyšla zajímavá kniha u Susy ve Středoklukách. Bratr Šlechta sice nebyl modré krve, ale zato se psal s velkým Š. Že je z Velenic, to věděl každý. Víte, kde jsou Velenice? Je to nevelká, ale samostatná obec 12 km severovýchodně od Poděbrad, opodál státní silnice z Poděbrad do Jičína. Málem byste ji přehlédli, protože nemá žádnou výraznou siluetu, žádnou kostelní věž ani výškovou zemědělskou stavbu. Zato v dějinách tolerančního Polabí jsou Velenice naprosto nepřehlédnutelné. Evangelický sbor helvetského vyznání zde byl založen r. 1782, toleranční kostel z r. 1785 tu stojí dosud a čeká na opravu. Sborové budovy s farou z r. 1830, dnes krásně opravenou, tvoří vzácně dochovaný architektonický soubor.

V tomto sboru se narodil, byl pokřtěn, vyrůstal, byl konfirmován, oddán a nakonec i pohřben bratr Josef Šlechta, jeden ze sloupů tohoto sboru a jeho nejaktivnějších členů. Tělem i duší byl sokol a nadšený zastánce myšlenky sokolské, duchem patřil Kristu. Dovedl to obojí spojit a dokázal, že je to možné. Ostatně krásná velenická sokolovna se nachází hned vedle bývalé církevní školy a v blízkém sousedství fary a kostela. Na rozdíl od apoštola Pavla (1Tm 4,8) byl b. Šlechta přesvědčen, že tělesné cvičení je velkého užitku a že zvláště mládeži prospívá, když je vedena k tělesné zdatnosti, otužilosti, kázni a opravdovému vlastenectví. S velikou láskou a vděčností vzpomínal na proslovy sokolských vzdělavatelů, zatímco on sám, tělesně nesmírně zdatný a fyzicky neuvěřitelně výkonný, měl na starosti sokolský tělocvik a sport a byl obětavým cvičitelem žactva.

Vyučen sice nebyl, ale uměl všechno a dovedl se postavit ke každé práci. Počítal s tím, že bude doma hospodařit. Jenže pak se změnily poměry. Do JZD se mu nechtělo, tam poslal jen svou manželku, sám se nemohl dívat na neutěšené družstevní začátky. Řadu let pracoval na dráze u posunu, pak dělal poštovního doručovatele pro dymokurskou poštu. V té práci se cítil ve svém živlu. Měl rád pohyb a zastával křesťanský názor, že lidé se mají navštěvovat a mají mít zájem jeden o druhého. Jako doručovatel mel k tomu příležitost. Však byl také všude vítán a rád viděn, až na jedno stavení, kde měli zlého psa. S tím nebylo radno se přátelit. Proto ho uvazovali, ale jednou ho uvázat zapomněli a milý pes pobíhal po dvoře. Když přišel poštovní doručovatel, pes proti němu vyrazil, aby ho zakousl, eventuelně sežral. Co byste udělali v této situaci, když utéci nebylo kam? Bratr Šlechta odhodil poštovní brašnu a energicky se rozběhl přímo proti psovi. Ten se překvapen zastavil a potom pro jistotu zalezl do boudy. Nevím, jestli se tento postup dá doporučit za všech okolností i proti bojovým plemenům, ale bratr Šlechta se prostě nebál. Říkal, že nejlepší obrana je útok.

Byl to stoprocentní muž uvyklý tvrdé práci. A všechno, co dělal, dělal pořádně, s plným nasazením a zaujetím. Nevím, jestli znáte amerického spisovatele Orisona Swett Mardena (1847-1922), jehož spisy vycházely za první republiky u Vilímka v Praze a těšily se velké pozornosti a oblibě. Ten razil heslo: Cokoli konáš, konej dokonale! Setkal jsem se v životě s několika lidmi, kteří se tímto heslem řídili. Jedním z nich byl bratr Šlechta. Přál bych vám vidět, v jakém pořádku měl svou zahradu a svoje záhony, na nichž pěstoval zeleninu pro třígenerační rodinu. On samozřejmě netrpěl žádný plevel, ale já jsem mu chtěl dokázat, že semtam vždycky zůstane nějaký zapomenut, a tak jsem si dal tu práci a hledal jsem. Nenašel jsem ani snítku plevele, ani stéblo travičky navíc.

Když b. Šlechtovi zemřela v roce 1996 jeho manželka Anna, s níž si tak dobře rozuměl a po níž mu bylo velice smutno, usoudil, že jeho poslání v rodině i ve sboru skončilo a odešel do Domova důchodců v Libici nad Cidlinou, který patří evangelické diakonii. Odtud podnikal na svém kole spanilé jízdy po svých přátelích a známých v blízkém i velmi vzdáleném okolí. V zimě v létě bez čepice a v rozhalence. Do Velenic se vracel už jen na svátky k rodinám svých dětí. V Libici, kde se mu líbilo a kde se cítil v evangelickém prostředí doma, také dožil. Zemřel 13. dubna 2006 ve věku 86 let, rozloučení se konalo ve velenickém kostele, pohřbíval ho b.senior Pavel Dvořáček, administrátor. Popel b. Šlechty je uložen na velenickém hřbitově.

Bratr Josef Šlechta byl člověk zvláštního ražení, podobně jako dlouholetý velenický farář b. Oldřich Vraný. Ti dva si v mnoha ohledech dobře rozuměli a bývali nesmlouvavými kritiky církevních i společenských poměrů. Paní farářová s. Milada Vraná, vdova po zesnulém b. faráři a spoluautorka tohoto nekrologu, říká, že život b. Šlechty silně ovlivnila jedna knížka, svého času hojně čtená. Jmenovala se "Co by činil Kristus?" Tu otázku si b. Šlechta neustále kladl a hledal na ni odpověď ve svém svědomí a v Božím slově. Podle něho se snažil žít, tak jak uměl a jak mu to bylo dáno.

Psal rád a dobře zajímavé dopisy, které uchováváme, už taky proto, že byly psány ručně a budou jednou cennou starožitností. To už nebudou poštovní doručovatelé, protože veškerá korespondence bude elektronická. A my, současníci a přátelé bratra Šlechty, už tu také nebudeme. Těšíme se, že se s ním sejdeme v království Božím a pohovoříme o otázkách zajímajících obě strany.

V. Hajský

Odvaha k modlitbě

Dokončení ze str. 3

svou svatostí i modlitby, které mu adresujeme skrze Krista.

Modlitba je zkušebním kamenem víry. Víra, která se nemodlí, ještě není plnou vírou v křesťanském slova smyslu. Bůh, jak jsme jej poznali, není "něco nad námi" beze jména, nýbrž naopak je to osoba, které říkáme ty a s kterou mluvíme. Bůh je náš Otec a my jsme jeho děti. Tento Bůh vystoupil z izolace, do níž jej zavírají mystikové, stvořil nás, abychom mu byli podobni, a chce, abychom té podobnosti využili a mluvili s ním. Ve vesmíru nemá vládnout věčné ticho, ale láska, která má původ v Bohu Stvořiteli a učí stvoření slovům lásky. Místo aby na Boží lásku odpověděl láskou, člověk se zabarikádoval do svého sobectví a neposlušnosti. V tomto odmítnutí Boží lásky spočívá celá tragédie hříchu. V osamocení, jež si sám přivodil, člověk hledá náhradu za Boha a už si ji vytváří. Místo osobního Boha, místo Ježíše Krista má neosobní modlu, kterou sám stvořil. Je to jeho myšlenka, ideál, je to on sám. V tomto kruhu osamění se člověk potácí, nevychází, nemá, ke komu by šel, koho by vzýval, ke komu se modlil. Touto cestou jde každý člověk bez výjimky, všichni jsme hříšníci, protože jsme se pro tento způsob života rozhodli. Tuto neblahou situaci si uvědomujeme ve chvíli, kdy se naše odcizenost Bohu projeví zjevným hříchem, kterým si zošklivíme sami sebe. Žádné slzy jej nesmyjí.

Bohu se člověka zželelo, neboť byl opuštěný jako ptáče vypadlé z hnízda. Kdo je zdvihne, vrátí mu teplo domova a naučí ho lásce? Kdo mu odpustí jeho zatvrzelost ve hříchu? Kdo ho zachrání proti jeho vůli? Na tyto úzkostné otázky odpověděl Bůh: poslal k nám svého Syna. Udělil nám milost, všechen náš vzdor vložil na Ježíše Krista. To je novina! Nemáme dost slov, abychom vyslovili, jak je úžasná. Není jiné, která by se jí rovnala. Vyžaduje od nás poslušnost a tak nám připomíná, že jsme Boží vlastnictví. Odpovíme-li na tuto novinu svou vírou, nalézáme odpočinutí od strachu o sebe, jsme v Božím vlastnictví. Nemodlíme se ze strachu o sebe, ale z vděčnosti za milost, která se neviklá, je nezrušitelná. Její trumfy přebíjejí všechny nedostatky naší víry a lásky. Ježíš Kristus ukřižovaný a vzkříšený ručí za náš vztah víry a za plné společenství s Bohem, neboť se modlíme ve jménu Ježíše Krista.

Společenství s Bohem začalo s ustanovením staré smlouvy. Bůh zjevil Izraeli své jméno; když se Ježíš stal lidskou osobou a zjevil lidem Boží jméno (J 17,6), nastal čas plného společenství s Bohem:"Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi"(J 1,12). Modlitba je možná jen k osobnímu Bohu, který má jméno a který nás oslovuje jako své děti. Ve Starém zákoně máme sbírku modliteb, o jejichž hloubce a pravdě se přesvědčí každý, kdo k nim přistoupí s otevřeným a hledajícím srdcem. Však proto prvotní církev je používala jako samostatné písně nebo modlitby. V Evangelickém zpěvníku se nabízejí ke společnému zpěvu v celém počtu všech 150 žalmů. V apoštolské době byly zvláště oblíbeny ty, které bylo možno vztáhnout na Ježíše Krista jako zaslíbeného Krále (Ž 2 a 110). Není v tom náznak, že apoštolská církev nepřipisovala žalmům víc než prorocké zjevení? Křesťanská modlitba dochází k plné a důvěřivé intimitě, protože se děje ve jménu Ježíše Krista, Božího Syna, o němž evangelista Matouš praví: "A hle, zde je více než Jonáš, a hle, zde je více než Šalomoun" (12,41,42).

Josef Veselý

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech. Informace: http://web.telecom.cz/futtl e-mail: futtl@seznam.cz, tel.:353 224 976

č. 10

Pronajmu dům v Jimramově, 9 lůžek, velká kuchyně, nová koupelna. Vhodné i pro 2 rodiny nebo sbor. výlet. Levně a kdykoliv. Tel.: 604 815 560

č. 16

Sbor ČCE v Ostravě hledá faráře nebo jáhna na uvolněné místo druhého kazatele sboru. Schopnost týmové práce podmínkou, bližší vztah k činnosti s dětmi a mládeží nebo k duchovenské práci v diakonii výhodou.
Bližší informace u kurátorky sboru (tel.: 596 955 534). Zájemci se mohou hlásit do konce srpna na adrese sboru (Husovo náměstí 1188/4 702 00 Ostrava).

č. 26

Pozvánky

Spolek přátel Růžového paloučku se sídlem v Újezdci u Litomyšle pořádá „Slavnost na Růžovém paloučku“ 2. července 2006 - začátek od 14 h.
Program:
Zahájení slavnosti
Projevy:
Mgr. Radko Martínek, ministr pro místní rozvoj
Mgr. Bohumil Baštecký, evangelický farář
Kulturní vystoupení:
Jitka Molavcová a Alfred Strejček
Pavel Kamas, sólista opery ND v Brně za doprovodu prof. Jiřího Doležala
Dechový orchestr J. Vejvody se sólisty, řídí Josef Vejvoda
V případě nepříznivého počasí se slavnost koná v sále Rychty v Morašicích.

* * *

Město Lysá nad Labem a Farní sbor Českobratrské církve evangelické pořádají u příležitosti státního svátku slavnost k památce MISTRA JANA HUSA.
*** Pozdrav zástupce města**
*** Ladislav Jakl**
tajemník presidenta republiky
*** Bohdan Mikolášek**
písničky o lásce a svobodě
*** Položení kytice u Husovy busty**
Slavnost se koná ve čtvrtek 6.7. 2006 od 18 h ve dvoraně Evangelického sboru na nám. Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem.

* * *

Misijní odbor KJ pořádá seminář křesťanské psychiatrie a pastorace v Litoměřicích 4.-7.10. 2006. Přednáší a praktická cvičení vedou švýcarské lektorky Dr. Lýdie Setlik a Heidi Schenker.
Informace a přihlášky do konce července na adrese:
Ludmila Hallerová,
Ve vilách 7,140 00 Praha 4, tel.: 241 414 120; e-mail: hallerova@volny.cz

Televize

18. června 2006
ČT 1
Cesty víry - 14.10
Setkání v Římě
Pouť hnutí a komunit k papeži Benediktu XVI. Připravil P. Chovanec
Římskokatolická církev je institucí starou přes dvě milénia. Během historického vývoje se v ní věřící začleňovali do nejrůznějších struktur, které živé církvi umožňovaly prožívání duchovního života v souvislosti s životem evangelia Ježíše Krista. V dnešní době působí v církvi různá hnutí a komunity, které nejsou vázány na mnišské či řeholní závazky a jejich snahou je různý způsob duchovního života v současné společnosti. Hnutí a komunity působící v České republice - Fokolare, Komunita Emanuel, Cursillo a další - se vydaly na celosvětovou pouť do Říma k Benediktu XVI.

Křesťanský magazín - 14.30
Radosti a strasti života víry.
Uvádí P. Oppeltová

Nové knihy

EMAN právě vydává
Evert Jonker: Aby se Slovo dostalo ke slovu - *Podněty pro tvořivou katechezi*
Jak tvořivě pracovat s biblickými texty, podle čeho se orientovat v katechetických metodách a jak je účelně zužitkovat. Inspirace pro všechny, kdo chtějí pracovat s dětmi a mládeží na úrovni současných vykladačských i aplikačních metod. Teoretickou část doprovází jedenáct podrobně připravených a komentovaných hodin.
Z nizozemštiny přeložila Rut Brodská.
Formát A4, polotuhá vazba, 136 str. textu, 55 pracovních listů, cena 180 Kč.
Objednejte u EMANA,
Husova 656, 256 01 Benešov
tel.: 317 722 215, http://eman.evangnet.cz

Bohoslužby

18. 6. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Vořílek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

22/2006

21. června 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Genesis 4,1-16
Diptych II
Pavel Filipi

Dopisy Mistra Jana Husa z Kostnice

Rozhovor s Milošem Rejchrtem

Nadarmo nenese meč
Jan Kašper

Genesis 4,1–16

Diptych I

Čtení: Mt 5,21-26

Nebylo by v Bibli nějaké lepší čtení? Proč musí zrovna takový hrozný příběh, jak bratr zamordoval bratra, stát zrovna na počátku Bible? Nu, on nestojí na samém počátku, tam stojí poselství o tom, že člověk je Boží stvoření. Ale je pravda: hned záhy poté se nám sděluje, že člověk, to Boží stvoření, dokáže být také bratrovrah. Bible je velmi realistická, velmi tvrdá četba. Bible nám o lidské nátuře nezamlčí nic. Nezamlčí například, že každý máme nějakého bratra (sestru), že nikdo z nás není jedináček na světě – proč se Evě museli narodit hned dva synci? Nezamlčí, že jsou situace, kdy se ten můj bratr pro mne může stát problémem. Ábel byl problémem pro Kaina. Problémem byl Ezau pro Jákoba (nebo to bylo naopak?), Josef měl problémy se svými bratry (nebo spíše oni s ním?), starší bratr v podobenství o marnotratném synu měl problém se svým marnotratným bratrem... Bible je zajímavá: skoro vždycky, když jsou dva bratři (nebo více), objeví se problém.

Problémy s bratry (a sestrami) vznikají z toho, že každý je jiný, odlišný. V našem případě: jeden je prvorozený, s nadšeným očekáváním vítán na svět, druhý, Ábel, jen jako pára nad hrncem. (Všimli jste si ale, že v první biblické knize nemají prvorozenci nejlepší vysvědčení?) Každý z nich si na živobytí vydělává jiným způsobem. Kain obdělává půdu, je zemědělec, Ábel se věnuje chovu ovcí, je pastýř. Hned v úvodu nás vypravěč nezapomněl upozornit, že mezi bratry byl rozdíl. A rozdíl se vystupňuje do vrcholu ve chvíli, kdy Kain zjistí, že na jeho oběť Hospodin *neshlédl*, ale na Ábelovu shlédl. A pak už věci mají spád.

I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla a porodila Kaina. Tu řekla: „Získala jsem muže, a tím Hospodina." Dále porodila jeho bratra Ábela. Ábel se stal pastýřem ovcí, ale Kain se stal zemědělcem. Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar, na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři. I řekl Hospodin Kainovi: „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout." I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej. Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?" Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?" Hospodin pravil: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země. Buď nyní proklet a vyvržen ze země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra. Budeš-li obdělávat půdu, už ti nedá svou sílu. Budeš na zemi psancem a štvancem." Kain Hospodinu odvětil: „Můj zločin je větší, než je možno odčinit. Hle, vypudil jsi mě dnes ze země. Budu se muset skrývat před tvou tváří. Stal jsem se na zemi psancem a štvancem. Každý, kdo mě najde, bude mě moci zabít." Ale Hospodin řekl: „Nikoli, kdo by Kaina zabil, bude postižen sedmeronásobnou pomstou." A Hospodin poznamenal Kaina znamením, aby jej nikdo, kdo ho najde, nezabil. Kain odešel od tváře Hospodinovy a usadil se v zemi Nódu, východně od Edenu.

U toho se musíme zastavit. Je to totiž poprvé v Bibli, že se mluví o náboženských úkonech, v tomto případě o oběti. *Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku*. Oba bratři obětují, konají náboženský obřad. Jakmile se na světě objeví náboženství, začnou hned také vraždy? Je to tak? Někdo si to opravdu myslí. A dějiny náboženských válek to jakoby potvrzují. A připočtěme k tomu ještě další okolnost, která je divná. Ti dva bratři, Kain a Ábel, konají svou oběť každý extra. Co jim bránilo, aby se dohodli? Já, Kain, přinesu *obětní dar z plodin země*, ty, Ábeli, přines *oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku*, budeme obětovat spolu, vykonáme společnou oběť, vždyť je to jeden Bůh Stvo-řitel, jemuž přinášíme oběť. Ne. Každý po svém, Kain po svém, Ábel po svém slouží, obětují svému Bohu. Divíme se? Divíme se, že vzniklo v dějinách náboženství tolik mordů, tolik válek, když každý chtěl mít svého boha jen pro sebe? Starý zákon je toho plný. Ale jsou toho plny i křesťanské dějiny, v nichž naši předkové (a jsou to naši předkové) popravovali jinověrce, někdy i ve vlastních řadách (Hus), ale častěji v řadách Židů a muslimů; v křižáckých výpravách nejen proti odbojným Čechům, nýbrž hlavně proti údajným uchvatitelům „Božího hrobu" v Jeruzalémě, proti muslimům, a také v pogromech proti Židům. Tyto války a mordy dodnes tíží dějiny nás, potomků Kainových, nejen v této české kotlině, nýbrž i ve vztahu k muslimským zemím.

Dokončení na str. 2

Evangelický kostel v Třebíči byl postaven v roce 1910

S Pánem Bohem

Před nedávnem jsem měl možnost navštívit jednu z českých věznic a během této návštěvy jsem byl přizván také k účasti na pravidelném setkání ekumenického společenství vězňů, které se zde vytvořilo kolem místní kaplanky. Byl jsem velmi zvědav na průběh oné půldruhé hodiny, jež byla tomuto sejití, tak jako každý týden, vyhrazena. Vše se odehrávalo ve vězeňské kapli, jejíž interiér, řešený s citem a znalostí, sám o sobě již musel být zdrojem potěšení a klidu návštěvníkovi, který se sem jistě právě kvůli těmto hodnotám utíkal. Setkání zahájila kaplanka pozdravem a modlitbou, po ní pak přednesli své modlitby jednotliví účastníci, shromáždění v kruhu kolem stolu. Modlitby to byly rozhodně vroucí a naléhavé… Také společný zpěv byl chválou Pána, který dává sílu, povzbuzuje a potěšuje kajícího hříšníka v jeho zoufalství. Doslova mě fascinovala následující osobní vyznání všech přítomných vězňů, kteří jeden po druhém hovořili o své cestě k Bohu, o víře v Ježíše Krista vzkříšeného, který je nenechá padnout v tomto temném zákrutu jejich životní cesty. „Sedm let mi tu byl oporou a bude i těch dalších sedm…" Jasnost a jednoznačnost jejich slov měly v sobě cosi povznášejícího a udivujícího zároveň. Mohl jsem se jen domýšlet, o čem všem vlastně vypovídají svědectví těchto patnácti odsouzených pronesená zde ve vězeňské kapli. A pak - co vůbec tato hrstka znamená ve srovnání se „zbylými" několika stovkami ostatních spoluvězňů? Čtení z druhého listu do Korintu o soužení Božích služebníků uzavřelo tuto část programu. Společný Otčenáš a slova rozloučení z úst kaplanky pak celé setkání ukončily. Při podání ruky s každým odsouzeným - bratrem v Kristu - zaznělo z jeho úst „S Pánem Bohem."

Vladimír Špaček

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 21

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?"
(1M 4,9)

„Adam pak poznal ženu svou. kterážto počavši, porodila Kaina a řekla: Obdržela jsem muže na Hospodinu."

Kain. To jméno znamená „kopí" nebo „šíp". Jako by se už tady ozývalo poselství 127. starozákonního žalmu, že „jako střely v ruce udatného, tak jsou dítky zdárné". První dítě. První syn. Nadšení ohromné. Rodina na roztrhání. A záhy se narodí ještě jeden. Abel. Jeho jméno je docela jiné: zatímco jméno „Kain" vyjadřuje sílu, mužnost, udatnost, bojovnost..., Abel znamená „ranní mlhu" anebo doslova „marnost". (Když je ve starozákonní knize Kazatel psáno: „marnost nad marnost", pak hebrejsky to zní: 'ABÉL 'ABÁLÍM.) Abel je tedy to, co pomíjí. Kdoví, proč je už mezi těmi jmény takový významový rozdíl. Ten rozdíl mezi bratry, zachycený už v jejich jménech - jeden silný a dravý jako šíp a druhý slabý, pomíjivý jako ranní opar - ten rozdíl hraje svou roli i dál.

Druhé dějství našeho vyprávění: oba bratry potkáváme při oběti. Dnes bychom řekli: v kostele. A obětují Hospodinu. V tu chvíli přijde velice závažný okamžik. Hospodin přijal oběť křehkého Abela, ale na oběť Kainovu nepohléd'. Co to má znamenat: prvorozený a zdatný je odmítnut a přijat druhorozený a slabý.

Neznamená to, že by silnější neměli žádné šance před Bohem. Ale přece je i v těchto slovech vyjádřeno ujištění, které třeba někdy oceníme všichni v životě, že Pán Bůh poníženého a slabého neodstrkuje a neopomíjí. Slabost a křehkost nejsou ideály, které bychom měli zdůrazňovat. Spíše jde opravdu o ujištění, že i ve slabosti nejsme opuštěni. A pak také o to, že pokud jsme sami u sebe dost silní a úspěšní a sebejistí, že tenkrát bývá i náš vztah k Pánu Bohu jiný než ve chvíli ohrožení a vlastní nejistoty. Takže ani tady, v příběhu ze 4. kapitoly první Mojžíšovy knihy, není hlavní rozdíl v síle Kaina a ve slabosti Abelově, ale v jejich postoji k vlastnímu životu a v jejich vztahu k Bohu. Vědomí vlastních mezí vidí všecko v životě reálněji a správněji než dravá a nesprávně sebevědomá pýcha.

Tento dvojí rozdílný postoj k životu, k sobě samému, není vždy nutně postojem víry na jedné straně a nevěry na straně druhé. Není nikdy možno schematicky říci, že ti pokorní jsou křesťané a pyšní bezbožníci.

Jan Nohavica

Pokračování příště

O Evangelickém týdeníku *se Svatoplukem Karáskem*

**** Evangelický týdeník splnil v minulosti svou významnou úlohu, transformovat jej do výrazné podoby současného, aktuálního týdeníku se však příliš nedaří.***

Co se týče evangelických tiskovin, skláním se hluboce před Josefem Veselým a divím se nám ostatním, že ho v tom necháváme samotného.

**** Neschází také zájem vedení církví podpořit pořádný týdeník, katolíkům se to přece***

Dokončení na str. 2

Nad Biblí

Genesis 4,1–16

Dokončení ze str. 1

Evangelíci si pořád pamatují své zamordované Ábely, katolíci své Sarkandry, muslimové své oběti v křižáckých válkách.

Ale možná namítnete: Je vůbec možné, abychom společně vzývali a slavili společného Boha? Nu, ve vztazích mezi evangelíky a katolíky v naší zemi již „po přejití vichřic hněvu" ledacos možné je. Občas slavíme ekumenické bohoslužby, scházíme se k náboženskému obřadu společně, což v případě Kaina a Ábela nebylo. Ale ve vztazích k ostatním náboženstvím? Můžeme se společně modlit s Židy, s muslimy, s příslušníky ostatních náboženství, která s námi nevyznávají, že v Ježíši Kristu je jediná spása? Dám za pravdu těm z vás, kdo říkají, že to asi možné není. Ale proto se přece ještě nemusíme navzájem mordovat.

Ale vraťme se k příběhu. Jak poznal Kain, že na jeho oběť Hospodin neshlédl, ale na Ábelovu ano? Nejspíše tak, že zjistil, že jemu se na poli nedaří, kdežto Ábel ve své živočišné výrobě prosperuje; a nedovedl si to jinak vysvětlit, než že je Hospodin Ábelovi příznivě nakloněn, a jemu, Kainovi, nežehná. Zase rozdíl. Jeden bratr se má. Druhý, ač starší a silnější, se sotva drží nad vodou. Tak to opravdu na světě chodívá. Nedaří se všem stejně. Jestli za to může Hospodin, nespravedlivé poměry nebo protřelost jedněch a naivita druhých, to už je jiná otázka. S rozdíly v životní či podnikatelské úspěšnosti se setkáváme napořád. Ale proto ještě nemusíme jeden druhého házet do Orlické přehrady, proto se ještě nemusíme navzájem mordovat.

Ani Kain nemusel. *Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro?* říká mu Hospodin. *Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout*. Budeš-li konat dobro - nebudeš-li konat dobro. Zbavit se bratra, umlčet bližního není žádný osudový zákon. Kain má ještě volbu. Padesát na padesát. Jenže s ním už lomcuje hněv, až je mu to vidět na tváři - *Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři*. O tom, že existuje souvislost mezi hněvem a zabitím, mluví Ježíš v našem dnešním prvním čtení: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezabiješ... Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu." Samozřejmě: ne každé vzplanutí hněvu vede k zabití, i když víme z novin i ze statistik, že mnoho vražd bylo spácháno v afektu. Ale hněv je jako hřích, který se už uvelebil na prahu dveří a dychtí po nás jako šelma po kořisti, číhá jako kočka na myš, jako lev řvoucí, hledaje, koho by sežral. *Hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit, ty však máš nad ním vládnout,* ty, Kaine, nad ním máš vládnout. Na tom záleží: jestli vládne hněv nad člověkem, nebo člověk ovládne hněv.

Padesát na padesát. A Kain zvolil tu horší možnost. Místo aby vládl a ovládl, dal se ovládnout. A věci berou rychlý spád. Raz dva tři a je po Ábelovi: *Povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej*. Konečně sám na světě. Bez toho druhého. Konečně sám? Jaký omyl! Je tu ještě jiný Druhý a ptá se: *„Kde je tvůj bratr Ábel?" Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?"* (Hloupá výmluva!) *Hospodin pravil: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země."* Myslel sis, žes bratra umlčel navždy. Ale jeho krev křičí. Křičí ke mně. Já jsem ten Druhý, mě se nezbavíš. Na světě nebudeš sám. Nikdy sám. Nikdo z nás není na světě sám.

Ještě jsme neprobrali ten příběh celý a se všemi podrobnostmi. V příštím čísle bude pokračování.

Pavel Filipi

(z knihy „Kolik zbývá z noci". Sbírka kázání, Kalich 2006)

O Evangelickém týdeníku...

Dokončení ze str. 1

povedlo s Katolickým týdeníkem. Nejsme neschopní se otevřít vzájemně i světu kolem nás a zaujmout?

Je to naše vina, mohli bychom udělat zajímavý týdeník. Kdybychom nebyli tolik zaměstnaní či líní.

** Není to idealistický pohled(?), protože bez kapitálu to nejde.*

Nemyslím, že to je idealistický názor. Evangelický týdeník by mohl být zajímavý našimi myšlenkami a živou vírou.

** Prosíme o vzkaz čtenářům.*

Křesťané by neměli být zalezlí ve svých modlitebnách ale usilovat o celospolečenské zájmy a potřeby. Měli bychom se ve společnosti více lišit myšlením, pojetím osobního i společenského stylu života.

Rozhovor připravil Jan Kašper

Aktuálně

„Řekni NE nucené prostituci!"

Velkoplošný transparent s tímto textem visí u berlínské železniční stanice ZOO. Dala ho zhotovit Evangelická církev v Německu a jeho kopie jsou rozmístěny v dalších pěti městech, v nichž se konají fotbalové zápasy mistrovství světa. Církevní sdružení už delší dobu poukazují na to, že se v době konání šampionátu Německo stane i obrovským trhem pro obchod se ženami a nucenou prostitucí. Upozorňovala na tento problém řadou kampaní zaměřených zejména na muže, kteří si takovéto služby kupují. Nucenou prostituci odsoudila i Konference evropských církví a vyzvala veřejnost, aby proti obchodu se ženami bojovala rozhodně i po skončení mistrovství světa.

EPD

Proč se Evropa nemá ráda

aneb Bezvýchodnost materialismu

Co se to vlastně stalo ohledně dánských karikatur? Objevily se v září loňského roku, mela v arabském světě nastala v únoru roku letošního. Málokdo z protestujících muslimů asi věděl, proč karikatury vyšly a co na nich vlastně bylo. V některých arabských zemích začali bojkotovat dánské zboží. Vážnější bylo, že byla zplundrována některá velvyslanectví evropských zemí. Ještě vážnější bylo, že při těchto bouřlivých protestech došlo i na oběti na životech – pokud počítám správně, šly do desítek.

Evropa se nezmohla ani na pořádný protest. Dánsko nijak výrazně nepodpořila. Výjimkou byl náš ministr zahraničí Cyril Svoboda. (Měl jsem jednu z mála příležitostí pocítit určitou hrdost při pomyšlení na naši zahraniční politiku.) Zdálo se, že Evropa neví, zda se má omluvit či protestovat. Vypadá to, že vše vyzní jaksi do ztracena.

Evropští intelektuálové se přou, zda začala nebo nezačala válka. Zda jde či nejde o střet civilizací. Politici o něčem takovém nechtějí slyšet. Většinou si zřejmě myslí, že mluvit o válce znamená válku přivolávat a přilévat oleje do ohně. Je prý především třeba vyjednávat.

Schopnost zachovat chladnou hlavu a konflikt nevyhrocovat je sama o sobě chvályhodná. Existuje ale určitá pomyslná hranice, na niž bychom si měli dát pozor. Někdy mám pocit, že snaha nevyhrocovat konflikt znamená o konfliktu nepřemýšlet, nehledat jeho pravé příčiny a souvislosti. Pokud onu pomyslnou hranici překročíme, pak už nejde o chvályhodnou smířlivost, ale o trestuhodné – a v případě Evropy možná sebevražedné – strkání hlavy do písku.

To, co se děje, by nás mělo přimět k přemýšlení o nás samotných. (Bude jistě třeba i něčeho jiného, ale reflexí sebe sama bychom měli začít.) Zamysleme se v této souvislosti nad jedinou věcí:

Muslimové mají hodně dětí, Evropané jich mají málo.

To muslimové nevědí, že budou-li mít hodně dětí, bude obtížnější poskytnout jim všem kvalitní vzdělání? Jistěže to vědí. Ale zřejmě jim záleží na něčem jiném než na kvalitním vzdělání pro co nejvíce lidí.

Proč mají Evropané tak málo dětí? Nejjednodušší odpověď je tato: Protože jsou příliš materialističtí a individualističtí. Vím, že taková odpověď je určitým zjednodušením. Jistě se dá odpovědět obšírněji – a čím obšírnější odpověď, tím by mohla (i když nemusela) být přesnější. Přesto je evropský materialismus a individualismus "jádrem pudla".

Kdysi jsem četl studii o tom, že v Indii byl počet dětí přímo úměrný vzdálenosti, z níž se nosí palivové dříví a voda (to tam totiž byla dětská práce). Čím vzdálenější zdroje, tím více dětí. Se stoupající životní úrovní se překročí určitá pomyslná hranice, za níž dítě přestává být pracovní silou, kterou rodina potřebuje, a stává se luxusem, do něhož rodina investuje.

Člověk je bytost složitá. Mimo jiné je jednak individuum, jednak tvor společenský. Tyto dvě stránky lidství potřebují najít určitou rovnováhu. Pokud příliš převáží individualismus, ztrácejí se takové věci jako smysl pro rodinu a vlastenectví. Je-li totiž hlavní hodnotou můj „osobní rozvoj", případně „abych si v životě co nejvíce užil", pak se stává vlastenectví nadbytečným a nesrozumitelným. Vlastně překáží. A pochopitelně překážejí i děti.

Pokud převažuje kolektivismus, trpí takové hodnoty jako svoboda svědomí. "Lidské zdroje" bývají často nevyužity. Přílišný kolektivismus dusí osobnosti a je spjatý s určitou konformností.

Považuji za evidentní, že v Evropě se kyvadlo příliš vychýlilo ve prospěch individualismu. Jako Evropané žijeme příliš sami pro sebe a nemáme smysl pro vyšší celky – pro rodinu a společenství národa. Bezprostředně nám to jako jednotlivcům může vyhovovat, civilizačně je to ovšem slepá ulička.

Žijeme v nemilosrdném světě. (My křesťané říkáme: Žijeme v padlém světě.) Takto vnitřně oslabená civilizace bude nutně vystavena útokům. Technologická převaha sama o sobě ji nezachrání.

A tak střet civilizací, který již začal a který bude – ať chceme nebo nechceme – stále ostřejší, by nás měl přivést k úvaze, oč nám vlastně jde. Jako jednotlivcům, jako národům, jako Evropě.

A jde nám vůbec o něco?

Dan Drápal

Nic jim nepodepisuj!

„Zločiny komunismu". Pod tímto názvem s podtitulem "Pohled křesťanských církví a paralely k současnému vývoji ve společnosti" vyšel útlý sborník z konference v Praze-Břevnově (Matice cyrilometodějská s.r.o., Olomouc 2006) "pod záštitou Naděždy Kavalírové a Miroslava Kalouska". Podstatnou vadou na krase je skutečnost, že brožura byla v květnu rozesílána nejen po farnostech různých církví jako předvolební materiál KDU-ČSL s přípisem předsedy strany. Je možné, že referenti o tom ani nevěděli. Nelze ani povědět, že by se jednalo o "pohled křesťanských církví". Vedle jediného evangelického příspěvku zde najdeme již jen modlitbu předsedy Ekumenické rady církví Pavla Černého. Na připojených čtyřech fotografiích jsou 2x předseda i místopředseda KDU-ČSL. Pomineme-li výrazné předvolební určení materiálu, je dobře do publikace nahlédnout a určitě ze dvou příspěvků citovat.

Nejprve citujme úryvkem Karla Otčenáška, emeritního biskupa královéhradeckého, který se jediný zajímavě dotkl i spolupráce farářů s StB: "Když mě 11. července 1951 převezli do Želiva, maminka mně vzkázala: "Nic jim nepodepisuj! I kdyby tě zabili." To je od maminky velká věta, viďte?! Jednou nás tři - tedy Tomáška, Juránka a mě - výjimečně vzali k Želivskému rybníku a tam jsme měli sbírat a štípat dřevo na podpal. A když jsme pak jeli zpátky k esenbákům, na naloženém dvoukoláku, přitočilo se k nám koťátko. Tak jsme samozřejmě zastavili, abychom mu neublížili. A tenkrát nás doprovázel zástupce velitele Max a říkal: "Jede se dál!" Ale my zase ukazujeme na to, že to není rozumné. Nato on vytáhl pistoli a koťátko zastřelil. Když jsme byli na místě, Šuránek, ten nebyl zvyklý nijak přehánět, tak dovedl říci vý-stižně: "To chtějí udělat s námi se všemi!". A myslel tím i nás věřící a hlavně představitele církve, ale i humanisty či masarykovce. Chtěl bych ještě zmínit událost z roku 1960. Tehdy se chystala velká amnestie, při níž bylo propuštěno mnoho vězňů. Tehdy mě také zavolali před reprezentativní shromáždění, které vedl tuším někdo z Prahy, z vlády. Velitel leopoldovského tábora mi přede všemi řekl: "Pane Otčenášek," -‚pane' jsem slyšel po mnoha letech, "my víme, že to tu pro vás přes deset let nebyla 'žádná rekreace', a až se trochu zvetíte, my za vámi přijdeme a podáme vám důkazy, že Vatikán dělá politické chyby. Náboženství - to nás nezajímá. Jen to politické. Dáme vám důkazy a vy nad tím projevíte lítost. Že je vám to taky líto." A já jsem mu na to řekl: Ale pane veliteli, tohle já nemůžu udělat a neudělám. Protože jak jsme zvyklí u komunistů - podáš prst a chytí celou ruku. A tak on přistoupil ke mně ještě blíž a dal mi takovou facku, že jsem myslel, že mi uletí hlava. To už se v tom roce 1960 nedělalo, kdepak! A ještě k tomu dodal: "Darebáku, budeš litovat!" Já jsem nelitoval. Jsem mezi vámi, protože se každému z vás můžu podívat do očí. Jak mně maminka řekla: "Nic nepodepisuj! Nedělej žádné nečestné kompromisy! Modli se jako Pán Ježíš na Olivové hoře."

Autorem druhého příspěvku, z něhož budeme citovat, je evangelický farář Jan Zeno Dus: „Zakladatelům Charty se vytýká, že mezi sebe vůbec pustili bývalé členy KSČ. Ale co Churchill, který se proti příliš silnému Hitlerovi spojil dokonce se samotným zločinným Stalinem! Dodnes mu to nikdo nemá za zlé. Natož Havel a Patočka, když začínal svůj veřejný zápas s drtivou početní přesilou vládnoucích komunistů, nemohli zabouchnout dveře své Charty před komunisty protistalinistickými, které KSČ ze sebe vyloučila (pokud ji neopustili sami). ... Ovšem, co před listopadem 1989 nekomunističtí chartisté opomenuli říkat bývalým komunistům v Chartě důvěrně, samozřejmě jim po listopadu nemohli najednou začít říkat veřejně. Z ničeho nic na ně nemohli apelovat takto: Chcete-li platit za demokraty, prohlaste se vy všichni, někdejší členové KSČ, už konečně za antikomunisty! A poproste politické vězně z padesátých let za odpuštění, aspoň nyní, s obrovským zpožděním! ... Jsem evangelický farář - a musel bych zde mluvit velmi kriticky o své církvi, které je protiantikomunismus žáků profesora Josefa L. Hromádky (totiž naivně nepoučitelné brojení proti antikomunismu) stále ještě bližší než odpor ke komunismu. Ačkoli odmítnutí komunismu, právě tak jako odmítnutí nacismu, je postoj jedině možný z hlediska morálního a také, dovoluji si připomenout, z hlediska křesťanského."

Tolik snad příznačné ukázky ze sborníku.

-kar

Mám je pořád při sobě

Na reportérovu otázku, jak dnes, po tolika letech, Viktor Fischl na Jana Masaryka vzpomíná, spisovatel a diplomat odpověděl: „Já nevzpomínám. Pro mne jsou lidé, které jsem měl rád, stále tady. Mám je pořád při sobě a žiji s nimi."

Tak to mám i s Viktorem Fischlem, který poslední desítiletí žil jako Avigdor Dagan (Rybka) v Jeruzalémě. Tam jsme ho a jeho ženu Stellu navštívili v roce 1993 v ulici Shderot Hameiri. Zemřel v sobotu 27. května 2006 málem čtyřiadevadesátiletý. Narodil se 30. června 1912 v Hradci Králové.

To, jak žil s těmi, které měl rád, je nápadné v jeho knize Setkání z roku 1994, o níž se nám při naší návštěvě zmínil, že brzy vyjde a že v ní bude i můj otec. Jednotlivé postavy – tak říkajíc z celého světa – před námi defilují jako současníci, ať se s nimi Fischl setkal jako student, začínající básník, tajemník ministerstva zahraničí naší prozatímní vlády v Londýně, tajemník ministerstva zahraničí v Praze či první tajemník velvyslanectví Izraele v Japonsku, velvyslanec v Polsku a Jugoslávii, na Islandu či v Norsku a Rakousku, při misích v Africe či Nepálu.

I svou první prózu, napsanou v roce 1947, "Píseň o lítosti", za niž dostal v lednu 1948 cenu Evropského literárního klubu, ale která už nemohla v Praze vyjít, založil na prožitku, že pro něho, vypravěče, jsou lidé, které měl rád, stále tady. Prochází obcí, která je mu důvěrně známá, ale žijí tu už cizí lidé; hovoří však s původními obyvateli staršími i mladšími z jednotlivých domovů. Až v závěru můžeš pochopit, že všichni, ale opravdu všichni ti lidé "zmizeli", nejspíš v táborech, na bojištích, v žalářích a žárovištích, v cizích zemích. Lítost se tě zmocní, pochopíš-li a porozumíš-li, v čem je tajemství tohoto lyrického vyprávění a přijmeš-li devízu, že jsou tady s tebou, že je máš – jako on – stále při sobě.

Tuto prozaickou prvotinu napsal básník! Jaro, jeho první sbírka veršů, vyšla v dubnu 1933. To mu ještě nebylo jedenadvacet! Kniha nocí a Hebrejské melodie vyšly v roce 1936 v Praze. Evropské žalmy a Mrtvá ves v Londýně 1941 a 1943. Dům u tří houslí, Anglické sonety a Lyrický zápisník v roce 1946.

Ptal se Pavel Jerie – už v tomto roce – JUDr. Fischla (promoval 1938), co mu chybí, když má jeho 26 titulů. "Hodně," smál se Fischl, „Věřte nebo nevěřte, já jsem napočítal 57 a první sbírky veršů ani nemám".

Slavné jsou jeho "Hovory s Janem Masarykem" z roku 1951, kdy vyšly v Tel Avivu. U nás je cyklostylem vydali studenti v Brně a další je pak horlivě opisovali na stroji. V Sešitech 3/1968 vyšly ukázky, celé pak v Mnichově l973. Próza "Kuropění" vyšla v Curychu 1975, "Hrací hodiny" 1982, týž rok "Dvorní šašci" a u nás pak 1990. "Všichni moji strýčkové" 1987, "Jeruzalémské povídky" 1982, "Figarova svatba" 1987 a pak u nás spolu s "Apokryfy" 2004. Pokud jde o apokryfy, je to jeho oblíbená forma. Dotváří biblické příběhy, například, co bylo po tom, kdy skončilo podání. Jak to dopadlo s Rút, co říkala Sára Abrahamovi atd. Přitom je patrná jeho podrobná znalost Bible a zvláště Starého zákona.

S tím souvisí jeho první publikovaná práce. V roce 1930 maturoval a přihlásil se na letní konference Akademické YMKY v Litomyšli. Středoškolská měla téma: Může být Masaryk vůdcem dnešnímu studentstvu? A vysokoškolská: Ježíš a dnešní doba (Hromádka, Kovář, Liechtenhahn, Lúčanský, Rádl, Žilka). V čísle 2. IV. ročníku Křesťanské revue z 22. října 1930 vyšel rozsáhlý článek Viktora Fischla Židovství a křesťanství. Redaktor po pětistránkovém článku uvádí: „V tomto článku mladého autora postřehnou někteří účastníci litomyšlské konference Akademické YMKY ohlas diskusí a hovorů, které byly vedeny v jedné diskusní skupině a potom i soukromě. Příště přineseme k němu některé poznámky."

Fischl sám ještě loni měl tento článek a ještě další na mysli, když mi psal, nebylo-li by možné tyto jeho úvahy, které ho provázely celý život, vydat jako brožuru? Cítím jeho prosbu jako trvající závazek!

Židovství a křesťanství, to bylo jeho celoživotní téma. Cítili jsme to při společném rozhovoru i po něm. Ptala se mne Marta Kačerová, jestli je Fischl ortodoxní žid. Pokusil jsem se jí odpovědět asi tak, že se dovede plně vžít do cítění a myšlení pravověrného žida (s malým ž!), ale sám je "masarykovský žid", dodržuje svátky a předpisy, dbá na jazyk, zvládl novodobou hebrejštinu, překládá biblické knihy z originálu, ale rozumí židovství jako trvalému duchovnímu dědictví. Nespojuje je nutně s národností nebo rasovým původem! Proto některá formální pravidla a zbožné zvyky považuje za pokus "ošidit Pána Boha". Vyložil nám, proč si nepřišívá bílý kapesník den před šabatem k rukávu černého obleku. Pán Bůh hledí k srdci a životu spíše než k formálním rituálům!

Viktor Fischl

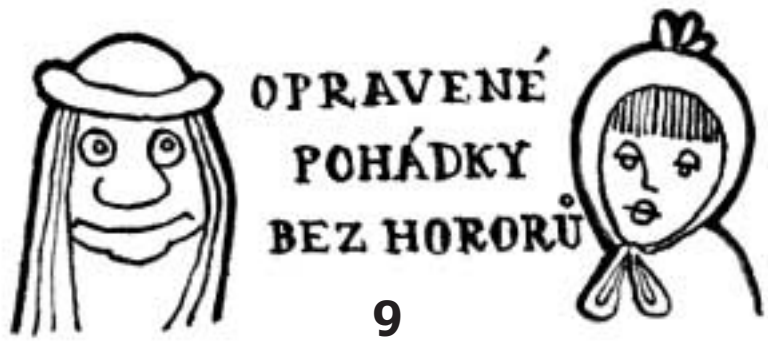
Ale abych pokračoval. Mám tu v poznámkách: Trojpovídka o dluzích, Žlutý dům, Obžalovací spis, ale neznám je. Měl jsem i půvabnou knížku pro děti s posud neznámými Ladovými ilustracemi. Samozřejmě "Kafka v Jeruzalémě" 1996, "Skorobajky" a "Hovory s jabloní" 1999, "Rodný dům" 2000, "Poezie Starého zákona" 2002. Ale jeho překladů, předmluv a ovšem dopisů, které vyšly nebo by měly vyjít, je mnoho.

Český spisovatel, který se rozhodl pro duchovní vlast Izrael! Budovatel vnitřní i zahraniční politiky státu Izrael. Příznivec mírového procesu a narovnání s muslimy. Ctitel T. G. Masaryka, Jana Masaryka a Edvarda Beneše. Ale co Ježíš? Rád se rozřečnil o mém otci, tak i při čestném doktorátu (kde jsem chyběl, ale on mi to pak zpaměti u svých přátel vyložil; napsané to neměl, ponavadž by na to neviděl!). A tu jednou řekl, že Jaroslav Šimsa ho naučil milovat Ježíše. Vážný židovský učitel a osobní přítel mu soukromě opáčil, že Ježíše může ctít, studovat, vážit si ho. Ale milovat? To už je pro žida příliš. Myslíte, že si Fischl dal říci? To by mi to asi nevyprávěl!

Znalec osoby i díla mi může vytknout, že jsem při vzpomínce pominul jeho humor a jeho paměť. Rozhodně smysl pro humor měl a také pro vyprávění, po nichž se lidé s ulehčením rozesmějí. A to i při vyprávění o nejtěžších zkušenostech a věcech, jichž bylo v jeho dlouhém životě požehnaně, a které si do detailů pamatoval a dovedl je živě zpřítomnit. Snad příště!

Nestačí vzpomínat. Máme ho stále při sobě a můžeme s ním a jeho knížkami žít. Nezlobí se na nás, dívá se nám do očí, stojí při nás a má nás rád. Já jsem ho navíc zdědil po otci. A na něm jsem právě pochopil, proč otec už před válkou počítal židy do své ekumeny.

Jan Šimsa

O Popelce

Když Popelce umřela maminka, tatínek si přivedl novou ženu se dvěma dcerkami. Nevlastní matka se snažila nedělat mezi dětmi rozdíly, dokonce na své vlastní dcery nakládala víc práce než na Popelku. Tak třebas zatímco její vlastní dcery vyvážely s děvečkou ze chléva hnůj a drhly na valše prádlo, Popelka dostala za úkol přebrat hrách. Popelka však dělala ze sebe utiskovanou chudinku a nakonec ani ten hrách nepřebrala. Kdyby se přebírání neujali holoubci, kdoví co by měla rodina k obědu! Přitom si Popelka neustále stěžovala otci, jak ji macecha a sestry ponižují.

"Ale to snad ne!" hájil je otec. Ale to si dal! Měli jste slyšet, jak se Popelka do něho pustila. Pusu měla jako šlejfíř a nestyděla se ji otvírat i na svou hodnou kmotřičku vílu. "Tak k čemu mi to je, mám-li za kmotru vílu, když mi ani neumí obstarat bohatého ženicha," rozčilovala se.

Nakonec toho kmotřička víla měla už dost a rozhodla se, že Popelce vyhoví: "Podívej se, broučku! Tady máš tři ořešky, ve kterých jsou plesové šaty, jedny hezčí než druhé. Na zámku pořádá král šňůru plesů, aby si na nich mohl jeho syn vybrat nevěstu. Králi nezáleží na tom, jestli to bude bohaté a urozené děvče, hlavně když bude mít dobré srdce. Tak se snaž! Hezká jsi dost. Ale dobře ti radím: Raději moc nemluv, aby se princ nezděsil tvého jazyka! A před půlnocí musíš vždycky odejít! Ostatní už nech na mně!"

Vše se opravdu splnilo tak, jak to kmotřička víla předpověděla,, Král vyhlásil první ples a pozval na něj nejen princezny, kněžny a hraběnky, ale také docela prostá děvčata z celé své říše. Nebylo jich ostatně zas tolik, poněvadž celé království sestávalo sakumpakum z jednoho města a čtyř menších obcí.Také Popelčina macecha byla pozvána, aby přišla s dcerami. Popelka se však vymluvila, že přece nemůže jít na ples v obyčejném venkovském kroji, a zůstala doma. Když osaměla, rozlouskla první ořešek od kmotřičky víly a z ořešku se rozprostřely nádherné šaty, modré a zlaté jako sluneční den. V ten okamžik stanul také před chalupou krásný kočár s běloušiami a kočím. Popelka usedla do kočáru a odjela na zámek. V nádherných šatech ji nikdo nepoznal a princ se rázem do ní zamiloval, poněvadž jí to opravdu slušelo.

Popelka s ním protančila celý večer, ale před půlnocí se sebrala? a opustila taneční sál. Vrátila se rychle domů a převlékla se do všedních šatů, aby nikdo nic nepoznal. Druhý večer otevřela další ořešek a našla v něm šaty stříbřitě zelené jako lesní jezero. I tentokrát okouzlila prince a všecky ostatní přítomné a pak zas podle kmotřiččina příkazu nečekaně vyklouzla ze sálu.

Třetí večer jí to zvlášť slušelo v šatech jako noční obloha. Princ se ale rozhodl, že tentokrát nenechá Popelku utéci a když se opět vytratila ze dveří, běžel za ní. Popelku sice nedostihl, ale na schodech našel střevíček, který tam ztratila. Nu co, podle střevíčku snadno najde i Popelku. A tak se hned příští den vydal se sluhou na objížďku po otcově království. Každá dívka si musela střevíček vyzkoušet. Ale žádná z těch, kterým střevíček padl, se nepodobala oné kouzelné krásce z plesu.

Popelka se nemohla dočkat, až princ dorazí také do jejich domu. Měla však smůlu. Ráno předtím šlápla bosou nohou na vosu a noha jí začala rychle puchnout. Když pak měla obout střevíček, nohu za žádnou cenu do něho nedostala. Princi ani nenapadlo, že by tohle děvče s nohou jako konev mohlo být jeho vyvolená. Kmotřičce víle to tedy s jejím plánem nevyšlo. Však ani víla není všemohoucí Pán Bůh.

Je to dosti prostoduché,
když si člověk představuje,
že mu kdesi kvete štěstí
a že stačí utrhnout je.
Bůh nám chystá řadu darů,
přesto ale možné není
prožít život požehnaně
bez vlastního přičinění.

Pokračování příště ***Daniel Henych***

Hlas volajícího na poušti

Zpráva o úkolech Kruhu českých duchovních tradic

Na počátku existence České republiky si uvědomují mnozí občané zemí koruny české - Čech, Moravy a Slezska - nutnost lepší a vzájemně porozumivé orientace ve svých dějinách. Málokterý jiný národ měl ve své historii tolik zvratů, které znamenaly někdy i diametrálně odlišné postoje a přetrhání vazeb s určitými úseky minulosti. Dodnes cítíme mnohá napětí, citové vazby, nevyřčené výhrady i naivní přesvědčení o výhradním majetnictví pravdy. Přetrvávání takové situace by nebylo dobré pro zdárný vývoj České republiky v dalších letech.

Již na sklonku čtyřicetiletého období ateistického státu vznikla myšlenka přispět k budoucímu porozumění lepší vzájemnou informovaností a rozhovorem. Hned na počátku roku 1990 začalo jednání iniciátorů z řad Českobratrské církve evangelické a Církve československé husitské se zájemci z Římskokatolické církve. Na ustavující schůzi na podzim téhož roku byli přizváni i zástupci dalších církví a náboženských společností působících v českých zemích, stejně jako pracovníci odborných historických institucí.

Tradice, které spolupracovníci Kruhu českých duchovních tradic vybrali jako podklad svého jednání, se týkají celé tisícileté historie českého národa. Jsou to:

1. Tradice cyrilometodějská
2. Tradice svatováclavská (Václav kníže)
3. Tradice svatovojtěšská (biskup Vojtěch)
4. Tradice svatoprokopská (Prokop, opat Sázavského kláštera)
5. Tradice svatoanežská (Anežka Přemyslovna)
6. Tradice karlovská (Karel IV.)
7. Tradice husovská (M. Jan Hus)
8. Tradice české reformace (husitství, Jednota bratrská)
9. Tradice J. A. Komenského
10. Tradice doby pobělohorské
11. Tradice národního obrození
12. Tradice masarykovská

Účastníci společné práce se dohodli na postupném zpracování stanovisek základního konsensu v této řadě významných tradic našeho národa, které prostě nebude nikdy možné přejít mlčením. Neřešením těchto otázek a vyhýbáním se diskusi o rozdílných pohledech bychom se dříve či později dostali do slepé uličky. Rovněž hlas křesťanů v České republice by se tak stával nezřetelným ke škodě celého dalšího vývoje naší země.

Všechny uvedené tradice se projednávají v této etapě záměrně v souvislosti shodných nebo odlišných pohledů. Smyslem práce tedy není přinášet nové vědecké poznatky, což je předmětem odborných konferencí a sympozií, nýbrž hlavním záměrem je vyjasnění stanovisek k určité tradici a její interpretaci jako celku. Vědecké poznatky slouží ovšem jako významný podklad pro odpovědné vyhodnocení původní reality. Ta nemá být záměrně ani z opomenutí zkreslena žádným způsobem. Zvláštní pozornost se věnuje také životu tradic jako takových. Tyto tradice se projevují někdy i samostatně a jsou jen volně vázány na historická fakta. Výsledkem diskusí je pak společné vyjádření, týkající se tří okruhů:

1. Zhodnocení základní historické skutečnosti
2. Zhodnocení vývoje a přínosu nebo úskalí tradice
3. Podnětnost pro současnost a budoucnost

Výsledky práce Kruhu českých duchovních tradic nemají sloužit vytváření vnější uniformity, ale hledání společného bez zakrývání rozdílnosti dílčích pohledů. Smysl práce není odborně historický, ale hermeneutický. Závěry jednotlivých etap budou vhodným způsobem zveřejňovány jako výzva k dalšímu tvůrčímu myšlení i diskusi. Měly by se stát i pomocí ve svobodné a poučené duchovní orientaci mladé generace.

Jan Štěpán

Zemřel br. František Mrázek (1912–2006)

Letos na 1. máje si Pán Bůh odvolal k sobě br. Františka Mrázka z ostravského sboru Církve bratrské v požehnaném věku téměř 94 let.

Bratr se narodil v Kojetíně v rodině klempíře a pokrývače jako nejmladší ze šesti dětí. Otec však musel brzo do války a vrátil se jako legionář z Ruska až po válce. Během vojenské služby se však odcizil své rodině, kterou nakonec zcela opustil. Maminka se třemi dětmi, které přežily dětská léta, se vrátila do Ostravy-Mariánských Hor, odkud pocházela.

František začal navštěvovat katolické náboženství a rád vzpomínal na svého katechetu pana faráře Březinu. Maminka Františka Mrázka v době národnostního a náboženského tříbení za první republiky slyšela na jednom z početných táborů lidu vynikajícího řečníka faráře Českobratrské církve evangelické dr. Poláka, který ji natolik zaujal, že začala spolu s dětmi navštěvovat náboženství a bohoslužby ČCE. František celý život vděčně vzpomínal, že zde dostal také k Vánocům svou první Bibli svatou, jejíž četba měnila jeho život. V ČCE byl farářem Jaroslavem Kantorkem konfirmován. Svá dětská léta prožíval ve velké chudobě přímo ve stínu komínů Vítkovických železáren. Tady po 1. světové válce vyvíjela svou charitativně-sociální činnost společnost tzv. Božích bojovníků, snad česká obdoba Armády spásy. Ta se snažila shromažďovat děti ze sociálně slabých rodin, sloužit jim svědectvím evangelia a organizovala pro ně prázdninové po-byty v přírodě. Pro tuto práci získávala finanční prostředky od prosperujících živnostníků a obchodníků. Koncem třicátých let min. století se však začala prohlubovat hospodářská krize a společnost Božích bojovníků se ohlížela po někom, kdo by jejich službu převzal a mohl v ní nadále pokračovat. Toto riziko v nejisté době podstoupil tehdejší kazatel Jednoty českobratrské v Olomouci Josef Štifter. Převzal od Božích bojovníků dřevěnou kapli na okraji Vítkovic i s jejich dluhy, inventářem a také s chlapcem Františkem Mrázkem. Tak začalo v Ostravě shromáždění Jednoty českobratrské. Kazatel Štifter seznámil Františka s jiným mládencem, krejčím Jaroslavem Rosickým, který pocházel z Horní Krupé na Českomoravské vysočině. Mezi oběma mládenci začalo celoživotní přátelství. Oba měli srdce zapálené pro Pána Ježíše Krista a společně začali s mravenčí pílí budovat základy nového sboru Jednoty českobratrské v Ostravě.

Za války našli útočiště ve sboru a v rodině br. Rosického totálně nasazení do ostravského těžkého průmyslu. Když se hned po válce br. Mrázek oženil se sestrou Libuší Drozdovou, otevřeli i oni svou rodinu mnohým osamělým lidem, mladým i starým. Po roce 1948 nastal příliv brigádníků na Ostravsko hlavně z východního Slovenska; ti přicházeli pracovat na tzv. stavby socialismu nebo do dolů. Mnozí z nich našli první domov opět u Mrázků.

Bratr byl skutečným písmákem. O jeho vztahu k Písmu svědčí i to, že v době, kdy se u nás ještě ani nemluvilo o nějaké parafrázované Bibli, převyprávěl Bibli tak, aby ji mohly s porozuměním číst i jeho děti. Tuto převyprávěnou Bibli pak dostaly v solidní vazbě jeho děti jako dar pro své budoucí rodiny.

Bratr Mrázek věrně konal ve sboru všechno, co bylo zapotřebí. Vyučoval besídku, pro niž zpracoval čtyřletý program vyučování. Mnoho let vedl mládež, přestože jeho vlastní rodina se postupně rozrůstala. Jako laický kazatel obětavě sloužil Božím slovem na početných stanicích ostravského sboru, po řadu desetiletí byl členem staršovstva. V dospělém věku se naučil hrát na harmonium, později na varhany, aby mohl doprovázet při zpěvu písní. Aby se nemusely při doprovodu obracet stránky zpěvníku, celý jej přepsal tak, aby každá píseň byla na jedné stránce. Někdo o něm pověděl, že založil varhanickou dynastii. Po něm se totiž služby za varhanami sboru ujal jeho syn Jiří a dnes už často za nimi alternuje jeho vnučka Marta.

Když sbor neměl dirigenta pěveckého sboru, ujal se i této služby a po léta obětavě rozmnožoval písňový materiál pro pěvecký sbor. To nebylo samozřejmě bez nebezpečí ze strany orgánů StB, které bedlivě střežily, aby se nic, co nebylo schváleno, nerozmnožovalo.

Dlouhá léta dělal zajímavé sborové nástěnky, u kterých se i za totality zastavovali mnozí kolemjdoucí. Dělal přes 50 let hospodáře a pokladníka sboru. Zvláště v době, kdy se stavěly nové modlitebny, to byla velmi náročná služba.

Každá práce pro Boží království byla pro něho stejně důležitá. Zaskočil ochotně, když vypadl někdo, kdo měl na starosti úklid modlitebny, a stejně pohotově se zhostil služby za kazatelnou, když nepřijel sloužící bratr.

Bratr se původně vyučil modelářem, ale nakonec se mu podařilo získat práci v chemické laboratoři, kde se zapracoval na výborného laboranta. Byl statečným vyznavačem Pána Ježíše i ve svém zaměstnání. Když po únoru 1968 rozdali v továrně přihlášky do KSČ s tím, že to musí do určité hodiny všichni takto poctění podepsat, podepsal se jako Ferenc Futurista. Když mu vytýkali, že tím zneuctil KSČ, odpověděl, že nic neříkali o tom, že to mají podepsat vlastním jménem. V padesátých letech odmítal chodit na prvomájové oslavy a svou neúčast zdůvodnil tím, že se prvomájových oslav účastnil dříve, když to byly dělnické slavnosti, ale nyní tam chodí hlavně úředníci ze strachu. Přes různé vyhrůžky zůstal se svou manželkou a čtyřmi dětmi, které jim Pán Bůh daroval, věrný svému Pánu.

Když po létech odcházel do důchodu, nezůstal ani jeden den po dosažení důchodové hranice ve svém zaměstnání. Ne proto, že by svou práci neměl rád a že by ho jeho Moravské chemické závody nepotřebovaly. Právě naopak. Ale přednost dal službě pro Boží království. Hned další den nastoupil se svou manželkou na Valašsko do sboru ve Velké Lhotě, kde sloužili jako správci sborového domu, který se postupně stával celocírkevním rekreačním a konferenčním střediskem. Zde sloužili ještě plných osm let. Pak se vrátili ke své službě v ostravském sboru.

Br. Mrázek byl pečlivým kronikářem svého sboru. Napsal však i kroniku sboru na V. Lhotě a sboru v Kyjově na Moravě. Bratr měl vzácnou pomocnici ve své manželce Libuši, se kterou prožili 61 let v manželství. Pán Bůh velice požehnal jejich obětavé službě. Všech-ny děti, jejich rodiny i jejich vnoučata jsou nejen věřící, ale jsou zapojeny do služby v církvi.

Bratr Mrázek přicházel každý den včetně soboty v 7 hodin ráno do sboru i dlouho po své devadesátce, přesně jako byl zvyklý chodit pravidelně do svého zaměstnání. Zde pracoval dobrovolně bez nároku na odměnu jako sborový hospodář na hospodářských záležitostech sboru, na sborové kronice, pečoval o sborový archiv, o květinovou výzdobu sboru a dělal vše, co bylo potřebí při údržbě a provozu modlitebny. Přesně ve dvanáct hodin odcházel domů na oběd a poté odpoledne chodil na návštěvy. Tam, kam bylo zapotřebí, chodil na návštěvy pravidelně určitý den v týdnu. Pro kazatele, který připravoval a vedl po sobě dvě stavby modliteben, to byla pomoc přímo z nebe. Byl nejbližším spolupracovníkem ostravských kazatelů Církve bratrské, kterými byli např. Ludvík Rejchrt, Jan Urban, Karel Toušek, Bohuslav Kočnar a další.

Samostudiem bratr dosáhl značného rozhledu po církvích a jejich učení. Mnohé pročetl a co přečetl, k tomu udělal podrobnou kritickou recenzi. Ty jeho recenze by vydaly na stovky a stovky stran. Jakého druhu byly tyto recenze? Tak např. přečetl překlad Bible Svědků Jehovových. Velmi důkladně vybral odlišná čtení oproti Bibli kralické nebo Ekumenickému překladu, která měla podepřít některé důrazy tohoto společenství, pro které se rozcházejí s křesťanskými církvemi. A tak to dělat i pokud šlo o literaturu, časopisy a učení jiných církví nebo nových duchovních hnutí. Ale přitom byl člověkem velmi ekumenickým. Po celý život udržoval četné ekumenické vztahy. Nejbližší jeho srdci byla ČCE, ale pro lepší poznání docházel často na různá setkání i do jiných církví. V Ostravě zvláště před 2. světovou válkou mělo k sobě velmi blízko společenství Bratrské jednoty baptistů a Jednoty českobratrské. Jejich kazatelé si často vyměňovali kazatelny. Měl také přátelské vztahy k mnoha bratřím a sestrám ostatních křesťanských církví v Ostravě.

Pán Bůh si odvolal patriarchu ostravského sboru. Zůstane nám po něm veliká mezera. Odešel do Boží slávy věrný služebník Pána Ježíše Krista, vzácný svědek a kronikář více než osmdesáti let života ostravského sboru Církve bratrské. Odešel bratr ve víře, který nás svým životem učil, co to znamená milovat Pána Ježíše Krista více než otce, matku, manželku nebo syna, dceru, bratra nebo bližního (Mt 10,37). Ale přitom uměl milovat nejen ty vlastní, ale i ostatní bližní. O tom nikdo z nás, kteří jsme ho blíže znali, nemohl pochybovat.

Jaroslav Orawski

Ochranovský sbor v Praze (sbor Jednoty bratrské)
se naposledy sejde ve své modlitebně v Hálkově 5, Praha 2, k bohoslužebnému shromáždění v neděli 25. června 2006 v 9 h a ke sborovému odpoledni ve 14 h.
Po více než 104 letech musí opustit dům, který jeho předkové pořídili k umožnění a usnadnění církevní práce. Opouští tyto prostory nedobrovolně a trochu se smutkem a s podivem, jak mu mohlo být sídlo jeho činnosti a tradiční místo ke scházení jeho členů a přátel odňato a prodáno ke komerčnímu využití.
Jeho činnost tím však nekončí a kromě pozvání na zmíněnou neděli 25. 6. chceme oznámit, že naše nedělní bohoslužby budou v době prázdnin (červenec a srpen) od 9 h v zasedací místnosti v Jungmannově 9 (ve dvoře vpravo, v přízemí) a od září pak v ekumenické kapli Domova Sue Ryder v Michli (bývalý michelský mlýn) od 9.30 h.
Děkujeme všem, kteří na nás již v uplynulém těžkém čase mysleli a prosíme, abyste nás provázeli svými přímluvnými modlitbami i jinou formou spoluúčasti i nadále.
Sídlo sboru a poštovní adresa bude: Čajkovského 8, 130 00 Praha 3
Za Ochranovský sbor:
kazatel B. Kejř a kurátor P. Heřman

Inzerce

Levná dovolená v době školních prázdnin v Karlových Varech. Informace: http://web.telecom.cz/futtl
e-mail: futtl@seznam.cz, tel.:353 224 976
č. 10

Pronajmu dům v Jimramově, 9 lůžek, velká kuchyně, nová koupelna. Vhodné i pro 2 rodiny nebo sbor. výlet. Levně a kdykoliv. Tel.: 604 815 560
č. 16

Sbor ČCE v Ostravě hledá faráře nebo jáhna na uvolněné místo druhého kazatele sboru. Schopnost týmové práce podmínkou, bližší vztah k činnosti s dětmi a mládeží nebo k duchovenské práci v Diakonii výhodou.
Bližší informace u kurátorky sboru (tel.: 596 955 534). Zájemci se mohou hlásit do konce srpna na adrese sboru (Husovo náměstí 1188/4 702 00 Ostrava).
č. 26

Pozvánky

World In Need International pořádá sérii přednášek spojených s modlitbami nazvanou **Ismael můj bratr?** ve dnech: 16. a 17. června 2006.
Místo konání: kavárna CB Dejvice, Evropská 88, Praha 6
Časový rozvrh:
Pátek 16. 6.
18 h – občerstvení ve formě buffet a la Orient.
19 – 21 h – hlavní program s dvěma přednáškami, diskusí i modlitbami.
Sobota 17. 6.
9 – 13 h – série přednášek.
13 h – společný oběd v kavárně CB nebo restauraci.
Hlavní řečník: Ron George
Přijede na pozvání Pavla Hollmanna. Ron je zakladatelem a ředitelem World in Need s více než 40letou praxí služby mezi muslimy. Pět let strávil v Íránu, pět let v Indii a mnoho dalších let na krátkodobých misích. V současnosti vede práci v 25 zemích zaměřenou na službu muslimům a podporu růstu církve v islámských zemích. Mnoha lidem v Čechách již není neznámý. Navštívil nás již nejméně 5x a vždy se velice dotkl srdcí lidí. Na misijních víkendech pořádaných ve spolupráci s NFKMS oslovil již mnoho posluchačů. Také jsme měli možnost si s ním přečíst rozhovor v Životě víry. Je z něj vidět láska, kterou má k muslimům, hluboká znalost jejich světa a především praktická služba.
Výběr z témat přednášek: Duchovní pozadí islámu, Evangelizace muslimů, Islamizace Evropy, Terorismus.
Pavel Hollmann
pavelamadeus@volny.cz, 777 820 950

* * *

Církev bratrská v Praze 5
zve na koncert
evangelického pěveckého sboru
Tornekoret
z norského Bergenu.
Koncert se koná
ve středu 28. června 2006 v 18.30 h
ve velkém sále sboru Církve bratrské
v Praze 5, Vrázova 4
(metro B Anděl, tram Zborovská).
Vstup volný

Televize

25. června 2006
ČT 1

Jiná chvála - 14.10
Hrají tvrdý rock, tančí v rytmu hip hopu a rapují o lásce k Bohu. Mladé křesťanské kapely plní sály po celé republice. Režie: P. Lokaj.

Křesťanský magazín - 14.30
S biskupem Františkem Lobkowiczem si připomenete 10. výročí Ostravsko-opavské diecéze, s arcibiskupem olomouckým a metropolitou moravským, Msgre. Janem Graubnerem jako každým rokem vysvětíte prameny v Lázních Slatinicích a podíváte se do historie zdejších minerálních vod a zúčastníte se dalšího ročníku celostátní přehlídky křesťanských schol. Magazínem, v němž tradičně nebude chybět soutěž a videoklip, vás provede Aleš Juchelka.

Bohoslužby

25. 6. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Vořílek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

23/2006

28. června 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Tělo i duši
Emanuel Vejnar

Významný Angličan v husitských řadách
Jiří Otter

Opravené pohádky bez hororů
Daniel Henych

Nadarmo nenese meč
Jan Kašper

Genesis 4,1–16

Čtení: 1J 3,13-17

Již minule jsme si řekli: Bible je velice realistická kniha. A netají nám, že se bratr bratru může někdy stát problémem. Jen proto, že je jiný než já. On starší, já mladší. On velký, a já malý. On bohatý, a já chudý. On vzývá toho boha, a já jiného. Tak to na světě chodí. A také už víme, jak si starší Kain s tím problémem, který měl se svým mladším bratrem, poradil. *Povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej.* A bylo po problému. Bylo po problému? Vůbec ne. Problém teprve nastal. *Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?"*

Jak to, že Kain s touto instancí nepočítal? Jak to, že s ní nepočítali a nepočítají násilníci všech dob? Říká se, že si žádný vrah, když vraždí, nepředstavuje, že by někdy mohl být dopaden, každý počítá s tím, že mu zločin projde, že se ho nikdo, žádný soudce, žádný mezinárodní tribunál v Haagu nezeptá: Kde je tvůj bratr? Kam se poděly ty stovky mrtvých, které jsi za sebou zanechal? Ale i kdyby se nenašel žádný lidský soudce, i kdyby se odmlčelo svědomí a všechen mravní zákon, tam nahoře, u té nejvyšší instance se všechno registruje, tam není přehlédnut ani zapomenut žádný z těch lidských bratrů a sester, kteří byli zbaveni života, aby přestali být problémem. Kdyby už kromě mne nebylo na světě človíčka, který by mi tu otázku položil, ta otázka zde ještě bude znít: Kde je tvůj bratr Ábel? Je to hrozba? Je to útěcha? Zajisté je to hrozba, která má zadržet ruku vrahů dříve, než zasadí smrtelný úder. Pomysli: jednou budeš tázán, kde je tvůj bratr. Ale je to také útěcha obětem násilných činů. I když už nejsi, i když už jsi zmizel ze světa, nezmizel jsi z mé paměti a tvá krev se nevsákla do země tiše a nenápadně, nýbrž *křičí ke mně ze země.* Tys možná z lidského světa odešel beze stopy, nikdo nenašel tvé kosti, ale tvá stopa je u mne a u mne zůstane.

A Kain pojednou chápe. Není po problému s bratrem. Nebudu sám. Už nikdy. Provždy tu bude hlas, který se ptá na bratra. A Kain říká: *Můj zločin je větší, než je možno odčinit... Budu se muset skrývat před tvou tváří. Stal jsem se na zemi psancem a štvancem. Každý, kdo mě najde, bude mě moci zabít.* Tak to ne!, na to Hospodin. Takhle mechanicky, takto osudově ne! Trest smrti za vraždu? Tato úměra by se některým lidem líbila, i Kain se s ní smiřuje. Kdo mě potká, může mě zabít. Smrt za smrt.

> *Nedivte se, bratří, když vás svět nenávidí. My víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah - a víte, že žádný vrah nemá podíl na věčném životě. Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry. Má-li někdo dostatek a vidí, že jeho bratr má nouzi, a bez soucitu se od něho odvrátí - jak v něm může zůstávat Boží láska?*
> ***1J 3,13-17***

Ale Hospodin to vidí jinak: *A Hospodin poznamenal Kaina znamením, aby jej nikdo, kdo ho najde, nezabil.* Trest smrti pro vrahy není řešením. Na Kainovi ulpí znamení. Znamení viny a znamení Hospodinovy ochrany. Tento člověk se provinil. A tento člověk má ještě šanci žít. Už sice jako tulák a bezdomovec v zemi Nód, v zemi Toulání, na východ od Edenu, na oné, na naší straně ráje, i tam má ještě šanci žít a zplodit četné potomstvo (tak pokračuje Kainův příběh).

Založí rodinu. Ale domov už nemá. Je tulák a psanec, cizinec mezi svými. *Mezi těmi pronárody nebudeš mít klidu, ani tvá noha si neodpočine. Hospodin ti tam dá chvějící se srdce, pohaslé oči a zoufalou duši... Ráno budeš říkat: „Kéž by byl večer!" a večer budeš říkat: „Kéž by bylo ráno!"pro strach svého srdce,..,* tak se v Páté knize Mojžíšově (Dt 28, 65. 67) líčí osud tuláků a psanců. A jinde: *Naplním ustrašeností srdce těch, kdo z vás zůstanou v zemích svých nepřátel, že je zažene i šelest odvátého lupení. Budou utíkat jako před mečem a padat, i když je nikdo nebude pronásledovat* (Lv 26, 36). Takový je úděl Kainů, lidí chvějícího srdce, pohaslých očí, zoufalé duše, děsících se i šelestu odvátého lupení, prchajících před hrozbou i jen virtuální, lidí bez domova, bez spočinutí, bez tepla lidské blízkosti a vzájemnosti. Takový byl úděl Kainův. Kain ještě zplodí syny, ani jeden nebude stejný jako druhý: v takovém světě napříště bude Kain žít, v takovém světě žijeme my, Kainovi potomci, v zemi Neklidu a na východ od ráje, na oné odvrácené straně ráje, žádný z nás není jedináček, každý máme bratry a sestry odlišné od nás, ani jednovaječná dvojčata nemají totožné osudy, a ti naši sourozenci se nám někdy stávají problémem pro svou jinakost, pro svou odlišnost. A klademe si otázku, zda v takovém světě je možno ještě najít opět domov, takový domov, o němž zpíváme: „Bratr bratra mile vítá, silný mdlejším nepomítá... co kdy na kom slávy vidí, přeje mu a nezávidí..." Bratr bratra mile vítá, tj. nepohoršuje se nad jeho jinakostí, nad jeho odlišností, nad jeho jiným životním stylem, názorem, náboženstvím. Jak bychom byli rádi, kdyby takový byl náš svět, svět smířených odlišností! Jak toho dosíci?

Řekli jsme už minule, že Kainova volba nebyla osudová. Že měl mož-

Dokončení na str. 2

Diptych II

Nejstarší české vyobrazení upálení Husova v Bibli martinické z první pol. 15. stol.

Kazatel v kapli Betlémské

Na počátku devadesátých let, ještě za života M. Matěje z Janova, vzešla z milíčovského okruhu v Praze myšlenka postavit svatyni, která by sloužila především českému kázání. Hlavním mecenášem nového založení se stal staroměstský český kupec Kříž, zvaný Kramář, potřebnou právní a politickou záštitu nad podnikem převzal královský dvořan Hanuš z Milheimu. Stavět se začalo na jaře 1391 a po třech letech byla stavba hotova. Protože nový kostel nedostal pro odpor místního faráře farní práva, byl nazván Betlémskou kaplí; nebyla to však nějaká malá kaple, nýbrž rozsáhlá stavba s prostornou síní, v níž se mohlo shromáždit více než 2000 posluchačů. Velký prostor byl v souladu s úmyslem zakladatelů, aby se českých kázání mohlo zúčastnit co nejvíce lidí. Betlémská kaple byla zároveň ustanovením Kříže Kramáře uvedena v jistou spojitost s univerzitou a českým univerzitním národem, protože prezentační právo svěřil pro budoucnost třem nejstarším českým mistrům z Karlovy koleje. Po Janu Protivovi z Nové Vsi, který záhy odešel (r. 1396), a po M. Štěpánovi z Kolína se stal v březnu 1402 kazatelem v kapli Betlémské M. Jan Hus.

Hus pocházel z jihočeského městečka Husince u Prachatic, kde se narodil asi v r. 1371. O jeho dětství i mládí není známo nic spolehlivého (různé „známé" příhody z Husova dětství a mládí jsou výtvory pozdních nespolehlivých legend); na počátku devadesátých let začal studovat na pražském obecném učení filosofii a r. 1396 dosáhl hodnosti mistra svobodných umění. Po dalších dvou letech začal sám na fakultě přednášet, r. 1400 byl vysvěcen na kněze a dal se zapsat na fakultu teologickou. Jestliže se o názorech mladého Husa před vstupem na univerzitu neví téměř nic, pak od dokončení filosofických studií je možné s větší či menší přesností sledovat jeho myšlenkový vývoj, počátky a průběh jeho zápasu s oficiální církví i konečné vyvrcholení jeho životního dramatu. Snad již ve studentských letech, určitě však po dosažení prvních akademických hodností, se seznámil se spisy anglického teologa Jana Viklefa, v nichž byla obsažena mnohem ostřejší kritika současné církve, než tomu bylo například v učení M. Matěje z Janova. M. Jan Hus mohl jako kazatel v kapli Betlémské působit na širší okruh věřících mezi pražskými lidovými i zámožnějšími vrstvami a do jisté míry i na dvorské okolí královo.

Neboť kazatelna - podle pěkného výroku F. M. Bartoše - byla tehdy velmocí. V době, kdy neexistovaly žádné informační prostředky masového charakteru, se lidé dozvídali z kazatelen jednak samotné prosté zprávy (církevní pokyny, příkazy a zákazy, novinky z blízkého i vzdálenějšího okolí, vyhlašování modliteb k určitým účelům, i rozkazy krá-

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 22

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?"
(1M 4,9)

Na Kainovi a Abelovi tady vidíme, že i obětovat Hospodinu, chodit do kostela a vést pobožný život se dá s rozdílným přístupem: lidská sebejistota a samospravedlnost dokáže i před Boha předstupovat s pocitem krásné spokojenosti se sebou, a proto i s nárokem: Jsem zvědav, Bože, jak se mi za mou obětavost odvděčíš! Postím se, nesmilním, přináším desátky z máty a kopru... Jen vzpomeňme na Ježíšovo podobenství o dvou mužích v chrámě. Takový není se svou obětí příjemný. Ani Bohu, ani lidem.

Přijat je ten, kdo přichází s pokorným srdcem. Ovocem pravé víry je pokora, která přináší svou oběť jako výraz vděčnosti za to, co jsme dostali a stále dostáváme a která přijímá život a zdraví a všecko požehnání s vědomím, že to vše přece není samozřejmostí, ani vlastní zásluhou, nýbrž darem Boží lásky. Přijat je ten, kdo se před Bohem ani před lidmi nevykazuje vlastní spravedlností ani přesilou, nesrovnává se s těmi, kdo jsou horší, ale bije se v prsa a pokorně prosí: „Bože, buď milostiv mně hříšnému."

Právě odtud snad můžeme nejspíše správně pochopit, proč vlastně přijal Pán Bůh oběť Abelovu, ale Kainovu ne. Není to z nějaké nevyzpytatelné Boží svévole, ale v přístupu obou bratrů. Vždyť i v následujících verších je psáno: „Změníš-li svoje nebetyčné smýšlení, Kaine, budeš příjemný." Ale také: „Nerozhodneš-li se správně, jestliže se nepustíš do boje proti své uraženosti a ješitné zlobě, hřích ve dveřích leží." Číhá na tebe hřích. Až dosud je ještě „pod tvou mocí žádost jeho". To je velice důležité slovo. Do určité chvíle je hřích a pokušení pod naší mocí, abychom je přemohli, abychom se jim vzepřeli. Kolikrát v životě a ve vztazích opravdu záleží na tom, zda ve svém srdci hned v začátku potlačíme to, co se tam chtělo zahnízdit. Zda zavčas ovládneme svou zlost, z níž se pak šíří jen dusno na všechny strany. Zda zaženeme svou namyšlenost, které není hned tak něco dost dobré.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Genesis 4,1–16

Dokončení ze str. 1

nost se rozhodnout, padesát na padesát. *Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro?* říká mu Hospodin. Zkusme spekulovat: Jak by to bylo, kdyby Kain zvolil tu lepší možnost, těch lepších padesát. Kdyby byl svého mladšího bratra nezabil. Musel by se s bratrem smířit; smířit se s tím, že Ábel je jiný, že je jenom druhorozený, že je jako pára nad hrncem, a přesto se mu v jeho podnikání daří, že to má u Pána Boha asi nějak lepší. Kain by se byl musel čehosi vzdát. Místo toho se Kain vzdal bratra, vyloučil jej ze svého života. Pravda, jen zdánlivě a brzy poznal svůj osudový omyl, omyl člověka, který chce být na světě sám. Ale jak z tohoto omylu vybřednout?

Lidstvo na své dlouhé cestě dějinami již objevilo nejeden způsob: nějak se s bližním srovnat, nějak slušně spolu vyjít. Nu i to je dost, nepohrdáme tím a jsme vděčni, kde se to daří, kde se v lidské společnosti prosadily zákony, které „zadržují ruku vraha", kde se prosadily způsoby, jak řešit odlišnosti nebo antagonismy mezi lidmi, národy, třídami, politickými stranami, církvemi, náboženstvími cestou zákona, cestou diskuse a soutěže. To je určitě dobré, ale není to stoprocentně účinné. Moudřejší cestu navrhuje Písmo a Pán Ježíš: Budeš milovat svého bližního jako sebe samého. To není, jak se někteří domnívají, rada k sebelásce. K tomu, abych miloval sám sebe, mi nikdo nemusí radit. Smysl toho Ježíšova návrhu je jiný: Mírou tvého vztahu k tvému bratru či sestře nechť se stane tvůj vztah k sobě samému. Všechnu péči, kterou věnuješ sám sobě, věnuj také bližnímu, všechnu shovívavost, kterou prokazuješ sám sobě, nech platit také pro svého bližního. Sám k sobě jsi velmi tolerantní a omluvíš si sám před sebou všechny své poklesky. Proč bys neměl být stejně tolerantní též ke svému jinakému bližnímu? Kdyby byl Kain toto pochopil, kdyby byl zvolil těch druhých padesát, kdyby byl přijal svého mladšího, ale úspěšnějšího bratra v jeho odlišnosti (Bratr bratra mile vítá, silný mdlejším nepomítá... ale ani mdlejší silnějším), nemuselo dojít k první bratrovraždě a Kain by se nemusel stát tulákem bez domova. Kdyby, kdyby, kdyby... Kdyby platilo toto kdyby, kdyby stejnou míru úcty, jakou mají ke svému názoru, ke své kultuře, ke svému náboženství, měli lidé i k názoru cizímu, k cizí kultuře, k cizímu náboženství, nemusely být některé války a už vůbec ne teroristické útoky.

Kdyby byl Kain toto pochopil... Získal by domov a zachoval i svou svobodu. Neboť, opakujme, ve chvíli svého rozhodování má Kain na prahu svých dveří - hřích: *Hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit*, říká Hospodin Kainovi. Hřích na prahu - a prahne, čeká, ano číhá jako šelma na kořist a ty si ani neuvědomuješ, člověče Kaine, že když mu podlehneš, stane se z tebe kořist, oběť, budeš v jeho spárech jako myška v kocourově tlapě. Kde zůstane tvá svoboda, tvá důstojnost? Tvou ruku s vražedným nožem povede někdo jiný, něco jiného, hřích povede tvé kroky na pole vraždy, do londýnského metra, do autobusu plného pasažérů... Na tomto příběhu vidíme zřetelně, proč někteří bohoslovci vykládají hřích jako odcizení. Odcizen sám sobě, odcizen své svobodě, odcizen svému určení zvedá člověk ruku proti bratrovi, sestře, bližnímu. Něco málo z toho prozrazují lidé souzení pro vraždu či zabití, když před soudem prohlašují: Já nevím, co se to se mnou dělo, já nevím, jak se to mohlo stát, bylo to silnější než já. V některých případech to byl alkohol. V jiných propaganda, ideologické namlouvání k fanatismu, masírování mysli, vymývání mozků. V každém případě: cosi, co vraždící člověk neměl pod kontrolou, co naopak mělo kontrolu nad ním. Ovládlo jej to, znesvobodnilo. Takový Kain, takový atentátník se sám stal obětí. Obětí svého činu. Platí za to ztrátou své svobody, ztrátou domova, tím, že bude napříště jen psancem a štvancem, že se bude jen toulat a skrývat ve světě plném nenávisti.

Ale jak jsem řekl: Kdyby se byl Kain rozhodl jinak, pro těch lepších padesát, musel by se také něčeho vzdát, něco obětovat. Vzdát se svého spravedlivého hněvu, své spravedlivé představy o bratru i o sobě, svého spravedlivého nároku na větší díl Boží přízně (byl přece prvorozený!), musel by se vzdát své sebespravedlivé vlastní identity ve prospěch bratra i nevypočitatelnéhoHospodina. O tom mluví naše dnešní první čtení: *Podle toho jsme poznali, co je to láska, že on za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry.* Na opačném konci Kainova činu je - láska a ta znamená: oběť. Kain položil život svého bratra za sebe. Zde je to v opačném gardu: položit život za bratra.

Zákony a mechanismy, jimiž lidská společnost brání vraždám, jsou dobrá věc. Tolerance k odlišnosti druhého je dobrá věc. Avšak o etáž, o mnoho etáží hlouběji k tajemství života pronikl ten, komu bylo dáno vzácné poznání, že pohotovost k oběti, hotovost bratra zastoupit i za cenu vlastní újmy je cestou z říše smrti do říše života. Vzdát se něčeho ve prospěch bližního, vzít zástupně jeho břímě na sebe: to je hluboké tajemství života. Svět je stále nechápe, není divu. (*Nedivte se, bratří, když vás svět nenávidí...*, říká Jan.) Ale nejeden z nás má s tím již i svou zkušenost; co to znamenalo, když za něj někdo nastavil svou kůži, vzal na sebe jeho břímě, jeho potupu. Můj kolega a bratr Jan Heller káže: „Bez oběti, rozumějme bez vnitřní obětavosti, bez hotovosti sám sebe se vzdávat a vydávat do služby matka nevychová dítě, přátelství zhasne, manželství se rozpadne a společnost se začne rozkládat." Světová společnost se již začala rozkládat. O rozkladu manželství a rodin raději pomlčme.

Cesta oběti je cesta, kterou nemůžeme nikomu vnutit. Ale je to cesta reálná, ba praktická. Jan v dnešním čtení říká: *Má-li kdo dostatek a vidí, že jeho bratr má nouzi a bez soucitu se od něj odvrátí - jak v něm může zůstávat Boží láska?* Já dávám za pravdu těm, kteří tvrdí, že by na světě bylo možná méně terorismu, kdybychom se my, kdo žijeme v této bohaté polovině světa, dokázali spravedlivěji a soucitněji dělit o bohatství Božích darů s našimi bratry a sestrami, kteří mají nouzi.

Cestu oběti nemůžeme nikomu vnutit. Ale věřme, že je otevřená. Ten jediný, o němž vyznáváme, že za nás na kříži zemřel, ji i pro nás, potomky Kainovy, doširoka otevřel. Když byl druhého dne po sobotě vzkříšen z mrtvých.

Pavel Filipi

(z knihy „Kolik zbývá z noci". Sbírka kázání, Kalich 2006)

Kazatel v kapli Betlémské

Dokončení ze str. 1

lovské atd.), jednak mohl kazatel při vlastním kázání, které mělo jeho posluchače nabádat a vychovávat k pravému křesťanskému životu, dát výraz svému smýšlení (ať už jasně, či „nenápadně") a vhodným zaměřením řeči působit určitým směrem na své posluchače. To byla věc neocenitelná, a proto církevní představitelé možnost kázání omezovali. Kázání byla povolována jen ve farních kostelích a nejméně ze všeho vítána ve svatyních typu pražské Betlémské kaple, která byla výslovně určena ke kázáním v národním jazyku. Na počátku 15. století byla přeložena do češtiny Bible, což bylo jistě silným podnětem k aktivizaci kdysi milíčovského okruhu a při srovnávání biblických poměrů (= církve prvotní) s tehdejším stavem zároveň i příležitostí k rozšíření kritiky současné církve.

Hus měl jako kazatel v Betlémské kapli velmi výhodnou pozici. Když se ujímal svého úřadu, měl už za sebou řadu univerzitních funkcí a určité životní zkušenosti. Jako mistr university byl víc než pouhý kněz, mohl také svým posluchačům více říci (protože více věděl) a mohl na ně působit podle svých názorů. Ty byly při jeho vstupu do Betléma filosoficky a teologicky ovlivněny Viklefem, veřejná kázání mladého kazatele budou tedy určitě zaměřena na kritiku soudobé církve. Pro Husovy „politické" názory jsou charakteristické jeho výroky z r. 1401, kdy v létě vojska míšeňských markrabích a jejich panských spojenců ležela před pražskými městy: „Čechové jsou bídnější nežli psi a hadi, protože pes hájí lůžka, na němž leží, a kdyby jiný pes ho chtěl odehnati, bojoval by s ním a had taktéž; nás však Němci utiskují a zabírají úřady v Čechách, a my mlčíme. Čechové v Českém království podle zákonů, ano, podle zákona Božího a podle přirozeného pudu, mají býti první v úřadech jako Francouzi v království francouzském a Němci v zemích svých, aby Čech dovedl říditi poddané své a Němec německé. Lecjaký prospěch z toho, že Čech neznající řeči německé je v Němcích farářem nebo biskupem? Vím, tolik bude platen jako stádu pes němý, nemohoucí štěkati. A tak nám Čechům jest platen Němec."

Prvá léta působení M. Jana v Betlémě uplynula klidně, ačkoliv již tenkrát se zanícením horlil proti církevním zlořádům. Klidu mu bylo popřáno pravděpodobně proto, poněvadž téměř současně s jeho nástupem v Betlémě došlo i k zásadní změně ve vedení české církve. Koncem listopadu byl kurií potvrzen nově zvolený Zbyněk Zajíc z Házmburku, rozhodný straník Václava IV. Zbyněk byl velmi mlád, spíše voják nežli kněz, a v době královy bezmocnosti se nemohl ujmout výkonu svého úřadu. Své funkce mohl vykonávat teprve někdy na podzim 1403, těsně před královým únikem z vídeňského zajetí. Jeho hlavním odpůrcem byl litomyšlský biskup Jan zvaný Železný, pozdější nesmiřitelný odpůrce a bijec husitů. Zbyněk byl po uplynulém čtvrtstoletí zase první představitel české církve, přátelsky nakloněný králi Václavovi, a tato okolnost zasáhla příznivě i do Husova života v prvních letech v Betlémě. Mladý arcibiskup nenáležel, možno-li to tak vyjádřit, k profesionálním prelátům a to bylo pro Husa příznivé. Zbyněk volíval za kazatele na synodách kněžstva české univerzitní mistry a mezi nimi byl několikrát i Hus, který zde horlil proti nešvarům a neřestem duchovenstva - a stejným tématům se věnoval i v Betlémě. A Husova kázání byla hojně navštěvována a měla i veliký ohlas (kaple mohla pojmout asi dvacetinu obyvatel tehdejších měst pražských); nebyl to úzce omezený okruh „stálých posluchačů", daný rozsahem určité farnosti, Husova kázání slyšela přímo či nepřímo „celá Praha". Proto také byl jejich účinek tak velký. O Husovi je možné bez fráze říci, že byl ve spojení s lidem. Sám zase nesporně čerpal posilu pro utvrzení ve svých názorech ze souhlasu četných posluchačů, kteří přilnuli ke svému kazateli proto, že veřejně kritizoval nešvary a zlořády, které byly všeobecně známy, ale jejichž kritika - a zvláště veřejná - byla zakázána. A tu najednou se objevil někdo, kdo neváhal před prostými věřícími tyto věci ostře odsoudit z kazatelny. Svým působením v Betlémě spojil Hus ve své osobě starší tradice milíčovského hnutí nové zbožnosti s univerzitní opozicí, zároveň však přenesl kritiku přímo mezi laické vrstvy, a tím dal nové podněty lidovému odporu proti církvi (a koneckonců proti dané struktuře společnosti). Byla jen otázka, kdy oficiální církev proti němu vystoupí.

Je stará zkušenost, že mocní, jsou-li kritizováni přímo, použijí všech prostředků, aby útočníka umlčeli. Přesně tak postupovali vysocí církevní představitelé i proti Husovi. Byli by snad ještě strpěli jeho kázání proti hříchům duchovenstva na kněžských synodách, „mezi sebou", ale když Hus přenesl kritiku před tvář „celé Prahy" do Betléma, nemohli pasivně přihlížet. Kazatel býval totiž velmi adresný. Když v červenci 1407 zemřel proslulý mnohoobročník Petr z Všerub, řekl o něm Hus v kázání: „Hle, mistr Petr Všerub také zemřel, proto proste Boha za duši jeho, protože mám jak naději, že milostí Boží jest spasen, tak se též bojím, aby nebyl zatracen: obojí jest na Božím soudu. Já však - nepředbíhaje soud Boží - nevzal bych celý svět za to, abych chtěl zemříti v tolika a tak velikých obročích... Kdokoli vyžaduje za svátosti peníze a nehodlá ustati od vydírání, a zvláště když vydírá nehodně a nehodně nutí chudé, aby dávali, každý takový a všichni, kdo takoví jsou, jsou falešní proroci, svatokupci, a tedy kacíři !" Je třeba chápat, co taková slova znamenala, zvláště když byla pronesena na kázání po Petrově pohřbu. Vysoký církevní prelát tu byl kvalifikován jako kacíř a byla dokonce vyslovena pochybnost, zda bude spasen. Rokem 1407 tedy dosavadní Husova shoda s arcibiskupem skončila, mimo jiné jistě také proto, že vysoká hierarchie dovedla Zbyňka za léta od jeho nastoupení poznenáhlu získat pro sebe a pro své názory. Hus vystoupil ještě na říjnové synodě, jeho kázání bylo velmi ostré a mířilo proti hříchům duchovenstva, ale bylo také v tomto shromáždění poslední. Zároveň totiž začaly docházet na Husa první žaloby a rok 1408 byl již ve znamení příkrého postupu prelátů i arcibiskupa Zbyňka proti viklefovcům. S nimi kráčela v jedné řadě i nečeská většina na univerzitě.

(Úryvek z knihy
Zdeněk Fiala: Předhusitské Čechy
1310-1410,
nakl. Svoboda, 1968)

Dopisy z Kostnice

PANU JANOVI Z CHLUMU

V Kostnici, v žaláři u Dominikánů, 25. prosince 1414 až 3. ledna 1415

Naděje Husova a jeho přátel byla záhy zklamána. Dne 28. listopadu byl Hus vlákán do domu kardinálů a tam byl lstí, přes horlivý odpor Jana z Chlumu, svobody zbaven. Papež tu podlehl nátlaku kardinálů, podnícen vylhanou zprávou, že Hus chtěl tajně z Kostnice uprchnout. Týden byl Hus držen ve vazbě v domě kantora kostnické katedrály a 6. prosince byl převezen do vězení v klášteře dominikánském při jezeru Bodamském. Michal a Páleč zatím sepsali obžalobu a tříčlenná komise (Jan, patriarcha Konstantinopolský, Jan, biskup Lubušský, Bernard, biskup v Castellamare) se chopila Husova případu. Hus ve vězení, nezdravém a páchnoucím, těžce strádal. Záhy těžce onemocněl zácpou. Přesto byl ve vězení vyslýchán a duševně týrán. Mezi svědky, kteří svědčili proti němu, se začaly objevovat osoby, u nichž lze sotva předpokládat nestrannost. Svou mstu zde vykonali Jan z Münsterberka a Petr Storch, profesoři v Lipsku, kteří v roce 1409 (dekret kutnohorský) byli nuceni opustit Prahu. - O Vánocích přijel do Kostnice Zikmund. Zpráva, že byl Hus zatčen, ho rozlítila, ale prudký odpor kardinálů ho zatlačil do úzkých. Když se Hus dověděl, že Zikmund je v Kostnici, začal znovu doufat. A pomohla ještě jedna věc - úplatek. Přátelům se podařilo podplatit stráž u jeho vězení a téměř po dvou měsících obnovit styk s vězněm. Před 3. lednem 1415 poslal Hus tajně lístek Janovi z Chlumu, v němž podal zprávu o svém stavu a požádal o Bibli a psací potřeby.

Milostivý pane!

Opatřte mi Bibli a pošlete mi ji po tomto dobrém muži. A má-li Petr, váš písař, inkoust, ať mi ho dá, a několik per a malý kalamář. O svém sluhovi Polákovi ničeho nevím ani o mistru Kardinálovi. Jen tolik slyším, že vaše urozenost je zde a že je u pana krále. Proto vás zapřísahám, proste královské veličenstvo i pro mne i Všemohoucího Boha, který jej tak velkolepě obdařil svými dary, a také proto, aby se ukázala spravedlnost a pravda k slávě Boží a na prospěch církve, aby mne vyprostil z vězení, abych se mohl připraviti a přijíti k veřejnému slyšení. Vězte, že jsem byl velmi nemocen a dostal jsem klystýr, ale již jsem se pozdravil.

Prosím, pozdravte české pány, kteří jsou u dvora pana krále. Psáno vlastní rukou, kterou zná váš písař Petr. Dáno v žaláři. Pamatujte na husu, přátelé moji!

* * *

PŘÁTELŮM V KOSTNICI

V Kostnici, v žaláři u Dominikánů, 3. ledna 1415

Podrobněji celou svou situaci líčí Hus v listě přátelům v Kostnici z 3. ledna. Dvě věci vynikají jasně z tohoto listu: jednak že nejúhlavnějším nepřítelem je Páleč - krajan a bývalý přítel, jednak že odpůrci používají úskoků a lstí - proto Hus radí k nejvyšší opatrnosti a obezřetnosti.

Skoro celou včerejší noc jsem psal odpovědi na články, které sestavil Páleč. Usiluje přímo, abych byl odsouzen. Bůh mu odpusť a mne posilni! *Dokončení na str. 3*

Rozhovor s Milošem Rejchrtem

JK: *Koncem května proběhlo každoroční zasedání synodu českobratrské církve. Hlavním tématem synodu bylo "Budování sborů". Mohl bys krátce shrnout, co na toto téma na synodu za-znělo?*

Miloš Rejchrt

MR: Toto téma se probíralo na předchozím, tj. třetím zasedání 31.synodu. Na čtvrtém zasedání byly jen připomenuty ohlasy ze sborů. Plyne z nich, že pro většinu naší církve je přijatelným modelem sbor jako „příbytek", tedy místo před něčím nás chránící, kde se také setkáváme s druhými a občerstvujeme se pro život všedních dnů. Do pozadí ustoupilo pojetí sboru jako místa zvěstování Božích soudů a Kristovy milosti.

JK: *V agendě synodu byla i otázka účasti dětí na večeři Páně. Učinil v této věci synod nějaké rozhodnutí?*

MR: Ano, domnívám se však, že ne moc dobré. Pravomoc rozhodnout, zda a jak se ve sboru bude vysluhovat večeře Páně dětem, svěřil staršovstvům. Mně se zdá, že tato otázka už je na pomezí praxe a věrouky a přenechávat ji staršovstvům je poněkud alibistické. Jsme církev presbyterně synodní, tedy se měl formou doporučení či nedoporučení té či oné praxe jasně vyslovit synod. Povědomí o jednotě ČCE, i bez toho velmi chabé, bude nejednotnou praxí ve věci tak zásadní ještě oslabeno.

JK: *Diskutovalo se i o dalších věcech spojených s vedením bohoslužeb?*

MR: Nezaznamenal jsem. Jak to tak bývá, synod musí řešit hlavně otázky ekonomicko-organizační (rozpočet, personální fond, Diakonie, atd.), na liturgii není čas a hlavně se objevuje tendence podobu bohoslužeb nechat na vkusu a dobré vůli sborů.

JK: *Vraceli se synodálové k poměrně vstřícnému dokumentu o homosexuální orientaci z minulého roku?*

MR: Kupodivu se toto téma ani v diskusi ke zprávě synodní rady neobjevilo. Asi podléháme působení médií víc, než si připouštíme. Když se o něčem hodně mluví, i my se vyjadřujeme. Když média ztratí zájem, i my se začneme zajímat o jiné věci.

JK: *Synod přijal výzvu k dodržování lidských práv na Kubě, a dokonce zaslal dopis Fidelu Castrovi. Myslíš, že to ovlivní situaci a pomůže kubánskému lidu?*

MR: Zcela jistě každý skutek lásky a čin víry mění situaci. Navíc je tu vzpomínka na doby, kdy nám vládli komunisté. Každý projev servility vůči našim papalášům ze strany církví svobodného světa nás skličoval, každý projev solidarity s utiskovanými nás povzbuzoval. Náš dopis určitě povzbudil statečné křesťany, kteří připravují nenásilný přechod diktátorského režimu v demokratický.

JK: *Jak bys v krátkosti vyjasnil rozhodovací pravomoci synodu, synodní rady a staršovstva místního sboru?*

MR: Synod je orgán zákonodárný, rozhoduje o znění církevního zřízení (ústava) a církevních řádů (zákony). Synodní rada je orgán správní, realizuje usnesení synodu a spravuje církev mezi synody. Staršovstva jsou orgány správní, spravují místní sbory dle platných řádů a podle pokynů nadřízených orgánů (seniorátní výbor, synodní rada).

JK: *Českobratrská církev je otevřená různým názorovým proudům. Různost mezi sbory se třeba na rozdíl od katolíků projevuje i v bohoslužbě. Vnímáš proměnlivost bohoslužeb jako pozitivum?*

MR: Je to nutnost. Bohoslužby za prvního Kalvínova pobytu v Ženevě např. byly úplně beze zpěvu. Po dvouletém pobytu ve Štrasburku Kalvín zavedl zpěv žalmů. Zkrátka i podoba té nejreformovanější bohoslužby se měnila. Ovšem těmto změnám sluší pomalost a opatrnost, nesmí být zbrklé a musí být dostatečně prohovořené.

JK: *Odlišné pořady bohoslužeb máme již téměř 30 let v nabídce Evangelického zpěvníku (str. 832-5). Nemyslím si tedy, že to jsou jen zbrklé úchylky. Není škoda, že se častěji nepoužívají?*

MR: Ta nabídka sehrála roli jakéhosi testu. Jen velmi málo sborů, pokud vím, pocítilo touhu přiklonit se k alternativní podobě nedělní bohoslužby. Je to škoda. Zároveň ale by bylo špatným řešením zavádět novou podobu bohoslužeb bez ohledu na vnímání těch, kdo bohoslužby navštěvují. Sám jsem dodnes nesmířen s tím, že v Evangelickém zpěvníku byly drobně upraveny texty některých písní, které znám víceméně nazpaměť z mládí, a teď najednou se zpívají jinak. Pozor, otázka liturgie není jen otázkou teologické správnosti, ale také otázka kontinuity našeho života. Chci, aby mne určité písně, určité liturgické stereotypy doprovázely od dětství až do smrti. Rozumím nelibosti těch, kdo v něčem vyrostli, a teď se po nich chce, aby se přizpůsobili něčemu jinému. Ještě více si ale rozumím s těmi, kdo jsou ochotni nové – pardon, většinou velmi staré, starší než rozdělení křesťanstva na katolíky a reformované - liturgické prvky vyzkoušet a některé natrvalo převzít. Opakuji ale, že změnám musí ve sboru předcházet rozhovor všech se všemi.

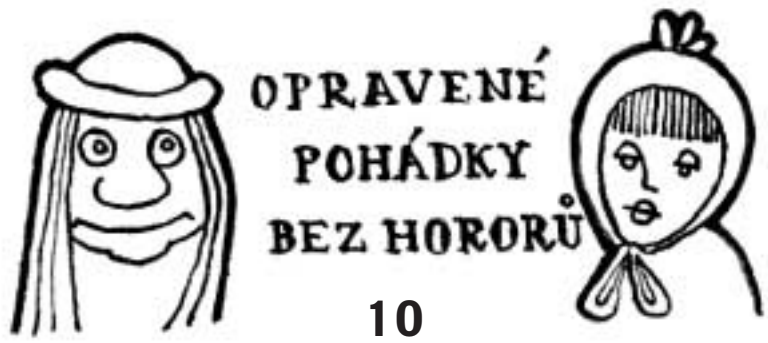
JK: *Naše církev má presbyterně synodní zřízení. Mnohé z toho, co synody přijmou jsou pouze doporučení a následně rozhoduje staršovstvo (např. otázka liturgického oděvu je dle rozhodnutí synodu dnes v kompetenci starších). Myslíš, že je to správné? Nemělo by být vedení církve méně benevolentní?*

MR: Barva liturgického roucha v kompetenci starších mi nevadí, nejde o otázku věroučnou a pro kazatele by neměl být problém se většinovému názoru staršovstva přizpůsobit. V našich řádech závaznou podobu a barevnost bohoslužebného roucha kupodivu nemáme. Církevní zřízení a řády vykládá mezi synody synodní rada, a ta se usnesla, že standardním bohoslužebným oděvem zůstává černý talár, čímž jasné doporučení vydala. Mně osobně černý talár vyhovuje, je to původně učitelský pracovní plášť. Svou jednoduchostí napovídá, že není důležité, jak vypadám, ale co zvěstuji. Ale v těchto věcech bych zůstával u doporučení a benevolence.

JK: *Bílá barva taláru (alby), která je z rozhodnutí synodu povolená jako přípustná odlišnost liturgického oděvu, je ale též velice jednoduchá. Nemyslíš si, že by lépe vyjadřovala novost křesťanského života? Vždyt novokřestenci se již ve staré církvi odívali do bílého roucha. Vím o sboru, kde farář nosí z rozhodnutí staršovstva bílou albu právě na velké křesťanské svátky.*

MR: Jednou u evangelíků ve Švýcarsku, jednou u jezuitů ve Francii jsem byl jakožto kazatel oblečen do alby. Necítil jsem se v ní dobře. Ta bílá neposkvrněnost jako by mne oddělovala od ostatních, všelijak pestrých lidí. Bílým rouchem jsem se cítil oblečen do novosti křesťanského života nepatřičně, jaksi zástupně za ně, nad ně. Já vím, že to je takříkajíc můj problém, můj pocit, ale pocity tady hrají! Významy liturgických prvků, například barev, nejsou nikdy jednoznačné. Pocitově je vnímáme různě a na tom, jaké poselství do nich zakódujeme, se nejdříve musíme dohodnout. Tedy dohadujme se a měňme barvu talárů až poté, co jsme se pokud možno všichni dohodli. Rozlišovat barvou kazatelova roucha velké a malé svátky se mi nelíbí. Přece největším svátkem zůstává neděle, každá, i ta v mezidobí!

Připravil: Jan Kirschner

O perníkové chaloupce

Jeníček a Mařenka měli roztržitého tatínka. Jednou zapomněl v lese sekeru, podruhé omylem spálil ulomenou nohu od židle, potřetí vyhuboval ženu, že mu někam založila brýle, ačkoli je měl na nose. Žena byla laskavá a trpělivá a asi také dost odvážná, když si vzala takového chudého popleteného vdovce se dvěma malými dětmi. Dětem ani nenapadlo, že je to vlastně macecha. Žilo se jim s ní docela dobře. Pak však otec ztratil práci a přišla nouze. Rodiče si sami utrhovali od úst, aby děti měly co jíst, ale všechno má svůj konec. Jednoho dne vysypala matka z pytlíku zbytek mouky a prohlásila: "Víc už tady není. Jestli nemáme umřít hladem, musíš, tatínku,odvést děti do lesa, aby si tam natrhaly a nasbíraly něco k snědku." Otec tedy zavedl děti na vzdálenou paseku, kde se to jen červenalo jahodami, a sám poodešel porazit pár soušek, aby bylo doma alespoň čím topit. Po práci si na chvíli zdřímnul na mechu a když se probudil, na děti zapomněl a vydal se domů bez nich.

Mezitím se děti najedly jahod a nasbíraly do džbánku i pro macechu, ale když se začalo smrákat, vylekaly se: "S tatínkem se asi něco stalo, musíme jít domů sami." Jenže potmě nedovedly najít cestu. Kdyby si bývaly označily cestu třebas bílými kamínky! Ale kohopak by napadlo, že to takhle dopadne!

Jeníček a Mařenka klopýtali ve tmě sem a tam, až nakonec prohlásila Mařenka: "To nemá cenu! Vylez, Jeníčku, na strom a rozhlédni se, jestli někde nesvítí okno od chaloupky!" Jeníček vylezl tedy na strom a vida! V dálce se skutečně kmitalo světélko. Děti se chytily za ruce a vydaly se tím směrem. Když dorazily k cíli, začalo už svítat a Jeníček s Mařenkou uviděli před sebou roztomilou chaloupku. Stěny měla pomalované pestrou polevou a voněla jako perník. Však byla skutečně z perníku! Děti se rozhlédly a když nikoho neviděly, vylezl Jeníček na střechu a začal lámat perníkové šindele pro sebe o pro sestřičku. Však měli už pořádný hlad.

Tu se však otevřely dveře, vyšla shrbená babka a zavolala: "Kdo nám to loupe ze střechy perníček?" Když však uviděla vystrašené děti, vlídně je oslovila: "To jsou mi hosté! Snad jste nezabloudili? Teď už ale rychle ze střechy dolů a pojďte dovnitř!" Uvnitř uviděli Jeníček a Mařenka u stolu bělovlasého dědka, který si lámal obyčejný chleba do hrnku s kafem."Dnes jsme vstali brzy, poněvadž budeme péct čerstvý chleba," vysvětlovala babka."Jen se podívejte, jak nám bochníky na ošatkách už krásně vykynuly! A já vám teď taky dám každému pořádný krajíc s máslem. To je po ránu určitě lepší než perník." Děti se ani příliš neostýchaly a pustily se do chleba jako hladoví vlci. "Až budete hotoví," pokračovala babka, "pomůžete mi sázet chleba do pece. Já vám ukážu, jak se to dělá. A až bude chleba upečený, tak vás tady děda zavede domů. Beztak jsou rodiče už bez sebe strachem!"

Jeníček a Mařenka byli celí nadšení, když jim babka dovolila vyzkoušet si, jak se zachází s lopatou. Zůstali by v perníkové chaloupce třebas týden. Ale babka měla pravdu. Návrat domů byl přednější. A tak dědek popadl pod paží dva největší pecny, děti menší bochníky a vydali se domů. Roztržitý tatínek si už málem rval vlasy, ale teď jen znovu o znovu děkoval Bohu i dědkovi, že to tak dobře dopadlo. I macecha měla slzy na krajíčku. Z těch bochníků měli radost, ale když děti později vyprávěly, že dědek s babkou obývají perníkovou chaloupku, rodiče jim příliš nevěřili.

Co se vlastně stalo s perníkovou chaloupkou? Asi ji rozmáčely podzimní deště. Nikdy nikdo ji už nenašel.

Babka s dědkem mimo perník
ještě jednu přednost měli:
hledět mlčky na hladové -
to rozhodně neuměli.

Spokojený, sytý sobec
nikdy zřejmě nedovede
vcítiti se do svých bližních,
co jsou na tom právě bledě.

Daniel Henych

Pokračování příště

Dopisy z Kostnice

Článek o odnětí statků je prý rovněž bludařský. Upozorněte pana krále, že bude-li onen článek odsouzen jako bludný, pak že i on sám i otec jeho císař a král český budou odsouzeni jako bludaři proto, že odňali biskupům pozemské statky. Neposílejte po nikom list, leč komu důvěřujete jako sobě, že jej mlčky doručí.

Dále řekněte mistru Jesenicovi, aby v žádném případě sem nechodil, ani mistr Jeroným, aniž kdo z našich. Divím se, že pan král na mne zapomněl a že mi ani slůvka nevzkázal. A snad, dříve než s ním slovo promluvím, budu odsouzen. Sám pak uvidí, bude-li mu to ke cti.

Urozený a milostivý pane Jene, náš laskavý dobrodinče a ráznýochránce, neznepokojujte se kvůli mně, ani pro škody, které trpíte, Všemohoucí Bůh vám více nadělí. Prosím, pozdravujte české pány. O nikom z nich ničeho nevím, jen si myslím, že je tu pan Václav z Dubé a pan Jindřich Lacembok, jenž řekl: »Dobrý muži, nehlúbaj!«

Oznamte mi, máte-li něco, na čem chcete trvati. Jene Bradáčku, pros za mne Boha, nejmilejší, a zasaď se o to, aby si král vyžádal mých odpovědí, které jsou podepsány mou rukou, a to jak na články připisované Viklefovi, tak na ty, které se přičítají mně.

Dejte opsati ony odpovědi, leč neukazujte jich nikomu mimo vás a dejte je opsati tak, aby byly jednotlivé články dobře ód sebe odděleny. Nevím, zda bude přednesena moje prosba, kterou jsem dal patriarchovi, myslím, že nikoli. Zlíbí-li se Bohu, zruší král jedním nebo dvěma ustanoveními usnesení doktorů pražských o odnětí statků, o donaci Konstantinově a o almužnách, kterých jsem nechtěl popírati, bude-li mít nějaký podnět k tomu. Bylo by jen třeba, aby mu ho dal někdo z nás.

Kdybych byl na svobodě, řekl bych: Hleďte, králi, aby vaše věc, na níž vám záleží, nebyla tajně přenesena, takže byste jí již více nespatřil. Prosím, ať je mistr Jan Kardinál opatrný, neboť všichni, koho považoval za přátele, byli pokušitelé. A slyšel jsem od svých vyšetřujících, kterak povídali: »Jakýsi Jan Kardinál tupí papeže a kardinály, říka, že to jsou samí svatokrádežníci.« Ať se Jan Kardinál drží dvora králova, jak jen může, aby ho nezatkli! Nikdo mi víc neškodí než Páleč, nechť mu Všemohoucí Bůh odpustí. On, Páleč, je všech vůdce a »sléd-ník«. Naléhal, aby byli všichni stoupenci předvoláni a odpřisáhli, neboť řekl v žaláři, že všichni, kdo chodí na má kázání, věří, že po posvěcení zůstává chléb hmotný.

Divím se, že mne žádný Čech nenavštívil v žaláři, ale snad to dělají k mému lepšímu. Tento list budiž ihned roztrhán.

Dejte mi jinou košili po tomto poslu. Pane Jene, zasaďte se spolu s Čechy, aby bylo zrušeno předvolání těch, kdož byli předvoláni, a aby se král slitoval nad svým dědictvím a nedopustil, aby bylo zbytečně sníženo jedním svárlivcem. Rovněž, abych aspoň jednou směl mluviti s králem, než budu odsouzen, jelikož jsem sem přišel podle jeho vůle a na jeho slib, že se zdráv vrátím do Čech.

* * *

PANU JANOVI Z CHLUMU

V Kostnici, v žaláři u Dominikánů, 24. března 1415

Dne 24. března Hus pojednou viděl, že je opuštěn od všech strážců a že mu hrozí smrt hladem. A rozčilení se stupňovalo, když mu biskup kostnický oznámil zvláštním listem, že nechce s jeho věcí nic mít. V té chvíli měl Husův osud v rukou jedině Zikmund. V něj Hus také jedině doufal.

Již všichni moji strážcové odcházejí, nebudu mít co jíst a nevím, co se se mnou stane v žaláři. Prosím, obraťte se s jinými pány na krále, aby to se mnou nějak skoncoval, aby k vůli mně nezhřešil nebo nebyl zahanben. Prosím vás také, přijďte ke mně s českými pány, neboť musím s vámi nutně mluvit.

Urozený pane Jene s panem Václavem a ostatními, obraťte se rychle na pana krále, neboť je nebezpečenství v průtahu, a proto je nutno, aby se tak stalo co nejdříve. To ostatní, co na vás žádám, hleďte pochopiti rychle a dobře. Bojím se, aby mne představený dvora papežského v noci s sebou neodvezl, neboť dnes zůstane v klášteře. Biskup kostnický poslal mně psaní, kde naznačuje, že nechce s mou záležitostí nic míti. Totéž učinili také kardinálové.

Milujete-li ubohou hus, postarejte se, aby mi král dal strážce od svého dvora, nebo aby mne vysvobodil ze žaláře tohoto večera. Dáno v žaláři, pozdě v neděli řečené »Pane, nezůstávej daleko ode mne.«

(Listy dvou Janů, ELK 1949)

Stůj pevně a jednej – (Stand firm and take action)

75 let prof. dr. Milana Opočenského

Pod tímto citátem ze Starého zákona (Da 11,31) byl před deseti lety vydán sborník k 65. narozeninám bratra prof. dr. Milana Opočenského, který tehdy již několik let řídil práci Světové aliance reformovaných církví jako její generální sekretář. Jeden ze spolupracovníků, Párnic Réamonn, napsal v úvodu ke sborníku: „Název si zvolil Milan sám. Říkal mi, že tento text z proroka Daniele patřil vždy k jeho nejoblíbenějším… Biblický text však hovoří nikoliv o jednotlivci, ale o Božím lidu, kte-rý zůstává věrný svému Bohu.

Pro Milana křesťanství nikdy nebylo individualistickou vírou. My všichni jako Boží lid jsme vyzváni, abychom pevně stáli a jednali. Pro službu generálního sekretáře Světové aliance bylo třeba víc, než jen úřednické a organizační schopnosti. Milan do ní vnesl vizi, energii i víru. Od své volby v r. 1989 pracoval v souhlasu a někdy i v nesouhlasu s Aliancí. Vedl ji, popohánět a inspiroval. Stanovil si nesmírně náročný pracovní a cestovní program, který by zmohl muže o polovinu mladšího. Jeho spolupracovníci vstávali ráno s očekáváním, jaké nové myšlenky promyslel během bezesné noci. Byla to doba úrodných let a výsledek je zřetelný v rostoucím počtu členů Aliance i v růstu její autority. Milan je však nade vše mužem víry. Ti, kteří jej kritizovali, že byl příliš politický, nepostihli podstatný rys jeho osobnosti. Žádný z nás, kteří jsme se v našem úřadě účastnili jeho ranních meditací ve středu ráno, nemohl přehlédnout jeho vášnivý vztah k Evangeliu, jeho hlubokou lásku k Písmu a českou evangelickou spiritualitu, která někdy může připadat naivně, protože dosáhla zvláštního stupně, který P. Ricoeur nazývá druhá naivita."

Záměrně jsem začal u vrcholné služby bratra profesora světové ekumeně. Dozrával k ní však těžce a postupně.

Milan Opočenský se narodil 5. července 1931 v Hradci Králové ve farářské rodině s dlouhou tradicí evangelických farářů. Mládí prožil ve venkovském sboru v Kláštěře nad Dědi-nou. Jeho maminka, pozoruhodná žena, patřila mezi první ženy absolventky Husovy theologické fakulty. Po maturitě na gymnasiu v Hradci Králové studoval v letech 1950-54 na Komenského bohoslovecké evangelické fakultě v Praze. Jako mnohé z poválečných studentů i jej ovlivnili profesoři J.L. Hromádka a J.B. Souček. Ordinován byl v r. 1955. V letech 54-67 působil jako asistent prof. Hromádky. Zde v r. 1965 získal doktorát theologie za práci o Petru Chelčickém. Účastnil se práce v Křesťanské mírové konferenci, která měla v té době za úkol stavět mosty mezi rozděleným světem. Na Valném shromáždění Světové rady církví byl zvolen do komise pro mládež.

Spolu s manželkou Janou a dětmi se v r. 1967 přestěhoval do Ženevy, kde pracoval jako evropský sekretář Světové studentské křesťanské federace (WSCF). Toto období bylo podle mého soudu určujícím pro jeho další vývoj. V r. 1973, po úmrtí prof. F. M. Dobiáše, v těžkých dobách tzv. normalizace, byl z Ženevy povolán do Prahy, aby se stal profesorem katedry Sociální theologie na KEBF v Praze. Do theologického myšlení vnášel problémy „Třetího světa", světa chudých, utlačovaných a ponižovaných a nepochybně také pod vlivem manželky Jany i feministickou problematiku. V r. 1989 byl zvolen generálním sekretářem Světové aliance reformovaných církví, která zastupuje na 70 mil. křesťanů ve více než 200 církvích s reformovanou tradicí. Pro svůj nový nesnadný úkol byl celoživotním vývojem dobře připraven.

Před očima měl široký svět se všemi jeho problémy. Nezapomínal však na vlastní církev a zemi. Pravidelně se do ní vracel. Kázal ve sborech a připomínal spoluodpovědnost za svět, do něhož nás nebeský Otec postavil.

Když píši o životě prof. Milana Opočenského, nemohu zapomenout na několik událostí, které mi zvlášť utkvěly v paměti. V r. 1979 mi nebyl udělen souhlas k volbě za faráře v 2. sboru v Brně. Přemýšlel jsem, zda to není signál, abych neopouštěl svou práci v Hošťálkové. Pak nečekaně přišel dopis psaný úhledným písmem prof. Opočenského. Informoval mne, že mne navrhl libeňskému staršovstvu za kandidáta do uprázdněného sboru v Libni. Na tom by nebylo nic divného, kdyby mne neujistil, že to učinil, jak je přesvědčen, pod vlivem Ducha svatého. Tento navenek suchý profesor projevil nečekanou duchovní dimenzi.

Ta druhá vzpomínka je spojena s bohoslužbami u Salvátora (Klimenta?), při nichž byl synodním seniorem vyslán do služby generálního sekretáře. Nechtěl se této služby ujmout bez pověření mateřské církve.

A když se rozbouřily vlny ekumenických vztahů v důsledku připravované kanonizace Jana Sarkandra, podpořil svou autoritou úsilí evangelických církví o změnu tohoto záměru.

Jsem rád, že mohu napsat těchto několik řádek. Dnes žijí manželé Opočenští mezi námi v Praze. Bratr profesor pokorně a s noblesou snáší zdravotní těžkosti, které mu ztěžují jeho publikační práci, při níž usiluje o vydání těžko dostupných spisů prof. J.L. Hromádky. Touto cestou mu tlumočím přání dobrých dnů ve světle Kristova vzkříšení od řady bratří a sester, kteří jsou za jeho službu upřímně vděční. A upřímně děkuji i jeho manželce Janě, která při něm stála v dobách dobrých i zlých a byla mu oporou.

Pavel Smetana

Husovské oslavy v dopise biskupa Jednoty bratrské Karla Reichela

Drazí přátelé,

už jsem měl obavy, že rušné dny spartakiády zatlačí úplně do pozadí to významné výročí Husovo - 550 let od jeho mučedlnické smrti.Ale nikoliv.Na spartakiádu „doplatil"jen náš pražský sbor, protože v neděli, kdy jsme chtěli na Husa vzpomínat, se konal dopoledne průvod městem, který úplně podvázal dopravu. A tak nás bylo pospolu místo obvyklých 60 nebo 70 jen 30, kteří s pozorností vyslechli původní kázání Husovo o farizeovi a publikánu.Přes odstup staletí je řeč Husova stále živá, i když se k textu blíží jiným způsobem než kazatel dnešní. Vykládá nejen větu za větou ale dokonce slovíčko za slovíčkem,a co dovede z textu takto pro praktický život vytěžit. Přednášet kázání Husovo - to dá ovšem důkladnou přípravu. A tak v neděli kázal opravdu Jan Hus, zatím co příští neděli budeme na závěr husovského týdne na základě biblického textu hovořit o něm.Krásně dopadla oslava Husova v Kapli Betlémské, na které se podílely všecky reformační církve včetně československé a pravoslavné. Kázání proslovil bratr biskup J. Chabada – Slovák, o Husovi velmi pěkně hovořil syn. senior dr. V. Hájek. O ostatní službu - čtení Písma,modlitby,požehnání – se rozdělili zástupci ostatních církví,mně připadla závěrečná modlitba .A musím říci, že to byl milý pocit stát na Husově kazatelně a mluvit do prostoru, kde se ozýval kdysi Husův hlas. Spojené pěvecké sbory zpívaly a krom toho vedly zpěv společný. Přesto, že se muselo dvě hodiny stát, byla Kaple téměř plná a tam se vejde hodně lidí! Také zahraničí evangelické bylo zastoupeno několika zástupci,kteří shromáždění oslovili.A teď je v Kapli zajímavá výstava s velmi vzácnými exponáty. A bude prý ještě další v knihovně universitní. V rozhlase jsme slyšeli Ty-lova Husa, včera běžel v televizi film o Husovi a v rozhlase Jeremiášovo oratorium.

Vzpomíná se v Husinci a vzpomíná se v Kostnici, kam odejel bratr dr.A. Molnár a bratr dr. Dobiáš na husovskou konferenci. Podobná bude na podzim v Praze.Včera odpoledne jsem byl v Karolinu,kde byla rovněž oslava Husova s přednáškou,ve které se ozvalo i jméno,,Masaryk,, a zazněla píseň Jezu Kriste, štědrý kněže /!/ přednesená trubačským sborem. Po této oslavě jsem zaběhl na Staroměstské náměstí a chvíli tiše postál před pomníkem Husovým, kde byly krom četných kytic a kytiček dva věnce.

A vzpomínal jsem,že před 50 lety ve válečném roce 1915 mě při tichém odhalení pomníku chtěl sebrat rakouský policajt ve chvíli,kdy jsem na stupně kladl věnec Kostnické jednoty. Půl století od té chvíle minulo,co se všecko za tu dobu odehrálo v mém životě a v životě nás všech... Jak vidím, dnešní dopis bude veskrze husovský, 600. výročí se asi my sedmdesátníci nedožijeme, a tak je letošní jubileum tím významnější pro nás.

Karel Reichel

V Praze, dne 7. července 1965

Jak vyjdeme o prázdninách

č. 24 – 26. července 2006
č. 25 – 9. srpna 2006
č. 26 – 23. srpna 2006
č. 27 – 6. září 2006

Pozvánky

Dne 6. července vzpomeneme na Kozím hrádku při ekumenických bohoslužbách památku Mistra Jana Husa.
Kázáním poslouží synodní senior Joel Ruml, začátek v 9.30 h.
Pro účastníky bude přistaven autobus před sborovým domem ČCE v Táboře,v Bílkově ul.; odjezd v 8,45 h.

* * *

Ochranovský sbor při Českobratrské církvi evangelické (Jednota bratrská) v Železném Brodě srdečně zve na shromáždění ke dni Husovu v neděli 2. července.
Dopolední shromáždění v Železném Brodě začíná v 9.30 h ve velkém sále Ochranovského sboru (Komenského ulice 603). Kázat bude Mgr. Jana Šilerová, biskupka Církve československé husitské. Pro účastníky bude připraven společný oběd.
Odpolední shromáždění ve volné přírodě na Kalichu u Besedic začíná v 15 h. O Husovi bude přednášet rovněž Mgr. Jana Šilerová. Zvláštní autobus ze Železného Brodu do Besedic pojede ve 14.25 h od Automotoklubu u nádraží ČD, zpět po skončení shromáždění.

Inzerce

Znojemský sbor nabízí možnost ubytování pro letní dovolenou na faře. Bližší na tel. 515224305 nebo 60882553, e-mail: jirina@kackasw.cz.

Č. 31

Sbor Českobratrské církve evangelické v Šumperku nabízí ve své farní budově k obývání kostelnický byt 1+1,5 – kostelnické práce místo nájmu.

Č. 30

Farní sbor ČCE ve Kdyni hledá kazatele/kazatelku na plný úvazek. Nástup možný v září nebo říjnu 2006. Jedná se o synodem schválené podporované místo ve sboru, který byl delší dobu administrován. Bližší informace u kurátorky R. Zemanové (mail: cce.kdyne@seznam.cz, mobil: 777 153 725).

Č. 28

Diakonie ČCE – středisko BETLÉM vyhlašuje **výběrové řízení na místo vedoucího nového projektu Chráněného bydlení Arkénie** v Brumovicích (okr. Břeclav) s datem nástupu 2. 1. 2007 na plný úvazek. Středisko BETLÉM je součástí Diakonie Českobratrské církve evangelické. Chráněné bydlení Arkénie bude určeno pro 5 dospělých lidí s mentálním postižením (s přidruženým autismem). Veškeré další informace k podávání přihlášek a předpoklady, které musí zájemce o funkci splňovat, lze nalézt na http//www.betlem.org nebo si je vyžádat na e-mailové adrese: hejl@betlem.org (příp. telefonem na č. 519 419 848 nebo 777 936 580).
Termín pro zaslání (podání) přihlášek: nejpozději do 15.9.2006.
Adresa pro zaslání nebo osobní předání přihlášek Diakonie ČCE středisko BETLÉM, k rukám ředitele Petra Hejla, Císařova 27, 691 72 Klobouky u Brna.

Č. 32

Televize

2. července 2006
ČT 1

Cesty víry - 14.45
Rodina - kolébka života
O základních postojích víry a života manželů a dětí ve světě. Připravil P. Chovanec "Rodina je dnes často ohrožována sociálními a kulturními faktory, které na ni vytvářejí tlak a narušují její stabilitu," říkal Jan Pavel II. Upozorňoval, že i legislativa některých zemí poškozuje přirozenou strukturu rodiny. Dokument shromažďuje zkušenosti a svědectví rodin z celého světa v rámci jejich postoje k životním a duchovním hodnotám.

Křesťanský magazín - 15.05
Radosti a strasti života víry. Uvádí P. Oppeltová
V úvodu Křesťanského magazínu přineseme rozhovor s jedním z nejznámějších světových autorů duchovní křesťanské literatury Anselmem Grünem o jeho nové knize Pracovat a žít. Dále zavítáme na koncert hudby a poezie souboru Musica Poetica, kde v rámci programu "Barokní ženy" zazněla díla barokních skladatelek a básnířek s duchovní tematikou.

Bohoslužby

2. 7. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

24/2006

26. července 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Polnici k ústům!
Pavel Klinecký

Pomněnky na myslibořické dětství
Milan Balabán

Vzpomínka na 21. červen 1621
Dalibor Molnár

Zánik Svaté říše
Daniel Henych

Církev věrná se stane přitažlivou

Bratři a sestry, milí přátelé – scházíme se i u vás a na tomto místě, protože nás vede dohromady památka smrti M. J. Husa. Jsem tady jako představitel církve, která se k postavě Mistra Jana hlásí a která nepotřebuje vstupovat do debaty, jaký vlastně Mistr Jan byl člověk. My se hlásíme k odkazu jeho díla a kázání, a to mě vedlo k tomu, že jsem si dneska připravil takový komentovaný průřez jedním jeho kázáním.

Nedávno jsme vzpomínali konce světové války, před pár dny oběť Milady Horákové a den politických vězňů. Vybavujeme si oběti násilí jedněch lidí na druhých. Jde o násilí na lidech a mj. i na vyznavačích Kristových. K tomuto tématu Hus také kázal.

Své tehdejší kázání kázal M.J.Hus na text z knihy Zjevení 11,7-12:

Až ukončí své svědectví, vynoří se z propasti dravá šelma, svede s nimi bitvu, přemůže je a usmrtí. Jejich těla zůstanou ležet na náměstí toho velikého města, které se obrazně nazývá Sodoma a Egypt, kde byl také ukřižován jejich Pán. Lidé ze všech národů, čeledí, jazyků a kmenů budou hledět tři a půl dne na jejich mrtvá těla a nedovolí je pochovat. Obyvatelé země budou z toho mít radost, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci jim nedopřáli klidu. Ale po třech a půl dnech vstoupil do nich duch života přicházející od Boha, postavili se na nohy a hrůza padla na ty, kdo to viděli. Tu uslyšeli ti dva proroci mocný hlas z nebe: "Vstupte sem!" A vstoupili do nebe v oblaku, a jejich nepřátelé na to hleděli.

Jak jste slyšeli, jsou tam tři bytosti, dva svědkové Pravdy a šelma. Svědkové byli povoláni a vyvoleni k úkolu: nést svědectví Pravdě a na nic nedbat. Hus povolání do takové služby chvályhodně chápe s jeho existenciálním dosahem, plnění takového povolání se týká celého života a určuje jej. Hus vysvětluje, kdo že jsou ti povolaní – ne ti, kdo ústy Boha vyznávají, skutkem pak ho zapírají, ale ti, **kdo ústy i skutkem vyznávají**. A zajímavý je i jeho vývod, *že ne bojácných a ženkýlův* (kdo se ženou dává spravovati; zženštilý muž) *povolal, kteří v čas pokoje natáhnouce a vypustíce střelu svou, v den boje k střele nepravé obracejí se, totiž kteří na čas věří, v čas pak pokušení odstupují; ale* ***mužův stálých, velikých a zkušené síly****, kteří by mohli přemoci nemoudré, jakož psáno v Skutcích: Mocí velikou vydávali apoštolové svědectví vzkříšení Ježíše Krista.*

Hus se po většinu kázání snaží o to uchytit osud oněch dvou svědků, jejž vykládá postupně. Nezamlčuje hned zkraje, že svědky byli a jsou ti, kdo svědčí proti Antikristu a jejichž osud podle vypsání knihy Zjevení je zprvu neradostný. Před odkazem Husovým si přiznejme, že naše svědectví Pravdě je svědectví jiné – čím dál méně je chápeme jako celoživotní a plnočasovou náplň; spíše dokážeme přemýšlet o dočasnosti a podmíněnosti takové služby. Pak nám nezbývá než se trochu ošívat, stojíme-li tváří v tvář nevysvětlitelné skutečnosti, kdy ten, kdo slouží absolutní Pravdě, podléhá nejhrubší zvůli a ponížením a dočasnou slabostí se vystavuje v posměch.

Jedno z hlavních Husových sdělení se týká toho, že *nejprve* (svědkové) *přemoženi a zmordováni budou od šelmy*. A Hus vcelku srozumitelně (a pěkně) se snaží o výklad (proto dává několik možností): *Kdež slušĺ znáti, že všecky věci svým během jdou* (Komenský: Omnia sponte fluant...), *a ne vždycky Bůh dává svým sílu a moc, aby přemohli a snížili ty, kteříž se jim protivĺ; ale tu moc někdy jim odjímá, a nepřátelům je poddává; ano, někdy i smrti. A to činí* ***snad*** *pro tu příčinu: aby z předešlých dobrodiní v pýchu nezdvihl; anebo to opět jde z tajného soudu Božího, aby svou křehkost a nestatečnost poznali, totiž že sami od sebe nic dobrého nemají, i nic také dobrého nemohou bez obzvláštní milosti a pomoci Boží učiniti. Nebo v nich jest jakási míra moci, aby skrze moc Boží mnoho mohli; a zase jakousi měrou, aby mdlejší byli skrze nestatečnost svou, kterážto jest strážce moci.* ***V mocech ukazují, co od Boha vzali; v mdlobách pak toho, což vzali, aby pilně ostříhali.*** *A to se ukazuje na těch dvou svědcích, kterým jednoho času dána byla moc veliká od Boha, aby byli zemi ranami velikými, kolikrát by chtěli; a jiného času bylo jim to odjato, když od šelmy, která proti nim boj vedla, přemoženi a zmordováni byli.*

Co Hus říká nám, vám, křesťanům a jeho dědicům z Táborska? Co říká milého a co nemilého? Je si jist tím, že ono spontánní plynutí všeho není plynutí neřízené. Lidské procházení onou nezajištěností není zbytečné – Hus je chápe očistně, aby se lidé měli k životu a dění pokorně. Ale nadto Hus dává Bohu právo, aby i pravda na čas poražena mohla býti a jelikož je vše pro Husa zahaleno do tajemného pozadí Božího mocného a funkčního úradku, nebrání mu to ve výhledu, a to v souladu s tímto oddílem, že **všechna vítězství Antikristova jsou na čas.**

Co se stane, když to budeme vidět jinak? Jak můžeme vidět svůj osud jako osud Kristových svědků? Např. tak, že vše je podřízeno jistému a nahodilému střídání vrcholů a pádů, slávy a průšvihů, vítězství a proher. Jako se vlní moře, ustupuje i zabírá, tak je tomu v životě a člověk je bárka, kterou vlny nesou, příp. potopí. Tak lze na vše nahlížet. Je to ovšem pozice fatalistická, v níž je člověk pouze pasivním účastníkem. Druhá možnost je ta, že Bůh není všemohoucím, soupeří pouze o své vítězství se stejně zdatným soupeřem a podle momentálního stavu pak padá více obětí na té straně, která právě prohrává. To je pozice, která se zbožně tváří pouze naoko, v podstatě je to pozice pozorovatele, nikoliv však následovníka, kterého se dotklo Boží jednání v Ježíši Kristu. Další možnost je osobnostně náročná, to je ta Husova, odhalující sílu víry v pokoře i v závislosti na Bohu zjeveném v Ježíši Kristu, Bohu, který dovolil kříž, aby vzápětí rozbil pouta smrti.

Hus připojuje: *Ty pak všecky věci vole-*

Dokončení na str. 2

Ze slavnostního shromáždění k 385. výročí staroměstské popravy

S prezidentovým tajemníkem o M. J. Husovi

Asi padesát občanů si v areálu sboru Českobratrské církve evangelické v Lysé nad Labem připomnělo 691. výročí upálení mistra Jana Husa. Svůj pohled na jednu z nejvýznamnějších postav českých dějin na tomto shromáždění představil tajemník prezidenta republiky Ladislav Jakl.

Na mistra Jana Husa podle něj existuje v české společnosti celá řada pohledů. On sám ve svém osobním životě k němu zaujal postupem času několik odlišných postojů. Od dětského obdivného přes skeptické až po současný složitý ambivalentní postoj.

Jako mladý člověk ve věku deseti až patnácti let se na něj díval jiráskovsko-vávrovskýma očima nekritického obdivu. Časem v něm ale začala rašit jistá ostražitost plynoucí i z propagandistické snahy bývalého režimu vytvořit z mistra Jana Husa téměř prvního komunistu. V tom dle něj byla komunistická propaganda úspěšná. "Pokud mám odmítnout komunistický režim, měl bych odmítnout i samotného Jana Husa," domníval se Ladislav Jakl sedmdesátých až osmdesátých let.

"Proč však s vaničkou vylévat i dítě" je současné Jaklovo poznání. Podle jeho pohledu je spíše potřebí považovat Jana Husa za radikála než za reformátora. Avšak v tom smyslu, že se na začátku patnáctého století, pro společnost i samotnou církev velmi složitou dobu, snažil o návrat ke kořenům víry. V té době byla církev velmi rozpolcena a její autorita byla velmi otřesena mimo jiné schizmatem, kdy měla ve svém čele dva a krátce i tři papeže současně. Větší orientace na věci víry a odpolitizování církve jsou podle něj i plody Husova odkazu. Dnes mimo jiné i díky Janu Husovi je nepředstavitelné, aby církev vypadala tak jako před sedmi sty lety.

Ladislav Jakl se domnívá, že na rozdíl například od polské společnosti schází Čechům téma, na kterém by se dokázali sjednotit. Mistr Jan Hus by však měl být tématem o kterém česká společnost alespoň může diskutovat, i když se třeba neshodne.

Druhá část lyského shromáždění byla věnována vystoupení zpěváka Bohdana Mikoláška, který byl pro své protirežimní postoje začátkem osmdesátých let vyštván do švýcarského exilu. Na závěr pak Ladislav Jakl spolu s lyským starostou Václavem Houšteckým položili květiny k pomníku mistra Jana Husa na stejnojmenném náměstí.

Robert Šalda

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 23

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?"
(1M 4,9)

Zda se oprostíme od své neustálé ukřivděnosti, která umí velice dobře zraňovat. Zda se zbavíme věčné nespokojenosti, která přehlíží a shazuje i to, co má přece velikou hodnotu a co je schopno růstu. I v našich dveřích tak často leží hřích: závist, lest, touha ovládat bez lásky a bez přejnosti druhým...

V každé takové situaci je nejdůležitější, Kaine, abys nepromarnil okamžik, kdy je ještě ve tvé moci říci na svou vlastní adresu: Tak dost. Ono je třeba se opravdu přinutit p*ravidelně vytrhávat baobaby. Hned, jak je rozeznáme od růží, kterým se někdy moc podobají, když jsou ještě maličké.* Práce je to nudná, pravil malý princ, ale když jsou ještě maličké, celkem snadná. Někdy nevadí, když se práce odloží na později. Ale u baobabů je to vždycky katastrofa. Malý princ, jak známo, znal jednu planetu, kde bydlel lenoch... Zanedbal tři keře...

Ano, do jisté míry, do jisté chvíle „jest pod tvou mocí žádost hříchu". Ale když promarníš okamžik, kdy jsi měl v síle Ducha svatého říci „DOST", je zle. První Kain tu svoji chvíli promarnil. Následovala katastrofa. Hřích, který se zrodil v lidském srdci a narušil vztah mezi Bohem a člověkem, teď přerostl tak daleko, zahubil i vztah bratrů, že když *„povstal Kain proti Abelovi, bratru svému, a zabil jej..."*A tato tragédie není jen epizoda z rodinné kroniky mimořádně zkažené rodiny Adamovy.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Církev věrná se stane přitažlivou

Dokončení ze str. 1

ným pro nic jiného se nedály, než aby nám ukázaly v divích moc Božskou a zase v bázni a v utíkání napomenuly nás, abychom se na křehkosť a mdlobu naši rozpomenuli. V ty pak věci ne jednoho a téhož času přicházíme, ale některého času dává se síla, jiného přichází nestatečnost; a ne vždycky dáno služebníkům Božím, aby trpěli, ale tehdáž, když jim od Boha uloženo jest, jako těm svědkům veliká moc od Boha půjčena byla, však trpěli, ačkoli ne tehdáž, ale když dokonali svědectví své. Nebo každá věc má svůj cíl, jakž praví žalm: „Ustanovil jsi meze, kteréž se pominouti nemohou"(Ž 104,9). Tak i čas utrpení Pána Krista uložen byl, před kterým trpěti nemohl; a proto často mluvil: „Ještě nepřišla hodina má." Odkavad věrní měli by bráti potěšení, vědouce, že ***bez vůle Boží nepřátelé jich nic nemohou jim uškoditi****, jakž se ukazuje na Jobovi a na apoštolu sv.Pavlu.*

Věrně s Kristovým vymezením tak Hus přesně potvrzuje úzkou linii lidského života, na níž lze člověku i s mocí hospodařit. Pochopitelně stále a znovu s omezením plynoucím z vazby na Boha. Pozoruhodné je i to, jak Hus zdůraznil míru moci, která je dána člověku, kterou člověk má – **jde však o moc odvislou a závislou, nikdy ne neomezenou**. Člověk jistě o takovou moc stát má, vzdává – i nedobrovolně – se jí ve chvíli, kdy se domnívá, že on je tím chlapíkem, který si všechno zasloužil a vybojoval. Neškodilo by ostatně, kdyby Husa četli i soudobí politici.

Ještě si poslechněte, jak Jan Hus rozuměl oné šelmě. *Skrze tu šelmu rozumějí se lidé ukrutní a zhovadilí, kteří hnutím tělesným vedeni jsouce, obyčejem zhovadilým, stvořitele svého neznající, panují, žádostivi jsou, aby v poctivosti jmíni byli a jich všickni poslouchali a ne stvořitele svého. Šelma jsou lidé, kteří nic neumějí ctíti, ani žádného milovati než sebe, učení pravého sobě nic neváží, toliko násilím panují. Šelma jsou lidé tělesní, ducha Božího nemajíce, rozkoše více než Boha milují, způsob pobožnosti mají, moci však její zapírají. Kteřížto dobře šelmy slovou, že žádné žádosti slova Božího nemají, i ni rozumnosti ducha svatého, i ni milování duší, než těl sobě podobných, tupíce a hanějíce všecko, cokoli čtou nebo slyší bez užitku; jakž apoštol Judas pověděl, že žádost svou toliko v tělesných věcech vzkládají, což hovada činí. Plni jsou žádosti, totiž: hněvu, závisti, chlipnosti, lakomství, modlářství atd., trhajíce ovce Kristovy, jako oni falešní apoštolové, kteří do církve Efezských po odjití sv.Pavla vrazili se; o nichž sv.Pavel ve Skutcích XX. předpověděl* (Sk 20,29-31).

Hus, ač neznal náš dnešek, pochopil druhou možnost života, kterou musí volit člověk, pohrdne-li tou nabízenou Kristem. My dnes neděláme nic světoborného, než smutně dosvědčujeme, že se plní důsledek toho, je-li odmítnut náročnější styl života v poslušnosti Boha. Za stav společnosti a morálky v ní je odpověden každý, kdo se k Bohu obrátil zády. Stejně jako i ten, kdo neaktualizuje Boží nárok a očekávání jako předpoklad obnovy a léčby. Hus byl svobodný a veliký prorok Boží, nebál se bezvýhradně horovat pro Hospodina. I kdyby nebyl upálen, také to zaručuje jeho velikost a nadčasovost. Nicméně on ještě neskončil:

Ta šelma vede boj proti svědkům Božím zhovadilým ukrutenstvím; nebo čím jest kdo zhovadilejším, tím více proti duchovním věcem povstává. A toť jest skonání Antikristovy nešlechetnosti, totiž: proti pravdě Boží nestydatě bojovati, chtě aby jeho zákon byl ustavičný a zákon Boží aby pominul. ... Přátelé údův Antikristových domnívati se budou, že svědkové Boží, když je tak pokrytci za svůdce vyhlásí, přemoženi jsou, a budouť na ně všecko zlé praviti, tak že někteří z věrných i na těle zmordováni budou, jinak pak zahanbeni a potupeni, a téměř za nic počteni, jako povrhel žalářováni budou, a v očích slepých budou potupeni jako mrzká mrcha, anebo jako ven vyvrženi skrze vyobcování; a nedopustíť, aby pohřbeni byli pro ty viny, které jim přičtli, obnovujíce všecko a zle vykládajíce. Neb na ten čas svatí přemoženi budou, jakž praví text, a přemůžeť je tím způsobem, kterým přemožen jest Kristus a apoštolé; ne že by v nich víra křesťanská zhynula a zmizela, kteráž toliko sama v nich stane; ale přemůže před těmi, kteří jsou světu oddáni. Nebo ***v boji tělesném mnozí raněni bývají, však ne hned padají. Ačkoli nepobožným zdáti se budou, jako by mřeli.***

Hus tak komentuje radost světa nad smrtí svědků jako něco, co nepřekvapuje. Ví totiž, že vždy to je radost předčasná a nikoliv ta poslední, tj. nejlepší: *ta jich bláznovská a velmi brzo pomíjející radost obrátí se v žalost, a naproti tomu, čehož očekávali, přijde na ně zlé*. Brzy však došlo na to, že se postavili na vlastní nohy (Hus: *na vlastní a pravé učení*). A další vývoj dá za pravdu jejich věrnosti. A vše se jakoby opět vrací a obnovuje: *ti, kdo sníženi jsou od šelmy, povýšeni budou, aby po vyobcování a vyvržení proti Antikristu silně stáli...nebo svatí tak skrze Antikrista strápeni a v žalářích jako mrtví držáni, a skrze potupení jako mrchy potupeni učiněni, velmi pilně se připraví, aby po vysvobození svém vzali na sebe moc a posilnili se, a jako na poli obživeni a občerstveni jsouce proti nepřátelům povstali, a víru v sobě jako skoro mrtvou vzkřísili.*

Mistr Jan v závěru kázání sdílí velikou naději, že pokud taková věrnost bude osvědčována a patrná, dojde i k tomu, že **církev věrná se stane přitažlivou.** Avšak podstatné je, že nebesa se otvírají pro ty, kdo jako svatí svou věrností stali se a *vstupují na stolici důstojenství* ***skrze vyšší mysl patření***. A historie půjde dál i tak, že *Antikristus zase proti nim stane se svým spotvořilým houfem. A protože veliká různice bude v lidu, tak že zlí z míst hýbat se budou, a vidouce dobré, že na místa spravování dosedají, budou překážku činiti. Ty pak všecky věci Božským soudem zlým budou k pokutě, spravedlivým pak k velikému dobrému, aby tak od světa odděleni byli a vyšli z prostředku pokolení nešlechetného, aby potvrzeni byli v dobrém z pádu jiných děkujíce Bohu, že spolu s nimi nepadli, jako i na nebi, když andělé padli, jiní jich pádem jsou potvrzeni, aby spolu nepadli.*

Mistr Jan Hus tak dokončil kázání. Z něho má zůstat vědomí, že víra v Boha je skutečnost související s *vyšší myslí patření*, která pomáhá bránit tomu, aby se lidský život stal pouhým jevištěm lidského soupeření o vlastní prestiž a moc. Jsme sice v jiné době, některé věci jsou výraznější než za Husa, přesto však pevnost a jednoznačnost Husova nároku a výkladu považuji za něco, co lze dnes vzít za vlastní a s čím lze překonávat ty současné vlivy, které srážející ducha člověka až k myšlence, že víra je mrtvá. Ví Bůh, co věděl Hus, není tomu tak. Živá víra nese ovoce a všechny dnešní mezilidské paty jsou pouze půdou k tomu, aby ovoce víry v Boha s mocenskou a lidskou zabetonovaností pohnulo.

Amen

Joel Ruml

Kozí Hrádek 6. července 2006

Nadarmo nenese meč

Banda ozbrojených holohlavců řádí těsně před volbami, a média o tom prakticky mlčí. Zůstalo při jednom nepatrném šotu snad jediného zpravodajství, nikdo se už k tomu nevracel. Je skandálem, že banda holohlavců tyčemi rozmlátí hlavní dveře domu, roztluče dlažebními kostkami okna, vyhrožuje pokojným občanům a jejich dětem smrtí. A ticho po pěšině. Místní úředníci v Neratovicích podle regionálního tisku "se shodují v názoru, že jestliže se do otázky neonacistických hnutí nepustí razantně stát, obecní orgány ji na svém území nevyřeší, naopak jsou postaveny před úkol řešit až její následky". Násilníci přečkali prý noc v cele, jsou vyšetřováni na svobodě, na své oběti údajně nadále pokřikují sprostá hesla, byť jim hrozí vězení. V případě, že to tak dopadne, všechno dobré? Nikoli.

Není dobrým znamením, že je napaden ministr na veřejné akci a policie, určitě přítomná ve stejnokrojích i bez nich, nezakročí. Je ošklivé, tlučou-li policisté zcela zbytečně státní úředníci. Je hrůzné, jsou-li zadržení biti na služebnách. Je zlé, jestliže dokumentované příklady brutality zůstávají ležet ladem a nic se nevyšetří, či nikdo z aktérů není vážně postižen. V neratovickém případě místní úřady v dobré snaze mohly jen posílit hlídky kolem budov s napadenými občany. Žádnou národní gardu nemáme, ale asi ani jinou účinnou, mocenskou nebo vyšetřující složku, ani chytrou horákyni, která by uměla účinně zasáhnout.

Je jedna instituce, která mohla využít případ jako exemplární pro výchovu naší populace a výrazně ovlivnit veřejné mínění. Vždyť o jednotlivém případu facky a kopanců se bohatě psalo. Desítky stran textů a obrazové dokumentace, úvodníky a komentáře. A tak je smutné, když média o Neratovicích mlčela. Ve všech těch rozhovorech s největšími i nejmenšími stranami věc nebyla předložena (až na výjimku?) jako nejvýznamnější téma týdne. Nažhavení politici by měli jedinečnou příležitost se od věci distancovat, navrhnout reálná řešení, nebo alespoň představy, plány, programy. A co hůř, mlčí ústavní činitelé, exprezident i prezident, partaje, církve. Je to už normální, zvykli jsme si na to. Vzpomeňme, jak až násilí na cizím studentovi z diplomatických kruhů rozhoupalo státní činitele a od té doby nic. Nejspíš je třeba, aby byl znovu smrtelně zraněn nebo zabit významnější cizinec, jehož nelze přehlédnout, aby vysocí politici cokoli vůbec konali. A nemýlil se osudově apoštol Pavel (?), když napsal: "Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo."

Jan Kašper

Tělo i duši!

Další klín zarazil 16.června 2006 pražský městský soud do hluboké trhliny, která se už od Husova upálení rozvírá mezi římskou církví a českým národem: Svatovítská katedrála se stala jeho výnosem majetkem římskokatolické církve! Když jsem tu zprávu uslyšel, bylo mně smutno. Symbol české státnosti se změnil v symbol moci římské církve. Přišel jsem o bezprostřední vztah k dědictví po svých předcích, které jsem jako občan pokládal za své. Co patřilo všem, bylo zprivatizováno. Těším se opět na den znárodnění.

Vzniklou situaci nekladu za vinu odvolacímu senátu. Ten se zřejmě snažil učinit logický závěr ze vstupních dat dodaných právníky navrhovatele a odpůrce a vyšlo mu to takto. Divím se navrhovateli. Z jeho chladnokrevného kalkulu na mne padá strach. Musel si být vědom, že proti sobě vzbudí svým podáním averzi. A on tak přesto učinil. To nebylo kvůli penězům - i když cena třetího nádvoří Pražského hradu není zanedbatelná. Do takového rizika církev vstupuje, jen když bojuje o duši. O duši národa.

Na první poslech to zní absurdně: Bojovat o duši, a přitom si proti sobě postavit toho, koho chci získat? Kdo uvažuje v horizontu dnů a roků, ten tak jednat skutečně nemůže. Kdo uvažuje v horizontu desetiletí a staletí, ten však hodnotí věci jinak: Bude-li tato antiklerikální generace ještě antiklerikálnější, na tom nesejde. Generace, které přijdou po ní, už nebudou vědět o slabinách někdejšího soudního sporu. A pod monumentální klenbou katedrály budou nabývat dojmu, že formující duch českého národa vál vždycky z Říma.

Zdá-li se to někomu přehnané, ať si vzpomene na Bílou Horu. Paměť národa se dá skutečně vygumovat. A na zdánlivě čistou stránku lze napsat cokoli. Vždycky se najdou "odborníci", kteří to zaštítí svým titulem. Po 160 letech rekatolizace se nepodařilo přepsat paměť jen u 80 000 obyvatel království. Římskokatolická církev se nespokojí jen s něčím. Ona chce všechno - tělo i duši. Tělo jí už městský soud přiřkl. Dnes se tomu duše národa brání. Už zítra však začne s tímto tělem splývat.

Emanuel Vejnar

Průvodce Prahou po stopách reformace – již i v anglické řeči

Ve vydavatelství KALICH má vyjít v nejbližších dnech dlouho očekávaná anglická verze průvodce Prahou z pera dr. J. Ottera - pod titulem „Five Circuits through Prague in the Footsteps of the Czech Reformation" („Pět okruhů Prahou po stopách české reformace"). Požádali jsme autora i tentokrát - podobně jako při české a německé verzi - o bližší informace k anglickému vydání. .

*** Proč tato anglická verze průvodce vychází tak pozdě?**

K mé velké lítosti vychází skutečně až čtyři roky po 2. německém vydání v r. 2002. (Česká verze vyšla r. 200l.) Poptávka po anglickém vydání se i v knihkupectví KALICH stále množila, ale těžko jsme sháněli pomoc od nějakého odbornějšího překladatele do angličtiny, než jsem dnes já sám. Osoby, které bych byl rád pro anglický překlad získal, se žel nemohly časově uvolnit; a zadat tuto věc profesionální firmě by bylo vyšlo neúnosně draho. Až v r. 2005 se podařilo zahraničnímu oddělení synodní rady ČCE získat pro tento úkol paní profesorku Mrs. Joyce Michael, Ph. D., která měla dosud hlavní úvazek na ETF-UK. (Její manžel, Rev. John Michael, je kontaktním pracovníkem Presbyterní církve USA v zahraničním oddělení KSR.) Paní profesorka mne ovšem pozvala jako autora k úzké překladatelské spolupráci.

*** Jak jste si tuto práci zorganizovali a jak pokračovala?**

Byla to pro mne práce velice zajímavá a jazykově poučná. Protože Mrs. Joyce ještě neovládala plně češtinu, ale snažila se o to i během našeho setkávání, musel být náš postup zcela odlišný od německého překladu, kdy jsem svůj návrh textu diktoval německému vikáři Chr. Linkovi rovnou do počítače a on jej upravoval do aktuálnější němčiny. Tentokrát si nejprve připravovala Mrs. Joyce na počítači základní překlad, v němž pro mne vyznačila dvojím odstíněním slova, kde si buď nebyla zcela jistá svým chápáním smyslu české předlohy, anebo kde potřebovala dokonce bližší vysvětlení některých historických souvislostí či lokální situace při některých památkách Já jsem pak doma ony odstíněné výrazy buď odsouhlasil zeleným podtržením, nebo doplňoval na okraji svým vysvětlením či jiným návrhem. Po týdnu jsme se sešli, procházeli opravený text slovo za slovem a prováděli další úpravy. Po zpracování jednotlivých vycházkových okruhů jsme pak pročítali celý text znovu a případně dohodli další změny. (Vcelku jsme se shodli na tom, že se zaměříme spíš na smysl české předlohy než na její doslovný překlad.) Hotový celek pak přehlédl i Rev. John Michael a posléze i otec paní Joyce, emeritní pastor v Ohiu, který se stal takto prvním uživatelem průvodce.

*** Tato práce tedy asi znamenala pro vás oba hodně času a úsilí?**

Přípravné práce jsme začali již v květnu 2005, kdy jsme se snažili ob 14 dnů sejít nad připravenými předlohami, obvykle asi na dvě hodiny. Nemuseli jsme pospíchat, protože toto vydání mělo být finančně zajištěno až na jaro 2006. O letních prázdninách mně Mrs. Joyce zasílala předlohy na Šumavu a v září pak do M. Lázní, kde jsem byl na léčení. V Praze mně zase občas i telefonovala své další dotazy. Práci jsme však museli několikrát přerušit, když musela přednostně plnit své překladatelské úkoly na fakultě, anebo kvůli přípravě anglické verze zahraničního bulletinu ČCE. V listopadu 2005 byli oba Michaelovi na tři týdny doma v USA, pak došlo několikrát k přerušení práce pro náhlá onemocnění. Nakonec jsme měli od začátku tohoto roku mnoho co dohánět. Závěrečné korektury jsem posléze dělal až v týdnu po Velikonocích.

*** Liší se nějak obsah anglického vydání od předchozích verzí?**

Dokončení na str. 4

Významný Angličan v husitských řadách

(K letošnímu 550. výročí úmrtí Mistra Engliše)

Jde o postavu Petra Payna, anglického viklefovce, který přijel již na počátku husitského hnutí do Prahy a stal se významným činitelem v českém reformačním dění. Já jsem se zajímal o tohoto anglického husitu již jako gymnaziální student a následně i na bohoslovecké fakultě, kde nám o něm přednášel náš milý pan profesor F. M. Bartoš. (V r. 1956 vyšla jeho monografie pod názvem „M. Petr Payne - diplomat husitské revoluce".) - V poslední době jsem znovu narazil na Paynovu osobnost při sepisování průvodce Prahou po stopách reformace. (Musel jsem mu věnovat pozornost v souvislosti s Karlovou univerzitou, se zaváděním kalicha v pražských kostelech i s mimořádným podílem na reformačním úsilí. Při průvodcovské zastávce v Emauzském klášteře na Slovanech pak bylo nutno zmínit i jeho poslední léta, která tam trávil až do své smrti na sklonku jara 1456.) A konečně mne v minulých dnech zaujala nová paynovská studie historika F. Šmahela, uveřejněná v 3. díle sborníku „Waldenserstudien" pod názvem „Magister Peter Payne: Curriculum vitae eines englischen Nonkonformisten". Protože tato studie úzce navazuje na badatelskou práci prof. F. M. Bartoše, představuje ucelený přehled Paynova životopisného dění, takže jsem mohl i na ni s povděkem navázat při této připomínce mistrova výročí.

*** Petrova mladá léta - až po příchod do husitské Prahy**

Peter se narodil r. 1380 v obci Hough on Hill v anglickém severovýchodním hrabství Lincolnu jako syn Francouze, který se tam přiženil. (Příjmení Payne prý bylo v onom kraji známo až do poloviny 18. století.) Během studia na univerzitě v Oxfordu, kde posléze dosáhl hodnosti mistra, se stal přívržencem reformního učení J. Viklefa. Během r. 1406 se spřátelil s několika českými studenty, kteří byli vysláni do Oxfordu, aby pořídili pro pražské stoupence M. Jana Husa přepisy Viklefových spisů. Mezi nimi byl patrně i M. Jeroným, který přivezl Viklefovy hlavní články na pražské Vysoké učení. V letech 1410-12 dal Payne dokonce popud k výměně dopisů mezi předními anglickými lolardy a Husem jako kazatelem v Betlémské kapli. (O této korespondenci - včetně dojímavé citace z jednoho Husova dopisu - se zmiňuji ve zvláštní kapitole svého anglického průvodce Prahou po stopách české reformace.) Na podzim 1413 byl M. Payne - už vysvěcený na diakona - obviněn z viklefovského kacířství. Aby se vyhnul inkvizičnímu soudu, rozhodl se Anglii opustit. Po nějakou dobu se zdržoval v Porýní u valdenských přátel a pak se vypravil do Čech. Do Prahy dorazil asi v únoru 1415, takže se už nemohl setkat s Husem, který již odjel do Kostnice.

*** V husitských Čechách se stal známým jako „Mistr Engliš"**

V Praze byl M. Payne vřele přijat přáteli z oxfordského studia i M. Jakoubkem jako Husovým pokračovatelem na univerzitě a v Betlémské kapli. Do reformního dění se hned zapojil svými traktáty na podporu Viklefova učení. Na artistické fakultě začal spolupracovat s německými mistry okolo Mikuláše z Drážďan, kterým vypomáhal jako examinátor při bakalářských zkouškách; a spolu s nimi též podpíral M. Jakoubka při zavádění kalicha. V únoru 1417 dosáhl na Karlově vysokém učení hodnosti mistra a mohl se krom disputací ujmout i fakultních přednášek. V r. 1420 již měl značnou autoritu i mezi předními pražskými utrakvisty, takže byl zařazen do poselstva ke králi Zikmundovi na obhajobu kalicha. Stal se též členem husitského poselstva do Krakova s nabídkou české koruny polskému králi Vladislavovi. V r. 1421 se v Praze ještě postavil po Jakoubkově boku proti radikalismu Jana Želivského, ale postupně se víc přikláněl k táborské biblické theologii. Na univerzitě se stal významným bohoslovcem, hned po boku rektora M. Jakoubka. V oddané službě husitskému hnutí pak dosáhl velké vážnosti pod označením „Mistr Engliš". Jako viklefista však musel čelit i mnohým útokům konzervativních mistrů vedených M . Příbramem. (Tito protivníci neváhali spojovat svůj odpor s posměškem na jeho anglický původ: „Čert nám nahodil Engliše, tenť chodí po Praze tiše, - vydávaje z Englantu práva, ještoť Čechám nejsú zdráva." Odpůrci z řad studentů se prý posmívali i jeho latině poznamenané anglickou výslovností. (V Praze se Payne mohl dorozumívat jen latinsky nebo německy, v cizině i francouzsky, což mu velmi usnadňovalo mnohá jednání.) - Po volbě do husitské konzistoře se M. Payne osvědčoval i jako schopný zprostředkovatel při různých nesnadných jednáních, a to jak se stranou protivníků, tak i při domácích sporech mezi Pražany a Tábory. (Od-tud označení „diplomat husitské revoluce" od prof. F. M. Bartoše.)

*** Jako obránce kalicha se osvědčil až i na koncilu v Basileji**

Husitské kroniky věnují Mistru Englišovi zvýšenou pozornost po porážce křižáků u Tachova r. 1427, kdy v disputacích na univerzitě obhajoval i Čtyři pražské artikuly. Proto mohl být zvolen mezi hlavní řečníky husitské delegace na koncil v Basileji. Pro předběžné přijetí delegátů králem Zikmundem v Bratislavě r. 1429 si připravil theologický rozklad, v němž si dovolil srovnat pomíjivou moc světského vládce s nepřemožitelnou Pravdou Zákona Kristova, za kterou bojují husité. (Odvolal se přitom na biblický výrok o vítězství Boží Pravdy podle Ezd 3,12 , který se stal heslem české reformace: „Pravda Páně vítězí!" - Tato „Řeč" pronesená jménem husitského poselstva, z níž zvlášť vybíráme typickou část, zaujímá ve spisku prof. F. M. Bartoše plných 20 str. tisku). - V období příprav na koncil, který slyšení husitů stále oddaloval, se Payne postaral na pražské synodě r. 1431 o usmíření protichůdných stanovisek pražských a táborských kněží. Když pak nová porážka křižáků u Domažlic přiměla koncil k větší povolnosti vůči husitským požadavkům, stál Payne v čele nových příprav na koncil, hned vedle M. J. Rokycany. V r. 1432 se též podílel na chebském jednání s basilejskými zástupci ohledně rozhodujících směrnic pro koncilní jednání (tzv. "Chebský soudce").

V Basileji pak vystupoval od 13. 1. 1433 především jako mluvčí českého poselstva. (Zajišťoval pro ně regulérní podmínky pro pobyt i pro pořadí v jednání, při čemž mohl s užitkem používat i svou mateřštinu.) Pro hlavní jednání byl pověřen obhajobou článku proti „světskému majetku a panování kněží", kdy přesvědčivě trval na požadavku kněžské chudoby. (Koncil proti němu postavil svého nejobratnějšího právníka a diplomata, J. Palomara, auditora soudního dvora papežské kurie.) - Po návratu nespokojené husitské delegace z Basileje v dubnu 1433 se Payne podílel i na dalších jednáních s koncilními legáty.

*** V bitvě u Lipan byl zajat vítěznou stranou, ale došel pomoci od táborů**

V následné době pomáhal M. Payne zastavit rozkol v husitských bratrstvech, který však žel vyústil až do lipanské tragédie 30. 5. 1434. Bitvy se zúčastnil ve vojsku sirotků, mezi nimiž byl i zajat. Dostal se však na svobodu za výkupné od svých příznivců z táborských kruhů; a již v říjnu se mohl zúčastnit zemského sněmu, na němž byl jmenován mezi rozhodčí pro nové smírčí jednání mezi pražany a tábory. - Po vyhlášení kompromisních „Basilejských kompaktát" 6. 7. 1436 v Jihlavě byl Payne nucen se podřídit Rokycanovu vedení církve podobojí, což mu vyneslo těžkou kritiku z řad táborů. Aby se vyhnul nástrahám nově zvoleného krále Zikmunda, přesídlil k německým husitům v Žatci. Posléze však byl králem prohlášen za kacíře a „vypovězen jako cizinec z celého království". (Zikmund nezapomněl na jeho smělý projev v Bratislavě r. 1429!) - Mistrův život však byl i nadále různě ohrožen. Když našel dočasné útočiště u sirotků v Klatovech, byl záhy na cestě do Žatce zajat katolickým pánem z Gutštejna, který ho věznil dva roky na svém hradu Rabštejnu u Plzně. (Pokoušel se vydat ho za vysoké výkupné římské kurii, i inkvizici do Anglie, ale když v tom neuspěl, spokojil se s výkupným ze sbírky od táborských měst. Po Zikmundově smrti se M. Payne mohl konečně vrátit do přerušené služby v husitské konsistoři.) V dalších letech se zasloužil o sblížení táborských bohoslovců se zvoleným již arcibiskupem J. Rokycanou, s nímž se sám velmi sblížil. Rokycana mu opatřil umístění v tichém prostředí Emauzského kláštera Na Slovanech.

*** Účast v husitském poselstvu do pravoslavného Cařihradu**

V kronikách dalších let jsou bližší záznamy o M. Paynovi až v souvislosti s výpravou husitského poselstva k pravoslavným představitelům do Cařihradu r. 1451. (Šlo především o potvrzení Rokycanovy arcibiskupské volby, kterou římský papež odmítl. - Prof. F. M. Bartoš popisuje podrobně Paynovu komplikovanou situaci v cařihradském prostředí, a to jak po vnější stránce, tak i při styku s pravoslavnými představiteli. Jednání však musela být přerušena kvapným návratem před tureckým obležením a pádem Cařihradu, k němuž došlo r. 1453.) V Praze se M. Petr přidal ve věroučných sporech s táborskými představiteli na stranu umírněného Rokycany usilujícího o přízeň pana Jiříka z Poděbrad. - Poslední roky života strávil zasloužilý Mistr Engliš v klášteře na Slovanech - i nadále jako přítel a poradce arcibiskupa Rokycany. V klášteře se bratrsky sblížil s hospodářským správcem B. Řehořem, synovcem Rokycanovým. A patrně podepřel i jeho záměr opustit Prahu se skupinou oddaných Rokycanových posluchačů, aby založili ve východočeském Kunvaldu nové společenství Jednoty bratří českých, k čemuž došlo hned v následujícím roce po Paynově smrti. - Osobnost mistra Engliše má zajisté velmi čestné místo v dějinách naší české reformace. Podle prof. F. M. Bartoše „osvědčil touž rytířskou věrnost velkým ideálům reformace anglické i husitské; a národ náš mu oplatil vděčností, které dal výraz zvlášť výmluvný: byl přiřazen do vzpomínek při husitském svátku českých bojovníků a mučedníků připomínaných v den skonu M. Jana, neboť si toho vrchovatě zasloužil svou prací a dílem života. "

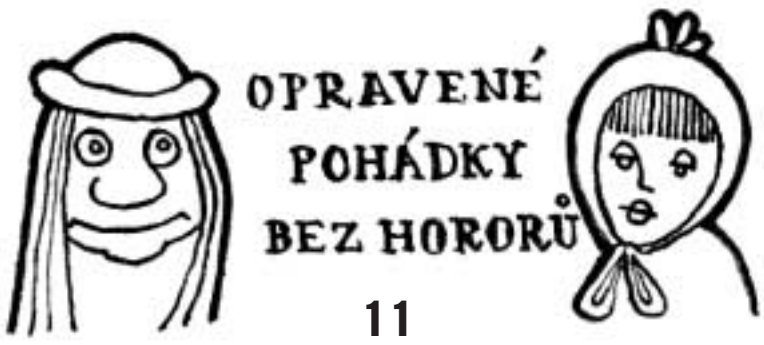
Jiří Otter

* * *

Pro zajímavost uvádíme výňatek z jednoho kázání Petra Payna. Má název **„Nadarmo se snažíš, smrtelný vladaři“** a je zveřejněno v knize Slovem obnovená (Kalich 1977).

Není-li tedy lidský tvor a nebyl-li kdy, kdo by zdolal a pokořil pravdu, nadarmo se snažíš smrtelný vladaři, se svými pomíjejícími knížaty usmrtit nezhasitelnou a nesmrtelnou pravdu, jež má za svého tvůrce a obhájce Boha. Naplněn vírou vám oznamuji, že jediná jiskřička pravdy, kterou máme a pro niž s vámi svádíme při, má větší moc nad všechny lidské syny svou silou, vážností a důstojností. A má-li větší moc než všichni, tehdy pravda přemůže všechny krále, knížata, papeže, legáty, mistry, zdolá je, srazí k zemi, vyhladí a přemůže podle svědectví blahořečeného Ezdráše (Ezd 3,12), že zahyne ve své hříšnosti hříšný král, hříšné víno, hříšné ženy a všichni hříšní papežové, legáti, synové člověka a všechna jejich hříšná díla, ale velká pravda zákona Páně je pevná, mocná a bude mocná na věčné časy, a žije a trvá na věky věků. A tak držet se této vznešené pravdy zname-

Dokončení na str. 4

Sedmero krkavců

Za starých časů si lidé nekupovali chleba v obchodech, ale pekli jej doma. Kterási maminka slíbila svým sedmi malým chlapcům, že každému z nich upeče bochníček, který bude jen jeho. Hoši se však nemohli dočkat a tropili pěkný rámus. Tu se matka neudržela a hněvivě se rozkřikla: "Kdo to má poslouchat? Táhněte ven, vy krkavci!" Ještě štěstí, že neřekla vy „pštrosi" nebo "vy krokodýli", poněvadž v týž okamžik se její slova splnila. Chlapci se proměnili v krkavce, vyletěli oknem a zmizeli v dáli. Matka zkoprněla leknutím a také otec, když se dozvěděl, co se stalo, byl úplně zdrcený. Na matku se však nehněval, poněvadž věděl, jak zlobivé děti dovedou rodiče rozčílit.

Plynula doba, chlapci se nevraceli, ale nešťastným rodičům se narodila dceruška. Pojmenovali ji Bohdanka, poněvadž si říkali: "Tu nám Pán Bůh dal za ztracené synáčky." Bohdanka byla hezounké, milé dítě a v něčem se náramně podobala bratrům - byla to totiž také taková treperenda, která od rána do večera jen mlela a mlela pantem. Poněvadž však byla jen jedna, rodičům to nevadilo, ale naopak jim to připadalo roztomilé.

Rodiče se nikdy o zmizelých synech před Bohdankou nezmiňovali. Když však byla větší, stejně se o nich dozvěděla od staré děvečky. K velikému překvapení rodičů jim oznámila: "Půjdu a bratry vám přivedu zpátky." Marně jí to otec s matkou vymlouvali, hned druhý den vyrazila na cestu. Poněvadž měla pusu na správném místě, doptávala se kdekoho, kde by asi mohla najít bratry - dokonce i Větru a Měsíce. Nakonec ji na správné místo dovezlo ve zlatém voze Slunce. Bratři proměnění v krkavce obývali ve skalách velkou jeskyni.

"Jak bych vás mohla vysvobodit z prokletí?" ptala se Bohdanka, Nejstarší z bratrů jí řekl: " To bys musela každému z nás. ušít košili. Ale nejprve bys musela také sama zasít, natrhat a připravit na tkaní len. A až do dokončení košil bys nesměla mluvit." - "To nebude nic těžkého, když vás tím vysvobodím," mínila Bohdanka, Netušila však, jak to bude obtížné.

Bratři odvedli Bohdanku do podhůří, kde mohla pěstovat len, a vyhledali jí komůrku ve staré vykotlané vrbě. Tam jí pak každodenně přinášeli jídlo, jako je kdysi krkavci nosili Eliášovi. Len pěkně vzešel a nebyly s ním problémy. Horší to však bylo s mlčením. Jak ráda by si Bohdanka při práci alespoň zazpívala nebo s někým popovídala, ale nesměla.

Když už předla lněnou nit na sukno, zabloudil s kočárem do těchto míst mladý hrabě. Jeho pes objevil ve vrbě Bohdanku a poněvadž se hraběti na první pohled zalíbila, odvezl ji k sobě na zámek. Jak ochotně by mu Bohdanka vysvětlila, kdo je a proč stále jenom pracuje! Ale nemohla, když chtěla bratry vysvobodit. Její mlčení nebylo však hraběti na překážku, aby se s neznámou kráskou oženil. Neměl ani nic proti tomu, že se i po svatbě od rána do večera zabývala tkaním a šitím.

Komu však byla Bohdanka od prvního okamžiku trnem v oku, byla starší svobodná sestra hraběte. Před bratrem se chovala k Bohdance přátelsky, ale kde mohla, pomlouvala Bohdanku alespoň u služebnictva. Bohdanka o tom věděla, ale nemohla se prozatím bránit, i když přece ve skutečnosti měla vyřídilku jak se patří. "Ty čarodějnice jedna!" myslela si. "Však já si to, až budu moct mluvit, s tebou vyřídím!"

Konečně se dočkala a došila poslední, sedmou košili. A když přiletěli bratři krkavci a košile navlékli, stali se z nich opět lidé. To bylo radosti! Radoval se kníže, když manželka spustila vodopád řeči. Radovali se i Bohdančini rodiče, že jim dcera svou obětavostí a vytrvalostí vrátila syny. A všichni se radovali, když se Bohdance narodilo děťátko, takové milé koťátko. Bohdanka dokonce samou radostí a vděčností zapomněla na to, jak si to chtěla vyřídit se svou protivnou švagrovou. Přece se teď nehodí ohřívat staré mrzutosti.

Život může býti nudný.
Může být však rázem pestrý,
chceš-li něco vykonati
pro své bratry, pro své sestry.
Při obtížích opakuj si:
"Snad to přece jenom zmohu,
budu-li zdroj síly hledat
každodenně v Pánu Bohu."

Daniel Henych

Pokračování příště

Památce Zuzany Lucinové

(28. 11. 1922 – 27. 5. 2006)

Pro několik generací učitelů a pro dlouhou řadu generací studentských byla Zuzana Lucinová zcela neodmyslitelnou součástí, ano orientačním bodem Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze. Znamenala pro všechny, kdo se s ní na fakultě setkávali, mnohem více než bývá obvyklé u sekretářek děkanátu; po téměř čtyři desetiletí byla bez nadsázky organizační duší fakultního života - bytostí, jež mnohým ztělesňovala fakultu mnohem bezprostředněji než leckterý vážený děkan. První kroky uchazečů, studentů, později i bývalých studentů, tedy farářů a farářek, absolventů a přátel fakulty vedly obvykle nejprve do její kanceláře, pak teprve do dalších dveří.

Když na pražskou evangelickou bohosloveckou fakultu v říjnu roku 1950 Zuzana Lucinová nastupovala, nebylo jí ještě ani třicet. V tu dobu však už za sebou neměla jen léta školní výuky a maturitu na obchodní akademii, nýbrž zcela mimořádnou zkušenost válečného odboje, zejména z vypjaté doby, kdy v Banské Bystrici pracovala ve štábu, který řídil a reprezentoval Slovenské národní povstání. Jako dítě vyrůstala vlastně nedaleko - rodné Ladzany na úbočí Štiavnických vrchů jsou od Banské Bystrice vzdáleny jen přes jeden horský hřbet; na začátku svého dospělého života prošla tehdy mladičká Zuzana Lucinová zkouškami, o nichž málokdy a málokomu co řekla; nepřímým, avšak jednoznačným svědectvím o povaze její práce a o její statečnosti však byla úcta a respekt u těch, kdo ji z těch let znali.

Celoživotně a naplno se Zuzana Lucinová uvázala způsobu života, který je snad nejvýstižněji možné označit slovem služba, tj. práci ve prospěch druhých - v církvi, na fakultě, v širší obci přátel a známých po celé republice Československé i za jejími hranicemi, například v Maďarsku a Německu.

Na pražské evangelické bohoslovecké fakultě toho Zuzana Lucinová zažila a prožila mnoho - mnoho nelehkého: léta padesátá, šedesátá, sedmdesátá a téměř celá léta osmdesátá. Mnohokrát se jí nepochybně hodilo její zocelení odbojem. Měla fakultu a její obec ráda a jejímu poslání byla hluboce loyální, věrná. Ve chvílích průšvihů neztrácela hlavu; jakkoli sama mnohé jistě nesnadno prožívala, dovedla být věcná, střízlivá i neokázale pevná a statečná. Ačkoli měla vhled snad do všeho, co se na fakultě dělo, byla ve své duchovní pevnosti naprosto diskrétní a spolehlivá; nad spolupracovníky i studenty bděla způsobem, který si zcela samozřejmě získával důvěru a vděk. Na první dojem možná působila nepřístupně. Dovedla být svérázná; jakoby nedbala na tipy a triky dnešních školitelů v úspěšné marketingové komunikaci. Byla prostě svá. Ovšem každý, kdo ji poznal blíž, pak ke svému překvapení mohl rozpoznávat, jak pozitivní, dobrotivá, vstřícná a obětavá bytost se pod pláštíkem drsnosti skrývá.

Ti z vás, kdo si čítáte Písmo podle rozvrhu Hesel Jednoty bratrské, asi víte, že na dnešek připadl verš z Janova evangelia: *Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás ...*; ta věta pak ještě pokračuje: *...a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo* (J 15,16).

Zdá se mi, že se toto slovo evangelia velmi dobře hodí pro dnešní chvíli. Ovoce víry, které zůstává, protože jeho kořenem je vyvolení v Kristu. V patnácté kapitole Janova evangelia je řeč o následování Krista cestou lásky, jež se vydává pro druhé. Životní cesta sestry Zuzany Lucinové, jak jsme ji mohli poznat, měla tyto rysy.

Za mnohé ovoce její konkrétní služby i za svědectví neokázalé víry, které svým životem vydávala, jsme vděčni jí i Tomu, kdo nám dal se s ní setkávat, a kdo je Pánem, jenž povolává v život, vede, opatruje, orientuje, a kdo je Pánem i nad smrtí.

(Z proslovu doc. ThDr. Martina Prudkého, děkana Evangelické teologické fakulty UK, při rozloučení se sestrou Zuzanou Lucinovou ve sboru ČCE v Praze 1 u Klimenta)

Rozloučení se sestrou Lucinovou se konalo v pondělí 5. června v Krabčickém domově odpočinku, kde trávila poslední léta života.

(r)

Průvodce Prahou po stopách reformace

Dokončení ze str. 2

Shodli jsme se i s vydavatelem na tom, že hlavní předlohou nám bude česká verze, kterou jen místy doplníme podle německé. V německém vydání jsem mohl uplatnit - vzhledem ke svým průvodcovským zkušenostem – zvláštní zřetel na významné prvky česko-německých vztahů, a to nejen v protestantské minulosti, nýbrž i v širší kulturní oblasti. Z tohoto vydání jsme převzali jen informační část o dnešní situaci církví a ekumenických vztahů v ČR. - Pro anglickou verzi jsem však připravil zvláštní kapitolu o dějinných kontaktech mezi Prahou, Anglií a Skotskem, a to již od viklefovského husitského období až po londýnský pobyt J. A. Komenského a počátky protireformace. Mrs. Joyce však zohlednila v překladu i některé významné kulturní odkazy (např. na Stavovské divadlo a Mozarta, na Orloj, na Faustův dům, na pomníky J. Jungmanna a F. Palackého, na památku hrdinných parašutistů v chrámu Cyrila a Metoděje, až i na moderní Tančící dům). Velmi ráda se však věnovala i překladu doplňkových citátů z knížky „Praha husitská" od T. Č. Zelinky.

* **Jaké jsou Tvoje výsledné dojmy z tohoto anglického překladu ?**

Stálo nás to oba hodně času i nervů, ale stálo to za to. Když jsem mohl číst tuto anglickou verzi průvodce už jako celek, rád jsem se znovu vžíval s mnohým vnitřním uspokojením do role návštěvníků, kteří se budou moci v Praze orientovat i podle tohoto průvodce v anglické verzi. A věřím, že bude dobrou pomůckou také pro naše české čtenáře, zvláště pak i pro studenty, kteří se budou o toto anglické vydání zajímat. Půjde zároveň o vhodný dárek pro zahraniční přátele ovládající anglickou řeč. Můj celkový uspokojivý dojem, doprovozený vděčným zřetelem na vynikající překladatelku, byl posílen i jejím doznáním, které mně napsala na závěr práce: „Jsem vděčná, že jsem se mohla podílet na tomto projektu. Cítím se tímto způsobem být mnohem blíž městu Praze i dějinám české reformace, než jsem kdy byla."

Věřme, že se tato publikace stane – i jako užitečný doklad americko-české ekumenické spolupráce - příspěvkem k utvrzování užších vztahů mezi českými evangelíky a protestantskými souvěrci v širokých oblastech anglického jazyka.

(V době uveřejnění tohoto rozhovoru už by měl být nový průvodce v tisku. – r. s.)

Malíř Bible a lidského nitra

Dnes se vydává mnoho tzv. dětských Biblí a dějepravů s ilustracemi. Některé vycházejí ze solidního studia dobových obleků, budov a jiných reálií. Jiné se co nejvíc přizpůsobují dnešnímu vkusu a snaží se být co "nejdětštější". (Je otázka, zda tento moderní styl dětem skutečně vyhovuje.) V dobách mého dětství sice také existovaly ilustrované dějepravy různého původu, postavy však příliš připomínaly řecko-římské hrdiny v jejich tógách. Proto můj otec - farář užíval při vyučování náboženství jako pomůcku reprodukce Rembrandtových zobrazení biblických dějů. Ani ty sice nezachycují věrně biblickou dobu, zato však velice silně promlouvají k tomu, kdo se v nich snaží číst.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn se narodil 15. července 1606 v početné rodině majitele mlýna. V době, kdy u nás došlo k bitvě na Bílé hoře, už studoval na univerzitě v rodném Leydenu. Výtvarné nadání ho však brzy odvedlo do učení v malířské dílně. Vyhlídky profesionálního malíře nebyly špatné. Jestliže v té době kvetlo v Nizozemí některé umění, pak to bylo právě malířství. Obrazy měli v oblibě a kupovali nejen bohatí mecenáši, ale také méně zámožné městské i venkovské vrstvy. Příklon Holanďanů ke kalvínství (po r. 1588, kdy se země vymanila ze španělské nadvlády) výtvarné umění nijak neomezoval. Místo patetických dvorních scén, místo krajinek a zátiší však nastoupili jako námět obyčejní lidé ve svém přirozeném prostředí - na ulicích, tržištích i v prostých příbytcích. A právě v tomto příklonu k ztvárnění všech možných všedních situací a lidských vztahů se Rembrandt ocitl na předním místě (třebaže dovedl také zvěčnit prostřený stůl nebo vázu s květinami). Mezi jeho ranými obrazy najdeme třebas "Žebráka" nebo pouliční "Pekařku koláčků". Stále víc se však u něho projevuje snaha vyjádřit i vnitřní stav lidí. Byl toho názoru, že "obraz je hotov, když malíř vyjádřil to, co chtěl", přičemž může jít i o pouhou skicu.

V šestadvaceti letech přesídlil Rembrandt trvale do Amsterodamu a oženil se se zámožnou Saskií van Uylenburgh. V Amsterodamu se připojil k mennonitské reformované církvi, jejíhož kazatele s manželkou zachytil na jednom ze svých obrazů. Odtud zřejmě pramenil jeho stále sílící příklon k Bibli. Saskia porodila několik dětí, naživu však zůstal jen stále churavějící Titus. Po Saskiině brzké smrti zaujala její místo v domě chudá, ale nezištná a obětavá Hendrickje. Rembrandt se však neodhodlal k novému sňatku, poněvadž podmínky dědění po Saskii to vylučovaly. - Rembrandt vydělával mnoho peněz, ale také jako vášnivý sběratel obrazů i šperků, kostýmů a zbraní vydával velké částky. Proto po čase upadl do finančních nesnází. Přispěla k tomu též aféra kolem hromadného obrazu "Noční hlídka". (Někteří ješitní portrétovaní muži nedovedli malíři prominout, že je umístil do pozadí obrazu, a začali jeho dílo veřejně bojkotovat.) Po dražbě v r. 1658 se musel Rembrandt přestěhovat do nejchudší amsterodamské čtvrti. Ale ani zde nepřestal vytvářet velká díla.

Jeho technika byla čím dál prostší, ale na obrazech byla stále patrnější umělcova snaha zachytit spolu s vnější podobou i lidské nitro a co nejvěrněji obrazem přetlumočit to, co Písmo sděluje slovem. Sedm let po úmrtí Hendrickje a rok po synově smrti umírá zbědovaný Rembrandt 4. října 1669.

Jeho dílo se odhaduje na 800 obrazů, 300 grafických listů a 2000 kreseb. Výpočet prací s biblickou tématikou by představoval velmi dlouhý sloupec. Ze Starého zákona Rembrandta zaujaly zejména příběhy praotců, ale i soudce Samsona a krále Davida. Z obrazů na novozákonní témata jsou všeobecně známé "Zvěstování", "Svatá rodina" (ve velice nesvatém zpodobnění), "Simeon v chrámu", "Kristus uzdravuje nemocné", "Milosrdný Samaritán", "Trpící Kristus", "Oplakávání Krista", "Snímání z kříže", "Kristus v Emauzích", ale i řada dalších. Není zřejmě náhodné, že nedlouho před smrtí namaloval Rembrandt velmi výmluvný "Návrat ztraceného syna".

Daniel Henych

Televize

ČT 1

Cesty víry - 14.10

Peníze pro dobro

V životě úspěšného podnikatele Radima Passera se v období biblických tří a půl roku přihodily události, kdy Bůh změnil jeho život a naučil ho rozlišovat hodnoty dočasné, pomíjivé a hodnoty věčné. "Pán Ježíš mne provedl nejtěžší životní zkouškou," říká Radim Passer. Budeme jej provázet v průběhu jednoho obyčejného pracovního dne.

Křesťanský magazín - 14.30

Radosti a strasti života víry.

Uvádí P. Oppeltová

ČT 2

Politické vraždy (4/8) - 10.15

(opakování 31.7. ve 13.25)

Smrt v Memphisu

Atentát na bojovníka za občanská práva M. L. Kinga.

Francouzský dokumentární cyklus.

V létě 1963 byl Martin Luther King na vrcholu popularity. Statisíce synů a dcer otroků z Jihu přišly demonstrovat do Washingtonu za ukončení rasové segregace. Inspiroval davy svým snem o společnosti, v níž budou lidé všech barev bratry. Prezident Kennedy přislíbil zákon, který odstraní jakýkoli právní základ rasismu. Výstřely v Dallasu však změnily sen v noční můru nenávisti. Ta nakonec zahubila i reverenda Kinga.

Významný Angličan...

Dokončení ze str. 3

ná držet se Boha, sloužit jí znamená být veselý, pro „ni upadnout v chudobu znamená stát se boháčem, utrpět škodu znamená získat, přijít o majetek je tolik, co vlastnit, být na posměch tolik, co chválen, zemřít pro ni samu znamená žít, žít v opovržení znamená žít ve slávě, podstupovat všechna nebezpečenství je tolik, co být oblažen: proto je naším předsevzetím nedbat života a tělesné schránky, avšak pokorně sloužit této blahořečené pravdě na cestě životem, smrtí a veškerými nebezpečími; cele na ní lpět a nechovat ve svém srdci nic jiného než upřímnou snahu líbit se prostřednictvím Božího zákona svému Pánu, Ježíši Kristu, zachovávat jeho příkazy a jeho potupný životní úděl vzít na sebe, svýma rukama, nohama, ústy, srdcem a celým svým hřbetem. Toužíme raději s ním být ukřižováni, tlučeni, hubeni a opovrhováni a jakýmkoli způsobem, jejž on dopustil, tupeni a týráni, než prožívat jakoukoli radost se špatným a hříšným světem.

Jak vyjdeme o prázdninách

č. 25 – 9. srpna 2006

č. 26 – 23. srpna 2006

č. 27 – 6. září 2006

Bohoslužby

30. 7. 2006

Českobratrská církev evangelická

Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Vořílek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR

Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.

Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik

Bratrská jednota baptistů

Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)

Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská

Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická

Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*

Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev

Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev

Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy

Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -

BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

25/2006

9. srpna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Církev je svatá
Josef Veselý

Vzhůru!
Emanuel Vejnar

Postavení, práce, život „hierarchy“
Jan Kašper

Jak orat s čertem
Jaro Křivohlavý

Polnici k ústům!

Text: Oz 8

Koho by napadlo, že přísloví „kdo seje vítr, sklidí bouři" je z Bible? Vždy jsem myslel, že je to slogan komunistů z totality, kteří jej používali jako výhružku svým odpůrcům. Jako výhružku je používali, ale nevymysleli. Převzali je z Bible.

Ozeáš byl prorok v severním Izraeli v 8. století před Kristem. Zvláštní doba - rozkvět i krize tu kvetly ve zvláštním propojení - snad jako kupř. v Německu na počátku třicátých let. V severním Izraeli vládne Jeroboám II, jsme někde kolem r. 780 - 750 př. Kr. Země nechudne, spíš bohatne, daří se obchodu, kultuře, kontaktům se zahraničím, nikde na obzoru žádný nepřítel, válka, konflikt. To je důvod k vděčnosti, k chvalozpěvu.

„Polnici k ústům!“ Najednou jsou všichni zaraženi. Místo vděčného chvalozpěvu se ozývá soud. Zrovna teď, když je docela dobře! Člověk si mimoděk představí jurodivého profétistu, rozježeného ve vlasech, vousech i ve formulacích, určitě trochu praštěného, nejspíš fanatického, typického kaliče vody. Takoví jsou a budou, vždy mají něco proti, nemohou zapomenout nějakou křivdičku, burcují, mobilizují proti něčemu. Leckdy se v jejich protestování dají nalézt psychopatologické příčiny.

Slova prorokova určitě nebyla příjemná nikomu z jeho tehdejších posluchačů. Nejsou ovšem příjemná ani současnému čtenáři. Jednak jsou psána básnickým, symbolickým jazykem, takže se čtenáři obsah trochu ztrácí, jednak obviňují. Nedá se to zapřít, je to kritika, soud, výtka a výčitka, varování. Jde snad o nás? Nad námi soud, nade mnou? Kdo koho chce soudit a za co? Co má kdo komu vyčítat? Děláme co můžeme! Ideje a ideály jsou krásná věc, ale realita života je něco jiného, pohybujeme se v ní, jak umíme. Výčitky ani soudy nepomohou, ani kdyby byly z Bible. V 8. století před Kristem neměli lidé ani potuchy o tom, co je to postmoderní a posttotalitní přítomnost, plná globalizačních přeměn, pro které ani my sami nemáme vzory a modely. V hlubokém starověku, kdy biblický text vznikl, neznali život v ekonomicko-politické struktuře rozvinutého kapitalismu v divoké postkomunistické podobě. Neměli za sebou zkušenost lidstva se dvěma světovými válkami, které si vyžádaly více obětí než všechny války předtím v dějinách. Neznali ani radosti člověka jednadvacátého století, jeho možnosti vědecké, technické a industriální. Soud a kritiku z osmého století př.Kr. můžeme vzít nejvýš jako jistou inspiraci, nebo obraz z historie

Nepromlouvá skrze Písmo sám Hospodin, lépe řečeno, nemůže promlouvat? Neplatí, že se v biblickém poselství ozývá sám Bůh, tu více, tu méně, ale vždy? Není to tak, že nic v Bibli není omylem ani náhodou, nic jen jako obrázek z dějin? Není to tak, že ať se ozve kdykoli jakékoli biblické slovo, může v něm promluvit vážným, naléhavým způsobem sám Pán života? Ještě není řečeno jak a kterým směrem, ještě to dá mnohou práci dohledat, co text říká, komu a co dál, ale prostě nejde jen o nezávaznou inspiraci?

„Polnici k ústům! Kdo seje vítr, sklízí bouři!“ Lidé kolem Ozeáše chtěli zpívat a smát se, radovat, užívat si, vždyť život docela ujde, a co nejde, nejde, tak o co jde? Když tu nějaký škarohlíd a šklíblatík kazí atmosféru, známe takové i dnes, negativisty, kverulanty, obtěžují, posléze nudí. Někdy se ale v záplavě laciných a plochých hlasů ztratí hlas opravdového proroka. Někdy se opravdu většina, ba celý národ, ubírá špatným směrem a hlas lidu není hlasem Hospodinovým. Pak přichází ke slovu osamělý prorok.

Není to chronický stěžovatel, nýbrž prorok. Kalí vodu, ale jen aby zachránil, co půjde, protože vidí nebezpečí, které ostatní nevidí. Nestraší lacino, nevyhrožuje, ale varuje. A vezměme, jakkoliv to zní bizarně, že Ozeášovo slovo pro současníky v 8. století před Kristem je jakýmsi podvozkem, na němž veze sám Pán života poselství nám, českým evangelíkům 21. století…

Ozeáš rozeznívá tu divnou píseň polnice ve chvíli, kdy si lidé chtěli hrát a

Dokončení na str. 2

Myslibořický zámeček

Pomněnky na myslibořické dětství

Atmosféra Myslibořic byla jiná než v Boratíně na Západní Volyni (jež náležela tehdy Polsku, nyní je součástí Ukrajiny). V českém Boratíně vytvořil můj otec Antonín Balabán společenství (nejen) evangelických věřících, kteří tvořili jednu občanskou a duchovní rodinu. Otci patřila kazatelna, široká nedělní škola, pěvecký sbor, ale i spolustarost o hospodářský stav obce. Byla to enkláva dýchající národním duchem (takové vlastenectví jsem pak už nikdy nepoznal) i silnou, i když do jisté míry pietistickou zbožností. Ještě před válkou se můj otec vrátil do „staré vlasti“ a byl pověřen správou tehdejších sociálních ústavů v Myslibořicích. Obec Myslibořice byla povětšině katolická, vanul tu však i duch velmi drsného proletářského ateismu. Ještě dnes mě drápou v duši sprosté a velmi útočné, křesťanství nepřátelské, výroky těch výrostků, zčásti mých spolužáků. Tehdejší Myslibořice mi dnes připadají jako elipsa o dvou ohniscích: jedním byl katolický kostel, druhým myslibořický zámek jakoby osvícený svou slavnou minulostí, sloužící nyní potřebným starým lidem, všelijak postiženým, ale i mládeži bez rodičů nebo alespoň bez rodinného zázemí.

V myslibořické obecné (základní) škole vyučovala českému jazyku a dějepisu postavou i chováním velmi robustní učitelka, jež udělovala dost záhlavců, ale vštípila nám lásku k vlasti; i z nepoddajných žáků se tak stali vlastenci na celý život. Nezapomenu na podivínského vychrtlého učitele Otakara Žižku, který postupně odevzdal národu několik krásných básnických sbírek, a jeho krásnou ženu, taky básnířku, kterou jsme, zvláště my, malí muži, velmi obdivovali. Se školou si však Žižka nikterak hlavu nelámal, byl často duchem nepřítomen a dával nesmyslné tresty, proti nimž musel jednou zasáhnout můj otec, takový kliďas. Myslibořická škola se duchovně kulturním centrem nestala. Byla však odrazovým můstkem pro studium na moravskobudějovickém gymnáziu.

Myslibořické ústavy nám Balabáncatům (byli jsme čtyři) připadaly jako pohádkový zámek, který neohrožují žádní draci nebo zakuklení nepřátelé, kde vládl lad a mír, veselost a důvěra, tichý pakt mezi starými a mladými, kde dobré přálo dobrým a zlé s ostudou táhlo od zámecké brány. Tehdy jsme sotva tušili, jak velké starosti má tatínek a s jak krásnou solidaritou ho podpírala (to za všech okolností) maminka; nevěděli jsme o byrokracii brněnské církevní vrchnosti a o úsměšném pohrdání (pouhými) diakony ze strany leckterých farářů- teologických profesionálů. Jen jsme pozaslechli něco o otcových dobrodružstvích, když v noci za německé okupace vozil odkudsi na černo pytle s moukou. V „zámku“ vládlo viděno našima dětskýma očima idylické ovzduší, i když napětí tu bylo také dost a dost. Často jsem byl zmlácen kluky z ústavu za to, že jsem „správcův“, někdy mě ubránil můj mladší bratr Daniel.

Všecko však prosvěcovaly diakonky: Eva, Miluška, Pavla a jiné. Sestra Eva Šimková se mi stala prototypem statečné pomáhající a velice obětavé víry, sestra Miluše Betincová byla mi vzorem ženské elegance a jemné diplomacie, setra Pavla to uměla s dětmi. Sestry

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 23

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?“
(1M 4,9)

Tu máme před sebou začátek lidských dějin. Z nich dosud nevymizelo to strašlivé: HOMO HOMINI LUPUS, člověk člověku vlkem. Z Kainovy pěsti pochází kyj a potom meč a kopí a puška a děla a bomby a rakety, jimiž míří člověk proti člověku. Kdy zazní dost?

Třetí dějství:

Přichází Hospodin. Pán Bůh se přece ani od této děsivé situace nedistancuje. Opět se ptá. I Adama se ptal: Adame, kde jsi?“ Teď se ptá Kaina. „Kde je tvůj bratr?“ Co je s tvým bratrem? V případě Adama následovalo po Boží otázce schovávání a výmluvy, dnes Kainova odpověď zní: *„Nejsem strážným svého bratra!“* Děs čiší i z této odpovědi: „Můj bratr mne nezajímá. Co je mně po něm? Co je mně po druhých? Nevím, kde je.“

Dobře věděl. Věděl a ví to i Bůh. Ta Boží otázka - „Kde je tvůj bratr“ - se týká i nás. A nevztahuje se jenom na bratry, které jsme zabili. A když se ptá i Kain Hospodina: „Zdaliž jsem strážným svého bratra?“, pak sice přímo nevyslovená, ale jednoznačná Boží odpověď zní: *Jsi!* Jsi a máš být strážným svého bratra.

Strážný bratra svého není policajt, ale ochránce. Pomocník. Ten, který dokáže podepřít, ví, kde je ho třeba, má opravdový zájem. Strážný bratra nese spoluodpovědnost za život bratrův i za bratrovu víru. Kde je, Kaine, Abel, ten slabší bratr tvůj? Pán Bůh až do dne posledního soudu nedovolí, aby tato jeho otázka na naši adresu zanikla na zemi.

Tady si stojí za to uvědomit souvislost s Ježíšovým podobenstvím o milosrdném Samaritánovi. Těžko říct, zda měl Pán Ježíš tuto souvislost na mysli, ale skutečností je, že slovo „Samaritán“ je odvozeno od hebrejského kořene ŠMR, což znamená střežit. Samaří bylo hraniční oblastí, kde se střežil vstup do země. Takže Samaritán je strážným. Samaritán v Ježíšově podobenství je *strážným bratra svého* v nejhlubším smyslu: tím, který si všimne bratra a ujme se ho v jeho nouzi.

Kain se chce vylhat. To lze úspěšně aspoň částečně před lidmi nebo před sebou samým. Nikoli však před Bohem. V tu chvíli, když je usvědčen, se teprve přece vzpamatovává: *„Větší jest nepravost má, než aby mi odpuštěna býti mohla.“* Tak realisticky a tak beznadějně teď vidí Kain sám sebe. Sám sobě upírá možnost odpuštění. Z Boží strany přece i do této situace proniká opět paprsek světla: *„Vložil Bůh znamení na Kaina, aby ho nikdo nezabil, kdož by koli nalezl jej.“* Ve znamení, daném Kainovi, můžeme uvidět záblesk kříže Pána Ježíše Krista. Kristův kříž je svědectvím věrnosti a lásky Boží pro všecky, i pro ty, kteří jako Kain pochybují o možnosti odpuštění pro sebe.

A na sám konec je tu jmenováno potomstvo Kainovo, z nichž zvláště jeden - jmenoval se Lámech - byl zase hrozný silák a velký válečník. Ale právě u Lámecha Kainův rodokmen končí. Jako by tím bylo naznačeno, že tudy dál cesta nepovede.

Pozornost se znovu vrací k Adamovi a Evě. Narodil se jim třetí syn. Jmenoval se Set a Setovi se narodil Enos.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Polnici k ústům!

Dokončení ze str. 1

užívat si. „Jako orel na dům Hospodinův snáší se pohroma." Domem Hospodinovým není jen chrám a není to jen lid Boží. Domem Hospodinovým může být i celé stvoření, svět jako takový, lidé na planetě. Co jim Ozeáš (na místě Božím) vytýká?

Býčka! Starého známého, babylónsko-kenaánsko-assyrského boha, který se stěhuje z kraje do kraje v různých podobách, z epochy do epochy v různých vyznavačsko-rituálních modifikacích, ale vždy je bohem falešným. Býček - to jsou špatně nastavené, seřazené životní hodnoty, které místo aby přinášely opravdovou radost, přinášejí krátkodobé náhražky. Býček je starověký bůh - bůžek, Ozeáš připomíná, že není pravý. Býček není pán světa, to hlavní, k čemu je dobré upřít svou existenci. Býček prostě není dobrá cesta, býček není pravda, býček nemá budoucnost, perspektivu. Je to imitace. Býček odvádí lidi od pravdy, od pravdivého uchopení života, jako propaganda, ideologie a reklama. Býček odvádí od vztahu s Bohem, od pravdy směrem ke lži. Starý zákon vidí důsledky tohoto uctívání býka na mnoho způsobů - v kultu, v sociální oblasti, v etice i v politice. Na trůnu sedí král, který podporuje modloslužbu, vyprázdněné náboženské obřady (Am 6,1-7). V zemi panuje rozkvět a dosud neuvěřitelné bohatství, vedle toho pak chudoba mnohých (Am 2,6-8). V zemi panuje pocit bezpečí (Am 6,1-8), jako by se nic nemohlo stát. Nikdo nepřemýšlí, každý si užívá nebo touží si užívat. Vnější prosperita se stala hlavní hodnotou. Býček dostal nové pozlacení. Morálka upadla a ten, koho ještě zajímá, je v takové menšině, že ztrácí veškerou naději a sílu. Je to jedno, nic nenaděláš, a když se pokusíš, sklidíš posměch a převálcují tě.

I když Ozeáš nepsal pro českého evangelíka 21. století, poslouchá tento se zatajeným dechem. Polnice Ozeášova rozechvívá i dnešní vzduch. Kde máš svého býčka? Někde ho máš, že? Možná na mnoha místech, roztažen přes celý tvůj život, falešné východisko i cíl života…

Ti, kteří Ozeáše poslouchají, není jich mnoho, mají jedno velké plus: jsou ochotni poslouchat. Svým naslouchánim projevují poslušnost: „Hospodine, chtěli bychom, abys byl naším Pánem, chceme patřit ke tvému lidu!" Ti, kteří neznají Hospodina osobně a říkají si třebas nevěřící nebo dokonce ateisté, ale touží po pravdě a jsou jí otevřeni, volají podobně: „Chtěli bychom, aby ve světě vládla spravedlnost, aby ubylo cynismu a přibylo porozumění, aby ve veřejném i politickém životě platila podobná pravidla, jaká drží při životě rodiny, manželství, přátelství. Měla by platit odpovědnost za budoucí generace, sobectví by nemělo být povýšené na normu, lidé by neměli lhát, vymlouvat se a vytáčet, měli by umět přiznat omyl i vinu. Lidé by měli umět prosit o odpuštění a měli by umět odpouštět. To všechno doma, v práci, na magistrátu, na ministerstvu, ve vládě, v novinách i v televizi."

Tak se všichni toužící po pravdě a spravedlnosti setkávají. Jim všem pak platí Ozeášova píseň především. Protože oni poslouchají. Dík za to.

Co jim zpívá Ozeášova polnice? Dvojí.

První: kdo seje vítr, sklidí bouři. Nevyjímejte se, vy slušní a zbožní, ze zástupu býčkových uctívačů. Podívejte se obezřele sami na sebe, na své každodenní činy a rozhodnutí, na své názory i postoje, na své vztahy a na to, jak s nimi zacházíte. U drobností to začíná! Býčkova moc by nebyla tak silná, nebýt všech drobných projevů nelásky, netolerance, neodpouštění, sobectví, lži. Oběti býčkovi nejsou jen tam, kde teče krev, dochází k loupežím a tunelování ve velkém, kde se krade a vraždí ve velkém, nýbrž i tam, kde „slušný občan" zůstává hluchý a němý k drobným zlům a drobným ublížením, ať se jich dopouští sám nebo je jejich svědkem. I tam býček slaví.

Komu není lhostejné, kdo a co je pro život nejdůležitější, tomu nebude cizí hledat sám u sebe, kde on sám slouží býkům a k čemu ho volá polnice.

To druhé, co zpívá polnice, je radost. „Jen třísky zůstanou po samařském býčku!" (Oz 8,6b) Krásnější zpráva nemůže zaznít. Není to výhružka, nýbrž posila pro všechny, kteří užuž propadají beznaději, že sami nic nezmůžou. Samozřejmě, nezmohli by sami, kdyby byli sami. Ale nejsou sami! Býčkovy dny jsou sečteny, nebude to trvat věčně! I v egyptském otroctví si mysleli, že je na věčné časy, stejně v zajetí babylónském, v Německu po nástupu nacismu, u nás po nástupu komunismu. Není to na věky, z býčka zbudou třísky.

Ozeášova píseň zazněla vážným tónem do chvíle, kdy se lidé chtěli bavit. Nakonec ale i v ní zpívá radost a naděje.

Pavel Klinecký

(zkráceno)

Dary na tiskový fond první pololetí

ČCE České Budějovice	300,–
Christofelova slepecká misie	400,—
MOKJ – CB Horní Počernice	660,—
Jednotlivci	
Čunka Oldřich – Zlín	1.000,—
Doležal Jan – Džbánov	1.000,—
Kacafírek Luboš – ECM Praha 2	200,—
s. Slámová	500,—
Straníková Věra – Morašice	1.000,—
Svobodová Antonie – Chýnov	2.000,—
Šíblo Václav – Kutná Hora	1.200,—
Vávrová Marie	1.000,—
dárci, kteří nechtěli být jmenováni	500,—
celkem	9.760,—

Všem dárcům velice děkujeme.

Zánik Svaté říše (6. srpna 200 let)

Sledujeme-li průběh dějin, narazíme vícekrát na vznik říší, které svou expanzí neustále rostly - Babylonie Nabukadnesara II., Čingischánova Velká mongolská říše, Francie Napoleona I. Bonaparta, Hitlerova Velkoněmecká říše. Některé říše se držely dlouho, jiné jen krátce, některé se rozpadaly zvolna, jiné se zhroutily naráz jako domeček z karet. Jak to ale bylo se Svatou říší římskou národa německého, která vzala za své před 200 lety 6. srpna 1806? Možná, že nás zaráží už to spojení "římská" a "německý". Co to má společného? A navíc ještě "svatá"?

Začneme od staré římské říše. Po mnohasetletém vzestupu se začala její jednolitost drolit, až se ve 4. století po Kristu vytvořilo její druhé centrum v Konstantinopoli (Byzantion, Istanbul). R. 961 byla pak severní a střední Itálie dobyta německým králem Otou I., který byl o rok později korunován papežem za pokračovatele věhlasných římských císařů. A právě toto byl počátek římskoněmecké říše.

Ota I. už dříve porazil českého knížete Boleslava I., zvítězil nad Maďary, Polabskými Slovany a Dány, takže to byl opravdu velice mocný vladař. Středověká Svatá říše zahrnovala také Rakousko, Švýcarsko a státy Beneluxu (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko). Od r. 1033 bylo s ní spojeno i burgundské království. R. 1291 dostal kolos trhlinu,když se osamostatnilo švýcarské spříseženstvo, ale to jím neotřáslo.

K novému upevnění Svaté říše zas došlo před 650 lety za Karla IV., jenž vyhlásil r. 1356 Zlatou bulu, která se stala její ústavou. (Český král byl vyhlášen nejvyšším číšníkem a bylo mu přiznáno první místo mezi kurfiřty, kteří vždy volili nového císaře.) V té době už existovalo přesvědčení, že císařům byla jejich moc propůjčena Bohem.

Svatá říše římská národa německého šťastně přežila i mír vestfálský v r. 1648, jímž skončila třicetiletá válka a jímž byla přerozdělena Evropa. Až teprve francouzský generál a později francouzský císař Napoleon donutil Františka II. z habsburskolotrinské dynastie, aby se 6. 8. 1806 vzdal titulu císař Svaté říše římské národa německého a spokojil se pouze s označením císař rakouský (a král uherský a český). Zánik Svaté říše znamenal značné oslabení církevního vlivu zejména v Německu. Území, která byla buď čistě katolická nebo evangelická, byla sloučena a vládcům byla doporučena tolerance. Mnoho církevního majetku bylo vyvlastněno, ztráta moci a majetku však přinesly kupodivu pozitivní plody. Katolicismus zažil duchovní obrodu a také protestantismus zaznamenal nový rozmach (biblické a misijní společnosti...). Konec říší a mocenských seskupení nemusí tedy zdaleka znamenat tragédii. Království, císařství a unie se rodí a zanikají. My ovšem známe jednu výjimku, o které se dvakrát zmiňuje 1. epištola Petrova (4,11 5,11): Kristu náleží panství (Kral. císařství) na věky věků.

Daniel Henych

O pobyt v Myslibořicích je velký zájem

Žádosti o umístění v Domově pokojného stáří v Myslibořicích na Třebíčsku o polovinu převyšují kapacitu. V okrese je přitom nejvíce sociálních lůžek v kraji Vysočina. Senioři v Myslibořicích mají k dispozici kvalitní služby, nadstandardní pokoje, ale i osmihektarový park nebo zahradu a hospodářství s domácími zvířaty. Ve zdejším zámku sociální ústavy fungují už 80 let díky osvícenému třebíčskému faráři Františku Horníčkovi.

"Tehdy v něm vznikl sirotčinec, dětský domov, starobinec a ústav pro nemocné," řekl ČTK při oslavách výročí ředitel domova Petr Haška. Diakonie Českobratrské církve evangelické zde buduje Domov pokojného stáří od roku 1992, kdy jí byl navrácen. Senioři se zde mohou ubytovat i přechodně. Téměř polovina pokojů je jednolůžkových. Loni zde vzniklo také specializované oddělení pro 14 lidí postižených Alzheimerovou nemocí. Pro návštěvy je připraveno sedm hostinských pokojů.

Přímo v budově mají senioři k dispozici bufet, jídelny, poštovní schránku, telefonní automat, rehabilitaci, společenské místnosti, voliéru s exotickým ptactvem a akvarijní nádrže s rybkami, ale i kadeřnictví a pedikúru, internetovou kavárnu, kapli a další služby.

V obnoveném osmihektarovém parku je vodní laguna s množstvím ryb a divokých kačen a velká voliéra s exotickým ptactvem. V parku je také minerální pramen, jenž vyvěrá z hloubky 40 metrů.

Hospodářské středisko domova obhospodařuje téměř čtyři hektary polí

Dokončení na str. 4

Pomněnky na myslibořické dětství

Dokončení ze str. 1

diakonky byl odhodlané a přísné, ale přitom byly veselé, rády se i pobavily a vnášely do ústavního prostoru ducha vyzrálé srdečnosti. Otec byl jejich guru, úcta k němu byla nevídaná. Neboť je učil trpělivosti, lásce, důvěře a také skutečné duchovní radostnosti. Modlitby, kázání, meditace. To, co je v oblíbené „ústavní" písni: „Důvěřuj se v Pána, ó duše má, zvečera i zrána On ti pomáhá…" My balabánští kluci jsme využili všechny příležitosti, jak vychutnat drobná, ale pro nás úžasná dobrodružství: rozkývání ptáčnic a plavné skoky z jednoho stromu na druhý. Lydie prožívala „zámecký život" nejintenzivněji, jako by již byla dospělá, jako by maturovala již v deseti letech. Květinka, nejmenší a nejdrobnější a také nejlíbeznější, protékala všemi místnostmi a prostorami a pro babičky se stala jakýmsi kvítkem, ke kterému bylo radostno přivonět. Daniel přemýšlel o tajemství života, jeho vzniku a smyslu (kuchání žab a četba některých významných badatelů). Já jsem hlavně bloumal a těkal a do mysli mně vtékaly verše, až mě někdy dost náhlá a jakoby odjinud přišlá poezie oslepovala. Zamiloval jsem se do jedné chovanecké dívky (Milušky Š.) a měl jsem špatné svědomí, zdali jsem nepřekračoval (i když jen v mysli) jedno z přikázání desatera.

Pamatuji se na některé osoby, které měly cosi originálního, nezapomenutelného. V ústavech se ukrýval pan Aschermann, Žid. Nakonec ho někdo prozradil a starce odvlekli nacističtí pohůnci. Vždycky, když jsem později studoval dějiny německého, ale i českého antisemitismu, se mi objevila jeho zvláštní trochu vylekaná, trochu strnulá tvář. V ústavech žil pan Alois Šmíd, postižený těžkým kloubovým onemocněním, takže najíst se – to bylo umění, které stálo krajní námahu. Byl to člověk, který se, ač vyučen pletení košů, zajímal o základy duchovního života v širokém smyslu. Studoval i filosofické nebo religionistické spisy. Ještě před smrtí se urputně zabýval buddhismem. Stal se pro mě symbolem lidské vůle, vytrvalosti a zbožnosti, která je vroucí, ale ne myšlenkově laciná. Vídával jsem krásnou Aničku Patkovou, byla postižena sklerózou multiplex. Snášela svůj jakoby neúprosný úděl smírně, vyrovnaně, i když byla upoutána na vozíček.. Její klidný záhadný úsměv (úsměv?) prochází stále mým životem. A byly tu i osoby, které se mi jeví jako Boží prosťáčci. Mezi ně patřil pan Dvořáček, který měl na zámku funkci zahradníka. Byl vysoké klátivé postavy, ruce jako lopaty. Staral se o zámeckou zahradu, pěstoval pivoňky a jiné botanické skvosty, snášel kameny na skalku, kterou s láskou budoval. Napsal jsem o něm (myslím v tercii) kompozici, která měla úspěch. O tomto úspěchu se od někoho dověděl pan Dvořáček, a bylo zle. Osopil se na mě a jakékoli stopy přátelství byly ty tam. Ale byl to velký muž, dělal, co mohl a co uměl a šířil krásu a obdiv k Božímu stvoření. A byly tu i jiné zjevy: například utíkavá Anička, kterou po každém útěku přivedli příslušní činitelé zpět. Byl to její rytmus a můj otec jí to neměl za zlé. Cítila se opuštěná, hledala domov, a nikde jej nenalézala. Je mi připomínkou toho, že tento život a z něho vyrůstající pozemský domov je především zaslíbením života věčného. Až tam pominou zlé strasti a naše neklidné životní těkání.

Život na zámku bych nakonec charakterizoval vánočními svátky a dětským divadelním vystoupením. To vyžadovalo důkladnou přípravu a režisérský um, jímž můj otec oplýval, a výrobu „kostýmů", což byla záležitost mé matky a některých jiných žen. Andělé vystupovali na kostýmovaném žebříku nahoru a dolů. Jednou, to si pamatuji, se žebřík povážlivě naklonil, ale kdosi ho spolehlivě zachytil. „Sláva na výsostech Bohu!" Jednomu ústavnímu představení byl přítomen i jasnovidec, pan Pešl (Peschel?). A ten měl v průběhu dětského vánočního zvěstování vizi: na jevišti viděl samé anděly. Zdá se to fantastické, ale je to jistojistě pravdivé. Nevybírá si náš Bůh právě ty nejslabší a nejnevýhodnější, chce-li našemu světu říci to nejpodstatnější?

Myslím, že to byl vzdušný barevný sen
Yzopem svým čistil si Bůh všechny, kdo radostně tápavě žili
Slavné to byly chvíle, kdy jste andělská
Evo jakoby z Ráje přicházela k našim suchým rtům
Laskavce, laskavce vytvářel jste nám, bratře zahradníku Dvořáčku
I ty, Lydie, nořic se do idejí Dostojevského, jsi velikou duší prožívala všecku tu bídu
Bál jsem se o tvou skrápějící lásku, maminko, kopretino věčnosti
Ó vy divně výsostné diakonky, evičky, milušky, pavlínky, irenky a jiné a jiné, včeličky Páně
Říš ledu a smrtných ker přesmutných údělů tavila všechno kruté, aby zbylo na úsměv
I ty kameny, laguny, stromy zpívaly svou vytrvalou píseň, i když zadrhávaly
Co uškodí těm bídou dolů sraženým k zemi, Květuško nosící květy
Elementy života,
tu smíme slastně prožít, Danieli, kterého vzal vichr pryč
Bylo tu příliš mnoho lásky, než abychom směli zapomenout. Halelu Jah!

Milan Balabán

Pohled do duchovního myšlení Viktora Fischla

„Loučit se bez slz, odcházet bez lítosti, jako bys přešel z pokoje do pokoje, ..."
Poslední sonet

Naposledy byl Viktor Fischl v České republice v říjnu 2004, když přejímal od Nadace Charty Cenu Jaroslava Seiferta za své celoživotní dílo. Ač fyzicky již ve své dvaadevadesátce viditelně křehčí, ochraňován věrným doprovodem svého syna, přednesl v Karolinu rétoricky i obsahově dokonalý projev, který svědčil o jeho naprosté duševní svěžesti. Auditorium povstalo - nadšené a dojaté zároveň, když svá slova vděčnosti propojil se slibem, že bude psát až do posledního dechu.

Brzy po návratu z Čech do Izraele nešťastně upadl a zlomenina krčku byla podle názoru lékařů neoperovatelná pro slabost srdce. Způsobovala mu mnohou bolest, později trvalou nesnáz spojenou s omezenou hybností. Jeho duševní svět a věrnost dílu však zůstaly nedotčeny, jakož i humor, nadhled a spisovatelův nevyléčitelný *optimismus*. Dokázal říci veselá slova i v telefonickém rozhovoru z nemocnice bezprostředně po úraze. Jen osobní dopisy omezil na naprosté minimum, ne-li zcela, neboť šetřil všechny své síly pro milovanou literární práci. Po zkušenosti s psaním posledního románu *Vy, soudci athénští* již nechtěl znovu podstupovat tvůrčí závod s darovaným časem života, a proto se rozhodl pro psaní povídek. „Povídka má daleko větší naději na dokončení," vysvětloval. Jedna z posledních se jmenuje *Slepý král*. Promýšlel a zachycoval však ještě povídky další ... až do posledního dechu. Byly obsahově samostatné, a přece se k jeho vlastnímu údivu samovolně tematicky propojovaly a počaly vytvářet celek. Zůstaly nedokončeny na jeho pracovním stole.

K základním myšlenkovým a etickým důrazům Fischlovy tvorby patří především úsilí o dar lásky, zachování manželského svazku, generační provázanosti, otázka svědomí, téma holocaustu, téma odpuštění, téma zodpovědnosti, v neposlední řadě pak hledání odpovědí na prastarou otázku o smyslu utrpení v lidském životě, též hledání důkazů Boží existence a dominující, všudypřítomná vděčnost za nádheru díla Stvoření. V románech se často setkáváme s hrdiny, kteří vedou nesnadný, těžkými ranami života tříbený jobovský boj o víru. Ale ani tehdy, jsou-li sevřeni nejkrutěji, ani ve chvílích nejhlubších propadů víry, ve chvílích vzpoury proti Bohu neodhodí Boha jako nespolehlivý amulet. Fischlovi hrdinové se o víru dlouhodobě, bolestně rvou. Za ostnatým drátem koncentráků, uprostřed zosnované pomsty, nad hroby svých milovaných, svázaní nemocí a nemohoucností, vždycky. Život bez Boha je pro ně životem bez horizontu, beze smyslu, bez radosti. V jejich úvahách nejednou zaslechneme tvrdou výčitku: „Proč je životní běh tak nesnadný, tak nečitelný, člověku často tak nepochopitelný?" Zároveň však většinou v závěru svého duchovního zápasu vysloví též tiché tušení dobrých odpovědí na všechna naše proč za horizontem našeho života, tušení, přerůstající ve šťastnou naději víry. Ano, i tušení je vzácným darem života, opěrným bodem v mlhách. Ale prostor životní naději a prostor pro vybojovanou víru vytváří ve Fischlově díle též vědomí vděčnosti za dar života zasazeného do jedinečné krásy stvořeného světa. Tyto dva protipóly - tajemství bolesti a údiv nad nádherou Stvoření - se nejednou vyostřují, prolínají a postupně se přetavují v jedinečném uměleckém podání ve chvalozpěv a dík Bohu za to, že učinil svět tak krásný.

Viktor Fischl nepíše o sobě, přece však „píše sebe". Příběhy jeho hrdinů nejsou jeho příběhy, byť svým vypravěčským uměním čtenáře k takové úvaze nejednou svádí, ale v myšlenkách jeho hrdinů přece jen tu a tam autora nalezneme. V jednom ze svých dopisů například píše:

„... Jsou však nerozřešené otázky, jež nepřestanou člověkem lomcovat až do samého konce. Nevím, a už nikdy nebudu vědět, proč připustil Bůh záhubu šesti milionů židovských obětí nacismu. Proč mezi nimi muselo zahynout na statisíce nejzbožnějších. Proč milion jistě nevinných dětí. Proč musela zemřít tak mladičká moje sestra ...

... Jde-li o díkůvzdání, nenajdete, myslím, autora, u kterého se vyskytuje haleluyah častěji než u mne. Vděčnosti za všechnu tu krásu kolem nás nemůže nikdy být dost... "

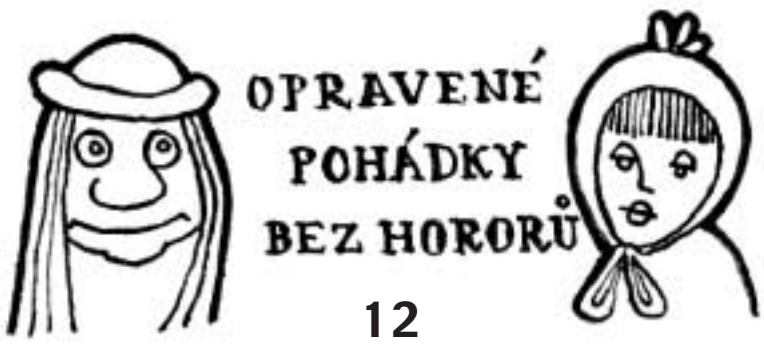
V jeho knize Prstoklady pak nalezneme tuto úvahu:

„Nikdy jsem neuvěřil, že všechno, co se dělo na světě a se světem od věků, bylo beze všeho smyslu, bez důvodu a bez cíle. Propastná nesmyslnost takové představy by mne byla dohnala k přijetí toho, čemu mne kdysi dávno učil jeden z mých učitelů a čemu jsem od té doby říkal zákon nazvaný po něm. Tvrdil, že nakonec člověk musí rozhodnout, zavěsí-li svůj život na Boha, či na skobu ve zdi ... Chtěl bych, abyste také věděli, že mezi mnou a Bohem není rozkol ani svár. Je mezi námi jen má lítost nad tím, že neodpovídá na mé opětovné otázky začínající slůvkem proč. A má nespokojenost, chcete-li tomu tak říkat, že mne nevybavil mocnějšími tykadly tušení, která by mi pomohla k tomu, abych tedy alespoň sám vytušil odpovědi na některé otázky, jimž nerozumím. Chci však také, abyste věděli, že přes tu lítost a přes tu výčitku ve mně zůstává dost pokory na to, abych — i kdyby se mi zlomilo kormidlo uprostřed plavby na rozbouřeném moři - viděl i v tom moudrost Boží... "

A závěrem ještě totéž svědectví víry velkého českého spisovatele a básníka, vyjádřené v metaforách a podobenstvích, jak mu bylo vlastní, a to opět z knihy úvah a vzpomínek Prstoklady:

„Vím, že se proud té řeky, na niž už tak dlouho myslím, nezřítí hnán nezastavitelně do tmy přede mnou, nýbrž že dopluje klidně až tam, kde odevzdá své vody moři..."

Milada Kaďůrková

O Červené karkulce

Žila byla holčička, co ráda nosila červené čepice. Proto jí říkali Červená karkulka. Kteréhosi dne jí řekla maminka; "Karkulko, babička má narozeniny, doneseš jí bábovku." - "Ach jo, proč zrovna já?" protáhla obličej Karkulka. "Mně se nechce. Kromě toho mi pořád říkáš, že nemám chodit sama po odlehlých místech a k babičce se musí přes les." - "Já tentokrát ale opravdu nemohu jít," namítla maminka. "V televizi dávají závěr "Angeliky". Mimoto přes les vede přece silnice! S nikým se nezastavuj a za dvacet minut jsi tam. Babička bude mít radost." - "Tak já tedy jdu," řekla otráveně Karkulka, vzala igelitku s bábovkou a vydala se k babičce.

Na odpočívadle u silnice seděl vlk. Byl už starý, bolely ho nohy, a tak byl rád, že si může chvíli odpočinout na lavičce před motorestem. Když uviděl Karkulku, vlídně se zeptal: "Kampak jdeš, děvčátko?" - Co chce ode mne ta opelichaná vykopávka? pomyslela si Karkulka, ale nahlas řekla: "Nesu babičce k narozeninám bábovku, ale moc se mi tam nechce. Raději bych zůstala doma a seděla u televize jako máma. - "Víš, co, Karkulko?" nabídl se vlk. "Já to odnesu babičce místo tebe." Karkulka se nedala dvakrát přemlouvat. Dala vlkovi tašku a upalovala zpátky domů.

Vlk však nešel přímo k babičce. K narozeninám se přece nehodí holá bábovka. Chtělo by to také nějaké pití! Stavil se tedy doma, vzal láhev sektu z vlčího vína, na poli u lesa natrhal kytici vlčích máků, a pak teprve zaklepal na dveře babiččina domku. Když nikdo nepřišel, otevřel si sám do předsíně a pak do světničky, V posteli ležela babička a měla ovázanou hlavu. Při pohledu na vlka sebou trochu škubla, ale nedala na sobě znát překvapení. "Copak si přejete?" zeptala se. "Promiňte, madam," řekl vlk po starosvětsku. "Omlouvám se za ten vpád, ale tady vám nesu od paní dcery a od Karkulky něco k narozeninám." - "To nemohly přijít samy a musely obtěžovat vás?" podivila se babička. "Inu, na starého člověka nemá nikdo čas!" - "To víte, to už je náš úděl," přikyvoval s porozuměním vlk a raději převedl řeč jinam: "A proč máte, madam, ovázanou hlavu?" - "Ale rozbolely mne zuby," postěžovala si babička. "Kvůli tomu šátku jsem vůbec neslyšela, když jste klepal!" - "No jo, zuby, zuby!" pokyvoval hlavou vlk. „To taky znám. Co bolesti jsem zkusil, než mi je veterinář vytrhal. Teď ale mám zubní protézu a je to dobré. Jen si musím dávat při jídle pozor, abych nekousl do něčeho tvrdého. - Promiňte, madam, ale ted už se musím zvedat." - "Moc mne těšilo," prohlásila babička. "Škoda, že spěcháte. Ale ještě mi laskavě dejte tu krásnou kytičku tamhle do vázičky. A přijďte zas, ráda vás uvidím." - "Přijdu, přijdu," loučil se vlk.

Od toho dne se stali z babičky a vlka dobří přátelé, Karkulka nejprve na vlka trošku žárlila a vyčítala si, že mu tenkrát svěřila tašku s bábovkou. Pak ji to však přešlo. Milovaly s maminkou své seriály a chodit k babičce byla nuda. Když to vlka těší, proč mu nedopřát to potěšení? Staří si přece rozumějí nejlépe.

Ve městě i na vesnici
žijí s námi lidé staří.
Zajímá nás, jak se mají,
jak se jim teď právě daří?
I když hladem nestrádají
a i jinak mají všecko,
vlídným slovem potěšit je
může i to malé děcko.

Konec ***Daniel Henych***

Tajemní stavitelé chrámů

Při četbě jsem narazil na zvláštní datum: 24. června 1726 založil potomek vestfálských sedláků František Antonín hrabě Špork (Sporck) pražskou zednářskou lóži U tří hvězd. Pro čtenáře Evangelického týdeníku zednářské hnutí patrně nic důležitého neznamená, ale v rámci prázdninového rekreačního čtení si snad můžeme něco o této organizaci připomenout.

Už ve starověku vznikala rozmanitá mysterijní sdružení a gnostická hnutí. Jejich stoupenci se snažili pěstovat jakési vyšší vědění. V Egyptě a starém Řecku taková bratrstva vznikala i mezi staviteli tehdejších pohanských chrámů. Na ně navázali cechovní kameníci ze středověkých křesťanských katedrál. Vytvořili koncem 17. století zasvěcenecké skupiny s množstvím rituálů, v nichž symbolickou roli hrála řada projektantských a zednických pomůcek (kladivo, úhelník, dláto, lžíce, vodováha...) i mnoho jiných prvků (přesýpací hodiny, srdce, ucho, meč, svícen, pyramida, Šalomounův chrám, kříž...). Časem se "zednáři" ustálili jako polotajná mezinárodní společnost, usilující o duchovní zdokonalování a zocelení charakteru na náboženskofilosofickém základu a o bratrství a rovnost lidí.

Členové spolku vyznávají víru v Nejvyšší bytost v deistickém pojetí, zároveň však zdůrazňují individuální lidskou svobodu. Velikou roli hrají zejména zasvěcovací rituály nováčků. V přísaze se mimo jiné říká: "Věříme, že etické zákony jsou vštípeny lidstvu touž neznámou tvůrčí silou, která dala světu zákon příčiny a následku... Věříme v solidaritu všech stejně smýšlejících lidí na zemi a radost z této víry je naším náboženstvím..." - Zdědil jsem (nevím už po kom) "Katechismus der Johannis-Freimaurerei". Není o nic méně náročný než staré katechismy pro konfirmandy. Za tři veliká světla pokládají zednáři Bibli, krokvici (symbol přímosti a pravdivosti) a kružítko (láska obepínající lidstvo). Novým členům se říká učeň, po čase se z něho stává tovaryš a pak mistr. Členové se oslovují "bratře" a jsou sdruženi v lóži, jež má svého mistra stolice, svého mluvčího, aktuára (vede spisy) a mistra pokladny.

Vladimír Štverák ve studii o Komenském upozorňuje na zajímavý fakt, že r. 1723 vydal evangelický pastor Jakub Anderson zásady svobodných zednářů, ve kterých je nápadně patrný odraz didaktických spisů Komenského, zejména jeho Panegersie. (Některé pasáže byly přejaty téměř doslovně.) Hnutí silně vzrostlo zejména v 18. století, kdy vznikly tzv. Velké lóže r. 1717 v Londýně a r. 1725 v Paříži. Obliby došlo zednářství zejména mezi evropskými osvícenci. Jeho podporovatelem byl vévoda František Štěpán Lotrinský, manžel císařovny Marie Terezie, která ovšem kladný postoj k hnutí s manželem nesdílela. Zednářství proniklo i do USA. K svobodným zednářům se hlásili Diderot, Voltaire, Goethe, Schiller, Washington (existuje jeho podobizna se zednářskou krojovou zástěrou a zednickou lžicí v ruce), Franklin, Haydn, Liszt, Rooseveltové, Churchill, Truman. Za zmínku stojí, že se zednáři objevují ve "Zvonečkové královně" K. Světlé, v Tolstého "Vojně a míru" a zahaleně v Mozartově "Kouzelné flétně" (libreto od Em. Schikanedera). Zednáři byli dosti často obviňováni z převratů a revolucí a byli pronásledováni, dokonce i vězněni. O novodobých švýcarských zednářích jsem se dočetl, že financovali vybudování domků v Pestalozziho dětské vesničce.

U nás, jak je uvedeno na začátku tohoto článku, vznikla pražská zednářská lóže před 280 lety, později byly lóže ustaveny také v dalších našich městech. Jejich vliv byl v určitých dobách zřejmě značný, Za první ČSR bylo prý obtížné dosáhnout vysokých univerzitních a ministerských míst bez dobrých vztahů k lóžím. Za druhé světové války byly lóže u nás rozpuštěny, po válce obnoveny, ale brzy zas zrušeny. Propaganda totalitních režimů ráda mluvila o zednářsko-židovském nebezpečí.

Jak to vypadá se zednářským hnutím u nás dnes, po listopadu 1989, nevím, Internet nemám a v telefonním seznamu jsem zednáře nenašel - a asi ani najít nemohl. Vždyť by to odporovalo jejich tajuplnosti...

Daniel Henych

Vzpomínka na 21. červen 1621

Také letos se 21. června uskutečnilo na Staroměstském náměstí pietní slavnostní shromáždění, připomínající popravu 27 představitelů českého národa. Je dobře, že se každoročně opakuje. Slavné jsou v dějinách nejen výhry a vítězství, ale i prohry, došlo-li k nim v zájmu dobra a pravdy. Stávají se oběťmi pro dosažení ušlechtilých cílů mocněji působícími než ta nejokázalejší vítězství. Dějiny našeho národa, Husem počínaje, jsou plny takových obětí - duchovních a mravních vítězství. Z Kristova kříže a krve mučedníků vyrostla křesťanská církev.

Vrcholem a středem letošního shromáždění byl nepochybně hlavní proslov paní Ph.D. Marie Neudorflové. Všechny ostatní projevy, již úvodní pozdrav pana dr. Čestmíra Nekovaříka, zástupce starosty MČ Prahy 1, proslov pana primátora dr. Pavla Béma, pod jehož záštitou se slavnost konala, pana europoslance ing. Jana Zahradila i pana generála Antonína Špačka, předsedy ČsOL, zněly v podivuhodné neplánovaně spontánní i nadšené shodě s tím, co pověděla.

Co pověděla? Co pověděli? Jaká je hlavní myšlenka tak svorně zde vyslovená? Je to přiznání k Masarykovi, jeho výkladu smyslu českých dějin, k základní důležitosti Husem započaté české reformace pro další vývoj humanitních ideálů, ke kterým se hlásíme, demokratické společnosti, kterou chceme budovat. Zápas, který vedli popravení hodnostáři, nejprve o vyhlášení tzv. Rudolfova majestátu a pak o jeho zachovávání, patřil k tomu velikému duchovnímu boji - reformaci, týkajícímu se nejen církve, ale ve svých důsledcích všech oblastí života. Tenkrát šlo zejména o svobodu náboženského vyznání pro všechny bez rozdílu stavu a hodností, domyšleno, o uznání rovnosti všech lidí před Bohem, o základní lidské právo svobody myšlení a svědomí. A tak zněla souhlasná výzva všech, kdo při slavnosti hovořili: Vedeni příkladem popravených věnujme pozornost a projevme statečnou věrnost českému národu do základů jeho existence vloženým a tolikrát osvědčeným myšlenkám a hodnotám. Také dnes jsou znevažovány a napadány. "Chcete-li zničit národ, zbavte ho jeho kořenů!" Tak nadepsala paní doktorka Neudorflová svůj článek uveřejněný v Kostnických jiskrách a připojený k pozvánce pořádané slavnosti. Je to varování, které by nemělo být přeslechnuto a mělo by dojít žádoucí účinné odezvy, Účast při slavnosti byla, jak obvykle bývá, početná. Chrám sv. Mikuláše, který ochotně k této příležitosti propůjčuje Církev československá husitská, byl zcela naplněn, a tak i na náměstí pro druhou část slavnosti u pamětní desky popravených vyhrazeny prostor. Vyzdobena byla slavnost nejen věnci darovanými účastnickými organizacemi, veřejnými institucemi i jednotlivci, prapory, stejnokroji vojáků, sokolů a skautů, ale i účastí na programu našich umělců, profesora Jana Bernátka hrou Bachova Largetta, profesorky Magdy Bělohlávkové zpěvem Dvořákových Biblických písní. Zážitkem bylo i vystoupení Komorního ženského souboru Charmone. Zazpíval skladby autorů 16. a 17. století, mezi nimi i píseň J. A. Komenského. Výraznou ozdobou pak bylo účinkování Orchestru Armády ČR. Státní hymny, slovenskou a českou, jsmee zpívali spolu s nimi. Patří jim všem náš dík. Naše poděkování samozřejmě patří i všem, kdo se na přípravě a organizaci slavnosti podíleli. Mezi nimi na prvním místě paní ing. Drahomíře Garajové, která je každoročně duší tohoto záslužného připomenutí a zamyšlení.

Dalibor Molnár

Rozlišení, které nerozděluje ale poutá

(Zpráva o shromáždění M0 Kostnické jednoty v Lysé n. L)

Ve slunném nedělním odpoledni (18. 6.) jsme se sešli k zamyšlení nad židovstvím a křesťanstvím, jejich významem a vzájemnými vztahy. Úvodem k rozhovoru hovořili dva křesťané, jeden i svým původem, oba rodinnými i přátelskými svazky i odborným studiem spjatí s židovstvím, lyský advokát dr. Jan Luhan a předseda Společenství přátel křesťanů a židů, Mgr. Petr Fryš.

Základní význam židovství a křesťanství na utváření evropských, a tedy i českých morálních a kulturních hodnot se nám jevil tak nesporný, že nebylo skoro třeba slov k jeho potvrzení. Tím závažnější a tragický se nám jevil vývoj vzájemných vztahů vrcholící ve středověkých pogromech a otevírající dveře hrůzám nacistických vyhlazovacích táborů a přetrvávající téměř nepochopitelně v myslích popěračů těchto zrůdných skutečností a jejich - sic ojedinělých - přece však se objevujících rasistických excesech dodnes. Myšlenky antijudaismu, antisemitismu, jakéhokoli rasismu jsou, ať jakkoli jsou motivovány, křes'tanství nejen cizí, ale i protichůdné a propadnutí jim v jakékoli podobě patří k nej-horším zblouděním, jakých se kdy křesťané, žel mnohdy i v masovém měřítku, dopustili. Zmíněna byla v této souvislosti Jednota českých bratří, nejskvělejší květ české reformace, také v této věci. Byla tohoto tragického pomýlení jedinečně prostá.

Přece však jsme při všem, co bylo řečeno, nepřešli ono rozdílné, co nás od sebe rozlišuje. Je to jedinečná osoba Ježíšova, jeho příkaz - úkol daný všem jeho učedníkům - následovníkům: „Budete mými svědky i v Jeruzalémě, Judsku, Samaří a až do posledních končin země.“ Rozlišuje nás to, nemělo a nemá nás to však rozdělovat. Naopak poutat. Ten, který nám ten příkaz dal, sám ho plnil. Slovem i životem plným láskyplné služby jdoucí až po oběť vlastního života. My, křesťané, při pohledu, jak jsme tuto úlohu v tak mnohém nejen neplnili, ale i v opak obrátili, nemůžeme než se rdít a prosit o odpuštění, trpělivě hledat a jít cestou nápravy.

Naznačil ji a jsme mu za to vděčni, doktor Luhan svým osobním svědectvím. Vyprávěl nám ze svého mládí židovského mladého muže o léku na duši, kterého se mu dostalo v křestanském společenství jeho současníků, žijících ve skutečné rovnosti, vzájemném respektu a pomoci. Ti byli pro jeho přijetí Ježíše jako absolutního Pána, naplnitele poslání Izraele, a pro křesťanskou cestu, kterou usiluje jít, potřebnými a Bohem mu darovanými svědky.

Dalibor Molnár

Ekumenické setkání při oslavách M. Jana Husa

Ve středu 5.července na svátek Cyrila a Metoděje se v Hořicích už po páté sešlo více jak 50 věřících, aby v předvečer výročí upálení M. J. Husa uctili jeho památku. Tentokrát to bylo za krásného slunečného počasí. Za zpěvu písně „Soudce všeho světa", kterou zazpíval pěvecký sbor Ratibor-Vesna za řízení sbormistra Jiřího Strejce, byl položen věnec k Husovu pomníku.

Farář Církve československé husitské Bohumil Klásek z Hradce Králové přečetl Husův dopis z Kostnice.

Shromáždění pak pokračovalo v modlitebně ČCE. Kurátor evangelického sboru Oldřich Nekvinda zahájil shromáždění a připomněl příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu, smrt upálením M.J.Husa a také mistra Jeronýma Pražského, od jehož mučednické smrti letos 30.května uplynulo 590 let. Farář ThMgr. Bohumil Klásek kázal na text Lukáš 16,10-13 O majetku: „Kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké; kdo je v nejmenší věci nepoctivý, je nepoctivý i ve velké. Žádný sluha nemůže sloužit dvěma pánům - Bohu i majetku." To si Jan Hus dobře uvědomoval a čemu uvěřil, to také žil. Konsenior královéhradeckého seniorátu Českobratrské církve evangelické ThMgr. Michal Kitta, farář z Hronova, se zamýšlel nad životem Jana Husa a srovnával jeho význam s vítězem soutěže O největšího Čecha císařem Karlem IV. Ten získal 6x více hlasů než Hus, i když jeho postava neobsahuje žádný mravní apel, jak tomu je u Husa, ale je pro lid symbolem slávy, moci, prosperity a blahobytu. Následovat příklad Jana Husa by lidi něco stálo, museli by také stát za pravdou a pro pravdu trpět.

Význam Husův byl v průběhu všech staletí několikrát pokřiven. Spojován byl s husitskými válkami, protirakouským odbojem, symbolem boje proti německým okupantům za 2. světové války, komunisté ho přetransformovali jako revolucionáře levicového ražení, atd. Zřetel k pravdě zcela zmizel. Vídeňský žurnalista z 20. let min. st. Karl Kraus vyjádřil zajímavou myšlenku: „Intelektuální nepoctivost je nejen prohřeškem vůči pravdě, ale i vůči morálce." Jestliže jsme obdrželi dar rozumu, máme povinnost hledat pravdu a osobně se za pravdu postavit. O tomto druhém kroku se píše v Bibli v Novém zákoně v epištole Jakubově Jk 2,15-21: Nestačí jenom vědět, co je pravda. Je potřeba také něco dělat. Jan Hus dokázal skloubit vědění a konání. Poznal pravdu, žil podle ní a dokázal za ní jít i cestou nepříjemností. Kdo ví, co je správné, a nežije podle toho, má hřích. Kdo nevybojuje vnitřní zápas o pravdu Páně a pravdivý život, toho sláva a moc před Božím soudem neospravedlní. Proto Jan Hus svítí jako maják lidem i dnes.

Průběh bohoslužeb doprovázel svým zpěvem pěvecký sbor Ratibor-Vesna se sólistou Janem Millerem, na harmonium hrál sbormistr Jiří Strejc.

Staršovstvo sboru ČCE Hořice

Husovské oslavy v Domažlicích

V předvečer výročí (5. 7. 2006) mučednické smrti M. Jana Husa už tradičně slavili křesťané z Domažlicka bohoslužbu u Husova památníku v Radonicích. Slavnost pořádal Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Domažlicích. Krátkou liturgii pod širým nebem vedl domažlický vikář Karel Šimr za účasti místního evangelického i římskokatolického faráře. Setkání se zúčastnily čtyři desítky lidí včetně starosty obce. V bohoslužbě zazněl kromě čtení z Písma a zpěvu např. Husem otextované písně "Jezu Kriste, štědrý kněže" také úryvek ze spisu Řeči o míru (Sermo de pace), posledního Husova spisu adresovaného kostnickému koncilu. Následné zamyšlení připomnělo Husovo poselství o míru - míru člověka s bližním a se sebou samým, pramenících z daru míru Božího. Památku Husovy mučednické smrti slavili v Radonicích v ekumenickém duchu už potřetí v novodobé historii. Památník zde postavili v roce 1915 u příležitosti 500. výročí Husovy smrti. ***(kš)***

Pozvánky

Setkání reemigrantů v Trpistech u Stříbra (Západočeský seniorát) se uskuteční dne 13. srpna od 14 h na místním fotbalovém hřišti.

Slovem poslouží bratr emeritní synodní senior a předseda občanského sdružení Exulant, Mgr. Pavel Smetana.

Všechny srdečně zve staršovstvo stříbrského sboru Českobratrské církve evangelické.

* * *

Staršovstvo sboru ČCE v Teplicích v Čechách upozorňuje na dvě setkání, která plánuje k výročí 80 let sboru a 113 let od počátku práce mezi evangelíky na Teplicku:

* 10. 9. 2006 – hostem bude synodní senior Joel Ruml (shromáždění v 9.30 a 14 h)

Téma: Je to tatáž víra? Minulost-přítomnost-budoucnost

* 15. 10. 2006 – shromáždění pracovníků a členů sboru

Téma: Co mi práce a život v teplickém sboru dal pro životní naději, budoucnost?

K tématu a výročí vydáváme sborníček vzpomínek, historie a pozdravů. Pokud byste kdokoli měli zájem do něj přispět, je to třeba písemně udělat co nejdříve a poslat na adresu sboru, příp. na e-mail: janopocensky@post.cz

O pobyt v Myslibořicích je velký zájem

Dokončení ze str. 2

a luk a asi 400 ovocných stromů. Loni dodalo do kuchyně domova přes 30 prasat, krůty, slepice i králíky. Pravidelně také čerstvá vejce, ovoce a med nebo zeleninu.

Přibližně 40 procent rozpočtu ve výši 26,6 milionů korun kryjí platby klientů, 40 procent hradí ministerská dotace. Zbývajících zhruba 20 procent musejí nestátní organizace získat od sponzorů. Nedostává se peněz na investice. Loni se vedení podařilo provést generální rekonstrukci kuchyně téměř za osm milionů korun, letos by chtělo dokončit opravy fasády na jižní straně zámku. Při dražbě výtvarných děl domovu přibylo 70.000 korun, k nimž nadace Divoké husy dodá 40.000 korun.

Více informací je na elektronické adrese

www.domovmysliborice.org

Jak vyjdeme o prázdninách

č. 26 – 23. srpna 2006

č. 27 – 6. září 2006

Bohoslužby

13. 8. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik

Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

26/2006

23. srpna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

DVA PŘÍBĚHY O STVOŘENÍ
Josef Potoček

KALÍŠKY VYPRODÁNY
Emanuel Vejnar

BŮH JE LÁSKA
Petr Budil

POVÍDÁNÍ PRO NEMOCNÉ DĚTI
Daniel Henych

Postavení, práce, život "hierarchy"

Maxirozhovor se synodním seniorem Joelem Rumlem

** Jak v detektivce - co jsi konal včera, 12. června, v 18:00?*

Za 5 minut 6 po jednání se zástupci Ochranovského seniorátu a zástupci Úzké rady Jednoty bratrské jsem přišel domů, pustil televizi, usedl na rotoped, koukal na fotbal, podle ukazovatele jsem prý našlapal 25 km, spálil 570 kalorií a dosáhl nejvyšší tepové frekvence 125. A mezitím jásal nad dvěma góly (první poločas ČR-USA).

** Jak skončí MS ve fotbale?*

Nesdílím optimismus české veřejnosti.

** Zásadní změnou v osobním životě v poslední době byl pro tebe nástup do vrcholné funkce Českobratrské církve evangelické. Cítíš se jak na vrcholu pyramidy, v ředitelském křesle, nebo jsi na koni?*

Nevybral bych si žádnou z uvedených možností, ale řekl bych, že se vědomě bráním brát život v této funkci jako smysl života. Jednak to je na pár let, jednak se mi povolání faráře líbí.

** Co odpovídá tvým původním představám, co nikoli?*

Odpovídá míra úředničení. Nečekal jsem ale, že každonedělní cestování po sborech církve bude spíše osvěžením a potěšením než břemenem. Nečekal jsem, že se mi dostane na stůl i tolik hořkostí.

** Čeho jsi dosáhl, co se ti nepodařilo - a zda vůbec?*

Jsme jako SR v půlce. O něco usilujeme, je otázka, zda jsme na dobré cestě. Usilujeme o úspornější hospodaření, chceme, aby sbory dokázaly nést odpovědnost za své místo, lokalitu, kde žijí a snad se daří i prezentovat ČCE v kultivované formě. V této funkci – ale asi to platí i o práci v církvi vůbec – snad ani není třeba příliš uvažovat o tom, co se povedlo. I když se povede kázání jednu neděli, život jde dál a připravuje nové překážky. Proto o úspěších moc nepřemýšlím.

Ale - takovým drobným úspěchem je to, že mne nevyhodil velký výrobce aut Škoda Auto a. s., když jsem se obrátil na pana předsedu představenstva Detlefa Wittiga s vánočním přáním a žádostí o schůzku. A to se záměrem získat přístup k levnějším nákupům aut pro církevní službu. Překvapením bylo, že po měsíci byla otevřena jednání a mohli jsme se zbavit jednoho starého auta a užíváme Fabii combi zapůjčenou od Škody Auto a. s. Zápůjčka je časově omezená a záleží na tom, aby naše jméno bylo co nejlepší.

** Tím jsme se dostali k reprezentaci církve na veřejnosti. Jsme vnímáni i tak, jak se „prezentujeme". Nemýlím-li se, naši církev nereprezentuje žádné logo.*

Oficiální, schválené a chráněné logo neexistuje, ale jsou různé pokusy ve sborech zdařilé i méně, a v současné chvíli se ani nepracuje na dalších možnostech a návrzích. Zaměstnává to naše mysli jen mírně; snad jednou přijde čas.

** Nescházíti v tvém postavení zpětná vazba? Nehladí tě všichni jen „po srsti" a nikdo naopak?*

Nejde o to, zda lidé kritizují nebo chválí za výkon; ale ve sboru to funguje tak, že po bohoslužbě nepřijde třeba žádná reakce, ale až později se objeví souznění, či vliv toho, co zaznělo a nějak zapůsobilo. Farář je na sboru dlouhodobě a sleduje to průběžně. To zde není. Ze sboru odjedu a dál mi schází přímé soužití s lidmi v síti konkrétního společenství. Proto i to možné „hlazení po srsti" má daleko omezenější význam a nakonec i jiný charakter.

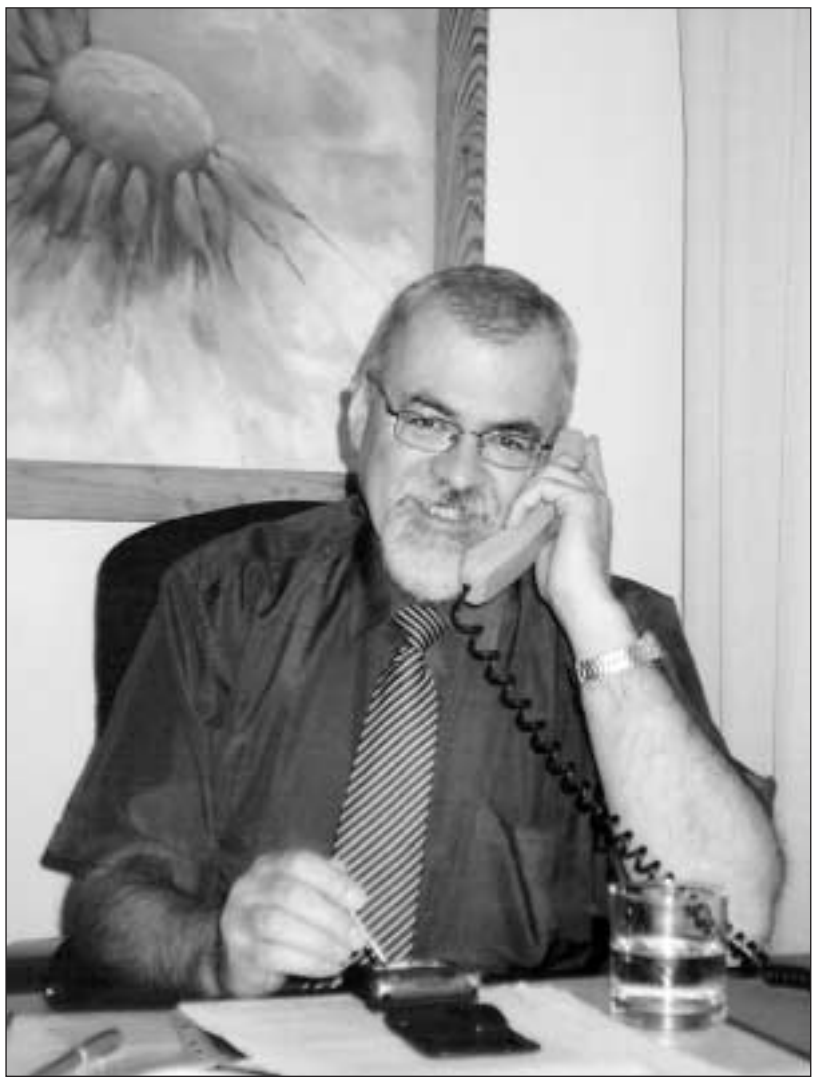
** Nejsi „zatížen" rodovou tradicí a jejím významem? V církvi se na ni dost dá, zástup zasloužilých před tebou i kolem tebe: bratr, syn, švagrová jsou ve farářské službě.*

Když jsem začínal farářskou službu, zažíval jsem to krušně – vyrůstat ve stínu otce, který byl výraznou postavou v církvi. To pár let trvalo, pak jsem si našel svou cestu, oproštěnou od chtění se vyrovnat i od chuti pouze kopírovat. Zdá se mi, že to snad je v církvi zřejmé, že Jiří Ruml je originál a Joel Ruml je taky originál. Asi i můj syn to má podobné, ne-li horší. Je v této věci chudák; začíná na sboru a je zatížen otcem v synodněseniorské funkci, ale myslím, že to zvládne. Jinak rodovou zátěž příliš neprožívám jako břemeno. Je fajn se jako rod většinově žijící uvnitř církve sejít a probrat leccos, tedy i církevní život.

** Jak se s tvou nynější prací vyrovnává tvá manželka?*

Manželka má trochu smůlu v tom, že je na ni vyvíjen tlak, aby jezdila na sbory se mnou. Takový tlak přichází ze strany sborů i ode mne. Ona ovšem

Dokončení na str. 3

Synodní senior Českobratrské církve evangelické Mgr. Joel Ruml

Církev je svatá

Tak to čteme v tak zvaném Apoštolském vyznání víry. Stojí však za zamyšlení jedna maličkost, které jste si třeba ani nevšimli. Zatímco vyznání třikrát opakuje předložku v, když vyznává víru v Boha, v Ježíše Krista i v Ducha svatého, najednou předložka chybí: věřím svatou církev obecnou. Tak jemně je tím naznačeno, že naše víra počítá s církví, ale ne tak bytostně jako s Bohem, Kristem Pánem a Duchem svatým. V krajním zlém případě, který křesťanům dějiny mnohokrát připravily, museli se věřící obejít bez církve.

Anebo se stávalo, že věřící zklamáni a pohoršeni církví opustili ji jako nevěrnou ženu, ale to neznamenalo, že museli ztratit víru v Boha. Víra a spása nejsou bezprostředně závislé na církvi. Ale to mluvím o krajním případě. Normálně je to tak, že věřící setrvává v církvi, váží si jí, protože se v ní zvěstuje evangelium, které vytváří pevné bratrské společenství, ale není do ní slepě zamilován. Protože ji má rád, nezametá její chyby pod koberec. Slyšte, jak vděčně ji ocenil a na druhé straně přísně posoudil její milovník, prof. Petr Pokorný: "V církvi se tedy setkáváme s nejvyšší obětavostí, zvěstováním evangelia a s otevřeností vůči kultuře, ale současně i se zneužitím Božích věcí, s hádkami a boji a otřesnými ostudami, které jednotlivé církve Pánu Bohu dělaly a dělají" (Apoštolské vyznání, str. 114, vydal Mlýn, 1994. Doporučuji tento výklad, vzdělá v pravdě a potěší). Dodejme, že svým vstupem do světských dějin na počátku 4. století, kdy se církev z milosti římského císaře stala církví státní, ztratila na své dobré pověsti na tisíce let. Její údajná svatost se nejednou stala terčem oprávněného výsměchu.

Významné je však zjištění, že Nový zákon mluví o svatosti církve velmi málo, a ještě významnější je skutečnost, že apoštol Pavel označuje svatými jen lidi, ty, na které Kristus položil ruku, povolal je do své služby a svým slovem je očistil a posvětil (J 15,3). Nikdy nemluví o svaté církvi a vůbec nepřisoudí svatost nějaké věci, ani žádnému kolektivu, ani žádné instituci. Místo o svaté církvi Nový zákon mluví o obcování svatých, jejichž svatost je dar a zároveň závazek. Ani z listu Efezským, který jediný mluví o svaté církvi (kupř. Ef 5,27 vyžaduje, aby církev byla svatá a bezúhonná) nelze usoudit, že by empirická, viditelná církev byla svatá a že jí tudíž přísluší naše láska a poslušnost. Milujeme obecenství svatých, bratry a sestry téže víry, s nimiž usilujeme o svatost (líbit se Pánu) a bezúhonnost (mít dobrou pověst mezi lidmi). Opakujme: Svatí, Kristu náležející jsou jednotliví věřící v Krista, svatost patří jejich obcování, nepatří jim, pokud se stanou jakýmsi kolektivem bez obcování, ať jsou to evangelíci nebo římští katolíci, kteří ztratili vztah k Bohu, bližním i k sobě.

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 25

VI.

„I řekl Hospodin Kainovi: Kde je Abel, bratr tvůj?"
(1M 4,9)

Jméno Enos jako by ztělesnilo celou dosavadní tragédii. Enos - to je bída, bezútěšnost, nevyléčitelná rána. V tom jménu je skutečně obsaženo všechno zlo, které se až dosud v lidském rodě odehrálo.

A tady je přece ještě úplně na konec nad lidskou hříšností, zlobou, rezignací, nevyléčitelností... vysloven i pro nás nový, velice důležitý ukazatel: *„Tehdáž začalo se vzývání jména Hospodinova."* To je docela poslední slovo naší dnešní, tragické kapitoly. Poslední, a v jistém smyslu přece rozhodující.

Tehdáž začalo se vzývání jména Hospodinova. Uprostřed nejhorší tmy a bídy se rodí nový začátek: několik lidí se začalo doopravdy modlit. *Pane Bože, překonávej mocí svého Ducha Kaina v nás - tam, kde se rozkládá lidské společenství, jestliže se stává v jakékoli formě člověk člověku vlkem.*

Tam, kde se zavčas pravdivě a konstruktivně nebojuje proti hříchu, proti baobabům v lidském srdci a v lidských vztazích a dovolí se zlu, které má stoprocentní klíčivlst, zakořenit a zaplevelit dobrou setbu na poli tohoto světa. I tam se skloň svou milostí, kde se snažíme o nápravu a kde toužíme po obnově, ale nvíme sami kudy kam. I tehdy nám buď blízko, když rezignujeme nad možností skutečné nápravy v nejkonkrétnějších, nejužších vztazích, stejně jako v širokém společenském měřítku.

Dávej nám spatřovat záblesky tvého přijetí i tenkrát, když jsme propadli zoufalému přesvědčení, že náš hřích je neodpustitelný.

Pane, věřímd že to, že přišel do špinavého světa Pán Ježíš Kristus, je i našim dobrým východiskem, každému, kdo se ti s důvěrou a s kajícím srdcem odevzdá.

VII.

„Tato jest kniha rodu Adamových."
(1M 5,1)

Pátá kapitola první knihy Bible jsou samá jména. Rodokmen. Nebo matrika. Jmenováni jsou tady lidé nám tak vzdálení. Už jenom přečíst jejich jména dá práci. Tento rodokmen je jedním z mnoha v Bibli. Např. knihy Paralipomenon mají v prvních osmi kapitolách samá jména. Jaký duchovní užitek může být z takové řady jmen? Při čtení ty dlouhé řady jmen zpravidla přeskakujeme.

Ve skutečnosti přece i taková matrika poví mnoho. Když se třeba jen listuje v matrice kteréhokoli křesťanského sboru v Olomouci - v knize pokřtěných a konfirmovaných a sezdaných a pohřbených, v knize vystouplých a přistouplých... vede to k zajímavým poznatkům a k užitečnému zamyšlení.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Vzhůru! (Iz 55,1–3)

Na koho to vlastně prorok volá? My se dnes snažíme vidět všechno "vědecky" - což v praxi znamená neosobně - a, proto se pokoušíme ztotožnit ty žíznivé a hladové s nějakou dávnou zbídačenou sociální vrstvou. Izaiášovo volání mělo určitě svého historického adresáta. Do Bible se však dostalo kvůli tomu, který žízní a hladoví dnes. Volán je ten, který strádá právě teď a nemá předpoklady, aby se svého strádání zbavil. Volá na něj ten, který potřebný kapitál má: Bůh dávající žíznivým vodu bez peněz a hladovým chléb bez placení. V předvolebním období by tento oddíl snadno vyzněl jako propagace jednoho politického směru. Ježíšova variace na něj ovšem naznačuje, že prorokovi nejde o sociální inženýrství, nýbrž o víru v Pána stvoření: "Nejenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst."

Izaiáš je přesvědčen, že na počátku všech spásných procesů stojí Slovo. Jasný, naléhavý, současně však laskavý projev Boží moci. Prorok nechce tímto Slovem Izrael v jeho nouzi dorazit. Chce ho naopak povzbudit a vyburcovat k aktivitě. Chce mu odhalit, že ačkoli nemá, za co by si spásu koupil, přesto ji může získat. Jako dar. Stačí vykročit směrem k tomu, který ji nabízí, naklonit ucho a naslouchat. Ucpané uši a zatvrzelé srdce člověka drží v chaosu příznačném pro stavitele babylonské věže. Naslouchající ucho a otevřené srdce ho vede zpátky do ráje. Žízniví a hladoví nejsou bez šance. Jejich soužení může být odstraněno, jejich rány mohou být ovázány. Bez peněz a bez placení. Stačí k tomu jen vůle, která vyšle signál, že o záchranu stojí a že se chce na jejím získání podílet. Aktivní přitakání k vlastní spáse je důležitým předpokladem každé záchranné akce.

Bůh nabízí žíznivým "vodu života". A zve nás k místu, kde tato voda vyvěrá. Zve všechny, kteří si uvědomují, jak mnoho jim toho chybí. Ježíš specifikuje povahu toho chybějícího jako hlad a žízeň po spravedlnosti, po lásce a po pokoji. Jsou doby, kdy nám jsou tyto projevy lhostejné, kdy veškeré své nasazení zaměřujeme na to, co sytí tělo. Ale čím je naše tělo sytější, tím větší napětí vzniká vzhledem k jeho vyhladovělé duši. Hospodin nechce dělat ze svého lidu askety. Vybízí jej, aby se jeho duše kochala v tuku. Nechce však, aby měl lidský život pouze tento rozměr. S tím vystačí ryby, plazi, ptáci, čtvernožci, nikoli ovšem člověk. Ten je přece na rozdíl od nich stvořen k Božímu obrazu! Proto kvalitu jeho života nelze měřit jen tloušťkou podkožního tuku. Člověk má žít pro to, co ho přesahuje. A přesahuje ho pouze Bůh!

Nejběžnějším způsobem předávání hodnot je směna. Ta se odehrává na principu: já ti dám, co chceš, a ty mně pak můj vklad vykompenzuješ. Bůh je příliš velký na to, aby s námi jednal podle této zásady. Podle ní jednají modly. Skutečný Bůh dává člověku všechno zadarmo. Novozákonní pisatelé dosvědčují, že nám dává i sám sebe. Vědět o této Boží štědrosti je nesmírně osvobodivé. Radují se z ní zejména ti, kterým je jasné, že nejsou schopni vytvořit kapitál, za nějž by si spásu koupili. Překonávají sebe sama, přesto se však ze svého výdělku nenasytí. Kdo se spoléhá na Boha, který dává sám sebe, ten žije bez stresů a traumat! Nepokouší se totiž svým jednáním spásu získat, ale za darovanou spásu jím děkuje. Jeho dny nejsou harpagonským střádáním dobrých skutků. Snoubí se v nich vnitřní svoboda s vděčnou odpovědností, nasazení s pokojem.

Na všechny, kteří dosud nevědí o milostivém Bohu, prorok volá: Pojďte k vodám... jezte, co je dobré! Novozákonně vyjádřeno: "Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout." Evangelista Jan vidí proudy živé vody plynout z Ježíšova nitra. Každý, kdo žízní po životě, z nich může pít. Bez peněz a bez placení. Ta absolutní otevřenost a nezajištěnost je samozřejmě snadno zneužitelná. Ale právě to, že si Bůh nenechává zadní vrátka, činí jeho jednání nanejvýš podmanivým. Všichni dostávají šanci! I ti, kteří by ji v systému tržního hospodářství nikdy neobdrželi. I ti, kteří nikdy nic neměli anebo všechno prošustrovali. Mohou mít všechno zdarma. Všechno placené Ježíšem z Nazareta, obnovujícím svou obětí Boží milosrdenství věrně Davidovi prokázaná. V Synu Davidovu k sobě Bůh opět buduje most, který jsme v Adamovi zbořili. Jeho jizvami jsme uzdraveni.

Ty jizvy po hřebech a po trnové koruně, ale i po naší každodenní bezohlednosti a neurvalosti, nese Ježíš na svém těle z lásky. Plody lásky vždycky sklízí ti, jimž je láska prokazována. V našem případě ti žízniví a hladoví. Ježíš svými jizvami nezískal nic, co by předtím neměl. Ti, jimž svým křížem otevřel oči a srdce, se však vracejí do rajské podoby, ve které kdysi chodili před Boží tváří. Nemají nic, a přesto jim patří vše. Dostávají to bez placení, z lásky toho, který se za ně obětoval. V tomto bytostném vydání Božího Syna se zakládá věčná platnost našeho pozvání k chlebu a vodě, k lásce a spravedlnosti. Za všechny je zaplaceno. Proto můžeme i s prázdnou kapsou jíst co je dobré a naše duše se může kochat tukem. Boží milosrdenství přesahuje jakýkoli náš výdělek. Proto vzhůru! Smlouva garantující Boží milosrdenství je v Synu Davidovu navždy obnovena.

Emanuel Vejnar

Zajímavý pořad v televizi

V neděli 27. srpna uvádí Česká televize na programu ČT 1 v cyklu Cesty víry (od 14.15 h) pořad o ateismu s názvem „Národ bez Boha?“, který připravili P. Chovanec a F. Schildberger. Historikové filosofie upozorňují, že všude, kde se filosofické myšlení začalo pěstovat jako soustavný, vědecký obor, nalezneme i ateistické názory. "Jen hmota a prázdný prostor, nic třetího neexistuje," s obdobou této věty se setkáváme ve staré Číně i v Indii, stejně tak jako v antickém Římě a Řecku - ale nikde to nebyl názor převládající. Historikové filosofie říkají, že ateismus je stejně starý jako filosofie - ale ne starší. Jakou pozici má ateismus v naší zemi? Nad touto a souvisejícími otázkami se zamýšlejí prof. MUDr. F. Koukolík a filosof Jiří Fuchs spolu s náhodnými respondenty.

Recenze

Jak orat s čertem

Nakladatelství Kalich vydalo koncem roku 2005 knížku, kterou připravil Jan Heller. Její titul je neobvyklý. Je v něm kus středověku (čert), kus feudalismu (orat pluhem a ne traktorem). Podtitul říká, že jde o kázání, a má pravdu. Různých kázání je tam celkem 46. Na texty ze Starého zákona jich je 26, na texty z Nového zákona 20. Každé kázání je uvedeno na čtyřech stránkách i s modlitbou. V knize je však též celkem 10 pozoruhodných grafických ilustrací Cyrila Kozáka. Jedenáctá je na obalu. Úvod napsal a o knihu se dobře postaral Mikuláš Vymětal. Kniha je vkusná a velice krásně redigovaná. Má celkem 206 stránek a není drahá. Dík za ni i nakladatelství Kalich, kde je ještě k dostání.

Jsou tam kázání vhodná k významným dnům a svátkům církevního roku – vánoční, velikonoční, novoroční, trojiční, ke svátku díkůvzdání, dnu reformace atp. Každé kázání má při tom v záhlaví téma. To je uváděno jednak klasicky (Píseň Lámechova, Boží slovo Báruchovi, Znamení Jonáše proroka), jednak neobvykle aktuálně (Boží „my", Vítěz nad prachem, Na stráži naděje, Protržená nebesa) nebo přímo vyzývavě: Tvoří Hospodin zlo? Hněv netvoří spravedlnost, Hra na slepou bábu aneb hledání Boha.

Kázání mají svou dosti zřetelnou strukturu. Text kázání je uveden v kralickém i ekumenickém znění. Často je zřetelně členěn tak, že po jeho přečtení je můžete zpaměti dobře zopakovat. Někdy to připomíná Jana Karafiáta: Např. kázání s nadpisem „Všeho zkuste" nejprve hovoří o tom, co je nesprávným výkladem, a pak jsou uvedeny tři body: Člověk zkouší Boha, Bůh zkouší člověka a Člověk zkouší duchy – a jasně si pamatujeme, oč jde. Čeho je třeba si vážit je to, že na konci kázání je stručné shrnutí – něco jako kralický sumář. Připomene to čtenáři v kostce, oč v kázání šlo.

Kázání jsou psána v biblické řeči. Autor se však nebojí používat soudobé výrazy tam, kde mu jde o to, aby si s čtenářem porozuměl. Příkladem může být věta v kázání s nadpisem Naděje nezahanbuje: "Proto se nám naše lidské naděje znovu a znovu mění v pašované zboží, v kontraband, který celníci na poslední hranici života a smrti odeberou, místo aby nám naděje byla září z druhého břehu…" (s. 176).

Modlitby po kázání jsou uvedeny 7-10 řádky. Jsou takové, že kdyby tam ani kázání nebylo, samy o sobě by byly darem, pro který by stálo za to knížku si koupit.

Když si v knize jednotlivá kázání čtu, píšu si po straně znaménka plus a minus – to abych věděl, proti čemu autor je a s čím souhlasí. A tak mám ve svém výtisku po stranách textu těchto znamének bohatě. Např. na str. 184 třikrát minus a dvakrát plus, na str. 154 čtyřikrát minus atd. Je to tím, že autor staví velice často proti sobě to, co správné není a proti tomu poté to, co správné je. Pomáhá nám tak vyčistit naše neujasněnosti.

Navzdory vší „objektivnosti" autor se čtenářem mluví „lidsky". Klidně řekne: "Rád bych vás vzal dnes s sebou do svého přemýšlení o tomto velkém Božím tajemství a pověděl vám, jak mu rozumím. Bude asi dobré, když předem řeknu, jak mu (textu) nerozumím a jak se mu podle mého názoru rozumět nemá" (str. 177. Bůh vzkřísí svou mocí i nás).

Na kázáních je znát, že se autor účastnil na tvorbě ekumenického překladu Bible, a to jak Starého, tak i Nového zákona. Např. na str. 183 staré kralické „všeho zkuste" upřesňuje novým zněním „všecko zkoumejte". Přitom má odvahu udělat ještě další krok: místo „zkoumejte" dodá ještě „přezkoušejte, podrobte zkoušce, ověřte".

Několikrát se mi stalo, že jsem se ptal na známého bratra či sestru a slyšel jsem, že ze zdravotních důvodů již nemůže chodit do shromáždění. Jednou šlo o to, že mu neslouží dobře nohy, jindy, že ho zlobí srdce. A tak sedí doma a myslí na to, jak kdysi chodíval rád „ke slyšení Slova Božího". Vím již, co bych jeho synovi či dceři řekl: "Kupte mu knížku kázání o tom „Jak orat s čertem". Uděláte mu radost a spojíte ho s těmi, kteří Slovo Boží poslouchají." Až se i já sám jednou do takovéto situace dostanu, mám již připravený svůj výtisk.Těším se na to. Zatím si ta kázání čtu doma po večerech – pro potěšení, povzbuzení a usměrnění.

A jak je to s tím čertem? Nemáme dovolit čertu, aby oral s námi, ale jít za Ježíšem a neohlížet se od pluhu (str. 156).

Jaro Křivohlavý

Církev je svatá

Dokončení ze str. 1

Apoštolské vyznání však vzniklo oproti době novozákonní o několik staletí později, v dnešní podobě okolo roku 500. To byla křesťanská církev "na koni" jako státní instituce. Z toho lze právem usoudit, že apoštolské vyznání vztahuje "svatou církev" na stávající církev jako instituci, která dokonce přeznačila obcování svatých na účast na svátostech. To byl zlý posun, zcela proti zvěsti Nového zákona, jenž církvi určil zvěstovat lidem evangelium Ježíše Krista a ne rozdílet svátosti. Prostřednictvím svátostí církev nad lidmi panovala, místo co by jim sloužila. Spásu měla ve svátostech, ne ve slovu evangelia a víře. Slovo nebo svátosti, to je nutná volba, které se ještě reformace vyhnula. Nicméně tu volbu si nemůže ušetřit církev, chce-li se nazývat křesťanskou, Kristovou a pamatovat, že evangelium je moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří (Ř 1,16). Křest a svatá Večeře nemají v rámci evangelia udílet spasení, ale obnovovat základ bratrského obecenství v Ježíši Kristu.

Znovu jsme u svaté církve a ptáme se, jak té svatosti rozumět. Ona nemá co činit s mravní dokonalostí. Věřící nejsou mravně lepší než ostatní lidé. Jsou svatí, pokud se ve víře odevzdávají svatému Bohu, a církev je svatá, pokud má svůj základ v posvěcujícím slovu Ježíše Krista, které může přijmout jen víra. Na tomto základě je schopna stále se obnovovat, napravovat reformami a reformacemi, jak píše Petr Pokorný. Svatost a bezúhonnost církve chápe jako výraz jejího poslání, ne jako popis jejího stavu. Co ji nakonec činí církví, je Boží milost, Boží vyvolení (Apoštolské vyznání, str. 115). Tamtéž ji nazve různorodým tělesem. Našeho lidského rodu je člověčina, kterou děláme Pánu Bohu ostudu, božského rodu je to, čím vzbuzujeme Pánu Bohu čest a slávu. Není to tak, že by v církvi byli jedni lidé hříšníci a ti druzí svatí a bezúhonní. Zmíněná různorodost se nalézá v jednom a témž člověku. Hříšník, kterému je vlastní činit zlé věci, je schopen za jistých předpokladů odvrátit se od zlého a činit dobré. Takové zázraky se dějí, v církvi se objevuje svatost. Vzniká tak, že se Kristovo slovo setká s vírou. Právě v tu chvíli a ne jindy vstupuje do toho děje Duch svatý, vane a rozlévá v našich srdcích Boží lásku. V reformované církvi jsme se naučili potlačovat všechny prožitky, vzruchy a teploty, které provázejí víru. Vypěstovali jsme se až k jakési askezi víry. Dovolili jsme jí, aby probíhala jen na úrovni našeho myšlení. Duch svatý však proniká až do srdce a vnáší tam Boží lásku. Tak mluví o víře a Duchu svatém Písmo. Jeho jazyk je milostný a svatý, vzbuzuje lásku a bázeň. Jeho dotyk bolí i potěšuje. Člověk není dřevo ani kámen. Církev je svatá, působí-li v ní Boží slovo, víra a Duch svatý, který nás svým vnitřním slovem ujišťuje, že jsme Boží děti, způsobilé sloužit bližním v lásce. Svatost církve nezná jiné měřítko. Shledáte-li se ve své církvi s bratřími a sestrami, kteří všemu navzdory věří v nezaměnitelné slovo o Boží lásce v Kristu k hříšnému stvoření, vzdělávají se v něm a jsou mu poslušni tak, že prokazují lásku nejprve, ale ne výhradně, domácím víry, můžete si být jisti, že jste v svaté církvi. Nic zvlášť tajemného se tam neděje mimo tajemné dílo Ducha svatého v srdci věřících. Ani svým vnějším zjevem, ani výzdobou neopouštějí evangelické kostely prostotu či prázdnotu, kterou naplní teprve Boží slovo a Duch svatý. Kostel v evangelickém smyslu není svaté místo, je to shromáždění věřících. Ta prostota překvapuje všelijak nábožné lidi. "Máte to tu jako v přednáškové síni," řekl jeden z nich pohrdavě, když přišel nahlédnout do jilemnického sborového domu. V té prostotě se odráží prosté, úplné lidství Ježíše Krista.

Svatost církve záleží ve výlučné prostotě, kterou reformace vyjádřila jako návrat ke Kristovu slovu a k víře: sola scriptura, sola fide, samým slovem a samou vírou.

Josef Veselý

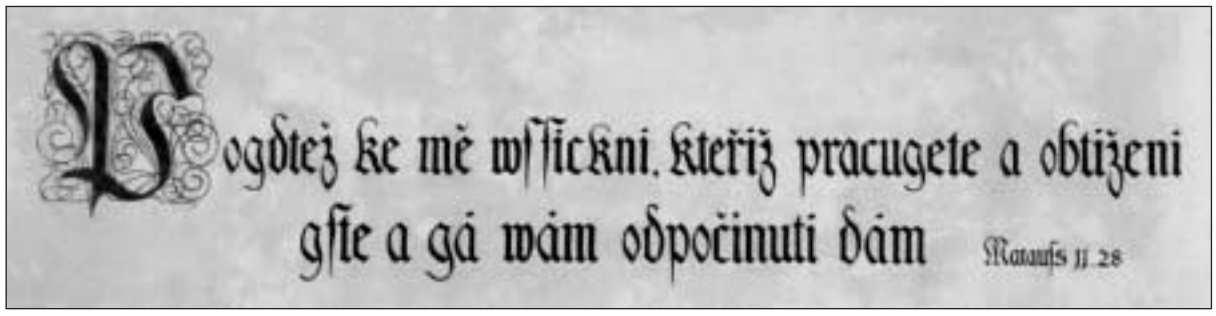
K článku Jiřího Ottera

K článku ThDr J.Ottera Významný Angličan v husitských řadách bych chtěl upozornit, že výrok "Pravda vítězí" má základ nikoli v biblické knize Ezd, nýbrž v apokryfním spisu zvaném 3.kniha Ezdrášova, kde v k.3,12 je psáno: "Nejsilnější jsou ženy, ale nade vším vítězí pravda."

Dále pak bych ještě chtěl jen s povzdechem dodat, co nebylo v článku vysloveno, že totiž Mistr Engliš, alias Petr Payne, kterému Táboři dvakrát zachránili život, nakonec Tábory zradil. Jeho výroky v polipanské době ve sporných otázkách mezi Tábory a Rokycanou, jimiž měl Tábory hájit, vyzněly proti nim a byly pak i základem likvidace Tábora a potupného uvěznění jeho předních duchovních vůdců. Proč to učinil? K tomu těžko získáme doklady. Můžeme mít jen dohady. Že by si byl nechtěl komplikovat stáří (když Rokycana mu mohl zajistit slušné postavení a také zajistil)? Inu i silní mají své slabiny.

Zdeněk Soušek

Zvěst na zdi

Loni po Velikonocích jsme při malování evangelického kostela v Lysé nad Labem objevili pozůstatky čtyř nápisů. Vždy dva a dva na protilehlých stěnách mezi okny, kousek pod hlavní římsou. Na první pohled bylo zřejmé, že nápisy patří k prvkům původní výzdoby tolerančního kostela. Byly provedeny písmem vycházejícím z gotické textury, jemuž dominovaly červené, bohatými ligaturami zdobené iniciály. Následoval text v tmavé barevnosti, s červeně odlišenými písmeny uvádějícími teologicky závažné výrazy, jako Kristus, Mistr či Ježíš. Záhy se potvrdil předpoklad, že nápisy jsou biblickými citacemi ve verzi Kralické šestidílky. To velice napomohlo jejich přesné identifikaci. Tedy, ta se podařila pouze ve třech případech. Ze čtvrtého nápisu se totiž zachovala pouze úvodní iniciála písmene K, další text byl setřen.

Sborové staršovstvo bylo nejprve nálezem zaskočeno. Farář byl pokárán, že ho nikdo k dělání sond nepověřil. Ozývaly se hlasy, že naši předkové měli nejspíš důvod nápisy zamalovat, že texty napsané starobylým písmem lidé nepřečtou a že si z kostela nebudeme dělat skanzen. Klima se však rychle měnilo. Už po několika týdnech byl farář pověřen zajistit pro opravu nápisů restaurátorský projekt a po jeho vyhotovení zkusit zažádat o státní příspěvek. Bez příspěvku by asi vůle k obnově nápisů nebyla. Rozpočet totiž činil 55 000 Kč. Fond obnovy památek Středočeského KÚ se k nám však zachoval nadmíru vstřícně a uvolnil na akci 54 000 Kč. Sbor vedle zbývající tisícikoruny svépomocí postavil a rozebral lešení. Dokonce jsme jej museli stavět a skládat dvakrát, protože se do průběhu restaurátorských prací vklínily dvě svatby.

Včetně průzkumu a konzervace trvaly restaurátorské práce dva týdny. Akademická malířka a restaurátorka Magdaléna Bursová při nich uvedla nalezené texty z přelomu 18. a 19. století do původního stavu. Barevně rovněž sjednotila šedavé obdélné výseče omítky, na níž jsou nápisy vymalovány. Dva z obnovených textů pocházejí z Matoušova evangelia (11,28; 23,8), jeden je z 1. epištoly Timoteovi (1,15). Na návrh restaurátorky rekonstruovat chybějící text čtvrtého nápisu biblickou citací odpovídající teologii toleranční církve byl vybrán text z 1. epištoly Petrovy (2,21): Kriftus trpěl za nás, nám pozůftawiw příklad. Verš byl jako vhodný k doplnění schválen Katedrou pomocných věd historických UK a Památkovým ústavem. Sborové staršovstvo se však nakonec většinou hlasů rozhodlo nedoplnit jej a ponechat prostor prázdný.

Překvapení se na jednom z nápisů dočká každý dobrý češtinář. V Ježíšově výroku: "Poďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste…" není "mně", nýbrž "mě". Pro psaní zájmen přitom před dvěma sty lety platila stejná pravidla jako dnes. Kralická šestidílka i další stará vydání Bible uvádějí důsledně "mně". Malíř psal nejspíš nápis zpaměti – a nebyl dobrý češtinář. Tomu nasvědčují i další dvě odchylky oproti pravopisu Kralické šestidílky. Do slova "poďtež" vsunul písmeno "j", takže mu vyšlo "pojdtež". Svou třetí originalitou ovšem předběhl dobu. "Kristus" píše zásadně s měkkým "i", ačkoli spisovně to tehdy bylo s tvrdým. Pravopisné chyby byly samozřejmě při restaurování respektovány a je třeba říci, že i s nimi texty mluví. Dá se z toho vlastně vytěžit krásná teologie: Co je shůry, to člověk nemůže svými chybami zkazit!

Emanuel Vejnar

Postavení, práce, život "hierarchy"

Dokončení ze str. 1

chodí do práce, a tak je jasné, že může nanejvýš z 50 % jezdit se mnou a musí také sbírat síly pro svou práci. Pro mne to hodně znamená, když jede se mnou, ale chápu ji, že nemůže pokaždé. A myslím, že to tak chápou i ve sborech církve, odkud bývá na návštěvy zvána velice mile.

** Připomeň ještě fakta o své rodině:*

Manželka Lydie pracuje na Úřadu práce. Syn Ondřej (28) je farář v Roveč-ném. Jeho manželka Alžběta je učitelkou. Dcera Zuzana (26) je pražská úřednice. V srpnu se bude vdávat s Filipem, mimochodem potomkem také jednoho rodu!

** Za hradbami církve i domova je širší svět a tvůj nynější vztah k němu není jen tvůj osobní, nýbrž také úředně církevní. Jak se vyrovnáváš se svými vlastními postoji a tím, co sdělit veřejně? Konáš to spontánně, sám, po dohodě se synodní radou, máš na to svou/svého mluvčího?*

Domluvili jsme se na začátku, že mluvit budou statutární zástupci stejně jako i ostatní členové synodní rady. Někdy přijdou otázky, kdy je třeba vyjádřit postoj přímo ze zdroje. V zásadních otázkách se vyslovení spontánních názorů spíše bráním, ale nepociťuji strach z toho formulovat nějakou výpověď tak, aby byla srozumitelná veřejnosti. V zásadních věcech se v rámci SR pochopitelně snažíme vzájemně domlouvat, ani ne tak proto, abychom byli navenek jednotni, ale proto, abychom mezi sebou měli jasno o tom, jak kdo co vidí. Děláme si čas na takové soukromé schůzky, kdy si vyjasňujeme, jak pohlížíme na to či ono. Takové chvilky bývají hodně dobré.

** Před minulými volbami vznikl dojem, že podporujete se SR jednoznačně Unii svobody. Ta nyní zoufale propadla.*

Takový dojem mohl vzniknout, ale byl chybný. Někdo napsal nějaký názor, jiný ne. Co vyšlo Českém bratru, to už bylo věcí redakční rady.

** Nyní jsme ale zaznamenali v Českém bratru, že představitelé synodní rady těsně před volbami navštívili právě stranu zelených.*

Ano, navštívili, ale mělo to jiný důvod než poskytnout návod, koho volit. My jsme totiž v průběhu doby, co jsme zde, navštívili všechny parlamentní strany mimo komunistů, abychom jim řekli, jak si představujeme budoucnost vztahu církve a státu; co považujeme za podstatné ve vztahu stát a církev. Letos v únoru se ukázalo, že Strana zelených přesahuje 5 % voličských preferencí. Domluvili jsme si schůzku s předsedou Zelených, Martinem Bursíkem. Záměrem bylo, abychom i této straně patřičně autenticky předložili naše vidění zmíněné problematiky. Naším zájmem bylo sdělit všem stranám, které mohou vládnout a které s církvemi počítají (jedna strana s tím má velký problém a s tou jsme nejednali), co považujeme za podstatné pro budoucnost vztahu mezi státem a církvemi a v otázce financování církví.

** Na druhé straně - nenastal čas rozhodně a výrazně veřejně promluvit k tomu, že pod našimi okny pochodují fašizující zástupy a policie pro ně vytváří prostor? Občany ohrožují rozhodně více než anarchisté. Znepokojeni, plni obav jsou oprávněně příslušníci židovských obcí. Krátce před volbami banda darebáků s klacky napadla v Neratovicích dům pro sociálně slabé. Holohlavci tyčemi rozmlátili hlavní dveře domu, roztloukli dlažebními kostkami okna, vyhrožovali pokojným občanům a jejich dětem smrtí. A ticho po pěšině. Místní úředníci v Neratovicích podle regionálního tisku "se shodují v názoru, že jestli se do otázky neonacistických hnutí nepustí razantně stát, obecní orgány ji na svém území nevyřeší". Budí to dojem, že je třeba jak před lety, aby byl zabit zahraniční student významného diplomata, aby veřejně vystoupili veřejní činitelé s proklamací, která byla stejně k ničemu. Dnes mlčí exprezident i prezident, poslanci, tu a tam se ozve snad exposlanec Karásek jako vládní zmocněnec. Mlčí církve, ekumena. Smí mlčet i církev?*

Mlčení církví asi není proto, že s něčím takovým církve souhlasí, to určitě ne. Je pravda, že se tento nebezpečný jev objevuje čím dál častěji. Nejhorší je, že sledujeme jistou toleranci nebo bezzubost policie vůči takovým je-vům. I když církve neřekly nic proti extremistickým skupinám, tak pořád platí, že v církvích vládne vstřícnost vůči menšinám, azylantům a lidem, kteří jsou objektem zájmu extremistů. Samozřejmě pro křesťana jsou to jevy, které nesmí tolerovat. To pochopitelně nezastupuje vystoupení církví proti fašizujícím tendencím. Zdá se mi, že extremismus má živnou půdu při výrazně převládající a snad jednostranné orientaci společnosti.

Orientace na sílu, zdraví, úspěch, prosperitu, atd. ve společnosti je příliš zúžená, až příliš výrazně vyplyne, kdo nestačí držet krok. Podhoubí je pochopitelně v rodinách, v orientaci rodičů. Je potřebné uvědomit si, že generace nás, rodičů, má vést děti k úctě, vstřícnosti ke slabším. To je orientace zásadní, etická, teologická, duchovní. Tu je třeba vyzvedat. Ale i v mlčení církví může být jistý kus bezradnosti.

** Považuješ cesty našich činitelů a politiků, včetně křesťanských, v rámci politické delegace do Mnichova i jinam, setkávání s předáky „landsmanšaftů" za šťastné? Nezapomíná se, že nejprve oni (míněno druhá strana) vyhnali naše občany do vnitrozemí a posléze přispěli svým postojem k okupaci naší země? Jsou politické deklarace post-sudetských Němců vůči nám vstřícné, přátelské, nezištné, laskavé a otevřené, aby byly žádoucí mimořádné vstřícné kroky z naší, české strany? A jsou vůbec bezpodmínečně nutné, neškodí nám i věci samé?*

Prohlášení synodu k česko-německé otázce bylo nadčasové a je vhodné na ně nezapomínat (K problematice vysídlení, z roku 1995). Tam se konstatuje, že není možné vývoj v letech 1939-45 pojímat odděleně. Patří to k sobě. Je třeba, aby se tento dokument v církvi znal a vycházelo se z něho i dále. Dokument synodu říká: Ztráty jsou oboustranné - i pochopení musí být takové. Tato teze nás může provázet roky i desetiletími a dá nám dospět k jádru i ovoci smíření.

** Výraznou reakci zvláště u farářů vyvolalo publikování práce STB v evangelickém prostředí. Může se pravda stát, že některé věci mohou být zkresleně pochopeny. Na druhé straně ve všech církvích, bez rozdílu, se o spolupráci s STB mlčí. Jednou z výjimek byl osobní hlas bratra biskupa Karla Otčenáška, který vzpomněl na radu své matky: „Nic jim nepodpisuj - i kdyby tě zabili!". Bojíme se vůbec říci, že podepsat spolupráci byl hřích, byť se to událo za okolností velice odlišných a podlehnout mohl i ten, kdo obstál. Nejčastěji se však poví, že dotyčný nikomu neublížil, spíše pomohl, a vůbec nikdo neřekne veřejně, a to by bylo třeba: „selhal jsem" či „zhřešil" alespoň: „je mi to líto". A stačilo by to. Při večeři Páně přitom vyznáváme hříchy o sto šest - tyto ožehavé věci tam asi nezahrnujeme.*

Rozhovor o životě církve v komunismu postupně nabere střízlivější tón. Synod rozhodl, že bude ustavena komise, která se bude opět zabývat životem církve v té době. Neočekávám senzační objevy, nýbrž potvrzení trendu, že jsme si zvykli zeslabovat hřích jako takový. Měli jsme strach a báli jsme se – i to byl vstup na půdu hříchu. Uvedu citát z Daňka, který nejprve hezky uznal, že lidský duch je schopen obrovských věcí. Ale: „Je schopen pohnouti hmotou a ovládnout svět. Jediné, co duch lidský nedokáže, je ovládnout sebe sama."

To je problematika hříchu, večeře Páně, vyznání hříchů při ní a odpouštějící moci Kristovy. Pokud jdu k VP s přesvědčením, že hříchu bylo tak málo, že mi pouze zamazal botky, tak pro to Kristus neumíral. Musíme jít k večeři Páně s vědomím, že jsme zacákaní až po uši a Kristova krev je žádoucí proto, že dokáže i to očistit. To se týká i této problematiky, naší minulosti, komunismu, selhání. Dosah a vliv našeho strachu byl větší, než si připouštíme, jak v církvi, tak i ve společnosti. Hříšné a vystrašené stvoření je samo o sobě nalomenou třtinou a Bible vypovídá o tom, jak Pán Bůh přichází, aby tomuto slabému útvaru dal výztuž. Toho sami nejsme schopni.

Za rozhovor děkuje

Jan Kašper

Minirozhovor o Evangelickém týdeníku

(Se synodním seniorem ČCE Joelem Rumlem)

** Evangelický týdeník splnil v minulosti svou významnou úlohu, transformovat jej do výrazné podoby současného, aktuálního týdeníku se však příliš nedaří.*

Když se o tom začalo mluvit, tak jsem se jen okrajově účastnil rozhovoru o tom, co s Evangelickým týdeníkem - Kostnickými jiskrami dál. Také se mi zdá, že se to příliš nedaří. Silná stránka Týdeníku má být v aktuálnosti. V ny-nějších vydáních bývají sice kvalitní články, ale zpravodajství z ekumeny nepřináší, tu a tam jen co se chystá a stalo. Kvalitní jsou kázání, úvahy, ale jsou tam často přebírané, již dříve publikované věci. Budí to však také dojem, že není asi někdy co tisknout.

Druhým úkolemtýdeníku by mohl být souhrn reakcí, pohledů na dění, které se koná mimo církevní prostředí, nějak se ho dotýká, třeba i o šifře, učebnicích, oblasti kultury, a čekal bych i výraznější zpravodajství; co se kolem nás děje a nás se týká. Pochopitelně i politika. Prožíváme ji, reagujeme, dohadujeme se, přeme se, ale zůstáváme osamocenými, izolovanými a to by mohla půda Evangelického týdeníku překlenovat jinak než ostatní periodika a časopisy.

** Bez kapitálu to nejde. Jak lidského, tak finančního.*

Týdeník jej pochopitelně potřebuje. Jsou nutné další zdroje. Limit počtu výtisků a možnosti reklamy naznačují, že týdeník je spíše nesen sbírkami než svou výrazností a potřebností být na trhu. Pochopitelně, nebude-li ho, pak je otázka, co jej zastoupí. Obávám se, že nic podobného by se neujalo a místo by zůstalo prázdné. Je to věc vydavatele a je pravda, že tady nejsem od toho, abych jeho otázky otevíral a pouštěl do světa své úvahy.

** Prosíme o vzkaz čtenářům.*

Patří se poděkovat čtenářům za jejich přízeň, autorům za to, že v ET-KJ publikují a tvoří tak, aby obohatili rozmanité ekumenické společenství. Vydavatelům přeji, aby se nebáli jasných kroků, rozhodnutí a případných změn. Všem pak, aby harmonie vlastní vůle a schopnosti naslouchat byla vyvážená a zbohacující.

Rozhovor připravil Jan Kašper

Vlastimil Plch – 85 let

Podoben osamělému strážci majáku, bydlí už 9 let sám a sám na bošínské faře. Právě tolik roků je vdovcem. Mohl by pohodlně bydlet u dětí v Křinci, kde už má dávno přichystaný výměnek, jenže právě ten ho nijak neláká. Dává přednost své "skvělé izolaci", která má ovšem své výhody i nevýhody. V obci samé nežije už ani jeden evangelík a není s kým pohovořit. V garáži má stát starou škodovku, kterou s přibývajícím věkem využívá jen v míře nezbytně nutné a volant přenechává mladším řidičům, kteří ho ochotně dovezou, kam potřebuje: do Nymburka k lékaři nebo do Křince na poštu, do lékárny či do spořitelny. Dříve rád objížděl členy sboru při pastoračních návštěvách, a býval to sbor náročný na práci, neboť čítal na 79 obcí ve 3 okresech, nymburském, jičínském a mladoboleslavském. Dnes je bratr farář Plch rád, když někdo z přátel a známých navštíví jeho nebo mu napíše dopis. Nudou však rozhodně netrpí. Hodně čte a se zájmem sleduje dění ve světě, v Poděbradském seniorátě, v ČCE i v ekumeně, kterou vždy pěstoval zvláště s kolegy husity a katolíky. A jako ti Athéňané ve Skutcích apoštolských, k ničemu není tak hotov jako slyšet něco nového. Vyměňujeme si dopisy dvakrát měsíčně a mohu potvrdit, že není věci ani události, která by byla stranou jeho zájmu.

Je držitelem významných rekordů: v Bošíně (od let sedmdesátých Křinci-Bošíně) působil přesně 50 let, od 1.1.1946 do 31.12. 1996, na zdejší faře bydlí nepřetržitě 60 roků. Bývala to pohostinná fara, dokud žila paní farářova Hana Plchová. Jejich šťastné manželství bylo obdařeno dvěma dětmi, které mají křestní jména po svých rodičích. Rodina se rozrůstá geometrickou řadou a tvoří jádro sboru. Díky tomu trvá naděje, že sbor přežije svého faráře, což u polabských venkovských tolerančních sborů nebývá dnes jisté. On sám dělá všechno pro jeho přežití a zachování: i jako důchodce se stará o sbor a jeho provoz, obstarává kancelář a přiměřeně věku i kostelnictví a dbá na to, aby se na Siónu služby Boží řádně konaly. Službu Slova přenechal moudře mladším, protože je dostatek ochotných hostujících kazatelů, počínaje administrátorem bratrem Václavem Hurtem z Mladé Boleslavi a konče bratrem kazatelem Pavlem Rybínem, s nímž ho teď přes vnuka Vlastíka pojí příbuzenské pouto.

Bratr farář Plch je znám jako pohodový člověk. Rád si zapálí při kávě ve chvílích dobré pohody, při posezení s přáteli a při každé jiné příležitosti. Na faře ve Chlebích jsme měli popelník jen kvůli sousedu Plchovi a on byl také jediný, kdo směl u nás kouřit. Kouření je v naší církvi nepovinné: z církevních dějin víme, že pánové superintendenti dr. Ferdinand Císař v Kloboukách a dr. Čeněk Dušek v Kolíně byli náruživí kuřáci, zatímco Jan Karafiát a jeho bratr Josef, který byl v Bošíně učitelem na evangelické škole, byli nekuřáci. "Blahoslavený, kdož nesoudí sebe samého v tom, což oblibuje." (Ř 14,22)

Všechno dobré našemu jubilantovi (* 25.8.1921 v Křinci) a hojnost Božího požehnání celé rodině přejí jeho kolegové a přátelé.

V. Hajský

Bošínský rytíř

Jan Karafiát napsal v Pamětech: "V Písmu se vypočítávají silní rytíři Davidovi a nadto pak ještě jeho přední ze silných."(1Pa 1) A vidí ty silné rytíře ve svých hrubolhoteckých presbyterech. Vděčně se i já na své presbytery rozpomínám, jakou pomocí mně byli. Mezi presbytery patří i faráři. Také oni mohou být "silní rytíři". Myslím na ty rytěřující, i na ty, kdo patří do církve zvítězilé. Jsme navzájem spojeni.

Bošínský rytíř Vlastimil Plch oslaví 25. srpna pětaosmdesátiny. Rodák z Křince už 60 let v Křinci-Bošíně žije. Jako farář už je v důchodu, ale rytíři do důchodu nechodí.

Službu v církvi začal jako prozatímní diakon na Vsetíně v letech 1942 až 1943. Potom dva roky ve Strašnicích a od 1.1.1946 do 31.12.1995 působil v tolerančním sboru v Bošíně. Rovných 50 let. Bošínský sbor byl náročný - rozprostřený v 79 obcích tří okresů. Vyučování náboženství na školách (pokud to šlo), biblické hodiny na vesnicích, návštěvy rodin. Velikou pomocí a oporou byla paní farářová. Ve sboru věrně zůstali dcera Hana a syn Vlastimil. Farář Plch byl činný i v seniorátním výboru Poděbradského seniorátu pořadu období. V letech 1975 - 1979 byl konseniorem.

"Nejvyšší kníže pastýřů, budiž od nás veleben, všech svých vévoda rytířů, i od nás slavně chválen..."

-mf-

Ptáček

Byl nedělní adventní podvečer a s rozsvícením třetí svíce na věnci se nás pomalu zmocňovalo nostalgické vzpomínání na končící rok. Na neuvěřitelné množství těch, které jsme v tomto roce doprovodili na jejich poslední pozemské cestě, a na jednoho, o jehož pohřbu jsme se dozvěděli mnohem později, z Evangelického týdeníku. A právě s ním jsme byli nedlouho před jeho smrtí v užším kontaktu. Doktor práv, Vláďa. Známý brněnský právník, který svůj život zasvětil k naprosto nezištné obhajobě šikanovaných, včetně mého manžela, v době totality. Mnohým jeho rady pomáhaly vyváznout z nastražených sítí STB.

Vláďa, i když byl dávno v důchodu, stále čile sledoval veřejný život a vždy se objevil připraven bránit pravdu a spravedlnost tam, kde bylo třeba. Vystupování měl tak bezprostřední, že jsme ohlášení jeho návštěv pouhou půlhodinu dopředu brali spíš jako soustředění se na případ, se kterým přijde. Každý problém nám neseděl, jeho myšlení bylo vzhledem už i k věku a smutným životním zkušenostem někdy příliš kritické, ale poslední případ jsme s ním sdíleli stejně silně. Šlo o publikaci dotýkající se základních lidských práv, o které jsme se v tisku zmínili. Tato kniha rádoby historicko-vědeckým rozborem nejen že téměř potírala existenci zločinů inkvizice, ale doporučovala její opětné zavedení. Vláďa si ji přišel k nám půjčit, aby mohl na autora podat trestní oznámení.

Rozhořčená obhajoba všech obětí inkvizice zimomřivým bělovlasým stařík em v obnošených šatech hřímala spravedlivým hněvem z jeho úst a jeho vysoká, vyschlá postava jakoby hrozila každému, kdo se opováží pošlapat jejich památku. Škoda je tohoto dobrého člověka.

Již v příjemné předvánoční pohodě jsme se zaposlouchali do vyprávění pana Kačera, jak při natáčení v Brně potkal na zastávce tramvaje č. 13 starce, který se díky své až dětské bezprostřednosti stal jeho přítelem. Vyprávění pana Kačera končí slovy : „Mám v Brně přítele, jmenuje se Ptáček". Oba jsme s manželem vydechli: „Už ne." Vladimír Ptáček nám zemřel.

On ani jeho pozůstalí nevěděli, kolik a jakých má přátel.

Náhoda tomu chtěla, že se naším prostřednictvím o Vláďově životě a skonu dozvěděl i pan režisér Kačer, když v Brně v Mahenově divadle režíroval v dubnu Matku kuráž. JUDr. Vladimír Ptáček, bouřlivák s duší dítěte si jistě zaslouží k prvnímu výročí svého úmrtí dne 25.7.2006 pozornost alespoň touto vzpomínkou.

Alena Nováková-Harmanová

Pohřeb sestry Jaroslavy Červinkové

(25.5.1910 – 8.7.2006)

Ač mé tělo i duše pomíjí, Bůh je na věky útěcha a síla mého srdce.

Žalm 73,26

Písmo potvrzuje to, co sami prožíváme a zakoušíme po všechen čas svého života. Těžká břemena, hrozné události, nenahraditelné ztráty, bolesti, křivdy a jak praví Komenský v Labyrintu světa: A naposledy omrzení všeho a zoufání. Odpověď a pomoc nepřichází od lidí, ale jen ze zdroje věčného života, nejčistší lásky a nejhlubší pravdy. Dosti máš na mé milosti.

Ruský spisovatel Alexandr Solženicyn vypravuje, jak stál kdysi v koncentračním táboře na mrazu a v prudkém větru a proti němu dozorce v teplém kožichu, který s ním mohl po své libovůli zacházet a ubližovat mu nejhrubším způsobem. A tu se ubohý vězeň obrátil v duchu k Pánu Bohu s velkým díkem: Pane, děkuji ti, žes mne postavil na tuto stranu naprosté bezmoci a ne na stranu nelidské svévole.

Do sboru, v němž jsem v Čechách působil, byla kdysi přistěhována rodina rolníka, jimž byl v jejich vsi zabaven statek. Když proti tomu protestovali, byli oba manželé uvrženi do vězení. Z něho se nesměli vrátit do své vsi a svého domu. Mezi námi opět nalezli domov. Jednou mi paní vypravovala o svém několikaletém vězení a s rozzářenýma očima vzpomínala: Byla tam na mnohem delší dobu než já zavřena doktorka práv, kterou jsme nazývali anděl věžňů. Každému nezištně poradila v právnických otázkách, povzbuzovala a potěšovala nás, ačkoliv sama nesla přetěžký úděl. Tak jsem poprvé slyšel o s. Červinkové. S ní i jejím manželem jsme se poznali až v Bernu. Zde jsem od ní slyšel vyprávění o vězeňkyni Jitřence Čermákové, která se později přistěhovala do mého sboru. Paní doktorka na ni vzpomínala, jak krásně zpívala a kolik duchovních písní znala zpaměti. Sama se jich od ní řadu naučila a do stáří si je zpívala.

Takové zkušenosti promlouvají do života každého z nás, do našich pocitů slabosti, bezradnosti, osamělosti. Naše tělo i duše pomíjí, ale Slovo Boží zůstává na věky. Z něho přichází útěcha i síla našeho srdce, když poznáváme, na čem především záleží a když se cele vydáváme v službu zjevené pravdy a nepomíjející lásky. A jestliže jsme činitelé tohoto Slova a činíme dobře těm, kdo očekávají na slovo potěšení a povzbuzení, na naši účast a porozumění, pak i těžké chvíle, jimž býváme vystaveni, jsou prosvětleny Boží přítomností.

Manželé Červinkovi byli 8 let současně ve vězení a za tu dobu dostal on jedinkrát povolení napsat své ženě dopis. V něm byla jedna věta censurou začerněna, ale podařilo se ji rozluštit. Stálo tam: Ať se s námi děje a bude dít cokoli, zůstaneme pevní ve svém přesvědčení. Víckrát už psát nesměl, ale jednota manželů i v naprosté odloučenosti byla tak utvrzena a každý z nás smí a má odpovídat na dar Boží útěchy a síly věrností pravdě. „Mně je nejlépe v Boží blízkosti, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště."

Š. M. Pavlinec

Inzerce

Sbor ČCE v Ostravě hledá faráře nebo jáhna na uvolněné místo druhého kazatele sboru. Schopnost týmové práce podmínkou, bližší vztah k činnosti s dětmi a mládeží nebo k duchovenské práci v Diakonii výhodou.
Bližší informace u kurátorky sboru (tel. 596 955 534). Zájemci se mohou hlásit do konce srpna na adrese sboru Husovo nám. 1188/4, 702 00 Ostrava.

č. 26

Farní sbor ČCE v Praze 10 - Strašnicích daruje jinému sboru ČCE starší funkční kopírku zn. MINOLTA EP 3170, formát A3 - A5, zoom, 274 811 226.

č. 33

Praktikující věřící VŠ, 31 let, pracující v nevýdělečné oblasti, svobodný, bez závazků, konzervativnějších názorů, abstinent, nekuřák, spíše introvert, středně silné postavy, hledá k vážnému seznámení praktikující věřící dívku, svobodnou, bez závazků, střední (či štíhlé) postavy, které je lépe doma či v úzkém kroužku přátel než ve společnosti, je nekuřačka, abstinentka, spíše přirozeně inteligentní než nutně studovaná, je samostatná, věrná, zodpovědná, klidnější povahy, nevadí jí, když ji pustím do dveří první a odpustí mi, když na to třeba zapomenu, umí přijímat i dávat, není škarohlíd, už je zapojená do pracovního procesu (není podmínkou). Kontakt: ccmsh @ seznam.cz

č. 34

Středisko péče o seniory Blanka Diakonie ČCE v Písku přijme vrchní sestru. Nutné řídící schopnosti, vztah ke klientům, reference z minulého zaměstnání. Žádosti se strukturovaným životopisem zasílejte co nejdříve poštou nebo e-mailem na adresu:
Diakonie - ředitel, Jiráskovo nábř. 2443, 397 01 Písek, e-mail:blankacce@cmail.cz, info na tel.: 382 219 122.

č. 35

Pozvánky

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Bučině zve ke slavnostnímu shromáždění v neděli 27. srpna v 10 h v evangelickém kostele v Bučině.
Připomínáme si 220. výročí postavení tolerančního evangelického kostela a založení evangelického sboru.
Program:
10 h - bohoslužby se společným hodem Večeře Páně, kázat bude synodní senior ČCE Mgr. Joel Ruml
14 h - Historie evangelického sboru v Bučině (MUDr. Miroslav Kučera)
- Předávání evangelia mezi generacemi (Mgr. Joel Ruml)
Společné posezení na farské zahradě.
Srdečně zve staršovstvo sboru s farářem

Příští číslo vyjde 6. září 2006

Bohoslužby

27. 8. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Nové Město, Jungmannova 9 (v přízemí): 9 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

27/2006

6. září 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Marnotratný syn
Josef Bartošek

Günter Grass a antikomunismus - rozhovor s J. Šimsou
Rozina Sebrancová

Je libo „směsku"?
Vlastimil Sláma

Dva šéfové
Daniel Henych

Bůh je láska

Díky své zkušenosti v minulosti praktikujícího katolíka mám trochu jiný pohled na naši víru, skýtající možnost těžit to dobré z obou hlavních proudů západního křesťanství. Brzy poté, co jsem začal znovu chodit na bohoslužby, tentokrát již do evangelických sborů, mě překvapila až zarážející podobnost tam, kde bych ji vůbec nečekal - například v doslovném znění řady liturgických textů. Je to krásný, i když pro celoživotního evangelíka těžko postřehnutelný odkaz naší společné pouti z doby, kdy církev ještě nebyla rozdělena. Ten, který zůstává jediný, nás miluje a povolal ke svému následování všechny, ať již jako katolíky, reformované, luterány či pravoslavné. Troufám si říci, že na formě následování Pána tolik nezáleží, ale o to více na upřímnosti a hloubce - „Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás," říká nám k tomu Pán Ježíš (J 15,16). V něm jsme nikdy nepřestali být jednotní. Nelze samozřejmě zastírat rozdíly věroučné, ostatně i kvůli nim se troufám považovat duší již za evangelíka, ale to hlavní - víra v Boha, který k nám v Ježíši Kristu přišel, byl ukřižován pro naše hříchy, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a znovu přijde soudit živé i mrtvé - nás spojuje všechny bez rozdílu. Především nás však spojuje vzájemná láska Božích dětí. Láska, která nemá původ v nás či ve světě. Je to láska daná shůry mocí Ducha svatého.

Je smutné, že i po mnoha staletích s sebou stále ještě vláčíme dědictví ostrých náboženských sporů provázejících štěpení církve nejprve na východní a západní, té pak na katolickou a evangelickou a pokračující vznikání různých hnutí a věroučných proudů. Štěpení a spory vyústily v řadu válek - uvědomme si to v plné nahotě: válek křesťanů proti křesťanům, těch, kteří podle Kristova přikázání mají milovat své nepřátele a modlit se za ně! Náš poslední biskup Jednoty bratrské Jan Amos Komenský ve svém nedokončeném díle Clamores Eliae dokonce pochybuje, jestli nástup reformace nakonec nepřinesl více zla než dobra, a vidí kolem sebe všude jen zkázu, zmar a vytvoření bolestné propasti nedůvěry mezi vyznáními. Tato propast, v minulosti reálně existující, se snad až nyní začíná pomalu zacelovat hojivou mastí vzájemné lásky a porozumění. Ale nedůvěra a ostražitost zaměřená na všechny podněty přicházející „z té druhé strany" přetrvávají. Náš milovaný Pán, Mistr a Spasitel zřejmě dobře věděl, proč se večer před svým ukřižováním modlil za své učedníky: „Aby všichni byli jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli jedno v nás" (J 17, 21). Ale naše zloba a lidský hřích přehlušily a stále znovu přehlušují toto volání, i když tak jistě nemohou učinit trvale. Připusťme si v plném důsledku tu pokřivenost odlišování se od jinak smýšlejících „...Já se hlásím k Pavlovi, já zase k Apollovi, já k Petrovi, já ke Kristu. Je snad Kristus rozdělen?" (1K 1,12-13). Je to stav patrný již v první církvi, kdy přehnaná a silně pod kůží zažraná klišé mohou přehlušit ono povolání ke vzájemné lásce a k jednotě v Kristu. Z jistého úhlu pohledu lze říci, že Pavel byl v podstatě reformátor právě se zrodivší církve - a mezi ním a některými apoštoly, zejména Jakubem, byly zřejmě poměrně ostré spory týkající se věrouky. Neváhal kvůli svému svědomí, ale jistě pod vlivem Ducha svatého, veřejně kritizovat dokonce Petra - hlavu tehdejší církve. Apoštoly však spojovala vzájemná láska (která pak v různých klíčových obdobích chyběla), úcta ke svědomí druhého, ochota naslouchat druhému, i když jeho názory vůbec nesdílím. Velká názorová pestrost až bouřlivý kvas panoval zřejmě již v církvi prvního století, jak je možno sledovat v dopisech apoštolů i ve Skutcích apoštolů. Objevovaly se také první hereze a právě odlišit herezi od obrodného duchovního proudu je někdy moc, moc těžké. Určitý návod nám dává apoštol Jan - „Nevěřte každému duchu (ČEP: vnuknutí), nýbrž zkoumejte duchy... Každý duch, který vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha" (1J 4,1-2). Právě římskokatolická církev jako reprezentant dlouhou dobu jediného (dosud jednoho z hlavních) proudu západního křesťanství s tím měla v minulosti a občas stále má velké problémy. Vždyť jen málo chybělo, aby někteří z velkých a všeobecně respektovaných církevních otců a učitelů - Augustin či František z Assisi - byli prohlášeni za kacíře, podobně jako později Luther či Kalvín. Pokusme se tedy katolické bratry z tohoto pohledu trochu chápat - neměli to lehké.

Dokončení na str. 2

Prof. ThDr. Milan Balabán - hebraista, teolog a esejista (76)

Pětiminutový rozhovor

Profesor Balabán celý život píše i básně. Jejich soubor právě vyšel pod názvem Hudba pro pozůstalé.

Poezie se čte málo, protože...

... většina lidí ztratila senzorium pro tajemství, barvy duše, touhu po světě ideálů, hlubinných přání, plesání ducha. Strom je „kus přírody", nikoli znamení transcendentna. Učitelé nejsou s to nadchnout své svěřence pro krásu přesahující pouhý popis.

Vaše „životní filosofie" ve třech větách zní...

Drž pravdu. Haj pravdu. Miluj pravdu. K tomu inspiruje člověka také Bible, jejíž lidé se neklaní u vrbiček a nepropadají moderním modlám.

Lidé by si měli více všímat...

..."obrovských maličkostí", lidí, kteří vyzařují důvěru, jsou ochotni věnovat se potřebným. Na druhé straně: děsivé lhostejnosti vůči zlům, jež alibizují média, ale někdy i církevní funkcionáři. Běda lhostejným a znuděným!

Když se cítíte mizerně, tak...

...čtu Bibli, poslouchám - zvláště klasickou - hudbu. Dobré je zavolat dobrému příteli nebo navštívit „hory, lesy, stráně".

Minulý týden vás nejvíc naštval...

...farář, který v kostele krmil lidi šrotem plochých zkazek a zapomněl na Evangelium, které člověku přináší víru, že život má smysl, že Kristus je plný soucitu, ale nelibuje si v ploché konvenční zbožnosti.

Obecně rozšířeným předsudkem o vás je...

...že chci vydělat na disidentských zásluhách. Nic mi není vzdálenější. Ostatně: zásluhypovažuji z evangelického hlediska vždycky za podezřelé. Ne zásluhy, nýbrž pouhá Boží milost drží mě nad vodou i nad plameny.

Kdybyste nebyl básník a teolog, chtěl byste být...

...malířem (nikoli pokojů). Dobré výtvarné umění vtahuje, ba vtrhuje člověka do čtvrtého rozměru života i záživotí. Umím malovat spíše jen průměrně, ale obrazy staré i moderní mě fascinují a umožňují, abych se zhluboka nadechl.

Bohužel vám nikdy nešla...

geometrie, matematika. Chyběla mi i potřebná manuální zručnost.

Ale vždycky jste vynikal...

...v básnění, pábení, vypravování, recitování.

Za nejlepší životní věk považujete...

...každý životní věk má své přednosti i nedostatky. Dětství a mládí za zvláštní radost nepovažuji.

S výsledkem parlamentních voleb...

...jsem celkem spokojen. Národ je rozdvojen, ne-li roztrojen. Občanskou vůli volby u nás nevystihují. I ti, co mlčí, mluví: jinak a jinde.

(LN z 2. srpna 2006)

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 26

VII.

„Tato jest kniha rodů Adamových."
(1M 5,1)

To první, co je i na biblických matrikách pozoruhodného, je, že když bibličtí pisatelé chtějí dát svému vyprávění přehlednou osnovu, přibrzdí a vytyčí hlavní orientační body. A hlavními orientačními body, které umožňují přehled, jsou rodokmeny, tedy lidé a jejich život před Boží tváří. To je důležité. I o naší situaci to platí. Ani v našich městech a vesnicích nejsou nakonec nejdůležitější historické památky a továrny, obchodní dům Prior a úřady, ale to, že tu žijí lidé, v dobrém i špatném soužití. To je nejdůležitější rovina, od níž je všecko ostatní odvozeno. Proto jsou i biblické rodokmeny tak důležité. I v nich je řeč o lidech před Boží tváří. Za každým jménem je skutečný člověk a jeho jedinečný, neopakovatelný život. Dále je velice důležité i to, že ti lidé jsou konkrétně jmenováni. Není to jenom evidence nebo početní stav. Jméno je připomínkou toho, že každý, i každý z nás, je konkrétně znám, nezapomenut. A to je opět výsadou člověka před Boží tváří. Náš Pán nás ujišťuje o tom, že nás zná a volá jménem. Proto jsou tu i biblické rodokmeny s konkrétními jmény, jmény lidí, kteří už pro svět upadli do zapomenutí, ale na které pamatuje, nezapomíná Pán Bůh.

Velice podmanivě je to vyjádřeno u proroka Izaiáše: „Tak praví Stvořitel tvůj: Neboj se, nebo vykoupil jsem tě a povolal tvým jménem. Jsi můj." Také Pán Ježíš to poví vlastně stejně, když mluví o dobrém pastýři, který zná svoje ovce podle jména. Z této skutečnosti vyplývá naděje pro všecky - známé i neznámé, na světě připomínané i zapomenuté.

Za třetí: v biblických rodokmenech je naznačena kontinuita, návaznost generací, příbuznost těch, kteří věřili a věří v jednoho Pána. Nemocí dnešní doby, zvláště mladé generace, a také nemocí různých současných nových směrů v křesťanstvu, je zapomínání na kontinuitu. Dějiny pro mnohé začínají jejich narozením, jako by před tím nic nebylo. A také mnozí dnešní radikální křesťané se tváří tak, že pravá víra je teprve to, jak oni věří. Jako by byli první křesťanskou generací.

I to je nezdravý zkrat. Člověk se stává bohatším, pokornějším i pevnějším ve víře, když si třeba i nad takovým biblickým rodokmenem uvědomí, kolik to bylo lidí před námi, kteří věřili v Boha, podobně jako my probojovávali své životní zápasy, podobně vítězili, podobně klesali. Kolik to bylo lidí před námi, kteří se snažili pochopit hloubku evangelia, podobně jako my se úpěnlivě modlili, podobně prosili, podobně klesali.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Stvoření – téma stále aktuální

„Evoluce je to, co dává celé biologii smysl, vývoj je pro biologa úhelným kamenem celé přírody," říká mladý katolický kněz Marek Orko Vácha, který na Biskupském gymnáziu v Brně učí biologii a náboženství, ve své nedávno vyšlé knize (Tančící skály, Brno 2003). A dodává: „Debata neprobíhá o tom, zda evoluce existuje nebo ne, tato otázka se (právem) považuje za vyřešenou." Marek Vácha je příkladem přesvědčeného evolučního biologa (vedle teologie studoval i molekulární biologii), který evoluci považuje za nepochybný fakt.

Kde je v tomto pohledu místo pro biblický princip stvoření? A je vůbec na místě se o něco takového snažit? Jsem přesvědčen, že ano, a to z několika důvodů. Tím prvním je následující stav věci ve vztahu k dějinám živé přírody: a) nevíme, jak vzniklo živé z neživého; b) nevíme, jak vznikla první živá buňka; c) nevíme, jak vznikaly jednotlivé druhy živých organismů. Z toho je zřejmé, že o „faktu evoluce" se v žádném případě nedá mluvit, naopak, základní princip výkladu živého světa je předmětem zásadní diskuse.

Názorové spektrum zde sahá od pozice materialistického naturalismu (převažující názor) přes hnutí inteligentního plánu (důraz na koncept), pozici teistické evoluce (zohlednění existence Boha) až po kreacionismus (zohlednění dalších biblických principů).

Na témata, zda je Země plochá či kulatá či zda se Slunce točí kolem planet nebo obráceně, se ve světě žádná vážná diskuse nevede. O evoluci však ano – už 150 let.

Druhý důvod vyplývá z poznání současné vědy, že živá příroda má charakter složitě konstruovaného díla, které se nedá vysvětlit pouhým působením přírodních zákonů. Z toho vychází výše zmíněné hnutí inteligentního plánu, které dochází k závěru, že živá příroda musí být výsledkem působení nějakého inteligentního činitele. Stručně řečeno, mezi letadlem a rackem není až tak velký rozdíl. Letadlo je zde jako výsledek cílevědomé činnosti člověka (samo od sebe by nevzniklo ani za miliony let), racek je výsledkem působení nějakého skrytého inteligentního činitele. O povaze tohoto činitele hnutí ze zásady nespekuluje, neboť to přesahuje možnosti vědy; je však výzvou pro materialistický výklad života a podporuje teistické chápání přírody a princip stvoření (Ř 1,19-20).

Třetím, souvisejícím důvodem je poznání o významu a povaze informace, která je skryta za složitými strukturami života. Německý informatik Werner Gitt tvrdí, že informace je vedle hmoty a energie třetí základní veličinou nezbytnou pro pochopení struktury vesmíru. Sestrojte sofistikovaný robot řízený procesorem a potom ten řídící program vymažte. Promění se na zajímavý kus šrotu a miliony let ani žádné přírodní zákony na tom nic nezmění – jedině nová informace vnesená zvenčí.

Závěrem je třeba zdůraznit, že původ a dějiny života nejsou z podstaty věci doménou čisté vědy a není možné je zkoumat bez přesahu do světonázorové oblasti.

Každá interpretace dat v zásadě spočívá na nedokazatelných a zčásti světonázorově motivovaných předpokladech. V tomto kontextu je evoluce nikoli vědeckým faktem, nýbrž paradigmatem, způsobem vidění světa, konceptem metafyzické povahy. Molekulární biolog Michael Denton ji podrobil už před lety zásadnímu zhodnocení (Evoluce - teorie v krizi, Londýn 1985) se závěrem, že se jedná o „kosmologický mýtus 20.století". Na druhé straně, princip stvoření není nějakým překonaným reliktem středověku, nýbrž plnohodnotnou, nosnou alternativou výkladu a chápání světa. Samozřejmě včetně nás samotných.

Debata na téma evoluce vs. stvoření není v žádném případě ukončena, nýbrž představuje trvalý přírodovědecký, filozofický a duchovní problém.

Josef Potoček

Jak rozkošné a milé

Píseň 482 (Jak rozkošné a milé) z Evangelického zpěvníku vydaného synodní radou ČCE má text podle Žalmu 133.

Jako autoři textu jsou uvedeni F. G. Wetzel (1779-1819) a G.A.Molnár (1884-1972) s letopočtem 1915, autor nápěvu není uveden, je uveden jen rok 1915.

Z Chrolonogického přehledu se na str. 897 dozvídáme, že píseň byla převzata ze zpěvníku Harfa (Zpěvník duchovních písní evangelických, doplněk k Církevnímu zpěvníku z r. 1904).

Byl jsem velmi překvapen, když jsem na koncertě slyšel Akademickou předehru op. 81 Johannesa Brahmse a brzy po jejím začátku zazněla melodie písně, o níž je řeč, ve slavnostní podobě ve fortissimu žesťů. V literatuře se lze dočíst, že Brahmsova předehra je Brahmsovou disertací k udělení čestného doktorátu Vratislavské university (Breslau) a že cituje čtyři známé studentské písně.

První má melodii shodnou s naší písní 482 (až na nepatrnou odchylku v prvním taktu) a jako studentská píseň má text "wir haben gebauet ein stattliches Haus", čtvrtá (v závěru skladby) je známá píseň "gaudeamus igitur".

Je řada případů, že píseň původně se světským textem se později ujala s textem duchovním.

Píseň "Jak rozkošné a milé" zřejmě mezi ně patří. Bylo by zajímavé mít více informací o historii této písně jakožto písně studentské a o tom, kdy a kde poprvé melodie dostala duchovní text (a jaký).

Petr Hájek

Americkou základnu? Rozhodnout musí parlament

František Hezoučký (MFD 3. srpna 2006) říká, že je třeba se zeptat občanů, zda má být na našem území americká základna. Máme přece demokracii, a politici mají jednat v souladu s přáním občanů. Lid dokonce „intuitivně cítí to, co mnozí politici ...zabraní do svých zájmů neuvidí".

V souladu s duchem doby vidí František Hezoučký politiky jako vykonavatele vůle občanů. Takové pojetí demokracie ovšem vede do pekel a je naprosto nerealizovatelné. Stačí, abychom nechali na vůli občanů výši daní. V naší zemi by milionáři možná platili více než stoprocentní daň a ostatní třeba nic. Kdybychom nechali na vůli občanů otázku trestu smrti, trest smrti by byl dávno obnoven, respektive nebyl by býval vůbec zrušen.

Na rozdíl od pana Hezoučkého (a mnoha ostatních) si své politiky nevolím proto, aby vykonávali mou vůli. Když je volím, očekávám, že se budou velmi složitým věcem věnovat pečlivěji a mnohem podrobněji, než mi umožňuje mé zaměstnání a vzdělání. (A to si o sobě nemyslím málo.)

Pokud se otázka amerických základen stane předmětem referenda, je jisté, že americké základny zde nebudou. Rozhodnutí „lidu" bude intuitivní, ale nikoli poučené. I kdyby vyšla řada odborných studií, hovořících o potenciálních hrozbách, o doletu íránských či korejských (případně jiných) raket, i kdyby se v odborných článcích zdůrazňovalo, že se nejedná o základnu pro rakety, které mají na někoho dopadnout, ale výhradně o rakety, které mají zasáhnout rakety již mířící na nás, případně na naše sousedy či spojence, bude je „intuitivně se rozhodující lid" číst? Nebo se rozhodne podle toho, jak má rád či nerad Ameriku? Má prostý člověk opravdu možnost posoudit vývoj a výzvy mezinárodní politické a vojenské situace? Nemá - a proto si volí politiky, aby se spolu se svými poradci těmto složitým otázkám věnovali. Politik, který se rozhodne odpovědně proti vůli veřejného mínění, přece proto ještě není poručníkem občanů. Pojetí demokracie, které je za článkem pana Hezoučkého, ovšem příliš nepřeje politikům, kteří by se něčeho takového odvážili. Proto se těžko objeví politik Masarykova formátu. Kdyby dal Masaryk na „intuitivní" názor lidu, nikdy by se nezastal Hilsnera a patrně bychom dnes měli antisemitské zákony. A děti by se v čítankách učily o pravosti Rukopisu královéhradeckého a zelenohorského. Řeknu otevřeně: Potřebujeme důvěryhodné elity. A proto potřebujeme naprostou změnu atmosféry. Myslíme si, že demokracie je, když někdo může svobodně tvrdit, že hlavním městem Německa je Mnichov. Přece má právo svobodně vyslovit svůj názor. Nemylme se však: V praktickém životě záleží na pravdě víc, než se na první pohled zdá. Važme si lidí, kteří něčemu rozumějí. Jistě, odbornost ještě z nikoho nedělá člověka šlechetného. Ušlechti-lost, pravdivost a vzdělání jsou vlastnosti, které bychom měli u politiků hledat. A pak je nechme rozhodovat složité otázky za nás.

Dan Drápal

Bůh je láska

Dokončení ze str. 1

V poslední době se hodně mluví o ekumenismu - touze církví po opětovném sjednocení. Je velmi dobře, že proudy, které bychom mohli nazvat protestantské, již učinily v této otázce velký pokrok (viz např. Leuenberská konkordie). Je však zřejmé, že tento proces smíření potrvá ještě velmi dlouho. Nelze zastírat různé úhly pohledu na věroučné otázky a zasazené rány stále ještě bolí. Ostatně právě římskokatolická církev oficiálně stále ještě chápe ekumenismus spíše jako postupný návrat odloučených bratří pod její křídla, než oboustranné kroky ke vzájemnému plnému uznání a respektování v lásce. I když nutno přiznat, že mnoho katolíků, i vysoce postavených, smýšlí jinak a mají k nám blíž, než si myslíme. Ale realita v našich i jejich komunitách je mnohokrát na hony vzdálená chladným oficiálním prohlášením církevních představitelů - ta pravá oikuméné už dávno žije mezi námi. Podívejme se například na komunitu v Taizé (ekumenická komunita vzniklá ve Francii). Chceme-li někde skutečně vidět sílu Ducha svatého, působící takřka hmatatelně mezi námi v tichosti, bez pompy a afektovaného přehánění, je to právě v Taizé. Je to něco kvalitativně jiného, než bratři původně zamýšleli. Jejich původní záměry se jim v dobrém „vymkly z rukou". Podobně ani my si neuvědomujeme, že tento tichý, ale s odstupem času viditelný proces postupného sbližování křesťanů všech vyznání díky Boží milosti a lásce již dávno probíhá i mezi námi. Pokusme se proto překonat naše až úzkostlivé nutkání uzavřít se do sebe a otevřme se naplno lásce ke svým bratřím ve víře i ke všem lidem v našem okolí a učme se od sebe navzájem a respektujme se. V pokoře, tichosti a lásce, která je apoštolskými slovy svorníkem dokonalosti. Nelze než se tiše modlit s jedním z významných církevních reformátorů, Františkem z Assisi: „Učiň mě, Pane, nástrojem, ať zářím tvým pokojem."

Petr Budil

Kalíšky vyprodány

Před nějakou dobou jsem potřeboval zkrátit náramek na hodinkách. Takové služby se dělají na počkání. Zatímco byly hodinky na dílně, rozhlížel jsem se po obchodě. Dominovaly mu samozřejmě hodiny. Od replik skříňových pendlovek přes kuchyňské až po náramkové. Postupoval jsem od největších k nejmenším. Když jsem došel k dámským, z vedlejší místnosti se stále ještě ozývalo ťukání naznačující, že má zakázka dosud není hotova. Oči mně sklouzly na vitrínu s přívěsky. Většinu jí zaujímaly křížky. Některé z masivního zlata, jiné naopak tenoučké jako jehla. Pod malovanými madonkami se blýskaly symboly zvěrokruhu a písmena abecedy. Už jsem chtěl zvednout zrak a najít si další objekt zájmu, když tu jsem zahlédl ve vitríně tvar velice známý, na tomto místě však zcela nečekaný - kalíšek. Naposledy jsem ho viděl v obchodě kdysi za totality. Napadlo mne, že bych ho mohl koupit dceři k ordinaci.

Opravář neodvedl dobrou práci. Za pár dnů z náramku vypadl nýtek a hodinky se opět ocitly místo na ruce na stole. Když jsem se vrátil z dovolené, rozhodl jsem se proto s nimi opravárenskou anabázi zopakovat. Strčil jsem je do kapsy a vyrazil k hodináři. Znovu jsem při čekání přehlédl všechny hodinové ciferníky, až jsem se dostal k vitríně s přívěsky. Sotva jsem na ni pohlédl, vzpomněl jsem si, co zajímavého jsem v ní minule objevil. Chci přece koupit kalíšek! Ordinace se blíží, nebudu tedy odkládat na zítřek, co mohu udělat dnes. Pátrám po něm, ale marně. "Pane vedoucí, mohl byste mně pomoci najít kalíšek, já ho pořád nevidím." Vedoucí se upřeně zadívá na sametovou podložku, pak se zatváří důležitě a zavolá na dílnu: "Janičko, máme ještě ty zlaté kalíšky?" Zpoza dveří se vzápětí ozve ženský hlas: "Ne, brali jsme jich jenom pět a ty už jsou pryč!" - "Tak promiňte," omlouvá se vedoucí, "už nejsou, musíte to zkoušet."

Nekoupil jsem sice, co jsem chtěl - a to je v tržní společnosti závažný nedostatek - ale svým způsobem jsem měl z toho vyprodaného zboží radost. Kalíšky nejen že se u nás tedy stále ještě vyrábějí, ale ony se dokonce i kupují! To je v situaci rostoucího tlaku na monopolizaci křesťanských symbolů a problematizování kalicha v samotné Evangelické církvi nanejvýš povzbudivé. Je dobré, že jsou lidé, kteří se nestydí dát najevo, že je jim obzvláště blízký zcela určitý proud křesťanské církve. Ostatně, k očekávané radostné hostině v Božím království odkazuje kalich určitě názorněji než umělecky nejpropracovanější křížek. Spolu se spravenými hodinkami jsem si odnesl z krámu i spravenou náladu. Věci jsou kolikrát lepší, nežli si člověk myslí. Do ordinace naší dcery ještě pár týdnů zbývá. Poslechnu tedy pana vedoucího a "budu to zkoušet". Snad je dobrým obchodníkem a objedná, o co je v jeho krámě zájem.

Emanuel Vejnar

Městská část Praha 22, kulturní komise RMČ Praha 22
a Uhříněveské muzeum
si vás dovolují srdečně pozvat
do výstavní síně Uhříněveského muzea
na výstavu

JIŘÍ ZEJFART
OBRÁZKY A KRESBY

Slavnostní vernisáž se koná ve čtvrtek 7. září 2006 od 17 h.
Ve dnech 8. – 27. září 2006 je výstava otevřena
pondělí – čtvrtek 14 – 17 h, pátek 9 – 14 h,
sobota + neděle 15 – 18 h.
Vstupné dobrovolné

Recenze

(Nová) kniha J. L. Hromádky (v češtině!)

J.L.Hromádka: Zánik a vzkříšení. Str. 88, vydalo nakladatelství Luboše Marka, Brno 2006. Doporučená cena 120,- Kč , k dostání např. v Kalichu.

V roce 1939 přišel padesátiletý prof. J. L. Hromádka do vynuceného exilu ve Spojených státech. V letech 1940-1947 působil na katedře apologetiky a křesťanské etiky na Princetonském teologickém semináři. Po pětiletém pobytu v USA vznikla rozšířením poznámek k cyklu přednášek na Union Theological Seminary v Richmondu v roce 1944 kniha Doom and Resurrection. Byla vydána téhož roku v Richmondu, o rok později v Londýně. V poválečném období vyšla v japonštině, němčině a polštině. Po více než 60 letech od prvního anglického vydání vychází péčí překladatele prof. dr. Milana Opočenského a nakladatele L. Marka poprvé (a konečně!) v češtině s názvem Zánik a vzkříšení. Úvod k 1. anglickému vydání napsal John. A. Mackay z TS v Princetonu. Označil v něm J. L. Hromádku za „jeden z darů, který dala evropská tragédie (Mnichov 1938 a okupace zbytku Československa 1939) Spojeným státům“. Shora připomenutý Hromádkův odchod do exilu nepovažoval za „vynucený", ale za milostivé Boží vedení, jímž se mu podařilo přes Švýcarsko se dostat do USA. J. A. Mackay vzpomíná na pozornost a vliv, které získal Hromádka v americké veřejnosti. Tuto myšlenku podtrhuje zjištěním, že J.L.H. svým slovem i publikacemi zasáhl faráře a členy sborů v USA a Kanadě.

Vděčně připomíná, že Hromádka v této knize uvedl americké čtenáře do myšlenek a osobností, které reprezentovaly hlavní směr evropského myšlení a života v období největší tragédie tohoto kontinentu. Proto se v knize, podle autorova názoru v úvodu, objevují myšlenky z duchovního odkazu českých filosofů T. G. Masaryka a E. Rádla. Proto ten důrazný návrat Hromádkův v této knize k „ruskému géniovi" 19. století F.M. Dostojevskému a pokus o jeho přiblížení severoamerickým čtenářům. A za pravděpodobně nejdůležitější příspěvek k přemýšlení čtenářů považuje poslední část knihy o Karlu Barthovi a teologii krize.

Snad nebude příliš troufalé uvést už v této informaci, oznamující první vydání „staré" Hromádkovy knížky v češtině, že bude zřejmě vnímána i jako spojovací článek mezi Hromádkovými názory a postoji před- a poválečnými. Ostatně k tomuto pohledu na představovanou knížku přispívá J. L. Hromádka svým osmistránkovým dodatkem k vydání německého překladu z roku 1960. (Možná se zde nejeden čtenář zvědavě zamyslí nad tím, jaký dovětek by napsal J.L.H. ke knize v roce 1969 anebo dnes!)

K první orientaci o obsahu knihy snad poslouží výčet názvů kapitol a podkapitol: I. Nepotlačitelné a tísnivé otázky - II. Podobenství moderní civilizace - III. Descensus ad infernos (1. Strašná předtucha Dostojevského, 2.Tanec smrti, 3. Světlo v temnotách, 4. Skrytý Kristus, 5. Kristus líbá Velkého Inkvizitora) - IV. Filosof tváří v tvář smrti a chaosu [TGM] (1. Závod se smrtí, 2. Na troskách starého světa, 3. Selhání moderní filosofie, 4. Kde je východisko?, 5. Úzkost filosofa) -V. Krize a teologie (1. Místo obsahu v teologii, 2. Teologická kovárna, 3. Krize a vzkříšení) - VI. Zánik a vzkříšení.

Aktuálnost Hromádkovy knihy i pro současné české čtenáře je více než zřejmá. Mimo jiné ji „garantuje" její překladatel a editor, jímž je Hromádkův žák a blízký spolupracovník prof. dr. Milan Opočenský, tím, že ji připravil a zařadil jako třetí v pořadí do novodobé edice Hromádkových stěžejních prací hned za mo-nografie o T. G. Masarykovi a Emanuelu Rádlovi.

Závěrem nelze nezmínit, že tyto tři knihy vydalo nakladatelství Luboše Marka v Brně ve velmi pěkném a cenově přístupném provedení. Navíc kniha je již 87. publikací Markova nakladatelství (letos završuje první desetiletí své existence) a společně se všemi předcházejícími dosvědčuje svoji serióznost v obsahu i formě vydaných knih. A to je dnes v české knižní produkci jev téměř nevšední.

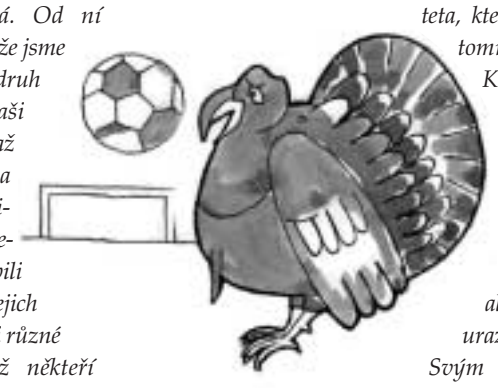
Jan Štěpán

1

Krocan, Krůta, Krůtě

Kočky mají koťata, krávy telata a krůty pravděpodobně krůťata. Mně alespoň už od narození nikdo neřekne jinak než Krůtě. Můj otec je urostlý Krocan, který se snadno rozčílí, až v obličeji celý zrudne. "Pane Krocan, nejste už mladík!" říká mu doktor Dobrman. "Musíte si hlídat krevní tlak, nebo vás raní mrtvice." Ale tatínka stejně každou chvíli něco vytočí. Stačí, když prohraje jeho oblíbené fotbalové mužstvo nebo když mu to nevyjde s tipem v boxu. To pak tatínek začne strašně hudrovat. Maminka Krůta je naopak mírná a nenápadná. Je však chytrá a vzdělaná. Od ní například vím, že jsme docela vzácný druh ptactva. Naši předkové žili až v Severní a Střední Americe. Indiáni si jejich peřím zdobili oblečky a z jejich kostí si vyráběli různé nástroje. Když někteří španělští mořeplavci dorazili začátkem 16. století do Ameriky, pojmenovali naše prapraprapradědečky "indický kur", poněvadž se stejně jako Kolumbus domnívali, že dopluli do Indie. Když pak později vypukla v Evropě třicetiletá válka a do Ameriky se stěhovaly rodiny toužící po pokojném životě a duchovní svobodě, zaskočily je tvrdé mrazy a hlad. Střídali tedy naše předky a z velké části se živili jejich masem. A to je zachránilo. Proto si Američani potrpí o svátcích na pečenou krůtu. Maminka říká, jak to bylo ušlechtilé, že naši praotcové obětovali vlastní životy pro záchranu hladových. Snad to budu jednou také tak vidět. Zatím mi to však nepřipadá moc krásné, je-li někdo servírován na stůl jako pečínka.

Pokud: jde o mou vlastní osobu, myslím, že mám spoustu vynikajících schopností: Už od narození dovedu spolehlivě běhat a najít si něco k snědku. Mám výborný postřeh a všimnu si i toho nejdrobnějšího hmyzu. Dovedu se také dobře prát, čímž dělám radost tatínkovi. Stará teta, kterou v její nepřítomnosti tatínek Krocan tituluje "J e d u b a b a", ovšem tvrdí, že ve skutečnosti kromě hrabání se dovedu jen báječně chlubit, ale to mě nemůže urazit.

Svým zaoceánským předkům trochu závidím život v pralesích, poněvadž můj domov není nic moc. Příliš zajímavých zážitků zatím nemám, všecko tady na dvorku mám okoukané. Chtělo by to něco vzrušujícího.

Ve Starém i Novém světě
miliony tvorů žijí.
Všichni vzešli z Božích rukou –
i ti kdesi v Austrálii.

Daniel Henych

Pokračování

Tradice české reformace

1. Období 1419-1434: „Buď - anebo"

Upálení mistra Jana Husa r. 1415 vyvolalo obecný odpor. Docházelo přitom někdy i k zabírání církevních statků šlechtou. Protestní demonstrace vedená Janem Želivským skončila defenestrací novoměstských konšelů 30.7.1419. Mezitím se konaly tábory lidu na horách a lid se začal organizovat. Již tehdy šlo o počátek válečného dění, které samozřejmě ohrožuje a ničí i kulturní památky, kláštery, kostely ap.

Některé mocenské metody husitů rostly také z misijních metod tehdejší středověké církve, z pocitu odpovědnosti, ba úzkosti nejen o sebe, ale také o své bližní (sousedy). Husité se snažili, aby jejich názory přijali i ostatní. Proto k přijetí biblicky dolo-žené večeře Páně pod obojí způsobou užili občas i násilí.

Požadavky české reformace byly římskou církví i většinou okolních panovníků odmítnuty. Byly proti nim organizovány vyhlazovací křížové výpravy. Husité se bránili a v bitvách za vedení Jana Žižky (+11.10.1424) a později za Prokopa Holého vítězili.

Žižka zlikvidoval u Tábora radikální skupinu, vedenou knězem Kánišem a Martinem Húskou, v Praze byl po zmařeném pokusu o převzetí vlády popraven radikální kněz Jan Želivský. Žižka sám přešel od táborů (pro jejich teologický radikalismus) k orebitům ve východních Čechách. Na principu 4 artikulů trval na řádu (kázni) ve vojsku. Po sporech a bojích s kompromisní vládou zvítězil u Malešova, ale na Špitálském poli Praze odpustil.

Po celou dobu docházelo ke vzájemnému jednání husitských věroučných směrů (táborité, orebité, pražané) o sblížení hlavně v liturgických otázkách a slavení večeře Páně. (Prokop Holý, Mikuláš Biskupec, Jan Vlk, Jakoubek ze Stříbra, Jan Rokycana, Jan Příbram. Ambrož z Hradce aj.)

Z vysloveně obranné pozice vůči římské církvi a útočícímu okolnímu světu přecházejí husité pod vedením Prokopa Holého v další etapě k výjezdům svých vojsk za hranice vlastní země (tzv. spanilé jízdy), takže přenášejí tíseň vojny na vlastní území útočníka a v manifestech tam propagují své věroučné názory, neboť chtějí obhájit svou pravověrnost. Proto jednali také na jaře r. 1429 s císařem v Bratislavě a po porážce obrovské křižácké armády u Domažlic 14.8.1431 konečně dosáhli s církví (koncilem) vyjednávání: v Chebu v květnu 1432 prosadili, že rozhodujícím měřítkem bude text Bible a praxe prvotní církve (tzv. Soudce chebský).

Při jednáních na koncilu v Basileji r. 1433 o čtyřech artikulech je hájili Oldřich ze Znojma, Jan Rokycana, Petr Payne a Mikuláš z Pelhřimova. Výsledek jednání byl nedostatečný, diplomatická aktivita pokračovala v Praze. Tam se nunciovi Polomarovi podařilo využít obecné válečné únavy i rozdílů mezi českými husity k vyvolání vojenského střetu 30. května 1434 u Lipan, v němž zvítězila strana panská, kompromisní. Vítězná šlechta (katolická i podobojí) jednala ihned s císařem Zikmundem o jeho uznání za krále - husité pod podmínkou povolení večeře Páně podobojí.

Hodnocení 1.etapy:

Tradiční hodnocení husitského období se zásadně liší podle pozic jednotlivých interpretů: Římští katolíci hodnotí husitství negativně jako období úpadku, válečných násilností a ničení kulturních hodnot. Husity vidí jako kacíře.

Stoupenci české reformace naopak vidí v husitství obranu pravé víry, obnovu křesťanství a dobu duchovního rozkvětu.

V národním obrození se zdůrazňoval především národní a demokratický charakter husitského hnutí a význam pro rozvoj českého jazyka. K matoucímu zjednodušení docházelo v marxistické ideologii, kde byl duchovní, křesťanský rozměr husitství potlačován a zdůrazňován revoluční protifeudální, sociální a protic-írkevní, příp. národní charakter.

Pokračování

Slávnostne otvorenie výstavy Martin Luther – reformátor v Bratislave

„Martin Luther patrí ktým osobnostiam dejín, ktoré vo svojej dobe vytvárali nové, moderné smery v spoločnosti," povedal Ivan Gašparovič, prezident Slovenskej republiky pri príležitosti slávnostného otvorenia výstavy Martin Luther - reformátor. Vernisáž sa uskutočnila vo štvrtok 10. augusta 2006 v dvorane Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na Námestí Slovenského národného povstania v Bratislave. Pripravila ju Evanjelická cirkev a.v. na Slovensku v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a Národným osvetovým centrom.

Exponáty výstavy, ktorú tvorí 12 častí - Svět Martina Luthera, Cesta Martina Luthera do Wittenbergu, Lutherových 95 téz, Začiatok reformácie, Dišputa v Lipsku a jej následky, Exkomunikačná bulla a Lutherove hlavné reformačné spisy, Worms - pred panovníkom a stavmi, Luther na zámku Wartburg, Reformy vo Wittenbergu a Thomas Müntzer, Vzdelanie a sociálna reforma v reformácii, Manželstvo, rodina a priatelia, Lutherova smrt' a Trvalý význam Lutherovho diela - prvých návštevníkov mimoriadne zaujali. Ide o presné kópie z Lutherovho domu vo Wittenbergu . Medzi vzácnosti patria drevorezby a olejomal'by Lucasa Cranacha staršieho, Albrechta Dürera, Hansa Baldunga Griena i slávna dřevořezba Hansa Brosamera proti Lutherovi, ktorá ho znázorňuje so siedmymi hlavami ako viacjazyčného rebela a kacíra, a ďalšie.

Výstava mala premiéru na 10. valnom zhromaždení Svetového luteranského zväzu v kanadskom Winnipegu v roku 2003 a viděli ju v niekoľkých desiatkach miest v USA a Kanade. V Európe už bola výstava v škandinávskych krajinách, z Bratislavy poputuje do Maďarska, Rakúska i do afrických štátov. Pripravilo ju Centrum Martina Luthera vo Wittenbergu a v Bratislave potrvá do 10. septembra 2006.

Eva Bombová
tajomníčka pre mediálnu komunikáciu
Generálny biskupský úrad Evanjelickej cirkvi na Slovensku v Bratislave

Sjezd Kostnické jednoty

S předstihem oznamujeme členům, odborům i přátelům a příznivcům, že sjezd Kostnické jednoty se letos uskuteční v sobotu 4. listopadu v Malém sále sboru Evangelické církve metodistické (přízemí) v Ječné 19, Praha 2. Jednání začíná v 9.30 h a kromě obvyklých záležitostí bude na programu i důležité jednání o nových stanovách.

Na jednání sjezdu bude ve 14 h odpoledne na stejném místě navazovat program manželů Dvořákových o evangelické básníře Marii Rafajové.

Toto pozvání bude ještě opakováno a upřesněno. Jste srdečně zváni!

Za Ústřední výbor KJ

Bohumil Kejř

Dny evropského dědictví

jsou kulturně společenskou akcí konanou pod záštitou Rady Evropy a garantovanou Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Česká republika se do nich zapojuje od roku 1991. Cílem Dnů evropského dědictví je rozšiřovat povědomí o své kultuře a pomáhat tak Evropanům pochopit vlastní identitu. Druhý, respektive třetí zářijový víkend se veřejnosti otevírají zajímavé památkové objekty, včetně těch, které jsou běžně nepřístupné. Národní zahájení Dnů evropského dědictví letos proběhne 9. září v Jičíně. Ze zhruba tisíce zpřístupněných objektů vybíráme ty, které běžně přístupné nejsou a mají vztah k ČCE. Úplný seznam zpřístupněných objektů na-leznete v české i anglické verzi na internetové adrese www.ehd.cz

Brandýs nad Labem, raně gotický evangelický kostel z r. 1304. Otevřeno 10.9., 10-17 hod.
Kulturní památka.

Čáslav, pseudogotický evangelický kostel z r. 1864. Otevřeno 9.-15. září, 9-11, 13-17 hod.
Kulturní památka.

Frýdek - Místek, novogotický evangelický kostel z r. 1910. Otevřeno 10. září, 13-17 hod.
Kulturní památka.

Hlučín, evangelický kostel z poloviny 19. stol. Otevřeno 12. - 17. září, 9-12 hod., 14-17 hod.
Kulturní památka.

Hranice, evangelický kostel s pozdně gotickým jádrem. Otevřeno 16. září, 9-16 hod.

Kolín, pseudogotický evangelický kostel z r. 1871. Otevřeno 9.-10. a 16.-17. září, 14-17 hod.

Lysá nad Labem, areál evangelického sboru (toleranční kostel z r. 1787, torzo hřbitova z r. 1784, barokní fara - rodný dům Bedřicha Hrozného, škola z r. 1907 a památný strom).
Otevřeno 16.-17. září, 9-18 hod. V sudé hodiny prohlídka s výkladem.
Kulturní památka.

Mariánské Lázně, pseudorománský evangelický kostel z r. 1857. Otevřeno 10. září 9-13 hod.
Kulturní památka.

Mšeno u Mělníka, bývalý evangelický kostel z 15. stol. (nyní hasičská zbrojnice). Otevřeno 16.-17. září, 9-12 hod., 12,30-17 hod.

Mělník, novorenesanční evangelický kostel z r. 1897. Otevřeno 16. září, 9-17 hod.
Kulturní památka.

Přerov, výjimečná sakrální novostavba evangelického kostela z r. 1907. Otevřeno 16. září, 9-15 hod.
Kulturní památka.

Emanuel Vejnar

K článku Emanuela Vejnara „Tělo i duši" v ET–KJ 24/2006

Mluvil jsem nedávno s příslušníkem sekty branhamitů. Ti popírají svatou Trojici a křest v její jméno. Zastávají nauku, že smyslem dějin je antikristem ovládané spiknutí katolické církve, směřující ke světovládě. Na rovině biblických argumentů zřetelně zaostával. Odpovídal vyhýbavě, poukazoval na jiné možnosti výkladu, s jistým zadostiučiněním jsem pozoroval, že se cítí být zahnán do kouta. Vsadil tedy na jistější kartu: „Jen se podívej, jak jsou církve rozhádané, to je důkaz, že nejsou od Boha. Odpověděl jsem: Ano, panuje mezi námi nejednota, často i zášť a stalo se mezi námi mnoho zlého. Ale alespoň už dnes uznáváme navzájem svůj křest - právě ten křest ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. Navzájem uznáváme svoji křesťanskost. A mohu snad mluvit za mnohé, že je mi bližší křesťan jiného vyznání, třeba katolík, než úplný bezvěrec. To dokazuje, že my jsme praví Kristovi učedníci, protože se učíme navzájem milovat, kdežto vaše sekta učí ostatní věřící nenávidět.. Neboť je psáno: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým." (J 13,35) Cítil jsem se v tu chvíli jako vítěz a měl jsem dojem, že porážku uznává i on.

Uplyne týden, otevřu tento list a mám pocit, že jsem se namáhal nadarmo. Emanuelu Vejnarovi bylo smutno, když se dozvěděl že MY, národ, vrátíme katedrálu JIM, katolickým křesťanům, mně je smutno, že křesťan může vést hranici takto. Bylo mi smutno, že se křesťan ještě dnes může identifikovat s národem proti jakékoliv církvi. Bohužel tedy ještě žije duch přestupového hnutí, v rámci něhož byly naše největší protestantské církve schopné spojit se třeba s Volnou myšlenkou proti katolíkům. Staň se evangelíkem, nebo třeba ateistou, to je jedno. Hlavně „Pryč od Říma". To jsem na vlastní oči četl v dobovém tisku a dnes čtu něco podobného znovu. Je mi smutno, že Emanuel Vejnar s hrůzou vyhlíží, až v naší společnosti pominou antiklerikální nálady a českých duší se zmocní katolické křesťanství. Kéž by aspoň to! K povědomí o křesťanství obecně ovšem jistě nijak nepřispívá stav, kdy se k dílům křesťanské kultury přistupuje jako k nábožensky neutrálním dílům „českého ducha", ani to, že znovupostavená Betlémská kaple je aulou Českého vysokého učení technického. Kostel jako státní obřadní síň je znesvěcením. Na pováženou je již středověký zvyk umisťovat do kostelů šlechtické erby - na pováženou je pronikání světské slávy na místa slávy Boží, ne snaha tento posun zastavit. Máme si být jisti svou konfesí (kdo z nás ji ale opravdu zná), ale konfesní zášť je proti duchu evangelia. A není ani prozíravá - kdo nám uvěří, když spatří naši nejednotu, naši nevraživost? Leda bychom se vydali cestou těch jedině správně věřících. A s někým takovým jsem mluvil právě před týdnem.

(ab)

Dík za dobré muslimy

„Bohu díky!" proběhlo nejednou hlavou ve čtvrtek 10. srpna. Britští policisté oznámili, že zmařili připravovaný teroristický útok, který svým rozsahem mohl překročit útok na newyorská dvojčata. Vražedná skupina hodlala ve vzduchu zničit letadla plná cestujících. Strach nahání už samotný plán – důmyslná výroba výbušnin se měla pomocí nápojových plechovek završit až na palubě. Prý scházelo jen pár dnů …
Nazítří se u nás v práci o všem mluvilo. Objevily se (už!) i vtipy, více se však pozornost zaměřila na původ teroristů. „Arabáči jedni proradní! – Ti muslimové nás jednou sežerou. – Všechno to jsou pošahaní fanatici."
Jako věřící člověk nemám rád, když bezvěrci překotně posuzují cizí víru. Copak muslimská víra nutně plodí terorismus? Znovu jsem si pečlivě pročítal dostupné zprávy.
Ano – všichni zadržení byli muslimové. Mezi nimi dokonce rodilí Angličané, kteří islám vědomě přijali až v dospělosti. Jenže tahle kusá informace neposkytuje pravdivý obrázek o celém náboženství. Ze zpráv jsem se rovněž dozvěděl, že první upozornění na možné zločinné spiknutí přišlo už před rokem právě z muslimské komunity. A byl to Pákistán, druhý nejlidnatější muslimský stát, kdo vydatně spolupracoval s policií a tajnými službami v Británii. Muslimové dobré vůle proti muslimům zločincům. Takže pro pořádek: islám není zdrojem terorismu. Spíše lze mluvit o islamismu či islamofašismu. Podlost a násilí se rodí v agresivní ideologii, která náboženství zneužívá ke svým účelům. Ostatně my křesťané o tom sami něco víme z vlastní minulosti.

Jiří Tengler

Z ekumeny

Od roku 2001 je 21. září Mezinárodním dnem míru. Záměrem rezoluce OSN bylo, aby si celý svět v tento den nejen připomněl, ale i zachoval mír a zanechal násilí. Proto jsou i letos, 21. září nebo při nejbližší neděli (24. září – např. v rámci Ekumenické neděle vyhlašované ERC v ČR a ČBK) věřící zváni ke společné modlitbě za mír.

* * *

Ekumenická rada církví a Česká biskupská konference vyzývají křesťany všech církví na území České republiky, aby se čtvrtou neděli v září sešli ke společným bohoslužbám, modlitebním i neformálním setkáním a podpořili tak snahy o jednotu křesťanů, které jsou nedílnou součástí myšlenky Ekumenické neděle. Liturgické texty pro letošní Ekumenickou neděli připravila Českobratrská církev evangelická a ke stažení jsou k dispozici na webových stránkách ERC

* * *

26. září 2006 se v Brně uskuteční další setkání zástupců brněnských církví a náboženských společností se zástupci Ekumenických rad ČR a Rakouska, aby společně projednali podobu česko-německé brožury, která bude mít za úkol informovat brněnské obyvatelstvo, tuzemské a zahraniční turisty o historii, současnosti, bohoslužebných, ekumenických aj. setkáních jednotlivých brněnských církví a náboženských společností.

Pozvánky

POZVÁNÍ
k účasti na 5. mistrovství České republiky ve znalostech Bible, které se bude konat dne 16. září 2006 od 9,30 hodin v Jednacím sále Senátu Parlamentu České republiky jako soutěž čtyřčlenných družstev.
Můžete si poměřit své znalosti Starého i Nového zákona, ale zejména pomůžete obrátit pozornost svého okolí ke Knize knih. Můžeme tak společně přispět k návratu Bible do širšího povědomí našeho národa.
Záštitu nad mistrovstvím opět převzal JUDr. Petr Pithart, první místopředseda Senátu Parlamentu ČR.
První cenou pro vítězné družstvo bude týdenní letecký zájezd do Izraele.
Více informací včetně propozic získáte na www.icej.cz

* * *

STARŠOVSTVO SBORU ČCE V TEPLICÍCH V ČECHÁCH **upozorňuje na dvě setkání, která plánuje k výročí 80 let sboru a 113 let od počátku práce mezi evangelíky na Teplicku:**
*** 10. 9. 2006 - hostem bude synodní senior Joel Ruml (shrom. v 9.30 a 14 h)**
Téma: Je to tatáž víra? Minulost-přítomnost-budoucnost
*** 15. 10. 2006 - shromáždění pracovníků a členů sboru**
Téma: co mi práce a život v teplickém sboru daly pro životní naději, budoucnost
K tématu a výročí vydáváme sborníček vzpomínek, historie a pozdravů. Pokud byste kdokoli měli zájem do něj přispět, je to třeba písemně udělat co nejdříve a poslat na adresu sboru příp.
e-mail: janopocensky@post.cz

* * *

MISIJNÍ ODBOR **KJ pořádá opět SEMINÁŘ KŘESŤANSKÉ PSYCHIATRIE A PASTORACE**
v Litoměřicích od 4. do 7. října 2006
Odborné vedení Dr. Lýdie Šetlíková a Heidi Schenker ze Švýcarska
Přihlášky a bližší informace u
Ludmily Hallerové,
Ve vilách 7, 140 00 PRAHA 4 - Michle
telefon: 2 41 41 41 20

* * *

V neděli 10. září bude kázat ve vršovickém sboru ČCE v 9.30 h Samuel hejzlar. Po bohoslužbách představí a nabídne svoji knížku „Svědectví o světle".
Dobříšské staršovstvo

Oznámení

EMAN PRÁVĚ VYDÁVÁ:

* **2. vydání titulu**
JOSEF DVOŘÁK, VELIMÍR DVOŘÁK, ČESKOBRATRSKÉ PROSEČSKO
Příběh evangelictví ze severního okraje Vysočiny, podrobně zmapovaný od tolerančních časů po aktuální současnost. Kronika, v níž se neztrácejí osudy jednotlivých aktérů. Reprodukce dobových dokumentů a bohatý fotografický doprovod. Opravené a doplněné vydání!
Váz., formát 15,5x23,3 cm, 560 s., 454 Kč

* PAVEL REJCHRT, ANASTASIS
Básnická kniha, v níž umělec rozvíjí své nadání poetické skladby a uplatňuje svůj dar poezie litanické až modlitební. Pokaždé však vychází z hlubokého prožitku lidského života, tak často ochromeného řeřavým hledáním a tázáním, stejně jako jindy prosvětleného nalézáním a věděním. Na tuto druhou, povznášející stránku naší existence ve víře klade Rejchrt důraz co nejvyšší: proto si také zvolil jako název sbírky pojem anastasis - vzkříšení.
Doplněno grafikou autora.
128 s., formát 14,5 x 19 cm, 185 Kč
http://eman.evangnet.cz
Objednejte u EMANA
Husova 656, 256 01 Benešov
tel.: 317 722 215

* * *

První zářijovou neděli vzpomeneme 15. výročí zahájení činnosti církevní (evangelické) mateřské školy v Táboře.
Ondřej Soběslavský

Bohoslužby

10. 9. 2006
ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 (luteránské) -
BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

28/2006

13. září 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Koho Hospodin vyvolil?
Pavel Klinecký

Věc veřejná i soukromá - rozhovor s S. Karáskem
Jan Kašper

Letní ekumenický sen
Vlastimil Sláma

Poznat sám sebe
Emanuel Vejnar

Marnotratný syn

L 15,11-32

Málokterý text v Novém zákoně se může jevit tak známý, tolikrát použitý (i zneužitý), tolikrát vykládaný.

Já se ale domnívám, že právě tento text je možno vykládat neustále znovu a znovu. Je to totiž text o našem chování, o našem vztahu k bližnímu i k Bohu a ten prochází mnoha proměnami jak v průběhu dějin, tak v průběhu našeho osobního života. Ostatně už i sama historie výkladů tohoto textu ukazuje tím směrem. V našem ekumenickém překladu Bible je ten text nazván Podobenství o marnotratném synu. Často se mu také říká Podobenství o milostivém Otci.

Začněme tedy rovnou tím milostivým otcem. Je to jasný obraz milostivého Boha, který se vždycky sklání ke svému stvoření. Přímo kritizovat si ho netroufne ani starší syn, ačkoliv s jeho přístupem k mladšímu bratru vůbec nesouhlasí.

Pusťme se tedy nyní po cestě onoho mladšího syna. Jednoho dne řekl otci o svůj díl majetku, po nemnoha dnech jej prodal a odešel. Není řečeno, že by se mu doma nelíbilo, že by s otcem špatně vycházel. Také nechtěl nic navíc, nežádal majetek svého bratra ani otce, ale majetek, který připadal na něj. Ten zpeněžil, ne zbrkle, ale ani příliš neotálel, možná už měl nějaký plán. Možná už nechtěl být doma a dělat věci postaru, třeba chtěl vyrazit na zkušenou, možná chtěl venku investovat, kdo ví. Odvaha mu rozhodně nechyběla. Mohl přece prodat jen část majetku, část si nechat, pamatovat na zadní kolečka, ale nic takového. Projevil zde odvahu mládí, možná zbrklou, neobroušenou životními prohrami. Zkrátka vrhnul se vpřed, po hlavě, jak bývá pro mládí typické.

A co otec? Zná rizika, ví, co může nastat, ale mlčí.Nemůže a nechce brát svému synovi svobodu. Možná mu puká srdce, ale syna nezadržuje - ostatně ví, že by si stejně nedal říci, podobně jako si třeba nedal říci i on, když byl mladý. A co starší bratr? Ten zatím není na scéně.

Náš mladík tedy vyráží. A naráží. V daleké zemi je život úplně jiný a on propadl nástrahám. Neví z domova, jak se ubránit lákavým pozlátkům velkého světa, neví, jak se zachovat tváří v tvář prodejné lásce, kamarádovi z mokré čtvrti, falešnému podnikateli a všem těm lidičkám, kteří se za jeho peníze tváří tak strašně upřímně. Neví, jak odolat pozvání reklamy, která se dušuje, že majitel by se radši oběsil, než aby každému nuzákovi na cestě nedal vydělat. Zkrátka: Na život mimo otcovský dům je zcela nepřipraven. A podle toho to také dopadne. Když vše utratí a je bez peněz, musí se živit tvrdou, ponižující a špatně placenou prací, jako ostatně každý gastarbajtr v daleké zemi.

Šel do sebe a řekl si: „Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.“ Všimněte si několika věcí: jednak sebekriticky uznává svoje pochybení. To je něco, k čemu dnešní člověk moc neinklinuje. Mohl přece říkat: já jsem to myslel dobře, ale podvodníci mě obelhali, já za nic nemohu atd. Ale nic takového. A nejen to: ještě je odhodlán jít a říci to otci. Dneska, v době, kdy člověk často žije do sebe uzavřený život, kdy se obává cokoliv o sobě vyjevit, aby se neztrapnil, aby nezůstal nepochopen, aby informaci proti němu někdo nezneužil. Dneska, v době, kdy se od sebe oddělujeme i sluchátky empétrojek, abychom žili v dokonalém vztahovém vakuu a o bližního vedle sebe nemuseli zavadit okem ani uchem. Dneska, v době, kdy komunikace v rodinách vázne a omezuje se často jen na plytké řeči o každodenních povinnostech, ještě zavrčených otráveným hlasem - dneska se jednání onoho syna musí jevit jako něco téměř neskutečného. Jít, jít sám od sebe a přiznat své pochybení, otevřít své nitro, aniž bych předem věděl, jaká bude reakce a jestli se mi to nevymstí, jestli já nebudu litovat, že jsem raději nebyl zticha, že jsem vůbec něco říkal, že jsem se vůbec o něco pokoušel, na to je potřeba notná dávka odvahy. A ta, jak vidíme, našemu mládenci nechyběla. Těžko ho můžeme podezírat z vykutálenosti, vždyť nechce od otce žádné benevolence, chce se dokonce vzdát svého synovství, o kterém si myslí, že je svým jednáním znevážil, a chce se stát nádeníkem u svého otce. Tento svůj postoj nemění a nevyužije situace ani tehdy, když mu otec vybíhá v ústrety a všemožně mu dává najevo, že se nezlobí. Otec má radost, že se syn vrátil a že žije. Nic více pro tuto

Dokončení na str. 2

Rembrandt Harmenszoon van Rijn: Návrat ztraceného syna, 1669

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 27

VII.

„Tato jest kniha rodů Adamových.“
(1M 5,1)

Kolik to bylo lidí před námi, kteří se snažili pochopit hloubku evangelia, podobně jako my se úpěnlivě modlili, podobně prosili o Ducha svatého, podobně chtěli být světlem a solí země. Častokrát to vše lépe a pokorněji, věrněji ve své době a na svém místě než dnes my.

Když si i tuto návaznost člověk uvědomí, pak je cudnější, pokud si třeba chtěl někdy myslet, že on je ten první pravý křesťan. A zároveň je tímto nekonečným řetězcem povzbuzen: nejsem sám, kdo věří v Hospodina. Nejsem první... ani poslední v té dlouhé řadě bratrů a sester.

Za čtvrté: Všimněte si ještě trochu blíže toho rodokmene samého s otázkou: co vlastně je tu o těch všech lidech pověděno? Každý z nás známe životní okamžik, hodinu pravdy, kdy jsme rekapitulovali.

Nejvážnější je to nad rakví, kdy se jiní ohlížejí za uplynulým životem člověka, s nímž se loučí. Co nyní cenného, nejdůležitějšího má být pověděno o člověku? Někdy je z řečí nad rakví nejžádanější, aby zaznělo co nejvíc chvály o tom, kdo odešel. Ale zároveň nad rakví naléhavě cítíváme, že je tu třeba šetřit slovy.

Tak i náš biblický rodokmen z 5. kapitoly první Mojžíšovy knihy užívá velice střízlivý a jednoduchý vzorec: mezi narozením a smrtí jsou jmenovány dny lidského života a synové a dcery. Narození obsahuje milost, která je nám dána. A smrt znamená výzvu. A to, co je mezi tím - *„bylo všech jeho dnů tolik a tolik let“* - to je veliká příležitost i poslání a úkol: jak naplníš svůj čas? Všimněme si i tady, třebaže se u každého z těch praotců mluví obyčejně o velikém počtu let, jichž se dožívali, takže dnes máme problém s jejich počítáním, s tím, jak ta léta máme vlastně chápat, pak přece tím nejzákladnějším časovým údajem, nejzákladnějším časovým celkem je tu *den*. *„A bylo všech dnů jeho...“*

V žalmech je podobná modlitba: *„Nauč nás počítati dnů našich, abychom uvodili moudrost v srdce.“* Tu se nám připomíná, že život je rozdělen do dnů, do mnoha dnů. Těm, kterým je deset let, bylo dáno více než tři a půl tisíce dnů. Těm, kterým je třicet, už na jedenáct tisíc dnů a těm, kterým je osmdesát, nedaleko třiceti tisíc dnů!

Na nás je, abychom *„vykupovali svůj čas“*, řečeno s apoštolem Pavlem, abychom každému neopakovatelnému dni dali náležitou náplň. A k tomu je třeba „moudrost srdce“, jak praví dávný biblický zpěvák (žalmista.)

Jan Nohavica

Pokračování příště

Günter Grass a antikomunismus

** Co soudíš o poprasku kolem Güntra Grasse?*

Útoky a kritiky považuji za absurdní. Kritikové vykládají o etice, ale měli by se poučit o historii. Grasse si vážím, že „na stará kolena", jako zralý autor, epicky vyložil, co se mu stalo v sedmnácti a jak ho to poznamenalo. A vážím si nejen jeho díla. ale zvláště toho, že se zastal lidských a politických práv lidí v totalitních režimech, zvláště také v Československu.

** Je tedy pro tebe důležitější jeho celoživotní dílo, než to, do čeho spadl v sedmnácti?*

Hlásím se ke křesťanské církvi. K jejím zakladatelům patřil židovský mladík jménem Saul. Jediný z mých přátel - Milan Uhde - soudil, že měl zůstat farizejem a křesťany pronásledovat dál. A ne se obrátit a pak s evangeliem jezdit po celém Středomoří jako agent s teplou vodou. Já jsem Saulův obrat přijal jako pozitivní - arci ve vyšší režii.

** Nebyli všichni členové SS zločinci? Nebyl každý, kdo měl něco se zbraněmi SS, darebák?*

Od svých deseti let jsem se učil rozlišovat, nepovažovat muže v uniformě wehrmachtu za zločince. Pak jsem se učil rozlišit uniformu SA a SS a další. Vzpomínám si, že jsem šokoval mladého Čecha tím, že jsem to „všichni"i o SS radikálně odmítl a vyprávěl jsem: „Když byl můj otec v Mnichově-Stadelheimu, přišel za mou maminkou farář Rudolf Říčan. Jeho německý kolega, pražský farář, má dobrého přítele, který se pravidelně vrací do Mnichova za rodinou. Je ochoten vzít balíček nebo dopis a odevzdat ho ve věznici ve Stadelheimu. Maminka souhlasila a balíček připravila, s dopisem. Rudolf Říčan se objevil znovu. Ptal se, zda nebude jí nebo mému otci vadit, odevzdá-li ten přítel zásilku v uniformě SS. Nosil ji totiž jen v Mnichově a do Prahy si ji nebral. Maminka se smála. Jejímu muži to vadit nebude. Ani jí. A tak předával zásilku u vchodu horlivě hajlující službě. Nebo i tak, že služba dala vězně zavolat, a posel v černém předal otci zásilku přímo. Maminka doufala, že otec mu mohl poděkovat. Ona nemohla."

** Není to jen výjimka, která potvrzuje pravidlo?*

Snad, ale to „všichni" je logicky bez výjimky lež. Polemizuje s tím celá kniha Job. A vážný výklad Písma ukáže, jak je tomu s tím, že „všichni zajisté zhřešili".

** A tak v žádném případě neodsuzuješ „ všechny " příslušníky nějaké společenské skupiny, ani Güntra Grasse pro jeho nasazení k jednotce SS ?*

S odsuzováním skupiny i jednotlivce musí být křesťan nanejvýš opatrný. Někdy jsou mi protivní antikomunisté. Ovšemže jsem se setkal s tak ubohými a devastovanými lidmi z doby tzv. komunismu, že jsem se jejich antikomunismu nedivil. Ani všechny antikomunisty neodsuzuji, ač je to velice nebezpečná pověra. Antikomunismus je vedlejší zplozenec byrokratického komunismu. Ostatně termín vymysleli a používali straničtí ideologové, jak je patrné ze starších slovníků. Je to něco jako nevybuchlý granát v krajině již více méně osvobozené. Rozhodně odmítám odsuzovat všechny členy KSČ, milicí nebo třeba i pracovníky bezpečnosti.

Dokončení na str. 2

Oblecte se v celé odění Boží!

(Úvaha nad apoštolskou výzvou v Listu Efezským 6,11–20)

Pojem „odění Boží", jak čteme v kralickém textu, působil mnohým čtenářům potíže, a to nejen se zřetelem k starobylému výrazu „odění", nýbrž i k otázce jeho nositele - zda snad jde o nějaký způsob Božího oblečení. Nový ekumenický překlad je už dobře srozumitelný: „oblecte plnou Boží výzbroj". Jde o výzbroj podle tehdy dobového „odění do boje", a to do „plné zbroje". (V původním textu je jediný složený výraz: pan-oplia, vše--zbroj.) Apoštolův příměr se týká celostní výzbroje tehdejších válečníků, ovšem pro duchovní boj: „proti mocnostem a silám tohoto věku tmy", či proti „nadzemským duchům zla"(v.l2), na které nemohou stačit lidské síly. Proto onen podrobný výčet: „opásáni kolem beder - pravdou", „obrněni pancířem - spravedlností", „obuti" - jako do vojenských škorní „k pohotové službě evangeliu pokoje"(v.l5). A nadto jsou zde připomenuty i ony tři hlavní složky výzbroje, které v boji slouží k ochraně a obraně: „štít víry" - víry v Boží pomoc -„k uhašení všech ohnivých střel toho Zlého", „přílbu" (která chrání hlavu!) jako „naději na spásu"(srov. 1Te 5,8), a „meč Ducha, jímž je Slovo Boží."(v. l6-17.) I smysl použití meče však má zdůraznit, že Pavlovi tu nejde o výzbroj k boji, nýbrž k obraně ! Jde o Boží zbroj pod mocí Ducha svatého. (O tom svědčí i řada odkazů na podobná místa v SZ i NZ. - Podrobný odborný výklad naleznou naši písmáci v komentáři prof. P. Pokorného s. 88-90.)

Zde si připomeňme, že toto apoštolovo jednoznačné určení výzbroje pro obranný boj kontrastuje se známými parafrázemi tohoto oddílu ve dvou probuzeneckých misijních písních z poloviny 19.století: „Vzhůru bratři!" a „Pro Krista v boj zvou strážní". Tyto pochodově rytmické písně - s kurážnými výzvami do boje pro Kristovu věc - jsme my, kdo jsme dnes už hodně starší věkem, zpívávali s velkou oblibou jako děti v NŠ i ve sdružení mládeže. V novém vydání Evangelického zpěvníku byla ponechána pouze ta druhá píseň, asi proto, že spíše odpovídá naší apoštolské předloze: „Odění Boží celé nechť každý obléká". (EZ č. 427 v. 2.) I ona však nicméně spojuje navozenou představu výzbroje dávného rytíře s vojenským kláním: „V boj, věrní u víře!" (v.l.) A je jistě správné, že v novém zpěvníku byl vypuštěn 2.verš, který zněl příliš bojovně: „Pro Krista, lide Boží, spěj k praporu a v zbroj, - ať tam se reci množí, kde nejvíc zuří boj. Vztek nepřátel ať vzpruží mdlé rámě silou lví, - na škůdců vzdor ať muži udatně odpoví. " To už je v přímém protikladu k apoštolovu pojetí. - Naproti tomu zde velmi vhodně zapadá do představy oné „plné Boží výzbroje" velice případný rým v následující sloce této písně: „V lidské to moci není, Bůh síla naše jest, - na modlitbách a v bdění nás k vítězství chce vést. " V souvislosti s výčtem „plného odění Božího" pro kristovský boj jsou zde připomenuty i modlitby a bdění, což pokládám za velice správné pochopení.

Zastávám zde písmácké pojetí, že i navazující výzva k modlitbám (v. 18-19) náleží k celkovému výčtu apoštolem doporučené plné duchovní výzbroje, čili „celého odění Božího", a to ve smyslu vnitřní přípravy: „V každý čas se v Duchu svatém modlete a proste, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne, aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluvím. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia." - V původním textu i v kralickém překladu tvoří tyto verše s předchozím výčtem zbroje jeden souvislý celek. (Naproti tomu jsou v ekumenickém překladu a v některých komentářích odděleny a uváděny jako zcela samostatný oddíl.) K „celému odění Božímu" však náležejí i modlitby a přímluvy, zde pojaté právě jako specifické modlitby pro duchovní boj. Zatímco na počátku svého listu připomněl apoštol chvály a díky, nyní odkazuje na pokorné modlitby a prosby jako na charismatické dary pro vnitřní duchovní zmocnění: na modlitbách a prosbách, v modlitebné bdělosti a ve vzájemných přímluvách. Tak se ono „odění Boží" stává celým, Boží výzbroj plnou!

Jiří Otter

Madonna a její Confessions Tour

Megakoncert popové zpěvačky Madonny na jejím turné „Confessions Tour" poctí také Českou republiku. Madonna se snaží upoutat pozornost a šokovat. Vedle úspěchů tato zpěvačka vyvolává u mnoha lidí i rozpaky a skandály. Proti jejím vystoupením se v některých zemích zvedá i vlna odporu. Jde především o lidi, kteří si váží duchovních hodnot a respektují je. Pokud je Madonna dobrou zpěvačkou, proč si musí pomáhat urážením náboženského cítění věřících, skandalizováním křesťanské víry a zneužíváním samotného centra křesťanské víry – zvěsti o ukřižovaném Kristu. Madonna svými hrátkami s křížem dokazuje, že se ani nepokusila pochopit, co ukřižování znamená a co je obětováním se pro druhé. Je politováníhodné, že se v dnešní době na urážkách křesťanského vyznání zábavní průmysl snaží vydělávat velké sumy a zneužívá to, co je mnoha lidem vzácné a drahé. Madonna a ostatní, kteří kupčí s křesťanskými hodnotami, nejsou hodni naší svobody a demokracie. Madonna rozhodně nemá odvahu urážet např. proroka Muhammada v některém z muslimských států. Ví dobře, že by se z takového turné již nevrátila, nebo by musela prožít zbytek života schovaná v anonymitě jako známý spisovatel Satanských veršů Salman Rushdie. V demokratické společnosti ji nikdo nebude soudit a křesťané jí její zpupnost a pomýlený přístup odpustí. Ve slušné demokratické společnosti má ale svoboda jednoho člověka končit tam, kde začíná svoboda druhého. Urážky a zneužívání náboženských symbolů by tam neměly mít místo. Na druhé straně se ukazuje, že Kristův kříž vždy poutal a bude poutat pozornost lidí. Naším přáním je, aby všichni lidé měli příležitost se dozvědět, kdo na kříži byl ukřižován, proč k tomu muselo dojít a co z toho i dnes člověk může získat.

Vyjádření Rady Církve bratrské, 1.9.2006

Je libo "směsku"?

Pravý humor je vzácné koření. V podstatě je vždy kritikou,vzácně sebekritikou. A jelikož kritika bolí (a někdy i nebezpečně bolí),proto je v Česku tendence ostří kritického humoru všelijak oslabit,aby byl jednak obecně stravitelnější, jednak žahal jen mírně a bez rizika. Tím ovšem dochází k oslabování humorného či kritického náboje, což je v našem postbarokním a komunisticky polovičatém ovzduší vítáno. Zabalit více či méně viditelnou "pravdu" do chutného a snesitelného balení,to jest odlehčit ji, aby smích nebolel, znamená ovšem vtip znehodnotit. Než zralé čisté obilí je vítána raději "směska", která má zaručený potlesk. Ta chutná téměř všem a - je-li nějak sexuálně podbarvena - nejen hovadům,ale i zhovadilcům!

Tak, napolo vážně i nevážně,servíroval své postřehy paradoxie zatuchlé měšťácké i vysoké společnosti z doby "císaře pána" Josef Hašek,někdy pokládaný za symbol češství vůbec. Jiří Suchý baví sebe i druhé jemnými odstíny dobra i zla. Zdeněk Svěrák vymyslel Járu Cimrmana, aby dal utajeným nesmyslům společnosti (nehledě na politiku) vtip a smysl. Vtipně, byť občas "žižkovsky" nahrubo,baví své posluchače i TV diváky na "Primě" Jiří Krampol v pořadu "Nikdo není dokonalý". Jan Kraus na to jde jinak. Nejprve své hosty uvolní, aby je potom mohl snáze rozebrat. A konečně i ten náš milý a obdivovaný Karel Čapek ve svých povídkách často raději "přibrzdil" a couvl před hlubší filosofií a nalezl tak souhlas v atheismus vlažně vyznávající české společnosti. Stejně pak jen včasnou smrtí unikl pomstě nacistů,když přišli roku 1939 až do Prahy. Jejich SS pohlavárům totiž připadaly humorné i hekatomby jejich obětí v koncentrácích!

"Svět chce být polosvět" napsal Karel Čapek a my dnes sklízíme hořké ovoce typicky českého kolísání mezi dobrem a zlem, mezi pravdou a přetvářkou, mezi vtipem a nesmyslem. - "Toto pokolení nevychází,jediné skrze modlitbu a půst," čteme v Kralické bibli v evangeliu podle Matouše (17,21), text,který chybí v některých důležitých rukopisech NZ, a proto byl vynechán v Ekumenickém překladu (uvádí jej jen pod čarou). Kraličtí mají ovšem,když se přidrželi obecného rukopisu KOINÉ,pravdu, poněvadž z našeho dnešního myšlenkového a mravního zmatku není jiné východisko, nežli METANOIA, hluboká změna myšlení i života,myslitelná v případě eventuálních katastrof, i tak ovšem jen pod vlivem Ducha svatého a ze slyšení Božího SLOVA.

Vlastimil Sláma

Günter Grass a antikomunismus

Dokončení ze str. 1

** Není antikomunista člověk, který je proti komunismu? Neznamená slovo anti vlastně proti?*

S typickým „antikomunismem" jsem se setkal už za vlády jedné strany. Takový antikomunista měl sice spoustu námitek proti „straně a vládě", vyprávěl anekdoty a „zaručené" zprávy, ale jinak šlapal podle rozkazu a prospěchu. Navíc byl přesvědčen, že politická akce nemá cenu, že je třeba počkat na mocenské odstranění celého systému. Zatím je třeba „budovat a budovat", „využívat a využívat" a „předstírat a předstírat".

** Nebyla i Charta proti komunismu?*

Vyšel teď 12. svazek Patočkových spisů: Češi I. Obsahuje jeho rozbory situace Charty v počátcích hnutí. Nic takového tam nenajdeš! Připustím, že se tu a tam někdo připojil k Chartě proto, že byl zatím jen uboze „proti". Ale tím, že se připojil, tak jalovost antikomunismu překonal. A něco třeba i vykonal nebo při nejmenším nově poznal.

Charta měla pozitivní program! Nebyla to opozice, ale pozice. Je to jednoznačně vyjádřeno v základním prohlášení: dodržování zákonů, realizování mezinárodních paktů, lidská práva, občanská rovnost, úcta k člověku a k menšinám, demokracie, svoboda církví a křesťanů.. Antikomunismus jen nahrával represivním silám. A když už nebyli žádní „antikomunisté", tak je StB musela „vyrobit". Už v padesátých letech inscenovala Bezpečnost i rozsáhlé násilné akce, aby mohla „zakročit" a hlavně čerpat finanční a politickou podporu. Část „protistátních" akcí byla vyprovokována.

** A nejsou křesťané od počátku proti komunismu?*

Evangelium je pro všechny! A byli i křesťanští komunisté. V době apoštolské i v životě Přemysla Pittra a jeho přátel. A měl pravdu Zdeněk Rotrekl, když protestoval proti článku Ladislava Hejdánka, který postavil proti sobě dvě reálné síly: katolictví a komunismus. Přece to jsou jiné roviny, vykládal Rotrekl. A katolík může být komunista a komunista katolík! A to byl za onoho času odsouzen „komunistickým" soudem k smrti! Ale jalový antikomunismus mu byl a je cizí. Je to opravdový křesťan.

** A nevadí ti epizoda v životě Martina Heideggera, jeho příklon k nacionalistickému hnutí při nejmenším na jeden semestr univerzitních přednášek?*

Svým způsobem mi to vadí, ale jen jako vada na kráse. Je mi však odporné, když někdo místo namáhavé práce s jeho texty se zaměří na tuto kratičkou epizodu. Po Martinu Heideggerovi a po Martinu Niemöllerovi jsme vybrali jméno pro našeho prvorozeného. To jsme ještě neznali vyznavačské dílo Martina Luthera Kinga. O Heideggerovi má Rádl v Dějinách filosofie dvě strany a psal o něm i můj otec v roce 1930. To je pro mne důležitější, než že se tento významný filosof objevoval na přednáškách ve vysokých botách.

** A z čeho jako křesťan čerpáš takový postoj?*

K evangeliu patří veskrze pozitivní přístup k lidskému usilování a myšlení. Boží slovo není ANO i NE, ale veskrze ANO. A soud a zvláště poslední není v našich rukách. Ježíš nikoho nesoudil; a pokud užil vyhrůžek, pak jen aby námi otřásl, tedy i to z lásky. Žádá nás, abychom si dali pozor, jakým soudem soudíme. Takovým budeme souzeni i my.

Děkuji za rozhovor Janu Šimsovi.

Rozina Sebrancová

Marnotratný syn

Dokončení ze str. 1

chvíli ani nežádá. ‚Můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.' A začali se veselit. A nyní by tady mohl nastat happy end.

Člověček by byl rád, že jeho provinění jsou odpuštěna, jeho selhání není vzpomínáno a že mu je nikdo pořád nepředhazuje a on třeba bude mít dost klidu na to, aby o oné zkušenosti přemýšlel a poučil se z ní.

Jenže: na scénu se teď dostává starší bratr. Vracel se z pole a podráždilo ho už to, že slyšel hrát hudbu, aniž by věděl, kdo hraje a proč. Krok za krokem se teď začíná ukazovat, že jeho poslušnost vůči otci, jeho řádné chování a všechno jeho konání bylo jen předstírané, očekávanou zaslouženou odměnou iniciované, že bylo jen prázdnou náboženskou pózou bez hlubšího založení a vnitřního přesvědčení.

Mohl si přece klidně říci: paráda, brácha se vrátil, táta vystrojil hostinu, budeme slavit. Táta je skvělej, on se vůbec nezlobí, on mu to odpustil, on ho chápe, on nás má rád. Haleluja! Ale ouha! on ani nechce dovnitř, dokonce se nechá od tatínka přemlouvat, jako rozmazlené děcko...a tatínkovu smířlivému tónu oponuje výčitkami. Nakonec pak trumfuje: dal jsi zabít vykrmené tele pro syna, který tvé jmění prohýřil s děvkami. Jak to ví, že to bylo takhle? Měl snad nějaké informace, které si nechával pro sebe a které tatínkovi neřekl, když ten byl tolik překvapen, že se syn z ničeho nic objevil? Anebo to jen tak ze vzteku plácnul, tak jako tu zjevnou lež, že mladší syn utratil otcovo jmění. Ať tak či tak, jedno se jeví být nepochybné. Starší syn nebyl se svým životem spokojen. Nepracoval na statku svém a svého otce z vnitřního přesvědčení, ale pro odměnu, o které se samozřejmě domníval, že si ji zaslouží jen on. Proto je tak rozčilen, že by otec mohl být laskavý i na někoho, kdo si to, podle jeho mínění, nezaslouží. Bázlivý pecivál, který nemá odvahu k samostatnému činu, který poslušně následuje stará paradigmata a je na ně náležitě pyšný.

Nebylo by na tom snad ani nic zlého. Prostě každý nemá odvahu k proměně, někomu vyhovují zajeté postupy a pokud pilně a oddaně sleduje hospodáře, tak by to snad šlo. Ale jak to, že nemá dost lásky, aby přijal svého bratra tak, jak ho přijal zpátky jeho otec? Jak to, že nemá ani dost lásky, aby alespoň akceptoval fakt, že otec svého syna přijal? Vždyť by ho to přece vůbec nic nestálo, vždyť by nebyl ničím na ničem krácen. Vždyť mu otec jasně řekl: Synu, ty jsi stále se mnou a všecko, co mám, je tvé. Tak v čem je problém? To mi opravdu tolik vadí, když by někdo dostal zadarmo víc než já? To jsem fakt takový sobec, to mi ani toho tatínka není aspoň trochu líto? Vždyť jak se asi musel cítit otec, jehož syn takto reagoval?

Co tedy může z pohledu, který jsem zde nastínil a který je jeden z mnoha možných, co z něj může plynout pro nás, pro nás osobně dnes: mějme odvahu svůj život měnit, nebojme se neznámých kroků, nebojme se přiznat, že jsme se mýlili, zařaďme zpátečku, když jsme na konci slepé cesty. Nebuďme do sebe uzavření, riskujme zranění obnažené kůže. Ať se cokoliv stane, ať selžeme jakýmkoliv způsobem, smíme vědět, že laskavá náruč našeho Otce na nás čeká.

A pokud se nám ani toto nepodaří, nebuďme v pozici nepřejícího syna, který má vztek, že hospodář je dobrý.

Amen

Josef Bartošek

Soběhrdský bratr 27/2006

Přehlížené stáří

Položme si otázku, je-li třeba tolik naříkat nad stárnutím církve. Často u nás bývá vyvíjena snaha v jakési reakci podchytit děti, mladé lidi a rodiny. (Tak trochu získat děti a mládež ještě dřív, než dostanou rozum.) Vymýšlejí se nejrůznější taktiky, jak na ně - na mladé. Tedy se nadbíhá mládeži. Připravují se nejrozmanitější akce a atrakce. Bývají ustanovováni zvláštní faráři - faráři pro mládež. Zákony trhu - zákony nabídky a poptávky a vůbec psychologického působení na tuto věkovou skupinu platí čím dál tím více za rozhodující, a tedy směrodatné. Když se ale ustupuje mládeži, ustupuje se její slabosti. Připustíme si to? Myslíme si, že to mládeži samé nedochází, či dříve ne-bo později nedojde?

Proč vlastně institucionalizovaní faráři pro mladé, pro ty, kteří beztak mohou chodit do kostela běžného farního sboru, jen když chtějí? Nenaznačujeme tím náhodou, že kostel a dění v něm je tu jen pro ty staré? Má snad určovat vůle mladých směřování církve obecně? Staří, kteří nemohou chodit, budou dříve nebo později postaveni mimo dění, které tu bude patřit jen mladým, a při výše naznačené tendenci budou stále více a více bez pastýřů. S výhledem k takovému stáří: má pak někdo důvod zůstávat v církvi, když vidí, že ta jej bude ve stáří přezírat? Jenom díky diakonii tu snad mají staří ještě pocit, že se na ně nezapomíná. Zde jde ovšem z pochopitelných důvodů více o péči sociální, než pastýřskou. Mládež si váží nejrůznějších nákladných akcí a atrakcí, ale církev samu nechává stejně většinou bez povšimnutí. Církev se pak čím dál tím více dostává do područí mládeže, přestože do ní tato mládež mnohdy ani nepatří, a tedy o ní a o dění v ní nemůže odpovědně rozhodovat.

Proč ta neúcta ke stáří? Proč prohlubovat propast mezi generacemi i v církvi? Okolní společnost mnohdy nectí církev právě proto, že je to už instituce stará. Proč si církve v tomto bere z okolní společnosti příklad? Proč chytračí? Jestliže se pak církev zaměřuje zvláště na mladé rodiny, nedělá to proto, že počítá jen s jakousi populační explozí? Církev ale neroste populační explozí ; na přirozené plození sází přece pohanství. Pravá víra se nedědí. Církev se předně shromažďuje. Nemnoží se přirozeně. (Již Platón, ač pohan, popisuje nešvar jakési vadné demokracie, v níž se obec podbízí mládeži a dělá všechno pro to, aby se jí zalíbila.)

Církev by se, dle našeho soudu, neměla zaměřovat hlavně na mladé a nemělo by se s opovržením, s povzdechem, nebo pak plačtivě říkat „kostel s pěti babičkami". Je to pět věrných a často právě kajících, kteří víru zachovali navzdory protivenstvím celý život, popřípadě se po pokání znovu navracejí. Církev ve své misijní a pastýřské práci, má -li si zachovat svůj univerzální charakter , by se měla zaměřovat na všechny generace stejnou měrou. Jistě, nedostatek věřících v aktivním věku přináší nemalé problémy v praktické sborové práci, ale živit neúctu ke stáří v mladých lidech nutně znamená zadělávat si na daleko horší problémy v budoucnu.

Církev se předně skládá ze všech pokřtěných věřících; životní elán a schopnosti nejsou před tváří Boží u člověka rozhodující. Kdo si dovolí tvrdit, že obrácení mladého člověka je hodnotnější, nežli obrácení člověka na konci života? Proč převládá předsudečný obraz nového vítaného příchozího do církve hlavně jako člověka mladého? Není právě závěr života tou poslední šancí pro obrácení? Nezní právě zde, tváří v tvář smrti, výzva k obrácení naléhavěji? Vždyť je to právě stáří, které má potřebu pokání, nebo si alespoň častěji tuto potřebu uvědomuje. Vzpomeňme si např. na oddíl o ženě přistižené při cizoložství, kde čteme, že „první se začali vytrácet starší"; snad právě proto, že se káli (J 8,9).

Ať je to tedy právě církev, kdo se zastane stáří, naší společností odsouvaného do domovů důchodců a za plenty nemocnic. Zastaňme se slabých a utištěných, vzepřeme se duchu doby a nevychovávejme mládež k soběstřednosti, v duchu falešného pokrokářství. Zveme ke společenství s Kristem všechny bez rozdílu, všechny stejným evangeliem; učme se hledět do srdce a ne na věk.

Adam Balcar, Tomáš Pavelka, Jan Kupka

Tradice české reformace II.

2. Období 1435 - 1522: Království „dvojího" lidu (usiluje se o svobodu svědomí)

Po bitvě u Lipan r.1434 vítězná strana pražská jednala o vzájemné uznání především s císařem Zikmundem. V jednání s církví místo souhlasu se čtyřmi artikuly došlo jen k vyhlášení jihlavských kompaktát r.1436: Svátost večeře Páně podobojí se nestala jedinou možnou formou večeře Páně ani v Čechách; věřící, kteří přijímali podobojí, byli sice uznáni za řádné údy církve, museli však o vysluhování z kalicha požádat a mít to už „ve zvyku". Vynecháním prvního artikulu o svobodném kázání slova Božího byla ponechána možnost cenzury myšlenkové i faktické.

Důvodů, proč s těmito omezeními pražská strana souhlasila, bylo více, především však všeobecná únava z bojů čtrnáctiletého válčení. Husitům se sice nepodařilo ani na svém vlastním území zajistit uznání dvou sociálně právních artikulů (trestání smrtelných hříchů bez rozdílu společenského postavení a ukončení světského panování kněží), ale zabrání klášterních majetků panstvem (obojího směru) a městy znamenalo částečnou realizaci alespoň 3.artikulu via facti.

Přijetí kompaktát znamená tedy pro husity sice zajištění jejich tělesného života (nebudou vybíjeni), ale zároveň opuštění úsilí o ovlivnění a záchranu ostatního křesťanstva tím, že by byly všeobecně prosazeny společenské řády a zbožnost čtyř artikulů. Je to rezignace a vystřízlivění z eschatologických představ o brzkém příchodu království Božího v plnosti na zemi a smíření se s touto realitou.

Česká reformace chápala, že pro církev (i kališnickou) působící v tomto pozemském světě je nutností i jistá organizace a řád v kázání Božího slova a v kněžské službě. Slib, že zvolený arcibiskup podobojí Rokycana bude papežem uznán, však splněn nikdy nebyl.

Tvrdošíjné obhajování a prosazování artikulu o svátosti večeře Páně podobojí je dokladem, že husité měli večeři Páně za víc než jen pouhé znamení (symbol, který lze na útěku odhodit), jak jim bývá vyčítáno, ale skutečně zpřítomnění Krista v Duchu svatém. Současně jim byla výrazem obecenství a obecného kněžství Božího lidu.

Podmínka kompaktát, že přijímání podobojí má mít věřící už „ve zvyku", vedla během dalších desetiletí k opakované snaze husitů o vysluhování večeře Páně i nemluvňatům, a to nejen pro objektivnost Kristovy přítomnosti. Doslovně bráno, byl totiž kalich povolen pouze pro současnou žijící generaci, nikoli zásadně (pro budoucno).

Po vyhlášení kompaktát císař Zikmund některé své odpůrce koupil za privilegia (i město Tábor), jiné popravil (Jan Roháč z Dubé), ale zakrátko r. 1437 zemřel. Zemi pak spravovaly krajské landfrídy. V Táboře zůstávali stále ještě zastánci radikálnějšího bohosloví, s nimiž jednal Rokycana za podpory vůdce husitské šlechty Jiřího z Poděbrad o věroučném sblížení. Jiří potom nejen r. 1448 ovládl Prahu, ale r. 1452 i Tábor, přičemž představitele táborského bohosloví Mikuláše z Pelhřimova (Biskupce) a Václava Korandu dal uvěznit. Po smrti mladého krále Ladislava Pohrobka byl na jaře r. 1458 zvolen jednomyslně králem „obojího lidu" - římanů i kališníků - kališník Jiří z Poděbrad. Snažil se poctivě zachovávat kompaktáta a nepřipustit v zemi další věroučné odchylky.

A ty se objevovaly: jihočeský zeman Petr Chelčický už ve dvacátých letech 15. století odmítl všechny pokusy o vybudování krásné církve Kristovy jakýmkoli násilím či obřadnictvím.

Náprava církve, a tím i světa, může dle jeho přesvědčení vyrůst jen z nitra a opravdovosti jednotlivce, který to prokazuje i svým čistým křesťanským životem. Chelčický na to poukazoval i ve svých spisech „Sieť viery pravé" (skutečná církev Kristova je pouze nestátní, tj. do 4. stol.) a „O trojiem lidu řeč" (podrobuje kritice tradiční rozdělení na tehdejší společenské vrstvy). Jeho žáci a následovníci tvořili po Čechách řadu skupinek, které v jednotu spojoval hlavně Rokycanův příbuzný bratr Řehoř. V Praze byli pronásledováni, Jiří z Poděbrad jim však umožnil usadit se pohromadě mimo centrum země v Kunvaldu v Orlických horách r. 1457.

Král Jiří papeže pro kompromis s husity nezískal: Pius II. prohlásil při jednání s českými posly r.1462 kompaktáta za zrušená a jeho nástupce Pavel II. vyhlásil r.1466 proti Jiřímu klatbu a křížovou výpravu. Bojovala proti němu jak domácí katolická Jednota zelenohorská, tak uherský (také „národní") král Matyáš Korvín. Naopak někteří významní katolíci zůstali svému králi věrni (vyšehradský probošt a diplomat Jan z Rabštejna, biskup Jošt z Rožmberka ve Vratislavi). Do prázdna vyznělo i Jiřího úsilí o vytvoření spolku křesťanských vládců k řešení různých sporů a k obraně před tureckou expanzí. Po smrti Jiřího i Jana Rokycany na jaře r. 1471 zvolil český sněm za krále katolíka, mladého Vladislava Jagellonského. Za jeho vlády pokračovali podobojí v úsilí o pravoplatné svěcení svých kněží, tj. svěcení biskupy s apoštolskou posloupností. Protože v Čechách žádný biskup nebyl, posílali studenty do severní Itálie, kde tajně (a za úplatu) od některých biskupů svěcení získali.

R. 1482 přišel takový světící katolický biskup Augustin Lucián do Čech, pro králův odpor nejprve mimo Prahu. Tam zatím rostlo náboženské napětí a rozšířily se zprávy o úkladech, jež prý chystají kněží a konšelé strany podjednou proti zvlášť horlivým husitským kazatelům a měšťanům. Pražský lid podobojí v září r. 1483 proto povstal a dobyl všechny tři pražské radnice.

Události přispěly k formulaci náboženské smlouvy kutnohorské, kterou přijal zemský sněm r. 1485. Ta vyhlásila na 31 let, že lidé každého stavu (i poddaní) budou moci přijímat večeři Páně podjednou i podobojí svobodně, nezávisle na víře svého pána i na zaměření farnosti, v jejichž obvodu bydlí. Smlouvu podepsali zástupci obou stran.

Po smrti biskupa Augustina působil v Čechách v letech 1504-07 další světící biskup - Filip, ale také on měl s českými kališníky konflikty. Z Itálie se šířil myšlenkový humanismus, knihtisk umožňoval větší šíření myšlenek a také českých autorů.

Svoboda zaručená Kutnohorským smírem se netýkala jinak věřících „pikartů", tedy Jednoty bratrské. Ta se už r. 1467 ve Lhotce u Rychnova nad Kněžnou zvolením vlastního biskupa Matěje Kunvaldského plně oddělila od kališníků. Bratři odmítali platnost svátosti, pokud ji vysluhovali špatní kněží - i podobojí, a několik desetiletí proto požadovali při vstupu do Jednoty nový, tj. druhý křest. Tak se postavili mimo zákonnou ochranu kompaktát, byli vyslýcháni a stále znovu pronásledováni jako zřejmí kacíři. Na druhé straně svou životní opravdovostí k sobě vábili i mnohé čestné měšťany, obchodníky, vzdělance i šlechtu. V Jednotě kvůli možnosti a podmínkám jejich přijetí vznikl r.1490 konflikt mezi konzervativní tzv. Malou stránkou, která se striktně odvolávala na Chelčického „Síť víry" aj., a tzv. Velkou stránkou, vedenou Vavřincem Krasonickým a univerzitním bakalářem Lukášem Pražským, navazujícím více na Biskupcovu táborskou teologii. Velká stránka na synodu r. 1495 zvítězila: za členy Jednoty mohli být potom přijati (pod přísnými nároky) také šlechtici - např. též paní Marta z Boskovic, která se veřejně postavila listem králi Vladislavovi proti tzv. Svatojakubskému mandátu z r. 1508, který Jednotu znovu zakazoval a způsobil její pronásledování.

Naopak Kutnohorský náboženský mír prodloužil sněm r. 1512 „na věky"; upřesnil místní podmínky snášenlivosti a obsazování far, ale zajištění svěcení kališnických kněží biskupem (třeba zatím olomouckým) se souhlasem papeže se v jednáních s kurií nepodařilo.

Pokračování na str. 4

2

Směr nemocnice

Někdy se mi zdá, že maminka Krůta dočista zapomíná, že už nejsem hloupé mrně, a se svou péčí to přehání. "Krůtě, musíš být opatrnější. Ty si myslíš, že se ti nemůže nic stát, ale nevěř tomu!" Takováhle varování se však většinou od mládat odrážejí jako hrách od stěny. Co by se mi mohlo stát? Ten vzteklý psí hlídač Hovavant, který si vysloužil u lidí přízvisko "strážce dvora", má oplocený výběh. A prolezu-li dírou pod plotem a dostanu se na polní cestu, tam přece žádná auta nejezdí. Mne už dávno nemusí nikdo poučovat, co mám nebo nemám dělat, i kdyby to byla maminka.

Ale - jak říká právě maminka – „tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne". Jednou si zas vyrazím kousíček za plot, když tu se na mě řítí cesta necesta na kole malý kluk. Na hlavě má ochrannou helmu a ujíždí o sto šest. Oba jsme jaksi zapomněli na opatrnost - a už to bylo. V noze mi lupne, jak ji převálcoval okraj kola, a tělem mi projede ostrá bolest. Už si ani dost dobře nevzpomínám, co se se mnou dělo později. Vybavuje se mi teprve okamžik, jak ze sanitky vystupuje doktor Dobrman a prohlíží mi nohu. "To je jasná zlomenina, a opravdu moc nepěkná. Krůtě musí do nemocnice a poleží si tam asi dost dlouho." Hned vedle doktora jsou tatínek s maminkou. Čekám, že se tatínek Krocan rozčílí a jako obvykle strašně zrudne. Ale tatínek ani nemuká a pomáhá saniťákovi Soumarovi rychle mě naložit na nosítka a přenést do auta. A pak se už ženeme po asfaltce přes několik vesnic do nemocnice. Nemocnice stojí na kraji města a u brány je spuštěná závora. Z vrátnice vykoukne vrátný Straka a když vidí sanitku, zvedne závoru a vpustí nás dovnitř. A již za pár vteřin zastavujeme před budovou s nápisem "Chirurgie". Ještě před chvílí se mi zdálo, že utrží-li někdo zranění, je hrdina. Ale když mě saniťák Soumar nese v náruči k okénku „Příjem pacientů", moc hrdinsky se už necítím. Bílá Husa za sklem se mě ptá, jestli mám s sebou zdravotní kartu. Poněvadž ale ani nevím, co zdravotní karta je, pohrdavě nade mnou kroutí hlavou na dlouhém krku. Ne, můj příchod do nemocnice opravdu není nijak triumfální.

Netvař se moc sebejistě!
Byl bys pěkně hloupý bloud!
Také tebe jednou může
těžká rána postihnout.

Daniel Henych

Pokračování

Dva šéfové

Někdy míváme výčitky, že jsme neprojevili víc vděčnosti lidem, kteří pro nás vykonali hodně dobrého. Týká se to obvykle rodičů nebo dalších osob, jejichž laskavost a jiné dobré snahy jsme přijímali příliš samozřejmě a soběstředně. Teprve dodatečně nám v paměti vyvstávají jejich klady. Tato má opožděná vděčnost se týká také obou "šéfů", pod nimiž jsem prožíval poměrně dlouhou (pětiletou) vikářskou službu.

Prvního z nich jsem poznal už jako dítě. Zemřela mi tehdy maminka a čekali jsme na hradeckém nádraží na vlak do Pardubic, kde se měla odbývat kremace. Cítil jsem se trochu opuštěný, poněvadž otec hovořil s přáteli faráři a jejich manželkami. Tu však ke mně přistoupil urostlý elegantní pán, vzal mne za ruku, procházel se se mnou po nádražní hale a vlídně se mnou rozmlouval o mých dětských zájmech. Byl to **PhDr. Jan Amos Pellar** . Stejně pozorně se tento královéhradecký farář (a později senior) ke mně zachoval, když jsem dokončil studium bohosloví. Je to k nevíře, ale absolvovalo nás tehdy tolik, že pro všecky nebylo hned umístění. A tu dr. Pellar využil pozapomenutou skutečnost, že v Hradci Králové bývali kdysi dva duchovní, a tak jsem tam mohl nastoupit jako sborový vikář. Můj představený se prý už před lety zařekl, že nikdy nebude hnidopišsky "šlapat na paty" svým spolupracovníkům, jak to kdysi jako farář-začátečník zažil od svého nadřízeného. A tak bylo jen na svědomí vikářů, jak se budou na všecky své úkoly připravovat. - O dr. Pellarovi mnoho lidí ze sboru i odjinud soudilo, že je charismatický kazatel, který mluví bez přípravy. Zdaleka to tak však nebylo. Chystal se vždy a včas, i když si jednotlivé myšlenky zachycoval na papír pouze heslovitě. Kázal jinak, než nás učili na fakultě (generace kazatelů se zřejmě budou vždy lišit), ale pozornost posluchačů dovedl udržet od začátku do konce, A jak to uměl s dětmi! Dovedl s nimi vést dialog na celý kostel a děti se mohly přetrhnout, aby je vyvolal. Jeho specifikem bylo, že každému hned tykal, dokonce i dohlížejícím církevním tajemníkům, když přicházeli na konventy, což je přivádělo do viditelných rozpaků. Příjemné i nepříjemné situace řešil s odzbrojujícím úsměvem, který si zachovával i tehdy, když měl bolestivé zdravotní potíže. Jako senior nikdy nezapomněl poslat z dovolené pohlednici všem farářům v seniorátu.

Mým druhým šéfem byl salvátorský farář **Miroslav Krejčí**. Od dr. Pellara se lišil diametrálně. Připomínal střízlivého anglického džentlmena svým zevnějškem i chováním. Byl vzdělaný, duchaplný a pohotový v diskusi. Vikářům netykal, ale snažil se je co nejlépe "vycepovat". K tomuto cepování patřilo především to, že museli podávat raport o všem, co v rámci svých povinností konali: o tom, co se při tom onom večeru probíralo, jaká byla účast, kdo z dětí nebo mládeže už vícekrát scházel, jak probíhalo smuteční shromáždění, kdo byl navštíven. Stejně důsledně sledoval, zda nejsou odbyté zápisy v matrikách a na kartotéčních lístcích apod. Záleželo mu na tom, aby ve sboru všecko spolehlivě "klapalo". Byl proto rád, že salvátorský sbor má kvalifikované sborové sestry (nejprve absolventku švýcarské misijní školy, později absolventku teologické fakulty). Vždy v sobotu předával s předstihem své kázání na příští den, aby se mohlo rozmnožit pro zájemce. "Krejčovská" škola znamenala pro vikáře řád, ze kterého se nedá jen tak vykličkovat. Bratr farář se však dovedl velice taktně ptát svých svěřenců i na záležitosti nejsoukromější a projevoval přitom překvapivé pochopení. Nečekaně také působilo, když občas prozradil něco na sebe - např. jak se v mládí dal kvůli děvčeti (své pozdější manželce) dohola ostříhat. Kdo by to do něho řekl!

Dr. Pellar by se loni dožil sta let, farář Krejčí by stovku dovršil letos. Služba pod nimi rozhodně nebyla pro mne marná.

Daniel Henych

Vzpomínka na Lenku Václavkovou

Sestra Lenka Václavková, nar. 11. června 1922, patřila mezi Zelovské, kteří spoluutvářejí život některých sborů Českobratrské církve evangelické. Po přestěhování v poválečné době do oblasti Benešova nad Ploučnicí, žila s rozvětvenou rodinou v Dolních Habarticích, a to ještě v době, kdy v místní říčce byli úhoři a mnoho pstruhů. Byla z početného kruhu kazatelské stanice sboru v Děčíně. Dodnes lidé vzpomínají na dobu, kdy ve sborovém domě v Benešově nad Ploučnicí bydleli farářovi Pavel a Radka Pellarovi. Jak je známo po církvi, jejich zájem se soustřeďoval zvláště na práci s dětmi a s mladými lidmi. Pod jejich vedením v kazatelské stanici byla i početná Nedělní škola. Bylo to ještě v čase, kdy Zelovští i další přistěhovalí do pohraničí z východních Čech, z Vysočiny i ze Slovenska žili v přesvědčení, že budou všichni žít ve svobodném státě. Domnívali se, tak jako mnozí, že v indoktrinaci a v počínajících aktech násilí jde jen o přechodné období.Setrvalost náporu však vykonala své. Tak jako jinde, i v Benešově se okruh aktivních účastníků v dalších desetiletích zmenšoval.

Lenka Václavková patřila k těm věrným. Na jaře roku 2002 těžce onemocněla, z nemocnice se však přece vrátila domů, znovu začala mluvit a celkově se její stav zlepšil. Mohla nadále žít v širokém kruhu své rodiny, a také jí bylo dáno nahlížet do kočárků tří pravnoučat.

K rozloučení na benešovském hřbitově 28. července přišlo dost blízkých ze sousedství a široký kruh příbuzných z rodiny Václavkovy, Faflákovy, Elisovy, Jersákovy a jiných. Sestra Hana Horáková přednesla dvacátý třetí žalm. Poděkovali jsme za vše, co jsme od laskavé Lenky po dlouhý čas přijímali, a společně vše vložili do modlitby Páně.

Petr Čapek

Noví evangeličtí duchovní

Devět nových farářů bude v neděli 8. října ve velimském evangelickém kostele ordinováno k duchovenské službě. Slavnostní bohoslužbu povede synodní senior Českobratrské církve evangelické Joel Ruml za účasti dalších duchovních ČCE a hostů.

Skupinu tvoří absolventi letošního vikariátu, kteří v červnu získali dekret volitelnosti za faráře: Marek Bárta, Jiří Kvapil, Tabita Landová, Ivo Mareš, David Najbrt, Jiří Palán, Karel Šimr, Eva Šormová a Petr Turecký.

Ordinace je v evangelické církvi chápána jako pověření ke službě Kristovu lidu zvěstováním evangelia a vysluhováním svátostí. Vrchol ordinačního aktu představuje přímluvná modlitba se vzkládáním rukou dříve ordinovanými faráři.

Slavnost proběhne v neděli 8. října 2006 od 16 hodin v evangelickém kostele ve Velimi (Sokolská ul. 26). Večeři Páně budou při bohoslužbách vysluhovat nově ordinovaní. Ti také následně zvou všechny příchozí k posezení s občerstvením.

Desítku nových evangelických duchovních doplní o týden dříve Martin Grombiřík, zvolený farářem v Bukovce. Jeho ordinace proběhne 1. října v 16 hodin v Červeném kostele (chrám J. A. Komenského) v Brně.

Za společenství vikářů

Karel Šimr

Tradice české reformace

Pokračování ze str. 3

Hodnocení druhé etapy:

Tradiční hodnocení tohoto období je vesměs kladné jako éra míru, ekonomického rozvoje a iniciativní snahy o mírové začlenění našich zemí do tehdejší Evropy. Ze skutečnosti, že král Jiří z Poděbrad se vědomě snažil být králem dvojího lidu (podobojí a podjednou), vyplývala nezbytnost jeho kompromisů. Jejich hodnocení se liší podle úhlu pohledu jednotlivců: z jedné strany je obviňován z neústupnosti vůči papeži, z druhé z pronásledování vznikající Jednoty bratrské. Podobně byl hodnocen volený (a papežem neuznaný) arcibiskup Rokycana.

Tolerantní ovzduší za vlády Jiřího z Poděbrad napomohlo o 35 let později k uzavření náboženského smíru v zemi.

Jednota bratrská je tradičně hodnocena jako pokojná alternativa k bojovnému husitství, kriticky je však vnímána její počáteční izolace (což odstranilo vítězství Velké stránky) a odmítání vzdělanosti, které definitivně překonal Jan Blahoslav.

Pokračování

EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
nabízí k odprodeji klasické varhany ze zrušeného kostela.
Info Jan Procházka
224 919 608
č. 36

Pozvánky

ECM pořádá od 18. 9. 2006 ve Středisku volného času KC Maják v Ječné ulici č. 19 kurzy anglického jazyka pro mírně, středně i dostatečně pokročilé. Informace a přihlášky na tel: 296 325 990, 739 776 569. e-mail: majak@umc.cz

Farářka ECM A. Procházková

* * *

FARNÍ SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V JINDŘICHOVĚ HRADCI vás srdečně zve na Tématický večer s přednáškami

*** Eva Melmuková: Toleranční patent – mýtus a skutečnost**

*** Eva Fialová: Jindřichohradecký evangelický sbor**

ve čtvrtek 21. září v 18.30 h v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka (Štítného ul.)

Televize

ČT 1

Cesty víry - 14.10

Vyslyšené modlitby

Paní Irena vychovala sedm dětí. "Mnohokrát jsme neměli co jíst, ale Bůh nám nakonec vždycky nějaké jídlo opatřil," říká žena, která dnes bojuje s vážnou nemocí.

Režie P. Všelichová

Křesťanský magazín - 14.30

Film ve znamení ryby v Olomouci, křesťanská hudba na Colours of Ostrava a tradiční setkání manželských párů v magazínu nejen pro věřící, který uvádí Aleš Juchelka

V zářijovém vydání magazínu se podíváte do Olomouce na festival domácích i zahraničních křesťanských filmů, hvězdy křesťanské hudební scény vám na Collours of Ostrava představí organizátorka festivalu Zlata Holušová, a také letos vám ukážeme tradiční manželská setkání katolických párů. Průvodcem pořadu, v němž nebude scházet ani soutěž a videoklip, bude Aleš Juchelka.

Oznámení

EMAN PRÁVĚ VYDÁVÁ:

SAMUEL JAN HEJZLAR: SVĚDECTVÍ O SVĚTLE
Bilanční postila lodníka, písmáka, pastýře, zapáleného kazatele a debatéra, v jehož blízkosti mnozí nacházeli nové světlo.
Šedesát kázání s ilustracemi Miroslava Rady.
Váz., formát 16,5x23,3 cm, 396 s., 285 Kč

Objednejte u EMANA
Husova 656, 256 01 Benešov
tel.: 317 722 215
http://eman.evangnet.cz

Z ekumeny

Scientologové získávají děti přes doučování. Vedle německého svazu filologů vydal nyní výzvu na ochranu dětí před scientologií také Německý svaz učitelů. Jde především o varování před nabídkou doučovacích kurzů pro děti, které nabízí scientologická organizace. Jak uvedl předseda učitelského svazu Josef Kraus, rodiče by si měli dávat pozor především na uzavírání dlouhodobých smluv na doučovací kurzy pro jejich děti. Mezi institucemi, které v Německu nabízejí doučovací kurzy, je asi 30 takových, které mají prokazatelné napojení na spornou scientologickou organizaci. „Zatím není důvod k poplachu," řekl Kraus. „Hned jak rodiče zpozorují jednostranné zdůrazňování světonázorových témat v doučování jejich dětí, je však zapotřebí zakročit," uvedl Kraus. Na rostoucí vliv scientologů v oblasti vzdělávacích agentur už v minulosti upozorňovali někteří politici a organizace. Scientologie zneužívá skutečnosti, že děti, které mají těžkosti s učením, trpí pocity méněcennosti a krizí identity. **(epd)**

Bohoslužby

17. 9. 2006

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

29/2006

20. září 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

I vy jste byli mrtví pro své viny a hříchy
Josef Veselý

Co ještě bylo řečeno - rozhovor se synodním seniorem ČCE Joelem Rumlem
Jan Kašper

Hessenský kantorát potěšil severočeskou diasporu
Adam Balcar

Koho Hospodin vyvolil?

Text: J 10,14-16
Čtení: Dt 7,1-14

Nejpozději v souvislosti s konfliktem na Blízkém východě se v člověku znovu a znovu ozývá nevyslovená otázka: jak je to z Božím vyvolením Izraele? Na jedné straně se v mnoha Evropanech ozývá pokus o opravdovou lidskou spravedlnost, ten nám velí nestát slepě na straně jednoho z účastníků konfliktu, pak jde vyvolení stranou a mnohé z prvků izraelské politiky odmítneme, právě jako mnohé z prvků politiky arabské, syrské nebo libanonské.

Na druhé straně bereme Písmo vážně. Příliš krkolomné vykladačské skoky a úskoky některých moderních výkladů Bible, říkáme jim chybně „liberální", se nám zdají nepoctivé, moc jim nerozumíme a rozumět ani nechceme. Jsme zvyklí na tradiční výklad. V něm, málo platné, vyvolený národ je vyvolený národ a má jistá privilegia.

Jenže je tu i druhá strana. Ano, Písmo bereme vážně, vcelku, nechceme si libovolně vybírat, co se líbí naší zbožnosti. Ale čteme-li, že Hospodin vybízí vyvolený lid, aby početné národy, jejichž území přichází obsadit, pobil, vyhubil jako „klaté", nespříznil se s nimi, neprovdal svou dceru za nikoho z nich, aby jejich oltáře rozbořil, jejich posvátné sloupy roztříštil, je nám z toho úzko. Tohle si přece nikdo nesmí dovolit.

Třetí úhel pohledu je skrytý, skoro „podprahový". Podává nám jej evropský antisemitismus, rozvinutý až do hrůz šoa. Odmítáme vyhlazovací tábory, neradi jedeme na výlet do Terezína natož do Osvětimi, je nám úzko z toho, co občas přinesou dokumentární záběry z válečných hrůz. A přitom někde uvnitř v nás je, alespoň trochu, zbytkový, stopový antisemitismus, po staletí se ukládající v evropských kostech, podobně jako rasismus v kostech amerických. Historikové nám velmi jednoduše a průkazně doloží, že antisemitismus se nenarodil až v hlavách tvůrců norimberských zákonů, nýbrž tu byl léta, staletí, živený, vyznejme s velkou kající lítostí, neporozuměním Novému zákonu. Desítky drobných názvuků a signálů nás přesvědčí i o tom, že mnohé z antisemitského zhoubného bujení dřímá i v obecném povědomí současném.

Tak se všechny tyto motivy setkávají a výsledkem je problém neřešený, protože neřešitelný. Nu což, teď nás to naštěstí nepálí, jsou jiné věci víc na pořadu dne.

Ale otázka nám nedá pokoj, je tu ještě poslední rovina pohledu na vyvolení, osobní a církevní. Církev bývá označována za „nový Izrael, nový lid smlouvy." My si bez výčitek přivlastňujeme starozákonní zaslíbení určená Izraeli, čteme-li o krásném Siónu, to je přece církev, za praotci bez rozpaků vidíme také otce apoštolské a církevní, my evandělíci také otce reformační. Dobře, ale jakou váhu má pro nás ono Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím"? (Dt 7,6) Vezmeme-li to osobně a vážně, jako jednotlivci, nebo i jako sbor a církev (protože jak jinak, než osobně a vážně), jak rozumět? Jsem svatý lid já, ty, my? Domnívám se, že většina z nás se nad otázkou nejprve zarazí. Záhy zjistí, že odpovědět neumí, připomene si všelijaké vlastní nesvatosti a nevyvolenosti, hříchy i smůly, až nás z otázky nakonec vyprostí zase nepravdivé, ale osvobodivé zjištění, že to řešit nemusíme, že máme jiné starosti...

Nedá nám to: je to v Písmu, to je nám zdrojem pravdy, teď to slyšíme, tak co? Kdo je vyvolený, křesťané, židé? A jak vyvolení vypadá, co to slovo znamená?

S vděčností si uvědomujeme, že nemusíme zůstávat na povrchním a špatném tradičním chápání „vyvolení". Možná, že najdeme nejen pokoj v otázkách citlivých historických témat, ale i objevíme pro sebe nové požehnání.

Vyjděme zprostředka starozákonního verše. Uprostřed těžko přijatelných slov o klatých protivnících a jejich pobíjení najdeme text jak od nejlepšího terapeuta: jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím. (Dt 7,6) Zastavme se tady a poslouchejme: jsi přece svatý lid... Nikoli „budeš, jestliže". Prostě jsi! Bez podmínek, bez výjimek, prostě jsi a hotovo!

Kdo, já? Souvislost verše nás vede kamsi do starověku, na Střední východ, kamsi mezi nepřátele, jež nutno vybíjet. Já však nečtu Písmo, abych se poučil o starých časech, nýbrž abych se poučil o časech svých! Teď, tady, já - čtu „jsi přece svatý lid Hospodina", mě se to týká! Nikoli automaticky, určitě ne na úkor druhých, kteří jsou nyní místo v kostele ještě v posteli. Slyším aktuálnost té zprávy, slyším hlas, který takhle krásně mluví: jsi svatý lid Boží! Jen nevím, kdo. Mluví hlas ke mně? Nebo k bratřím katolíkům, bratřím židům, nebo k nějakým lepším lidem, méně pochybujícím, pokud někde jsou?

Jako by stálo celé lidstvo pod tím hlasem, který říká „jste přece svatý lid". Šest miliard udivených tváří, dívají se jeden po druhém: já jsem to? Ty, nebo ty, no ty ne, vždyť se na sebe podívej, ty jsi spíš nějaký ten Kenaánec nebo Jebúsejec... A já sám? Nevím... Ten má na hlavě kippu, ten burku, ten mitru, tenhle sepjaté ruce, jiný je vzpíná k nebesům. A tenhle je má v kapsách. „Jste přece svatý lid.."

Zástupy slyší tento hlas a každý jej vydává za hlas svého boha. Ne, tak to není. Každý se jej snaží vztáhnout na sebe samého - proti těm ostatním. Pak už jen krůček k tomu, že různí lidé mají různé bohy, různé představy - to nakonec znají i uvnitř jednoho náboženství, ba církve, farnosti i rodiny. A bylo by divné, kdyby tomu tak nebylo. Ale já jsem křesťan a věřím v jednoho jediného Boha. A tohoto Boha jsem poznal - poučen jinými - v člověku Ježíši Kristu. Tak věřím, jinak nemohu

Dokončení na str. 2

Svatopluk Karásek

Věc veřejná i soukromá

Maxirozhovor se Svatoplukem Karáskem

** Sešli jsme se dva dny před důležitým svátkem. Jen jestli víš, který to je.*
Co je teď za měsíc a kolikátýho je? Máj. Tak dvanáctýho... Co je za svátek? Nevím.

** Svátek matek! Ono nejde tolik o datum, jako o neděli. Ve tvé autobiografii Víno tvé výborné... patří ty kapitolky o dětství i tvé mamince mezi nejkouzelnější.*
To jsme slavili s mámou hodně. Byli jsme tři kluci a s tátou navzdory MDŽ jsme uctívali svátek matek. V dospělosti jsme už na to zapomínali, čehož lituji.

** Dostaneš od nás dárkovou krabičku, zdařile ke Svátku matek vydávanou v BTM již druhým rokem, u nás ve sboru je v neděli budeme rozdávat s čokoládovými bonbony, tak doufáme, že manželce ji také nedáš prázdnou.*
Manželka ji obdrží. Jasně, svátek matek!
(*Poznámka - upřesníme rodinný stav tázaného: s dnes již zemřelou manželkou Stáňou má děti Adélku, Simona a Kristýnu, s manželkou Pavlou šestiletou Kláru a dvouletou adoptovanou Markétu.*)

** Vzpomeňme na Komenského Informatorium a jak autor radí nedávat dítka předčasně preceptorům, když ani oslík nemá být předčasně zapřahán.*
Myslím, že se zvyšuje tendence, aby se žena mohla svobodně rozhodnout, zda zůstane doma či půjde do práce - dávky, dovolená, porodné až 70 000 Kč.

** Nebylo velice nešťastné, když se exprezident Havel vyjadřoval o pojetí rodiny jako o teletníku? Přece to, že manželství má smysl, i když v něm nejsou děti, je jasné.*
Asi byl důležitý kontext, v kterém to říkal, výraz to není šťastný, asi mu šlo o kvalitu života a ne zvyšování počtu obyvatel za každou cenu.

** V parlamentě se snažíš podporovat zájmy diskriminovaných menšin. Není dnes takovou otázkou postavení funkční rodiny?*
Řekl bych, že ta problematika má dost zastánců, všichni se předhánějí, jak zlepšit podmínky. Ani ODS nechce zůstat pozadu, není třeba se o to zvlášť brát, z hlediska populismu to přináší body. Nepopulární jsou vedle diskriminace žen i další témata, kterým se věnuji já. Ostatní to tolik nezajímá, jsou i proti: azylové zákony, cizinecký zákon, romská otázka.

** Martin Fendrych se hlásí ke svému evangelictví. Publikoval komentář, kde vážně předkládal multivzorce „rodin", až došel i k takovým, kde spolu ono společenství sdílí více žen a mužů v jednom chumlu se všemi dětmi, které se k nim pojí. Nepopisoval jen daný stav ve společnosti a dané tendence, ale něco, co by měli i křesťané akceptovat.*
Jediné, co mohu hodnotit na názoru Martina, je jeho otevřenost, s kterou se snaží promýšlet problematiku nového typu soužití. Já osobně jsem pro klasické manželství a rodinu a kdyby se mne někdo ptal na radu, tak bych ho od takovýchto

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 28

VII.

„Tato jest kniha rodů Adamových."
(1M 5,1)

K moudrosti srdce patří v této souvislosti pokorné vědomí ukrácenosti počtu našich dnů, neopakovatelnosti našeho času i umění vidět krásu a hodnoty života a také schopnost dbát na to, co je *„dobré v očích Hospodina"*. I toto velmi důležité měřítko sledují biblické rodokmeny. Zejména pozdější rodokmeny izraelských králů. O králích je v jejich seznamech zpravidla pověděno přesně tak málo, jako o ostatních. A zdůrazněno bývá právě toto jediné: zda konal to, co je dobré nebo zlé před očima Hospodinovýma. Toto měřítko je nejdůležitější: ten, kdo jde svojí cestou v souladu s vůlí Boží, využil správně darovaný čas.

Ještě jeden krásný prvek tohoto vzorce. A to jsou *synové a dcery.* V nich spočívá veliké obdarování a radost pro člověka. Těm, kterým je dáno v životě stát se rodiči, těm je dáno veliké požehnání i odpovědné pověření pro život. Děti, synové a dcery, spolu tvoří základní náplň a charakteristiku našeho života. Rodičovství je v celé pestré škále činností a hodnot a úkolů životních jedním z krásných kritérií.

Dokonce i v Novém zákoně najdeme rodokmeny, seznamy Ježíšových předků. I z tohoto rodokmenu lze všelico pozoruhodného vyčíst.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Poznat sám sebe

Genesis 1,26-28

Poznat sám sebe, tedy vědět, kdo jsem, proč tu jsem a jak mám vypadat, není úkolem vyhrazeným pouze nějaké intelektuální elitě. Člověk, který neví, co ve světě reprezentuje, se snadno sám sobě odcizí. Místo aby svými projevy přitakal k základní povaze svého lidství, obtahuje jimi svou karikaturu. A podle její podoby se ho zmocňuje buď pýcha nebo pocit marnosti. Z knihy Genesis se dozvídáme, že člověk je Boží stvoření. To není útok proti evoluci. To je vyvážená definice lidského bytí. Plyne z ní, že nejsme bohové, přitom tu však jsme z Boží vůle. Naším posláním není vytvářet nějakou "vyšší dokonalost". Máme uchovat a předávat dál tu, kterou jsme dostali do vínku. Máme být tím, čím jsme - Božím obrazem. Máme malovat každý svůj den stejnými barvami, jakými maloval svět při stvoření Bůh. Máme ho malovat tak, abychom si mohli každý večer říci: "Co jsem dnes udělal, bylo dobré." Věrohodným Božím obrazem je ten, kdo miluje a konstruktivně jedná. To je počínání, v němž nalézáme pravou lidskou podobu.

Tento důraz se nám ovšem ve zprávě o stvoření většinou příliš vidět nechce. Plyne z něj totiž trvalý mravní nárok. Je snazší do krve se hádat, zda evoluce nebo vznik v sedmi dnech, než držet sám sebe na uzdě. Ale biblickým pisatelům nejde o přírodovědné teorie. Neplatí, že jedna hypotéza ke spáse kvalifikuje, zatímco druhá od ní diskvalifikuje. Cožpak není Božím stvořením, co bylo počato přirozeným způsobem? Cožpak není zázračný i takový život, jehož procesy dokážeme sledovat a pojmenovat? Biblická zpráva o stvoření nás nepoučuje o vzniku světa, ale povzbuzuje k životu. Odhaluje před námi, jaká podoba lidského bytí má budoucnost. - Taková, v níž se člověk svým jednáním podobá Bohu. Toto sdělení je v ní zásadně důležité. Ne, jak dlouho nás Bůh tvořil. Jsme stvoření. Ale jiné než ostatní. Máme být schopni ovládat svou dravost, nezraňovat, držet v mezích svou touhu a nevlamovat se do výsostných sfér druhého. To jsou způsoby, jimiž se lišíme od opice. Jsme stvoření. Ale stvoření učiněné k Božímu obrazu.

Člověk, to je muž a žena. Oba mají před Bohem stejnou důstojnost. Muž je přitom jiný než žena a žena je jiná než muž. Kde tato rovnost a současná jinakost není respektována, tam se dobrý Boží řád hroutí a požehnání se z lidské pospolitosti vytrácí. Muž a žena patří k sobě! Bez jejich plození a množení bychom totiž nemohli naplnit, k čemu jsme byli určeni. Život v manželství je z tohoto hlediska bibličtější nežli život v celibátu nebo registrovaném partnerství. Úkol podmanit zemi a panovat nade vším živým totiž není úkolem jen pro jednu generaci. Tento úkol je člověku výzvou až do skonání světa. Bůh nechce, aby jeho stvoření vládly mořské ryby nebo nebeské ptactvo. On chce, aby v něm byl rozhodujícím elementem člověk — jeho obraz. Pro něho všechno učinil, jím všechno nabývá smyslu, jemu má všechno sloužit. Podmanit a panovat neznamená zotročit, ale držet v šachu síly, které neznají mravní kategorie. Kdo o to v životě usiluje, ten přijal svou roli být Božím obrazem a poznal sám sebe.

Emanuel Vejnar

Existuje ďábel?

Ďábel je moje celoživotní téma. Dneska je ve společnosti i v hospodě považováno za směšné o něm mluvit, protože je to středověký obraz chlupaté příšery s kopyty a rohy. S odmítáním tohoto středověkého obrazu se ale vylévá dítě i s vaničkou. Když nesedí forma, popíráme i obsah. Ten obsah však existuje. Je tu zlo, které není pasivní, ale atakuje člověka, obchází jako lev řvoucí, hledající, koho by sežral, říká apoštol Pavel. Já ten středověký obraz také odmítám, ale nevyhazuju obsah a říkám, že potřebuje jen nové šaty, je potřeba ho nově popsat. Podívejte se, jako v dětské hře Chodí pešek okolo tenhle ďábel obchází Evropu. Jednou se vyjeví ve Španělsku, jednou v Německu, jindy v Jugoslávii, pak na dlouho v Rusku... Je to obrovská démonie. Celé minulé století je úplně narvané démony, a přesto se lidé ofrňují, když mluvíte o ďáblu. Nevěří v něj zrovna v době, kdy tu vyvraždili miliony nevinných lidí. Je to srabárna nevěřit v ďábla a dívat se přitom na zkázu lidstva. Já v ďábla věřím. Mění uniformy a čepičky, ale furt tu je. Chyba humanismu byla, že prohlásil „člověk, to zní hrdě, a žádné zlo v podstatě neexistuje". A pak bác ho, najednou koukají jako blázni, že za nimi jsou samí mrtví a všechno je zničené.

Já se před ďáblem mám na pozoru hlavně sám v sobě. Vím, že ho musím denně odmítat a že když ho nepoznávám, může nadělat v mém životě o to větší paseku. Ale on má i tradiční společenská pojmenování: Kníže světa tohoto, Lucifer - neboli ten, co přináší světlo, ten co přináší pokrok, pseudo-mesiáš, který chce všechny zachránit, to je spousta aktuálních obrazů ďábla. Je to zlo, které je jak v nás, tak mezi námi, tak nad námi.

Svatopluk Karásek,
Literární příloha Salon, Fronta, 29. 6. 2002

Aktuálně

Bývalý generální tajemník Světové rady církví Philip Potter se v těchto dnech dožil 85 let. V roce 1972 se stal prvním generálním tajemníkem SRC, který pochází ze zemí třetího světa. Vyrostl ve velice skromných poměrech na karibském ostrově Dominika. Jeho matka byla metodistka, otec římský katolík. Po ukončení studia teologie se Philip Potter angažoval ve studentském ekumenickém hnutí a od roku 1954 pracoval na sekretariátu SRC v Ženevě. S jeho působením v čele SRC je spojeno přijetí tzv. Limského dokumentu. Zasazoval se mj. i za angažovanost církví v boji proti rasismu.

(red)

Letní ekumenický sen

Prorok Joel zvěstuje vylití Božího svatého Ducha na všeliké tělo, což bude míti za následek div prorockého vidění u synů a dcer vyvoleného lidu a také významné sny u starců i mládenců (Jl 2,28). Neosobuji si vnuknutí Ducha svatého, nicméně jsem měl v letošní horký čas letní zvláštní sen: něco jako zaslíbení podstatného ekumenického sblížení dosud rozdělených křesťanů a možná i něčeho více. Toto je obsah toho letního snu:

Na veliké pláni - možná na oblíbené Letenské pláni v Praze - se scházejí proudy lidí. Přicházejí z různých stran: ze středu Velikého města Pražského přes Vltavu, z Holešovic i z Dejvic i od Bubenče, navíc i ze staroslavných Hradčan. Puzeni spíše vanutím Ducha svatého nežli výzvou Ekumenické rady církví a Biskupské konference směřují, odlišeni případně barvou svého odění, přece do středu pláně, kde je očekávají jáhnové - diakoni, aby podali každému (včetně dětí), a to všem stejně stejné dary křesťanské AGAPÉ - Hodu lásky: jednohubky co pokrm a kalíšky ovocné šťávy co nápoj. Ze všech stran zaznívá starokřesťanský chorál: TE DEUM LAUDAMUS - TE-BE, BOŽE, CHVÁLÍME. Potud sen o ekumenickém obecenství a sblížení všech "JEDNOT" Kristova lidu, a to nejen ve slyšení Božího slova z Písem Starého i Nového zákona, nýbrž i při STOLU PÁNĚ podle Ježíšova zaslíbení: "Sám sebe za ně posvěcuji, aby i oni byli vpravdě posvěceni. Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří, aby všichni byli JEDNO, jako ty, Otče, ve mně, a já v tobě" (J 17, 19-21).

Sny bývají zpravidla ohlasem našeho myšlení ve stavu bdělém. A nejen myšlení, ale i touhy po sjednocení, zatím alespoň křesťanů ve stále ještě bolestně rozděleném světě.

P.S. Totéž by se mohlo konat kdekoli, třeba na místech hrůzy a rozhraní času, např. Lidice, Osvětim, Oradour, Coventry, Kursk, Berlín aj.

Vlastimil Sláma

Věc veřejná i soukromá

Dokončení ze str. 1

experimentů vehementně odrazoval. Věrnost a důvěra patří k trvalému svazku rodiny.

** Možná nepřímo s rodinným životem souvisí otázka: Velký pátek taky svátek?*

Neprošlo to, já byl spíše pro, aby Velikonoce se tím prodloužily a mladí měli možnost duchovního soustředění před létem, kdy je člověk rozptýlen a použili je na pobyty, exercicie a mohlo by se stát, že v celoevropském měřítku by mohly být Velikonoce třemi dny duchovního soustředění pro křesťany obdobně jako Vánoce.

** Hulíš trávu? Tvůj předseda nakonec tvrdí že ne, ale neměl by nosit alespoň barevné vlasy a občas si zasprejovat?*

Nekouřím trávu a pana předsedu odmítám jakkoliv komentovat.

** V posledních volbách ti synodní rada a Český bratr poskytly silnou předvolební tlačenku. Nebylo to nefér, vezmeme-li širokou paletu evangelíků, rozdělujících své sympatie mezi nejrůznější strany?*

Myslím, že to nebylo příliš, já to spíš pociťoval jako minimum a celkem jsem byl zklamaný z křesťanů a evangelíků, že mne nepodpořili více, abychom měli v evropském parlamentu hlas. Dostali se tam taky kromě málo výjimek lidé protievropští a jinak naprosto nevhodní jako Železný a spol., ale to už je za námi.

** Na druhou stranu se prosazuje ideologie, která hájí zájmy Evropské unie až demagogicky a hrdost na naši národní identitu se dostává do kouta.*

Tento názor znám od Ludvíka Vaculíka a též ho nesdílím. Zdá se mi, že společné úsilí o evropské domluvy vůbec nebrání tomu vyhraňovat se v tradicích naší svébytnosti a identity. Naopak rozvíjí ji.

** Nemizí už i hrdost na naši vlajku? Mnohým z nás je vyvěšování dvou praporů cizí i zprofanované (vyvěšováním za protektorátní i komunistické vlády). Proč by na Hradě měla viset zástava EU?*

Nejsem žádný fangličkář, ale to, že na Hradě nevisí naše i evropská vlajka mi vadí a považuji to za soukromý antievropanismus pana prezidenta, který nevyjadřuje mínění většiny lidí. Jsme členy EU, má to své místo, jsme Čechy i Evropany.

** O tom, zda vyvěšovat dvě vlajky, by ale muselo být referendum.*

To ano.

** Jsi stále členem Unie svobody-DEU? Nebyla by menší ostuda, či žádná, kdybys zůstal v klubu Lidové strany?*

Vstupoval jsem jako nestraník, u lidovců jsem nebyl a kandidovala mne Marvanová a Unie svobody v trojkoalici - proto jsem později do ní vstoupil a pokoušel se ji otevřít a integrovat. Přes velké úsilí, které jsem tomu dal, se mi to nakonec nepodařilo. Jsem stále členem této strany, přestože nemám koho volit a absolutně nesouhlasím se současným vedením strany. Za své členství se už i stydím.

** Budeš kandidovat na místo senátora a za koho?*

Budu kandidovat v místě svého bydliště na Praze 12, nevím, zda za Unii a co se bude dít po volbách a s vedením strany, snažím se o novou politickou formaci.

** Není lepší včas odejít? Nejen z Unie, nýbrž z politiky vůbec?*

To vůbec ne.

* * *

Jedna kapitola tvého veřejného působeni končí a ať už se otevře další či nikoli, přejeme ti výdrž, pevné nervy, ale především jak se zpívá v jedné tvé písni: blízkost toho, „který přichází zavřenejma dveřma a povídá všem vevnitř Pokoj vám." Přejem ti kus toho daru pro tvůj život církevní i soukromý a také tvé trpělivé manželce.

Rozhovor připravil Jan Kašper

Koho Hospodin vyvolil?

Dokončení ze str. 1

a ani nechci. A Ježíš Kristus také řekl: Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo a jeden pastýř. (J 10,16) Další nadějné slovo, tentokrát jako od moudrého politika - filosofa. Konec dělení, konec přehrad mezi lidmi, smíření skoro rajské.

Ale právě pro to slovo pevně věřím, že je jeden Bůh pravý, ostatní jsou falešní. Ti falešní ale nejsou bohové z jiných náboženství, než je to moje, nýbrž „kvazi-bohové" našich ambicí, choutek, našich fanatismů a fundamentalismů, našich košatých tradic, na nichž lpíme víc než na slovu Hospodinovu. Pak nás ale v tom šestimiliardovém zástupu pod Božím hlasem nedělí kippy, burky a mitry a ruce při modlitbě tak nebo tak nebo v kapsách. Dělí nás výhradně nepokora, neotevřenost, pýcha - od pokory, tichosti, nadějného naslouchání Slovu Hospodinovu.

Najednou rozumím - Kenaánci a Jebúsejci nejsou lidé odlišní svou náboženskou příslušností. I jim mohu být bližní a bratr, přímo bratr v Kristu Ježíši, ač křesťané nejsou. Ale jsou lidé pod Božím slovem, Boží láskou a já jsem křesťan; věřím v jediného Boha. Kenaánec a Jebúsejec mohu být také já sám a se mnou všichni, kteří chtějí slyšet jen svůj hlas, a proto křičí a řvou, chtějí slyšet hlas své krve, a proto prolévají krev druhých.

Začínám rozumět, že Hospodin se ozývá „jste můj svatý lid" ke všem bez rozdílu. Někteří to vědí, jiní ne, a dávají své porozumění nebo neporozumění různě najevo. Mnozí ten hlas neslyší, slyší jiné hlasy, jsou zmateni a tápavě se rozhlížejí: odkud to zní? Jiní si myslí, že našli ta mluvící ústa, a zase jsou vedle. A ještě jiní ta ústa opravdu našli, ale ještě nevědí, že slyší, že to je všechno, že nic víc už neuslyší, ale že to je naprosto vše, co potřebují.

Nemohu jinak, ale je mi tak trochu jedno, jak slovu z Dt 7,1-14 rozuměli v devátém, spíše však v šestém století před Kristem. Nezjistím to, ale je mi líto, jestli zde už tenkrát slyšeli výzvu k pobíjení sousedů, i když chápu, že se pohybovali v docela jiných civilizačních souvislostech. Ale jestli tu slyšeli příkaz nesmíchat svou naději s nadějí z jiného zdroje, nezaměnit pravého dárce života s nějakou imitací, pak slyšeli to, co já. Ať rozuměli jak rozuměli, já dnes tuším, že hlavním nebezpečím pro nás nejsou Kenaánci a Jebúsejci, nosící kippu, burku nebo mitru, nýbrž Kenaánci a Jebúsejci, kteří mi podbízejí imitace bohů. Nejvíc těch Kenaánců a Jebúsejců mám v sobě samém. Jsou jimi všechny mé strachy i touhy, lumpárny i beznaděje, slabosti i chytračiny. To je evangelium: největší nepřátele a protivníky nemáme kolem sebe, nedostupné, neviditelné, nepřemožitelné. Nosíme je v sobě, dostupné, viditelné a hlavně přemožitelné. Dru-hé evangelium: všichni lidé mohou a mají být přivedeni do jednoho celku. Naděje na smíření lidstva zůstává. Třetí evangelium: my už víme, kam patříme, víme-li to. Jistota je na dosah ruky.

Vracíme se na začátek: kdo je tedy vyvolený? - Ten, kdo slyší hlas, zvoucí „jste přece svatý lid Hospodina, tebe si Bůh vyvolil ze všech lidských pokolení". - Ten, kdo ví, že je nutné bez ustání bourat oltáře a oltářiky, sloupy a posvátné kůly, kterých má v sobě i kolem sebe spousty, protože stále rostou nové a nové. - Ten, kdo bourá oltářiky a sloupy v sobě víc než kolem sebe. - Ten, kdo přesto ví, že o svém vyvolení nerozhoduje sám. Protože ve chvíli, kdy přijal, dobrovolně a sám, že ten hlas patří i jemu, poznal současně, že to je dar, který si sám nedal, nevydřel a nevyvzdoroval, nýbrž jej dostal, protože ten, kdo volá, volá proto, že musí přivést všechny, „aby rozptýlené děti Boží shromáždil v jedno" (J 11,52).

To řekl Ježíš ve chvíli, kdy vyšlo najevo, že ho chtějí zabít. Nu, je před námi ještě dlouhá cesta. Amen.

Pavel Klinecký

Exulant na zájezdu v Kostnici

O občanském sdružení Exulant si mohli čtenáři ET přečíst již krátce po jeho založení v r. 1995 a také jsou pravidelně informováni o jeho akcích. A tak i tentokrát se chceme podělit o zážitky z jedné takové akce, konané ve dnech 16.- 18. června letošního roku, totiž ze zájezdu do Kostnice.

O. s. Exulant je křesťanské ekumenické společenství a sdružuje potomky českých exulantů pro víru a všechny občany, kteří se zajímají o bolestné dějiny českých a moravských evangelíků. Sdružení pořádá ve spolupráci s dalšími subjekty celosvětová setkání a konference potomků pobělohorských exulantů, udržuje styky s potomky exulantů žijících v různých místech světa a koná zájezdy do měst, kde exulanti žili nebo žijí, či do míst spojených s historií pobělohorské emigrace evangelíků. Jedním z cílů sdružení je také archivní, historická a vydavatelská činnost. Úzce spolupracuje s ČCE, BJB, evangelickými reformovanými sbory v Zelově a s dalšími evangelickými církvemi a spolky. Exulant zpravidla dvakrát do roka vydává věstník.

Červnový zájezd o. s. Exulant byl pořádán k 590. výročí upálení mistra Jeronýma Pražského a současně byl připomínkou 590. výročí smrti mistra Jana Husa, které se vztahuje k loňskému 6. červenci.

Na památku mučednické smrti těchto významných osobností, položili účastníci zájezdu květiny ke společnému památníku obou velkých mužů, jenž byl zřízen v místě, kde podle legendy stály hranice. Po krátkém ztišení a společném zpěvu písně „Hranice vzplála tam na břehu Rýna" následovala prohlídka Husova domu - muzea s instalací, která je dílem českých autorů z roku 1980. V pěti nevelkých místnostech jsou umístěny exponáty vztahující se nejprve k životu mistra Jana Husa a k jeho působení v Praze, následují podrobné informace o kostnickém koncilu a o pobytu Jana Husa v Kostnici (jeho první žalář v dominikánském klášteře připomínají dveře cely, vězeňské okno a kámen, k němuž byl Hus údajně připoután). V této části expozice je připomenut i osud mistra Jeronýma.

Vyvrcholením celodenního putování po Kostnici byla bezesporu bohoslužba v hlavním kostnickém chrámu - Münsteru. Kostel si účastníci zájezdu prohlédli individuálně už v průběhu dne, a tak se mohli plně soustředit na pobožnost, kterou vedl bratr emeritní synodní senior ČCE Pavel Smetana. Byla předem dohodnuta s děkanem chrámu, který se jí sám zúčastnil a osobně pozdravil toto uzavřené shromáždění. Naprosto ojedinělý zážitek! Skupina protestantů z Čech a z Moravy - tedy z Husovy vlasti se modlí, zamýšlí se nad textem (Ž 13, 7-8) a zpívá několik písní z českobratrského zpěvníku, mezi jiným i Husovu „Jezu Kriste, štědrý kněže" právě v místech, kde byl Mistr Jan Hus prohlášen za kacíře a odsouzen koncilem k potupné smrti. Dojmy z Kostnice umocnila večerní plavba napříč Bodamským jezerem do místa ubytování - Friedrichshafenu, odkud na druhý den ráno vyjížděl plně obsazený autobus do Königsfeldu ve Schwarzwaldu na bohoslužby, ale i na návštěvu v místním sboru Jednoty bratrské. Königsfeld má v dějinách Jednoty bratrské podobný zvuk jako Ochranov nebo Zelov. Je centrem Jednoty bratrské v Německu a vznikl v roce 1804 jako kolonie ochranovského bratrského sboru. Königsfeld je znám především svou misijní činností po celém světě a důrazem na rozvoj vzdělání (zinzendorfské školy).

18. června byla právě misijní neděle, kterou si v Königsfeldu připomínali za účasti dvou bratří a čtyř sester z Jednoty bratrské ze západní provincie Tanzanie. Za přispění německé Jednoty bratrské a díky finanční pomoci německé vlády byla v Tanzanii před časem vybudována nemocnice a univerzita.

Bylo to slavnostní setkání tu neděli v Königsfeldu. Bohoslužby, při nichž kázáním (L 16,19-31) posloužil místní farář Christoph Huss (v písemné podobě bylo kázání k dispozici v češtině zásluhou königsfeldské farářky Benginy Carstens, která studovala v Praze). Bratr farář Jiří Polma, senior ochranovského seniorátu, připomněl verš z Hesel Jednoty bratrské připadající na tu neděli (4M 6, 26) a text z Janova evangelia 5,8-9. Zazněly společné zpěvy - většinou trojjazyčně, německy, svahilsky a česky. Návštěva z Tanzanie pak ještě přednesla několik afrických duchovních písní a společenství vyslechlo pozdravy vedoucího tanzanské skupiny. Promluvil i starosta Königsfeldu. Když se v Heslech Jednoty bratrské dozvídáme, kde všude Jednota působí, zní to exoticky. V Königsfeldu mohli bratři a sestry z Evropy zažít přítomnost afrických bratří a sester z Jednoty bratrské na vlastní kůži a těšit se z biblické zvěsti a ze zpěvu písní, které afričtí křesťané znali tak jako němečtí, čeští a moravští účastníci bohoslužeb, a všichni se mohli těšit ze vzájemného společenství. Živý kontakt nejlépe přenáší veškeré hranice.

Po silných zážitcích z pobytu v Königsfeldu, završeného společným obědem na zahradě obklopující komplex budov včetně kostela, následovala dlouhá cesta do Čech; někteří účastníci vlastně směřovali až na Moravu, do Svitav. Tam se možná zrodila myšlenka uspořádat tematický zájezd do Kostnice, a pokud ne, rozhodně většina příprav zájezdu se konala právě tam pod vedením již osvědčeného MUDr. Josefa Čápa. Jemu a jeho pomocníkům patří dík nejen za přípravu, ale také za vynikající organizaci během zájezdu, o jehož duchovní náplň pečovali oba již zmínění faráři, Pavel Smetana a Jiří Polma. Až se bude konat příští zájezd občanského sdružení Exulant (dnes se ještě neví, kdy a kam to bude) možná pojedete také. Nabídku volných míst Exulant zveřejňuje mimo jiné právě na stránkách Evangelického týdeníku. Jste vždycky srdečně vítáni.

Hana Slavíčková

3

Odnesl to běhák

„Tak, Krůtě, teď ti tady vedle nohu pěkně zrentgenují a pak ti na ni dají sádru," rozloučil se se mnou doktor Dobrman a zas vyrazil se šoférem Soumarem za jiným naléhavým případem. Když roku 1895 doktor W. C. Röntgen objevil paprsky X, určitě si nepředstavoval, že o sto let později se budou rentgenové přístroje užívat i kvůli jiným tvorům než jen kvůli lidem. Netušil, že jeho objev poslouží k hledání spolknutých připínáků ve psích žaludcích a k vyšetřování kočičích plic. Asi by se srdečně zasmál, kdyby slyšel, že zkoumali na rentgenu nohu půlročního Krůtěte. Naštěstí tohle vyšetření nebolelo. Horší to ovšem bylo na stole v ambulanci a potom na sádrovně. „Běhák je v tahu!" zhodnotil stručně rentgenový snímek doktor, který tu sloužil. Zatímco pan doktor Dobrman, který za mnou přijel se sanitkou domů, byl každým coulem sportovec, doktor Chrt na ambulanci byl úplně jiný. S hlavy mu splývala dlouhá kštice, kvůli které prý chovaly sestřičky a pacientky k tomuto afghánskému krasavci hluboký obdiv. Mne ovšem v té chvíli zajímalo nejvíce, co se dělo s mou nohou. Přiložili na ni plochou dlahu a omotali ji dlouhatánským obinadlem, a pak mi ji ještě opleskali vrstvou sádrové kaše. „Ted mě zavezou zas domů," myslím si. Ale kdepak! „Je to komplikované!" prohlásil dlouhovlasý doktor Chrt. „Kam ho ale dáme? Není to ani kuře, ani dospělý kur." To mě hluboce urazilo. Naštěstí vrchní sestra Kolie s laskavýma očima se za mě přimluvila: „Myslím, pane doktore, že ho můžeme umístit do pokoje s dospělými. Vždyť to už není žádné pískle."

A tak teď ležím na pokoji s dospělými. Z pravé strany vedle mne leží pan Vepř a nalevo pan Křeček. U protější stěny vedle dveří má sólopostel pan Jezevec. Ze začátku si mě nikdo nevšímal. Pak to však panu Vepři nedalo a začal se vyptávat: "Ty mladej, jakpak jsi přišel k tomu sochařskému výtvoru na noze?" Nakonec ze mě vytáhl všecko: kolik je mi měsíců, kde bydlím a co dělají rodiče. Ti dva ostatní nemluvili, ale bylo vidět, že poslouchají, i když se tvářili, že ne. Pan Vepř je zřejmě zvyklý hodně řečnit, a tak to tady snad nebude jako na vězeňské samotce.

Změna může přijít vmžiku.
Dřív než mrkneš, milý pane,
nečekanou ubytovnou
nemocnice se ti stane.

Daniel Henych

Pokračování

Tradice české reformace III.

3. Období 1523 -1620: Rozhovor Čechů o svobodě víry v evropském kontextu

Vznik luterské reformace v sousedním Německu byl u nás sledován nejen stoupenci mezi kališníky, ale i Jednotou bratrskou, která měla zájem, aby Luther uznal bratrské zásady. Luteráni stejně jako už předtím Jednota bratrská opustili požadavek apoštolské posloupnosti svěcením při kněžské službě. I v řadě dalších principů luterská (později i kalvínská) reformace zdůrazňovala podobné zásady, jako vyjádřila česká reformace ve čtyřech artikulech. V sociálně kázeňských požadavcích byl artikulům blízký jen Tomáš Münzer který působil krátce i v Praze. Tam došlo kolem r. 1523-4 jednak k radikalizaci (Kálenec), ale pak k vládě konzervativců (Cahera). Po smrti krále Ludvíka Jagellonského byl r. 1526 zvolen českým králem Habsburk Ferdinand I., když slíbil zachovávat náboženské svobody.

Na Moravě uvolnění ve 30.1etech přispělo ke vzniku skupiny habrovanských, ovlivněných Zwinglim, a k příchodu novokřtěnců, zejména z Rakous a Německa. I když Balthasar Hubmaier byl spolu s manželkou ve Vídni popraven, na jižní Moravě zůstaly celé osady tzv. habánů. Ve 40. letech došlo i ke kontaktu s kalvínstvím, které bylo bližší Jednotě bratrské. V Praze se administrátoři Mystopol a Mitmánek snažili o sblížení utrakvistických směrů. Porážka německých reformačních vojsk bojujících s císařem u Mühlberka r. 1547 vedla u nás k omezení práv měst a k pronásledování Jednoty bratrské (Augusta a Bílek byli na léta uvězněni, část bratří se vystěhovala do Polska).

R. 1555 byla v říši přijata zásada „čí je vláda, toho je i náboženství" , což znamenalo v Německu sice většinou svobodu pro reformaci, ale proti Kutnohorskému náboženskému smíru z r. 1485 to byl krok zpět. Po celý středověk uplatňovaná zásada se tím totiž pouze vztáhla také na protestantské církve, jejichž konfese byla potvrzena. Počát-kem druhé poloviny 16. století začíná také programový nástup rekatolizace. R.1556 přišli do Prahy jezuité, r. 1561 byl obsazen opět arcibiskupský stolec Antonínem Brusem z Mohelnice. Ten se snažil, aby papež povolil večeři Páně pod obojí, ale když povolení r. 1564 konečně přišlo, dolní konsistoř je odmítla jako pozdní. Arcibiskup vysvětil na kněze i několik kandidátů podobojí, administrátory však jmenoval král, a byli to lidé velice blízcí římskokatolické víře. Šlechta byla většinou ovlivněna luterstvím. R.1562 dala sama kompaktáta vyjmout ze zemských desek (jako už nedostatečné).

Objevuje se řada českých knih (kroniky, Melantrichovy Bible, v Jednotě zpěvníky i věroučné a kazatelské spisy). Velkou aktivitu projevují jezuité (školy aj.) což vede k úsilí o sblížení reformačních směrů; po obtížném jednání je během r. 1575 formulována Česká konfese (víra i organizační zásady). Na Blahoslavův překlad Nového zákona navázala v Jednotě mnohaletá skupinová práce na překladu a vydání Kralické bible v šesti svazcích (1579-93). Po r. 1572 byl u nás zaveden nový (posunutý) kalendář papeže Řehoře XIII. Za císaře Rudolfa II. na konci 16. století se Praha stává centrem říše, přichází sem baroko a vlivní lidé z celé Evropy. Ve státních úřadech se postupně zvětšuje vliv římskokatolických pracovníků.

Vnitřních sporů v habsburském rodu využila česká reformační šlechta a r. 1609 si vynutila Rudolfův Majestát, který nejen konečně písemně schválil Českou konfesi a organizaci církve podobojí (dolní konsistoř, univerzita, defensoři), ale také navázal na zásady Kutnohorského smíru a potvrdil je.

V celé Evropě nebyla však doba ještě zralá pro plné přijetí prvního dokumentu svobody svědomí; naopak se vytvořily dva soupeřící politicko-konfesionální svazy: Protestantská unie a Katolická liga. Také v Čechách docházelo záhy k porušování Majestátu.

Defensoři usilovali o legální svolání sněmu, ale místodržící zpravili panovníka, který opět sídlil ve Vídni v tom smyslu, že v zemi začíná povstání. Proto došlo 23. 5. 1618 k defenestraci pánů Slavaty a Martinice a rovněž písaře Fabricia z oken Pražského hradu. Události vyústily po smrti císaře Matyáše v odmítnutí Ferdinanda Štýrského jako českého panovníka a r. 1619 v neprozřetelné volbě reprezentanta protestantské unie kalvinisty Fridricha Falckého za českého krále. Ve stejné době byla vypracována ústava českého stavovského státu.

Vše vyvrcholilo válečným konfliktem, na nějž nebyli představitelé tohoto státu dostatečně připraveni. 8. listopadu 1620 došlo k bitvě na Bílé hoře, kterou končí období relativně svobodného vývoje české reformace.

Hodnocení třetí etapy:

Hodnocení 16.století během dalších staletí vyznívá vcelku pozitivně jako období s rozvojem zahraničních styků, kultury a vzdělanosti u nás (knihtisk - Bible kralická), i když jednotlivci podle svého zaměření oceňují prvky sobě blízké (římští katolíci práci jezuitů, přičemž kritizují poněmčování země, protestanti vyzdvihují dílo Jednoty bratrské a kritizují španělský vliv v souvislosti se sňatkovou politikou šlechtických rodů).

Celkový závěr

Česká reformace netvořila pochopitelně během dvou století jednolitý a neměnný celek. Už husitství nepředstavovalo jednolitý proud, diferencovalo se v celou škálu seskupení: od směrů blízkých katolickým reformním snahám, které usilovaly o setrvání v římské církvi, až po krajní emancipované reformační skupiny, které odmítaly jakoukoli vázanost na centrální instituci. To pokračovalo v dalších obdobích. Zřetelně se začalo vydělovat několik typů křesťanských církví z hlediska vztahu ke světské moci a podílu na ní a k univerzální církevní autoritě.

Zvláštní historická situace vedla v tehdejší době k ojedinělému ocenění člověka jako osobnosti a k respektu vůči jeho svědomí, což se vztahovalo i na poddané. V husitských vál-

Pokračování na str. 4

Příliš mnoho pozornosti

Jednou z věcí, které se mi moc líbí v našem dejvickém sboru, je, jak vážně se to tam bere s kmotrovstvím. Kmotři a kmotry se věrně ke svým kmotřencům a kmotřenkám hlásí, pamatují na ně s vánočními dárky, "skmotřené" rodiny se navštěvují a tráví spolu část dovolené. Sám jsem měl také takového svědomitého kmotra. (Dostal jsem po něm druhé křestní jméno.) Často nás navštěvoval a jak jsem rostl, pravidelně mi psal - nejprve jen česky, později zařazoval latinské věty a ještě později hebrejské a řecké citáty z Písma.

Poněvadž kmotříček byl farář, došlo k tomu, že mě konfirmoval. V hořickém sboru bylo zvykem, že se v místní tiskárně dával vytisknout velkými písmeny text konfirmačního kázání a připevnil se na čelní stěnu modlitebny. Týž text v malém provedení dostal i každý účastník bohoslužeb, připíchl si jej na šaty a mohl si ho odnést domů jako záložku do Bible nebo jiné knihy. Kmotříček vybral verš z knihy Daniel: "Daniel uložil v srdci svém, aby se nepoškvrňoval." (1,8) Nebylo mi moc příjemné, když jsem spatřil toto biblické motto nad kazatelnou. Horší však bylo, když se kmotříček na začátku slavnostního kázání obrátil na konfirmandy. Bylo nás konfirmováno asi patnáct, ale kmotříček začal oslovením: "Milý Danieli,..." I po více než šedesáti letech si vzpomínám, jak jsem se strašně zastyděl. Sklopil jsem oči k zemi a po celou dobu kázání jsem se neodvážil rozhlédnout se kolem sebe. Ale kmotříček byl nemilosrdný. Od toho počátečního singuláru (jednotného čísla) už neustoupil, takže celé kázání se neslo na mou hlavu. Někdy se říká, že konfirmandi nebývají příliš soustředěni na kázání. Ale ono kmotříčkovo kázání bezpochyby zaujalo - mne i ostatní. Určitě bylo pečlivě vypracováno, patřičně naléhavé (však jsem si onen text během let často opakoval), hlavně však adresné. Má manželka, která seděla jako holčička tehdy mezi posluchači (byla konfirmována o dva roky později), si také dodnes pamatuje, jak jí bylo proti mysli, že se řeč stále točí kolem jediného kluka. A tentýž dojem měli jistě i mnozí další. Inu, příliš mnoho pozornosti nemusí působit vždy sympaticky.

Můj kmotříček měl ještě další kmotřence a jistě je měl každodenně při modlitbě stejně vroucně na mysli jako mne. Sám jsem se mu jakožto kmotr zdaleka nemohl rovnat. Pokud netušíte (vy starší), o koho v této vzpomínce jde, můžete podniknout pátrání ve sbornících "Církev v proměnách času" I a II. Je tam seznam kazatelů ČCE. Napovím pouze, že letos v Den vzniku samostatného československého státu uplyne od kmotříčkova narození už sto deset let.

Daniel Henych

Pojetí pomocníka – či zrádce?

K dvojímu obrazu M. P. Payna v ET-KJ

Pokládám za správné, abych reagoval na dvojí upozornění b.Z.Souška k mému článku „Významný Angličan v husitských řadách" (uveřejněné v ET-KJ č. 26) rovněž dvojí připomínkou. Předně děkuji, že v mém zastoupení správně poukázal na tiskovou chybu, k níž došlo v citátu o „vítězné pravdě". Ona trojka žel ve výsledném tisku vypadla, takže nemohlo být zřetelné, že jde o apokryfní 3. knihu Ezdrášovu. Podobně se nedostalo do navazujících citací z Paynova kázání důležité vysvětlení, že jde právě o ono významné kázání před králem Zikmundem a jeho dvorem v Bratislavě z r.1429, v němž se M. Payne opřel o onen citát - jako z „blahořečeného Ezdráše 3,12." - Z. Soušek však velice oslabuje smysl původního citátu, když Paynovo připomenutí přemáhající pravdy klade pouze do kontrapunkce s větou, že „nejsilnější jsou ženy." V onom připojeném výňatku z Molnárovy knihy „Slovem obnovená" jsou ženy zmíněny až uprostřed široké škály hříšných oponentů Boží pravdy. Čtenář si to může ověřit v odstavci dole na 3. str. č. 26 ET-KJ: „Pravda přemůže všechny krále a knížata, papeže, legáty, mistry... vyhladí a přemůže podle blahořečeného Ezdráše (Ezd 3,12), že zahyne ve své hříšnosti hříšný král, hříšné víno, hříšné ženy (!) a všichni hříšní papežové, legáti, synové člověka a všechna jejich hříšná díla, - ale velká pravda zákona Páně je pevná, mocná a bude mocná na věčné časy, žije a trvá na věky věků." (Takto Payne promluvil! Však Zikmund nikdy nezapomněl na tuto jeho odvážnou řeč!)

To druhé je, že nemohu souhlasit s tvrzením, že M. Payne „nakonec Tábory zradil - ačkoli mu dvakrát zachránili život". Já jsem ve svém vzpomínkovém článku přestal na střízlivém konstatování prof. F. M. Bartoše, že se M. Petr v nových věroučných sporech přidal posléze na stranu umírněného Rokycany - proti radikálním Táborům. A je pro mne otázkou, zda změna názoru na určité věci, a to za všelijak změněných okolností, může být označována za zradu, právě tak jako eticky postulovaný předpoklad, že je někdo za záchranu života povinen držet se nadále poslušně názorů svých zachránců,i když už s nimi nemůže souhlasit. - Ovšem, nejsa historik z povolání, přiklonil jsem se spíše k laskavě přejnému pojetí prof. F. M. Bartoše, protože mně šlo především o vděčnou jubilejní vzpomínku na onoho významného anglického husitu.

Jiří Otter

Tradice české reformace III.

Pokračování ze str. 3

kách nebyla žádná ze stran dostatečně silná, aby porazila své soupeře. K zachování existence bylo nutné, aby obě strany našly nějaký způsob vzájemného spolužití. Zde pramenila postupně se vyvíjející vědomá tolerance, která byla v tehdejší Evropě zcela převratná. První náznaky se projevily už před koncem husitských válek, kdy se r. 1430 vyzývá k přátelské schůzce, během které by obě strany měly „zápasit mezi sebou ne chytrostí ani násilím, ale jedině Slovem Božím". Pokračováním je dohoda pro jednání na koncilu v Basileji (tzv. Soudce chebský 1432), z něhož vzešla ... aspoň kompaktáta (1436).

Toto hledání způsobu vzájemného spolužití vyvrcholilo přes období „království dvojího lidu" do „Kutnohorského smíru" 1485, kde se obě strany dohodly na vzájemném respektu, „aby strana strany nehanila ani utiskala, buďto světských nebo duchovních, než obojí aby k sobě lásky zachovaly."

Celý tento vývoj byl zákonně korunován Rudolfovým Majestátem r. 1609. Všechny tyto tendence představují zřejmé pozitivní duchovní tradice pro vývoj v dalších staletích. Je ovšem třeba být si vědom nebezpečí náboženské lhostejnosti, anarchie a nerozumného odmítání veškeré autority a nerespektování pravidla: „svoboda jednotlivce končí tam, kde začíná svoboda druhého".

Pokračování

Bible pro Filipíny

Filipíny každého na první pohled okouzlí nádherou své tropické přírody. Rozkládají se na více než 7000 ostrovech a patří k nejkrásnějším ostrovním státům světa. Většina místních obyvatel však žije na hranici chudoby. Lidé často hledají obživu ve velkých městech, ale nakonec končí ve slumech na jejich okrajích.

Přes všechny překážky je víra Filipínců velmi živá a radostná. Křesťanství zde zapustilo hluboké kořeny. Hlásí se k němu téměř 90 procent obyvatel a jen pět procent obyvatel tvoří muslimové. To je v této převážně muslimské části světa neobvyklé. Ne všichni místní křesťané ale mají přístup k Bibli. Filipínská společnost věnuje hodně úsilí šíření Bible mezi nejchudšími lidmi ve slumech, mezi obyvateli odloučených částí země a mezi příslušníky národnostních menšin.

„To, co vám dáváme dnes, vás bude provázet po celý život," řekl starosta města Mirkina lidem z předměstí Sitio Camacho, když jim předával výtisky knihy Ilaw sa Tahanan - rodinné Bible v jazyce tagalog. Téměř dva tisíce rodin tady začíná žít s novou nadějí poté, co se sem za pomoci vlády přestěhovaly z nejchudších slumů Manily. Ilaw sa Tahanan se dá přeložit jako Světlo domova. Tato kniha by skutečně měla příbytky prozářit a sehrát klíčovou roli v novém životě přesídlených rodin.

Na celých Filipínách se vždy začátkem roku koná Týden Bible, kdy za spolupráce katolické a evangelické církve probíhá mnoho akcí pro veřejnost. Prezidentka Gloria Macapagalová-Arroyová podpořila uplynulý Týden Bible zvláštním poselstvím: „Bible je nejkrásněji napsaná kniha na celém světě. Boží láska žije v jejích stránkách. Nechť je Boží slovo naším útočištěm."

Nevidomí a zrakově postižení Filipínci doposud nemají příležitost poznat Písmo svaté. Na ně pamatuje místní biblická společnost svým projektem na vydání digitálních zvukových Biblí v jazycích tagalog a cebuano. Dostanou je zdarma nevidomí faráři, duchovní a další lidé, kteří zprostředkovávají Boží slovo ostatním.

Bez naší pomoci by nebylo možné projekty vydání Biblí uskutečnit. Děkujeme proto všem, kdo na ně prostřednictvím České biblické společnosti přispějí a usnadní lidem na Filipínách cestu k radostné zvěsti.

Česká biblická společnost

Televize

ČT 1

Cesty víry - 14.35
Děti v pěstounské péči. Připravili: R. Holčáková a P. Chovanec
Příběh Olgy Michutové a jejího občanského sdružení "Rodina svaté Zdislavy" je živým důkazem, že dá-li se dohromady úsilí člověka podporované Boží pomocí, lze uvést do života i zdánlivě nemožný projekt. Žena z valašských kotárů se rozhodla pomoci opuštěným dětem. Sdružení se podařilo postavit čtyři domy, ve kterých dnes bydlí pěstounské rodiny, které přijaly za své opuštěné děti. Jim se snaží předat nejen lásku a rodinnou pohodu, ale i víru v Boha.

Křesťanský magazín - 14.55
Radosti a strasti života víry.
Uvádí P. Oppeltová

Inzerce

Farní sbor ČCE v Praze 8 - Libni pronajme v přízemí sborového domu kancelář 5,2 x 5,6 m s příslušenstvím. Zájemci, hlaste se na adrese:
Farní sbor ČCE, U Pošty 6, 180 00 Praha 8 nebo liben@evangnet.cz.

č. 37

Pronajmu ve Slavkově u Brna šest místností se vším zařízením, garáž, zahrada, obyvatelná slunná hala. Ihned.
Tel.: 545 230 121

č. 27

Oznámení

Dne 1. srpna jsme vzpomněli nedožitých 86. narozenin naší milé tety Růženky Janečkové z Holína.
Vděčně vzpomíná neteř Miluše Chvojková s dcerami Stáňou a Věrou a jejich rodiny.

Poděkování

Dne 25. června 2006 ve farním sboru ČCE ve Frýdku-Místku ukončil svou aktivní službu br. farář ThDr. Josef Hromádka. Po patnáctileté obětavé práci ve frýdeckém sboru odchází tedy na zasloužený odpočinek. Za celou dobu práce v naší církvi byl vždy ochoten na sebe vzít mnohé nelehké úkoly. Působil ve sborech Moravskoslezského seniorátu - v Ostravě, Šternberku, Olomouci a nakonec ve Frýdku-Místku. Zastával po několik období funkci seniora a také stál v čele naší církve jako synodní senior. Po listopadových událostech roku 1989 přijal na omezenou dobu práci místopředsedy vlády. Za všechnu odvedenou práci mu patří upřímné poděkování.
V závěru měsíce září oslaví br. farář Hromádka své životní jubileum - sedmdesáté narozeniny. Za frýdecký sbor mu přejeme mnoho zdraví a vyprošujeme Boží posilu a ochranu do dalších let života.

Staršovstvo farního sboru ČCE ve Frýdku-Místku

Bohoslužby

24. 9. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Nečas
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

30/2006

27. září 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Synové a dcery Boží
Pavel Klinecký

Nepřekvapil
Josef Veselý

Antisemitismus a církev
Mojmír Kallus

Červená knihovna?
Rozina Sebrancová

I vy jste byli mrtví pro své viny a hříchy

Tak o nás mluví Bible, konkrétně Pavlův list Efezským, 2,1. Vyzývá nás, křesťany, abychom se ohlédli za svou minulostí a uznali, že jsme byli mrtví pro své viny a hříchy. Vy mi snad dovolíte, abych mluvil i za vás a řekl, že jsme neviděli svou minulost tak černě, dokud nám ji Písmo neukázalo v pravé barvě. Teprve slovo Boží odhaluje, co je člověk a jaký je. Byli jsme ochotni připustit některé své viny a hříchy, ale ani nás nenapadlo, že jsme se proto octli ve smrti. Nevěděli jsme, co činíme, když jsme prosazovali svou vůli a žili bez Boha na světě. Přivodili jsme si nejen nemoc, ale smrt, neboť jen v Bohu je život, bez Boha je smrt. Člověk, který opouští Boha, vzdaluje se od pramene života a podléhá smrti. Když místo Boha a jeho slova zvolí sám sebe za střed svého života, rozvrací se, jeho osobnost se rozpadá. Jeho nemoc je k smrti.

Když si tyto řádky přečte člověk ze světa, asi mávne nad nimi rukou a prohlásí je za přestřelené, strašně přehnané. Poukáže na sebe a na lidi ve světě: „Podívejte se, jak žijeme, jak intenzivně, jak radostně a plně. A vy nás chcete pomlouvat a odepisovat jako mrtvé.“ My ne, ale Písmo svaté, které na mnoha místech potvrzuje apoštolův soud nad lidmi. Na tom nic nemění skutečnost, že svět navzdory apoštolovu soudu dokazuje, jak dobře si žije. V poslední době to byl náš ministerský předseda, který se pochlubil dobrými výsledky našeho společného hospodaření a skončil konstatováním, že lidem je dobře, žijí v blahobytu. Tak to platí o většině krajin, i když ne všude dosáhli blahobytu. Platí, že lidé žijí, jednají, hýbou se, pracují, zpívají a tančí, radují se, stavějí atomové elektrárny, panují nad přírodou, vytvářejí civilizace a kultury. Pravda, taky pláčou. To tehdy, když se proti nim postaví překážky, jako jsou války a přírodní katastrofy. Ale nerezignují. Tsunami přišla znenadání a zničila nejen tisíce živých, ale i jejich domy a majetek. Pozůstalí nad nimi zaplakali, ale hned se dali do práce, aby znovu postavili, co bylo zničeno. Válka v Iráku se neproměnila v občanskou válku díky rozumným lidem, jimž jde o normální, pokojný život. A ještě jsme nezmínili velkou oblast vědy, techniky a umění, kde lidská práce a důvtip slaví nové a nové úspěchy, které nám usnadňují a zpříjemňují život. Právem prezident republiky a umělecká sdružení dekorují cenami ty, kdo se na tomto poli zvlášť osvědčili. A když si otevřete televizi s jejími zábavnými pořady a seriály, výbuchy smíchu dosvědčují, že lidem je dobře, každý divák a posluchač je spolu s nimi pochválen za dobře vykonanou práci. V hospodě se zpívá z přemíry dobrého životního pocitu: život je dobrý, zvláště když jsme mladí, gaudeamus igitur, se starými se nepočítá.

Bylo by pošetilé hodit těmto zpívajícím lidem na hlavu biblický citát, v němž je lidský život přirovnán k smrti. Ostatně Bible jím nekončí. Končí životem, teprve tím pravým. Cesta k němu vede však skrze sebepoznání, jehož člověk sám není schopen. Prohlíží se v zrcadle a zdá se mu, že je zdráv. O tom ho ubezpečí i jeho ošetřující lékař, ač právě on lépe než kdo jiný ze zkušenosti ví, že pod zdravým povrchem se skrývá zrádná, smrtelná nemoc. Náš nebeský Otec ještě lépe nežli náš lékař vidí, že jsme nemocní, a to k smrti. Bylo by ovšem také pošetilé a neodpustitelné, kdybychom lidem vůbec zatajili, jak je vidí Bůh a jací tedy ve skutečnosti jsou. To je dobrá služba evangelia, že neříká lidem jen to, co chtějí slyšet, ale i to, co slyšet nechtějí - že jsou nemocní k smrti. Blaze tomu, kdo toto evangelium včas uslyší a uvěří mu. Vynikající dánský teolog S. Kierkegaard označil konkrétně tu nemoc, kterou v sobě no-

Dokončení na str. 2

Stavba evangelického kostela v Boskovicích byla zahájena před 65 lety.

Antisemitismus a církev

Svůj příspěvek jsem nazval trochu provokativně „Antisemitismus a církev". Nepochybně existují dobří křesťané, pro které je antisemitismus něčím zcela nemyslitelným; na druhé straně jsou jistě židé, pro něž je křesťanství téměř synonymem protižidovského nepřátelství. Rád bych trochu přispěl k vyplnění informační mezery, která mezi těmito skupinami nutně existuje, a poukázal na různé vrstvy vztahů mezi křesťany a židy.

Antisemitismus známe již z antiky, a je tedy starší než křesťanská církev. Vliv církve na utváření protižidovských předsudků je však historicky nepopiratelný. Křesťané a židé žijí vedle sebe již dvě tisíciletí a po většinu této doby byl jejich vztah napjatý. Omezím-li se na tzv. křesťanskou Evropu, tedy země, kde křesťanství vládlo, židé zde byli vždy tou slabší stranou a zaplatili za to rozsáhlou diskriminací a často velkým utrpením. V křesťanských zemích existovaly protižidovské předsudky nepřetržitě a na jejich rozšíření a udržování má církev významný podíl.

Ve středověku byla jejich zdrojem křesťanská teologie, a proto je správnější hovořit spíše než o antisemitismu o antijudaismu. Tím se vyznačovalo učení církve již od raných začátků, což je vlastně velký paradox, neboť křesťanství má k židovství nejblíž a vlastně z něj vyrostlo. První následovníci Ježíše z Nazaretu byli všichni Židé, první společenství vzniklo v Jeruzalémě a zpočátku byli považováni za jednu z židovských sekt. Postupně se však křesťanství rozšířilo mezi pohany, což spolu s odmítnutím Ježíše židovskou většinou vedlo k oddělení obou komunit. Rostoucí vliv křesťanů nežidovského původu vedl k zásadní změně v pohledu církve na židy. Postupně se vytrácelo povědomí o židovských kořenech církve a byly přebírány soudobé antisemitské předsudky okolního světa.

Obě společenství se začala vzájemně vzdalovat. Listy církevních otců již v polovině druhého století mají nápadnou antižidovskou rétoriku. Výroky o „Židech, jejichž otcem je ďábel" nacházíme dokonce už přímo v Novém zákoně (Janovo evangelium); v církvi dnes existuje debata, zda je tedy již Nový zákon možno označit za antijudaistické dílo. Osobně se domnívám, že ne – kvůli kontextu. V Novém zákoně šlo ještě o polemiku Židů proti Židům motivovanou snahou jedné skupiny získat ostatní pro víru v Ježíše. Jakmile však stejnou polemiku používali proti Židům pohané, a šlo v ní především o získání pohanů, církev začala tyto texty vykládat ve světle antijudaistických stereotypů antického světa, který viděl Židy jako vyznavače škodlivé víry, odpůrce většinového - tedy „správného" - vidění světa a konfliktní obyvatele, kteří si za svůj osud mohou sami.

Z této půdy začaly vyrůstat teologické a pseudoteologické důvody, které – viděno dnešníma očima – jsou v jasném rozporu s vlastním učením Nového zákona.

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 29

VII.

„Tato jest kniha rodů Adamových.“
(1M 5,1)

Nejen sama jména, ale i důležité poselství. Ježíšův rodokmen u Matouše začíná Abrahamem, praotcem Židů. Lukáš táhne svou řadu až po Adama. Takže Lukáš jmenuje ve svém rodokmenu všecky ty, kteří jsou uvedeni i v naší páté kapitole Geneze. Lukáš už tím, že táhne Ježíšův rodokmen až k Adamovi, praotci, prototypu všeho hříšného lidstva, naznačuje, že Mesiáš přichází pro všechny lidi. A ke všemu lidu bez omezení se Lukáš i se svým evangeliem obrací. (Matouš se nejen svým omezením rodokmenu - po Abrahama, ale i jinými zmínkami a způsoby svého zvěstování obrací především k Židům.)

Hlavně je ovšem i na rodokmeni Ježíšově fascinující ta sestava. Jsou tady jména, která znějí: Jákob, David, Šalomoun... Velicí mužové, pravda i s velikými stíny. Ale také Roboám, Achas, Manases..., při nichž jsou už jenom stíny. Dokonce - což je nezvyklé - i čtyři ženy! Támar, Raab, Rut a *„ta, která byla Uriášova“*. Dvě pohanského původu, jedna nevěstka, jedna zneuctěná... Za Ježíšem jsou staletí bídy, násilí, modloslužby... Do takového rodokmenu Pán Ježíš vstupuje. Až do tak skutečných, neslavných poloh jde jeho lidství. Stal se synem Abrahamovým a Davidovým, aby je a všechny ostatní, i nás, učinil dětmi Boha Otce. A Otec i nás přijímá se všemi našimi stíny a mraky, protože Kristovo lidství jde až ke smrti na kříži.

***

Pane, ty na nikoho nezapomínáš, každého voláš jménem. To jen my škrtáme druhé ze svých myslí, církevních kartoték, přímluvných modliteb... Nauč nás vidět jeden druhého a všechny lidi v seznamu těch, s nimiž ty počítáš a máš je rád. Věříme, že tak, jak jsi přijal, Pane Ježíši, za své předky lidi tak rozmanité, že stejně chceš přijímat i dnes nás všecky bez rozdílu.

Proto prosím i já za všecky bez rozdílu: mladé, staré, úspěšné, zkrachovalé, vzorné i nevydařené, za ty, kteří na sobě pracují i za ty, kteří mrhají svými předpoklady, za „poslušné broučky“ i za „neposlušné broučky“, za první v řadě i za odstrčené...

Pane, buď blízko každému člověku a dej, ať se naplňuje tvoje nejvlastnější vůle, aby všichni lidé spaseni byli a k poznání pravdy přišli.

***

VIII.

„Noé našel milost před Hospodinem.“
(1.M 6,8)

Noé, běž stavět loď svou,
blíží se potopa.
Příval vod zachvátí zem zlou,
zmizí celá Evropa...

Tenkrát, za časů Noé, se všichni smáli, když spatřili jeho archu. Lodí bláznů ji nazývali. Naše situace dnes je docela jiná. Dnes se už nikdo sebejistě nesměje. Stavba „archy“ se stává příkazem dne.

V multimilionářských kruzích západní společnosti má soukromá vila jen potud cenu, pokud je pod ní protiatomový kryt. Ale i jinak: jeden staví archu v podobě domu, kde bude odhrazen od ruchu a zmatku a neupřímnosti okolí.

Opravdu: když jedete krásnými moravskými vesnicemi a vidíte domy s nádhernými zahradami a dokonce i s nádhernými ploty, řeknete si: v našich běžných podmínkách takový dům s vybavením a s nárokem na údržbu a opatrování musí dokonale odčerpat všechny peníze, volný čas i síly těch, kdo tady žijí.

Jan Nohavica

Pokračování příště

I vy jste byli mrtví...

Dokončení ze str. 1

síme: je to beznaděj, zoufalství. Víme o zoufalcích, kteří skočili z mostu nebo pod vlak. Zoufalství však nemá jen tuto extrémní podobu, skrývá se v lidském nitru, číhá na svou příležitost, aby ovládlo i lidskou vůli. Je to postoj, jímž člověk projevuje nedůvěru, odpor a nepřátelství vůči sobě a Bohu. Proto vlastně nežije, nemocen k smrti umírá, i když ještě žije, aby klamal sám sebe. Nepřítel sám sobě nemá šanci, že se své nemoci zbaví nebo že mu z ní pomohou lidé, kteří přes svou odbornost nemohou být jiní než on sám - nemocní k smrti. Do této zoufalé situace vstoupil Bůh se svou láskou a mocí v Kristu. Svým odpuštěním zrušil naše nepřátelství, smířil nás se sebou a vrátil nám původní důstojnost a život Božích synů. Takové je dílo Božího slova, církve a Ducha svatého při těch, kdo je poznávají a přijímají vírou. Ti přešli ze smrti do života.

Nemoc k smrti lze pozorovat i na celém lidstvu, a to i na jeho nejskvělejších dílech. Již jsme poukázali na to, jakých vysokých met dosáhli lidé společným úsilím ve vědě, technice a umění, které nám usnadňují a zpříjemňují život a zvyšují jeho kvalitu. Kdyby tyto vysoké mety neměly svou odvrácenou stránku, která popírá život a přináší smrt, mohli bychom se nerušeně koupat v optimismu, že věda a technika všechno vyřeší, jemuž propadli v minulých staletích někteří osvícenci. Křesťanu to není dopřáno. Sice souhlasně s žalmistou Bohu děkuje, že „se ujímá člověka, učinil ho skoro Bohu rovného a korunoval ho slávou a důstojností" (Ž 8,5.6), ale na druhé straně přikyvuje s žalmem 14, že "bloud si v srdci říká: 'Bůh tu není', všichni kazí, zohavují, na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá (v. 1.). Tato ničemná tvář člověka vystupuje stále zřetelněji z obrazu, jak jej dnes kreslí zpravodajci v novinách a v televizi. Ani z velkých vynálezů se lidstvo nemůže jen těšit, neboť všechny byly posléze použity a zneužity k vedení války proti lidem, proti životu. Z toho nejnovějšího vynálezu má lidstvo vysloveně strach. Dostane-li se do rukou teroristů, běda lidem na zemi. Jak nebezpečno je dnes žít na zemi!

V minulém a předminulém století to byl osvícenský optimismus, který lidem vkládal do uší a do srdce tampon, aby neslyšeli diagnózu, kterou nad nimi vyřklo Písmo. Naopak utvrzoval je v pocitu, že je dobře a bude ještě lépe. 21. století vyhostilo tento optimismus do říše bájí. Moderní člověk je vůči němu krajně nedůvěřivý. Nenajde-li však cestu k Bohu, zemře na své viny a hříchy, utopí se ve své skepsi a ve strachu z bomby a z rakoviny. Naštěstí je tu Bůh, je tu jeho slovo, evangelium, dobrá zpráva. Je tu počátek nového lidství, které má schůzky v církvi, a je tu Duch svatý, který vane, kam a jak chce, ale je ochoten navštívit každého, kdo oň prosí. A je tu cesta ze smrti do života díky Kristu.

Josef Veselý

Knížactvo a mocnosti

Efezus bylo velmi bohaté město v Malé Ásii na pobřeží Egejského moře. Panoval tam čilý obchod, byla tam úrodná půda, ale hlavně tam byl honosný chrám bohyně Artemidy, jinak také Diany, jejíž kult byl široko daleko proslulý. Vyráběly se tam zlaté a stříbrné sošky bohyně. Efezus byl střediskem čarování a kouzelnictví. Nesmírně oblíbené byly efezské zaklínací formule, produkované ve velkém a expedované do vzdálených končin říše Římské. Ohromné bohatství vedlo k rozmařilému životu a nemravnostem všeho druhu.

Křesťanský sbor tam byl poměrně velký a dobře organizovaný. Apoštol Pavel se tam dost dlouho zdržoval a napsal tam dokonce I. epištolu ke Korintským. Jako všude, kde kvetl obchod, se tam nalézala početná židovská komunita, nevyznačující se nijak zvlášť kladným vztahem ke křesťanům.

Epištolu k Efezským napsal Pavel pravděpodobně v Římě, když tam byl internován. V některých starých rukopisech adresát chybí, takže se má za to, že byla epištola používána pro svůj závažný obsah jako okružní.

Čtenáře upoutá jeden zvláštní verš v 6. kapitole, totiž 12. Zní takto (v kralickém překladu): "Neboť není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížectvu, proti mocnostem, proti světa pánům temností věku tohoto, proti duchovním zlostem vysoko." Nad veršem zůstáváme stát poněkud v rozpacích a ani učení vykladači nebývají zajedno, jak těmto termínům rozumět. Ještě tak můžeme pochopit, že křesťan nebojuje proti lidem jako takovým, byť byli nositeli jakýchkoli názorů, nýbrž proti těm scestným názorům a myšlenkám samým. Nejčastěji se to vykládá tak, že tu jde o jakési nadpřirozené síly. Jako by tu byl nějaký ozvuk perského dualismu, kdy je svět viděn jako bojiště boha dobra a boha zla. Tento výklad se zdá být podporován zněním ekumenického překladu: "Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla."

Nedávno vyšla ve skvělém překladu Petra Macka kniha amerického teologa Johna Howarda Yodera, který pocházel z prostředí menonitské církve. Zemřel před třinácti lety. Osobně jsem ho znal, vedl totiž v polovině šedesátých let skupinu svých studentů na zájezdu do Československa. Kniha se jmenuje "Ježíšova politika" a vyrovnává se s většinovým názorem katolickým i protestantským, jako by se byl Ježíš o politiku a společenské pořádky nezajímal, jako by mu bylo šlo pouze o duchovní věci. Yoder v rozsáhlé studii na podkladě zejména Lukášova evangelia i epištol dokazuje, že tomu tak není, že Ježíšovo učení i jeho činy a nakonec i smrt měly kromě duchovního dosahu i dosah politický, to znamená, že zásadně zasáhly do světských poměrů a stavu lidské společnosti. A jedním z míst, na nichž to autor dokazuje, je právě Ef 6,12.

Když se totiž podíváme do původního řeckého textu a do nejstaršího překladu, latinské Vulgaty, pak tam, kde kralická Bible říká "knížactvo", je v řečtině "arché" a v latině "principatus", tam, kde čteme "mocnosti", je použito "kratos" a "potestas" (co znamená v češtině "po-tentát", všichni víme). Vše to ve své podstatě vyjadřuje jedno: moc, vládnutí, systém ovládání společnosti. A pokud jde o "duchovní zlosti vysoko", čteme "en tois epúraniois" a "in caelestibus". Řeč je o pohanských bozích a o zlu z nich vycházejícího. Není to náhoda, že se to vyskytuje právě v epištole k Efezským. Apoštol Pavel, jak nás informují Skutky, měl právě s bohyní Dianou své - neblahé - zkušenosti.

A tak můžeme toto místo Ef 6,12 vyložit takto: nebojujeme proti člověku po zélotském způsobu se zbraní v ruce, i když je nositelem moci. Bojujeme duchovně proti ideologii, která podpírá despotickou, nespravedlivou státní moc. Tato moc si osobuje božská práva, příslušející jedině Pánu veškerenstva a jeho Synu Ježíši Kristu. On je naším vzorem v bojování. Jeho boj byl duchovní, což však neznamená, že neměl politický dosah. A měl ho možná právě proto, že to byl boj duchovní a šel ke kořenům. Někdo by mohl namítnout: inu, křesťané v dobách starého Říma měli věru proti čemu bojovat, když jim vládli císařové prohlásivší se za bohy a různí provinční Pilátové, vybavení absolutní mocí, kteří je nutili klanět se pohanským bohům a kteří svými kohortami potlačovali s bezpříkladnou krutostí každý sebemenší odpor. Měli věru proti čemu bojovat i křesťané za ateistického nacistického a komunistického režimu s jeho nesmiřitelnými ideologiemi a všeprostupující tajnou policií. Ale co dnes, v demokracii? Není už přece aktuální mluvit o "světa pánech temností věku tohoto". Absolutní mocí není přece již vybaven nikdo a ani není bezúhonnému člověku třeba se obávat potlačovatelskeho aparátu demokratického státu.

Tak to však vypadá jen na první pohled. Přes všechny vymoženosti lidských práv a svobod se nezbaví pocitu, jako byste byli ovládáni jakýmisi "duchovními zlostmi vysoko", které si nijak nezadají s oněmi "caelestes" - nebešťany starověku. Nezachytitelný globální mezinárodní kapitál, mamutí koncerny a banky, jež disponují astronomickými sumami a podle jejichž píšťalky skáčí vlády menších i středně velkých států, to dnes určuje náš život. I dnes mají křesťané možnost bojovat proti knížactvům a mocnostem, které, aniž se slovně vymezují proti Bohu, jsou celou svojí podstatou antikristovské. Slouží jim nevědomky i vědomě sdělovací prostředky, manipulující veřejným míněním, takže máte pocit, že není úniku. Chcete nejnovější příklad? Když se 6. července zúčastnil pan Jiří Paroubek husovských bohoslužeb v kapli Betlémské, informaci o tom potlačila ve večerních zprávách Česká televize a nezmínily se o tom například Lidové noviny. Takže příležitostí k bojování proti knížactvu a mocnostem je stále dost. Jenže je křesťanům bohužel zatěžko podpásat svá bedra pravdou a obléci se v pancíř spravedlnosti (Ef 6, 14). Mnozí mají totiž jiné starosti - musí bojovat proti tělu a krvi, hlavně proti komunistům. Za tichého pochvalného souhlasu - knížactva a mocností.

Jaroslav Kraus

Proti terorismu

Více než stovka lidí se zúčastnila pietní akce na Jungmannově náměstí v Praze při příležitosti pátého výročí teroristických útoků na cíle v New Yorku a Washingtonu. Minutou ticha a zapálením svíček uctili památku lidí, kteří zahynuli v různých zemích světa. Pořadatelé z občanského sdružení Mladá pravice a české pobočky Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ ČR) zdůraznili, že tak protestují proti islámskému terorismu.

"Smyslem akce bylo společně upozornit na nebezpečí, které vyplývá z existence teroru páchaného ve jménu islámu. Jeho nejvýraznějším symbolem byly útoky na Spojené státy," řekl předseda české pobočky ICEJ Mojmír Kallus.

Účastníci pietní akce přišli k rekonstruovanému Jungmannovu pomníku s izraelskými, českými i americkými vlajkami. "Chci vyjádřit svůj postoj k současnému dění, se kterým se nemohu ztotožnit. My nemůžeme vzít zbraně, ale můžeme reagovat svým morálním postojem," řekla ČTK lékařka Božena Kalousková.

Desítky lidí si v tichosti vyslechly hymny tří zemí a podepisovaly také petici. Signatáři v ní mimo jiné podpořili výstavbu protiraketové základny USA v České republice. Zároveň vyslovili pochybnosti o slučitelnosti islámu se západními liberálními hodnotami. "Dokud nebudou muslimové uznávat rovnost mužů a žen před zákonem, svobodu vyznání, možnost odstoupení od víry či oddělení státní moci a náboženství, nemůžeme hovořit o úspěšné integraci," řekl předseda Mladé pravice Lukáš Petřík. Upozornil také na záporný postoj islámu k představitelům homosexuální menšiny.

"Vítám demonstraci proti islamizaci společnosti na podporu lidí, kteří mají odvahu se postavit proti islámskému teroru, který ve světě sílí. Proto jsme tady. Ne všichni přívrženci islámu jsou teroristé, ale téměř všichni teroristé jsou přívrženci islámu. V tom je problém," řekla ČTK advokátka Petra Koutná.

Někteří řečníci však jednoznačné spojení islámu a terorismu nepodpořili. "Válka proti teroru bude dlouhá. Bráním se však tvrzení, že islám a terorismus je jedno. Stojíme proti radikální zfanatizované skupině, jejímž cílem je zničit západní civilizaci. Nezaměňujme ji však s islámem. Bylo by to krátkozraké," řekl poslanec Marek Benda (ODS). Kvůli zjevnému spojování terorismu s islámem se dnešní akce odmítl zúčastnit senátor Jaromír Štětina.

Organizátoři nicméně trvali na tom, že právě islám stojí za nebezpečím terorismu. "Považujeme za nesporné, že útoky se konají ve jménu islámu. Jsou páchany radikální složkou, která má ovšem značnou odezvu na takzvané islámské ulici. Bylo by krátkozraké tuto souvislost mezi islámem a útoky z důvodu politické korektnosti zamlčet," uvedl Kallus. Dodal, že islámské hrozby terorismu považuje za aktuální také v České republice.

ČTK

Antisemitismus a církev

Dokončení ze str. 1

Židům se přisoudila odpovědnost za smrt Ježíše, tzv. bohovraždu. Církev si přisvojila titul „nového Izraele", což znamenalo, že úloha Izraele v Božích záměrech skončila a církev jej jako lid smlouvy plně nahradila. Židovská tradice se považovala za překonanou a později přímo za škodlivou. Židé začali být líčeni jako národ, jejž Bůh zavrhl a nenávidí. Tyto názory, hlásané z kazatelen, připravily v tzv. křesťanských zemích půdu pro staletí krutého fyzického a společenského pronásledování Židů.

K radikálnímu zhoršení situace došlo ve 4. století, kdy se křesťanství stalo v římské říši státním náboženstvím. Již dříve existující římská tradice vydávání zákonů omezujících život a práva Židů nyní získala křesťanskou motivaci. Tím byl položen základ diskriminačního zákonodárství, které Židy vydělovalo od ostatní společnosti. Židé nesměli zastávat veřejné úřady, byli omezováni v hospodářské činnosti i společensky.

Církev se nemůže vymlouvat na světskou moc nebo výstřelky nezodpovědných jednotlivců. Historické církevní dokumenty dokládají systematický rozvoj protižidovských nařízení, která sloužila jako teologický základ pro další praktickou diskriminaci. V období vrcholného středověku byl v tomto smyslu nejvýznamnější IV. lateránský koncil (1215). Jeho závěry poprvé požadovaly od Židů v křesťanské Evropě, aby neustále nosili zvláštní odlišující znamení na oděvu (toto nařízení bylo již dříve v platnosti v islámských zemích). V našich zemích mělo podobu žlutého špičatého klobouku a tato povinnost platila až do roku 1781. Koncil dále potvrdil a zpřísnil omezení vykonávat obchod a řemesla a zastávat veřejné úřady a nařídil segregaci židovského obyvatelstva. Tak vznikaly uzavřené čtvrti, později zvané ghetta, spojené s okolním světem jen několika branami. Židé měli zakázáno mimo ghetto přenocovat a vycházet z něj v době křesťanských svátků.

Křižácké války

Protižidovské tendence ve smýšlení lidu i v zákonodárství připravily půdu pro excesy spojené s křižáckými taženími, které lze považovat za tragické vyvrcholení pronásledování Židů ve vrcholném středověku. Motivem výprav bylo osvobození Božího hrobu v Jeruzalémě z moci muslimů, k němuž vyzval papež Urban II. roku 1095. „Vedlejším produktem" válečného rozhorlení však bylo vraždění bezbranných Židů, a to nejen v izraelské zemi, ale už i v Evropě. První krveprolití nastalo v německém Porýní, odkud se šířilo dál po Evropě.

Od Kosmy víme, že první křížová výprava měla své katastrofální následky i v Čechách a na Moravě. Docházelo k masakrům téměř ve všech židovských obcích, kudy křižáci táhli, neboť se mezi nimi rozmohl názor, že je zbytečné táhnout do Svaté země, když vrazi Ježíšovi jsou zde po ruce. V Praze došlo k velkému pogromu r. 1096, při kterém zanikla židovská osada při „vyšehradské cestě". Křižácký antisemitismus padl na úrodnou půdu jak u obecného lidu, tak u panovníka; lákalo a popuzovalo především bohatství a peníze.

Když vešly ve známost hrůzy páchané na Židech při první křižácké výpravě, někteří duchovní se při propagaci druhého tažení ve svých kázáních Židů zastávali. Mezi nimi proslul Bernhard z Clairvaux (1091 - 1153), spoluzakladatel cisterciáckého řádu.

Mojmír Kallus

Pokračování příště

Proč zrovna tenhle pán

Církev od nepaměti vyznává Ježíše Krista jako svého Pána. V minulosti to možná bylo srozumitelné a jasné. Co však tato starobylá slova znamenají dnes, v pluralitním, multikulturním, různobarevném světě na prahu jednadvacátého století? Začněme zdánlivou samozřejmostí: vyznáváme-li dnes Ježíše Krista jako Pána, sdělujeme tím zároveň, kdo jsme my, jak sami sobě rozumíme, kde je naše místo na pestrém tržišti současné globální vesnice.
Jsme ti, jejichž pánem je (ze všech možných pánů) právě Ježíš, a ne někdo jiný. Jsme ti, o kterých platí, že jsou „Pánovi", řecky „kyriaké", právě to je původní význam slova Kirche-church-církev. Ano, v dnešní postmoderní pluralistické době nabývá vyznání Ježíše jako Pána nového, zvláštního významu. Tímto vyznáním se hlásíme k členství v jeho partaji, k občanství v jeho království, jako poddaní, kteří právě v něm rozeznávají svého krále. Vždyť „nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti" (Mt 6,24), prostě je třeba si vybrat, a my jsme si (snad) vybrali. „Řekni mi, kdo je tvým pánem, a já ti povím, jaký jsi", tahle stará moudrost platí v dnešní multikulturní době možná víc než kdy předtím.

Jaký pán, takový kmán

Všichni jsme dnes vystaveni nejrůznějším nabídkám, pozváním a možnostem, jak naložit se svým životem, jaký mu dát smysl, kterou cestu zvolit, jak rozvrhovat své „bytí k smrti", jak říká filozof. Vyznám-li Ježíše jako Pána (Ř 10,9), znamená to, že jsem všechno vsadil právě na tuhle kartu, že jeho příběh je pro mě výkladovým klíčem k hádance mého života. Znamená to, že jsem přijal právě jeho pozvání, že mě přesvědčuje a přemáhá síla jeho životního příběhu, že se mi v něm odkrývá tajemství smyslu lidské existence. Proto jej vyznávám jako Pána, proto na sebe beru jeho jho (Mt 11,29), proto se mi stal „Boží tórou". V něm se mi otevírá „zvláštní nový svět", jak říká jeden veliký evangelický teolog. Díky němu smím vykročit na cestu života ve znamení víry, naděje a lásky (1 K 13,13). Přijímám jeho panství a s ním i darovaný podíl na novém bytí, na nové kvalitě existence. Přesvědčil mě, přemluvil mě, věřím, že je hoden mojí důvěry.
Ano, volím tuhle stranu barikády, i kdyby zrovna prohrávala. A jak říká C. S. Lewis, jestli je to všechno omyl, iluze a pohádka, pak je pro mě tahle pohádka skutečnější a pravdivější než takzvaná realita. Ano, budu dál oblékat jeho dres, budu dál jako maličký rytíř bojovat v jeho uniformě. Nevím o ničem a o nikom, komu bych ochotněji svěřil všechno, co jsem a co mám. Jak říká veliký německý básník, jestli někdy Bůh sdělil své tajemství nám lidem, pak to bylo v příběhu onoho nazaretského tesaře.
Ano, patřit ke „zvláštnímu lidu Páně" (Ex 19, 5-6; Dt 26, 18-19), žít a umírat na této cestě, sloužit tomuto králi, ano, tohle dává smysl. Dnes, stejně jako kdykoli v minulosti. Ačkoli, něco se přece jen změnilo. Víru už dnes nemůžeme tak snadno „zdědit", nepatří mezi tradicí předávané samozřejmosti. Myslím, že je dobře, že naše vyznání Ježíše jako Pána je dnes velmi nesamozřejmé, že dnes musíme znovu a znovu promýšlet, čemu a komu vlastně věříme, na co vsázíme. Že nás dnešní postkřesťanská doba nutí znovu a znovu „spočíst náklad" (L 14, 28nn), ptát se sami sebe, zda to máme zapotřebí, zda opravdu chceme ještě dnes, v jednadvacátém století, sloužit nějakému králi.

Jho, které netíží

Není to ovšem panovačný král. Nikdy nepůsobil jako mocí posedlý vladař. Je to král, který přijíždí na oslátku, který si hraje s dětmi, panovník, který umývá nohy svým poddaným, který zve a přemlouvá, který se nechá ukřižovat hloupými a zlými lidmi, jako jsem já. Je to beránek na trůnu. Ano, je pro mě veliká čest, vpravdě královská milost, že smím nasadit své síly pro jeho království, že smím patřit k jeho zvláštnímu (někdy velmi zvláštnímu) lidu, že smím následovat takového Pána. Nevím o žádné lepší cestě, o žádné smysluplnější životní náplni, než je jeho Kázání na hoře, jeho dvojí přikázání lásky (Mt 22,37-40), jeho Zlaté pravidlo (Mt 7,12), jeho evangelijní halacha.
Jistě, tohle všechno mi nebylo jasné od začátku. Právě to mi na celé věci připadá zajímavé a vzrušující, že celé to Ježíšovo panství dnes vůbec není samozřejmé. Že nás to znovu a znovu staví před rozhodnutí. Když mi bylo devatenáct, nevěděl jsem, co se životem, nevěděl jsem si rady sám se sebou. Přebíral jsem horečně mezi nabídkami a životními cestami, náboženskými a jinými. Je to zvláštní a vlastně mi to vůbec neslouží ke cti, že když jsem poprvé četl evangelia, okamžitě jsem se našel mezi hříšnými (a ne spravedlivými), pro které přišel (Mt 9, 13), mezi nemocnými (a ne zdravými), kteří potřebují lékaře (Mt 9,12), mezi těmi, kdo hladoví (ne mezi sytými), které k sobě zval (J 7,37), mezi těmi, kteří zabloudili (Iz 53,6), kteří jsou jako ovce bez pastýře (Mt 9,36), kteří se ztratili a kteří zoufale potřebují pomoc. A tak jsem (zprvu opatrně a nevěřícně) přijal jeho pozvání, složil svá břemena a nalezl odpočinutí (Mt 11, 28). Nalezl jsem osvobozující „radost nebýt bohem", jak říká Tomáš Halík. Nemusím být pá-nem, protože vyznávám „Ježíše Kris-ta, Pána našeho".

Až na sám konec země

Vyplývá z téhle mojí křivolaké cesty k víře, že Ježíš Kristus je pánem jenom „pro mě", nebo jenom „pro nás", církevní křesťany a životní ztroskotance, pro zkrachovalé existence a zakomplexované adolescenty? Ne, tuhle existenciální, politicky korektní, ochočenou podobu Kristova panství nějak neumím spolknout. Věřím-li vůbec, věřím, že jsem vsadil na správnou kartu (a ne na „chromého koně"). Věřím, že na konci dějin se naplní moje naděje. Kristovo panství určitě není otázkou osobního vkusu či subjektivních hodnotových preferencí. Jistě, nevěřím v plíživou rechristianizaci Evropy, v upachtěné a vlezlé vnucování evangelia, ani v nastolování Božího království politickými prostředky.
Přesto si myslím, že nadějné očekávání univerzálního mesiášského věku patří k základním kamenům uhlířské víry. Modlíme se přece „přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi..." Církev má být znamením budoucnosti celého vesmíru, ukazovat směrem k tomu, co přichází. Má vnášet vůni a kvalitu budoucího věku do zmatků a zápasů současnosti. Věřím, že spravedlnost, pokoj a radost (Ř 14,17) jsou „hudbou budoucnosti", která se týká celého lidstva, že celý svět (nejen naše církevní stádečko) směřuje k eschatologickému šalomu Božího království, jak o něm básní Milan Balabán. Věřím, že jako křesťané smíme tuto naději dosvědčovat a k této naději zvát. Že naše volání „Pane, přijď!" (Zj 22,20) má nakonec kosmický, univerzální dosah. Že smíme očekávat, vane-li nám do plachet vítr budoucnosti (v Bibli se mu říká Duch svatý), že tato naděje bude nakažlivá, že bude působit jako blahodárná infekce, jako virus chřipky v nacpaném autobuse. Tuto nakažlivou naději, tento pohled sub specie aeternitatis (jak říkával Tomáš G. Masaryk) smíme jako křesťané vnášet do rozhovorů nad naléhavými výzvami a úkoly současnosti, do pluralitní mozaiky současné globální kultury, ano i do mezikulturního a mezináboženského dialogu.
V nakladatelství Kalich nedávno vyšla kniha Pavla Filipiho nazvaná „Pozvání k naději". Myslím, že tato slova snad nejlépe vystihují úkol křesťanské církve v dnešním pestrobarevném světě. Ano, smíme své bližní zvát k naději. K naději, jejíž součástí je svoboda od vlastního i cizího panství. Svoboda těch, kteří už nemusí být bohy a pány, ani nemusí jiným bohům a pánům otročit. Svoboda a naděje obyčejných lidí, kteří směli odložit břímě cizího i vlastního panování, protože vyznávají a vyhlížejí „Ježíše Krista, Pána našeho". Toho, který byl, který je a který přichází (Zj 1,8).

Pavel Hošek
Český bratr 9/2006

Rozhovor s "hierarchou"

Také evangelický týdeník valdensko-metodistické církve v Itálii "Riforma" otiskl 18. srpna rozhovor s moderátorkou (tedy představitelkou) Marií Bonafede. Stalo se tak. rok po jejím zvolení a dva dny před zahájením synodu v Torre Pellice. "Být křesťany jinak. Jako evangelíci jsme přesvědčeni o rozdílnosti církve a státu: proto se angažujeme pro jeho světskost. Naše církve musí ujít cestu angažovanosti, za což mají být vděčné Bohu", nadepsal tento rozhovor Giuseppe Platone.

** Co mohou křesťané dělat proti nežádoucím jevům?*
1. V přímluvných modlitbách je svěřovat Pánu Bohu.
2. Orientovat se v nich a zhodnotit jejich význam.
3. Najít své místo vzhledem k nim.
4. Hledat spojence v širším společenství církví.
5. Podpořit příslušné občanské sdružení nebo je založit.
6. Obrátit se na kompetentní místa.
7. Prosit Boha o moudrost a vytrvalost.

Bohuslav Vik

4

Moji spolupacienti

Zlomenou nohu mi zavěsili na kladku, která mi trochu brání v rozhledu po nemocničním pokoji. Mám-li však hlavu malinko stranou, vidím proti sobě lůžko pana Jezevce. Většinu dne leží pan Jezevec jen tak na zádech a kouká do stropu. Když však včera po obědě usnul, řekl mi povídavý pan Vepř, že to je podivín. Usadil se na opuštěném místě uprostřed lesa a obývá tam polorozpadlý „hrad" (jak se jezevčímu podzemí říká). Hloubí z něho na všechny strany dlouhatánské chodby a myslí, že snad objeví poklad. A právě v jedné takové chodbě se na něho sesuly těžké kameny. Jen taktak, že, vyvázl životem. Pohmožděniny má po celém těle. - Včera jsme všichni dostali po obědě moučník - takovou výbornou piškotovou roládu. Pan Jezevec ji však odstrčil a suše prohlásil: "To nežeru!" A tu se hned ozval pan Vepř: "Jestli nemáte chuť, tak mi to dejte. Já zbodnu všechno." A když si pan Jezevec zas zdřímnul, poznamenal pan Vepř polohlasem: "Někdo tady dělá ze sebe kdovíjakou honoraci a ofrňuje nad jídlem nos, ale doma se cpe vším možným. Tihle jezevci prý zhltnou i ropuchu - a to je už co říct!"

Po levé straně vedle mne. leží pan Křeček. Zdá se mi, že je dost zlostný. Je stále s něčím nespokojený. Už několikrát se pohádal se sestřičkami. Musely by mít svatou trpělivost, aby vyhověly všem jeho přáním. Jednou přišly měnit ložní prádlo, právě když byl pan Křeček někde na chodbě, a objevily mu pod polštářem ukryté zásoby všelijakých pochoutek na přilepšenou. Když viděl, jak mu to všechno vyrovnaly na nočním stolku, zlostí prskal. Dokonce si stěžoval doktoru Chrtovi: „Víte, pane doktore, v noci mě bolely oba řezáky, ale když jsem chtěl, aby mi sestra přinesla prášek, mohl jsem se uzvonit. To už přestává všechno. Platím si přece nemocenskou!"

Jak je patrno, kamarádit s těmihle dvěma patrony dost dobře nejde. Zato pan Vepř se chová ke mně jako starší kamarád. A co tady vůbec dělá? To vám musím vysvětlit: Nějaký člověk se ošklivě opařil a přišel o pořádný kus kůže. A víte, že pan Vepř věnoval pruh vlastní živé tkáně, aby ji mohli tomu ubožákovi přišít? Opravdu! Říká se tomu transplantace. Teď se pan Vepř sám hojí. Tak takhle obětaví dovedou být vepři! Přesto však prý jsou na světě lidi, kteří pokládají vepře za nečisté. Není to nespravedlnost? Až se vrátím z nemocnice domů, poprosím rodiče, ať někdy pozvou pana Vepře na náš dvůr. Je to opravdu dobrák od kosti, jak jednou o něm řekla vrchní sestra Kolie. Ona ovšem tehdy před ním také zavtipkovala;, že od kosti je dobrá i vepřová šunka. Nezdá se mi však, že by se takový žert mohl panu Vepři líbit.

Všichni kolem nejsou stejní.
Někdo každým slovem šetří,
někdo je zas pěkný mluvka,
někdo bývá s každým ve při.

Daniel Henych

Pokračování

Kristian Pavel Lanštják

11. března 1892 – 16. července 1986

16. července 2006 si připomněl farní sbor Českobratské církve evangelické v Betlémské kapli na Žižkově spolu s širší veřejností 20. výročí úmrtí svého prvního faráře a jedné z předních žižkovských osobností Kristiana Pavla Lanštjáka. Působil jako farář našeho sboru od roku 1919 a žil na Žižkově až do své smrti v roce 1986. Kristian Pavel Lanštják se už v době první československé republiky prokazoval jako osobnost vskutku evropského formátu:
Jako první evangelický farář na Žižkově vybudoval z přestupového hnutí v dělnické čtvrti Žižkov farní společenství 12 000 členů. Byl navíc velmi populární ve veřejnosti, a ačkoliv se nezdržel ostré kritiky proti římskému katolicismu, byl uznáván jako nesmírně tolerantní člověk. Šlo mu především o evangelizaci a zkulturnění v tehdy ne zrovna příznivých žižkovských poměrech a o budoucnost hlavně mladé generace. Mezi chudými obyvateli Žižkova rozšířil K. P. Lanštják na 30 000 Biblí, a zároveň jim pomáhal v zápase s nezaměstnaností a s následky hospodářské krize.
V nesčetných aktivitách a funkcích - jako organizátor svazu Nedělních škol, dlouholetý redaktor publikace "Písmáků deník", jako předseda Kostnické jednoty a šéfredaktor jejího týdeníku "Kostnické jiskry" i jako pražský senior ČCE - neúnavně usiloval o sjednocování různých evangelických církví v Čechách a na Moravě.
K. P. Lanštják měl významný podíl v protifašistickém odboji: Pomohl rodině Fafkově, která u sebe schovala parašutistu J. Gabčíka, a nabídl jim i Betlémskou kapli, aby se zde mohli parašutisté po atentátu na R. Heydricha skrývat.

Dokončení na str. 4

Hessenský kantorát potěšil severočeskou diasporu

V létě mezi nás na Liberecko a do Krkonoš zavítal hudební soubor Evangelické zemské církve Hessensko-Nassavska: Hessische Kantorei. V této zemské církvi je to nejstarší soubor, který přesahuje rámec jednoho farního sboru. Dnes se do něj sjíždějí lidé dokonce z míst odlehlých daleko za hranicemi Hessenska-Nassavska. Vznikl po válce, kdy v Německu panovala bída a kdy mnozí evangelíci nalezli zvláště útěchu ve společném vícehlasém zpěvu písní ze světa evangelické duchovní hudby - staré, ale i současné. Dnes vede soubor vdova po jeho zakladateli a prvním sbormistru, sestra Christa Reichová, mimo jiné také autorka knihy „Evangelium: znějící slovo“ pojednávající o významu zpěvu v praktické theologii. Soubor má okolo 70 členů. Sjíždí se během roku jednou za měsíc, pokaždé na jiné místo, a posiluje svým zpěvem a instrumentálním přednesem zvláště sbory malé a odlehlé. Nevyhledává velkoměstské chrámy a co nejpočetnější publikum. Proto se tu a tam stává, že zpívá a hraje v početní převaze. Jednou za dva až tři roky vyjíždí do zahraničí. Vystupoval v minulosti např. v Izraeli, na polském Těšínsku nebo v Itálii, tj. zvláště tam, kde jsou evangelíci v menšině.

Letos přijali pozvání k nám, aby zazpívali a zahráli ve sborech Českobratrské církve evangelické v Jilemnici, v Kříž-licích, v Libštátě, ve Vrchlabí (v rámci tamní ekumenické spolupráce vrchlabského evangelického sboru s římskokatolickou farností), v Novém Městě pod Smrkem a v Liberci. Kromě toho zazpívali v domově důchodců v Jindřichovicích pod Smrkem a uspořádali koncert v hejnické bazilice. Tohoto 14denního pobytu se zúčastnilo okolo 40 dospělých a 10 dětí. Někde vystupovaly děti samy vedle dospělých (např. v domově důchodců). Z toho je mimochodem zřejmé, že mnozí z nich takto trávili své rodinné dovolené. Akci značným dílem podpořil Goethův institut. V Krkonoších se podařilo zajistit ubytování ve středisku naší církve „Horský domov" v Herlíkovicích, v Jizerských horách pak v Centru duchovní obnovy v Hejnicích - bývalém františkánském klášteře.

Jednotlivá vystoupení by bylo možné charakterizovat jako hudební nešpory, popř. jako duchovní koncert, nebo jindy jako doprovod shromáždění na ranních nedělních bohoslužbách. Někde se dokonce podařilo navázat krátkodobou spolupráci, která vyústila ve společný zpěv, tj. jak česká, tak německá strana zazpívaly jednu či dvě písně ze zpěvníku. Z nástrojů postupně zahrály: flétny příčné i zobcové, pozouny, varhany, housle, klarinety, violoncello. K nejčastějším žánrům písní patřila moteta na biblické verše a církevní kánony. Zvláště biblické motetto je žánr, který patří v našem kraji na poli koncertního světa k úkazům spíše vzácným. Jedná se v podstatě o výklad biblického textu prostřednictvím hudebního ztvárnění. Tvůrce takového moteta je pouhým vykladačem a misijním služebníkem většinou jen několika málo veršů a svou hudbu při její tvorbě podřizuje smyslu textu vždy s ohledem na každé slovo. Ideálem tedy není hudbou ozdobený nesrozumitelný text, nýbrž krásná, působivá, mocná polyfonní hudba sloužící ještě mocnějšímu biblickému textu (někdy jen jednomu verši), naznačující mocně jeho smysl a jeho ducha. Umění hudby zde tedy naprosto slouží zvěsti samé. Nešpory byly prokládány pokornou četbou z Písma do ticha, krátkými výklady a vždy také promluvou sestry Reichové, jejímž obsahem bylo podtržení hlavní zvěsti večera a uctivé, ba pokorné a vždy upřímně přátelské oslovení.

Po vystoupeních v našich sborech vždy také následovala společná beseda o otázkách aktuálních v našich církvích a hosté Hessenského kantorátu byli poctěni lákavým pohoštěním. Umíte si asi představit, jakou práci to dalo našim severočeským sborečkům se na takového hosta připravit. Naštěstí to byl host skromný.

Adam Balcar

Pozdrav sedmdesátníkovi ThDr. Josefu Hromádkovi

Milý Josefe,
v tuto chvíli se nechceme opírat o podrobnou písemnou dokumentaci o Tvé životní a teologické cestě. Přijmi shovívavě těchto několik vzpomínek svých kolegů z doby jejich i Tvých počátků. Vzpomínáme si, žes vlastně také patřil k té skupině evangelických a reformovaných studentů, kteří před fakultním studiem absolvovali „přípravku". - Bydleli jste v Myslíkově ulici, vytvořili jste si vlastní společenství a vztahy odtud vám účastníkům zůstaly.
Bohosloví Tě bytostně zajímalo a také jsi se v něm vždy pohotově orientoval. Bezpochyby byl jsi i Ty ovlivněn myšlenkami našeho děkana J.L.H. Nešlo Ti jen o solidní vzdělání v oboru, ale také o pozorné sledování toho, co se děje ve světě. Jednou z důležitých snah J. L. Hromádky v padesátých a šedesátých letech bylo pomoci ruským křesťanům z izolace. Zval je k nám a oni zase nás k nim. Víme něco o tom, jak jsi už jako student mohl být v delegaci, jež navštívila některá střediska pravoslaví. Tam někde začala Tvoje pohotovost pro kontakty s církví ikon a východní liturgie. - Zcela jiná okna do světa se Ti otevřela, když jsi v čase „pražského jara" - to už jako správce šternberského sboru - mohl rok pobýt v Oxfordu. Rozšířila se Ti tak schopnost komunikovat jak v prostoru jazyka německého, tak také ve světě anglosaském.
Tato průprava Ti jistě přišla k dobru, když jsi po farářování v Olomouci byl povolán k funkci synodního seniora s četnými zahraničními povinnostmi reprezentace, a posléze k účasti v Adamcově vládě. Vykonal jsi v celocírkevním i státním pověření řadu zahraničních cest a umíš o tom poutavě vyprávět. Jde Ti ke cti, že jsi po ukončení pověření na těchto postech přijal místo terénního duchovenského pracovníka, a to v nikoli snadném Slezsku; rovněž to, že jsi i tady směřoval k přesahu čistě církevní půdy: Mládež na středních školách frýdeckých řadu let poslouchala Tvoje přednášky o křesťanství a zdejší veřejnost věděla, že dokážeš osvětlit z pozic biblického evangelia také jiné občanské otázky.
Přejeme Ti k sedmdesátinám, aby církevní i občanská pospolitost ještě dlouho využívala Tvých schopností učitelských i svědeckých.

Za kazatele Moravskoslezského seniorátu L. K.

Kristian Pavel Lanštják

Dokončení ze str. 3

Zvlášť se K. P. Lanštják zasloužil o vztahy se Slovenskem a o podporu Lužických Srbů v Čechách i v Německu. Na německé straně je jeho jméno dodnes známé.

Náš farní sbor připravuje v tomto roce knižní publikaci v českém a německém jazyce. Do publikace zahrnujeme kromě vlastních svědectví Kristiana Pavla Lanštjáka i různé články o jeho působení v církvi a ve společnosti a několik dalších soudobých dokumentů a fotografií.

Všechny hotové příspěvky do tohoto sborníku jsou k nahlédnutí na http://www.volny.cz/cce.zizkov

Českobratrská církev evangelická – Betlémská kaple na Žižkově

Z ekumeny

ŽENEVA

Apel z Blízkého východu na Valné shromáždění Světové rady církví: Prosím, udělejte něco!

Úpěnlivou prosbu o pomoc lidí z Blízkého východu přednesl prezident Konference evropských církví (KEK) Jean-Arnold de Clermont na současném zasedání Valného shromáždění Světové rady církví (SRC) v Ženevě.

„Nespokojujte se pouze s modlitbami," provolával de Clermont ke 150 shromážděným delegátům. „Lidé na Blízkém východě nás vybízeli slovy: Prosím, dělejte něco." De Clermont podal zprávu o své cestě do Libanonu, kterou v polovině srpna podnikl spolu s dalšími třemi delegáty KEKu. Dle de Clermonta je nutné provést jasné analýzy, které rozpoznají, že jádrem problému je izraelsko-palestinský konflikt.

Církve by se měly konkrétněji angažovat pro mír, respekt a spravedlnost v tomto regionu, řekl de Clermont.

Generální tajemník SRC Samuel Kobia navrhl Valnému shromáždění, aby vzniklo „Ekumenické fórum pro Palestinu a Izrael", v jehož rámci by se koordinovaly církevní iniciativy. I Kobia se domnívá, že ekumenické hnutí může hrát při hledání spravedlivého míru na Blízkém východě důležitou roli.

www.eni.ch

Televize

ČT 1

Cesty víry - 14.15
O životě patrona Bavorska a Šumavy Vintíře z Niederaltaichu.
Režie V. Hájek

Křesťanský magazín - 14.35
Křesťanský magazín z Prahy pokračuje v soutěži Po stopách apoštola Pavla, která vyvrcholí na jaře příštího roku vylosováním výherce, který se bude moci sám vydat alespoň po některých ze stop Pavlova misijního díla. Pánové Vávra a Vacek nás opět

Pozvánky

FARNÍ SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V JINDŘICHOVĚ HRADCI vás srdečně zve na sborovou slavnost ke 100. výročí postavení kostela a 85. výročí samostatného sboru

Program:

Sobota 14. října
17 h - Neformální podvečer vzpomínání na život sboru v uplynulých letech a desetiletích, promítání diapozitivů, společenství...
Připravují Josef a Pravdomil Brchaňovi, Zbyněk Honzal a David Balcar.

Neděle 15. října
9.30 h - Bohoslužby (káže synodní senior Joel Ruml, zpívá pěvecký sbor Jakoubek)
- Společný oběd na faře
13 h - Peter Morée: Česká reformace - národní, sociální nebo náboženská? Přednáška nizozemského teologa - církevního historika, žijícího s přestávkami od r. 1986 v českých zemích, o pohledech na českou reformaci z pozic nacionalismu, marxismu a teologie.
14.15 h - Hudba
14.30 h - Joel Ruml: Přítomnost a budoucnost českobratrských evangelíků.
Přednáška a rozhovor o křesťanství a Evangelické církvi v současnosti a o výhledech do budoucna.
15.30 h - Zakončení
Do 17 hod možnost navštívit výstavu „Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu" v Muzeu Jindřichohradecka (Štítného ul.)

* * *

THE INTERNATIONAL DVOŘÁK SOCIETY VE SPOLUPRÁCI S FARNÍM SBOREM ČCE V PRAZE NA VINOHRADECH si vás dovoluje pozvat na slavnostní večer slova a hudby, pořádaný ku příležitosti 70. narozenin Václava Havla ve středu 11. října v 19 h v modlitebně ČCE v Korunní 60, Praha 2. Promluví: Věra Lukášová, Jan Čapek, Martin T. Zikmund. V hudební části vystoupí: Ramona Schulz - klavír, Daniel Veis-klavír, Helena Veisová - klavír, Radoslav Kvapil - klavír, Marta Filová-soprán.

Poděkování

Po krátké těžké nemoci zemřela moje manželka Jana Hromádková. S bolestí přijímáme tuto ztrátu a s vděčností si připomínáme její naplněný život. Za upřímné osobní i písemné projevy účasti děkujeme touto cestou mnoha sborům a jednotlivcům v ČCE, v sesterských církvích a mnoha dalším. Na hranici života a smrti vyznáváme s Žalmistou: "Můžeš opět odpočinout, moje duše, neboť Hospodin se tě zastal." (Žalm 116,7).

ThDr. Josef Hromádka, Ellen, Daniel a Tomáš, děti s rodinami

seznámí s tím, jakými pravidly se řídí návštěva kostela a jaký že je toho smysl. To a mnohé jiné připravili M. Otřísal, D. Brůhová, J. Čumpelík, J. Vaniš, režie Allan Lazarov.

Bohoslužby

24. 9. 2006

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Nečas
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP-**Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

31/2006

4. října 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Bůh - vševěd
Pavel Filipi

Elijáš Tišbejský
V .D. Schneeberger

Antisemitismus a církev
Mojmír Kallus

Církev je obecná
Josef Veselý

Synové a dcery Boží

Text: *Ř 8,15-16*
Čtení: *Ga 3,26 - 4,7*

Občas se v médiích vyskytne slovo „věřící". Nikdy nevím přesně, co to slovo znamená, kdo se tím myslí. Evangelíci sami o sobě toto označení nepoužívají. Někdy to o sobě řeknou někteří katolíci, ale zase většinou v médiích, snad aby nemátli „nevěřící", používají obecně srozumitelný, i když nesmyslný výraz. Označení „věřící" používají nejčastěji „nevěřící", čímž nechtě dávají najevo, že nevědí, oč v křesťanství jde.

Nikdy bych o sobě neřekl, že jsem „věřící". Zní to staticky: „jsem věřící," jako „jsem skaut" nebo „diabetik" a nevyjadřuje to každodenní stále přítomnou dynamiku života víry. Navíc termín počítá obecně s nějakým „věřením", jako by bylo samozřejmé, o jakou víru jde, nebo jako by to bylo jedno.

V obecném povědomí „nevěřících" má pojem „věřící" co do činění s členstvím v nějaké církvi. My sice jsme členové nějaké církve, ale víme, že naše členství někde zdaleka není to hlavní. Raději o sobě říkáme, že jsme křesťané, evangelíci. Jeden vzdělaný muž, který přestoupil z jedné církve do jiné, odpověděl na otázku žurnalisty, kdo vlastně je: „Jsem křesťan, vlastně především jsem člověk. Pak jako upřesnění jsem křesťan." To je mi blízké, jsem člověk, křesťan, českobratrský evangelík. Prožívám toto své evangelické bytí intenzivně, nedovedu si představit život bez modlitby, biblického čtení, bez společenství stejného vyznání. Ale „věřící"?

Co je na naší víře charakteristické? Záleží, co myslíme „naší" vírou, své křesťanství, evangelictví, českobratrství? „Nevěřící" nás křesťany nerozlišují, jsme pro ně „věřící", jako křesťané většinou nerozlišují šíity a sunnity v islámu. Ale my sami bychom měli vědět, co jsme jako křesťané, jako evangelíci i jako „čeští bratři". Nebo: ještě více, než co jsme, bychom měli vědět, co prožíváme, zakoušíme, co myslíme tím, že jsme křesťané, čemu „věříme".

Apoštol Pavel stejnou otázku vykládá v obou základních epištolách – do Říma i do Galacie. Hlavním motivem je představení křesťanství na obou místech i představení sebe, pisatel chce také pomoci křesťanům tady i tam poznat i přijmout evangelium. Ale můžeme tušit, že apoštolovi slouží psaní dopisů i k tomu, aby si sám znovu ujasnil, zformuloval i obnovil základy své víry. Tak to má být: „nevěřící" kolem nás jsou nám také inspirací, abychom se přiměli znovu si udělat jasno. Není nad to, když si člověk připomene své základy, kořeny. A když to dělá pravidelně.

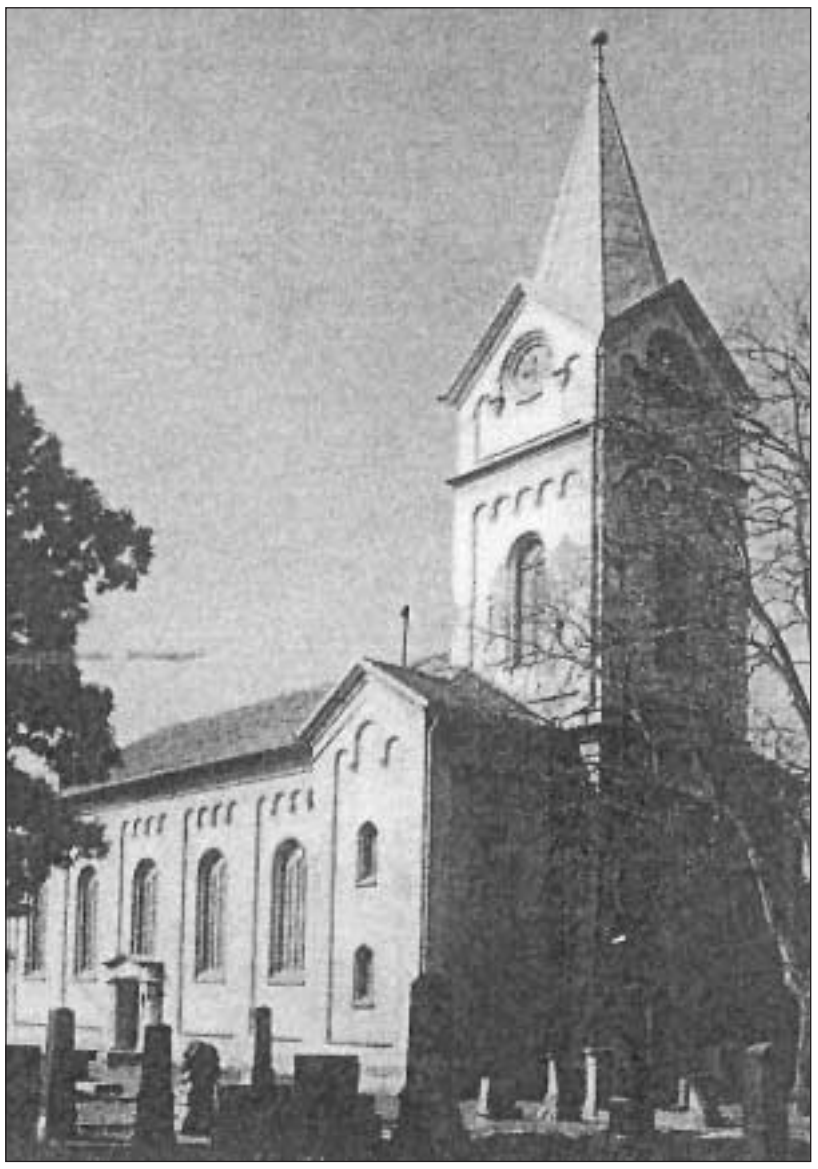
Apoštol Pavel začíná své kázání připomenutím Boží lásky. Bůh člověka přijímá kladně nikoli proto, že člověk tak dobře naplňuje svou roli, úkol na zemi, nýbrž proto, že Bůh je plný lásky. To je to, čemu se říká „ospravedlnění pouhou vírou". Můžeme v tom cítit trochu polemiku: jako by hned na počátku bylo nutno bránit se před možným nebo již existujícím neporozuměním, zahájit obranu před očekávanou dezinterpretací. „My ale nejsme otroci, jestli to někoho napadlo! Nejsme povinni dostát nějakému nebeskému předpisu nebo obstát před nebeským kontrolorem! Tak to není! Nikoli z našeho plnění zákona, nýbrž z lásky Boží je náš život naplňován smyslem. Ne z vykonávání kultu, rituálů a předepsané morálky, nýbrž - milostí Boží."

Toto „ospravedlnění pouhou vírou a pouhou milostí", tento objev se zdál tím nejpřevratnějším z evangelia v prvním století. Jako by se právě tady dělily cesty nebližších příbuzných – křesťanství a židovství. Jako by právě tady bylo nutno vymezovat, co to je být křesťan, co víc, než být obecně „věřící". Toto je křesťanské „věření": lidský život má cenu a smysl a krásu nikoli, že člověk je tak dobrý nebo jestliže je tak dobrý, nýbrž prostě proto, že Pán Bůh má rád tento svět i každého v něm.

Přešlo pár století a církev svatá jako by to zapomněla. Znovu se kult a ritus, liturgie a předepsaná morálka dostaly na první místo. Znovu bylo nejdůležitější „být někde členem", zapsán, plnit nějaká rituální, morální a společenská pravidla. Znovu šlo jen o to, jestli jeden je nebo není „věřící". Tento tlak pořád stoupal a když už to nešlo dál, povstali kritikové. A protože jejich hlas nebyl příliš přijímán, cesty křesťanů se rozešly - reformátoři odmítli zákonictví, ritualizaci, pověrčivost i moralizování církve a znovu vyhlásili přijetí milosti. Jako kdysi apoštol Pavel.

Přešlo opět pár století. A stojí tu církve evangelické, luterské, reformované, baptistické i svobodné. Všechny mají své členy, své „věřící", všichni nějak

Dokončení na str. 2

Bošínský evangelický kostel (viz str. 4)

Nepřekvapil

Nynější papež Benedikt XVI. vyslovil 7.června 2006 v Římě při týdenní generální audienci před 50.000 poutníky a turisty prosbu: "Modlíme se za to, aby papežský primát přijali také ti bratři, kteří s námi ještě nejsou v plném obecenství." Už 2.července odmítl tuto nabídku německý evangelický týdeník Die Kirche v článku s titulem "Papež není Ježíš". Neučinil tak z antiekumenismu a nezájmu o jednotu církve, nýbrž proto, že nepokládá papežský úřad za místo, na němž se rozhoduje o jednotě církve, a také proto, že nárok s tímto úřadem spojený se příčí samé podstatě církve Ježíše Krista. Benedikt ovšem opírá svůj nárok o Nový zákon, kde Ježíš Kristus osobně pověřuje apoštola Petra, aby spravoval církev. Čteme tam, že lidé pokládali Ježíše za Jana Křtitele, za Eliáše nebo Jeremiáše nebo za jednoho z proroků. Na Ježíšovu otázku k učedníkům, za koho jej oni pokládají, Petr za všechny vyznal:"Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého." Ježíš mu odpověděl: "Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekelné ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi bude přijato v nebi" (Mt 16,15-19).

Tím se dostáváme k otázce, jak rozumět slovům o Petrově pověření. Bude nás zajímat jeho osoba a jeho působení v prvním židovsko-křesťanském sboru v Jeruzalémě a případně v Římě. V roce 1952 vydal vynikající teolog, profesor v Basileji a v Paříži, Oscar Cullmann, historickou a teologickou knihu s názvem "Svatý Petr, učedník, apoštol, mučedník". Cullmannovy úsudky jsou spolehlivé, vzešly z důkladné základní a vykladačské práce. Podstatně pomáhají k orientaci v otázce papežského nároku na primát jeho osoby i římského stolce. Ta kniha pomohla překonat předsudky, které se vázaly k citovaným slovům Ježíše k Petrovi. Dlouho jsme se v tom potáceli. Vzpomínám si, že jsme si dovolili pochybovat o původnosti těch slov. Dávali jsme rádi za pravdu těm, kdo tvrdili, že Ježíš mluvil o Božím království, slovo "církev" mu bylo naprosto cizí. Podezření padlo na církev. Obviňovali jsme ji, že vložila ta slova do Ježíšova evangelia, aby si pojistila svou vládu nad lidmi. A když jsme na kazatelně vykládali Ježíšovo slovo k Petrovi jako skále, opírali jsme se o reformátory Luthera, Calvina a Zwingliho, kteří byli zajedno v tom, že Petr dostal od Ježíše titul "skála" jako věřící, ne jako osoba. Pravá skála církve je Ježíš Kristus!

Dokončení na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 30

VIII.

„Noé našel milost před Hospodinem."
(1.M 6,8)

A lidé z měst si stavějí svoje archy na horách, aby měli kam utéct před smogem velkoměst... Věru, celá Evropa se proměnila v jedno veliké staveniště „archy", ve staveniště k záchraně, protože k tomuto stavění nás žene nejistota a mrazivý strach o život.

I tady je nejprve důležité si uvědomit, z čeho že se zrodil tento stav. Asi tu bude podobný důvod, jako je popsán už zas na začátku Bible. Příběhům o Noémovi předchází zvláštní vyprávění o tom, jak si božští synové brali dcery lidské a jak se jim rodili obři. Nebo - jak lépe překládá ekumenický překlad Bible, jak se rodily *zrůdy!* Tak stojí napsáno na začátku 6. kapitoly Bible.

Ti „božští synové" - to byli zcela jistě úplně obyčejní lidé, všem lidským bídám poddaní, kteří se ovšem *sami* za božské prohlásili. Jen vzpomeňme na to nejprvnější lidské pokušení: *„Budete jako bohové!"* (Gn 3, 5) To prastaré pokušení se tady opět dere ke slovu. Takže i příběh o synech božských a o obrech ze 6. kapitoly je ironickým a kritickým příběhem proti lidskému titánství. Ukazuje na kořeny ohrožení a zmaru v lidské nadutosti. Všecky lidské sklony a tužby „být jako bohové" a přerůstat do obrovitých podob, všecky - celkem novodobé - teorie o nadčlověku, ale i zdánlivě docela nevinné představy o tom, jak jsme sami strůjci vlastního štěstí a že si v životě vystačíme „et si Deus non daretur" (bez hypotézy Boha), jsou hrozbou a důvodem zkázy.

Jeden anglický sociolog, který se jmenoval Arnold Toynbee, se zabýval růstem a zánikem kultur v lidských dějinách. Přišel k závěru shodnému s tím starým biblickým poselstvím: že rozpad určité civilizace začíná téměř vždy pýchou a velikášstvím *jedné generace.* Jak aktuální! Z pýchy a velikášství vyrůstají pocity nadřazenosti a nebetyčných sklonů, vševládných nároků a neotřesitelné moci. I pohrdání druhými a touha zotročovat, a když na to přijde, i zbít druhého do krve. Jak rychle směřuje tento trend ke zničení a zmaru, toho je i prastarý biblický příběh o potopě výstižným příkladem.

Na kolika rovinách je i naše století dobou „stavění korábů": v mezilidských vztazích, v ochraně stvoření, v boji proti civilizačním chorobám... Stavíme pod nátlakem. Vody přibývá, vlny jsou stále dravější. Ale jsou tu i překážky: lhostejnost a strach ve vlastním srdci. Nebo únava, častá bezradnost a skepse, naléhavé otázky, zda stavíme skutečně tak, jak je potřeba...

Jan Nohavica

Pokračování příště

Synové a dcery Boží

Dokončení ze str. 1

vědí o Bohu Otci, Synu i Duchu, všichni se cítí, že rozumějí zvěsti apoštola Pavla i reformačních otců. Ale okolí už nám zase nerozumí, už jsme pro ně zase jenom „věřící", členové něčeho, někde zapsaní, totiž pokřtění, vykonávající nějaký kult, příp. nějakou morálku, v horším případě nějakou politiku, v nejhorším pak obojí dohromady. A okolí, tedy „nevěřící" nás nazvou „nábožensky založení" (což je to poslední, čím bych chtěl být).

Že jsme členové církve, je dobře, ale to není to hlavní. Že z toho vyplývají nějaké souvislosti pro náš pracovní i volný čas, je pravda, ale to není to hlavní. Že naplňujeme nějakou liturgii, že nám naše křesťanství poznamenává náplň neděle, je dobře, ale to není to hlavní.

Co je to hlavní? Odpovědět lze veršem z epištoly do Říma: „Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče!" (Ř 8,14-15) To hlavní je, že Bohu smíme říkat „Otče". Totiž nejen smíme (to smějí všichni), ale že chceme a víme, proč říkáme Bohu „Otče".

„Nepřijali jste ducha otroctví." Nepřijali jsme ducha členství ve spolku, kde jsme (jen) povinni stanovami, rituály a konvencemi. Pravda, i církev má stanovy, rituály a konvence, a je dobře, že je má, ale je třeba stále vědět, že jakkoli jsou dobré, nejsou hlavní. Hlavní je, že chceme říkat Bohu „Otče" a říkáme to. Kdo říká Bohu „Otče", není otrok výkonu náboženských potřeb.

„Nemusíte propadat strachu." Co děláme dobrého, neděláme proto, že se bojíme, aby nás nepotrestal nějaký nebeský soudce. Jen proto, že jsme poznali, že to je dobré. Poznali jsme to však nikoli pod tlakem, pod sektářskou manipulací, poznali jsme to svobodně a snad i s chutí.

„Přijali jste ducha synovství." Křesťanovo životní nasměrování má mnoho aspektů i projevů. Tou základní zkušeností je vědomí synovství (dceřinství). Tedy vědomí dobrého osobního vztahu ne k něčemu, ale k někomu, který není „Něco" nebo „To", ale „On", Otec, k němuž lze mít důvěru.

Je těžké vysvětlit, kdo je (a kdo není) Duch svatý, jak i pro mnohé dospělé je třetí osoba Trojice spíš „zostřením trestu" už tak obtížné formulace, co znamená „věřím". Podle toho, co píše apoštol v citovaném dvojverší, se ovšem bez Ducha svatého neobejdeme. Protože „věřím" znamená, že Bohu říkám nikoli „kosmický principe", „něco nad námi" nebo „tamten nahoře", nýbrž důvěrně, osobně „Otče". A to je dar Ducha svatého. To neznamená, že pro to nelze nic udělat, ale kdo to zná, ví, že je to dar.

Pavel Klinecký
(zkrácené křestní kázání)

O svaté Trojici

Tak, název bych měl. A myslím, že populární článek o svaté Trojici už dlouho nikdo nenapsal. Moc se o ní nemluví, snad abychom nepopudili svědky Jehovovy. Ti o ní mluví naopak dost často. Začínají své získávací tažení důkazy, že nějaká svatá Trojice je přece nesmysl. Ostatně muslimové si to myslí také.

Nicméně v poslední době jsem měl příležitost překládat dva významné křesťanské autory, kteří o svaté Trojici píší s nevšední chutí. Jedním z nich je Larry Crabb, druhým John Eldredge. Tito dva muži o sobě jistě vědí, i když nevím, zda se osobně znají. Každý píše jinak a o něčem jiném. Nicméně oba dva píší o Trojici.

Přes všechny odlišnosti tyto dva muže cosi spojuje. Nedokážu to nazvat jinak než žízeň po Bohu, byť tento relativně moderní výraz může někomu znít stejně otřele jako výraz „svatá Trojice". Oba dva vědí, že náš život zůstává prázdný, dokud nenavážeme vztah s Bohem.

Zdá se mi, že v církvi je stále frekventovanějším tématem společenství. Není to samozřejmě nic nového. Přesto mám pocit, že v naší čím dál rychlejší a čím dál techničtější době toužíme po hlubokých vztazích ještě více než kdy dříve. Víme, že nestačí povrchní známost. I v liberálních a tradičních církvích lze dnes často slyšet, že církev není budova, ale společenství. A křesťanství se nám rozhodně neredukuje na otázky učení. Víra pro nás není pouhou sestavou tvrzení, jimž intelektuálně přitakáváme.

Jedním ze základních poselství Johna Eldredge je, že celá skutečnost je Velký příběh. Nebudu zde podrobně popisovat jeho vidění světa – ostatně za pár měsíců mu u nás vyjde další, tentokrát zcela kratičká knížka (nejsem si jist, pod jakým českým názvem – anglicky se jmenuje „Epic" a česky by se mohla jmenovat třeba „Velký příběh"), která jeho vidění naší skutečnosti coby příběhu shrnuje. A Larry Crabb ve své poslední knížce (Soul-Talk, česky snad „Řeč duše") nezávisle na Eldredgovi upozorňuje, že je nešťastný ten člověk, který nemá nikoho, komu by mohl vypovědět svůj příběh.

Jak to souvisí s Trojicí?

Ve Velkém příběhu hraje roli Bůh Otec, Ježíš Kristus, který je Synem Božím, a Duch svatý. Otec není Syn, a přesto jsou jedno. Duch není Otec a není ani Syn, a přece je osoba. Není to žádná neosobní síla. Neosobní sílu nelze zarmoutit. Nelze ji urazit. Neosobní síla nikoho neoslavuje. Nelze se jí vlastně ani rouhat. Ne – Duch svatý skutečně cítí, prožívá, rozhoduje se… Něco se mu vidí a něco se mu nevidí. Můžeme s ním být zajedno, právě protože je osoba. S neosobní sílou zajedno být nemůžete. Ta na vás sice může působit – třeba jako gravitace či odstředivá síla, ale nebojte se, duchovní sílu nezarmoutíte, i když se jí budete snažit odporovat.

Syn se podřizuje Otci, a přece není menší než On. Dříve jsem říkával: Děti se podřizují rodičům a manželka manželovi, ale děti i manželky nejsou přece o nic méně lidé než muži! Snažil jsem se tak vysvětlit, jak je možné, že osoby Trojice jsou si rovny, a přitom je Otec víc než Syn.

Teď si už nejsem jistý, zda je takové mluvení moudré. Proč máme s Trojicí

Dokončení na str. 4

Nepřekvapil

Dokončení ze str. 1

Cullmannovi se podařilo dokázat přesvědčivě, že Ježíšova slova k Petrovi jako skále jsou původní, jen je důvodně přesunul z Cesareje Filipovy do týdne Ježíšova utrpení. Ježíš slibuje Petrovi, že na něm zbuduje pozemský Boží lid, předjímku Božího království. I když výslovně myslil na to, že budování církve bude pokračovat po Petrově smrti, to, co řekl o Petrovi jako skále, platí jemu samému, historickému apoštolovi, který tvoří jednou provždy pozemský základ církve. Je první skalou, která ponese všechny ostatní. Ježíšova slova a funkce, kterou byl pověřen, jsou nepřenosné. Jsou řečena jistému apoštolovi, ne biskupovi. Pověření, úřad apoštola a těch dvanácti je jedinečný, nepřenosný. Církev bude mít v poapoštolské době biskupy a misionáře, ale už nikdy nebude mít apoštoly. Jejich jedinečnost je v tom, že byli svědky vzkříšení Ježíše Krista a za jeho pozemského života s ním chodili. Petr je mezi nimi první, ne však jediný. Sdílí tuto funkci s druhými apoštoly. Když apoštol Pavel mluví o církvi, řekne, že věřící "jsou stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš" (Ef 2,20). Přenášet apoštolský úřad na pozdější biskupy římské, antiochenské nebo jiné je opovážlivost, které se žádný biskup až do 3.století neodvážil, ani na ni nepomyslel. Teprve ve středověku římští biskupové sahali po apoštolské funkci, jako by apoštolové svým následovníkům nepředali jen správu církve, ale i svůj apoštolský úřad.

Pro nás je Petr skála, historický a apoštolský základ Božího zjevení, které má konkrétní podobu v osobě Petrově. Nejen římská, ale všechny křesťanské církve by si mohly na své kostely napsat Petrovo jméno i jeho pověření. Každá z nich je apoštolská, pokud jejich služebníci pozorně a uctivě vykládají třeba Markovo evangelium, které, jak soudil biskup Papias, bylo napsáno podle Petrova kázání. Takových služebníků Ježíš používá, aby svou církev budoval na Petrovi, jak slíbil. Ti by překročili svůj úkol a význam, kdyby na sebe vztáhli Ježíšovo slovo o skále. Tou je jen Petr svým prvním vyznáním, že Ježíš je Mesiáš, Boží Syn. Na tom nic nemění skutečnost, že jeho víra klopýtala a mýlila se. Primasem byl v první době jen krátký čas, kdy byl hlavou jeruzalémské církve. Brzy tuto funkci opustil a stal se organizátorem židovsko-křesťanské misie. Hlavou jeruzalémské církve se po něm stal Jakub, bratr Páně. Nicméně Petrovo vedení se zapsalo do dějin spásy událostmi, jak je zaznamenaly Skutky apoštolů od 1. do 10. kapitoly. Tehdy Petr podle pověření Ježíšova odmítal nebo přijímal (kralicky: svazoval a rozvazoval), jak to kupř. čteme v příběhu o Ananiášovi a Safiře (Sk 5).

Nový zákon nic neříká o vztahu Petra k Římu. Historicky je však vel-mi pravděpodobné, že Petr přišel do Říma a vytrpěl tam mučednickou smrt. To ovšem neopravňuje římského biskupa dovolávat se Petra a svou římskou církev označit za jedinou církev katolickou a apoštolskou. Takového práva by se mohl spíše dovolávat Jeruzalém, jehož církev Petr vedl. Hlásí se však zvláště Antiochie, která pokládá Petra za svého prvního biskupa. V Petrově době měla Antiochie větší důležitost než Řím. Teprve ve 2. a 3. století nabyl Řím a jeho církev svého předního postavení. Znovu to opakujme: až do začátku 3. století žádný z římských biskupů nemyslel na to, aby na sebe vztáhl to, co Ježíš řekl Petrovi, a ucházel se o řízení celé církve. V době poapoštolské bylo vedle Říma několik důležitých center viditelné církve, která by si mohla činit nárok na vedení celé církve. Je jich několik i dnes a budou existovat i nadále. Cullmann jich jmenuje deset: Antiochie nebo Korint, Efez nebo Alexandrie, Konstantinopol nebo Wittenberg, Canterbury nebo Ženeva, Stockholm nebo Amsterdam - já bych připojil Prahu. Žádné biskupské sídlo ani žádná osoba není předurčena k tomu, aby spravovala celou církev. Písmo ani dějiny prvotní církve neumožňují, aby si římský biskup učinil ze svého primátu božské právo a vydával dogmata, která přesahují svědectví apoštola a proroků, na nichž je církev Páně založena.

Evangelíci mají pro papeže a některé jeho postoje respekt, ale jako svou hlavu jej nemohou uznat.

Josef Veselý

Poznámka k seriálu "Tradice české reformace"

V uplynulých týdnech otiskovaná tato závěrečná zpráva z postupně zpracovávaných českých duchovních tradic je již v pořadí devátá.

Úvodní komentář s celou koncepcí dvanáctidílného programu, který od roku 1991 zpracovává ekumenický Kruh českých duchovních tradic, byl ve značném předstihu otištěn v červnu t.r. v ET-KJ č. 22.

Podobně jako celé dílo je i tento komentář výsledkem společné práce členů Kruhu. Nedopatřením v redakci bylo pod tímto úvodním článkem uvedeno jméno jednoho ze členů pracovního kolektivu.

Omlouváme se proto jemu, všem členům Kruhu českých duchovních tradic i čtenářům.

Red.

SMĚRY ČESKÉ REFORMACE V 15. STOLETÍ NA ZÁKLADĚ DĚLENÍ DLE

Směry	A	AB	B	C
(pomocné formální dělení)	**Krajní pravice:** Jan z Příbramě, Křišťan z Prachatic	**Pravice:** Petr z Mladoňovic, Konrád z Vechty	**Pravý střed:** Jan Rokycana, Jiří z Poděbrad	**Střed:** Jakoubek ze Stříbra, Vavřinec z Březové, Kněz Ambrož, Jan Žižka z Trocnova
Článek č. 1 (Bible) „Najprve,aby slovo Božie po království Českém svobodně bez překazy od křesťanských kněžie bylo zvěstováno a kázáno."				
Společné:	„Soudce chebský"	„Soudce chebský"	„Soudce chebský"	„Soudce chebský"
Rozdíly:	Připouští se i tradice	Připouští se i tradice	Připouští se i tradice	Připouští se i tradice
Článek č. 2 (Eucharistie, Večeře Páně) „Druhé, aby velebná svátost těla a krve Pána našeho Jesu Krista pod oběma spósobama chleba a vína všem věrným křesťanóm				
Společné:	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí
Rozdíly:	Transsubstanciace	Transsubstanciace	Transmutace	Chléb posvátný (transfigurace?)
Článek č. 3: (Církev) „Třetie, že mnozí kněží a mnišie světským řádem panují nad velikým zbožím tělesným proti Kristovu přikázání a na překazu svému aby takovým kněžím to neřádné panovanie odjato a staveno bylo, a aby podle Čtenie nám příkladně živi byli k stavu Kristovu				
Společné:	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících
Rozdíly:	Snaha o dohovor se stávající církevní institucí západní i východní	Snaha o dohovor se stávající církevní institucí západní i východní	Snaha o dohovor se stávající církevní institucí západní i východní	Snaha o dohovor se stávající církevní institucí západní i východní
Článek č. 4 (Společnost) „Čtvrté, aby všichni hřiechové smrtedlní a jiní neřádové zákonu Božímu odporní, řádem a rozumně od těch, jenž úřad k tomu mají, a zlá a křivá pověst o této zemi České aby očištěna byla, tak aby sě obecné dobré království a jazyku českému dálo."				
Společné:	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny
Rozdíly:	Přijímá se tradiční rozvrstvení společnosti; Připouští se obranný boj	Přijímá se tradiční rozvrstvení společnosti; Připouští se obranný boj	Přijímá se tradiční rozvrstvení společnosti; Připouští se obranný boj	Přijímá se tradiční rozvrstvení společnosti; Připouští se obranný boj

Červená knihovna?

Po rozloučení s paní farářovou Olgou Zelenou, rozenou Fleischerovou, zesnulou ve věku téměř dvaadevadesáti let, jsme se 17. srpna sešli ve sborovém sále Českobratrské církve evangelické v Praze na Vinohradech. Tam jsem si všimla asi desetiletého chlapce, který uprostřed hovoru „spadl" do knížky, na nic nedbal, ničeho si nevšímal, ale četl a četl. Byly to „Ženy z fary", poslední bestseller nakladatelství Kalich (178,-Kč). Nevím, zda nečetl vyprávění zesnulé paní farářové nebo vlastní babičky, maminky nebo pratetičky. Jisté ovšem je, že četl živé vyprávění o reálných událostech, tedy literaturu faktu ze společensky uzavřeného světa evangelických far. Právě ta reálnost, upřímnost a srdečnost vyprávění tento věk přitahuje.

Knížka obsahuje rozhovory navozující vyprávění či zpověď jedenácti žen, které se na faře narodily nebo se vdaly za faráře, vikáře nebo diakona, popřípadě trochu jinak na faru patřily či patří. Převažují příběhy žen, pro které takové rozhodnutí bylo v souladu s jejich vírou a křesťanským posláním. Služba sboru a církvi pro ně předcházela jiným úvahám! Je to volný výběr žen různého věku, rozmezí je třiapadesát let. A velmi rozdílné provenience.

Červená knihovna se říkalo „čtení paní a dívek" za první republiky, v tomto případě by takto mohl označit knížku s krásnou červenou obálkou jen povrchní pozorovatel. Nebo ten, kdo zjistí, že knihu „daly dohromady" ženy či, jak se v církvích leckde či někdy říká, „sestry". Podnět k projektu daly dvě „paní farářové", z nichž jedna působila řadu let jako diakonka jarovského sboru, Věra Lukášová. A druhá je dlouholetá sborová sestra u Salvátora Hana Schillerová, obě vdovy. Jejich „života běh" je stručně zachycen na obou záložkách. Škoda, že nezpracovaly své „cvičné" nahrávky navzájem!

Zasvěcenou, sociologicky a genderovsky laděnou a srdečně vřelou předmluvu napsala žena žen Jiřina Šiklová. V ní konstatuje, že zkušenost žen z fary nebo na faře je „součást kulturní tradice žen této země". A pochvaluje si, že je to i kronika, historie, „ženské vidění a doplnění interpretace světa, ve kterém zatím žijeme." A to opravdu je.

Na tom není dosti. Daniela Benešová nejenže vybrala velmi decentní červenou barvu obálky a skromné knížce dala pěknou grafickou úpravu. Navíc pro každé vyprávění vybrala jiný, jemný, graficky vyvedený symbol na každé liché stránce. Technickou redakci zvládla Ivana Čechová. Jeden rozhovor uvedla Hana Pfannová.

Ideu projednala plenárka Spolku evangelických kazatelů a kazatelek. Ten přispěl zakoupením diktafonu. S ním obě ředitelky projektu navštívily na farách nebo v soukromí (na „odpočinku") jedenáct žen a hovory natočily na diktafon, přepsaly a poskytly „vyslýchaným" k autorizaci.

Převažují ženy farářů nebo vdovy. V jednom případě jde o ženu diakona. Osm rozhovorů je s „paními farářovými", jejichž čest a slávu chtěly autorky zachytit také i proto, že tato historicky tradiční sborová funkce odchází či zaniká. Nad tím prý německé kolegyně žasly a považovaly být „jenom" paní farářovou za neetické! Nepostřehly asi specificky české a normalizační poměry a seberealizace ženy je pro ně možná důležitější než služba. Naše realizátorky chtěly i „paní farářové" postavit pomníček. Nejen v Německu, ale i u nás se prosazuje jiná forma kvalifikace, zaměstnání a povolání manželek duchovních. A přitom se již „zaběhla" úloha odborně připravené farářky. Ty jsou v naší knížce čtyři. Originální je, že právě úvodní postava, Alena Zikmundová v letech 1999 až 2004 až ve zralém věku theologii dostudovala..!

Navíc naše zpovědnice vyzpovídaly i Martu Kačerovou, naprosto nezařaditelnou „církev viditelnou". Svým způsobem patřila a patří všem farám, všem generacím, všem farářským rodinám. V retrospektivě vlastně celé českobratrské a evangelické církvi! Bylo to moudré rozhodnutí ji vyzpovídat a zařadit.

Věk vypravěček je poměrně vysoký. Složitými cestami jsem došla k výpočtu, že spolu se zesnulou paní farářovou Zelenou, která se ve svých skoro 92 letech vydání knížky dožila, je průměrný věk sympozia 69 let. Nejmladší farářce je 39. Ta se svou originální zkušeností vymyká většině též i proto, že sedm let pracovala a pracuje jako duchovní v Německu, dva roky v Karlových Varech, dva roky na synodní radě ČCE. Ivona Linhart.

Kniha je výzvou mladším farářkám a farářům a dalším literátům, aby v započaté kronice evangelických far a sborů pokračovali. Jaké je postavení ženy faráře, která „chodí do zaměstnání"? Nebo bydlí jinde než v sídle sboru? Je jiného vyznání? Nebo naopak nemá příležitost k vlastnímu působení? Ctí a uznává i mladá generace existenci ženy, pro niž není být ženou faráře společenské postavení, ale poslání? Jak se žije neprovdané farářce na samostatném místě? A nenesly právě věřící ženy zvěst o Vzkříšeném od samého počátku?

„Ženy z fary" jsou vzácný, prozíravý a originální příspěvek k církevní i společenské historii. Jsou tu zachyceny i ústrky úředních míst, letmo i perzekuce, hnutí za lidská a občanská práva, úsilí o zachování presbyterního charakteru církve a svobody zvěstování evangelia, i všední realita každodenního rytěřování služebnic evangelia.

Škoda, že sympatický formát knihy, sličná obálka a celkové uspořádání není doplněno pečlivější redakční prací. Tak třeba v osobních údajích tázaných žen chybí u některých magisterské tituly. U jiných zase rodné (dívčí!) jméno. U první ženy (nikoliv Evy) je sice uvedeno, že je rozená Hromádková, ve vzpomínce však není výslovně uvedeno, že jejím otcem byl profesor theologie (Josef Lukl Hromádka) a že její matka byla rozená Luklová, což pak ve vlastní vzpomínce hraje důležitou roli.

A ovšem klade se i otázka: je knížka určena spíše uzavřenému okruhu lidí z jedné církve, nebo širší čtenářské obci? Zkratka ČCE znamená Českobratrská církev evangelická. Je ale srozumitelná dalším čtenářkám, o čtenářích ani nemluvě? Právě širší než „církevnický" zájem, i umístění v žebříčku nejprodávanějších titulů ukazuje, že se na tuto okolnost měl brát od počátku větší zřetel. Titul knížky je pro sekularizovanou společnost trochu pikantní, ale z hlediska komerčního šťastně volený.

Buď jak buď, je to vynikající příspěvek k poznání „sebe sama", je to svědectví o důležité službě zvěsti evangelia, službě sboru a ovšem o neodmyslitelné podpoře a opoře kazatelům a celým farním rodinám. Navíc se otevírá i problematika návratu ke starozákonním kořenům naší víry i problematika změn v rodinné etice.

„Prošli jsme v jeho síle" se jmenuje vzpomínková a svědecká kniha o církvi za války. Rudým mořem jsme také prošli v jeho síle. A podporou svědectví o této síle ze strany žen z fary a na faře je předložená též vzpomínková knížka. Soli Deo gloria!

Vyprávění poskytly tyto sestry: Alena Zikmundová, rozená Hromádková - Daniela Brodská, rozená Horáková - Irena Škeříková - Květa Pfannová, rozená Balabánová - Olga Zelená, rozená Fleischerová - Lýdia Mamulová, rozená Prudilová - Marta Kačerová - Milena Šimsová, rozená Procházková - Vlasta Ženatá, rozená Volková - Jana Pivoňková, rozená Šebestová - Ivona Linhart.

Rozina Sebrancová

Jsou rádi

To, jak důležitou knihu Věra Lukášová a Hana Schillerová sepsaly, v předmluvě výstižně formuluje socioložka Jiřina Šiklová. Výpovědi žen jsou jiné, než byly knihy vzpomínek Svatopluka Karáska, Miloše Rejchrta nebo Jana Miliče Lochmana. „Čtěte pozorně," píše Šiklová v předmluvě. „Je to kronika, historie, ženské vidění a doplnění interpretace světa, ve kterém zatím

Dokončení na str. 4

5

V nouzi poznáš přítele

V nemocnici se někdy čas strašně vleče. Dopoledne sice chodí po pokojích doktoři a sestřičky a kontrolují, jestli jim v noci neutekl nějaký pacient, ale po obědě máme dlouhou chvíli. Pan Vepř, pan Jezevec a pan Křeček ovšem dlouhou chvíli ne-mají, poněvadž usnou, ale já se nudím A když tak ležím a poslouchám cizí chrupání, je mi dost smutno. Začíná se mi stýskat po domově. Ještě štěstí, že odpoledne začnou chodit návštěvy.

Za panem Jezevcem každý den přijde paní Jezevcová, sedne si manželovi až k hlavě a tlumené referuje, co je nového na: "hradě" a kolik metrů nové chodby vykopali jejich dva synové. Paní Křečková zas přinese nové zásoby jídla a pomůže je panu Křečkovi naskládat do nočního stolku a pod polštář. Za mnou přišla hned druhý den maminka Krůta, ale když viděla můj běhák v sádře, začala usedavě plakat a nebyla k utišení. Snad až už nebudu mít nohu na té kladce, nebude ji to tak brát.

Nečekaně se však v našem pokoji objevila teta Jedubaba. Kdo by to do ní řekl! Přinesla mi krabici plnou různých bobulí v čokoládě; budu mít tedy co mlsat. Po celou dobu návštěvy se jí zobák ani nezastavil. Jako vždy si nemohla ovšem odpustit štiplavou narážku na mého otce Krocana: „Tvůj milý tatíček se tady patrně neukáže. Když sleduje ty své čutálisty, tváří se náramně bojovně, ale jakmile slyší o nemocnici, je polomrtvý strachy. To asi bude u něho ten komplex z bílého pláště. Ale tomu ty, Krůtě, ještě nerozumíš." Já ovšem rozumím tetě Jedubabě docela dobře, nebudu se ale přece s ní hádat, když je najednou na mě tak hodná.

V příštích dnech se u mé postele objevili ještě Vlaštovka zpod naší střechy a Krtek z naší zahrady. Vlaštovka má zvlášť velké porozumění pro to, že jsem teď jako vězeň s koulí na noze. Ona sama je stále ve větru. Říká: „Já pořád létám jako hadr na holi!" a upřímně prý lituje každého, kdo musí sedět jako buchta na pekáči nebo ležet jako prkno. Tahle legrační přirovnání se mi moc líbí a když Vlaštovku poslouchám, zapomenu, jak to je se mnou. Přišel ale za mnou i Krtek. Jeho návštěva je pro mne také obrovským překvapením. Vždyť Krtek stále jen bagruje ty své krtince a mezi obyvatele našeho hospodářství nepřijde jak je rok dlouhý. A vida, zřejmě není tak netečný! Zjistil si ve vrátnici, kde ležím, a přinesl mi dokonce několik chutných žížal. Musím si dát příště pozor, než někoho zařadím mezi nedůtklivé protivy.

I když třebas nejsi schopen
trpícímu pomoci,
alespoň ho občas můžeš
navštíviti v nemoci.

Daniel Henych

Pokračování

HUSITSKÉHO PROGRAMU ČTYŘ PRAŽSKÝCH ČLÁNKŮ Z ROKU 1420 (SCHÉMA)

D	DE	E	F	G
Levý střed	**Levice**	**Krajní levice**		
Mikuláš z Drážďan Jan ze Žatce Václav Koranda st.	Petr Payne Jan Želivský Mikuláš z Pelhřimova Prokop Holý	Petr Kániš Martin Húska	Petr Chelčický	Jednota bratrská
Článek č. 1 – novočesky zkráceně Svobodné kázání slova Božího				
„Soudce chebský“	„Soudce chebský“	„Soudce chebský“	„Soudce chebský“	„Soudce chebský“
Jen „bez přídavků“	Jen „bez přídavků“	Jen „bez přídavků“ a může každý	Jen „bez přídavků“	Jen „bez přídavků“
Článek č. 2 – novočesky zkráceně Přijímání svátosti těla a krve Pána Ježíše pod obojí způsobou (chleba a vína)				
Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí	Kalich – přijímání podobojí
Svátostně, ne podstatně (neklanění)	Svátostně, ne podstatně (neklanění)	Znamení, ale reálný vstup (neklanění)	Chléb posvátný (transfigurace?)	Svátostně, ne podstatně (neklanění)
Článek č. 3: – novočesky zkráceně Zrušení světského panování a bohatství církve				
Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících	Církev jako obecenství věřících
Církev zdola, kritika konstantinismu, přetržení vnější apoštolské posloupnosti	Církev zdola, kritika konstantinismu, přetržení vnější apoštolské posloupnosti	Církev zdola, kritika konstantinismu, přetržení vnější apoštolské posloupnosti	Církev zdola, kritika konstantinismu, přetržení vnější apoštolské posloupnosti	Církev zdola, kritika konstantinismu, přetržení vnější apoštolské posloupnosti
Článek č. 4 – novočesky zkráceně Trestání zločinů odporujících Božímu řádu u všech lidí bez výjimky				
Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny	Odmítnutí výsad – spravedlnost pro všechny
Princip dělby práce a odpovědnosti; Připouští se obranný boj	Princip dělby práce a odpovědnosti; Připouští se obranný boj	Princip rovnosti; Připouští se obranný boj	Odmítnutí „trojího lidu“ – středověké struktury společnosti; Nepřipouští se ani obranný boj	Odmítnutí „trojího lidu“ – středověké struktury společnosti; Nepřipouští se ani obranný boj

Otevřený dopis bratru faráři Plchovi z Bošína

Vážený bratře faráři!
Jsem rodačka z blízké Jíkve a před 80 lety jsem byla ve Vašem kostelíku pokřtěna. Když mi bylo půl roku, odstěhovali jsme se do Prahy, já se stala Pražačkou a od šesti let i členkou 2. českobratrského evangelického sboru na Žižkově. A život plynul.
Ve stáří jsem často vzpomínala na kostel v Bošíně, o kterém jsem neměla představu. Jak bych ho ráda viděla, stejně jako kostely v Chlebích a Jeseníku, jejichž věže jsem vídala z vlaku, když jsem jako dítě jezdívala do rodného kraje na prázdniny.
Předloni mi dcera splnila můj sen. Objely jsme všechny kostely a zastavily se na bošínské faře, kde jsme zaklepaly. Byly jsme vlídně vyslechnuty, provedeny kostelem a na rozloučenou obdarovány pohlednicí s bošínským kostelíčkem. Moje představa dostala konečně k mé velké radosti náplň i tvar.
Nyní jsem se dočetla v Kostnických jiskrách, že jste oslavil 85. narozeniny. Dovoluji si Vám tedy, milý bratře faráři, popřát, aby Vám dal Pán Bůh hodně zdraví a sil a lásky Vašich blízkých, té pohonné látky k životu.
Oplátkou za Váš dáreček přijměte moji skromnou říkanku.
Kéž se i ta Vaše svíčička dobře rozhoří a ještě dlouho jasně plane.

Květa Dušková

Červenec 2006

Včera večer jsem byla na dně
a ještě dneska ráno.
A myslela jsem, že už je –
no prostě „dokonáno".

Pak se najednou rozdejcháš,
ohýnek zase vzplál.
Vzpomeneš lidí, jimž je hůř,
a život běží dál.

Tak ještě nejsem na konci,
prý ještě chviličku.
A poslušně jdu rozfoukat
čadící svíčičku.

O svaté Trojici

Dokončení ze str. 2
takové problémy? Protože slova, jimiž se o ní vyjadřujeme, jsou pro nás často jen teologické pojmy. Můžeme se poctivě snažit pochopit, co znamenají. Ale ve svém mluvení se Trojici pouze jaksi přibližujeme. Přibližuje-me se tajemství. Tajemství nelze vy-světlit – to by přestalo být tajemstvím. Můžeme se k němu ale přiblížit.
Trojiční učení bylo zformulováno kdysi dávno, v prvním tisíciletí církevních dějin. Dnes jen odborníci rozumějí, oč šlo v tehdejších teologických zápasech. Proto nám „učení o Trojici" dnes připadá vzdálené a nepraktické. Nerozumíme mu a máme pocit, že ho snad ani nepotřebujeme.
Kdo chce k víře přistupovat racionalisticky, ten už tomu neporozumí vůbec. Na úhlu pohledu záleží opravdu hodně. Když k člověku přistoupíte z hlediska chemie, můžete stanovit, z jakých prvků se „skládá". Zjistíte, že v průměrném člověku je tolik a tolik uhlíku, vodíku, kyslíku, vápníku atd. Jsou v něm dokonce i některé vzácné kovy, ale jen ve stopovém množství. Převeden na jednoduché chemické látky, z nichž se „skládá", „stojí" člověk prý asi 190 Kč. Když přistoupíte k sexu z hlediska člověka, který neví, co je touha, co je věrnost, co je důvěrnost, tak můžete spolu s ním říci: „Vždyť na tom nic není!" „Nebudeme dodržovat nějaká středověká tabu!" Ano, takový člověk přistupuje k sexu podobně jako onen pomyslný chemik ke složení člověka. Z jeho hlediska pak na sexu opravdu „nic není".
Ne, Trojice není racionální. Ostatně, je racionální láska? Je racionální milost, odpuštění? Je racionální touha po Bohu?
Trojiční učení nám říká něco velmi důležitého.
Společenství a příběh je něco, co patří bytostně k samotné podstatě Boží. Společenství není něco, do čeho Bůh vstupuje, co iniciuje. Bůh **je** společenství. Je Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Takový Bůh je, a je takový dříve, než začne něco dělat, tvořit. Bůh je prazvláštní, tajemné, dokonalé společenství. Jeho vztahy jsou tak úzké, že se nám nemůže jevit jinak než jako jeden. Jeho příběh je ovšem tak bohatý, že o Něm nemůžeme hovořit jinak než jako o Otci, nebo Synu, nebo Duchu. Společenství není nějaký Boží atribut, patří k Boží podstatě. Tak chápu (nikoli ve smyslu „rozumím", spíše ve smyslu „uchopuji") učení o Trojici.
Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem (1. Janova 1,3).
My můžeme mít společenství s trojjediným Bohem! Otec má společenství se Synem a my jsme do tohoto společenství také pozváni! Ne, nebojte se, nebudu zde rozvíjet nějaké heretické spekulace o tom, jak můžeme splynout s božstvem. Obecenství není splynutí, a to ani na svém vrcholu. Pravou jednotu nepřestáváme vnímat jako slastnou právě proto, že nesplýváme s druhými či s Bohem. Je to trochu jako s tím sexem – svým způsobem to splynutí je, svým způsobem zase ne. Ale je to krásné. Je to totiž Boží vynález. Ale, jak říká Eldredge, jen skuteční milenci ho dokáží v plnosti ocenit. Bořitelé tabu nikoli. Ti se mohou u… a pořád se jim zdá, že na tom nic není.
Zato na té Trojici něco je.

Dan Drápal

Jsou rádi

Dokončení ze str. 3
žijeme." Tohle je důležité. Být farářkou je v křesťanských církvích skutečně mimořádná zkušenost. Už třeba jen děti na faře jsou zvláštní moment. Jako duchovní díky nim lépe rozumíte všedním starostem, i když jim logicky také více podléháte. Vaše děti i vztah s manželem se stávají automaticky pastoračním prostředkem. Všechno zažíváte s ostatními osobněji. Víc tomu rozumíte, ale víc vás to zaměstnává - často na první pohled na úkor péče o vaše věřící. Kniha Ženy z fary tak v sobě samozřejmě nese i otázku, jak asi žijí dnešní mladé českobratrské farářky. Co se změnilo? Na evangelické fakultě jich poslední roky studuje někdy víc než mužů. Co řekne kniha jim? Věra Lukášova tvrdí, že to pro ně bude už jen historie. „Pokud to budou vůbec číst, myslím, že to asi nebudou schopné beze zbytku pochopit. Ony dnes jezdí za studiemi po světě, ve sborech žijí mnohem osobnějším a emancipovanějším životem." Jedna z těch, o nichž je řeč, osmadvacetiletá farářka z Hořovic Drahomíra Dušková-Havlíčková, je opatrnější. „V naší církvi stále ještě existují sbory, zvláště v tradičnějších oblastech, kde by si raději zvolili faráře než farářku. Přežívá tam pojetí dokonalých mužských farářů, kteří zastali vše potřebné. Těžko si lze představit, že bych tam někde na faře bydlela se svým přítelem, aniž bychom se vzali." V Hořovicích ale byla fara prázdná 14 let, a možná proto tu žádné tradiční představy neexistují. „Zvolili mě, i když vědí, že můžu za pár měsíců být těhotná a někdo za mě bude muset zaskakovat. Zajímavá jsou pro mě určitě setkání s mladými katolickými ženami. Posílají k nám na faru děti na náboženství a mluvíme hodně otevřeně o svých starostech a radostech."

Tomáš Weiss
Respekt 34/2006

Slavnost k otevření Sborového domu Milíče z Kroměříže

Slavnost k otevření Sborového domu Milíče z Kroměříže Českobratrské církve evangelické, Donovalská 51/1862, Praha 4 - Chodov se koná ve dnech 7. a 8. října 2006. Na programu slavnosti se podílejí Občanské sdružení Společnou cestou a Farní sbor ČCE Praha 4 - Spořilov / Jižní Město.

Sobota

Občanské sdružení Společnou cestou:
*** 14 h - BJ Band, Jižní spojka (ZuŠ Jižní Město)**
*** 15 h - Rudolf Těsnohlídek: Liška Bystrouška - dramatizace J. A. Pitínský (představení studentů DAMU pod vedením Ivana Rajmonta a Radky Fiedlerové)**
*** 17 h - grilování - Hájíček (folklórní soubor)**
Farní sbor Českobratrské církve evangelické Praha 4 - Spořilov/Jižní Město:
*** 19 h - slavnostní večer, při kterém si připomeneme ochotné dárce, kteří umožnili výstavbu sborového domu**
- promluví Andreas Hess (HEKS)
- hostuje houslistka Silvie Hessová

Neděle

*** 9.30 h - bohoslužba -**
slavnostní otevření kostela za účasti synodního seniora Joela Rumla - káže dr. Friedhelm Borggrefe, Ev. Kirchen der Pfalz
*** 11.15 h - premiéra kantáty „Milíč" Pavla Trojana jr.**
*** 14 h - shromáždění k ukončení stavby a 60. výročí založení sboru**

Televize

ČT 2

Cesty víry - 15.00
Různé cesty, jeden cíl
Odlišnosti ve víře mohou inspirovat.
Připravili I. Groskopfová a M. Růžička
Vydáme se společně za těmi, kteří ekumenu a mezináboženský dialog žijí dnes a denně naprosto přirozeně a neplánovaně.
Navštívíme ty, kteří nepovažují svůj názor za jediný pravdivý, ale jsou schopni naslouchat jinakosti a inspirovat se jí na své vlastní cestě, aniž by ztratili "sebe sama".
To je to, co snad vyžaduje éra globalizace, jež zmenšuje prostor a vedle sebe staví různá náboženství i víry.
To je to, co možná výrazně podpoří klid zbraní, pokud to bude opravdu žité.
Židé, křesťané, buddhisté, mladí i věkem pokročilejší se na chvíli zastaví, aby se podělili o vnímání sebe a svého, ale i jiného náboženství.

Křesťanský magazín - 15.20
Radosti a strasti života víry.
Uvádí P. Oppeltová

Pozvánky

Betlémská kaple na Žižkově
Českobratrská církev evangelická srdečně zve na přednášky:
* **Miroslav Frydrych: Jeroným Pražský -** sobota 7. října 2006 v 16 h
* **PhDr. Zdeněk Vojtíšek: Náboženský život u nás -** čtvrtek 19. října v 18 h
* **Jana Haluková: Co dělá sháneč peněz? -** sobota 11. listopadu v 16 h
* **PhDr. Michal Flegl: Architekt Bohumír Kozák** - čtvrtek 23. listopadu v 18 h
* **Dan Drápal: Co je křesťanské probuzení? -** sobota 9. prosince 2006 v 16 h
Všechny přednášky se konají na vytopené kruchtě Betlémské kaple, Prokopova 4, Praha 3.

* * *

Pozvání VERITAS
"O Mistru Jeronýmovi Pražském" zní titul přednášky, kterou prosloví Mgr. Miroslav Frydrych, emeritní českobratrský farář, na 24. semináři historické společnosti VERITAS. Seminář věnovaný významné osobnosti české reformace, od jejíhož upálení 30. května 1416 v Kostnici uplynulo letos 590 let, se bude konat opět v Pardubicích v sálku na faře Českobratrské církve evangelické, jež se nachází v ulici Sladkovského č. 638, a to v sobotu 21. října v 10 h.
Všichni jste srdečně zváni.
K ul. Sladkového jedou od nádraží trolejbusy č. 2 a 13 do stanice Třída Míru (třetí zastávka). Fara je ještě několik domů za evangelickým kostelem.

(lh)

* * *

Ekologická sekce České křesťanské akademie spolu s Městskou částí Praha 1 zvou na besedu „Historie a přítomnost české krajiny". Hostem bude RNDr. Jiří Sádlo, CSc., z Botanického ústavu AV ČR. Beseda se koná v úterý 10. října 2006 od 17.30 h ve Františkánském klubu v Praze 1, Jungmannovo náměstí (Vchod z průchodu do Františkánské zahrady).

JNe

ČT 1

Sváteční slovo - 17.50
Pavel Klinecký - farář ČCE o ztracených symbolech

Bohoslužby

8. 10. 2006
Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Nečas
Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský
Ochranovský sbor (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

32/2006

11. října 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Boží jméno
Sváťa Karásek

Je nám nyní spása blíže?
J. Kupka

Budeme stavět plot?
Dan Drápal

Otázky, které si klademe na vrcholu života
Jaro Křivohlavý

Bůh – Vševěd

Čtení Jr 23,23-24
Žalm 139,1-16. 23-24

Nedivil bych se nikomu, kdo by řekl, že na něj tento žalm působí tísnivě. Když si představím, že Pán Bůh o mně všechno, ale úplně všechno ví, ať sedím nebo stojím, ať chodím nebo ležím, že zná mé myšlení a každé moje slovo ještě dřív, než je vyslovím, není to zrovna příjemný pocit. Bůh - Vševěd, nic mu neunikne, nikam se před ním neschováš, neunikneš mu vzdáleností, neztratíš se mu temnotou, nezmizíš před ním do zapomnění. V Německu před časem vyšla kniha popisující, jak na její autory působila v nejútlejším dětství představa Boha. Opakovaně se v jednotlivých příspěvcích objevuje vzpomínka na „zlé Boží oči", které všechno vidí, všechno sledují. Když to takto chápeme, pak je to opravdu pomyšlení nepříjemné, neboť každý z nás má něco, co utajuje před lidmi, i těmi nejbližšími, ano i sám před sebou; kolikrát se vám už stalo, že jste byli rádi, že lidé kolem vás nemohou vidět, co se právě odehrává ve vaší mysli... Každý z nás má své tajné úkryty, své rezervace, svá doupata, kam nikoho nepustí, zalézá zraněn, pokořen, anebo zahanben a za zavřenými dveřmi se vzpamatovává.

Ale Pánu Bohu nepřibouchneš dveře, slyšíme z tohoto žalmu, žádná tma mu není dost temná, žádná vzdálenost dost vzdálená, aby tam nepronikl jeho pohled nebo jeho dlaň. Kam odejdu před tvým duchem, kam uprchnu před tvou tváří? ptá se žalmista. Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den svítí, temnota je jako světlo.

Ale povšimněte si, že tento žalm nemá úzkostnou notu. Žalmista to všechno vyznává sice s úžasem, ale ne s úzkostí. Tento žalm není ze žalmů naříkavých, patří mezi žalmy oslavné, doxologie. Žalmista žasne, to ano: Nad mé chápání jsou tyto divy, jsou nedostupné, nestačím na to , říká. Ale nestěžuje si na to, nepůsobí to v něm žádnou trému. Že by si byl sebou tak jist, tak jist svou bezúhonností, tak jist, že nemá před Bohem co skrývat? Nechce se nám to věřit. A ani tomu věřit nemáme, závěrečné verše vypovídají o něčem jiném než o sebejistotě: Bože, zkoumej mě, ty znáš mé srdce, zkoušej mě, ty znáš můj neklid, hleď, zda jsem nesešel na cestu trápení, a po cestě věčnosti mě veď! Takto by přece neprosil někdo, kdo by si byl sám sebou jist.

A nejen to. Žalmistovo vyznání vyrůstá z jistoty, že Bůh je vždycky a všude přítomný jako ten, kterému je možno říkat TY, kterého je možno oslovovat. Nemusíš na něj volat, jako by byl někde daleko, nedostupný a nepřístupný. Jsou také takové žalmy. Hospodine, jak dlouho se ještě chceš přede mnou skrývat? Náš dnešní žalmista zpívá na jinou notu: Ty, Hospodine, jsi vždy a všude blízko, tak blízko, že k tobě mohu mluvit a oslovovat tě, říkat ti TY. Jeden ze současných teologů při výkladu tohoto žalmu říká: "Kdyby tento žalm psala naše zkušenost, zněl by jinak: Nikdo mě nezná. Ať sedím nebo stojím, ať chodím nebo ležím, nikdo o tom neví. Chci něco říct, ale nikoho to nezajímá." Je to jistě nadsázka. Jistě jsou také lidé, které naopak velmi zajímá, co děláš a říkáš, cos dělal a říkal, komu jsi to říkal a proč jsi to říkal, kteří se snaží dopátrat toho, kudy chodíš, kam chodíš, s kým chodíš. Ala my žel velmi často nevíme, jestli právě tyto lidi bychom rádi důvěrně a vděčně oslovovali osobním zájmenem TY. V celém tomto žalmu je však zájmeno TY nejdůležitějším slovíčkem. Ty, Hospodine, Ty, nikdo jiný. Jsou věci, které o mně druzí lidé nevědí. Jsou věci, které pořádně nevím ani já o sobě, říká Augustin ve svých Vyznáních. Ty to však víš, Ty o mně víš, i kdybych si ustlal v hrobě, v podsvětí, ano i ve tmě nejčernější a v jámě nejhlubší, kam jsem upadl pro svou nemoudrost, ano i v pekle, kam si dláždím cestu dobrými předsevzetími. Není místa tak odlehlého, není tmy tak černočerné, že bys tam netrefil a nedosáhl. A až budu někde beze svědků umírat - i tehdy budeš se mnou, až už nebude človíčka, který by si vzpomněl a přinesl mi kytičku na hrob - ještě i tehdy budu v tvé paměti. A náhle, z hrobu po smrti, přeskočí žalmistův pohled do hrobu před zrozením: Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nejhlubších útrobách země. Tvé oči mě viděly v zárodku. Je to samozřejmě mytologie (člověk se rodil v útrobách Matky země), ale je tu vyjádřeno něco velmi zvláštního: Ne teprve, když jsem si tě uvědomil, ale ještě dříve, než jsem vědomí nabyl, ano i poté, co jsem vědomí ztratil, ty jsi a zůstáváš TY. Nejsi výplodem mé mysli, mé náboženské potřeby, mé neuspokojené touhy - v tom

Dokončení na str. 2

Giuseppe Arcimboldo: Podzim, 1573

Církev je obecná

Obecná se řekne řecky katholiké, což znamená univerzální, pro všechny lidi na světě. Třebaže fakticky ještě není rozšířena po celém světě, neboť existují končiny, kam se církev s evangeliem ještě nedostala, zůstává její univerzalita v platnosti: evangelium je určeno všemu stvoření na zemi. Člověk byl stvořen, aby patřil církvi, Bůh ho určil Kristu. Jeho evangelium se nevzdává žádného člověka, ať bílého nebo černého, vzdělaného nebo prostého, chudého nebo bohatého, věřícího nebo nevěřícího. Kristova pravda a milost je určena všem lidem a církev jim to sděluje a přivlastňuje. Tak uznale a vděčně, až obdivně mluvíme o Kristově církvi, ačkoli víme, že církev není náš cíl, je jen předvoj Božího království, které přichází. Bez církve se však sotva kdo do Božího království dostane.

Předmětem zájmu a péče církve se stal svět. Církev je obecná, pro celý svět. Evangelium Ježíše Krista neobsahuje nic posvátného, nic, co by bylo v protikladu ke světu. Je světské či právě lidské. Nevytrhuje věřícího ze světa. Nechává ho žít světsky v podmínkách tohoto světa, v poslušnosti Boha ovšem. Nenabízí mu cestu do kláštera. Čtenáři si vzpomenou, že v polovině minulého století se také u nás v Československu v některých evangelických kruzích hojně debatovalo o nenáboženském výkladu evangelia, jak o něm psal z vězení německý teolog Dietrich Bonhöffer. Sekularizace, zesvětštění bylo přijímáno jako dobrý a pravý cíl evangelia. Výsledkem těchto debat zůstává poznání, že evangelium na rozdíl od všech náboženství zrušilo protiklad mezi svatým a světským, mezi posvěceným a všedním. Scénou, na níž se odehrává křesťanská víra, je známá nebezpečná cesta mezi Jeruzalémem a Jerichem (L 10,30), kde vládnou lupiči na potvrzení, že svět ve zlém leží. Jeden den v týdnu, neděle, kdy se církev shromažďuje, přispívá k mylné domněnce, že církev vytváří pro sebe zvláštní, svátostný prostor a čas. Ten omyl dotvrzujeme my, křesťané, když Bohu rezervujeme jen den Páně, aby ostatní dny patřily jen nám. Prvotní církev takový rozdíl mezi dny nedělala. Neposvěcovala, nevyráběla svaté věci a svaté dny, naopak vše zesvětšťovala a věřícího učila, jak světsky má na světě jednat: pochválila Samařana, jenž se sklonil k okradenému a ubitému člověku a věnoval mu všechnu péči, ba i peníze. Zároveň odsoudila kněze a levitu, kteří - s ohledem na rituální čistotu nebo protože spěchali do chrámu se mu vyhnuli.

Avšak tentýž Nový zákon, který nás posílá do světa, současně nás před ním varuje : "Nepřipodobňujte se světu tomuto," napíše apoštol Pavel (Ř 12,2) a apoštol Jan ještě tvrději: „Nemilujte svět ani to, co je ve světě" (1J 2,15). Z takových a podobných výroků vysvítá, že církev Ježíše Krista, představující ve světě nový lid, stvořený Božím slovem, stojí proti světu a jeho způsobům v opozici. Dodnes si připomínáme Petra Chelčického (15. stol.), který odsou-

Dokončení na str. 2

Na začátku
Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 31

VIII.

„Noé našel milost před Hospodinem."
(1.M 6,8)

První, nejdůležitější zásadou a jistotou při stavbě archy je vědomí, že stavět archu nás posílá Bůh. Noé stavěl na příkaz Boží. A jestliže nám Pán Bůh přikazuje stavět, pak tento příkaz Boží je zároveň ujištěním, že můžeme stavět archu, koráb záchrany, vytrvale a věrně, bez ohledu na vlastní zisk, i přes překážky a navzdory tomu, že se někteří smějí a pohoršují.

Velmi důležitým znakem Noémova stavění (které má v tomto bodě zas i kristovské rysy) je, že se tu nestaví jen pro sebe. Když se v babylónské mytologii píše o potopě, pak je tu veliký rozdíl v tom, že v té babylónské verzi čteme, jak Babylóňané vnesli nejprve do archy své stříbro a zlato. To namnoze odpovídá i našemu smýšlení: mít archu jen pro sebe a pro své stříbro a zlato. Něco jako ten protiatomový kryt pod multimilionářskými vilkami. Kdo staví archu záchrany podle příkazu svatého Boha, ten staví a myslí na druhé. A Kristovské stavění je stavěním třeba i s vlastní škodou. Jak moc je právě v naší době třeba těch, kteří stavějí archy a nemyslí jen na sebe. Stavět archu záchrany a nemyslet na sebe. Vyjít ze svého třeba i náboženského soukromničení, které se kochá jen jistotou vlastního spasení, ale stavět i pro druhé. Pro celé lidské pokolení i pro *„ptactvo nebeské a zvěř polní"*, to jest v opravdové odpovědnosti za celé stvoření.

Nakonec ještě aspoň jedna podrobnost tohoto celého vyprávění. Čteme tu, že když Noé učinil všecko, jak mu byl přikázal Hospodin, že vešel do korábu a *Hospodin za ním zavřel.* To je velice důležité. Nejprve je nám tu připomenuto, abychom nechtěli mít my sami vždycky moc klíčů (potestas clavium) ve vlastních rukou. Mohlo by se totiž lehce stát, že kdybychom archu záchrany zavírali my sami, podle vlastního uvážení, že bychom mohli klidně propadnout i zlému pokušení kádrovat, klasifikovat, koho pustíme a koho už ne. „Ty si to zasloužíš, pojď, ale ty jdi pryč!" Mohli bychom ve své horlivosti a přísnosti někomu třeba zabouchnout dveře před nosem. A to by nebylo správné.

Jestliže zavírá dveře archy sám Pán Bůh, potom to znamená, že i my máme s klidným srdcem jemu přenechat rozhodování, řečeno slovy Kristovými, *před kým on postaví dveře otevřené,* aby mohl vejít svobodně a rád. A to, že sám Hospodin zavírá dveře archy, znamená, že veškeré dílo záchrany má vposledu on sám ve své režii, takže v jeho moci je vždycky, i dnes, to dílo záchrany uskutečnitelné. A to je veliké ujištění pro úsilí všech stavitelů arch. Hospodin zavírá za námi.

Jan Nohavica

Pokračování příště

Nad Biblí

Bůh – Vševěd

Dokončení ze str. 1

případě by ses musel se mnou zrodit a se mnou umřít. Už sto padesát let se nás někteří myslitelé snaží přesvědčit, že Bůh je jen obraz naší mysli, výtvor naší fantazie, naší neuspokojené touhy. Žalmista však vyznává něco jiného a zpívá jinou píseň.

Ale cožpak není Bůh také našim soudcem? Ovšemže je i soudcem a ví to i žalmista. Soudí nás, i když na nás hledí. Nedívá se na nás dobrácky, ať děláme, co děláme, tak jako můj dědeček dobrotivě viděl-neviděl, když jsem asi jako tříletý házel na zem babiččiny porcelánové hrnečky jeden za druhým. Ne, Bůh není takový dědeček, on nepozoruje s věčným úsměvem naše eskapády a útěky, on natahuje svou ruku, zůstává naším soudcem. A žalmista v závěru tohoto žalmu přímo prosí, aby Hospodin byl a zůstal jeho soudcem: Bože, zkoumej mě, ty znáš mé srdce, zkoušej mě, ty znáš můj neklid. Jiný žalmista přímo volá a žádoní: Suď mě, ó Bože! Na tomto soudu se nic neutají. Ale bude to jeho soud. Mne v poslední instanci bude soudit on, nikdo jiný. Zatím mě soudí, posuzují lidé, nemůže to být jinak. Zatím mě soudí i mé vlastní svědomí. Nemůže to být jinak. Ale nad to a mimo to existuje soudní instance, která nepatří žádnému člověku, ani mně samotnému, nýbrž Hospodinu, kterého oslovuji jako TY. A on již svůj soud svěřil svému Synu, tedy soudí mě ten, který o mě zápasil, za mne na kříži zemřel, pro mne vstal z mrtvých, ten soudce nejspravedlivější a nejmilosrdnější. Boží soud žije v lidových představách jako místo hrůzy a děsu, den hněvu - poněkud právem, neboť je to soud, kde soudce již zná celou kauzu doposledka. Ale jsou už známy i situace, kdy tento soud byl zdrojem naděje a posily, a nebylo to jen u Jana Husa, který svou při předal „soudci nejspravedlivějšímu", Ježíši Kristu, byly i chvíle méně dramatické, všednější, když si lidé říkali, když jsme si říkali: Vyzpytuj mě, Bože, ty znáš mé srdce, ujmi se soudu nade mnou ty sám, nikdo jiný ať už mě nesoudí.

A tento soud již probíhá, probíhá neděli co neděli, když se zvěstuje Boží slovo, již odhaluje naše iluze, spaluje, co život poškozuje a maří, uvádí nás na cestu pravdy. Je to soud nápravy, nikoli pomsty. I proto si s žalmistou přejeme, aby nám Hospodin byl a zůstal blízko v každé chvíli a na každém místě.

Pavel Filipi

(Ze sbírky kázání „Kolik zbývá z noci", Kalich 2006)

Církev je obecná

Dokončení ze str. 1

dil církev, že se ve 4.století spřátelila se světem - tehdy byl vlit jed do církve svaté - a už nepřihlédl pochvalně k tomu, že ovlivnila v dobrém celou evropskou kulturu. Církev, která chce být obecná, tímto svým zvoleným názvem nejprve otevírá svou náruč všem lidem a celému světu, ale vzápětí ji uzavírá, aby své před světem ochránila. Dějiny církve dosvědčují, že se před světem uzavírala, když byla pronásledována. Otevírala se mu, když byla trpěna nebo vítána. Leč v tomto případě nedokázala udržet zdravou vzdálenost od způsobů tohoto světa.V pronásledování se jí lépe dařilo zachovat zdraví a a čistotu Kristova evangelia. Církev však netouží, aby byla pronásledována, naopak se modlí, aby mohla bez překážek zvěstovat evangelium celému světu. Je přece obecná, chce patřit všem tak, jako se Ježíš Kristus stal člověkem pro všechny. Obecná církev, která ho následuje, nepozoruje svět ze zákrytu, vstupuje do něho a chce jej proniknout. Na té cestě poztrácí všelicos ze své institueční nadřazenosti a svatosti. Znovu se nám tu vynořuje Samařan, jenž se neštítí styku s raněným člověkem. I Starý zákon odsuzuje proroka Jonáše, že opustil město, do něhož byl poslán: "Usadil se na východ od města a udělal si tam přístřešek. Seděl v jeho stínu, aby viděl, co se bude ve městě dít" (Jon 4,5). Přál mu zkázu. Tak se nechová církev, která chce být obecná, pro všechny lidi a pro celý svět. Tak se chovají sektáři, svátostně oblečení, vyhlížející svou spásu a zkázu všech ostatních. Obecná církev přeje světu to, z čeho se sama raduje: pokoj, který přinesl Ježíš Kristus.

Církev by nebyla obecná, kdyby nebyla jedna. Ale ona je jedna, protože je obecná, patří všem. Tak ji charakterizoval na počátku 2. století Ignatios z Antiochie v obraně proti představám, že do ní patří jen někteří, zvlášť duchovně vyspělí křesťané. Tak to čtu u Petra Pokorného v jeho Apoštolském vyznání, str. 116, kde vítá dnešní dobu, která nepochybuje, že do jediné církve patří všichni pokřtění Kristovi vyznavači. Jen sektáři odmítají vidět v příslušnících druhých křesťanských skupin plnoprávné křesťany. Pokud jde o uspořádání církve, dává Petr Pokorný přednost zřízení presbyternímu před biskupským s odůvodněním, že výklad Písma, o němž je přesvědčena většina, je blíže pravdě nežli mínění menších skupin nebo jednotlivců (str. 117) anebo jednotlivce.

V obecnosti církve leží také mocný popud k misii. Ježíš přikázal svým apoštolům: "Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky" (Mt 28,19). V Markově podání praví:"Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření" (16,15). Tentýž misijní náboj obsahují Ježíšova slova o světle, které svítí všem v domě (Mt 5,15). V prvním případě se slova týkají zahraniční misie mezi pohany, v druhém tak zvané vnitřní misie mezi křesťany. O první ani o druhé nemáme v dnešní době téměř zpráv. Ticho, které se tu rozhostilo, svědčí o krizi na tomto poli. V každém případě velká misijní křesťanská vítězství na pohanských polích patří minulosti. I vnitřní misie postrádá ducha. Obecnost církve narazila na překážku. Ti, kdo posuzují tuto misijní scénu zblízka, nejsou ochotni vysvětlit misijní ochablost církve jazykovou bariérou, ani kázáním přes hlavy, ani probuzeným nacionalismem národů, který všechno cizí odmítá. Chybu spatřují v misijní teologii: misionáři v cizině nebo doma neprovázeli slovo evangelia láskou, která počítá s plným lidstvím, s myslí i srdcem těch, jimž přináší evangelium. Misie provázená tímto násilím musela skončit.

Bez lásky se nic neujme, nic bez ní neroste. Uvědomělá obecnost Kristovy církve nehrozí světu diktátem, je nesena láskou, a ta je trpělivá, laskavá.

Josef Veselý

Co se to děje?

Současné pozdvižení v muslimském světě nápadně připomíná jiné pozdvižení, které nastalo před několika měsíci kvůli dánským karikaturám Mohameda. Lze se obávat, že nynější pozdvižení nebude poslední. Co se to vlastně děje?

Zatímco karikatury, jež vyšly v časopise, který si mohl kdokoli koupit, bylo možno skutečně chápat jako pokus o urážku zakladatele islámu, nynější povyk je kvůli papežově přednášce, jejímž cílem rozhodně nebylo muslimy či kohokoli jiného napadat. Většina z nás, Evropanů – a dokonce i většina z nás, křesťanů, kteří jsme v Evropě v menšině – by se o té přednášce vůbec nedozvěděla, kdyby nedošlo k prapodivným reakcím v muslimském světě. Dokážete si představit symetrickou reakci v Evropě, kdyby dejme tomu nějaký imám či ajatolláh citoval jistého arabského spisovatele z 14. století, který by se vyslovil neuctivě dejme tomu o sv. Augustinovi? Taková představa je zcela absurdní. Předně by evropská média takové přednášce vůbec nevěnovala pozornost, ale i kdyby ano, pak bychom si nanejvýš možná pomysleli, že onen arabský učenec z 14. století se hodně mýlil.

Nevím, jak vy, ale já se nemohu zbavit pocitu, že tyto akce někdo řídí. Co asi sleduje? Ale kromě skutečnosti, že někdo tyto kampaně vyvolává a režíruje, je tu skutečnost další: Jak to, že v islámském světě dochází sluchu? Čím to, že se miliony lidí rozčilují kvůli nějaké papežově přednášce, kterou slyšel velmi omezený počet posluchačů?

Tyto otázky mne zneklidňují. Ještě více mne ale zneklidňuje, že reakce mnoha muslimů potvrzují ono podezření, které, pokud jsem věci dobře porozuměl, bylo podstatou onoho napadeného sdělení: Totiž že muslimové mají sklon šířit svou víru nikoli argumenty, ale mečem. A ještě více mne zneklidňuje, že si muslimové tuto absurditu neuvědomují – nebo že je jim to jedno. Už jsme si zvykli, že muslimští násilníci se nezdržují nějakým rozlišováním míry zavinění. Bylo tudíž vypáleno několik kostelů. Co na tom, že nebyly katolické! V Mogadišu byla zabita řádová sestra, která přijela do Somálska nezištně pomáhat – muslimům!

Občané, tady nás někdo nenávidí a chce zničit! Tato nenávist je velmi radikální a nezdá se, že by se časem uklidňovala. Bojím se, že všechny pokusy nějak muslimům vyjít vstříc selhávají. Myslím, že je na čase, abychom si připustili některé trpké skutečnosti.

Předně: Multikulturalismus byl zásadní chybou a je slepou uličkou. Chce-li Evropa přežít, musí tuto ideologii zásadně a hluboce odmítnout. Je potřeba kousnout do kyselého jablka a radikálně omezit styky s islámským světem. Tam, kde se vraždí, bláboly o dialogu nemají smysl. Jak psal nedávno Benjamin Kuras v MF Dnes, rozhodně není třeba spěchat do schengenského prostoru. Neměli bychom se vzdávat kontroly nad tím, koho do své země pouštíme. A rozhodně bychom neměli dovolit, aby Francie či Británie měly možnost svůj narůstající problém s muslimskou menšinou exportovat do zemí ještě nezasažených.

Vím, že budu označen za xenofoba. A s plným vědomím říkám: Ano, jsem xenofobní. Toto slovo řeckého původu znamená „mající strach z cizinců". Je-li takto definováno, musím si přiznat, že jsem selektivně xenofobní. Nemám například strach z Ukrajinců, Moldavanů, Litevců či Lotyšů. Nemám strach ani z Řeků, Arménů či Indů (pokud to nejsou indičtí muslimové). Nebojím se, že mne zavraždí nějaký pravoslavný Ukrajinec nebo vietnamský buddhista. Ale mám strach – velký strach – z muslimů.

Tím nechci říci, že neexistují i „hodní" muslimové. Jistě zdaleka ne všichni muslimové jsou teroristé. Jistě zdaleka ne všichni jsou fanatici. A patrně se mezi nimi najdou i mnozí, kteří si nepřejí „smrt Západu". Jenže mám silné pochybnosti o tom, zda je dokážeme rozeznat, když přijíždějí do naší země.

Volám po vztyčení vysokého plotu mezi námi a muslimským světem. Až si muslimové udělají doma pořádek a budou i ve své praxi skutečně tak mírumilovní, jak hlásají, že jsou, můžeme v tomto vysokém plotu pootevřít dveře.

Vysoké ploty dělají dobré sousedy.

Dan Drápal

Antisemitismus a církev

Pokračování z č. 30

Středověké antisemitské stereotypy

Po křižáckých válkách se rozšířily tři nejčastější pomluvy, které obviňovaly Židy ze znesvěcování hostie, z rituálních vražd a ze šíření nemocí.

Obvinění ze znesvěcení hostie souviselo s ustanovením IV. lateránského koncilu, který vyhlásil jako církevní dogma, že v hostii a víně je při svátosti přijímání skutečně přítomno Kristovo tělo. Brzy se objevila obvinění, že Židé - „nepřátelé Krista" - hostii tupí a týrají. Barvité podrobnosti údajných případů jitřily protižidovskou nenávist a od 13. století se odehrála celá řada zinscenovaných procesů provázených mučením a popravami. Na našem území mělo toto obvinění za následek vyvraždění Židů v Kouřimi roku 1338. Absurdnost těchto obvinění spočívá i v tom, že byla založena na předpokladu, že Židé věří ve zmíněné křesťanské dogma.

Obvinění z rituálních vražd jsou příkladem „lidové tvořivosti" interpretující církevní autority, které soustavně popisovaly Židy jako nečisté a zvrhlé. Podle těchto obvinění mají Židé zvláštní potěšení z mučení nevinných, především dětí a panen. Dále se jim připisovala snaha používat křesťanskou krev jako lék nebo ji přidávat do nekvašených chlebů při svátku pesach. Marné byly poukazy rabínů, že judaismus přísně zapovídá používání byť jen zvířecí krve, natož lidské. Čím groteskněji a zvrhleji obvinění, tím hůře se dokazovala jeho nepravdivost. V roce 1336 bylo v Praze upáleno několik desítek Židů obviněných mimo jiné z toho, že „užívají křesťanské krve". Mohutný ohlas této středověké pověry jsme v Čechách zaznamenali ještě na samém konci 19. století v tzv. Hilsnerově aféře. V arabském světě jsou filmy a knihy s touto tematikou běžné dodnes. Morové rány sužující Evropu ve 14. století vyvolaly ještě další obvinění: Ži-dé prý otravují studně a prameny a způsobují tím mor. Vinou takto vzedmuté vlny násilností bylo vyhlazeno několik desítek celých židovských obcí.

Postoj k Židům v době reformace

V dějinách církve je za jeden z významných mezníků považována reformace, která je spojena zejména se jmény Martina Luthera a Jana Kalvína. Postoj Martina Luthera vůči Židům byl velmi rozporuplný. Zpočátku se projevoval vstřícně a ostře kritizoval katolické pronásledování Židů i likvidaci Talmudu. Když jej katolíci obvinili, že je sám napůl Žid, odpověděl spisem „Ježíš Kristus se narodil jako Žid", ve kterém je jeho vztah k Židům určován Biblí. Později však, když se nesplnilo jeho očekávání, že Židé přijmou jím hlásané evangelium, vystupoval jako jejich stále ostřejší odpůrce. Jeho traktát „O Židech a jejich lžích" patří k nejzáštiplnějším protižidovským spisům v dějinách křesťanství a ovlivnil německou evangelickou církev na dlouhou dobu. Lutherovy výroky se později staly vítanou zbraní v arzenálu nacistické protižidovské propagandy.

Malá odbočka: Lutherův příběh zosobňuje nebezpečí, které je zejména pro křesťany ve vztahu k židům aktuální dodnes: jakmile se židé nezachovali podle jeho představ, jeho přátelství se proměnilo v nenávist. Skutečný test motivů přátel Izraele přijde tehdy, když židé dělají něco jiného, než co my od nich očekáváme.

Církev a antisemitismus dnes

Antijudaismus, který se v církvi prosadil už v jejích počátcích, tak přežil i období reformace a projevuje se mezi křesťany všech denominací až do moderní doby. Je nepochybné, že v Evropě byly dlouhé generace napájeny hořkým pramenem protižidovských předsudků, jejichž vliv přetrval, i když již církev ztratila své dominantní postavení. Z této setby vyrostlo nespočet krutých protižidovských akcí a byla připravena půda, ve které se

Dokončení na str. 4

K úvaze

„V Indii jsou pořád ještě lidé, kteří vyznávají, že život je důležitější než umění někam to dotáhnout a něčeho dosáhnout, že báseň je důležitější nežli úřední spis a že umět se milovat se ženou je důležitější než umět číst a psát" (Eda Kriseová - Čísi svět). Snad i proto máme na Západě letní prázdniny a dovolené, abychom alespoň na chvíli odložili svůj shon, své kategorie, své myšlenkové váhy a míry. V tom tempu, do jakého jsme strženi, potřebujeme odstup od sebe sama, a proto taková letní dovolená je docela dobrou příležitostí.

Ani nemusíme do Chorvatska, stačí někde brouzdat se lesem, máchat se v jezeře, přečíst si román, obejmout svou ženu, zapomenout se dívat na hodinky a odevzdat se zázraku bytí samotného. Ale i ta dovolená má svůj konec, a pak nás čeká návrat do každodenní rutiny. Co to pro nás znamená? Vzdorovat všem verzím hesla TIME IS MONEY znovuobjevením sabatu, křesťanské neděle. Bohoslužby jako projevu alternativní kultury. Celý nedělní den v církvi, v rodině a v soukromí přijímat jako čas, který nás upomíná na řád bytí. Být je víc než mít. Být je dar. Být je zázrak. Být milován - to je evangelium. To nám připomíná neděle.

A proto nic nedělám. Jen se kochám bytím samotným. Bohu díky.

***Martin T. Zikmund** (Zpravodaj pražského seniorátu ČCE / září 2006)*

Budiž pochválen

Seděl jsem se svým kamarádem husitským knězem Alešem v zahradní restauraci a vychutnávali jsme si poslední paprsky zářijového slunce, když mu zazvonil telefon. Chvilku do něj mluvil, asi třikrát řekl: „Ano, Hospodin budiž pochválen" a já viděl, jak se mu oči radostně rozsvítily. „Zase to zafungovalo," řekl spokojeně, když hovor ukončil. „Co zafungovalo?" vyzvídal jsem. Znám ho už šest let, vždycky si myslím, že poměrně dobře – a vždycky mě znovu překvapí.

I tentokrát mě překvapil. Začal mi vyprávět, jak v roce 1969, ještě jako mladý teolog, byl na prázdninovém táboře teologické mládeže v Taizé ve Francii. Pět kluků, Francouz, Španěl, Němec, Švýcar a on jako Čech, kteří bydleli ve společném stanu, se tehdy dohodlo, že se každý večer ve 22 hodin středoevropského času spojí na dálku ke krátké modlitbě. S žádným určitým obsahem a dokonce ani s žádnou danou formou. Jen jako jakési krátké zastavení na konci dne s vysláním jakéhosi pozitivního impulzu ostatním.

„Byla tuhá totalita, po druhé jsme se sešli náhodně a o jedenáct let později ve Vídni," vyprávěl.

„Mezitím jsme ale všichni řekli o tomhle tajném spiklenectví dalším spřízněným duším a bylo nás už padesát. Zůstávali jsme ve spojení, lidí po celém světě přibývalo, takže jsme si postupně vytvořili čtrnáct jakýchsi střediskových buněk, abychom byli vůbec schopni navzájem komunikovat. A naše krátká večerní modlitba nebo meditace, chceš-li, už dostala krom té obecné i konkrétní náplň. Snažili jsme se vysílat dobro - nebo jak to nazvat – těm z nás, kteří se ocitli v těžkých nesnázích. Mám na mysli něco opravdu zásadního – třeba smrtelnou chorobu. Dnes je nás asi pět set, kněží i laici, katolíci, protestanti, muslimové, buddhisté, dokonce i ateisté v sedmdesáti čtyřech zemích světa. A čas od času se povede něco, co mě opravdu potěší. Víš, kdo mi volal? Paní, jedna z nás, která před časem onemocněla rakovinou. Poslední týdny jsme se soustředili na ni. A vida – rakovina je pryč. Mám dnes hezký den."

Seděli jsme chvilku mlčky, sledovali listnaté stíny na našich pivních sklenicích, jak slunce sestupovalo korunami stromů, a poslouchali z výčepu doléhající televizní zprávy. V Maďarsku sílily pouliční násilnosti, náš nový ministr vnitra si vyměňoval ostré věty s odstupujícím premiérem, nešťastný akcionář z Havířova zastřelil dva nevinné lidi a pak i sebe. Samé důležité události.

„Už jsem z těch pěti zbyl jen sám" řekl Aleš po chvilce. „Španěla zastřelili Baskové. Němec zemřel na infarkt na dálnici, Švýcara zabili ve Vietnamu, kde byl jako pozorovatel UNESCO, Francouz zmizel v Indočíně, když tam pátral po pirátech." Dopil pivo a kývnul na vrchního, že budeme platit. Nepřemlouval jsem ho, abychom si dali ještě jedno. Má to k sobě na faru daleko, nejvyšší čas, aby stihnul být o desáté doma.

„Proč jim nezadáš to své trápení?" zeptal jsem se. Před lety ho muslimové kamenovali v Pákistánu, trpí od té doby silnými bolestmi hrudníku a žeber.

„Prosím tě!" ucedil pohrdavě. „S takovou blbostí nemohu přece nikoho obtěžovat. Vždyť je to jen bolest!"

Josef Klíma

(LN z 23. 9. 2006)

6

Pohádka pro nemocné

V nemocnici opravdu není moc zábavy. Proto starší pacienti, jakmile se udrží na nohou, utíkají do jídelny, kde je televize. Pokud jde o mláďata, která nemusí ležet, mohou jít po měření teploty a po vizitě do místnosti, která slouží zároveň jako herna i učebna. Ti nejmenší tu mají fůru hraček, které jsou ovšem kvůli bacilům většinou omyvatelné. S většími mláďaty učitelka Koza opakuje některé věci ze školy, aby se jim během léčení všechno nevykouřilo z hlavy. Občas také shromáždí kolem sebe všechny, kdo mají zájem, a vypravuje pohádku. Poněvadž už přecházím o berlích, nenechám si žádnou pohádku ujít. Převyprávím vám alespoň jednu:

"Psí mamince se narodila tři štěňátka. Dvě byla pěkně kulaťoučká a rostla jako z vody, ale to třetí mateřskému mlíčku zrovna moc nedalo a také později zaostávalo za bratříčky a málo rostlo. Ani poprat se se sourozenci pořádně nedovedlo. Když byly štěňátkům asi čtyři měsíce, přišli se na ně podívat cizí lidé a dvě statná štěňátka si koupili a odnesli domů. "Co ale budeme dělat s tímhle mrňouskem?" říkal chovatel, kterému pejsci patřili. "Vždyť je jako za groš kudla!" V témž domě však bydlela stará paní a když slyšela, že o hubené štěňátko nemá nikdo zájem, prohlásila: "Ale to já si toho Drobečka ráda vezmu. Jsem docela sama a on mi alespoň bude dělat společnost." A tak se Drobeček odstěhoval ke staré paní. Špatně se u ní neměl. Neměla sice peníze na drahé konzervy pro psy, ale o všechno se s pejskem dělila. Hlavně si však s ním pořád o něčem povídala. Drobeček nedovedl mluvit jako maxipes Fík nebo kocour Mikeš, ale pozorně sledoval každé slovo. Brzy rozuměl téměř všemu - ještě lépe než velicí hafani, kteří chodí se svými pány na cvičiště. Potom však Drobečkova lidská přítelkyně začala postonávat, především pomalu ztrácela zrak a sluch. Drobeček se však naučil bezpečně ji převádět přes silnici, i když tam jezdilo auto za autem. Když se vracívali domů, přinesl staré paní ke křeslu pantofle. A když listonoška zazvonila u dveří, upozornil na to nahluchlou paní pořádným štěkotem. A tak je vidět, že i drobečkové jsou schopni konat užitečné věci."

Tak se mi zdá, že tohle vyprávění ani moc pohádka nebylo. Ale doopravdy se mi líbilo. Taky chci být jako Drobeček, i když jsem Krůtě. Teď nevím, co je lepší: každého přeprat, nebo umět někomu, kdo to potřebuje, posloužit?

Lidem občas pomáhají
různá chytrá zvířátka.
Bůh je k tomu uzpůsobil.
Není to vždy pohádka.

Daniel Henych

Pokračování

Recenze

Svatošová Marie: Na minutu s Ladislavem Kubíčkem – Zapaluji?

Karmelitánské nakladatelství
Kostelní Vydří 2006.

Je to až kupodivu, že na kvalitu některých lidí přicházíme až ve chvíli, kdy již nejsou mezi námi. Teprve poté, co v r. 2004 MUDr. Ladislava Kubíčka, katolického kněze v Třebenicích zákeřně dva lidé zavraždili, dozvídáme se z nyní publikovaných prací o tom, jak vzácný člověk to byl. Dozvídáme se to zvláště díky paní MUDr. Marii Svatošové, která se stará o to, aby se neztratilo to, co tento moudrý muž mezi námi rozsíval.

V současné době dostáváme do rukou knížku relativně útlou (111 stránek) malého formátu, ale bohatého obsahem. Jde o zveřejnění celkem 92 autorových úvah z let 1976 - 2004, které měl v kruhu svých nejbližších.

U takovéto knížečky se těžko píše přehled. Podstatně důležité pro její zvážení je zveřejnění několika ukázek. Zkusme se proto zaposlouchat do některých úryvků:

Chceme-li léčit a vychovávat druhé, je třeba...zvyknout si neodpovídat okamžitě, ale chviličku se odmlčet a aspoň střelnou modlitbou kontaktovat Ducha svatého a požádat ho v konkrétní situaci o konkrétní radu. (9)

Dar vědění je suma moudrosti a poznání, která je plodem práce celých generací a ke které máme každý svou prací přispět. K tomu jsme dostali potřebné hřivny, k tomu dostáváme i potřebný čas. Nikdo své schopnosti nedostal jen pro sebe, dostal je ke službě druhým (11).

Co si představuji pod pojmem zbožnost? Bůh musí být živě přítomný ve všem, co dělám.Vůbec mu nezáleží na výsledku. Záleží na snaze, na ochotě a na vůli.Je na mně osobně dost dobře vidět, že zbožnost je cosi radostného? (13)

Já mohu svou životní roli nějak nemastně a neslaně odflinkat. Mohu ji zahrát s nadšením... Kdo kazí hru Tvůrce, kazí podívanou druhým (17). Režisér ví, koho si vybral, a není naším úkolem zkoumat, jestli role není nad mé síly. On čeká od nás, že každý den svého života prožijeme plně a v souladu s Boží vůlí. Tu je nutno poznávat. Nestačí jen říkat „buď vůle tvá", je nutno se zastavit, odmlčet a čekat na odpověď. Nevést jen monolog. Mohu tvrdit, že moje modlitba je dialogem? (1).

Člověk může být sobcem i v duchovním životě. Pozor na to! Věřit a plnit přikázání jenom proto, abych se dostal do nebe, to je málo. Cílem musí být oslava Boha. Zahrát dobře svou roli, to je všeobecné poslání. Ptejme se přitom: „Jak konkrétně mohu já přispět k oslavě Boha?" (20).

Neplnění blahoslavenství hřích není, ale jejich plnění je úkol. Chceme-li, aby symfonie naší generace vyzněla krásně, musí být naše hra plná krásy novozákonní. A toho dosáhneme plněním blahoslavenství. (25).

Nervozita je typický úkaz dnešní doby. Nebýt v dnešní době nervózní je už samo o sobě výkon. S nervozitou souvisí neradostnost. Těžko si představit, že existuje radostný neurotik. Kdo je naplněn pokojem tak, že ho kolem sebe šíří, nemůže být nervózní a vzteklý. Je nakažlivě radostný. Radostnost je apoštolát, který svět přijímá ochotně. (26).

Tomu, kdo se rád zamýšlí nad podněty k moudrosti, je možno tuto knížečku doporučit s dobrým svědomím.

Jaro Křivohlavý

Elijáš Tišbejský

Za totality u nás vycházelo málo křesťanských knih a křesťanská beletrie byla zcela zakázaná. Dívali jsme se závistivě za hranice, kde např. v bývalé NDR vycházely mnohé křesťanské povídky i celé romány. U nás to mělo za následek, že ve sborech ubývali beletristé, kteří byli odkázáni na těch málo časopisů, které směly vycházet. Proto je třeba uvítat, že se nyní křesťanští beletristé začínají objevovat.

Mezi ně se zařadil také Petr Plaňanský svou novelou Tišbejský (vyd. Návrat domů, Praha 2006, 104 str.) o proroku Elijášovi. Autor se nesnaží reprodukovat biblický příběh v historickém sledu událostí. Novela je koncipována tak, že Elijáš rozmlouvá se svým žákem Elíšou a připomíná mu Boží jednání, které směli prožít. Vyprávění začíná a končí dnem, kdy byl Elijáš vzat do nebe. Do tohoto rámce pak je vpleten obraz doby, charakterizované vládou krále Achaba a královny Jezábel, s nimiž sváděl Elijáš tuhý zápas.

Autorovi se podařilo podat velice živý portrét jednoho z nejvýznamnějších proroků Izraele. Nahlédneme do jeho života a seznámíme se s posláním a údělem Hospodinova mluvčího, který předstupuje často s velice nepopulárním poselstvím před krále a před lid a svádí zápas proti samozvaným falešným prorokům. Jsme postaveni do střetu Božího světa se světem lidského velikášství a vzpoury proti Bohu. Také doba, v níž Elijáš žil a působil, je vylíčena velice barvitě. Např. bitva v Rámot v Gileádu, kde Achab nalezl smrt, se čte jako velice napínavý příběh.

Petr Plaňanský napsal, že jeho „velkým přáním a touhou je, aby Elijášův příběh nově promluvil zejména k mladým lidem". Chce je vlastně motivovat k četbě Bible. Lze však směle říci, že autorovou invencí a živou fabulací promlouvá kniha i ke starším čtenářům, obeznámeným s biblickým dějem. Rozhodně se při četbě nebudou nudit.

V. D. Schneeberger

Anglická verze průvodce Prahou po stopách reformace

z pera ThDr. J. Ottera (v překladu PhDr. J. Michaelové) již vyšla ve vydavatelství KALICH - opět v úhledné grafické úpravě a výrazně barevné obálce P. Nesrovnala. -K fotografii titulní strany obálky připojujeme překlad průvodního textu na vnitřní chlopni obálky:

Tento průvodce po procházkách Prahou představuje „Zlatou Prahu", označovanou též obrazně „mater urbium" (matka měst), i jako „matku české reformace ". Zde v Praze se zrodila první reformace v Evropě a zde byla i živena, - od svých počátků na Karlově univerzitě, nesoucí tehdy i případné latinské označení „alma mater" - „živná matka".

Tato knížka se liší od jiných Průvodců Prahou právě svým specifickým zaměřením na pamětihodnosti spojené s českou reformací. Autor však - v navázání na své další knížky o reformační historii - věnuje zvláštní pozornost i ekumenické dimenzi české reformace. Knížka provádí návštěvníky Prahy po hlavních městských čtvrtích - podle pěti okruhů o průměrně jedenácti zastaveních, v časovém rozsahu 45-60 minut. Při každé zastávce podává bližší informace o historii navštívené památky a zvláště o hlavních osobnostech s ní spojených. (Abecední rejstřík obsahuje přes 100 lokalit a odkazy na 175 osobností.)

Ve zvláštní kapitole pak autor podává krátký přehled dějinných vztahů a kontaktů mezi husitskou Prahou a středověkou Anglií. -

Tento nový způsob Průvodce vznikl na základě autorových historických výkladů pro anglicky hovořící hosty z ciziny a z průvodcovské služby pro přátele a hosty ze zahraničí.

Krámská cena této publikace o 174 str. je v knihkupectví KALICH 150,- Kč, stejně jako při české a německé verzi průvodce.

- Opět i sleva při hromadném odběru.

IV. mezinárodní konference Moravian

Ve dnech 14. a 15. října se v Suchdole nad Odrou uskuteční setkání, kde v sérii přednášek a referátů budou zveřejněny a zhodnoceny nové poznatky o Moravanech, kteří na počátku 18. století emigrovali pro víru otců ze severní Moravy, aby obnovili Jednotu bratrskou v cizině a skrze ni vykonali práci, která se nesmazatelně zapsala do historie Moravy.

Pro letošní konferenci bude hlavním tématem výročí 300 let od narození Davida Schneidera, vůdčí postavy Suchdolanů před velkým exilem, a výročí 275 let misie Jednoty bratrské.

Moravian, historicko-vlastivědná společnost v Suchdole nad Odrou, připravuje pro dva dny zajímavý program. V sobotu od 13 h to bude po slavnostním zahájení vyhodnocení výtvarné soutěže pro žáky ZŠ „Jak znám svůj region Kravařsko a Poodří". Následují přednášky - O. Srba: David Schneider a ing. Pleva: 275 let misie Jednoty bratrské. Pak vyslechnete referáty k 24 postavám Jednoty bratrské, jubilujícím v letech 2005 - 2007. Předneseny budou referáty přinášející nové historické skutečnosti.

Po ukončení této části bude slavnostně zasazen strom z Ebersdorfu - místa úmrtí Davida Schneidera a zahájena vernisáž nové expozice „Do všech koutů světa" a výstavy Biblí a starých tisků v muzeu Moravských bratří.

Večer bude možné zúčastnit se panelové diskuse na téma Moravští bratři a prohlédnout si Muzeum obce.

V neděli budou od 9 h bohoslužby Jednoty bratrské v Domě kultury a po nich zájezd po památkách na Kristiana Davida.

Záštitu nad konferencí převzali starosta obce Suchdol nad Odrou ing. Miroslav Ondračka, starosta města Pilawa Górna Ryczard Lewicki a biskup Jednoty bratrské John Kent ze Surinamu. Konference je spolufinancována Evropskou unií.

Suchdol nad Odrou patří do Moravskoslezského kraje, je rychlíkovou zastávkou na trati Přerov - Ostrava. Leží v trojúhelníku měst Nový Jičín, Odry a Fulnek.

Na konferenci srdečně zvou pořádající organizace: obec Suchdol nad Odrou, Klub kultury obce Suchdol nad Odrou, Státní okresní archiv v Novém Jičíně, Muzeum Novojičínska, region Poodří, Partnerstwo na Rzecz Pilawy, Zinzendorfschloss-Berthelsdorf, Archiv der Brüder-Unität in Herrnhut, Jednota bratrská, Moravian, historicko-vlastivědná společnost v Suchdole nad Odrou.

Kontakt:
daniel.rican@quick.cz
zvalchar@tiscali.cz
tel. 556736855, 556736080

Antisemitismus a církev

Dokončení ze str. 2

mohly ujmout obludné Hitlerovy záměry. Církev až na čestné výjimky v té době mlčela.

Když se po válce svět dozvěděl o hrůzách šoa, znamenalo to šok i pro křesťany. Postupně tak v posledních 60 letech sledujeme proměnu jak teologie, tak praktických postojů. Přesto se nedá říci, že by dnes postoj křesťanů byl univerzálně jiný než v minulosti.

Především je nutno konstatovat, že pod pojmem „křesťané", jímž pozorovatel zvenčí označuje zdánlivě jednolitou skupinu, se ve skutečnosti skrývá mnoho různých skupin, které se liší teologií, obřady a zvyklostmi i postoji k mnoha otázkám. Navíc ani uvnitř většiny denominací a křesťanských společenství nejsou právě názory na Izrael a židovství jednotné a dělicí čára vede často napříč všemi dosavadními strukturami. Nepochybně jsme svědky jakéhosi vývoje, který dosud zdaleka není ukončen.

Dnes prakticky všechny církve odmítají historický antijudaismus, tedy obvinění Židů z vraždy Božího syna a tzv. teologii náhrady, a leckdy vyjadřují chvályhodné uznání vlastní viny. Podle mého soudu však skutečným testem, zda došlo k proměně, je náš vztah nikoli k mrtvým, ale k živým. Mám na mysli takové otázky, jako je legitimita existence státu Izrael nebo ochota věřit různým protižidovským předsudkům, které nejsou ničím jiným než starým antisemitismem v moderním hávu.

Příkladem mohou být různé teorie spiknutí, podle kterých např. zničení newyorských dvojčat zosnovali Židé: to je alternativa teorií o židovském spiknutí k ovládání světa, jak jsou popsány např. v podvrhu carské tajné služby známém pod názvem „Protokoly sionských mudrců". Nebo dvojí metr při posuzování činů Izraele v blízkovýchodním konfliktu, manipulace s fakty a vytrhávání zpráv z kontextu. Výsledkem takové jednostranné propagandy je srovnávání Izraelců s nacisty. To je nejen nechutné, ale velmi nebezpečné: Židé se takto dehumanizují, což je první krok k tomu, aby se jejich likvidace stala morálně přijatelnou. Přesně stejně postupovala hitlerovská propaganda, která neustále hovořila o potřebě „bránit se proti Židům". Stále více se objevují karikatury se středověkým motivem rituální vraždy atd.

Uplatníme-li tato kritéria, chování křesťanů není jednoznačné. Vatikán se nyní snaží zaujímat k Izraeli „vyvážené stanovisko": zpravidla odsuzuje „okupaci", ale také palestinský teror. Nutno říci, že nová éra vztahů k Židům začala Druhým vatikánským koncilem (1965), zejména encyklikou Nostra aetate, a největšího rozvoje doznala za papeže Jana Pavla II, který navštívil římskou synagogu, vyjadřoval se o Židech jako o starších bratrech křesťanů a připustil také vinu křesťanů v době holocaustu.

Světová rada církví zaujala k existenci židovského státu velmi opatrné stanovisko a až dodnes se omezuje v lepším případě na obecné výzvy k respektování práv všech stran konfliktu; nezřídka však překračuje podle mého názoru meze nestrannosti. Například SRC vyzvala k bojkotu zboží produkovaného Izraelem na „okupovaných územích" a ostře odsoudila Izrael za stavbu bezpečnostní bariéry, aniž by projevila jakoukoli snahu podívat se na problém z obou stran. Postavila se zcela na pozice palestinské a radikálně islámské propagandy.

Existují ještě radikálnější skupiny, např. arabská skupiny Sabeel v Jeruzalémě, tzv. centrum palestinské teologie osvobození. Je známa radikální kritikou Židů a státu Izrael i křesťanů, kteří usilují o smíření s Židy. Do jisté míry omlouvá dokonce sebevražedné atentáty jako výsledek „frustrace z izraelské okupace a ponižování". Je založena na teologii náhrady, její texty jsou plné zmínek o „Židech, kteří ukřižovali Krista", který byl prý „první Palestinec". Pořádá kampaň mezi křesťany zaměřenou na stažení jejich investic z Izraele.

Naproti tomu existuje silná podpora Izraele vycházející z názoru, že v moderní historii židů lze vidět prvky naplnění biblických proroctví o návratu do Země zaslíbené a svědectví o Boží věrnosti vůči potomkům Abrahama, Izáka a Jákoba. Tyto názory navazují na teze tzv. křesťanských sionistů, které jsou doloženy od počátku 17. století. Původně byly nejvýraznější v tzv. evangelikálních a letničních církvích, dnes již jsou běžné ve všech denominacích, včetně katolické a pravoslavné církve. Např. v české pobočce ICEJ pracují členové 10 denominací od katolíků přes adventisty až po letniční. Sionismus a jeho viditelný úspěch v podobě vyhlášení a udržení židovského státu zastihl většinu církví nepřipravených. Pro teologii náhrady to byla smrtelná rána, protože ta předpokládala, že k něčemu takovému nemůže nikdy dojít. Postoje křesťanů jsou proto dnes hodně závislé na tom, nakolik je mezi nimi teologie náhrady ještě přijímána. Antisionismus a protiizraelská propaganda padají na úrodnou půdu nejčastěji tam, kde existuje podvědomé přesvědčení, že Židé jsou zlí a zvrhlí a kde je židovskému národu upíráno jeho zvláštní postavení dané biblickými texty. Není náhoda, že teologie náhrady kvete mezi arabskými křesťany a že jejich odmítání Izraele se blíží reakci islámu, který má s existencí židovského státu rovněž teologický problém.

Naopak tam, kde je teologie náhrady jasně odmítána, jsou křesťané ochotni vnímat situaci na Blízkém východě v širších souvislostech a jsou méně náchylní nechat se nakazit antisemitismem, ať má jakýkoli kabát.

Mojmír Kallus

(Třebíč, Den proti antisemitismu)

Praxi liturgické obnovy budou v říjnu studovat v Soběslavi

Blíží se další studijní setkání, pořádané evangelickou liturgickou iniciativou. Proběhne 12. -14. října 2006 v Soběslavi s příznačným tématem "Praxe liturgické obnovy".

Jako hlavní host přijal pozvání profesor David R. Holeton, vyučující na ETF a HTF UK v Praze, který přednese příspěvek na téma "Východiska, zkušenosti a praxe liturgické obnovy". Na programu tak bude například sdílení zkušeností se zaváděním liturgických změn v církevních obcích v zahraničí nebo prakticky zaměřený workshop.

Jako obvykle setkání zarámuje pravidelné slavení modlitby denních dob a společně prožitý čas vyvrcholí eucharistickou bohoslužbou. Prostor zbude i na rozhovor nad aktuálními tématy.

Na otevřené setkání zve Coena - evangelická liturgická iniciativa. Uvítáme, budou-li nás zájemci z řad široké veřejnosti o své zamýšlené účasti informovat na adrese coena@edunix.cz. Na tomto místě také těsně před setkáním zveřejníme podrobný program.

Coena - evangelická liturgická iniciativa

Televize

ČT 1 - 15. 10. 2006

Cesty víry - 14.10

Dítě těch, kteří přežili

Chazanka Lenka Lichtenbergová. Režie J. Hovorka

Jako malá holčička hrála a zpívala s Jiřím Suchým. Tehdy se jmenovala Lenka Hartlová. Už od dětství věděla o tom, že je Židovka, vyrůstala ale bez víry. K velkému obratu v jejím životě došlo ve chvíli, kdy v Izraeli navštívila pevnost Massada. Dnes žije v Kanadě, zpívá nejen své vlastní písně, ale je i kantorkou v synagoze a vede bohoslužby.

Křesťanský magazín - 14.30

Zajímavosti a aktuality ze světa náboženství. Připravili M. Otřísal a A. Lazarov

Ve třináctém vydání Křesťanského magazínu z Prahy bude mj. pokračovat biblická soutěž Po stopách apoštola Pavla a pánové Vacek a Vávra nás budou učit nejen dobrým mravům při návštěvě mše.

Pozvánky

Občanské sdružení EXULANT srdečně zve své členy a všechny zájemce o reformační historii na svou pravidelnou konferenci, která se bude konat v sobotu 14. října 2006 v kostele Českobratrské církve evangelické v Olomouci, Blahoslavova ul. 1. Dopolední program začíná v 10 h bohoslužbami, následovat budou přednášky „Cesta české reformace" a „Reformace v Polsku v souvislosti s českou emigrací". V polední přestávce konference se uskuteční valná hromada občanského sdružení. Zde se, kromě jiného, dozvíte i o akcích připravovaných k 380. výročí příchodu českých exulantů do Lešna, zájezdech a budete si moci koupit publikace vydané Exulantem.

* * *

Bývalý Mužský sbor Církve bratrské (dříve SMS) se sejde na písňovém večeru k 50. výročí svého vzniku v sobotu 21. 10. 2006 v 17.30 h v modlitebně CB v Praze 1, Soukenická 15 (zadní dům). Zájemci o sborový zpěv, který bude proložen i několika vzpomínkami a promítáním dobových fotografií, jsou srdečně zváni (vstupné dobrovolné).

Za přípravný výbor

B. Chán, P. Klement, J. Němec, L. Stifter

* * *

Místní odbor Kostnické jednoty v Lysé nad Labem zve na přednášku ThDr. Jiřího Lukla "Bible v různých podobách a Česká biblická společnost", která se bude konat ve sborovém domě ČCE v Lysé nad Labem v sobotu 19. 10. 2006 od 14,30 h. V neděli dr. Lukl poslouží kázáním při bohoslužbách od 9 h.

* * *

Staršovstvo salvátorského sboru ČCE v Praze 1 zve na koncert Bohdana Mikuláška Cesta a cíl, který se bude konat v neděli 15. října t.r. v 19.30 h. Zpívat budou Zdena Kloubová a Pražští pěvci.

Inzerce

Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou, Terénní pečovatelská služba pro seniory, vyhlašuje výběrové řízení na místo ředitelky.

Požadavky:

* ukončené středoškolské vzdělání s maturitou
* praxe v sociální oblasti a zkušenost s řízením neziskové organizace
* znalost fundraisingu
* schopnost týmové spolupráce
* čistý trestní rejstřík

Strukturovaný životopis zasílejte do 31. října 2006 na adresu: Pod baštou 10, 466 0l Jablonec n. N.
Případné bližší informace
tel: 483 314 051, 721 008 313,
e-mail: jablonec@diakoniecce.cz

* * *

FS ČCE Krucemburk nabízí byt 2+1 ve sborovém bytovém domě v 1. patře. Základní vybavení je k dispozici (kuch. linka apod.), vytápění el. akumulační. V obci je MŠ, ZŠ, ZUŠ, zdrav. středisko, pošta. Čisté prostředí Vysočiny. Nejlépe rodina, event. varhaník, ale není podmínkou.
Tel.: 569 697 116 - kazatel sboru.

Bohoslužby

15. 10. 2006

Českobratrská církev evangelická

Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Nečas

Evanjelická cirkev a.v. v ČR

Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.

Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik

Bratrská jednota baptistů

Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)

Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř

Církev bratrská

Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulík - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická

Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*

Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev

Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev

Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy

Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

33/34/2006

25. října 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Přečtete si příště

Blízký vzdálený Bůh
Pavel Klinecký

Skandální Ježíš Kristus
Jan Kašper

Papež v dialogu křesťanství s islámem
J. Kupka

Víra a právo
Jaro Křivohlavý

Boží jméno

Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo; neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jméno jeho nadarmo.

Ex 20,7

Třetí Boží poukaz ke svobodě chrání svatost, nedotknutelnost Božího jména. Hebrejské Boží jméno JHVH je ve Starém zákoně sedmtisíckrát. Ale pouze na jednom místě je učiněn pokus je vysvětlit, přijít mu na kloub, prohlédnout za jmeno k Tomu, který ho nese.

Běženec Mojžíš na hoře Oréb nic netuší, nečeká ani nehledá. Tu se ozve: „Mojžíši, Mojžíši!" Ten rozhovor začal Bůh sám. *„Já jsem Bůh otce tvého, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. Zřetelně viděl jsem trápení lidu mého v Egyptě. Protož nyní pojď a pošli tě k faraónovi; a vyvedeš lid můj, syny izraelské, z Egypta."* Mojžíš ví, že mluví s Bohem, ale nevidí ho, je mu záhadou. Bůh mluví a Mojžíš ví, že ho Bůh převyšuje, že vyzývá ke svobodě, že miluje svůj lid. Izrael má z Egypta vyjít v síle Boží, ne v síle lidské! Ale Bůh se pro něj musí stát skutečnou silou, nemůže to být jen nějaký ab-straktní, vágní pojem. Lid potřebuje, aby mu byl Bůh řádně představen, prokázán, aby se ozřejmil, aby se bylo čeho chytit. Proto se Mojžíš ptá: *„Až se mě zeptají, jaké je tvé jméno, co jim odpovím? "*

Ano, jméno je důležité. Sebezajímavější člověk zůstává neznámý, dokud ho neznáme jménem. I Bůh je neznámý, bezpodstatný, nic neříkající, dokud je bezejmenný. Mojžíš se ptá Boha po jeho jménu, aby se dozvěděl, kdo vlastně je, aby tak poodhalil roušku jeho tajemství. I řekl Bůh Mojžíšovi: *„Jsem, kterýž jsem"* - budu, jaký budu, budu se stávat cestou. Jméno, které ani není jménem.

Mojžíš se vrací ke svému lidu, ví, že Bůh je, ale jeho jméno nezná. Ví, že Bůh volá ke svobodě, ví, že se jde z Egypta, a ví, že bez Boha to nepůjde. Ví, že se Bůh bude cestou stávat ve slově, v tom ději, v životě, na cestě. Boží jméno tedy není označení, vyjadřuje spíše Boží suverenitu, lidsky nevystižitelný pramen života, svatost jeho bytí. „Jsem, jaký jsem - a budu, jaký budu. Očekávej na mne, vyhlížej mé slovo, které se bude stávat, které se stane faktem na vaší cestě."

Předešlé přikázání chránilo Boží vyvýšenost proti znázorňování. *Deus semper maior* - Bůh je vždy víc než jakýkoli tvůj pokus o výstižný výtvor, který chce zachytit nezachytitelného a který vždy umenšuje a karikuje. Lidská podobizna Boha je zraku víry ohyzdná. To dnešní přikázání je obdobné; brání vyvýšenost Božího jména, svatost Boží podstaty. Jde o to, aby Boží jméno zůstalo skvělé, aby nebylo polidštěno, aby nebylo lidmi pokrouceno, potřísněno, pomazáno, aby nebylo vláčeno a taháno lidskou malostí.

„Nevezmeš jméno Boží nadarmo." První, co nás napadne, je úcta. Měj Boží jméno v úctě. Dbej na to, aby se Boží jméno nestalo všedním, banálním, aby nebylo vyprázdněné. Již dávní Židé z úcty a z obavy, aby se jméno Boží neznesvětilo, toto jméno nevyslovovali a opisovali ho výrazy Pán či Nejvyšší. I křesťanské výklady tohoto přikázání z minulosti se staví proti bezmyšlenkovitému zvolání jména Bůh. I v dnešní řeči je to slovo stále dost frekventované - my muži, kteří jsme byli na vojně nebo jinde v chlapském světě, víme, v jakých kletbách, s jakými vulgaritami je Boží jméno spojováno. Nesvědčí to o přílišné úctě a věřícího člověka to nepotěší, ani když si řekne: oni to tak nemyslí. Brát Boží jméno nadarmo se v naší řeči stalo zvykem.

To ale není tím hlavním, na co Bůh v tomto přikázání myslí. Nejde jen o zvuk hlasu, o vyslovování či nevyslovování Božího jména. Boží jméno se dostalo do naší řeči také tím, že se používalo jako zaříkávání, zaklínání, že se vyvolávalo, že Bůh byl brán za svědka.

Již ve Starém zákoně čteme, že věřící lidé mluvili a jednali Božím jménem. V jeho jménu se žehná, v jeho jménu se zlořečí, v jeho jménu se člověk dovolává pomoci a v jeho jménu se pomoc poskytuje, v jeho jménu se chodí, v jeho jménu se buduje chrám, kněz slouží v jeho jménu. Například mládeneček, dorostenec David se má utkat s filištínským obrem a těžkooděncem. Těsně před bojem David říká: „Ty jdeš ke mně s mečem a s kopím a s pavézou, ale já k tobě jdu ve jménu Hospodina zástupů," ve jménu toho „Jsem, který jsem". To je síla! Mluvit, jednat, bojovat v Boží podstatě, v Božím jménu, to znamenalo přemáhat přírodní síly, nemoci, démony, to znamenalo - jako v případě Davidově - i zázračně vítězit. Bůh vysílá své lidi, aby šli, žili a mluvili v jeho jménu, v jeho Duchu, v jeho podstatě. Starověký a středověký člověk také

Dokončení na str. 2

Ilustrace: P. Kupková

Nad knihou Rút I

Hlubina lásky

Vše se to odehrálo během sklizně ječmene. Jako bychom z těch řádek přímo cítili omamnou vůni zlátnoucího obilí, jako by se všechen vzduch tetelil a vlahým večerem se nesla milostná píseň cvrčků. Ano, řízením Ducha svatého se vše odehrává v tónině příběhu letních lásek. Tak se nám příběh může otevřít dnes a takový názvuk měl i v době, kdy takové věčné příběhy zcela ovládaly myšlení lidí. Jako bychom se opravdu zaposlouchali do nějakého mýtu. Čteme sice, že se stalo za dnů, kdy soudili soudcové. Ale kteří z nich - a vůbec! Do příběhu nijak nezasahují. Teprve na konci se dozvíme, že Rút se narodil syn Obéd, který je otcem Jišaje, otce Davidova. A na začátku Matoušova evangelia pak čteme, že ti všichni jsou součástí listiny rodu Ježíše Krista. Příběh Rút je tak spojovacím článkem řetězu dějin spásy. Ale to je začátek a konec. Jinak se příběh odehrává jakoby v bezčasí. Ostatně jako většina příběhů jednotlivce, kde dějiny tvoří pozadí, na které jde i zapomenout. Zamilovaný příběh, který se snad tradoval v rodině Davidově, jak tenkrát prababička Rút... A přece tento obyčejný lidský příběh proměňuje Duch svatý, takže se stává oslavou Hospodina, jako životy naše.

I Noemi, tchýně Rút, se brzo ocitne ve společenském vzduchoprázdnu, tak jako celý příběh v bezčasí. Nejdříve to vypadá, že se bude vyprávět o Elímelekovi. Výborně, další z příběhů hrdinů víry. Ale hned ve třetím verši nám zemře a do popředí se překvapivě dostane jeho žena, o které se kniha předtím jen letmo zmínila, jakoby pro úplnost. Takže muž, ten, který má nějaké slovo v obci, který jedná, je pryč. Těsně před koncem sice příběh zarámuje požehnání svazku Bóaze a Rút z úst (mužské) rady starších. Ale nepředbíhejme. Co nám zůstalo uprostřed? Příběh ženy pro ženy? Možná. Anebo také dobře skryté (jako pravý poklad) tajemství lásky pro ty, kteří nejsou tak pyšní, aby se dali poučit od ženy. Lásky jediné, lásky Boží a jejího působení mezi lidmi.

Zemřel Elímelek, zemřeli synové Machlón a Kiljón. Kdo nám zůstal? Noemi, Orpa a Rút. Tři osamělé ženské, bez mužů. Mimo rámec všeho podstatného dění, které ovládají muži. Co z toho může vzejít? Bude nás to bavit? Nebude se tu jen naříkat nad osudem, aniž by se něco dělo? Takové přece jsou příběhy opuštěných žen. Osamocení muži, od těch se dá čekat, že podniknou nějaké dobrodružství. Nějaký hrdinský čin, anebo alespoň nějakou milostnou avantýru, která nakonec osladí jejich samotu. Vlastně takoví jsou přečasto hrdinové, osamělí muži, ne ženáči. Ale příběh osamělých žen? A také to opravdu začíná fádní cestou za lepším zajištěním a hořekováním. Jenže!

Už zde, v srdcervném loučení Noemi s jejími snachami, je skryté velké tajemství lásky, Boží tajemství. Tyto ženy jsou naprosto ztracené ve světě,

Pokračování na str. 2

Na začátku

Deset zastavení nad prvními stránkami Bible

Pokračování z č. 31

VIII.

„Noé našel milost před Hospodinem."

(1.M 6,8)

Kristus má klíč mých dalších dnů, zpívá se v jedné písni, *ó, jak jsem rád. Vždyť kdyby jiný vládl jim neb Pán je svěřil rukám mým - mně hrozí pád...* V tom, že má Kristus klíč i našich dalších dnů, je základ a záruka naděje, zdroj odvahy a síly, abychom se dokázali s vírou angažovat pro obnovu a záchranu a abychom byli i jako církev lodí, která zachraňuje trosečníky. Od starokřesťanských dob je symbolem církve, symbolem křesťanského sboru, *lodička,* archa záchrany v tom nejširším slova smyslu. Možná si tento svůj úkol dodnes ani ještě dobře neuvědomujeme. Budeme na něj stačit? Pane, při nás buď. Jinak my sami zůstaneme na moři svém...

Loď, které církev říkáme, vždy musí cíl svůj znát / a mořem času s posláním vždy znovu proplouvat. / Loď stále bouří zmítaná i v nouzi, strachu svém / a přece vždy zas v naději tak pluje den co den. / A vždy znovu ptáme se, jak loď ta obstojí, / zda svého cíle dosáhne, neklesne v příboji?

Jan Nohavica

Pokračování příště

Vážení čtenáři,
je pro nás radostí i splněným přáním, že se nám podařilo pokračovat i v tomto kalendářním roce ve vydávání Evangelického týdeníku – Kostnických jisker. Jak dobře víte, již mnoho let je vydávání těchto novin na samotném pokraji své existence a probíhá těžký zápas o jeho udržení. V některých ohledech ztrácí v této době schopnost konkurovat jiným titulům i jiným mediálním nástrojům. Ale stále má poměrně širokou obec věrných čtenářů a příznivců. Především pro ně je tento týdeník připravován a vydáván a především s jejich podporou počítáme nyní i do budoucnosti.
Tím více nás mrzí, že z ekonomických důvodů musíme přistoupit k následujícímu opatření: do konce roku již budou vycházet jen dvojčísla, protože je to nutné, abychom omezili výdaje na výrobu, tisk i distribuci. Ani toto vynucené jednání však ještě není dostatečné, jak nekončit s dluhem a tedy i ohrozit vydávání v příštím roce.
Prosíme vás proto, abyste s porozuměním přijali tyto nutné kroky a ulehčili nám situaci svými dobrovolnými příspěvky (účet č.: 1932069379/0800), jako již v minulé době, kdy nás některé štědré dary opravdu vnitřně potěšily a povzbudily a zároveň umožnily další vydávání Evangelického týdeníku – Kostnických jisker.

Za Ústřední výbor Kostnické jednoty
Bohumil Kejř

Nad Biblí

Boží jméno

Dokončení ze str. 1

toužil přemáhat duchy, také chtěl, aby mu přírodní síly byly nápomocny, a právě v této touze začal vyvolávat Boží jméno a mnohdy ho i zneužívat pro své cíle.

„Nezneužiješ Božího jména k svému zaklínání, k svému čarování, nezneužiješ Božího jména ve svých magických výletech do neznáma." V okolních národech se to užívalo často, ale Bůh Izraele říká: „Nezneužiješ mé jméno k takovým praktikám." Řekli bychom si, že magické zneužití dnes už pro nás není nebezpečím. Ale to nebezpečí nezmizelo, jen se posunulo a pozměnilo. Jméno Boží, jméno Ježíšovo se vyslovuje stále znovu, skloňuje se ve všech pádech, jen to, co za ním stojí, jeho podstata lásky, se nebere vážně. Je to jen zvuk, jen jméno bez toho hlubinného, jen jméno poznamenané naší ušmudlaností bez té svaté podstaty vyvýšeného.

Ježíš říká: *„Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane', vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. "* On tedy ví o našem sklonu vnějšně uctívat Krista, a přitom pomíjet jeho vydávající se lásku Být jako obílený hrob, to je Kristova nadávka povrchní zbožnosti. Boží jméno zneužíváme všude tam, kde se Božím jménem zaštiťujeme, a přitom nám jde jen o naše malé sobecké zájmy. „Nezneužiješ Božího jména pro své žabomyší spory, v zájmu svého narcisismu, své moci, jako fanatik na svém scestí." Nejdrastičtější zneužití Božího jména jsme zažili za války, kdy měli nacisté na svých opascích vyrytý nápis: *Gott mit uns* - Bůh je s námi. Drzost člověka a lidí vůbec se nezastaví před ničím, manipuluje Boha, jak si zamane, posvětí si Bohem své myšlenky i své zbraně a zapřáhne si do ho do káry svých zájmů, jako by to byl nějaký býček či oslík. I to je zneužití Božího jména: že se nedáváme Bohu k dispozici, ale Bůh má být k dispozici nám, že jeho svaté jméno stavíme do služby našim mizerným zájmům.

Jsou přikázání v Desateru, u kterých máme dojem, že je plníme a že se nás už tak netýkají. Slyšíme-li *„Nepokradeš"*, řekneme si: „Ano, tím my se řídíme; ještě aby se tím taky řídili i oni, ti zloději, korupčníci a nepoctivci všeho druhu." Podobně *„Nezabiješ"* a tak dále. Ale přikázání *„Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha,"* to je přikázání, které je speciálně naše, na to musíme dát bacha hlavně my věřící, my křesťané, my faráři a kazatelé. To je naše káva! Opravdu, v naší dávné i nedávné minulosti církev manipulovala Boží svatost, přizpůsobovala si ji svému strachu, svým zájmům, svým mocenským ambicím. Pokušení teologické manipulace s Božím jménem nepatří minulosti, je tu stálý zápas, stálá reformace - Duchem vskutku svatým.

Zneužíváním Božího jména křesťané stále ztrácejí svou věrohodnost a hodnověrnost, a naopak plní svou funkci a jsou solí této země a světlem své doby, žijí-li a uskutečňují Boží podstatu, očekávají-li a přijímají Ducha svatého. *„Posvěť se jméno tvé"* - tak voláme po nedělích, o to usilujeme. Musíme dbát na to, co Boží jméno posvěcuje a co je naopak znesvěcuje. Jen ten Bůh. který zůstane ve své vyvýšenosti, nás může vyvádět a osvobozovat. Bůh, jehož jsme zmanipulovali k vlastnímu obrazu, se stává politováníhodnou deformací, která znesvobodňuje.

Mějme se tedy na pozoru, abychom se neoloupili o to nejcennější, co máme, o Boha, který se nám dává, který nás miluje, který nás vede ke svobodě, abychom své malé zájmy nezaštiťovali jeho jménem. V Ježíši Kristu nám Bůh zjevil své jméno, které je nad každé jiné jméno, svou záchrannou podstatu lásky a milosti. On je ztělesněním Božího jména. V jeho Duchu, v jeho síle máme pokračovat na cestě svobody. On říká: *„Pojď, následuj mne,"* pojď a dělej to také tak. V slyšení, v porozumění a v následování se navracíme do pokory před Stvořitelem a spolu s ním, v jeho jménu zápasíme láskou o to, aby se i v naší době jeho jméno posvětilo a jeho království přiblížilo.

Sváťa Karásek

(Kázání, Kalich a Torst, Praha 2000)

Nad knihou Rút I

Pokračování ze str. 1

ovládaném muži. Ztrácejí i jméno - jejich manželé jsou mrtví. Po jejich návratu je pojmenují jen ženy; to ženy se ptají „Je to Noemi?" Ale ženy pojmenovávají ledacos. Normálně ty ženy nemají žádné jméno, žádné postavení, žádné místo v dějinách Izraele. Jsou to lidé bez jména, se svým fádním příběhem. Ale když se loučí, tu nás vytrhne něco nečekaného. Orpa si pro tchyni zapláče; ale to přebolí a podle rady své tchýně se znovu vdá. Ale Rút, ta vypadne ze scénáře: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt." A jde do tuhého! Co ji to jen napadlo? Vždyť sama Noemi řekla, že je příliš stará na to, aby měla syny - a i kdyby, budou na ně čekat? Můžeme se zeptat, proč ji to napadlo až cestou, ale přece! Ta slova jsou jasná a těžká jako kletba. Vlastně je po starém způsobu zapřísahala, aby nechodily. Každý by se lekl, ať důvodů jako den jasných, nebo toho zapřísahání. Do čeho se to žene Rút?

Ale tady se nám odkrývá první tajemství této knihy. Že totiž „Kde ty umřeš, i já umřu" nějak souvisí s „Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem" .Že láska, která jde až za hrob, láska v tomto světě naprosto šílená, se nějak protíná s láskou Boží. Tajemství, které by se nemělo příliš roztrubovat - k Bohu se dá jít i zdola, láskou k člověku. Asi jako když Pán Ježíš řekl: „Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velkou lásku." Tak hluboké lásky k bližnímu se ve své milosti dotkne sám Bůh. Zatím se ale Rút zachovala naprosto šíleně, vypadla ze scénáře tehdejšího světa - a možná upřímně, vypadla by ze scénáře ve všech dobách. Co bude dál, když příběhu zmizel scénář? To se dozvíme příště. Přišly do Betléma, když začínala sklizeň ječmene.

Tomáš Pavelka

Pokračování příště

Budeme stavět plot?

MF Dnes zveřejnila 27. září půlstranu věnovanou ohlasům na nedávno vyšlé články týkající se islámu. Nadpis této půlstrany zní: „Krize islámu, nebo válka civilizací?" Autoři zveřejněných příspěvků se patrně neshodují v otázce, zda islám je či není v krizi, a ostatně ani v otázce, zda probíhá, neprobíhá či bude probíhat válka civilizací. Obě tyto otázky jsou sice zajímavé, nicméně nejsou nejpodstatnější; první je z hlediska občana našeho státu více méně akademická. Zda je islám v krizi či naopak v rozkvětu, to nechť posoudí sami muslimové. Ty bude tato otázka zajímat nesrovnatelně více než nás.

Pro nás je důležitější otázka, zda můžeme nějak účinně čelit terorismu, a pokud ano, jak. Ten, kdo doposud v důsledku teroristických útoků neztratil nikoho blízkého nebo kdo nechodí denně kolem míst, jež jsou teroristickými útoky poznamenána, si může nadále myslet, že se ho tato otázka netýká. Myslí si to celá řada čtenářů a posluchačů, kteří byli dotazováni na své pocity ze zvýšené policejní ostrahy v reakci na nespecifikované teroristické hrozby v Praze. Z celého srdce bych si přál, aby se nás tato otázka netýkala, nicméně nechcemeli se chovat jako pštrosi a strkat hlavu do písku, položit si ji musíme.

Předně nutno říci, že ač válku s terorismem nemusíme prohrát, nemůžeme ji ani vyhrát. Ten, kdo má největší šanci tuto válku vyhrát, jsou sami muslimové. Islamističtí teroristé mohou Evropě uštědřit velmi bolestné rány, ale jak ukazuje situace v dnešním Iráku, muslimové zabíjejí více muslimů než nemuslimů. Ponechávám nyní stranou otázku, proč se teroristických útoků dopouštějí spíše muslimové než příslušníci jiných náboženství. Je to otázka sice zajímavá, ale přesahuje rámec tohoto článku.

Čelíme-li nebezpečí islamistického terorismu (záměrně píši islamistického, nikoli islámského; chci tím vyjádřit, že nevidím nutnou spojnici mezi islámem a terorismem a rozhodně nechci muslimy urážet), musíme si klást otázku, jaké jsou vlastně naše možnosti. Multikulturalisté a antiamerikanisté často vyjadřují názor, že Západ si za teroristické útoky může sám, a to svou arogancí. Často pak navrhují dělat muslimskému světu rozsáhlé ústupky, namnoze na úkor bezpečnosti Izraele.

Netvrdím, že Západ se nikdy neprojevoval arogantně, nicméně pro úplnost je třeba upozornit, že pokud se někdo někomu neustále omlouvá, tak jsou to představitelé Západu. Rusko se dříve porobeným národům příliš neomlouvalo; naopak prezident Putin považuje rozpad Sovětského svazu za největší katastrofu dvacátého století. Japonsko, demokratické a antimilitaristické, mělo rovněž velké problémy s omluvou Číně, Koreji či jiným národům, které si před druhou světovou válkou či během ní porobilo.

Kromě toho lze těžko připustit, že reakcí na aroganci by mělo být hromadné vraždění náhodných chodců, pasažérů metra či cestujících v letadlech.

Ústupky muslimům vedou i v zavedených západních demokraciích k pošlapání základních lidských práv. Angličtí sociální pracovníci mhouří oči nad praktikováním ženské obřízky, ačkoli je trestná. Nucené sňatky jsou rovněž porušením zákonů - a o tom, že se v západních zemích dějí, existuje celá řada svědectví. Na této situaci mne nejvíc děsí stírání hranice mezi právním a bezprávním stavem: Pokud daný stát nechce vynucovat své vlastní zákony, pak by bylo snad skutečně lepší říci, že v daném státě platí dvojí právo - šaría pro muslimy a běžné zákony pro ostatní obyvatelstvo. (Vím, že České republiky se tento problém zatím příliš netýká, ovšem tento stav se může poměrně rychle změnit.)

Další možnou reakcí je pokusit se něco dělat u samotného kořene problému. Sem patří invaze do Afghánistánu a do Iráku. Myslím, že je na čase si přiznat, že obě akce byly v podstatě neúspěšné. V Afghánistánu se podařilo rychle svrhnout Talibán, nicméně oficiální vláda má pod svou mocí jen Kábul s bezprostředním okolím, a otázka je, co by s ní bylo, kdyby zahraniční vojáci odešli. Ještě děsivější je, že produkce opia v Afghánistánu závratně vzrostla. Nejsem si tak úplně jist, co je větší zlo: proudí-li z Afghánistánu muslimská propaganda a vládne-li tam Talibán, nebo proudí-li z Afghánistánu metráky heroinu.

Na rozdíl od mnoha chytrých komentátorů se také neodvažuji tvrdit, že vím, jaké byly nejvlastnější motivy prezidenta Bushe pro tažení do Iráku. Přiznám se, že ho nepodezírám ani z touhy po ropě, ani z toho, že byl určen ideologií bojovného křesťanského fundamentalismu. Dovedu si představit, že Bush je osamělý muž, který pociťuje obrovskou odpovědnost za nejmocnější stát světa a který udělal to, co považoval za nejsprávnější. Nicméně i pokud tomu tak bylo, zdá se nyní být už jasné, že rozhodnutí jít do Iráku bylo špatné. Saddám Husajn byl masový vrah - bohužel, nyní zřejmě v Iráku umírá stejný nebo větší počet lidí jako za jeho hrůzovlády. A nezdá se, že by situace měla nějaké řešení.

Pokud jsem přišel s myšlenkou plotu, oddělujícího západní a islámskou civilizaci, pak mne k tomu vedlo postupně nabyté přesvědčení, že dál cesta nevede ani přes ústupky islámu v západních zemích, ani přes pokus vyvézt demokracii do zemí islámských. Nadhodil jsem myšlenku plotu s vědomím, že je velmi problematická a že nebudu mít hned prostor ji nějak vysvětlit. Věděl jsem, že riskuji nepochopení a výsměch (Štěpán Steiger: „Jak chce oplotit svět, jenž sahá od Maroka po Indonésii?"). Byl jsem ovšem příjemně překvapen celou řadou reakcí typu: „Konečně někdo vyslovil něco, co je spoustě lidí jasné a co žádný politik nemá odvahu říci nahlas!" Množství těchto reakcí mne potěšilo ne snad jen tím, že mi někdo dal za pravdu, ale především tím, že existuje řada lidí, kteří možná sice mají na většinu věcí jiný názor než já, ale kteří mají zdravý selský rozum a vědí, že nějaké řešení je třeba hledat.

Zastavím se u těch politiků. Mou výhodou totiž je, že nejsem politik a netrápím se tím, co by mně nebo mé straně přineslo hlasy, či zda v příštích volbách nějaké voliče neztratím. V situaci, kdy většina obyvatelstva žije ze dne na den či maximálně z roku na rok, politici vesměs ztrácejí zájem o témata, jejichž řešení přesáhne lhůtu čtyř let. S islamistickým terorismem se během čtyř let nevyrovnáme, proto mne nepřekvapuje, že se politici příliš nevyslovují k otázce, jež toto čtyřleté období přesahuje.

Samozřejmě si uvědomuji závislost na ropě, přítomnost muslimských menšin v západní Evropě a jiné souvislosti. Pochopitelně se nekochám představou, že jednoho krásného dne začneme stavět plot a za čtrnáct dní s ním budeme hotovi. Nicméně myslím si, že je nejvyšší čas přestat věci jen tak flikovat a začít hledat nějaké dlouhodobé řešení. Od mnohých bude zaznívat důvěrně známé české „to nejde", bez jakékoli nabídky, co tedy dělat.

Přirozeně je třeba snižovat závislost na ropě. Je potřeba počítat s tím, že se možná změní způsoby našeho života. Bude-li cena ropy čtyřnásobná, asi se nevyplatí vozit kamionem sodovku z Olomouce do Prahy či z Prahy do Olomouce. Možná zakusíme renesanci železnice - nevím. Jsem přesvědčen, že je třeba stanovit si nějaké cíle a pak přemýšlet o tom, jaké cesty vedou k jejich dosažení. Cíl, který svými články sleduji, není, aby moje strana za čtyři roky vyhrála volby, ani abychom muslimům ukázali co proto. Mým cílem je zachovat západní civilizaci před vnitřním i vnějším ohrožením, protože si - přes celou řadu výhrad, které k ní mám - této civilizace cením a dávám jí přednost před civilizací islámskou. Kdo se mnou tento cíl nesdílí, tomu pochopitelně vše, co píši, může připadat jako blábol.

Ne že bych si myslel, že šance jsou nějak velké. Uskutečňování velkých cílů zpravidla bolí. Vyžaduje ochotu k citelným změnám. Hedonistický prvek je v západní civilizaci možná již natolik silný, že příslušníci této civilizace ke změnám nebudou ochotni a budou jen - ať už v úžasu či lhostejnosti - zániku své civilizace přihlížet.

Myšlenka plotu ostatně není něco, co by na muslimské straně muselo nutně narazit. Vždyť co jiného je ona islámská cenzura, která panuje např. v Íránu? Muslimští představitelé nechtějí, aby do jejich zemí pronikaly prvky dekadentního, „satanského" Západu. Pokud mluvím o vztyčení (pomyslného) plotu, pak vlastně volám po odstranění situace, kdy plot de facto existuje, je ale prostupný jednosměrně. Západ by měl trvat na tom, že pokud nebude dovoleno hlásat v muslimském světě jinou víru než muslimskou, nebude na Západě dovoleno hlásat muslimskou víru. Vím, že mnohým tato myšlenka připadá jako kacířská, nicméně trvám na tom, že je spravedlivá a logická. Nevolám po nějaké internaci muslimů - nevím ale, proč by měli mít muslimové v západním světě přístup do médií, když ho nemají křesťané, judaisté, buddhisté či hinduisté do médií v islámském světě.

Již slyším námitku, že bychom popřeli sami sebe. Vždyť by to znamenalo konec svobody slova! Ano, uvědomuji si, že toto vše je třeba dobře promyslet, jsem však přesvědčen, že je o těchto věcech třeba otevřít diskusi.

Když se před rozdělením Československa ozývaly hlasy po referendu a diskutovalo se, jaká otázka by měla být položena, přišel tehdejší šéf ODA s hořkou, leč geniální myšlenkou: Jediná smysluplná otázka, kterou by v tehdejší politické situaci bylo možno položit v českých zemích, by zněla: „Chcete žít ve společném státě se samostatným Slovenskem?" Otázka, kterou si musíme položit, zní: „Budeme pouštět do své země ty, kdo nechtějí žít podle pravidel, na nichž jsme se dohodli?" Pokud na ni odpovíme záporně, stavění plotu se asi nevyhneme. Bohužel.

Dan Drápal

Je nám nyní spása blíže?

Hlouček postarších lidí s batůžky a optimistickým výrazem ve tváři se sune šeřícím se městečkem k nedalekému kopci, kde už na ně čekají další kolegové. Všichni jsou napjatí, nedočkavě o čemsi rozmlouvají, ale zdají se být šťastní. Čas se vleče, a jim to, zdá se, nevadí. Čekají na přílet flotily vesmírného velitele Aštara Šerana, která je má evakuovat z planety Země dříve, než ji stihne zkáza.

Jakkoli je tato příhoda bizarní, odehrála se asi před třemi lety v jednom českém maloměstě a ilustruje hezky, že tázání moderního člověka po spáse není zdaleka tak mrtvé, jak se možná ještě nedávno někteří teologové domnívali.

Růst náboženství zaslibujících spásu je natolik nepřehlédnutelný (stejně jako úpadek těch, které řeč o spáse zapomínají), že usvědčuje z omylu bonhoefferovskou tezi o dospělosti světa, který se naučil suverénně vyrovnávat sám se sebou. Není tomu tak. V moři nashromážděných vědomostí se ztrácí sama rozumnost našeho života. Tento se stává nejasným, absurdním, nevíme vlastně proč a pro koho žít. Stačí se rozhlédnout kolem sebe. Filmy a příběhy o záchraně světa, o odvrácení nejrůznějších katastrof, prosté příběhy boje dobra a zla jsou, zdá se, stále populárnější. Vyjadřují totiž pocity strachu, který často v dnešním nepřehledném světě míváme. Možná si postupně zvykáme na tragédie v přímých přenosech, možná jsme na ně o něco méně citlivější než dříve, ale o to neodbytnější je právě strach nepřiznaný. Ten pak vyvěrá z touhy po nalezení pevného bodu, nejčastěji hlavního viníka za současnou podobu světa, což často ústí do vzedmutí různých ideologií. Iracionální antiamerikanismus, kterým si současná západní společnost sama pod sebou podřezává větev, může být takovým příkladem. Touha po záchraně, vykoupení může mít ale podoby i daleko jemnější, vzdálené od dramatických scén akčních filmů, fantaskních slibů různých sekt či politického blouznění. I v docela obyčejném životě často očekáváme něco jako jednoduché spasení, vytržení z dosavadního života, zázrak či obrácení, že „se něco stane" a náš život dostane pravý smysl. A když se nic nestane, my jsme stále stejně všední a obyčejní, snažíme se alespoň ve středním věku dohnat, co se dá, chytit druhý dech či mízu. A konce takových snažení bývají trapné a smutné.

Ne, touha po spáse, po změně souřadnic našich životů je aktuálnější, než se nám snaží namluvit emancipovaný rozum. Někde hluboko v nás bdí a hlásí se ke slovu. Bylo by pošetilé a neprozřetelné nedopřát jí sluchu, zvláště v církvi.

Jaká je tedy naše odpověď na toto volání o pomoc? Už jsem se několikrát setkal v naší církvi s názorem, že přece nemůžu tvrdit, že právě Kristus je ta cesta, pravda a život. Jako by se svědectví o spáse v Ježíši Kristu považovalo za něco nečestného až sprostého. Ve jménu jakési falešné tolerance zbavujeme křesťanství jeho naléhavosti, v níž přece jde právě jen o spásu, o skutečnou záchranu života. O rozhodnutí následovat pravého Boha či falešné modly. Proč cudně mlčíme, když se lidé ptají po spáse? To už sami nevěříme Kristovým zaslíbením? Copak se distancujeme od toho, že *„každý, kdo vzývá jméno Páně, bude spasen'? Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval?"* (Ř 10,13-14).

Právě proto, že víme, komu jsme uvěřili, nesmíme o tom mlčet. Jsme povolaným do světa, abychom svědčili o této víře, o jediném Hospodinu, o tom, že Ježíš Kristus je Pán. To je ta dobrá zpráva, evangelium, tak se za ni nestyďme. V opačném případě zaujme naše místo Aštar Šeran.

J. Kupka

7

Nepříjemné následky

Tak jsem zas doma u tatínka Krocana a maminky Krůty. Sádru mi už z nohy sundali, takže už nemusím vláčet s sebou takovou tíhu. Hlavu mám ale ve smutku. Srážka s tím malým cyklistou nezůstala bez následků. Noha mi nějak špatně srostla a teď kulhám. Je to dost znát a již se to asi nezlepší. Tatínek je z toho smutný a asi i zklamaný. Vždycky si dělal naděje, že ze mne vyroste vynikající fotbalista nebo zápasník v ringu - a teď tohle! Maminka mi však říká: "Mohlo to dopadnout daleko hůř! Kolik zraněných skončí na vozíku!" Ale i když se tváří jakoby nic, jednou, když si myslela, že to nevidím, si tajně utírala slzičky. To určitě kvůli mně, že jsem takový mrzáček. Nejhorší ovšem je, že teď nestačím druhým, když si na něco hrají. Skákat panáka nemůžu a honit se kolem pumpy taky ne. A tak stojím stranou a dívám se lítostivě, jak Kůzle rajtuje po odstaveném žebříňáku a jak si Kokrháček a Pětuch hrají na kohoutí zápasy, i když nemají ještě ani pořádné hřebínky.

Ještě, že tu je Morče! I když vypadlá docela jinak než já, má se mnou dost společného. Také jeho předci žili v Americe. Dost se tam sblížili s místními indiány, hlavně s jejich dětmi. A potom byli převezeni - podobně jako my Krocani - do Evropy. Morčatům nejprve říkali "mořská prasátka", ale to je přece směšné, že? To naše Morče žije většinou v domě, kde mu lidé vyhradili malý útulný byteček v bedničce. Když je ale hezky, dávají ho ven do ohrádky. Morče však nedovede šplhat, jenom panáčkovat, a tak se dívá přes okraj ohrádky po okolí, co se tam děje. Poněvadž odmalička žije u lidí jako sirotek bez otce, maminky a sourozenců, touží po nějaké společnosti. Jednou si to smutně vykračuju kolem jeho ohrádky a vtom se ozve: "Ahoj, ptáku! Co se ti stalo, že napadáš na jednu stranu?" Bylo to Morče, které mne takhle oslovilo. A tak jsme se spřátelili. Bez kamarádů je smutný život. Na Morče je docela pěkný pohled. Má rezavý obličejíček, za krkem bílý límeček a jinak je skoro černé. A drápky má krásně udržované, poněvadž mu je lidi pravidelně stříhají. Když tedy všichni kolem skáčou a pobíhají a já jim nestačím, zajdu si na kus řeči k Morčeti. Nevím ovšem, jestli mám věřit všemu, co mi Morče říká. Tvrdí například, že má v Americe tetu Kapybaru, která je veliká jako ovce a dovede skřípat zuby, až je to slyšet široko daleko. No jo, v Americe je všecko jiné než tady. Jestli mě ovšem Morče nehoupe! Škoda jen, že když prší, Morče zůstává uvnitř v domě. A kdoví, jak to bude, až přijde zima! Nač se ale trápit takovými myšlenkami, když je zima ještě daleko?

Někdy nemoc rázem prchne,
jindy ale ruka Boží
na léta či doživotně
na nás tíhu kříže vloží.

Daniel Henych

Pokračování

Nové pořady České televize

Nový magazín má přiblížit křesťanství mladým

Česká televize od září vysílá nový cyklus Exit 316, který má mladým lidem přiblížit atraktivní formou hodnoty křesťanství.

V každém díle týdeníku tvůrci proberou z hlediska křesťanské etiky jeden z problémů života teenagerů. Dojde na image, přátelství i na sex. Seriál je vysílán každou středu v podvečer na ČT 2. Vzniká pod patronátem brněnského studia České televize a Křesťanské akademie mladých.

"Zkušenosti naznačují, že mladí lidé odmítají křesťanství nikoliv kvůli obsahu, ale kvůli formě. Náš cyklus popisuje běžné situace ze života a představuje biblické řešení problémů," řekl novinářům dramaturg ČT Petr Raus. Pořad se nehlásí k žádné konkrétní církvi, ale ke křesťanství a jeho morálce obecně. "To byla moje podmínka, jinak bych do toho nešel," podotkl re-žisér Lubomír Hlavsa.

Pořadem provázejí moderátoři Johanka Veselá a Aleš Juchelka v rolích andělů, kteří natáčejí pro "nebeskou televizi" reportáž o životě lidí. Jejich dialogy prokládají ankety, rozhovory a hudební klipy. "Nechtěli jsme točit ve studiu, každý díl se odehrává někde jinde, většinou v exteriérech," uvedl Hlavsa. "Je tam i spousta trikových záběrů, je to skoro sci-fi," řekl s nadsázkou Juchelka, který moderuje také hudební pořad ČT Medúza.

Atraktivní forma má cyklus přiblížit mladým. "Pocházím z Ameriky a neznám ani tam podobný typ pořadu. Jsem zvědav na reakce," řekl producent Dave Patty ze vzdělávací Křesťanské akademie mladých.

Pro moderátora Juchelku, který se podílí i na scénáři, je pořad o víře splněním snu. "Křesťanem jsem se stal před osmi lety. Jsem otcem tří dětí a velmi mi záleží na tom, v jaké společnosti budou vyrůstat," řekl ČTK.

Juchelka vysvětlil i význam pojmenování Exit 316 - slovo exit symbolizuje východisko, odbočku z "dálnice, po které se řítí většina společnosti". Číslo 316 odkazuje k biblickému verši Jan 3,16.

V jednom z dílů pořadu vystoupí také kontroverzní zpěvák Daniel Landa, který se v posledních letech snaží odpoutat od ultrapravicové minulosti a hledá cestu k víře. "Věřím v jeho změnu. Mluvil dobře, mluvil k věci," řekl Hlavsa. Tvůrci prý doufají, že cyklus vyvolá debatu, proto se nevyhýbají ani kontroverznímu Landovi.

tmd snm

Kněz Tomáš Halík provádí diváky světem různých náboženství

Katolický kněz, publicista a religionista Tomáš Halík provází diváky světem různých náboženství v novém cyklu České televize Prolínání světů. Společně s hudebníkem a filmařem Martinem Kratochvílem, který je v tomto případě režisérem i kameramanem, navštívili při práci na osmnáctidílném seriálu centra křesťanství, judaismu, islámu, hinduismu i buddhismu.

Halík je nejen průvodcem, ale také autorem scénáře a odborným garantem. Přesto se podle svých slov snažil, aby seriál příliš neodrážel jeho vlastní víru. "Zároveň ji nijak neskrývám. Nicméně nechceme propagovat žádné náboženství nebo s ním polemizovat, popřípadě snad hodnotit, co je lepší a co horší. Snažili jsme se tomu fenoménu porozumět," řekl novinářům Halík. Hlavní motivací pro něj prý byla možnost rozbít některé předsudky, které se s náboženstvím pojí. "Lidé dnes u nás mají razantní názory na náboženství, ale často nejsou podložena poznatky," míní Halík.

Cyklus je rozdělen na tři tematické celky. V prvním ukazují tvůrci klíčové životní okamžiky, například narození, svatbu či smrt, a rituály, které se k nim pojí v jednotlivých náboženstvích. "Nechceme jen ukázat, jak se co dělá v různých částech světa, ale také vést diváka k zamyšlení, jak on sám chápe významné momenty života," uvedl Halík. Druhá část pátrá po rozdílech v pojetí posvátna a popisuje fenomén modlitby a meditace. V závěrečných dílech seriálu se tvůrci zabývají rolí náboženství v dnešním světě, nevyhýbají se ani válkám či nepřátelství mezi vyznavači různých věrouk.

Ačkoli filmaři vyjížděli do světa s jistými plány a záměry, na místě často museli reagovat na nové, překvapivé situace. "Člověk musí chytit štěstí za pačesy, nikdy předem neví, s čím se setká," uvedl Martin Kratochvíl.

Řada záběrů vznikla v zemích s autoritářskými režimy, kde filmařům není přáno. "V takových zemích je klíčové, aby vás nepovažovali za novináře či profesionální filmaře," dodal Kratochvíl.

Tvůrci doufají, že natočili autentický a atraktivní cyklus, nechtěli prý působit profesorským dojmem ani přebírat něco z druhé ruky. "Skoro bych řekl, že je to nový žánr. Má to něco společného s cestopisy, populárně-vědeckými i náboženskými snímky," řekl Halík.

tmd pba

Otázky, které si klademe na vrcholu života

Jsou otázky, které si lidstvo klade, co vůbec existuje. Patří k nim i otázky po smysluplnosti toho, co děláme, co chceme dělat, i toho, co jsme dělali, V poslední době se těmito otázkami začala soustavně zabývat nejen teologie a filosofie, ale i psychologie. Recenzovaná kniha je přehledem toho, co se dodnes ve světě psychologové o této věci dozvěděli a k čemu došli.

Výchozím jevem je cílesměrnost našeho jednání. Jde o poznání toho, že člověk nejen automaticky reaguje na to, s čím se dostává do styku, ale sám si staví cíle a k nim zaměřuje své snahy. Takovýchto cílů si stavíme mnoho. Krátkodobé, drobné a dočasné cíle si stavíme na každém kroku. Těm však dávají smysl cíle dlouhodobé. Tak je možno jíti dál, až docházíme k cílům nejzazším. Ty dávají smysl i těm našim snahám, které trvají léta, a činnostem, do nichž investujeme velké množství své energie.

I když se kniha zabývá otázkami způsobů měření smysluplnosti našeho jednání a teoriemi smysluplnosti našeho jednání i filosofickým pojetím smysluplnosti života, přece jen její hlavní zaměření je na otázky nejzazších cílů, tj. těch, které patří do duchovní oblasti našeho života.

Čtenář je seznamován s tím, jak psychologové zjišťují nejzazší snahy. Otázky metodologické zde nejsou samoúčelné. V knize je podán přehled empirických - experimentálně provedených prací týkajících se vlivu spirituality na náš duševní život. V prvé řadě na integraci naší osobnosti a na kvalitu našeho života. Není náhodou, že se zde setkáváme i s poznatky o tom, co z charakteristik směřování k nejzazším cílům má vliv na to, zda je nám dobře.

V závěru knihy je pojednáno o smysluplnosti práce, lásky, hledání štěstí a sebepojetí. Není náhodou, že kniha končí otázkami vlivu ujasnění smysluplnosti žití na naše zdraví.

* * *

Jde o knihu: Křivohlavý, J.: Psychologie smysluplnosti existence. Vydalo ji nakladatelství Grada Publishing v Praze v září r 2006. Tato kniha je k dostání v nakladatelství Grada Publishing, U Průhonu 22, 170 00 Praha 7 nebo využitím mailu: obchod@gradapublishing.cz

Jaro Křivohlavý

Z ekumeny

Frankfurt/M.

V Německu zřizují „Clearingstelle" pro zlepšení integrace muslimů. Interkulturní rada v Německu zřídila celospolkové zařízení, tzv. Clearingstelle („místo pro objasnění"). Cílem zařízení je smiřovat při konfliktních situacích. Neřešitelné konflikty chce institut zveřejňovat. Muslimové i nemuslimové jsou vyzýváni, aby se při potížích ve spolužití obraceli na tuto „Clearingstelle", která funguje od 1. září 2006.

EPD

Ženy z fary – Alena Zikmundová

Na jaké faře ses narodila ty?
Já jsem se na faře nenarodila. Tatínek byl do roku 1922 farářem v Šonově, ale když jsem se narodila, byl už profesorem na fakultě. Bydleli jsme v Praze na Vinohradech. Babička s dědečkem, prababička i strýcové a tety bydleli na Vinohradech a mne nikdy nenapadlo, že bych tu nezůstala celý život. Ale jelikož tatínek mimo práci na fakultě a v církvi se zajímal o věci veřejné, pracoval v třicátých letech, kdy sílil vliv fašismu, ve výboru pro demokratické Španělsko. Od roku 1933 nemohl jezdit přes Německo ani na ekumenické konference.
Když přišli Němci, byl pozván přednášet do Švýcarska. S pomocí známých a přátel doma i v zahraničí se podařilo získat pro celou rodinu povolení i od gestapa, a dvaadvacátého dubna 1939 jsme vlakem odjeli z Prahy do Ženevy.
Otec dostal pozvání přednášet jako visiting professor na Columbia Theological Seminary v New Yorku, a proto se snažil ve Švýcarsku vyřídit všechny formality pro odjezd za moře. Vzhledem k tomu, že Čechy a Morava byly již Protektorátem a naše konzuláty už neexistovaly, bylo to velice obtížné. Naštěstí měl tatínek mnoho přátel v Křesťanském studentském hnutí, kam patřila naše Akademická YMCA, ti nám pomohli, a po třech týdnech jsme jeli dál. Pobyli jsme u Lowryů v Paříži (také známí přes YMCA). Rodiče byli sice nervózní, ale pro nás děti to bylo báječné: krásné jaro, nemusely jsme do školy a poprvé v životě jsme poznávaly svět. Naše první cesta za hranice a hned krásná slunná Ženeva se zasněženými Alpami na obzoru, nádherná Paříž s Louvrem a Eiffellovou věží, vodotrysky ve Versailles, ještě mírová Evropa v plném lesku. Do New Yorku jsme se plavili na Queen Mary, i první seznámení s oceánem bylo velice přívětivé.
V New Yorku nás přivítal farář českého sboru Frank Svoboda. U Svobodů jsme zprvu bydleli. Paní farářová ukazovala mamince, jak se v Americe hospodaří, nakupuje, žije. Navštívili jsme Světovou výstavu a náš československý pavilon. Teprve tam jsme si se sestrou začaly uvědomovat, že už není všechno tak idylické jako ve Švýcarsku a ve Francii. Na jedné procházce jsme s tatínkem vybírali v přístavu loď, kterou pojedeme zpět domů. Byl konec školního roku, celé léto před námi a tatínek měl vyučovat až od poloviny září. Jak zatím živit rodinu? Přišlo pozvání od českých sborů, převážně na středozápadě USA, aby u nich kázal a přednášel o ČCE a situaci doma. Vždycky mu dali sbírku, a když se tatínek vrátil domů, vysypal na jídelní stůl velkou hromadu drobných. Z těch sbírek jsme pak žili celé léto. Ale i tu pomohli dobří lidé: čtyři týdny jsme strávili u Spinků na farmě v New Hampshire („strýc Matthew“ byl profesorem církevních dějin na semináři v Chicagu, oba manželé byli českého původu) a další týdny u Millerů a Haydenů u krásného jezera v Maine. Naši hostitelé se s tatínkem znali už z Prahy z YMCA („strýc Kenneth“ byl s našimi legionáři až v Rusku). Tak jsme strávili naše první americké léto a podobně i další.
Nastěhovali jsme se do Princetonu, do uvolněného misionářského bytu. První školní rok tatínek přednášel i v New Yorku, později pouze v Princetonu. Misionářské byty byly kompletně zařízené, včetně ledničky, žehličky a ramínek ve skříni... Stačilo přijít a začít žít.
Jaké to bylo ve škole? Měly jste problémy s angličtinou?
Sestra a já jsme anglicky moc neuměly, zpočátku jsem rozuměla jen málo, ale bylo dobré, že jsme školu začaly až na podzim. V Praze jsme chodily na němčinu, ale když jsme byli v Americe, chtěla maminka, abychom se soustředily na angličtinu. Později, když už jsme s angličtinou problémy neměly, maminka naopak říkávala: „Mluvte zase německy, když máte s Rut příležitost.“. Rut byla dcera německého židovského prrofesora, který utekl před nacisty do Ameriky. Ale pro mne už bylo pozdě, já jsem mezitím všechno zapomněla.
V Praze jsem chodila do páté třídy, v Americe mne zařadili do sedmé, ale musela jsem se doučit například zlomky, ty jsem z domova neuměla. Všechny roky na High School jsem měla vyznamenání, i z angličtiny jsem dosáhla A (prvního stupně). Po roce v Americe už pro mne všechno v Československu byla dávná minulost.
Tatínek přednášel dogmatiku, etiku a apologetiku jako v Praze. Po příjezdu byl hostujícím a za rok už řádným profesorem. Princeton si vybral zřejmě i proto, že si dobře rozuměli s prezidentem semináře, Johnem A. Mackayem. I teď, po padesáti letech, když jsem v USA navštívila jeho dcery, rády jsme vzpomínaly.
Princeton byl tenkrát malé město s univerzitou, seminářem a s jedinou vysokou školou církevní hudby v USA, jejíž pěvecký sbor a varhaníci každou neděli působili ve First Presbyterian Church, kam jsme patřili. Mě-li jsme církevní hudbu na vysoké úrovni. V Princetonu žili profesoři a studenti (za války se vzdělávali námořníci a vojáci), vdovy po prezidentech USA Wilsonovi a Coolidgeovi, Albert Einstein, ale byla tam i černošská čtvrť, kde žili ti, co pomáhali univerzitu stavět a byli tehdy jen pomocným personálem.
Jako všechny děti i my jsme si velice rychle zvykly a začlenily se do života. Věnovala jsem se houslím, klavíru, sborovému zpěvu, ale i sportu a skautu a pracovala v mládeži ve sboru. Měla jsem mnoho dobrých kamarádek i kamarádů. V Princetonu sice věděli, že jsme Češi, ale když jsem později graduovala a přešla do koleje v Ohiu, nikdo tomu nevěřil, tak jsme splynuli. A když jsme za osm let odjížděli do Čech, divili se, že jedeme do tak exotické země - pro ně opravdu exotická byla. Na amerických školách se zeměpis moc neučí, moc toho o zámoří neznali, dokonce se divili, že se u nás jí vidličkou a nožem.
Byli jste v Americe v průběhu druhé světové války. Mohli jste se nějak angažovat pro český odboj, nebo vůbec pro Československo?
Dalo se něco dělat v rámci církve?
Tatínek hodně psal do „Husova lidu“ a dalších časopisů. Byl v kontaktu s Čechy, kteří žili v Americe. Jezdíval k nám profesor Odložilík, přenocovali u nás český velvyslanec Hurbam i konsul Hudec s manželkami. Vzpomínám ráda na návštěvu Jana Masaryka, který nás svým humorem dovedl rozesmát. Měl úspěšnou přednášku a já byla hrdá, že ho znám a že je z Čech. Několikrát nás navštívila i Alice Masaryková. Přes mé rodiče byl pozván do Princetonu koncertovat klavírista Rudolf Firkušný. Byla jsem ještě ve škole, ale vím, že v emigrantských kruzích byly problémy.
Mou jedinou angažovaností bylo v rámci Červeného kříže pletení rukavic pro vojáky a obrubování plenek pro děti postižené válkou. V roce 1943 byl tatínek v Londýně za prezidentem Benešem a Janem Masarykem. Cesta přes oceán byla nebezpečná, plavil se do Anglie na Queen Elizabeth společně se stovkami amerických vojáků. Kvůli nepřátelským ponorkám museli křižovat moře a nevědělo se, do kterého přístavu doplují. Pobyl v Anglii několik týdnů a hovořili o strategii odboje.
Nevím, zda se mnoho dělalo v rámci církve přímo pro Československo, celá Amerika podporovala svá vojska v bojích s Německem a Japonskem. Podporovali jsme je v rámci školy i sboru, ale spíš finančním výnosem akcí. Československo bylo pro ně v průběhu války nevýznamné.
Pokračování

Ukázka z knihy
Věra Lukášová, Hana Schillerová:
Ženy z fary
(Recenze této knihy byla uveřejněna v č. 31 ET-KJ)

62. sjezd Kostnické jednoty

Ústřední výbor Kostnické jednoty - sdružení evangelických křesťanů zve členy a příznivce KJ k účasti na 62. řádném sjezdu delegátů, který se bude konat v sobotu 4. 11. 2006 od 9.30 h v modlitebně Evangelické církve metodistické v Praze 2, Ječná 19. Na programu je zpráva o činnosti ústředního výboru, aktuální nformace o ET-KJ, zpráva misijního odboru, zpráva finanční komise a zpráva revizorů k hospodaření, schválení navržených stanov a volby předsedy, členů a náhradníků ústředního výboru a revizorů hospodaření.
Odpoledne od 14 h navazuje vzpomínkové setkání při příležitosti 110. výročí narození evangelické básnířky Čechů a Slováků Marie Rafajové.
Program
*** Život a dílo Marie Rafajové - manželé Dvořákovi z Bratislavy**
*** Reprodukce autentického záznamu hlasu Marie Rafajové**
*** Vzpomínka na 80. narozeniny Marie Rafajové za komunistické totality**
*** Společný zpěv písní na slova Marie Rafajové z kancionálů našich církví.**
Pozvání na sjezd využíváme k tomu, abychom poděkovali členům i přátelům za přejný zájem o činnost našeho ekumenického společenství, za účinnou spolupráci a podporu službě Kostnické jednoty i Evangelického týdeníku - Kostnických jisker. Prosíme, abyste sjezdové jednání provázeli přímluvými modlitbami.
Daniel Toušek, jednatel
Bohumil Kejř, místopředseda

Televize

29. 10. 2006
ČT 2
Knížata - 12.00
Luděk Munzar a Rudolf Hrušínský v dramatickém příběhu o počátcích českého státu. Podle trilogie Jaroslava Vrchlického (1982). Dále hrají: J. Somr, P. Štěpánek, B. Bohdalová, V. Voska, P. Kostka, B. Rösner, B. Navrátil, J. Vala a další. Scénář J. Císař. Kamera A. Nožička. Režie V. Hudeček
Druhá část inscenace o přemyslovském státě pokračuje obdobím vlády Boleslava Ryšavého. Ve hře o schopnostech lidí uskutečňovat dějiny, ve hře o posedlosti mocí, která musela být získána proti všem, kteří stáli v cestě, i proti vlastním, nejbližším, se opět setkáme se skvěle ztvárněnými postavami předními hereckými osobnostmi - L. Munzarem, R. Hrušínským, B. Bohdanovou, P. Štěpánkem, J. Somrem a dalšími.

Hledání ztraceného času - 14.05
Cesta do Indie
Připravili K. Čáslavský a P. Vantuch. V pořadu uvidíte ukázky z filmu, který poprvé a patrně i naposledy byl k vidění v roce 1934. Je v něm zachycena slavná výprava našich automobilů Škoda Popular do indické Kalkaty. Cesta dlouhá 14.900 kilometrů trvala čtyři měsíce a vedla, mimo jiné, přes Turecko, Libanon, Sýrii, Irák, Írán, Afghánistán a Pákistán. Tedy vesměs země, ve kterých je dnes mnohem méně bezpečno než před sedmdesáti a více lety.

Pozvánky

POZVÁNÍ DO PŘEŠTIC
V neděli 29. října 2006 si evangelický sbor v Přešticích na Plzeňsku připomene 85 let od svého vzniku. Slavnostní bohoslužby začínají v 9:30 h, kázáním poslouží bratr ThDr. Jiří Otter. Náš host pronese rovněž odpolední přednášku, která začíná ve 14 h, na téma "Svědectví o vzniku přeštického sboru a jeho kazatelích".
Všichni jsou srdečně zváni.
Jan Satke,
farář v Přešticích

* * *

SPOLEK PŘÁTEL EVANGELICKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE **uspořádá ve dnech 3. – 5. listopadu 2006 své výroční setkání. Ústřední setkání se uskuteční v sobotu 4. listopadu 2006 ve velké posluchárně ETF UK v Praze 1, Černá ulice 9. Od 9 do 15 hodin promluví prof. Jakub Trojan o své knize Ježíšův příběh – výzva pro nás, a pak budou následovat čtyři koreferáty k této knize, rozhovory ve skupinách a společný rozhovor.**
Hosté jsou vítáni.

Vzpomínka

Dne 23. října uplyne 10 let od úmrtí doc. MUDr. Svatopluka Doležela (26. 11. 1921 - 23. 10. 1996), bývalého dlouholetého kurátora I. brněnského sboru ČCE.
S láskou a vděčností za jeho život vzpomínají
manželka a děti s rodinami.

* * *

Děkuji za všecka slova potěšení a povzbuzení při úmrtí mé manželky a naší maminky Věry Frydrychové 25. září 2006.
Miroslav Frydrych s rodinou

Jak budeme vycházet do konce r. 2006

číslo 35/36 – vyjde 8. listopadu
číslo 37/38 – vyjde 22. listopadu
číslo 39/40 – vyjde 6. prosince
číslo 41/42 – vyjde 13. prosince
číslo 43/44 – vyjde 20. prosince

Bohoslužby

29. 10. 2006
ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal
EVANJELICKÁ CIRKEV A.V. V ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00
SLEZSKÁ EVANGELICKÁ CÍRKEV A.V.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik
BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 J. Gonda
OCHRANOVSKÝ SBOR (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř
CÍRKEV BRATRSKÁ
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek
EVANGELICKÁ CÍRKEV METODISTICKÁ
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský
CÍRKEV ADVENTISTŮ S.D. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš
APOŠTOLSKÁ CÍRKEV
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30
STAROKATOLICKÁ CÍRKEV
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)
PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka
SHROMÁŽDĚNÍ ARMÁDY SPÁSY
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

35/36/2006

22. listopadu 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

Jak vyjdeme příště

Poslední číslo letošního roku vyjde 13. prosince 2006

První číslo příštího roku vyjde 10. ledna 2006

Blízký vzdálený Bůh

Text: Jr 23,23-24
Čtení: Mk 6,45-52

Oba biblické texty mají jedno společné: dosvědčují, že jsou chvíle, kdy Bůh je vzdálený.

To je ovšem mnohoznačná formulace. Z jedné strany se chce říci: „Co na tom, to přece ví každý!" Bůh je jiný, jinak, jeho bytí je jiné, v pokusu nějak to vyjádřit jej nazýváme napořád nepřesně „nebeský, všemohoucí, vševiduci" apod. Nebo „Stvořitel" na rozdíl od všeho ostatního, jež lze nazvat stvořením. Že je vzdálený je jeden ze základních prvků biblického a křesťanského učení. Bůh je vzdálený tak, že lze právem hovořit o jeho absolutní nedostupnosti, tak vzdálený, že neviditelný, tak neuchopitelný, že právem zkušenosti mnozí říkají, že není. I z této Boží vzdálenosti má člověk velký užitek: nedostupný vzdálený Bůh nemůže být manipulován, zneužit, ideologizován, i kdyby se o to pokoušely všechny politické strany nebo i církve dohromady.

Jenže – základním prvkem křesťanského i biblického učení není, že Bůh je vzdálený, nýbrž že Bůh je vzdálený i blízký současně. To je jeden z paradoxů křesťanství, jedno z napětí, o něž evangelium nesmí být umenšeno. Bůh je také blízko, tak blízko, že nikdo a nic nemůže být blíž. Blízko člověku jako přítel, dokonce jako otec, blízký i ve chvíli absolutní opuštěnosti člověka. Bůh je blízký lidskému srdci i svědomí, blízký jeho radosti i strachu, hněvu i dojetí, jeho síle i slabosti. Samozřejmě že i z Boží blízkosti má člověk užitek, člověk nechce a nemá být sám. Samota je zlá, protože falešná, vždy je člověk zabudován do sítě vztahů, vazeb, důležitých i méně důležitých, minulých i současných. A blízkost Boží je vztah nejhlubší, nejdůležitější a – nejbližší.

Jeremiášovo proroctví i příběh z Markova evangelia naznačují, že Bůh může být i vzdálený, postihují tuto dvojznačnost Božího poměru k člověku a soustředí svou pozornost právě na tu vzdálenost. Vzdálený Bůh není totiž vzdálený jen tím, že je nedostupný lidským rukám nebo dalekohledům, nýbrž také tím, že člověk ho nevnímá, neví o něm. Čtenář Bible tak není veden k teoretické teologii, nýbrž do svého života, do své zkušenosti. Ta je někdy vážná, smutná, snad i tragická. Sváťa Karásek v jedné své méně známé písni zpívá „jsou doby, kdy Bůh je vzdálený, kdy propast je veliká, tu duše žalmistů kvílejí jak kojenci bez mlíka". V té chvíli si člověk uvědomí, že Jeremiáš i evangelium hovoří o něčem, co každý velmi dobře zná. Bůh je vzdálený, odešel, stal se neviditelným, možná nepřítomným, možná – nejsoucím. Bůh se člověku někdy ztrácí z očí, z mysli, ze srdce. Někdy člověk cítí, že si to způsobil sám, že sám nechtěl, aby Bůh byl nablízku. Jako by ho vytěsnil, vypudil ze své blízkosti. Jindy se to stane „samo", ani člověk neví jak. Semelou se okolnosti, s sebou semelou člověka samého, přijdou zklamání, prohry, přijde vyčerpání. Všechno se může vyčerpat, unavitelné jsou i víra, naděje a láska. Najed-nou možná ani člověk není sám, má kolem sebe lidi, přátele, hluk světa, všechno nablízku, ale Bůh tu není.

Jeremiáš svůj výrok na místě Božím vysloví v takové těžké chvíli. Ostatně u tohoto proroka budeme jen velmi těžko pátrat po jiné než velmi těžké chvíli. V nejhorších dobách pro Izrael sílí tlak vnějších nepřátel. Tento tlak současných i budoucích utlačovatelů je násoben tlakem zevnitř, zištných, proradných vůdců lidu, klamajících a svádějících. To se objevili falešní proroci, kteří jazykem i způsoby Božích proroků lidem tu mazali med kolem úst, tu je strašili, tu jim slibovali předvolební chiméry a sny.

V takové chvíli slovo o Božím vzdálení může znít jako výhružka. „Přestávám snad být Bůh, když jsem daleko? Myslíte si, že vás nevidím? Ale vidím, tak pozor!" Snažím se však po-chopit Jeremiášovy posluchače a ne-mohu se jen tak jednoduše postavit na jeho stranu proti všem „hříšníkům". Bůh, který je daleko, Bůh vzdálený, cizí, nejen nemůže člověka vidět, tak-že pokušení je bližší, on také nemůže povzbuzovat, posilovat, nést. Člověk se stává sirotkem na tváři země, bezprizorním bezdomovcem, odkázaným sám na sebe, na svůj úsudek a na všechny ostatní vztahy, nahodilé i trvalé, přítomné i minulé. A ukazuje se, že dlouho nevydrží. Rok dva, ale pak člověk znovu začne hledat své kořeny, a když ne on, určitě druhý, protože celé lidstvo bez základního vztahu být neumí a nemůže.

A tak se v Jeremiášově proroctví dá najít i povzbuzení. Možná to zní zvláštně, ale je to evangelium, dobrá zpráva: „Jsem Bůh, jenom když jsem blízko? je výrok Hospodinův; jsem-li daleko, Bůh už nejsem?"

Dokončení na str. 2

Sborový dům Jana Milíče z Kroměříže v Praze - Chodově (viz str. 4)

Nad knihou Rút II – III

Oboustranné překvapení

Minule jsem poznamenal, že se řízením Ducha svatého vše odehrává v tónině příběhu letních lásek. Abych to osvětlil: Odehrává se příběh, který na první pohled známe - jak chudá děvečka ke štěstí přišla. Příběh, do kterého bychom normálně rádi unikali jako do romantického filmu. Už dopředu víme, že dobře dopadne. Zde je však malý rozdíl. Ten činí příběh až příliš podobným životu na to, aby byl pro takový únik zajímavým. Moábská Rút řekla Noemi: „Ráda bych šla na pole sbírat klasy za někým, u koho dojdu přízně." Noemi jí odpověděla: „Jdi, má dcero." Ta odpověď zní děsivě rezignovaně, až moc ze života. Jdi, a když nepůjdeš, vyjde to nastejno. Ale to už ani nemám sílu ti říkat. Ostatně i to: ráda bych šla sbírat... I to „ráda bych" zní jako rozmar, který si může dovolit ten, kdo už stejně nic nezmění. Navnadí nás letní láska, ale ono je to najednou tak bolestně skutečné - to je ta lest Ducha pravdy.

Shodou okolností patřil ten díl pole Bóazovi z Elímelekovy čeledi. To nečteme v Písmu tak často, že se něco stalo shodou okolností. Nevidím za tím žádné spiklenecké pomrkávání autora, až děsivě jsem si jist, že to opravdu bylo shodou okolností. Shodou mnoha okolností někdo, ne horší, než druzí, těžce onemocní. A shodou okolností jiný vyvázne bez škrábnutí z nejnezodpovědnějšího hazardu. Nakonec vždycky, když v Písmu nějaká úzkostná situace dobře dopadne, není to dopředu jasné. Jako v životě. V Písmu i v životě se nebojíme jen naoko, bojíme se doopravdy. Jako by se zde, v obyčejném životě, ozvalo něco ze zahrady Getsemanské, ono: „Má duše je smutná až k smrti." Jako v tisících jiných obyčejných životů, jako v každém životě. Když už jsme to načali: Že přišla velikonoční neděle - kdo to věděl dopředu? Ježíš? Proč by se potom tak úzkostně modlil? Ne, pouhý strach z bolesti nás nečiní smutnými až k smrti. Učedníci? Ti už teprve ne, vždyť utekli a i pak nevěřili. Ženám. Ne, strach z Getsemane, noc plná lidského strachu z konce, strach těch žen ze smrti hladem je skutečnější než běžný život. Podruhé tedy sestupujeme k děsivému tajemství, kamsi pod povrch běžného příběhu. Ten příběh prostě nemusel dopadnout dobře - a také tohle z letní vyprávěnky činí Slovo Boží.

Tedy, Rút paběrkuje za ženci. Když přijede majitel pole, pozdraví žence: „Hospodin s vámi." Oni odpověděli: „Hospodin ti žehnej." Zbožnost patří ke každodennímu životu. Tak to má být. Proč však vzbuzuje dívka z moábských polí takový dojem? Co vede dozorce nad ženci k tomu, že dívce viditelně nadržuje, že vychválí její pracovitost, že říká víc než musí. Proč ji Bóaz třikrát

Pokračování na str. 2

Oprava s omluvou

Vážení čtenáři a odběratelé našeho týdeníku,
je třeba, abychom s omluvou opravili nepřesnou informaci o tom, jak bude Evangelický týdeník – Kostnické jiskry vycházet do konce tohoto kalendářního roku. S politováním oznamujeme, že kromě tohoto čísla vyjde již jen jedno, vánočně – novoroční. Důvodem není nic jiného, než že si nepřejme a v odpovědnosti k dalším plánům ani nemůžeme ukončit tento rok s finanční ztrátou – totiž s dluhem, který by se nám táhl do příštího roku a opět ovlivňoval vydávání novin v roce 2007. Věříme, že tuto skutečnost přijmete s pochopením, zůstanete i nadále našimi věrnými odběrateli a že mnozí budou i svými dary a dobrovolnými příspěvky napomáhat k ekonomickému zajištění dalšího vydávání.
Žádáme vás tedy opět, abyste s pochopením přijali naší omluvu, ale také počítali s tím, že vydávání Evangelického týdeníku – Kostnických jisker bude, s vaším přispěním, pokračovat i v příštím roce.

Za předsednictvo Kostnické jednoty –
Sdružení evangelických křesťanů
Bohumil Kejř

Nad Biblí

Nad knihou Rút II – III

Dokončení ze str. 1

osloví, proč jí nadržuje, proč ji chválí za to, co učinila pro svou tchýni, že se přišla ukrýt pod křídla Hospodina? Nemělo by to připadat muži z vyvoleného lidu přirozené? Vždyť kde by jí bylo lépe! Asi tu však dobrota tak samozřejmá není, když Bóaz musí poručit služebníkům, aby ji neobtěžovali a neokřikovali. A zase ze strany Rút: Proč se tak moc snaží, proč je tak překvapená, tak vděčná za tu milost? Ji překvapuje milost, kterou nalézá u vyvoleného lidu, vyvolený lid zase překvapuje, jak může být někdo tak vděčný, tak věrný. Oboustranné překvapení. A to je už v pořadí třetí tajemství. Totiž že ti, kteří jsou vyvoleni, ti, kteří jsou v Boží péči tak, že se jeho jménem i zdraví, už to ani nevnímají, už si toho ani neváží. Už nedovedou ani projevovat dost vděčnosti, šířit tu milost naplno dál. Už jsou toho syti. A na druhé straně člověk, který přichází ze světa rozmarných, kamenných bohů, kterého dobrota zaslíbené země vyvádí tak z míry, že pro ni ani nemá pojem. Slovo milost nemá místo v slovníku moábské Rút. Co nedokáže pojmenovat, to ani nedokáže zneužít. Dokáže se jen divit. Její svět je zoufale temný. Jako by něco z tohoto oboustranného překvapení zaznívalo v podivném Kalvínově dvojím předurčení. Jedni, kteří si ani neuvědomují rozsah milosti, tak mocně je obklopuje; druzí, kteří o ní nemají ani pojem. Anebo spíše v Pavlově řeči o plané olivě naroubované na ušlechtilý kmen. Spolu s moábskou Rút jsme my pohané proti přírodě přičleněni k lidu, k němuž nijak nepatříme.

Noemi uzavírá: „Dobře, má dcero, že chceš chodit s jeho děvečkami. Aspoň na tebe nebudou na cizím poli dorážet." Už druhá kapitola knihy Rút, a Noemi pořád rámuje celý příběh, hraje v pozadí první housle. Jde jí opravdu jen o to, že na její snachu nebudou na cizím poli dorážet? Nebo je pro ni ten „blízký příbuzný" dobře situovaný budoucí ženich? A co když už na tom v téhle situaci nezáleží? Co když už se stírá dobro a zlo, čestnost a vypočítavost? Co když je situace tak tíživá, že hlavní roli hraje klíčové slovo knihy „zastánce"? Co když člověk ve svém hlubinném zoufalství prostě jen bez dalšího hledá zastánce, který by jej přikryl křídlem, ať už to znamená cokoliv? Rút poslechla. A bydlela s tchyní. Hraje v našem kuse opravdu poslušnou naivku, neboje za tím zase nějaké tajemství? Uvidíme.

Okamžik a věčnost

Pozastavili jsme se nad tím, že hybatelem celého děje je zatím stále Noemi, tchýně. Kniha přece patří Rút, podle ní se jmenuje. Pojali jsme podezření, jestli se tu nechystá nějaký hon na ženicha, jak jej známe třeba ze Sňatků z rozumu. A už je to tady! Noemi má už do detailů přichystaný plán, jak snachu znovu provdat. Můžeme se nad tím pohoršovat. Ovšem, o ty dvě ženy se stejně nikdo nestará. Že se chce jedna o druhou postarat? Že hrají podle svých pravidel, když podle pravidel společnosti nejsou vůbec hráčkami, jako by nebyly? Neměla bych ti vyhledat odpočinutí? Kdo nic nemá a nic neznamená, může si dovolit lecjaký rozmar - už stejně nic nezkazí. Tak z pouhého rozmaru zoufalství šla Rút minule sbírat klasy na pole. Noemi chce teď ze stejného rozmaru ztracenců najít pro Rút odpočinutí.

Rozmar vytrhuje z šedi všedního dne boháče i chudáka. Je to totiž věc dobrodružná. A k nějakému dobrodružství se jistě schyluje. Už ten důvod hledání „odpočinutí" - „aby ti bylo dobře". Vše se odehraje „právě dnes v noci". Na humně, „na seníku". Mladá dívka se myje, potírá se mastí. Muž, který dojedl a dopil - a co asi dál? Odkrýt plášť v nohách, lehnout, a „on ti pak poví, co máš učinit". I bez vědomí toho, že slova „vejít, odkrýt plášť, nohy, lehnout" v Písmu většinou mají dvojznačný význam, vydražďuje tento plán naši představivost. K něčemu dojde, dojde na „to". On ti pak poví, co máš učinit. Jakoby slova zkušené kuplířky.

A Rút? „Sešla na humno a udělala všechno, jak jí tchyně přikázala." Je tedy Rút poslušná naivka? A nebo je právě ve své poslušnosti něčím daleko víc? Udělala všechno, jak jí tchyně přikázala. A také ovšem nic navíc. Plán nedotáhla, naše vilné očekávání nesplnila. Plní příkaz a přitom v tom nijak neprosazuje vlastní zájem. Možná má svobodu dobrého vojáka Švejka, který se vymyká vojenské mašinérii právě doslovným plněním rozkazů. A možná svobodu vyšší, svobodu toho, jenž říká: „Já jsem mezi vámi jako ten, který slouží," který říká „Sám od sebe nemohu dělat nic; jak mi Bůh přikazuje, tak soudím, a můj soud je spravedlivý, neboť nehledám vůli svou, ale vůli toto, který mě poslal."

Protože Rút tady nehraje nějaké divadlo námluv, nejde na předem dojednanou schůzku. Jde za „zastáncem", jde za odpočinutím. Ale také možná na smrt. Za prvé, jako vdova je podle zákona stále ještě vdaná, a noční cesta za jiným mužem může pro ni znamenat smrt ukamenováním. Těžko bude něco vysvětlovat. Buď ji osočí náhodný kolemjdoucí, nebo sám Boaz. A její důvěra v „zastánce" může také dojít zklamání. Co když ji využije a pak se k ní nebude znát? Nebo ji navíc ještě obviní. A i kdyby ji jen odmítl, i to je těžké ponížení. Nakonec, co vlastně čeká, že se stane, jak se celá věc vyřeší? Co jí Bóaz poví, že má učinit? Je možno si to zatím vůbec představit? Rút ale neváhá a jedná.

A tak jde nocí. Je to noc těžkých vůní, noc zpěvu cikády, noc svitu hvězd; čas něhy. Noc je časem osamělé modlitby na lůžku, kdy je Bůh tak blízko srdci. Ale je to i čas přízraků, kdy člověk hledí do chladných hlubin vesmíru, čas otázky: Bože, můj Otče, jsi tam? Největší blízkost i nejžalostnější samota, to je noc. Rút udělala ten pověstný krok víry do prázdna a temnoty.

Držíme tedy palce Rút, která se plíží ztichlým, ztemnělým humnem. A plán vychází. Nástrahy noci jsou překonány. Uléhá v Bóazových nohách. „O půlnoci se ten muž vyděsil, trhl sebou a vidí - v nohách mu leží žena." Nastává vrcholně intimní situace, muž a žena si hledí zblízka do tváře. I ta otázka: „Kdo jsi?" vybízí k poznání. „Rozprostři nad svou služebnicí křídlo svého pláště, vždyť jsi zastánce." Jako by ta největší blízkost už už byla skutkem.

Ale Rút s Bóazem zklamou naše očekávání. „Ano, jsem vskutku váš zastánce. Je však ještě jiný zastánce, bližší příbuzný než já." Už to bylo tak blízko, už jsme se dotýkali hranice intimity. Ale je tu ještě jiný zastánce. A to je podle mne ústřední z tajemství této knihy. Tajemství královského rodu, jehož je Rút součástí. Tajemství královské ctnosti - ušlechtilosti. Ta náklonnost, to vzájemné jiskření se plně přiznává. Není tu uhýbavého vyznání ani uhýbavé odpovědi. A přesto, ale spíše právě proto musí být poklad této noci vynesen na denní světlo, před tvář Zákona. Je ještě jiný zastánce, a tomu se musí dostát. To je ta královská ctnost ušlechtilosti: Vědět o svaté blízkosti druhého, a přece se jí jen tak nezmocnit. Nepošlapat to, co je čisté, co je křehké. Přistoupit na sjednocení lidského okamžiku s věčností Boží vůle.

Zmenší se tak hloubka lidského okamžiku? Naopak, jak vidíme, získá hloubku novou - Rút už není jen ženou v Bóazových nohou, je žena znamenitá, která projevila oddanost. Má minulost, má své místo v Izraeli, neboť že je žena znamenitá, ví i všechen lid v bráně. A má i jiné vztahy než to noční setkání s Bóazem. Má tchyni, ke které „nesmí přijít s prázdnou." Ten muž je zastánce a nedá si pokoj a dovede tu záležitost ke konci ještě dnes. Ale až příště.

Tomáš Pavelka

Papež v dialogu křesťanství s islámem

Po nikoli nevýznamné aféře s karikaturami proroka Mohameda je nyní naše západní postkřesťanská společnost vystavena daleko závažnějšímu konfliktu: bouřím, kterými reagoval islámský svět na přednášku Benedikta XVI. na řezenské universitě (v češtině je k přečtení i na stránkách ET-KJ). Závažnější je proto, že jasněji odhaluje podmínky a meze tak potřebného dialogu křesťanství s islámem.

Ne náhodou, pro pochopení skutečného problému, se jednalo o univerzitní přednášku. Velmi umným způsobem v ní Joseph Ratzinger nastínil problém vztahu víry a rozumu. Aby se vůbec o víře dalo mluvit, musí být přístupná zkoumání lidského rozumu. Bez toho je pak takové náboženství vystaveno permanentnímu pokušení šířit svůj obsah násilným způsobem, neboť kde nefungují zbraně logiky, mohou lépe účinkovat zbraně skutečné. Na pozadí této přednášky je víceméně výslovně cítit snaha o ujasnění metodologických předpokladů dialogu s islámem. To také potvrzují ony výbušné citace z dialogu byzantského císaře Manuela II. Paleologa s perským muslimem. Mimo jiné: *"Víra je plodem duše, ne těla. Kdo chce proto přivést někoho k víře, potřebuje schopnost mluvit dobře a usuzovat správně, a nikoli násilí a hrozby. K obrácení rozumné duše není nutné používat ruku, ani zbraně, ani žádný prostředek, který někomu vyhrožuje smrtí."*

Papež stručně a pronikavě ukazuje, jak je právě snaha o rozumové uchopení víry, o její logický výklad, hluboce zakořeněná v židovsko-křesťanském myšlení, že to není pouze helénistické zhyzdění původně čiré Ježíšovy zvěsti, ale stojí už v samém základu křesťanství. To, že právě racionalita je základem i naší dnešní civilizace, kochající se výdobytky vědy, snad ani není třeba zdůrazňovat. Právě proto může existovat i nějaký dialog mezi vědou a náboženstvím, právě proto se theologie vyučuje i na univerzitní půdě.

Právě schopnost logicky myslet, argumentovat smysluplnými výpověďmi, stojí v pozadí každého dialogu, který není jen prázdnými slovy zúčastněných. A zde je bolavé místo dnešního vztahu Západu s islámem. Ten totiž poté, co se zřekl kritického čtení Koránu a stejně kritického výkladu ústní tradice, stává se k logické argumentaci poněkud netečným. A to představuje nebezpečnou výzvu pro naši společnost. Poté, co jsme se zřekli společné víry a stavíme se zády ke křesťanskému dědictví i naší historii jako takové, co jsme dokonce schopni zříci se i výdobytků demokracie (jako je svobodná možnost výtvarného projevu v aféře karikatur Mohameda), je toto problém, se kterým naše civilizace stojí a padá: jsme schopni se vzdát i toho posledního, co nám vůbec zbylo, tj. našeho rozumu?

Aby bylo možné vést dialog, musí být tento „podle logu" (dia-logos), tj. musí být především podřízen rozumu. Jinak se o žádný dialog nejedná, pouze o střet náboženství. A právě k rozumnému dialogu papež muslimy zve. Ovšem jakou reakci toto pozvání vzbudilo, to klade vážný otazník po možnosti dialogu křesťanství s dnešním islámem vůbec.

J. Kupka

Blízký vzdálený Bůh

Dokončení ze str. 1

Ne, říká Jeremiáš navzdory vší lidské – naší – zkušenosti, ani sebevětší vzdálenost neubírá na Boží blízkosti. Ani sebevětší vzdálenost, ať vznikla jakkoli: možná si ji člověk zavinil, možná si ji sám přál, možná ani nevěděl jak, byla tu. Ale i v té chvíli, kdy se Bůh neozývá, kdy není vidět, kdy je překrytý mlhami pochyb a hradbami bolestí a strachů až do neexistence, i tehdy je blízko. I vzdálený Bůh je blízko, jak si ani představit nelze.

Představa vzdáleného Boha není cizí nikomu. Jenom když člověk teoretizuje, poví, že Bůh je všude, proto nemůže být vzdálený. Tak je to přece i v Písmu. Ale v životě je to jinak. V životě je člověk v pohybu a jeho vztah k Bohu je taky v pohybu a Bůh sám – nu o tom nelze říci více, než že je v pohybu, protože je živý. I to je však zase jen nedostatečný pokus, jak vyjádřit nevyjádřitelné. Pak se skoro zákonitě zdá být někdy blíž, někdy dál a někdy nadobro vzdálený.

A Jeremiáš tuto představu přijímá, bere vážně, ale ukazuje její druhou stranu: Bůh může být vzdálený, může být, že jsi ho vyhnal, nebo ti ho vzdálily okolnosti. Ale nic to nemění na tom, že všechno přece jen zůstává na svém místě: Boží trůn, jeho láska, jeho moc, jeho spravedlnost. Poznáš to možná až po létech, teď nelze víc, než připomenout, co nemáš před očima, co však beze zbytku platí.

Zase se chci zeptat: mám z toho nějaký užitek? Mám, a velký. Až přijdou chvíle, kdy Bůh bude vzdálený a propast veliká, snad si vzpomenu. Protože v takové chvíli není ohrožena jen ta chvíle, ohrožena únavou nebo nudou. V takové chvíli je ohroženo moje základní spoléhání, moje životní síla, naděje, protože se zdá: je-li Bůh tak vzdálen, že pro mě není, pak marná veškerá naděje a zůstávám tu sám. Pak slovo o vzdáleném Bohu, který je blízko, je sice napjaté, paradoxní, nepochopitelné, ale je to pevný bod. Život přece jen není náhoda…

Situace učedníků na moři v šesté kapitole Marka je toho ilustrací. Marek nemá onu zápletku s pochybujícím Petrem, který se začne topit, když chce zkusit jít po moři jako Ježíš. U Marka zůstává příběh v docela prosté syrovosti. Učedníci jsou sami, Ježíš sám jim řekl, aby jeli napřed. A rozloučil se a odešel, aby se modlil. Po nasycení pěti tisíců, po dni plném aktivity, dění a zázraků najednou nastává divný klid: Ježíš tu není. Ten, který byl ve středu dění i ve středu myšlení a srdcí učedníků, odešel. A oni mají všední práci, pro rybáře tu nejvšednější, veslování, navíc proti větru a při únavě.

To je také chvíle, kterou zná každý, i když nemusí veslovat a není rybář. Chvíle, kdy dění víry se zastaví. Kdy „se prostě žije", všední dny, tak jak jdou, za sebou po řadě, pusté a prázdné – alespoň se to zdá. Ježíš? Kristus, Syn Boží, Spasitel, pastýř, vinný kmen, chléb života, cesta i pravda i život? Ve všední den, když se musí proti větru, s únavou v kostech? V mládí nebo v pokročilém věku, ve zdraví nebo v nemoci? Pán je vzdálený.

A on kráčí k nim… Ve chvíli, kdy by ho nikdo nečekal, vždyť přece on sám naznačil, že odejde, v situaci, kdy by ho nikdo nehledal, protože byly jiné starosti, na místě, kde by si ho nikdo nemohl ani představit, protože na moři, na vodě! A střízlivý racionalista k tomu přidá informaci, že podobná vyprávění o chůzi po vodě mají ve svatopiseckých legendách i jiné antické i orientální postavy. Ježíš na vodě? Spíš celé evangelium se teď zdá stát - na vodě!

Byl tam a šel proti nim. Nestál, šel, směrem k nim. Možná to vypadalo, jako by chtěl jen projít kolem – jen aby věděli, že je i tam, kde by ho čekali nejméně – v těch chvílích ohrožených únavou i všedností. Možná by jen prošel, možná by nebylo nic víc potřebí, možná stačí vědět, že je blízko, i když se zdá daleko. Byl tam, byl tu, je tu. Kde? Všude. Kdo? Ten, který tvoří základ všech našich vztahů, k němuž voláme „Otče". Ten, kterému z nedostatku jazyka říkáme jako i jiným „Bůh", byť s velkým „B".

A samozřejmě, člověku se zdá, že je to přízrak. Lidská mysl si spíš představí přízrak než dobrý základ svého života, spíš ďábla než Spasitele. Je člověk takový skeptik, nebo takový střízlivec? Spoustu ohrožení vidím, spoustu toho, co musím, nesmím, spoustu nebezpečí, která jsou mi v patách, vidím, ale že mně naproti přichází sám Dárce a Ručitel života, to by mě ani ve snu nenapadlo – zvláště ne na moři, večer, s únavou a proti větru.

Ještě jednou se ozývá Jeremiáš ústy Božími: „Nenaplňuji snad nebe i zemi? je výrok Hospodinův." Mohlo by to znít jako věta z dogmatiky: ano, „Hospodin naplňuje nebe i zemi." Ale po tom, co zažil a promyslel Jeremiáš, po tom, co zažili učedníci na Genezaretském jezeře, poté, co my si vzpomeneme na všechno, co máme za sebou, už zní toto slovo jinak. Jestliže Bůh naplňuje nebe i zemi, znamená to velké a krásné povzbuzení pro chvíle, kdy opět bude Bůh vzdálený a propast veliká.

Pavel Klinecký

Rozhovor
s novinářkou Petruškou Šustrovou

** Otevíráme rozhovor pro Evangelický týdeník - snad smí padnout otázka: Jaký byl a je váš vztah ke křesťanství?*

Vyrostla jsem v komunistické rodině a v 68. roce jsem si myslela, že kostely jsou stavební památky, vůbec jsem nevěděla, že tady jsou věřící. Pak jsem konvertovala, v roce 1984 jsem se nechala pokřtít a nejradši chodím do kostela ke svatému Duchu na Staré Město, ale také do nejbližšího kostela, na Jiřího z Poděbrad. V katolictví se mi líbí šíře, spektrum názorů, vejde se sem tolik různých proudů, a zejména mám ráda Jana Pavla II., který se snažil otevřít církev jiným církvím a světu.

** V disentu jste se setkávala s evangelíky - jak jste si s nimi rozuměla?*

S evangelíky jsme byli v křesťanském proudu dost zajedno a bylo lhostejné, jakého jsme vyznání. V soukromí, na večírcích, jsme vedli katolicko-evangelické spory, které s postupujícím večerem se zostřovaly, zejména zarputilý býval Jan Kozlík, zatímco Sváťa Karásek nebo Miloš Rejchrt byli spíš smířliví, ale zase ty spory s nimi nebyly tak zábavné.

** Čtenáři vás spojují s Lidovými novinami. Ty byly svého času otevřenou tribunou pro různorodé redakční autory od Zdeňka Mlynáře a Petra Uhla po Ludvíka Vaculíka či Jiřího Hanáka. Dnes si redakce hlídá výraznou profilaci své fazóny a není škoda, že vedle sebe v redakci nejsou tak rozdílní redaktoři jako kdysi, a že ani paleta publikujících není pestřejší? Proč je třeba ze strany redakce vše dopřežvýkat a nenechat na laskavém čtenáři, aby si věci z různých pramenů více promyslel sám?*

Nemám nic společného s redakční politikou, ani redakcí samotnou a nemohu ovlivnit nic. Jsem externí spolupracovnice a pouze přispívám.

** Kdysi vycházel deník Lidová demokracie. Poté, co jej spolkly Lidové noviny, se tu a tam snažily přinášet autentické pohledy křesťansky orientovaných pisatelů, nejspíše občas v rubrice Orientace. Dnes to je věc naprosto ojedinělá.*

Myslím, že u náboženské rubriky to je chyba. Náboženská problematika je součást běžného života a patří do zpravodajství a publicistiky. V Česku to ovšem tak není, věřící jsou považováni za něco zvláštního, mimořádného, většina lidí si to prostě myslí.

** Není unifikace našeho tisku obecnějšího rázu? Není to dáno tím, že Lidovky stejně jak MFD mají stejného vydavatele, podobně i většina regionálních deníků? Nemusí pak novináři sloužit jejich zájmům?*

Novinář vždy slouží zájmům vydavatele, vydělává pro něj peníze. Nemyslím, že by je vydavatel Lidovek ovlivňoval nějak názorově. Jeho zájem je, aby se co nejvíc prodalo a noviny vydělávaly.

** Bulvár samotný - to je jiná kapitola, avšak nedochází k určité bulvarizaci i serióznějších deníků?*

K vulgarizaci tisku u nás dochází běžně a je to společný rys postkomunistických zemí obecně; ale i v západní Evropě do tištěných médií proniká povrchní tón.

** Není u nás prostor pro deník, v němž by spolupracovali různorodí žurnalisté v bohatší různosti svých pohledů? Je to ekonomicky neuskutečnitelné?*

Myslím, že místo pro alternativní noviny zde je. Objeví se všude, kde to zkusili. Nemyslím si, že Češi jsou hloupější než jiné národy. Čtu spíše polské noviny, protože Poláci reflektují, co se děje ve světě. To se u nás z novin moc nedovím.

** Naše deníky, co se týče církví, si setrvale pletou i základní frazeologii. Přispívá k tomu i ČTK, její formulace všichni přejmou. Tak včera ve zprávě o úmrtí českého fotografa v Ugandě byl jako zdroj uveden jeho bratr, kněz Svatopluk Karásek. Novináři asi nevědí, že protestanté nemají*

kněze, nýbrž faráře, kazatele, pastory. Rovněž nemají žádnou mši. Známe evangelickou bohoslužbu, kázání, slavení svaté večeře Páně. Ne mši. Běžné je, že se mluví o církvi, aniž se uvede, která. Církev chce, říká, požaduje. A řeč je například o Římskokatolické církvi. Jak s těmito zakořeněnými nešvary, možná i nevědomostí naložit? Týká se to médií obecně, také rozhlasu i televize.

V zemích západoevropských je normální, že lidé a zvlášť novináři jsou vzdělaní a křesťanství je součástí normálního života. Zde se mladý člověk setkává s církví, pokud je s ní v nějakém spojení, třeba prostřednictvím rodiny. Ve škole se nedoví o církvích nic a s novinami je to podobné, protože většina novinářů nejsou věřící a nic o tom nevědí.

** Naše černé či bílé vidění je zřejmé ve vztahu k Evropské unii. Buď je adorována nebo poplivána. Je neobvyklé, aby její zastánci otevřeně pojmenovali očividné nedostatky, stejně jako kritici přiznali klady? Strašně trapné byly dokumenty ohledně EU na křídovém papíře vydané zvlášť pro křesťany. Pro prosťáčky, které opít nalakovaným rohlíkem je tak snadné.*

Napsala jsem knížku o Evropě, mám k EU výhrady, ale chápu význam dohody. Máte pravdu, že je zvykem psát pro nebo proti naprosto černobíle: buď je vše dobré nebo vše špatné, což souvisí jednak se stylem místní politiky, jednak s tím, že EU se zde užívá jako politická zbraň pro nebo proti. Novináři sami jsou zmateni politickým sporem a většinou mnoho o EU nevědí.

** Bližší košile než kabát a kdo nakonec rozumí ekonomickým problémům do hloubi! Máme se proto smířit se zdánlivými nelogičnostmi, jako že bychom našim zemědělcům zakázali pěstovat dost cukrovky i pro vnitřní spotřebu a měli povinnost dovážet cukrovou třtinu?*

Zemědělská politika EU a její podpora v 50. letech vznikla z obav konfliktu mezi městem a venkovem. To je půl století a dnes některé státy EU mají za to, že unijní politika by se měla revidovat. Jiné země se tomu brání, zejména Francie. Otázka kvót je strašně pochybná a jak by to mělo být – nelze snadno naplánovat, co je potřeba a lze sdílet. Myšlenka společného ekonomického prostoru je založena na tom, že nejsou cla a žádné omezující kvóty. Tomu zemědělská, energetická aj. politika nedostává. Každý stát chrání svoje firmy a malí ne vždy na to doplatí, někdy mají zase daleko větší slovo, než kdyby jí nebylo. EU je tak velká instituce, že u každé změny trvá dlouho, než k ní dojde a než se provede.

** Přepjatci národnostní i jiní mají, zdá se, jednoduchý recept. Pojmenují jednoznačně problémy, které se jednotlivce i společnosti bezprostředně týkají, a pustí se do nich. Většinová společnost o nich mlčí. Je z těch věcí nesvá. Novináři i politici je většinou odbudou posměškem, soustředí se na jejich přešlap, ale neumějí s nimi mluvit a dát jim prostor v obavě, že jej využijí ke své propagandě.*

Myslím, že radikální národní strany, často nesnášenlivé k přistěhovalcům, cizincům, mají úspěch právě proto, že mluví o problémech, o nichž hlavní strany a proudy mlčí. Oni zaujímají jednostranné, demagogické postoje; kdyby o tom hlavní proud politický diskutoval, vzal by jim vítr z plachet.

** Není pak ale úloha radikálních stran nezastupitelná a jedna taková, schopná alespoň veřejně jednat, i potřebná?*

Myslím, že smyslem radikálních stran je ovlivnit většinové politické smýšlení a působit jako „enzym". Neměla by asi přijít k moci, vládnout, to by mohlo být hrozné, ale působit jako znepokojivý faktor, který poukazuje na jevy a skutečnosti, které jsou přehlíženy. Nenávistné výpady a násilí ale do politiky nepatří.

** V pozdních nočních hodinách je snad možno vidět nesledovaný seriál z jednání našich poslanců. Proč není přímý přenos součástí běžného denního vysílání alespoň internetového? Prospělo by to nám i politikům s kamerou stále v zádech.*

Byla bych pro, aby přímý přenos jednání byl na internetu. Stenoprotokoly po pár minutách.

** V parlamentě se mnohé věci projednávají, aniž by se zajímavě komentovaly v tisku. Pak se najednou dozvíme, že je odhlasování na spadnutí nebo že se už tak stalo. Nebylo by dobře bohatěji uvádět takovou jednání a přímo citovat jádro znění navrhovaného zákona?*

První čtení zákona - tam se mluví o tom, oč jde. Schvalování už není diskuse. Přidávání změn zákona, listování, není jasné oč jde. Nakonec závěr má technický charakter a přinese: ne. Spousta poslanců neví, o co jde, na poslaneckém klubu jim řekli pro či proti. Na výborech dopodrobna, na plénu už ne. Na státní svátky mají názor všichni, historické exkursy bývají úděsné a mnozí by se měli vrátit do základní školy.

** Které vlastnosti u našich dvou posledních premiérů a hlav státu Václava I. i Václava II. si vážíte - a kterých naopak?*

Paroubek: 1. Zastal se své ženy. 2. Když ho vidím, vidím normalizaci zhmotněnou.

Topolánek: 1. Připadá mi osobně, že mu jde o něco dobrého. Je to můj pocit. 2. Asi to, že ve straně nemá dostatečnou autoritu, aby věci prosadil.

Václav I.: 1. Je to minulost Václava Havla předlistopadová; jako prezident pro tuto zemi učinil více než řada prezidentů jiných zemí. 2. Nelíbí se mi jeho smířlivost s kulturními představiteli z dob normalizace, kteří vysloveně kolaborovali.

Václav II.: 1. Myslím, že Klaus vysoko vyniká nad místní politické prostředí, umí formulovat, argumentovat. 2. Špatná vlastnost, která vše kazí, je jeho nesmírná sebezahleděnost, narcismus.

** Nakonec snad trochu osobněji - můžete nám povědět něco o sobě, své rodině?*

Můj manžel Luděk - od r. 1981, po rozvodu, opět spolu žijeme. Starší dcera Blanka je odbornice na protidrogovou politiku. Mladší Ludmila studuje komputeristiku. Syn Ivan je katolický kněz, karmelitán, učenec, umí přes 20 jazyků. Pokud není v cizině, bývá v Kostelním Vydří nebo v konventu v Hejčíně. Prostřední syn Štěpán pracuje v Lidovkách jako skenerista, věnuje se obrazové části listu. Poslední Florian moc nepracuje a hraje technohudbu.

** Přeji Vám, aby letošní advent přinesl chvíle osobního usebrání a také pohody s Vaší rodinou.*

Za otevřenost a vlídnost při rozhovoru děkuje

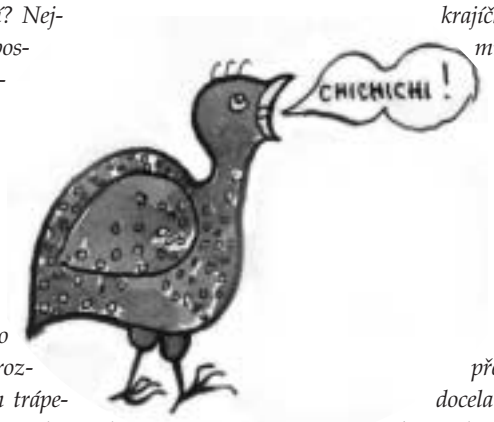
Jan Kašper

8

Jak jednat s posměváčky?

Nebylo snadné smířit se s tím, že už asi nikdy nebudu moct pořádně běhat a skákat jako ostatní. Přece jen mě to ale časem skoro přebolelo. Horší však je, že každý se ke mně nechová vlídně jako Morče. Mezi obyvateli našeho dvora se najdou i posměváčci - a posměch, jak známo, leckdy dovede ranit. Oni však jakoby si to ani neuvědomovali. Nebo že by byli tak bezcitní? Nejhorší ze všech posměváčků je Perlíče. 0 perličkách se říká, že bílé skvrnky na jejich tmavém peří jsou vyplakané slzy. Perlíče z našeho dvorku však rozhodně nad mým trápením neslzí, ale naopak si stále vymýšlí nové posměšky. Pokud jde o mé postižení, je třeba si uvědomit, že ptáci nemají takové kosti jako lidi, ale mají je duté, vylehčené. Proto doktor Chrt, k němuž chodím ještě na kontroly, usoudil, že budu muset na noze nosit natrvalo zvláštní podpěru, aby se mi znovu nezlomila. A to jste měli slyšet Perlíče, když mě s tou podpěrou uvidělo! Ihned sesmolilo urážlivou rýmovačku: „Pohled na to Krůtě zasáhl mě krutě." A i později, kdykoli jsme se potkali, začalo na mě hlasitě pokřikovat: „Pajda! Pajda!" nebo „Šlápota!" Nejprve mě to strašně žralo, později mne napadlo, že by se slušelo a patřilo pořádně mu to oplatit. Ale jak? Pronásledovat Perlíče mi pošramocená noha nedovolovala. A na rýmovanou nadávku moje básnické nadání nestačilo,. Napadly mne akorát takové kulhavé nedomrlé rýmy: "Perlíče, Perlíče, kde jsi ztratilo klíče?" Jenže to nebylo příliš vtipné. Nikdo se tomu nesmál a Perlíče si z toho rozhodně, nic nedělalo.

Maminka si všimla, že když se vracím zvenčí, mám někdypláč na krajíčku, a za chvíli ze mne všecko vytáhla: „Z posměchu si nic nedělej a na pomstu nemysli. Perlíčeti neodpovídej a ono je to pošklebování za chvíli přejde. Vždyť je z docela slušné rodiny. Jeho matka je velice pracovitá, snáší skoro dvě stě vajec za rok. A otec slouží lidem jako noční hlídač. S tím sjvým pronikavým hlasem se vyrovná moderním poplašným zařízením. Nepřilévej tedy zbytečně oleje do ohně a uvidíš, že ti ten posměváček dá časem pokoj." A opravdu to tak bylo. Když Perlíče vidělo, že na nadávky neodpovídám, ztratilo o mě zájem. Jestli z toho posmívání později vyrostlo, nevíme. Ale jestli ne, nadělalo ještě asi hodně zlé krve.

Posměch musel snášet Ježíš,
posměch stíhal apoštoly.
Uč se posměch neoplácet
stejnou mincí, i když bolí.

Daniel Henych

Pokračování

Stručná zpráva o 62. sjezdu KJ

Podle svolání a pozvání se v sobotu 4. 11. 2006 konal již 62. sjezd Kostnické jednoty. Kromě svých obvyklých povinností se ten letošní věnoval projednávání nových stanov našeho občanského sdružení. Podstatné změny byly vynuceny jednak potřebou sladit stanovy s právními náležitostmi pro takováto sdružení, snad ještě podstatnějším důvodem bylo reagovat na vývoj, kdy původní třístupňová organizace (místní odbory – župy – ústředí) se stala zcela nefunkční. Tou podstatnou novinkou je, že členství v Kostnické jednotě – Sdružení evangelických křesťanů, o.s. bude možné přímé – tzn. přímo v ústředí. Tím dostanou příležitost i ti, kteří mají zájem o činnost Kostnické jednoty, souhlasí s jejími cíli, ale protože v jejich okolí žádný místní odbor (nyní „místní sdružení") nevyvíjí aktivitu, nemohou se podílet na životě a službě Kostnické jednoty.

Nové stanovy a přihlášky členů budou zaslány v tištěné podobě místním sdružením a kolektivním členům. Budou k dostání rovněž v Ústředí KJ, v Ječné 19, Praha 2 a na internetových stránkách. Vzor pro podání přihlášky bude také na začátku roku 2007 uveřejněn na stránkách Evangelického týdeníku – Kostnických jisker.

Sjezd zvolil i nové předsednictvo (dříve Ústřední výkonný výbor) a byl ukončen s nadějí, že provedené změny napomohou další činnosti Kostnické jednoty.

Za předsednictvo Kostnické jednoty – Sdružení evangelických křesťanů
Bohumil Kejř

Nový evangelický kostel na Jižním Městě

Dny 7. a 8. října 2006 se staly svátečními pro pražský spořilovský českobratrský sbor: za účasti zástupců zahraničních dárců, členů synodní rady a paní starostky Prahy 11 Marty Šorfové byl otevřen sborový dům Milíče z Kroměříže, postavený v letech 2002-2006 v blízkosti Chodovské tvrze v areálu azylového domu občanského sdružení „Společnou cestou". Program sobotního odpoledne byl uspořádán ve spolupráci s vedením azylového domu pro jeho obyvatele a širší veřejnost. Zahrála hudební skupina BJ-Band Jižní spojka Základní umělecké školy na Jižním Městě, studenti DAMU představili dramatizaci „Lišky Bystroušky" a zábavný pořad byl zakončen grilováním vepře. Při večerním sejití jsme si připomněli dárce, kteří umožnili postavení sborového domu. K této problematice promluvil dr. Andreas Hess, představitel švýcarského podpůrného spolku HEKS, a program oživily hudebními vložkami houslistka Silvie Hessová s klavíristkou Sylvií Huckovou. V rámci večera předal synodní senior Joel Ruml dr. A. Hessovi a dr. F. Borggrefovi pamětní medaile ČCE jako ocenění jejich zásluh při dlouholeté spolupráci s naší církví. Závěrem večera bylo vystoupení vokální skupiny Kakofon.

Nedělní shromáždění, zahájené formálním slavnostním otevřením kostela synodním seniorem Joelem Rumlem vyslechlo kázání br. dr. Friedhelma Borggrefe na text 1.knihy Paralipomenon, kap. 29, verše 1, 6-10 a 13-18, a poté premiéru kantáty „Milíč z Kroměříže", kterou k této příležitosti složil a její provedení řídil Pavel Trojan mladší. Po společném obědě jsme vzpomněli šedesátého výročí založení spořilovského sboru – vzpomínku emeritního synodního seniora Pavla Smetany, syna prvního spořilovského faráře, přednesl jeho bratr Tomáš Smetana. Následovaly pozdravy hostí s předáváním darů sboru a rozdání pamětních dárků (hrnečků s obrázkem sborového domu) a růží těm, kteří se o vybudování nového kostela nejvíce zasloužili.

Slavnostní dny byly vyvrcholením dlouholetých snah sboru o vybudování vyhovujícího a důstojného centra pro sborovou práci, vždyť první studie rekonstrukce sborových budov na Spořilově byla vypracována již v roce 1988. K její realizaci však nedošlo, nepodpořil ji seniorátní výbor Pražského seniorátu ani partneři ze spřáteleného sboru holandské reformované církve v Rijswijku, tehdy potenciální sponzoři uvažované stavby. Po následujícím několikaletém hledání optimálního projektového řešení i místa pro jeho realizaci byla s vděčností přijata nabídka občanského sdružení „Společnou cestou" postavit sborový dům Milíče z Kroměříže podle návrhu ak. arch. Jiřího Veselého v těsném sousedství azylového domu.

Rozhodnutí zahájit stavbu koncem roku 2002 žádalo velkou odvahu – finančně byla zajištěna díky darům falcké a bavorské evangelické církve a prodeji našich budov jen hrubá stavba. Staršovstvo vedené kurátorem Pavlem Hejdou a podporované farářem Tomášem Bískem i sborové shromáždění tuto odvahu prokázalo. Slavnost položení základního kamene se uskutečnila v březnu 2003, pokračování výstavby pak bylo závislé na získávání finančních prostředků (s vydatnou pomocí tajemníka synodní rady pro ekumenu a zahraniční vztahy Gerharda Frey-Reininghause), jejichž celková potřeba s ubíhajícím časem stále stoupala – jak následkem původně zřejmě podhodnoceného odhadu celkových nákladů, tak stálým zdražováním stavebních hmot i prací, a posléze i zvýšením DPH po vstupu republiky do Evropské unie. Starosti navíc přineslo i nečekané úmrtí architekta Jiřího Veselého, kterého v závěrečném období stavby obětavě nahradili prof. dr. Petr Keil a student architektury Vavřinec Veselý, syn myšlenkového otce stavby.

A tak z Boží milosti, velkorysostí zahraničních i domácích dárců a vytrvalým úsilím všech zúčastněných bylo odevzdáno k užívání dílo, o kterém dr. Borggrefe v roce 2000, kdy bylo jednáno o možnostech jeho výstavby, napsal: „Přes řadu problémů je projekt doporučeníhodný. Je to znamenitá příležitost nalézt pozitivní odpověď evangelia na obtížnou situaci. A je to výzva evangelickým církvím v Evropě, aby na jednom místě, jmenovitě na jednom velkém sídlišti v dřívějším východním bloku, vybudovali znamení solidarity a naděje."

Místokurátor sboru
P. Chleboun

Ženy z fary – Alena Zikmundová

Válka skončila a vy jste se vrátili z Ameriky do osvobozeného Československa. Které rozdíly byly pro tebe nejmarkantnější?¨

Vrátili jsme se poměrně pozdě, až v roce 1947, dva roky po válce. Pro babičku a dědečka byla ta doba jako mrknutí oka, a ani rodiče nejeli do něčeho nového. Ale pro mne a pro sestru těch osm let v Americe byl skoro celý život. Pro nás se najednou měnilo všecko. Výhoda byla, že jsme se vrátili do stejného bytu. Bylo to zvláštní, když mi babička po příjezdu řekla: „Tak, Alenko, běž se vypakovat..." Měnil se mi celý život, a babička myslela na něco tak praktického, jako je vybalování kufru!

V Americe nám maminka říkala: „Musíte dělat to nejméně atraktivní, přihlaste se tam, kam nikdo jiný nechce." Tak jsem se vždycky hlásila do „clean up commitee" na uklízení. Byly jsme vedeny spíš k tomu, abychom sloužily, než aby bylo slouženo nám.

Amerika byla velice demokratická země. Nebyly tam žádné kasty, aspoň v evangelických kruzích rozhodně ne. Lidé byli vstřícní, usměvaví a když jsme tam přišli, ptali se: Aren't we kind people?" „Nejsme přívětiví ke všem?" Tak se ptali a skutečně přívětiví byli. V Americe jsme nic nemuseli zamykat, všecko bylo otevřené. Moje válečné roky byly radostné, přátelské a svobodné.

Brzy po přivítání v Praze jsme jeli do Senohrab. Tam postavil můj pradědeček pro své tři dcery sídlo, do kterého jsme jezdívali každé léto. Babička a její dvě sestry samozřejmě chtěly, aby bylo všechno zase jako před válkou. Tehdy bývaly v rodinách služky a i slečny k dětem. Služky bydlely dole v suterénu, který vedl do zahrady. To bylo něco, co jsme v Americe neznali. Najednou nám vařily, obsluhovaly nás, nosily jídlo na stůl. Jedna z těch služek byla stejně stará jako já a jednou, když jí nebylo dobře, nabídla jsem se, že odnesu nádobí. To moje babička nepochopila. Byla zvyklá, že služebné jsou služebné a páni jsou páni: „Toto prostě dělat nesmíš!" Babička chtěla, aby služebná uklízela i naše pokoje, a já jsem z toho byla celá nesvá. Čekali jsme, že se vracíme do Československa zkrušeného válkou, ale místo toho jsme přijeli do Československa, kde se žilo ještě takovým snobským způsobem. Tady v Praze jsme se stýkali s dětmi přátel naší maminky ze skautu a všecko to byla taková zlatá mládež, na kterou jsme nebyli zvyklí.

V mládeži ve sboru to bylo něco jiného. Všechno bylo velice vážné, zpívaly se žalmy, i úvaha byla vážná, exegetická. V Americe to bylo jinak. V presbyterní církvi bylo křesťanství spíš aktivní a praktické.

Ukázka z knihy
Věra Lukášová, Hana Schillerová:
Ženy z fary

(Recenze této knihy byla uveřejněna v č. 31 ET-KJ)

Poděkování a přání

„Pane Bože, budiž chvála od nás křesťanů vzdávána tobě i Synu milému i také Duchu svatému. Ty se o nás věrně staráš, co potřebí, to nám dáváš, o duši, tělo pečuješ, tak své stvoření miluješ".

EZ 162

Vážení a milí přátelé, kazatelé a kazatelky Slova Božího, ano vy všichni, kteří přispíváte svými kázáními, úvahami a vnášíte různá témata do našeho milého evangelického.týdeníku KJ - vám jsou tato má slova především určena. Patřím ke starší generaci a již delší dobu vám chci jménem všech nás starších i starých, obyčejných, prostých bratří a sester, kteří jsou čtenáři KJ, upřímně poděkovat. Je vás celá řada, kteří nám tak srozumitelně, s pochopením i láskou podáváte Boží slovo. Cítíme z vašich kázání i dalších příspěvků hlubokou, živou víru, která i nás podepírá, potěšuje a nese. Nechtěla jsem, nikoho vyzvedávat jmenovitě, abych nesnížila práci jiných. Přesto však jeden z vás ke mně a jistě mnoha dalším z nás promlouvá obzvlášť naléhavě i povzbudivě, takže ho nemohu nezmínit. A zvolím tón velmi osobní:

„Vážený a milý bratře faráři ThDr. Josefe Veselý, máme Vás rádi a vážíme si Vás, ale také všech dalších, kteří celoživotně svědčíte o veliké Boží milosti. Na nás pak je připomínat si slova z ep. Židům 13, 7-8: „Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život a následujte je ve víře... Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky."

Děkujeme Vám i dalším autorům za vaši službu církvi a tedy i Kristu Vám. Vaší ženě i všem dalším, kteří na nás myslí při psaní svých kázání, rozhovorů a článků upřímně přejeme milostivou Boží ochranu na každý nový den. I krása Boží přítomnosti ať Vás provází a mnohé požehnání ať Vás a Vaše rodiny posvěcuje.

Srdečně Vás zdraví a za Vaši celoživotní službu v církvi Kristově Vám všem děkují vděční čtenáři Kostnických jisker i dalších církevních tisků.

Za všechny, kteří se mohou připojit, ***Dobromila Bednářová, sbor Rovečné***

Vzpomínka

Dne 9. listopadu jsme vzpomněli nedožitých 96. narozenin našeho strýce pana Františka Augustína z Holína.
Vděčně vzpomíná neteř Miluše Chvojková s dcerami Stáňou a Věrou s rodinami.

Inzerce

FS ČCE v Suchdole nad Odrou nabízí byt 1+1 nově zrekonstruovaný I. kategorie, 51m^2 s nájmem 2600 Kč v l. patře sborového domu v příjemném prostředí. Očekáváme nejen aktivní účast, ale i aktivní zapojení do budování sboru. Tel.: 556 736 426, 556 736 855.

č. 41

"GRÜNE AU" Křesťanský rekreační dům *A-5360 St. Wolfgang im Saizkammergut, Au 100, Appesbachstrasse, Rakousko*

Pěkný SAMOOBSLUŽNÝ dům ve známých lázních St. Wolfgang v nádherné 'Solné komoře'.

Skupiny a jednotlivci. Ideální pro zimní sporty; sníh až do Velikonoc. Sněhový ráj pro celou rodinu

'Postalm' (1.200-1.900 m) Skibus zdarma; 40 vleků i kabinové; 130 km sjezdovek ! Krippenstein (2.109 m)

Skibus zdarma ze St. Wolfgang.

Ceny lyžařských pasů atd. viz též:

www.dachstein.at

www.wolfgangsee.at

Sáňkování v Kleefeld/Strobl, sáňkařská dráha 1,5 km; osvětleno do 24 h.

18 pokojů, asi 50 hostů. Cena skupiny (11-30 os.): 12,50; nad 30 osob: 11,50; jednotlivci: 13,50 euro.

! NOVĚ ! "GRÜNE AU" prázdninový dům 4-8 míst; 100,00 euro/den; velmi pěkná poloha i vybavení.

Dotazy a přihlášky:

Jiří Potoček (Ferenc & Helene Tarnok Tel/f: 0043/61387/2513), Tel/f: 495539393; E-mail: gruene-au@aon.at; Foto atd. www.christliches-freizeitheim-gruene-au.de

č. 40

Prodám harmonium krásného, silného zvuku s možností transponování, hnědé barvy.
Inrofmace na tel. 483 320 764.

č. 42

Pozvánky

Korandův sbor v Plzni si připomíná 70. výročí prvních bohoslužeb ve svém kostele. Staršovstvo vás zve na slavnostní bohoslužby s vysluhováním večeře Páně v neděli 26. listopadu v 9. 30. Kázat bude náměstek synodního seniora ČCE Pavel Klinecký, který poslouží také přednáškou na církevní heslo pro letošní rok z Jozue l,5n při odpoledním shromáždění v 15 hodin.

* * *

Sbor ČCE v Liberci slaví 60. výročí svého vzniku. V neděli 3. prosince v 15.00 si spolu s pamětníky připomeneme historii sboru. Srdečně vás zveme.

* * *

Komise pro výchovu a vzdělávání při Ekumenické radě církví v ČR zve na Setkání křesťanských pedagogů.
Setkání na téma „Obtížné situace ve škole a ve výchově" se koná 25. listopadu 2006 v pražském sboru Církve československé husitské, Dolnokrčská 1/1908 na Praze 4. Konferenční poplatek pro všechny účastníky semináře činí 100,- Kč a bude vybírán při registraci. Malé občerstvení je zahrnuto v poplatku.

Ondřej Soběslavský
Přihlášky, prosím, posílejte buď elektronicky na adresu info@ekumenickarada.cz, faxem na číslo 271 742 326, nebo poštou na adresu ERC.

* * *

Srdečně zveme na už tradiční „Vánoční dvoreček" v atriu a přilehlých prostorách modlitebny Bratrské jednoty baptistů na Jiřího náměstí (Vinohradská 68) v sobotu 9. prosince 2006 od 10 do 17 h. Zastavte se v předvánočním shonu a přijďte na šálek čaje nebo kávy a kousek pečiva. Možná si také něco vyberete z nabídky chráněných dílen některých pražských zařízení pro tělesně postižené a tak je podpoříte, nebo jinou vánoční drobnost. Pro děti se zase připravuje „lovení kaprů".

Sesterský odbor BJB Vinohrady

* * *

Sbor ČCE v Kostelci nad Orlicí zve k slavnostní instalaci nového kazatele ThMgr. Davida Najbrta (původem ze sboru Praha - Modřany) v neděli 26. 11. od 14 h. Při dopoledních bohoslužbách od 9,45 h bude kázat děd instalovaného ThDr. Jiří Otter z Prahy.

* * *

Prezentace knihy Průvodce Prahou po stopách reformace v anglické řeči se koná v přízemí Husova domu, Jungmanova 9, ve středu 29.11. v 17 - 17.45 h za účasti autora J. Ottera a překladatelky prof. Joyce Michael z USA.

E.O.S.R.

Bohoslužby

29. 10. 2006

Českobratrská církev evangelická
Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. až 5. ne 11.30 korejské bohoslužby, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Mazur - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Mareš VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 M. T. Zikmund - **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Prokopova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická cirkev a.v. v ČR
Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.
Nové Město, U sv. Michala, V Jirchářích 15.00 (každou druhou neděli v měsíci bohoslužba v polském jazyce): Kozusznik

Bratrská jednota baptistů
Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 J. Gonda

Ochranovský sbor (dříve JB)
Michle, kaple Domova Sue Ryder, bývalý michelský mlýn, Michelská 1: 9.30 Kejř

Církev bratrská
Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická
Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*
Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Žalud - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev
Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev
Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev
Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy
Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00
BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

37/38/2006

13. prosince 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

JAK VYJDEME PŘÍŠTĚ

První číslo příštího roku vyjde

10. LEDNA 2007

Otevřete brány!

Čtení: Žd 1,1-3a
Text: Ž 24,7-10

Tahle píseň se zpívala jednou za rok před branou chrámu, který stál v Jeruzalémě. V té chvíli byla brána zavřená.

Brána vždycky dělí prostor na dvě části – před branou a za branou. Vlastně brána ne, rozděluje zeď kolem brány. Brána může oddělovat (když je zavřená) nebo spojovat (je-li otevřeno). Některé brány jsou trvale zavřeny, jiné se otvírají jen někdy, když je „den otevřených dveří". Některé brány byly po desetiletí zavřené a najednou se otevřely.

Úkol brány není zavírat, nýbrž otvírat. Brány se stavějí do zdí, do hradeb a budov. Zdi mají být neprůchodné, ale brána, to je přerušení neprůchodnosti, otvor do překážky. Zeď z kamene nebo betonu, ostnatý drát, stráže jsou na jednom místě vynechány. To je brána.

V bráně je pohyb, vchází se a vychází. Je-li pohyb všude, před branou houstne. Před dvěma tisíci lety v bráně dokonce zasedaly soudní tribunály. Krásný obraz: soud je místo pohybu - od minulosti do budoucnosti: takhle to bylo - a tak to bude. Pohyb dostal nový impuls.

Zdi se stavějí, aby oddělovaly. Třeba větší lumpy od menších – to je vězení. Nebo – to je moje (naše) a to tvoje (vaše). Zeď si stavějí kolem svých sídel boháči, možná aby zvenčí nebylo vidět, jak obyčejný život se vede uvnitř, za zdí. Zdi jsou z kamene a betonu, ostnatých drátů, ze zákonných ustanovení. Také z myšlenek, z idejí, z názorů. Stavějí se zdi z tradic a z historie, z kultur. Také z barvy pleti nebo z náboženství. Dokonce i uvnitř jednoho náboženství: třeba evangelíci a katolíci, šíitové a sunnité…

Jsou zdi mezi lidmi, národy i mezi generacemi. Zdi si dokonce staví člověk uvnitř sebe sama. Některé později zboural, protože byly špatné, jiné se osvědčí… Protože zdi mohou být dobré, nebo taky ne.

Ale každá zeď má bránu, kudy lze

Brány, zvedněte výše svá nadpraží,
výše se zvedněte, vchody věčné,
ať může vejít Král slávy.
Kdo to je Král slávy?
Hospodin, mocný bohatýr,
Hospodin, bohatýr v boji.
Brány, zvedněte výše svá nadpraží,
výše je zvedněte, vchody věčné,
ať může vejít Král slávy.
Kdo to je Král slávy?
Hospodin zástupů,
on je Král slávy!
Ž 24, 7-10

vejít nebo vyjít. Nebo alespoň škvíru, kudy lze nakouknout. To platí pro zeď z betonu i z idejí. A škvíru lze rozšířit a vejít.

Brána, o níž mluví žalm, tvoří vchod do izraelského chrámu. Jednou za rok tam probíhá slavnost, trochu divná: Izrael slaví, že vjíždí Bůh. To se vynesla truhla smlouvy, obešlo se s ní několik míst, z potoka se nabrala voda a s ní se ubírali zpět do chrámu. Na chrámovém nádvoří svítila spousta světel, lidé zpívali, tancovali a volali „sláva" a „vchází Král"! A mysleli tím samotného Hospodina (to ničím neoslabíme a nezamluvíme)…

Ale může Bůh někam vcházet nebo odtud vycházet? Přece není tady nebo tam! Je všude! Nojo, jenže nikde není tak, aby jeho existence byla vidět nebo slyšet. Proto je v Bibli napsáno: „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme," proto reformátor Luther říkal „sola fide", „pouze vírou". Důkazy a smysly tady nic neřeknou. Pak se zdá, že Bůh někde je a někde není.

Chrámová brána rozděluje (ostatně jako každá brána) svět na dva prostory: uvnitř a venku. Uvnitř chrámu je bezpečí, chráněný prostor, křesťané někdy říkají „spasení". Venku - se žije, tam to tepe. Ale je možné, že Bůh tam je a tady ne? Copak se dá svět takto rozdělit? Nebo to má svět v sobě, tohle rozdělení? Jako že je nějaký svět dobrý a nějaký zlý, jak to říkají gnostikové a new-age-isté? Že hmotný svět je špatný, a svět ducha dobrý? To snad ne! Copak hmotný, materiální svět není také krásný? A není i duchovní svět plný nebezpečí a temných zákoutí? A copak Pán života i smrti není pánem i hmoty? Žalm začíná: „Hospodinova je země se vším, co je na ní." Celý svět, hmota i duch, tělo i mysl, příroda i stroje, lidé i všechno, co je obklopuje, všechno má jeden původ i cíl.

Jak by potom bylo možné, že Bůh někde je a někde není? A jak by mohl odněkud někam vcházet, vjíždět?

Dokončení na str. 2

Jaký je náš úděl?

Starozákonní Kazatel 3,19 nevidí žádný rozdíl mezi údělem lidí a zvířat. "Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí." Přesto připojil k tomuto smutnému úsudku dvě otázky. V 21. verši se otáže: "Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi?" A na konci dalšího verše se ptá: "Kdo dá (člověku) nahlédnout, co se stane po něm?" Na tyto otázky, z nichž cítíte nevyslovenou, nejasnou touhu po jiném, lepším údělu, odpovídá Nový zákon evangeliem o narození Spasitele, jenž vrací hříšnému člověku ztracenou důstojnost Božích dětí a nový život. Kazatelova beznaděje na vítězství nad smrtí zaznívá z výroku známého židovského amerického herce, režiséra a spisovatele Woody Allena, jak ho citovaly nedávno Lidové noviny: "Neříkám, že nechci umřít. Jen nechci být u toho, až se to stane." Nemám a ani nechci mít po ruce jiný opačný výrok než apoštolův, jenž nesdílí strach ze smrti, neutíká a neschovává se před ní, ale vyjadřuje vítěznou pravdu, která se ho zmocnila:"Život, to je pro mne Kristus, smrt je pro mne zisk" (Fp 1,21 - stále překvapující!).

Do našeho strachu ze smrti, který podlamuje jistotu naší víry, přináší apoštol Boží Kristovo světlo, v němž je vše tak, jak má být a jak bude: vítězný život z lásky a v lásce. Apoštol v tomto světle žije, jinak by se stěží přiznal k touze "odejít a být s Kristem", což pokládá za mnohem lepší, než "zůstat v tomto těle". Jeho vítězné vyznání nám otevírá uši i srdce k tomu, abychom vykročili ze své malé víry a cele se spolehli na svého Pána Krista, jenž přemohl smrt. Apoštol už v ní nevidí nepřítele! Ten by chtěl za smrtelníkem zavřít své těžké, temné brány navždy. Kristus jej však přinutil otevřít je, aby smrtelník mohl vstoupit do pravého života. Smrt je neodpustitelná, nezbytná stanice, jíž musí projet. Nemá se lekat, "až se to stane, bude u toho" s nadějí víry, že odchází do života. Vzkříšený Ježíš mu vzkazuje: "Já jsem živ, a také vy budete živi" (J 14,19). To je náš skutečný úděl, kariéra, která je dostupná všem, kdo věří a ještě uvěří.

Tuto kariéru lze dohnat v důchodu a ve stáří i v poslední chvíli, ale jen výjimečně. Ježíš Kristus se svým slovem obrací na každého hříšníka, ať je mladý a zdravý nebo starý a nemocný, a nabízí mu okamžité přátelství ještě dnes. "Kdo mu uvěří, má život věčný" (6,47), neboť přijal v Kristu věčnou Boží lásku, která člověku odpouští jeho hřích i jeho hříchy a daruje mu sílu k lepšímu životu. Věřící už není vydán hříchu a smrti napospas. Vzdoruje jim a vítězí nad nimi potud, pokud se věrně drží Krista a neodchází z jeho světla. Neunikne smrti, ale to jej již nezviklá. Už ví a vyznává, že ani smrt jej nemůže odloučit od Kristovy lásky.

Starozákonní Kazatel není bezbožný, jak by se zdálo z jeho výroku o stejném údělu člověka a zvířete. Pomíjivost - smrt není Kazatelovo poslední slovo, nemá však pro jednotlivého člověka naději na život po smrti. Pomíjivost - smrt přikrývá jako těžký náhrobek všechny lidi i všechno jejich dění na světě. Pro člověka a pro lidské společenství na zemi má Kazatel jen jedno poučení:

Dokončení na str. 2

Pohled na minulé století

Když jsem jako mladý vikář přišel do Jilemnice, bydlel jsem se svou ženou ve škole, která stojí blízko Masarykovy nemocnice. Před vchodem nebo na fasádě školy byl nápis: „V práci a vědění je naše spasení," který stěží přehlédli nemocní lidé na cestě do nemocnice. Mnozí z nich si asi uvědomili, že už je vlastní práce a vědění nezachrání. Kdo z nich žili v zajetí optimismu toho hesla, spoléhali jen na vědění a dovednost lékaře, jemuž se dostanou do rukou. Kdo byli křesťansky věřící, očekávali, že se jim z rukou lékaře dostane pomoci, která má původ v Kristu a jeho lásce. Byly tehdy v nemocnici naše diakonky jako zdravotní sestry a psal se rok 1940. Malému evangelickému sboru, jehož jádrem byly právě evangelické diakonky, jsem v neděli ve škole kázal evangelium Ježíše Krista. Biblická hodina se konala rovněž ve škole, později také v nemocnici zvláště pro diakonky. Sbor se dočkal postavení sborového domu až v roce 1950. Škola svým optimismem a nemocnice svým mementem smrti se staly pro sbor ukazatelem, kudy cesta ke spáse nevede.

Od začátku jsem věděl, že jsem poslán zvěstovat dějiny spásy, kterou uskutečnil Ježíš Kristus svým životem, utrpením, smrtí a svým vzkříšením. Volal jsem na základě Písma k víře v tohoto Spasitele s důrazem na to, čím pro nás byl, i na to, čím pro nás je v přítomnosti, a také na to, čím pro nás bude, že byl včera, že s námi dnes chodí a že přichází, aby nás vzal k sobě. Učil jsem, že naše víra je dobrá a užitečná pro náš dnešek i pro svět, v němž žijeme, ale že je totožná s nadějí v naše dobré skončení a v nový život u Boha. Křesťan žije k slávě Boží, bližním k dobrému, a to v naději, že jej smrt nepohltí. Při návštěvách v nemocnici a zvláště na pohřbech jsem neopomněl mluvit o Kristově a díky jemu i o našem vítězství nad smrtí. Ale nepozoroval jsem, že by za těch deset let mého působení sbor nějak zesílil, spíše po roce 1948 docházelo k úbytku, který jsem nejbolestněji pocítil, když někteří konfirmandi v poslední chvíli po návštěvě církevního tajemníka v jejich rodině nepřišli ke slavnosti konfirmace.

Proti dějinám spásy svět si dělá své dějiny. Místo křesťanské naděje v Krista vzbuzuje naději v rozum, který má člověku připravit dobrou budoucnost. Jeho program zaznívá ze zmíněného hesla: „V práci a vědění je naše spasení." Tento optimismus je nesen vírou v pokrok, jenž se zakládá na nekonečném zdokonalování rozumu. Křesťanská naděje se zakládá na Bohu, víra v pokrok je naděje, jež se zakládá na člověku, na jeho rozumu. Rozum je univerzální, učili pokrokoví osvícenci, je tentýž u všech lidí a ve všech dobách, schopný překonávat překážky, které jsou mu dosud v cestě. Na začátku 20. století, kdy jsem vstoupil do života, rozum se mohl stále ještě chlubit výkony, kterých dosáhl ve století 19. To bylo století velkých objevů v biologii, jejichž mluvčím se stal Charles Darwin (1809-1882). Ten svou vývojovou teorií učil, že člověk, než dospěl do dnešní podoby, prošel celou řadou změn a má tudíž před sebou nepředvídatelný vývoj. Touto poslední spekulací o budoucnosti vybraných jedinců opustil Darwin oblast vědy. Na počátku svého působení v Jilemnici jsem

Dokončení na str. 2

Nad Biblí

Jaký je náš úděl?

Dokončení ze str. 1

"Boha se boj a jeho přikázání zachovávej. Veškeré dílo Bůh postaví na soud i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé" (Kaz 12,13.14).

Zdá se, jako by stará řecká filosofie, snad starší o jedno století než kniha Kazatel, měla pro úděl jednotlivého člověka více pochopení a hledala, jak mu zajistit vítězství nad pomíjivostí. Vypracovala učení o nesmrtelné duši. Snad ozvuk toho učení najdete v závěru knihy Kazatel 12,7: "A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal." Třebaže středověká církev přijala učení o nesmrtelné duši jako dogma na lateránském koncilu roku 1512 a třebaže toto učení přijala i reformovaná tradice za své, v polovině minulého století došli teologové k závěru, že toto učení není biblické a neodpovídá křesťanské naději, kterou v člověku vzbudil Ježíš Kristus evangeliem o milosrdném Otci, který nás nechce ztratit a vydává za nás svého Syna, aby nás zachránil pro sebe už teď a na věky.

Cesta k prosazení evangelia lásky nad učením o nesmrtelnosti duše vede přes pozorné čtení a osvícený výklad Nového zákona. Nevím kolik, ale jistě je mnoho římských křesťanů i evangelíků, kteří upřímně věří, že "duše naší maminky nezemřela, neopustila náš svět, ale je stále s námi". Chtějí ji podržet na zemi mezi sebou, jako by Bůh nepřipravil svým dětem nový příbytek u sebe a nové tělo slávy v obecenství svatých, v radosti a pokoji. Věřící křesťan má vyhlídku na lepší úděl než je nesmrtelná duše. Smí doufat, že v novém těle bude mít i oči, jimiž z galerie pohlédne na ty, které opustil, a čeká na setkání s nimi v Božím království.

Boží politický program přišel ohlásit jeho Syn, Ježíš Kristus: "Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu"(Mk 1,15). Přiblížilo se v jeho lásce k hříšnému člověku, jemuž podal ruku, aby mohl povstat a žít Bohu k chvále a slávě spolu s jinými, kteří přijali Boží lásku. Tento sbor Kristových bratří a sester není ještě Boží království, ale je jeho náznakem. Není přeludem či halucinací, jak by je ještě posměvači označili. Svědčí o něm učedník Jan, jemuž Bůh dovolil prohlédnout skrz závoj, jenž přikrývá všechno pozemské dění, světské i církevní, aby spatřil nové nebe a novou zemi, kde Bůh přebývá s lidmi a oni jsou jeho lidem. Hle, království Boží, kde smrti již nebude, ani žalu, ani nářku, ani bolesti už nebude (Zj 21). Co teď? Vše je připraveno. Záleží na naší věrnosti.

Život v Božím království je náš poslední úděl.

Josef Veselý

Pohled na minulé století

Dokončení ze str. 1

se setkal už jen s dozvuky darwinismu. Víra v rozum a pokrok získala ve 20.století další podporu v nevídané moderní technice, bez níž už si nedovedeme představit své přebývání na této zemi. A přece dnes v 21. století nikdo už v pokrok nevěří. Technika poznenáhlu ztrácela svůj "spásný" význam, neošálila duši člověka, neodstranila jeho lkaní. Víra v pokrok dostala smrtící rány od dvou světových válek. Po vynálezu atomové bomby zbývá lidstvu život v bázni před atomovou válkou, která by byla kolektivní sebevraždou lidstva. Víra v pokrok ztroskotala na neschopnosti člověka srovnat krok s vědeckým a technickým vývojem; nebo jinak řečeno vývoj ve vědě a technice nezlidštil lidstvo a nepomohl nedokonalému hříšnému člověku v jeho nejvnitřnější bídě.

Po roce 1948 se na místo pokrokářství posadil marxismus, Prohlašoval, že tím, co hýbe dějinami, není duch, ale hmota. Marx nenalezl v dějinách Boha a prohlásil jej za iluzi. Jilemnickým občanům, katolíkům i evangelíkům zůstala tato hmotařská a bezbožná filosofie marxismu nejprve utajena. Komunistická strana jim všem slibovala lepší život, nevěřícím i věřícím. Udiven jsem se tehdy dověděl, že někteří jilemničtí evangelíci (ti "nejzbožnější") byli v Praze přijati Gottwaldem. Mluvil jsem pak s nimi, byli jím oslněni. Jedni časem vystřízlivěli, jiní se církvi odcizili. Zatajením svých skutečných úmyslů získala komunistická strana vítězství ve volbách. Evangeličtí učitelé a rolníci brzy poznali na vlastní kůži důsledky marxistické filosofie. Marx totiž do ní zahrnul i hospodářské a národní zájmy, které posvětil na vědecké. Zestátnění všech prostředků výroby pokračovalo k zestátnění všeho života včetně člověka. Zbavilo jej svobody lidství. Království svobody, spravedlnosti, lidskosti a míru, po němž odedávna lidstvo touží, marxismus proměnil v totalitní komunistický stát, tedy ve vězení. Proto u nás tak neslavně skončil. Naděje pozemského ráje, který komunismus slibuje, bude však stále lákat některé zklamané a okolnostmi ponížené a zdeptané lidi.

Křesťanská církev všech denominací není na tom bez viny. Naopak, kajícně rozpoznala v marxismu Boží soud nad sebou. Přiznala, že nedbala na protesty některých křesťanů ani na vlastní svědomí a ponechala v době feudální sedláky a v době kapitalismu a kolonialismu dělníky bez pomoci, aby z jejich potu a práce žila a obohacovala se křesťanská Evropa a Amerika. Institueční církev se zřekla bratrství, které přece je živým nervem skutečné církve, svou chutí po moci zastínila svědectví, které dluží Kristu, a svou lhostejností k osudu chudých zlehčila skutečné obecenství svatých. Nevěrné a podvyživené církvi poslal Bůh do cesty marxismus, aby se vzpamatovala a kázáním o Boží lásce v Kristu se ujímala chudých tohoto světa. Je to zázrak, že tato církev, která se dala zneužít ve prospěch bohatých a mocných, která mlčela, když měla nahlas mluvit, dostala od Boha novou příležitost zvěstovat evangelium o Boží lásce v Kristu pro všechny lidi, aby ti, kdo uvěří, byli zachráněni pro nový život v lásce, svobodě, spravedlnosti a bratrství a pro život věčný.

Jilemnickému sboru jsem téměř po 40 let proti pokrokářství a komunismu zvěstoval přicházející Boží království spravedlnosti a pokoje v Ježíši Kristu. Proti všelikým pochybnostem a únavě jsem nalézal sílu a pravý rozum v Písmu, ve svědectví apoštolů Ježíše Krista, odkud jsem došel k pevné jistotě, že Bůh odpouští a miluje nad naše pomyšlení.

Posílám touto cestou pozdravení jilemnickému sboru, jeho kazateli a staršovstvu. Jim a všem ostatním bratřím a sestrám gratuluji, že uvěřili a nalezli ve sboru své místo. Samému Bohu sláva! Buď Pánu čest!

Josef Veselý

Vděčná vzpomínka

Na Štěpána, 26. prosince tomu bude sedmatřicet let, co odešel J. L. Hromádka ve věku osmdesáti let. Říkával, že je třeba odstupu padesáti let, abychom plně pochopili, kdo to mezi námi byl. A tak je v jistém smyslu i vděčná vzpomínka předčasná. Těch padesát let, o nichž Hromádka mluvil, si uvědomili účastníci „poutě" na lánský hřbitov v roce 1987 v předvečer 14. září, padesát let od odchodu T. G. Masaryka. Však také brzy nato založili Masarykovu společnost, která svou přípravnou činnost zahájila již v roce 1988.

O J. L. Hromádkovi se u nás, dříve než jsem se provdala a stala členkou rodiny Jaroslava Šimsy, který byl na půdě Akademické Ymky jedním z jeho nejbližších spolupracovníků, mluvilo velmi často. Pamatuji se, jak jsem spolu se svou maminkou – starší bratr Jaromír Procházka byl tehdy na vojně – byly na jeho přednášce ve velkém sále brněnského Stadionu. Bylo úplně plno. Bylo to v roce 1951 nebo 1952? Studovala jsem prvním rokem na filosofické fakultě archivnictví a nebylo pro mne snadné vypořádat se na seminářích marxismu-leninismu s řečmi o neslučitelnosti marxismu a křesťanství a o zpátečnictví – reakcionářství – křesťanů, kteří se tím stávají nepřáteli společnosti. Zdálo se mi, že se budu muset rozhodnout: buď dostudovat a rozejít se s křesťanstvím, nebo odejít z fakulty.

Hromádkova přednáška a později další přednášky a jeho postoj se mi staly východiskem: nenechat se zatlačit do role druhořadých – nepřátelských občanů. Svoboda vyznání je zakotvena v ústavě, je třeba ji hájit. Vláda jedné strany, nové společenské uspořádání, soukromé vlastnictví – to vše je druhořadé. Na prvním místě stojí pro křesťany úkol, pronést touto neblahou dobou evangelium.

Na konci prvního ročníku jsem skládala zkoušku z marxismu-leninismu u asistenta Jaroslava Šabaty. Skončila rozhovorem, co křesťany a marxisty spojuje a v čem stojíme jinde. Tehdy jsem netušila, jak se naše cesty jednou sejdou.

V rozhovorech o J. L. Hromádkovi jsem pokračovala s Janem Šimsou, ale zvláště s jeho maminkou, paní Marií Šimsovou. Měla ho upřímně ráda, znala se s ním od konce dvacátých let, vážila si jeho vzdělanosti a světového rozhledu. Na konci roku 1945 v dopise Marii Hofmanové psala o tom, jak je celá naše společnost „až do morku kostí" poznamenána nacistickou ideologií, a jaká je škoda, že Hromádka po krátkém pobytu v republice odjel do Ameriky. Od roku 1947, kdy se vrátil, si nenechala ujít jedinou jeho veřejnou přednášku. V její písemné pozůstalosti se zachovala celá řada záznamů právě Hromádkových přednášek. Pomáhaly ji orientovat se v nepřehledné světové situaci.

Zajímavé bylo, jak shodně, aniž se o tom domlouvali, oba reagovali na únorové události. Samotný průběh v nich vzbudil zásadní nesouhlas. Bylo jim jasné, že je to konec demokracie, ačkoliv se mluvilo o lidové demokracii. Vzápětí si oba uvědomili: je to na dlouho. Za situaci, která vznikla, jsme spoluodpovědni. Nemůžeme se nechat vytlačit na okraj společnosti. Musíme si uhájit právo a povinnost do nové tvořící se společnosti zasahovat. Bránit tomu nejhoršímu a prosazovat to dobré a správné.

Kdo dnes sepíše řadu osvědčení o národní spolehlivosti a dobrozdání, které Marie Šimsová podávala ve prospěch křivě nařčených, a kdo ví, v kolika případech intervenoval J. L. Hromádka ve věci vězněných. Někdy s úspěchem, jindy s neúspěchem. Jisté je, že napomohl tomu, že Jan Šimsa byl po prodělané žloutence propuštěn z PTP. Stalo by se tak bez Hromádkova zásahu? I tak byl neléčenou nemocí na celý život poznamenán.

Byla jsem u několika setkání Marie Šimsové s Hromádkou. Velmi si jí vážil, skoro bych řekla, že ji ctil, právě tak jako ona jeho. Když se na ni obrátil

Dokončení na str. 4

Otevřete brány!

Dokončení ze str. 1

Žalm říká to, co nějak prožíváme všichni: že Bůh ve světě, mezi námi, je - a není. Že o něm víme - a nevíme. Že bychom o něm chtěli vědět mnohem víc, víc ho vidět, víc slyšet. To by chtěli i ti, kteří si říkají ateisté. Jestli je, tak ať se tedy ukáže a není co řešit! Ať o sobě dá víc vědět! A ono nic moc. „Věřící" od „nevěřících" se liší v tom, že křesťané vědí o Bohu – a vlastně o něm mnoho nevědí, zatímco nekřesťané (pohané, ateisté) o Bohu nevědí, a přesto ho tuší. Přítomný – nepřítomný Bůh, známý – neznámý, poznaný – nepoznaný…

A tak ten zástup, který zpívá jednou do roka ten žalm, přichází do chrámu, kde Bůh – není jinak než jinde. Ten žalm to ví, proto neobrací pozornost dovnitř chrámu, nýbrž ven, před tu bránu. Tam se odehrává to podstatné. Pán Bůh nebydlí v kostele ani ve sborovém domě. Nezdomestikoval v liturgii ani v kultickém nádobí. Není „objektem" bohoslužeb ani mše.

Bůh je tam, kde ho lidé hledají. Lidé přicházejí do chrámu, do kostela, modlitebny, do sborového domu, kde Bůh není víc, než jinde. Ale když lidé přicházejí, Bůh je uprostřed nich v tom přicházení. Přichází po lidských cestách. Nepřelétá přes hradby, nesnáší se jako anděl na křídlech. Neobchází hradby, které jsme my nastavěli, ač by to asi dokázal. Čeká před branou, až lidé zevnitř otevřou.

(Neměl tedy pravdu filosof, když řekl, že lidé si boha vytvořili? Lidé ale nevytvořili Boha. jen svým přicházením sami sobě umožňují Přicházejícího vidět. A protože filosof nepřicházel, neviděl Přicházejícího.)

Když budeme podle toho žalmu zpívat „Otevřete brány", pak to neříkáme druhým (aby nám otevřeli), ale především sobě (abychom otevřeli Přicházejícímu). Protože ty nejuzamčenější brány nejsou kolem nás, ale v nás. Nejpevnější fortny jsou z předsudků, zvyků, z tradic – i z těch náboženských. Proto to „otevřete brány hradeb kamenných" znamená „otevřete brány hradeb srdcí svých".

„Otevřete, aby mohl dál." Při slavnosti inaugurace izraelského krále byly brány uzavřeny a nosiči s truhlou nemohli vejít. To byl záměr. Nosiči se museli ptát: „Kdo smí vejít? Kdo je hoden trůnu v chrámu Nejvyššího? Kdo je náš Král?" A lid jim musel odpovědět: „Hospodin zástupů, On je Král slávy!" To se několikrát opakovalo, aby bylo jasné, že takových, kteří by rádi vešli a posadili se na ten nejvyšší trůn, je nejen v politice, nýbrž i v lidské mysli strašně moc.

Rok co rok si všichni připomínají, co se ví, ale zapomíná se na to: že Bůh je přítomný, ale vždy jen tak, že přichází. Je to zvláštní: Bůh žádá, aby mohl vstoupit, sám velký Bůh – a prosí! Lidová tradice říká, že Bůh je všemohoucí, a kdo je všemohoucí, nemusí prosit. A tady Bůh prosí, aby neporušil svobodu člověka. A přijde, jestli člověk jeho přicházení přijme. Když ne, Bůh zůstane před branou. Mocný Král, „bohatýr v boji" - a prosí o vstup.

Paradox přímo vánoční. Totiž: co jste čekali, když jste mysleli na to, co by se mělo ve světě změnit? Revoluci a revolucionáře, supermana nebo superpolitika, supervůdce nebo snad superkazatele? To už tu bylo, všechno! Ale to je nové: dítě, zranitelné a zraňované, a je to Král, posel moci, která se neprosazuje.

Brána kostela v Modřanech je jedna, ale bran je mnoho. Zdi mezi národnostmi, náboženstvími i sociálními skupinami, mezi katolíky a evangelíky, mezi bílými a Romy, levičáky a pravičáky, konzervativci a liberály, mezi zdravými a nemocnými, mladými a starými, mezi dětmi a rodiči. Ale ve všech zdech jsou brány a do nich všech může vstupovat Přicházející.

Kdo nechá „zavřeno", nepotáže se se zlou. Jen ztratí jednu příležitost. Ale každá přivřená nebo zavřená brána znamená další neprostupnou hradbu. Pro koho jsou dobré hradby, které zůstanou zavřeny, komu prospějí?

Ve vzduchu ale pořád visí otázka: co je to „otevření", jak to vypadá? Protože, kdybych to (případně, eventuálně) chtěl učinit? Konec poezie, ať to zazní naplno!

Z podobného důvodu se v žalmu ptají ti, kdo vcházejí s truhlou, dvakrát, kdo smí vstoupit. Aby naznačili nebezpečí: vstoupit může kdokoliv. A kdokoliv může dosednout na trůn Nejvyššího, pokoušet se o to. Tomu se v křesťanství říká „pokušení". A komukoliv může člověk podlehnout - tomu se v křesťanství říká „hřích".

Tak tedy: otevřít brány Hospodinu není tajemný duchovní úkol. Znamená to pustit do své mysli především pokoru. „Já" jsem jeden z mnohých, jedna buňka v organismu světa, důležitá jako všechny ostatní, a ostatní jsou stejně důležité jako já. Z toho roste trpělivost, soucit, odpuštění, odvaha, tedy láska – a radost. Pak otevřít brány kostela nebo nového sborového domu neznamená jen otevřít, aby lidi mohli vcházet, ale aby mohli i vycházet, prostě aby se cítili svobodní. Vcházet, vycházet, setkávat se…

Otevřít brány Hospodinu znamená nepustit na ten trůn žádné ostatní „páníčky": strach, lhostejnost, touhu po moci, majetku, módu, pocit bezvýchodnosti, nudu. Na nejvyšší trůn nesmí dokonce ani moje jméno, moje práce nebo lenost, dokonce ani moje milá a můj milý, moji nejbližší. A už vůbec tam nesmím já sám.

„Kdo je to, ten Král slávy?" ptá se žalm. Odpověď je jasná (Hospodin). Odpověď je ale pořád nová, protože my znovu přicházíme a tak se setkáváme s Přicházejícím, pokaždé znovu, nově.

Dnes je adventní neděle. „Advent" je latinsky „příchod". Ne Vánoc, Ježíška ani svátků klidu a míru, však to známe! To „jen" Přicházející přichází vstříc našemu přicházení. Příchod Přicházejícího není naše starost. Naše starost je pouze mít otevřeno, totiž nedovolit nikomu nepravému dosednout na trůn Nejvyššího. A o příchod a o vše ostatní se postará Přicházející sám. Amen.

Pavel Klinecký

O dialogu s Erazimem Kohákem

**** Pohybujete se na půdě akademické, politické i církevní. Kde je podle vašich zkušeností největší ochota a připravenost vést skutečný dialog?***

Podle mé zkušenosti to nezávisí na prostředí tolik, jako na lidech. Lidé bázliví - či biblicky řečeno, lidé malověrní - se křečovitě drží své pravdičky, ať už je to politické vyznání, doslovný citát z Bible - nejlépe v kralické češtině, jak to Pán Bůh opravdu napsal - nebo své teorie. Naopak lidé důvěřující ať Bohu, svobodě nebo té Pravdě, kterou hledáme a která nás vždy převyšuje, se otevřenosti nebojí. Důvěřují, že Pravda nás osvobodí. S lidmi malověrnými i lidmi otevřenými jsem se setkal ve stejné míře v kruzích akademických, církevních i politických. Snad jen v některých sektách jsem se střetl s takovými skanzeny zkamenělé křečovitosti, která vylučuje otevřenost.

**** Aktuálním tématem je mezináboženský dialog. K jakému cíli by měl směřovat?***

Tak bych to nikdy nepostavil, leč budiž. Tím cílem by mělo být porozumění. To znamená porozumění druhému, tedy schopnost podívat se na svět jeho očima, ať porozumím, proč jemu se jeví jako osobě zřejmé a jasné něco, co pro mě je zcela nepřijatelné. Pochopit, jak druhý chápe svět a své místo v něm, to mi připadá jako základ. A potom porozumět sobě. Tu mám na mysl schopnost podívat se na sebe z odstupu a uvědomit si, jak mně se jeví svět a proč se mi některé věci zdají jasné. Uvědomit si, že co pevně věřím, je opravdu něco, co věřím, byť z dobrých důvodů, leč ne skutečnost sama.

**** Na půdě mezicírkevní také po léta probíhal a probíhá dialog. Přesto však v určitou chvíli dialog končí a dochází k rozdělení. Kdy je oprávněné ukončit rozhovory a přejít k činům?***

O jaké činy vám jde? Myslíte jako kdy měl koncil ukončit dialog s Husem a upálit ho?? Takovou otázku lze položit a zodpovědět jen v souvislosti s určitou situací, která vyžaduje rozhodnutí. Leč obecně: nepovažuji dialog a činy za dva způsoby jednání. Dialog je způsob života. Můžeme žít - tedy průběžně hovořit i jednat - dialogicky, a nebo také dogmaticky, s úctou k Pravdě i bližním, nebo panovačně. Smyslem života v dialogu přece není přesvědčit druhého, nýbrž porozumět jemu i sobě, a to v hovoru i v jednání.

**** Co je podle vás ještě třeba kromě informovanosti a dialogu, aby se o ekologii nejen mluvilo, ale také se něco významného změnilo?***

V tom bych vás odkázal na Ámose 4,6. V blahobytu je velice obtížné přesvědčit lidi o potřebě změny. Přál bych si, aby to tak nebylo, obávám se, že tomu tak je - že teprve čistota zubů, tedy že teprve až začneme pociťovat následky ekologické nezodpovědnosti na vlastní kůži, budeme ochotni i jednat. Zatím následky dopadají těžce na mimolidské živočišné druhy jako lední medvědi a na lidi tam, kde přežívání vždy bylo okrajové, jako v Darfuru, kde desertifikace pastvin vedla ke genocidě. Možná to u nás začne, až bude benzin za devadesát korun litr. Ač kdo ví, snad to s námi bude jako s Jonášem v Ninive.

**** Upozorňujete na rozpad nadpotřební civilizace, jíž jsme i my křesťané aktivními účastníky. Vedete na toto téma s církvemi rozhovor a nacházíte z jejich strany podporu?***

Mnoho let jsem měl na dva tucty pozvání ročně do církevních sborů. Teď již oba stárneme, za týden bude manželce osmdesát, a tak zpomalujeme - ač dál píši a občas hovořím. Odezva v církvích je různá, docela podle toho, co jsem vám řekl na začátku. I v církvích jsou lidé křečovití, kteří ve víře hledají sebepotvrzení, a lidé věřící, otevření, kteří naslouchají slovu Božímu. Reagují podle toho. Když hovoříte o potřebě změny našich navyklých představ a jednání, mnohé to ohrožuje, i když si o sobě myslí, že jsou „pevní u víře a v Písmu kovaní" - a i když to, co říkáte není nic, co by se nedočetli třeba v páté až sedmé kapitole Matoušova evangelia. Jenže jsou i ti, kteří znají sílu Ducha svatého a nebojí se otevřenosti.

**** Lze vůbec tomuto krachu předejít, nebo se na něj můžeme už jen připravit?***

To už je otázka odborná, ne filosofická. Pokud se rozhodneme žít ohleduplně k světu a spravedlivě vůči svým bližním, jak nás učí již citovaný Ámos a další, můžeme se naučit žít tak, abychom zemi dál neničili, i když nemůžeme zvrátit některé změny, ke kterým už dochází. Jenže to opravdu znamená rozhodnout se žít skromně a vděčně, což křesťané sice hlásají, avšak většinou se tím neřídí.

**** Vaše filosofické pojetí vychází z úsilí o orientaci vztahu člověka k Bohu. Můžete na závěr povědět, jak komunikujete s Bohem?***

Nemyslíte, že Mt 6,6 je šitý jako na míru vaší otázce? To přece každý křesťan zná. Především s Bohem žije, sub specie aeterni, říkával Masaryk. Pak naslouchá, tedy čte Bibli, ale ne aby tam našel důkazy, že „má pravdu", ale otevřeně, aby v příběhu Božího obcování se svým lidem viděl a slyšel Boží přítomnost. To je důležité, číst každý den, a otevřeně. A také hovoří, obrací se k Bohu, když se probouzí a usíná, když před jídlem děkuje. Odtud těch pět denních modliteb. No, a to všechno dělá společně, v onom svatých obcování. Ale nemluví o tom. Zamyslete se nad Mt 6,6!

**** Děkuji za rozhovor.***

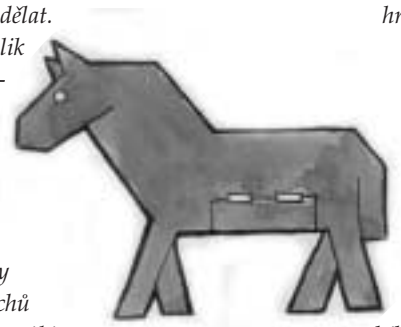
Připravil Bronislav Matulík

(Bratrská rodina 10/2006)

Číst je dobré

Se mnou je to teď tak: dobrá a špatná nálada se u mě střídají jako dubnové počasí. Jeden den na své kulhání úplně zapomenu, ale druhý den skuhrám, o co všecko mě zranění připravilo. Maminka Krůta tomu ovšem nechce jen tak přihlížet, a proto se rozhodla s mou mrzutostí něco udělat. Sehnala mi několik čísel "Trojského koníka" z pražské zoologické zahrady. Vy nevíte, co je "Trojský koník"? Jsou to sešity s krásnými snímky rozmanitých živočichů a se zajímavým povídáním o zvířátkách. Moc mě baví prohlížet si ty obrázky. Často tam objevím fotografie zvířat, která jsou pro mne úplně neznámá - třebas africká komba s obrovskýma očima, australská ježura nebo rozmanití směšní tučňáci.

Jednou, když se mě zas zmocnila špatná nálada, maminka řekla: "Jestlipak ale, Krůtě, víš, že dávno před "Trojským koníkem" byl také trojský kůň? Já ti o něm něco povím." Maminka Krůta je opravdu moc vzdělaná a umí poutavě vyprávět. Proto na chvíli ztratím zájem o nohu a pozorně poslouchám. Tak tedy:

"Podle staré pověsti dobývali kdysi Řekové maloasijské město Tróju. Obléhali ho deset let, ale Trójané se stále nevzdávali. A tehdy zhotovil muž jménem Epeios ze dřeva obrovského dutého koně, do kterého se ukryli nejstatečnější řečtí hrdinové. Ostatní Řekové předstírali, že se vzdali obléhání, a odtáhli na lodích na blízký ostrov. Trójané, rozradostnění myšlenkou, že válka skončila, uviděli před hradbami opuštěného dřevěného koně a rozhodli se zatáhnout ho do města. Marně je varoval kněz Laokoon, že to s tím dřevěným koněm může být válečná lest. Trójané si nedali říct a za velikého jásotu koně přivlekli do města. V noci však z koňského břicha vyskákali ukrytí bojovníci a také ostatní řečtí dobyvatelé se vrátili narychlo z ostrova. Město bylo zničeno a obyvatelé byli zčásti pobiti a zčásti odvlečeni do zajetí. - Teď už tedy, Krůtě, víš, co to je trojský kůň. Ale jestli se chceš dozvědět víc takových příběhů, musíš se naučit číst. Já ti je nebudu pořád vyprávět," skončila maminka Krůta. A tak se učím s maminkou luštit písmenka.

Docela mě to baví a těším se, jak si budu číst.

Četba bývá užitečná,
četba nudu zahání.
Dobrá četba otevírá
lidem cestu k poznání.

K Vánocům patří také svátek Mláďátek

Co vlastně víme o Mláďátkách?

Zdá se, že tento pojem (Mláďátka s velkým M) už dnes není znám ani v našich církevních kruzích. Potvrdil mně to i malý kvíz v obvodu širší rodiny a přátel. Výraz mláďátka nám zůstává spojen spíše s trvalým zájmem o mláďátka zvířecí. Stará čeština však znala pod tímto slovem i malá dítka – nemluvňátka. V církevním pojmosloví se výraz Mláďátka dochoval až dodnes jako označení pro „Betlémská mláďátka", totiž malé chlapce do dvou let, které dal v Betlémě a okolí povraždit král Herodes (Mt 2,16n). V tomto smyslu nacházíme i definici Mláďátek v Ottově naučném slovníku: „Dítky, které dal povraždit Herodes, doufaje, že mezi nimi zahyne také Ježíš." A hned uvádí i datum svátku Mláďátek v církevním roce: „Památku jejich světí církev katolická dne 28.prosince." (Přes internet je možno ověřit, že jde o církevní svátek „Svatá Mláďátka betlémská". - V němčině: „Fest der unschuldigen Kindlein.")

Pojem vytěsněný z Vánoc až za okraj ? Událost vyvraždění betlémských dítek, o níž čteme v Novém zákoně pouze v podání evangelisty Matouše (Mt 2,16-18), patří mezi nejotřesnější biblické příběhy. (Je jakoby protipólem k starozákonnímu příběhu Ex 1,22 o faraónově likvidaci novorozených hebrejských chlapců v Egyptě – před záchranou „mláďátka" Mojžíše.) Tuto hrůznou betlémskou událost, která navazuje bezprostředně na událost narození Krista Pána, však raději oddělujeme i v církvi od vánoční radostné zvěsti. A vytěsňujeme ji ze sváteční pohody až o kus dál za okraj Vánoc. (V církevním kalendáři až za svátek pozdějšího prvního mučedníka Štěpána!) Nelze se divit, že krom zbožných katolických věřících už dnes ví o svátku Betlémských mláďátek jen málokdo. Vždyť i vzpomínání na jakékoli dávné hrůzy není příjemné. A přemýšlení o smutných věcech raději odkládáme na pozdější dobu, pokud je vůbec neodložíme do koše zapomínání.

Souvislost s Betlémskou kaplí v Praze

V křesťanském středověku, i v době Husově, to ovšem bylo jiné. „Betlémská Mláďátka" byla uctívána jako svatí patroni žáků a univerzitních studentů. Tak se stalo, že jejich památce byla zasvěcena v Praze i Betlémské kaple (dostavěná r. 1394), jejíž kazatelna měla sloužit i Karlově univerzitě. (Podle prof. F. M. Bartoše měla tato kaple získat jako vzácnou relikvii dokonce posvátné ostatky jednoho ze zavražděných betlémských nemluvňátek! - Ovšem, tento zřetel k Mláďátkům z Betléma jen doplňuje prvotní a hlavní určení této kaple podle zakládací listiny: „Betlém, tj. dům chleba, kde se mají Kristovi věrní sytit chlebem svatého kázání.") Křesťané minulých dob byli zajisté otevřenější i vůči drsnějším biblickým příběhům než křesťané dnešní, pro něž zůstávají vánoce výhradně ve znamení jediného „Mláďátka–Ježíška", kterého však nesměl nijak postihnout Herodův likvidační záměr.

Souvisí i památka Mláďátek s Vánocemi?

Pokud jde o časový sled vánočního dění, pak určitě ano. V Matoušově podání není žádná větší časová mezera mezi Ježíšovým narozením a útěkem svaté rodiny do Egypta. Ony betlémské scény sledují po sobě zcela bezprostředně: „Mudrci vešli do domu, uviděli dítě, a obětovali mu dary; a potom – na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi – jinudy odcestovali." (Mt 2,11-12). A hned na to navazuje noční scéna: „Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi", aby ho poslal i s rodinou do Egypta. „On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku a odešel do Egypta." Vzápětí pak následuje i Herodova krutá reakce: „Když poznal, že ho mudrci oklamali, rozlítil se a dal povraždit všecky chlapce v Betlémě a v celém okolí ve stáří do dvou let, podle času, který vyzvěděl od mudrců"(Mt 2,13-16). V Matoušově podání tedy jde o jednotný vánoční příběh: od Kristova narození až do chvíle Herodova krutého rozkazu.

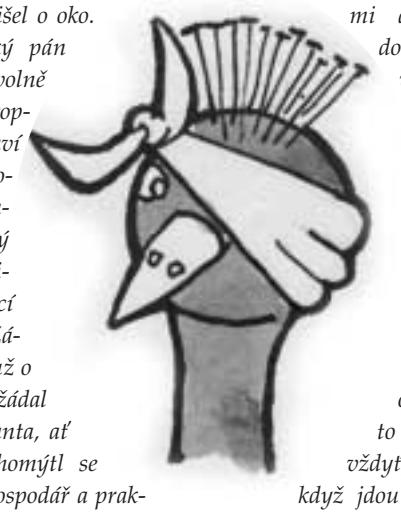
Betlémské drama v rámci Boží prozřetelnosti?

Jako prostí čtenáři bychom asi čekali, že Matouš zde vyjádří své rozhořčení a odpor vůči Herodově kruté zvůli. Místo toho však čteme pochopení tohoto dění - a to dalším odkazem na Starý zákon, že ani toto následné vraždění v Betlémě není mimo kontext Božích plánů: „Tehdy se splnilo, co je řečeno ústy proroka Jeremiáše: „Hlas v

Dokončení na str. 4

Jiní jsou na tom hůř

Na dvoře se objevil další invalida. Je to pověstný krasavec Páv, kterého chovali v nedalekém zámeckém parku. Má lesklý modrý krk, na hlavě jemnou korunku, především ale nádherný ocas posetý pestrobarevnými oky. Choval se vždycky jako rozmazlený princ, obletovaný asi pěti pavími otrokyněmi. Ale pak se to stalo: přišel o oko. Ale jak? Zámecký pán nechal po parku volně pobíhat svého Koroptváře a ten začal paví hejno prohánět. Poplašený Páv se snažil přeletět drátěný plot a vypíchl si přitom o vyčnívající konec drátu oko. Zámecký pán nestál už o jednooké zvíře a požádal lesnického praktikanta, ať Páva utratí. Nachomýtl se však k tomu náš hospodář a praktikant, který ptáka litoval, mu ho daroval. Teď se Páv potuluje po našem dvoře a je strašně nešťastný. Nedovede se smířit s tím, co ho postihlo. Takový pád! Z hrdého zámeckého šviháka, kterého okukovaly všechny pávice, klesl na spoluobčana obyčejných slepic. Dříve by mne to asi příliš nedojímalo, ale od té doby, co se mi to stalo s vlastní nohou, mám pro cizí neštěstí pochopení.

„Pane Páv," povídám jednou, když ho vidím zalezlého v zarostlém koutě dvora, "přece nechcete strávit zbytek života mezi kopřivami." Páv si mě pohrdavě změřil: „Nech si svoje rozumy! Nenechám se poučovat od takového utřinosa." Pak však spustil hlavu k zemi a zmlkl. Říkám si: "Nesmíš se dát jen tak snadno odradit!" a pokračuji: "Podívejte se: nemůžu běhat, ale maminka mě naučila číst. Trávím teď spoustu hodin nad knihami a je mi dobře. Pobavím se, dovím se fůru zajímavých věcí a mám o čem přemýšlet." Zdálo se, že mě Páv neposlouchá, pak se mu však uráčilo přece jen promluvit: „Ty si asi, Krůtě, vůbec nedovedeš představit, co je to ztratit vysoké postavení a oblibu u publika." Na to já namítnu: "Ale vždyť, pane Páv, pokaždé, když jdou kolem děti ze školy, mohou na vás oči nechat." – „Myslíš?" řekl pochybovačně Páv. Přece jen však jako by ho má slova trochu uklidnila. Asi se pokusím každý den s panem Pávem promluvit alespoň jednu dvě věty. Chci, aby si dal říct, že život má mnoho krásných stránek, které ještě nepoznal.

Pozorně si vždycky všímej
zarmoucených, zoufalých.
Vlídné slovo může vrátit
skleslým lidem klid a smích.

Daniel Henych

Pokračování

Postižená husa

Jako farář pro mládež se cítím postiženou husou, zasaženou ostře polemickým článkem „Přehlížené stáří" (ET-KJ 13/2006). Dovolím si tedy párkrát kejhnout:

* Popis mezigeneračního napětí v církvi mi připadá nepřiměřený situaci v církvi. Značnou část mé pracovní náplně představuje práce s mládeží, ale občas se také věnuji aktivitám určeným generaci starší – například jako farář jezdím na rekreaci důchodců do Chotěboře a čtu Kostnické jiskry. Protože programy připravené pro jednu generaci občas použiji i pro druhou, mohu na tomto základě vyslovit předpoklad, že v evangelické církvi není rozdíl mezi generacemi propastný – i naši senioři jsou duchem mladí, zatímco mládež projevuje zralost – jak to dosvědčují například články v mládežnickém časopise Bratrstvo. Z rozhovorů je jasné, že obě generace mají zájem o názory té druhé (a obě se ostýchají tento zájem projevit). Zájem mládeže o seniory lze poznat například z toho, že v Pražském seniorátu pořádali na jaře slušně navštívené dny mládeže s tématem Stáří, i z toho, že mládežníci se jako pomocníci účastní vzpomínané rekreace důchodců v Chotěboři. Nikdy jsem neslyšel nikoho z evangelické mládeže se vyjadřovat tak, jak je popsáno v článku - „s opovržením, s povzdechem, nebo pak plačtivě říkat „kostel s pěti babičkami"". „Neúctu ke stáří", implikovanou článkem, tedy rozhodně mezi mladou generací nevidím.

* Práce s mládeží v církvi není nadbíháním a „ustupováním slabosti mládeže". K tomu si dovoluji ocitovat z knihy společenských her, vydané v roce 1929, tedy v době, kdy ti nejstarší v naší církvi představovali generaci mladší mládeže: „Patří vůbec zábava do sdružení církevní mládeže? Jsou dobří a vzácní lidé, kteří to popírají. … Ale na jedno se přitom zapomíná. Mladý člověk je nejen bytostí mravní a náboženskou, ale také společenskou. Potřeba zábavy jest mu vrozena a jest mu tak přirozená jako cit náboženský. Zde platí slova, kterých použil Pán Ježíš při příležitosti jiné: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!" Mládež se ráda baví a zábavu potřebuje. Ten, kdo jí zábavu poskytuje, získává její důvěru a oddanost. Nikdo nedovede odhadnout nezměrné ztráty a škody, jež církev i království Boží utrpěly u nás právě tím, že o tuto stránku nebylo v církvi dosud postaráno. Církev oddělovala život náboženský od společenského a věnovala se výhradně výchově náboženské. … Přirozeným důsledkem toho jest, že mládež po tisících přilnula srdcem tam, kde je jí poskytována zábava, a církvi, a často i ideálům náboženským, se odcizila. … Zábava ve Sdružení mládeže není ovšem všecko a v programu mládeže není ani zdaleka věcí nejdůležitější." (Václav Vavřina, Společenské hry a zábavné večírky, YMCA, Praha 1929, s. 5) K citátu bych jen dodal, že církevních akcí pro mládež se účastní mladí lidé, pro které je víra v jejich životě důležitou věcí. Kdyby tyto akce postrádaly duchovní program, vadilo by jim to neméně, než kdyby tam nebyl také program zábavný...

* Mladé rodiny s dětmi, které jsou v článku také zmiňovány, představují již jinou generaci, než je mládež. Také argument, používaný proti práci s nimi, je jiný: „Jestliže se pak církev zaměřuje zvláště na mladé rodiny, nedělá to proto, že počítá jen s jakousi populační explozí? Církev ale neroste populační explozí; na přirozené plození sází přece pohanství. Pravá víra se nedědí." Domnívám se, že tyto věty jsou zásadně chybné. Pro věřící rodiče patří to, aby cestu k víře našly také jejich děti, k těm nejdůležitějším prioritám, pro nějž jsou ochotni dělat i náročné věci – například dojíždět do vzdáleného sboru jen proto, že tam jejich děti najdou jiné dětské přátele a budou se tam cítit dobře. Kdyby v Českých zemích nepředávali v dlouhých dobách temna evangelíci svou víru právě děděním, evangelická církev v naší vlasti by v té době zanikla a dnes již neexistovala.

– S autory článku souhlasím v tom, že se církev ve své misijní a pastýřské práci musí zaměřovat na všechny generace.

Když se však člověk baví se staršími členy sboru, ať již s těmi, kteří navštěvovali společenství věrně celou dobu, nebo s těmi, kteří se po určité době do církve vrátili, nezřídka je to proto, že „na dobu strávenou v mládeži mají ty nejkrásnější vzpomínky", jak mi napsala jedna sestra. Proto také církev věnuje tolik energie právě práci s mládeží.

Věřím ovšem také na to, že tam, kde zavane Duch Boží, najdou si svůj domov ve společenství věřících příslušníci všech tří zmiňovaných generací - mládež, mladé rodiny s dětmi i starší lidé.

Mikuláš Vymětal

K devadesátinám Otakara Berounského

Přišel do našeho druhého žižkovského sboru a vlastně za jeho farářem Vladimírem Čapkem nedlouho před druhou válkou po delším duchovním hledání jako mladý muž. A uvízl a zůstal, a stal se ve své době téměř charakteristikou našeho sboru a symbolem sborové práce. Zpěvák, houslista, kytarista,- neposedný myslitel lačný všeho vzdělávání,- laický kazatel a presbyter,- vzdor těžkému zrakovému postižení neúnavný čtenář s mimořádným darem jednou přečtené si pamatovat a dávat dál, - byl snad nejvzdělanějším člověkem, kterého kdy náš sbor měl. Kázal, učil, přednášel, diskutoval ... vše s mimořádným taktem a pochopením pro posluchače. S vírou trvale hledající a s přátelstvím otevřeným a shovívavým.

Dvanáctého listopadu se dožívá devadesáti let. Co mu, my staří, jemu ještě staršímu můžeme přát? Milosrdnost těla a pokoj duše, založený na moudrosti a na naději, vyrůstající z jeho tiché ale zaujaté víry. Amen.

Ilja Herold

Vděčná vzpomínka

Dokončení ze str. 2

s úzkostným dotazem, jestli je tomu skutečně tak, jak mu říkají lidé v církvi, že nerozumí tomu, jak lidé myslí a čeho se bojí, protože tu za války nebyl. Potvrdila mu to. Později se k tomuto rozhovoru častěji vracela a uvažovala o tom, jestli a jak to kdo mohl Hromádkovi přiblížit či pomoci mu rozumět tomu, jak chování lidí je určeno jejich zkušeností z let nacistické okupace. Vážila si toho, že se do republiky vrátil v roce 1947, ačkoliv viděla, jak se akční rádius jeho působení v republice zužuje.

V roce 1950 ztratil zázemí, které měl v Akademické Ymce, kterou v roce 1927 spoluzakládal. Tehdy tu stáli tři: Emanuel Rádl, J. L. Hromádka a Jaroslav Šimsa. Nyní tu stál sám. V roce 1967 mu Jan Šimsa v širší diskusi řekl, že se svými cestami do zahraničí na nejrůznější konference po roce 1958 „uchýlil do vnitřní emigrace". Domácí situaci stále méně rozuměl a jako by ho ani nezajímala. Vzdaloval se i svým žákům, kteří se k němu hlásili jako ke svému učiteli. Žil také se svou rodinou na úplně jiné sociální rovině, aniž by o tom věděl.

O Velikonocích 1969 jsem se s ním sešla v Sola fide v Janských Lázních. Kázal tehdy o tom, že naše místo je pod Ježíšovým křížem. O málokterém kázání jsem přemýšlela tolik jako o tomto! Zvlášť v pozdějších letech policejní represe se mi vnucovala otázka, jestli naše místo není spíše mezi lotry vedle Ježíše Krista na kříži než pod ním. Ke svému úžasu jsem našla obdobnou úvahu v textu sekretáře Akademické Ymky Jaroslava Valenty. Věděl však J. L. Hromádka aspoň něco málo o tom, čím jeho mladší přátelé z Akademické Ymky za války prošli a za jakých okolností zahynuli?

J. L. Hromádkovi vděčím za to, že jsem vystudovala, aniž jsem se vzdala křesťanství. Vděčím mu také za poznání, že události je třeba posuzovat v co nejširších souvislostech. Též jsem se učila na jeho přednáškách úctě ke vzdělanosti a že pravda, o niž musíme usilovat, není jako „houska na krámě", lehce k mání.

Cítím jako osobní urážku každý zjednodušující soud o postoji a rozhodnutích J. L. Hromádky v letech, kdy jsem ho znala a jeho působení sledovala. Tak jako jemu chyběla zkušenost toho, v čem v naší republice žili lidé v letech 1939 – 1947, kdo si dnes dává práci s tím, aby porozuměl situaci, v níž Hromádka žil v letech 1947 – 1969 a o co tehdy šlo?

Milena Šimsová

K Vánocům patří také svátek Mláďátek

Dokončení ze str. 3

Ráma je slyšet, pláč a velký nářek; Ráchel oplakává své děti a nedá se utěšit, protože jich není." (Jr 31,15; - Ráchel, manželka praotce Jákoba, která zemřela při porodu syna Benjamina, byla pohřbena při výšině Ráma „u cesty do Efraty, což je Betlém"(Gn 35,19). Podle staré tradice Ráchel plakala i z hrobu opětovně nad osudem dětí Izraele, zvláště při odvlečení do babylonského zajetí.) Ono dění se podle Matouše opět naplňuje. Betlémská Ráchel musí znovu lkát nad svými dětmi, jak to předzvěděl prorok Hospodinův. - Máme tedy chápat toto betlémské „naplnění" jakoby v rámci dějin „mezi zaslíbením a naplněním"?

Pláč nad betlémskými mláďátky je znamením naděje

Pro nás, i jako věřící křesťany, je připuštění moci zla vzhledem k „vyššímu záměru" něčím těžko pochopitelným. A v případě vraždy neviňátek zcela neúnosným. Kde je naděje na dobré Boží řízení? A přece, narozdíl od našeho morálního úsudku – jak mohl Bůh něco takového dopustit? – tehdejší Matoušovi čtenáři židovského původu mohli rozumět onomu odkazu na Ráchelin nářek právě v původním smyslu Jeremiášova proroctví. Tam je spojen s nadějným ujištěním, že se blíží konec zlého babylónského zajetí; že už jde o její poslední pláč, neboť Hospodin se nad svými dětmi již slituje, navrátí je domů a obnoví s nimi svou smlouvu (Jr 31,16-20). Již je blízko spasení!

V příběhu Mláďátek nemá místo představa Boha, který musí kazit všechny skutky ďáblovy, včetně Herodových. Zatím je lidskému rodu dopřávána svoboda i k hříšnému vraždění. Avšak i v oběti Mláďátek betlémských můžeme rozpoznávat určitý smysl, který vede k naději na dobré skončení. Při našem vánočním Betlému právě skrze Mláďátko-Ježíše zachráněného před Herodovým zlým záměrem.

Jiří Otter

Vánoce u Klimenta

24. 12. - 9.30 h
(káže Ondřej Macek)
24. 12. - 16.00 h štědrovečerní bohoslužby
(káže Eva Halamová)
25. 12. - 9.30 h s večeří Páně
(káže Eva Halamová)
26. 12. - 9.30 h
(káže Blahoslav Hájek)
31. 12. - 9.30 h
(káže Eva Halamová)
1. 1. 2007 Nový rok - bohoslužby se nekonají, ale od 18.00 h přímý přenos ekumenické bohoslužby (ČT na 2. programu od 18.00 do 19.00 h.)

Inzerce

BIBLICKÁ SPOLEČNOST NABÍZÍ

Bible/kód č. 1111/
Český ekumenický překlad
Vydání bez deuterokanonických knih
Formát 160x212 mm, pevná vazba - vínová a hnědá koženka, cena 539,-

Bible /kód č. 1124/
Český ekumenický překlad
Vydání bez deuterokanonických knih
Nová grafická úprava, bibl. text je v jednom sloupci s odkazy na vnějším okraji stránky s poznámkami v dolní části pod hlavním textem.
Formát 125x182 mm, pevná vazba - vínová koženka, cena 359,-

Kalendář Zemí Bible 2007 /kód 6041/
Formát 235x325 mm, kroužková vazba, cena 98,-
Veškeré knihy obdržíte přímo v naší prodejně v Domě Bible, Náhorní 12, 182 00 Praha 8 - Koby-lisy.
Objednat si je můžete také e-mailem na adrese obchod@dumbible.cz, v internetovém obchodě http://dumbible.vltava2000.cz, nebo telefonicky na čísle 284 693 926.

Historická společnost VERITAS dává na vědomí všem zájemcům, že na prosinec 2006 a leden 2007 připravila k distribuci druhé, doplněné a opravené vydání Edice tolerančních přihlášek z let 1781-1782.
Jde o svazek: země Čechy, Města pražská
Svazek je rozšiřován elektronicky - volně ke stažení na webové adrese http://veritas.evangnet.cz.
Elektronickou verzi zasíláme též na CD-ROM. Zájemci o tištěnou verzi si ji mohou pomocí jednoduchého formuláře rovněž objednat.
Formulář je k dispozici na výše uvedené internetové adrese, nebo si o něj napište na tuto adresu:
Mgr. Miroslav Soukup (jednatel), Sídliště 1436/17, 289 22 Lysá nad Labem;
případně e-mail: veritas@evangnet.cz.
Edice tolerančních přihlášek přináší systematicky utříděné prameny o průběhu prvního roku po vydání tolerančního patentu, včetně jmenných přihlášek k evangelické víře. Využijí ji například rodopisci nebo historikové zaměřující se na tuto nedílnou část dějin naší země. Neměla by chybět v žádné historicky zaměřené vědecké knihovně.
Výbor historické společnosti VERITAS

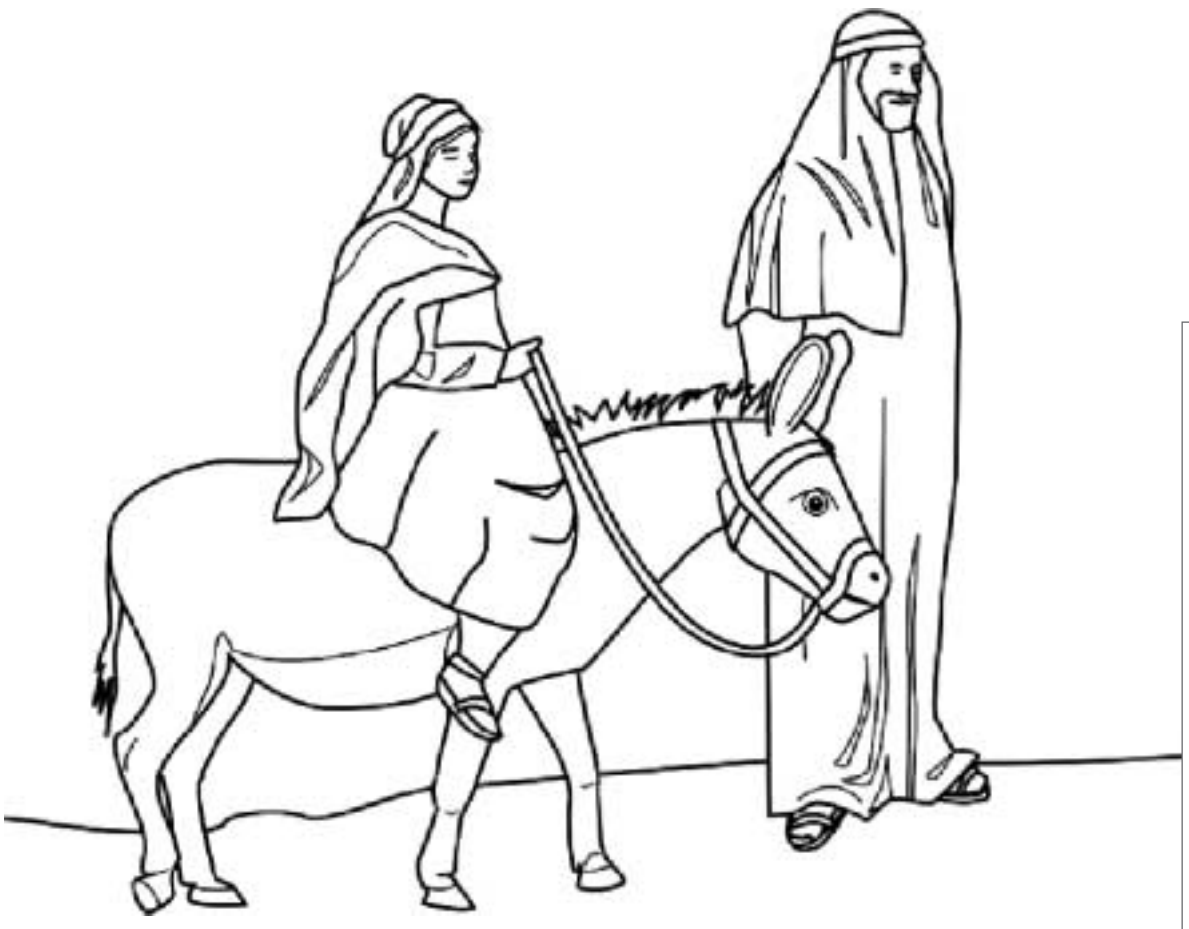
DARY NA TISKOVÝ FOND

Církev bratrská - Praha 5 Smíchov	**6200,-**
Církev bratrská - Liberec	**1000,-**
L O S - Římská 43, Praha 2	**10000,-**
MOKJ - Pardubice	**800,-**
jednotlivci:	
bratr Dušek Vl. - Brno	**100,-**
ses. Janovská Hana - Praha 8	**300,-**
bratr Jelínek Jan - Oráčov	**1000,-**
ses. Jiskrová Jarmila - Chrudim	**10000,-**
bratr Kacafírek Luboš - Praha 2	**200,-**
bratr Kočí Jaromír	**2000,-**
bratr Kotouček Jan	**100,-**
ses. Králová Helena	**200,-**
bratr Macek Jan	**2000,-**
bratr Mareček Miroslav	**1000,-**
bratr Mědík Petr - Plzeň	**300,-**
ses. Michalíková - Havířov	**200,-**
bratr Schulz Adolf	**1000,-**
ses. Sobková Marta	**2000,-**
ses. Vávrová Marie	**700,-**
ses. Vedralová Miloslava - Praha 10	**1200,-**
ses. Doleželová Věra	**1000,-**
ses. Pavlů Alena	**500,-**
ses. Polohová Marie – Havířov	**2000,-**
ses. Šmejkalová Jaroslava	**500,-**
dárci, kteří nechtěli být jmenováni	**2610,-**

Všem dárcům děkujeme.

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365

Vánoce 2006

Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo. Rozmnožil jsi národ, rozhojnil jsi jeho radosti; budou se před tebou radovat, jako se radují ve žních, tak jako jásají ti, kdo se dělí o kořist. Neboť jho jeho břemene a hůl na jeho záda i prut jeho poháněče zlomíš jako v den Midjánu. Pak každá bota obouvaná do válečné vřavy a každý plášť vyválený v prolité krvi budou k spálení, budou potravou ohně. Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje."

Iz 9,1-5

Pokoj bez konce

Iz 9,1-6

Prorok Izaiáš mluví k Izraeli obklíčenému rozpínající se Asýrií. Jeho severní území už padla a asyrský válečný stroj postupuje nezadržitelně dál. Je jen otázkou času, kdy temnota zahalí celou zemi. Izaiášův optimismus nevyvolávají náznaky nějaké politické změny. Naděje, kterou zvěstuje svým současníkům, vyrůstá odjinud. Z víry v Boží milosrdenství! Zatím je toto milosrdenství zaslíbeno jen lidu Staré smlouvy. Ale už teď ukazuje k události, která se jednou stane "velikou radostí pro všechen lid". Boží milosrdenství totiž v dějinách roste. Krok za krokem stírá rozdíl mezi Židem a Řekem. Stává se světlem každému, kdo chodí v temnotách a bojí se pohlédnout k zítřku.

Zaslíbené velké světlo snadno vzbudí představu, že vítězný bude každý zápas, do něhož vstupujeme s vírou v srdci. Tak pohádková ovšem víra v Hospodina není. Záruka vítězství se týká jen rozhodujícího zápasu. A tím pro Izrael boj s Asýrií nebyl. Asýrie byla jen jedním z jeho nepřátel. Obrovským, nikoli však největším. Rozhodující zápas Izraele - stejně jako ten náš - nebude veden s žádnou armádou, ale s "mocnostmi a silami ovládajícími tento věk tmy". Na ně si je třeba posvítit. Proti nim je třeba se vyzbrojit. Ne mečem a kopím, ale pravdou a láskou. Z nich totiž vyzařuje ono velké světlo. Prorok je přesvědčen, že v tomto rozhodujícím střetu dějin Hospodin zvítězí.

Izaiášova vize se tedy netýká jen nějaké dávné historické události. Temnoty, které ohrožovaly Izrael, obklučují i nás. Tyto temnoty tu však nebudou věčně. Prozáří je světlo. Úplně stejně jako při stvoření. Prorok ukazuje k budoucnosti, kterou před námi otevírá Bůh. Člověk zhasnul, aby nebylo vidět na zlé, které činí. Teď tmou strádá, rozsvítit však už nedovede. Izaiáš vyhlašuje, že nám jednou Bůh rozsvítí. Betlémští pastýři uviděli toto zaslíbené světlo jako první. Nejdříve se ho ulekli, ale pak se vydali k jeho zdroji. Světlo v temnotách přitahuje a podněcuje k jednání. Dává odvahu opouštět stereotypy, stavět se proti chaosu a budovat ve světě dobrý řád.

Výrazy „kořist, břemeno, plášť vyválený v prolité krvi", naznačují, že Vánoce nejsou svátky sentimentu, ale mají co činit s nejhlubším ohrožením lidského života. Kdo si prozpěvuje "Narodil se Kristus Pán" a nevnímá toto narození v souvislosti se zlomeným prutem poháněče, neví o čem zpívá. Prorok zaslibuje příchod toho, který postaví převrácený svět opět na nohy. Evangelista jeho zaslíbení po osmi stech letech opraušuje a říká: Ten očekávaný už přišel. Máme krále, který naváže na to nejlepší z rodu Davidova. Ačkoli nás Asyřané zdecimovali, Bůh nad námi stále drží ochrannou ruku. - Ježíšovo narození je všem lidem ujištěním, že dějiny nekončí v nějakém temném hřbitovním rohu, ale v pokoji bez konce na trůně Mesiáše.

Izaiáš definuje tohoto Mesiáše čtverým způsobem: Divuplný rádce, tedy ten, který nevychází z lidské, nýbrž z Boží moudrosti. Božský bohatýr, tedy ten, který je vyzbrojen mocí shůry. Otec věčnosti, tedy ten, jehož vláda není jen na chvíli, ale navždy. Vládce pokoje, tedy ten, pod jehož žezlem člověka život netraumatizuje, ale naplňuje radostí. Vláda Mesiáše znamená konec vší tyranie, lži, veškerých polopravd a všeho zatemňování. Jako dopadají paprsky vycházejícího slunce na zemi stále dál, tak se jeho vláda šíří z betlémských jeslí až do posledních končin země, až do nejtemnějších zákoutí lidské duše. To je motivace k životu, jaká jinde nemá obdoby.

Zaslíbené Dítě je počátkem nového stvoření. V něm znovu raší, co se mělo prosadit už v Adamovi. Syn, který nám byl dán, poslouchá Boha více než lidi. Otec v nebesích je mu vyšší autoritou nežli Josef v Nazaretě. To ho kvalifikuje k tomu, aby na jeho rameni spočinula vláda. To způsobuje, že vítězí nad "mocnostmi a silami ovládajícími tento věk tmy". Vpravdě lidský dokáže být jen ten, kdo se profiluje jako Boží. Ježíš je proto tak lidský, protože je Božím Synem! Navenek je úplně stejný jako my. Uvnitř je však zcela jiný. Proto dokázal rozsvítit v zemi šeré smrti světlo. Díky tomuto jeho světlu už nemusíme chodit v temnotách.

Emanuel Vejnar

Básně na této straně:
Milan Rúfus: Nové modlitby
(Mladé letá, Bratislava 1995)

Dětský Otčenáš

Komu je?
Tobě, Otče náš!

Jako je všechno živé Tobě.
Tvoje jsou děti,
mláďata:
telátko, jehně, house, hříbě...

Ty patříš jim,
jsi jejich Hospodář.
Vždyť Tvoje ruka požehnaná
podala lidem jako dar
mláďátko ženy - Krista Pána.

Básník vypráví dětem o Otčenáši

Tu modlitbu nám řekl Pán.
Snad je jí příliš mnoho
pro dětská srdce dokořán,
jež tlučou pod oblohou.

Možná je vůbec veliká
pro lidskou míru celou.
A přesto vaše křidýlka
na cestu si ji berou.

A přeletí s ní pohoří,
ty dálky vod i souší.
Co vaše ústa hovoří,
hlavička jenom tuší.

Modlitba těžká pro děti.

Když kolem vás se setmí -
až pak se ve vás rozsvítí
to její světlo do tmy.

JOHN PIERPONT ZEMŘEL *jako neúspěšný člověk roku 1866 ve věku jedenaosmdesáti let; konce svých dní se dožil jako vládní úředník ve Washingtonu, D. C. a jeho duši trápila celá řada osobních proher.*

Vše začalo celkem dobře. Absolvoval na Yaleově univerzitě, kterou jeho dědeček pomáhal zakládat, a s jistým nadšením si za své povolání zvolil dráhu učitele.

Jako učitel neuspěl. Byl na studenty moc hodný. A tak se začal rozhlížet ve světě práva.

Jako právník neuspěl. Byl moc velkorysý ke svým klientům a příliš mu záleželo na spravedlnosti, než aby se ujal případů, které slibovaly tučné honoráře.

Další profesí, kterou si vybral, bylo obchodování s konfekcí.

Jako obchodník neuspěl. Nedokázal si účtovat dost, aby dosahoval zisku, a příliš svobodně zacházel s úvěrem. Mezitím psal poezii, a i když básně publikoval, honoráře nebyly takové, aby mu stačily na živobytí.

Jako básník neuspěl. A tak se rozhodl, že se stane pastorem.

Odešel na Harvardovu bohosloveckou školu a byl vysvěcen na pastora kostela v Hollis Street v Bostonu. Ale protože byl pro prohibici a proti otroctví, postavili se proti němu vlivní členové jeho obce, a tak byl přinucen rezignovat.

Jako pastor neuspěl. Zdálo se, že by mohl něco znamenat v politice, a tak byl za Abolicionistickou stranu nominován jako kandidát na guvernéra státu Massachusetts. Prohrál. Nezlomilo ho to a kandidoval do Kongresu za Stranu svobodné půdy. Prohrál.

Jako politik neuspěl. Začala občanská válka a on se přihlásil jako dobrovolný vojenský pastor Dvacátého druhého pluku massachusettských dobrovolníků. Za dva týdny toho nechal, neboť zjistil, že ten úkol je nad jeho síly po zdravotní stránce. Bylo mu sedmdesát šest.

Nezvládl to dokonce ani jako feldkurát. Někdo mu sehnal jakési bezvýznamné úřednické místo na ministerstvu financí ve Washingtonu, a tak posledních pět let svého života strávil jako úředníček v kartotéce. Ani to mu moc nešlo. Nebavilo ho to.

John Pierpont zemřel jako neúspěšný člověk. Nedotáhl do konce nic, co chtěl dělat nebo čím chtěl být.

V Cambridgi v Massachusetts má na hřbitově na Mount Auburn malý náhrobní kámen. V žule je napsáno:

BÁSNÍK, KAZATEL, FILOSOF,
FILANTROP.

S dnešním časovým odstupem by se dalo namítnout, že vlastně neúspěšný nebyl. Jeho oddanost sociální spravedlnosti, touha být milující lidskou bytostí, angažovanost v palčivých problémech jeho doby i víra v sílu lidského myšlení - to nejsou nezdary. A dost z toho, co považoval za porážku, se postupem času obrátilo v úspěch. Školství bylo reformováno, právní procedury se zdokonalily, úvěrové předpisy se změnily a především - otroctví bylo navždy zrušeno.

Proč vám to vlastně vykládám? Není to nijak mimořádný příběh. Mnoho reformátorů devatenáctého století prožilo podobný život - prošlo podobnými nezdary a úspěchy. V jedné velice důležité věci nebyl John Pierpont neúspěšný. Každý rok přijde prosinec a my slavíme jeho úspěch. V srdcích a myslích na něj chováme celoživotní vzpomínku.

Jde o písničku.

Vůbec ne o Ježíši, andělích nebo Santa Clausovi. Je to úžasně jednoduchá píseň o jednoduché radosti, když se to studeně bílým soumrakem zimního večera sviští na saních tažených jedním koněm. S kamarády - a celou cestu se zpívá a směje. Nic víc. Nic míň.

"Rolničky".

John Pierpont napsal "Rolničky". Napsat písničku, která vyjadřuje tu nejprostší radost, napsat písničku, kterou zná tři nebo čtyři sta miliónů lidí po celém světě - písničku o něčem, co nikdy nedělali, ale co si umějí představit - písničku, kterou každý z nás, velký či malý, umí zapískat, jakmile piano zahraje první akord a první akord se rozezní v našem srdci, no to přece není neúspěch. Jednoho sněhobílého odpoledne uprostřed zimy John Pierpont napsal ty řádky jako dárek své rodině, přátelům a náboženské obci. Tím za sebou zanechal trvalý vánoční dar - ten nejdražší ze všech - ne ten pod stromečkem, ale neviditelný a nepřekonatelný dar radosti.

(Postskriptum. V zimě roku 1987 se mi v Methowském údolí Kaskádového pohoří ve státě Washington konečně splnilo dávné přání. Sněhu bylo skoro metr, teplota na nule, obloha byla jasná, sáňky bez střížky a kůň byl grošák, měl červený postroj a rolničky. A uháněli jsme zasněženou plání a smáli se celou cestu. Díky, Johne Pierponte. Každé slovo té písničky je pravdivé.)

Robert Fulghum

Bohoslužby s dětmi

Matouš 2, 1-12
(Čtení: Ž 72, 1-11)

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit." Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: „Vjudském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: ‚A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.'" Tedy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: ‚Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit." Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary - zlato, kadidlo a myrhu. Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země.

Za čtrnáct dní bude svátek, v kalendáři nazývaný Tří králů. - Ale jestli jste pozorně sledovali, co jsem právě přečetl, všimli jste si, že tam není řečeno, že to byli králové a že byli tři. *Hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě.* Žádní králové, nýbrž mudrci - a kolik jich bylo, nevíme; snad tři, nebo třeba pět, sedm, deset...

Čím se ti mudrci zabývali? Prý *viděli hvězdu*. Sledovali hvězdy. Hvězdářské dalekohledy tehdy neměli, ale měli znalosti o tom, jak se hvězdy na obloze pohybují. A věřili, že se z nich dá poznat, bude-li válka nebo ne, úroda nebo hlad, zda se bohové zlobí nebo jsou příznivě nakloněni. Pověra. Houževnatá. Dodnes lidé čtou horoskopy. A když o něčem nevíme, jak to dopadne, řekneme: To je ve hvězdách. - Takže: žádní králové, ale mudrci, kteří uměli číst ve hvězdách.

Ale o králích je v našem vyprávění také řeč. Nejsou tři, ale dva. Kteří? Herodes - *a ten právě narozený král Židů*. Mudrci z hvězd zjistili, že se narodil král Židů. A *přišli se mu poklonit*. A potom opravdu, když našli to dítě, padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary. Jako králi.

Sotva se to dítě narodilo, už přijímalo královské dary a pocty. Křesťané, kteří toto vyprávění poslouchali a četli, věděli, že to bylo v pořádku: Ježíš *je* král a byl jím od samého počátku. Zpívali jsme písničku: „A králem bude dítě." Naše vyprávění doplňuje: králem bylo dítě. Poznali to pohanští mudrci. Prý to měli z hvězd. Poznali jsme to my. My to máme z evangelia. Ježíš je král. To je to první, co si zapamatujeme.

Ale vraťme se k vyprávění. Ti mudrci uviděli na obloze nějaký úkaz, porozuměli mu tak, že se někde narodil král Židů, a tak chtěli zjistit, kde se narodil. Kam a koho se šli zeptat? Heroda do Jeruzaléma, do hlavního města. Kam jinam než do hlavního města? Kdyby se dnes rozneslo, že se v Čechách narodil král, kam bychom se šli zeptat? Přece ne do Peček. Do Prahy, na Hradčany. Když se narodí král, tak o tom budou něco vědět na Hradě a v katedrále, prezident nebo arcibiskup. Ti mudrci věděli už z domova, že nejdůležitější věci se odehrávají v hlavních městech.

Ale běda. V Jeruzalémě o novém králi nevědí nic. Ten král se nenarodil v hlavním městě - nýbrž? Nespatřil světlo světa v královském paláci - nýbrž? První dva evangelisté si na tom dávají záležet. Král a Spasitel světa se nenarodil v Římě, kde se dělala světová politika, nýbrž v odlehlém Judsku. A tam zase ne v Jeruzalémě, kde se nedělala politika světová, ale aspoň nějaká politika, nýbrž v malém městečku Betlémě. Ani ve Washingtonu ani v Bruselu ani v Praze. V Betlémě. Centrum světového dění se přestěhovalo.

Ti mudrci tedy v Jeruzalémě nenašli krále, kterého hledali. Herodes nic neví. Dá si svolat své poradce, ti pátrají v Bibli a hlásí: Proroci napsali, že se má narodit v Betlémě. A tak se mudrci vydají do Betléma. Pěšky ani ne půlden cesty. Z Jeruzaléma šlapou do Betléma.

Oni ovšem ještě nemohli vědět, co víme my: Ježíšova cesta v Jeruzalémě nezačala. Ale Ježíšova cesta v Jeruzalémě - skončí. Na kříži. Mudrci jdou z Jeruzaléma do Betléma. Ježíš půjde naopak.

To je to druhé k zapamatování: Ježíš se v hlavním městě nenarodil. Ale skončil tam.

Ti mudrci, když našli cestu k Ježíšovi (zase se orientovali podle hvězdy), *zaradovali se velikou radostí, vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou*. Jsou lidé, kteří se radují, když najdou cestu k Ježíšovi. Ale ne všichni.

Co ten druhý král, Herodes? Ten se zrovna neraduje. Když slyšel, že se narodil král židovský, *znepokojil se*. Zachvěl se strachem. Instinktem tyranů odhadl, že na svět přišla jiná moc. Co to je? Jedněm je Ježíš k radosti, jiným k úleku.

Dva králové. Jeden má policii, úřednictvo, má moc a také chladnokrevnost - takovou, že zítra nechá povraždit všechny betlémské chlapečky do dvou let. A ten druhý? Bezmocné dítě. A i později: dvanáct učedníků, to je všechno. Nemá armádu, nemá bohatství, nemá paláce, ani střechu nad hlavou nemá. Zato dokáže zlomit lidskou pýchu, zlobu, nenávist, sobectví a nesmířenost. Dva králové. Jeden, který rozmnožuje nářek a utrpení, kam jen šlápne. Druhý, který přináší pokoj, smíření, uzdravuje, potěšuje, hříšné lidi přijímá ke stolu (zítra také nás) a chudým zvěstuje evangelium.

Každý si může vybrat. Komu se raději pokloníš, která moc tě více přitahuje? Moc zpupnosti, nebo moc pokory? Poklekneš před důvtipem zbrojních techniků, kteří vyvinuli geniální střelu tomahawk bezpečně vyhledávající cíle, jež má zničit, - nebo před obětavostí bezejmenných lékařů, sester, učitelů, humanitárních pracovníků, kteří postiženým a poníženým lidem a dětem vracejí život, zdraví, domov, důstojnost, učí číst a psát, napravují křivdy, přinášejí útěchu, doprovázejí v nemoci a umírání, pracují ke smíření a nabízejí odpuštění? Komu platí naše větší úcta? Každý se rozhodni.

To je to třetí: Před kým se pokloníme? A konečně a jen krátce: Ti mudrci z východu se poklonili Pánu Ježíši. Heroda zdvořile vyslechli, ale královskou poctu mu nevzdali. Tu vzdali až dítěti v jeslích. A tím sami opravili, co na začátku řekli nepřesně, když se ptali: *Kde je ten narozený král Židů?* On není jen král Židů. Ti mudrci nebyli žádní Židé, a přece se k němu jako ke králi přihlásili. Byl to najednou i jejich král. Už jsme to prve zpívali: „A přinesou mu dary k poctě Arab i Habešan, do jeho služby dá se v úctě lid cizí ze všech stran" (Evangelický zpěvník č. 72). Arab nebo Habešan, černoch nebo běloch, Čech nebo Němec, evangelík nebo katolík, po předcích český bratr nebo vychováním bezvěrec: to dítě je, chce být a bude králem každého a všech.

Ze všech stran země k němu budou lidé hledat cestu, doptávat se na něj, a když jej naleznou, s radostí se mu pokloní. Ne proto, že nashromáždil tolik pokladů, vojáků, zbraní, nýbrž proto, že - slyšte! - „on trpícího vysvobodí, když volá v nouzi své", protože „jemu, který kříž sám nese, krev jejich drahá je". I to jsme zpívali.

Krev trpících je mu drahá. Tak drahá, že raději prolije svou vlastní.

Pavel Filipi

(Kolik zbývá z noci. Kázání, Kalich 2006)

K + M + B, nebo C * M * B ?

Od samého počátku, kdy se před třiceti lety do paneláku Na konečné nastěhovali družstevníci, vládla mezi nimi mimořádná shoda. 0 tuto shodu se neúnavně staral tehdejší domovní důvěrník s případným jménem Dohlídal. Svědomitě dohlížel, aby na státní svátky byly ve všech oknech československé a sovětské praporky. Hlídal, zda se všechny partaje pravidelně střídají při mytí schodů. Přesvědčoval se, zúčastní-li se na jaře z každé rodiny někdo úklidové brigády v okolí baráku, a přiměl družstevníky, aby zřídili kolem parkoviště několik okrasných záhonků. Někteří sice na něho tajně žehrali, ale netroufali si odmítnout.

Po listopadovém převratu blahodárné působení pana Dohlídala či soudruha Dohlídala vzalo kvapně za své. Záhonky u parkoviště zpustly a auta začala na ně nemilosrdně najíždět. Do mytí schodů se už nikomu nechtělo, a tak byl najat placený uklizeč, který jednou za čas přejel schody bohatě nacucaným hadrem. Na prvního máje a ostatní státní státky vyrazili obyvatelé domu nezadržitelně z města ven a nikoho ani nenapadlo dělat si těžkou hlavu s vlajkovou výzdobou oken.

I když předlistopadové zvyklosti byly tak rychle zapomenuty, jednota obyvatel v domě zůstala zachována, ovšem v odlišné podobě, než o ni usiloval Jaromír Dohlídal. Začalo to tím, že se na dveřích výtvarnice Růžičkové začala v různých ročních obdobích postupně objevovat originální výzdoba, na kterou dříve nikdo ani nepomyslel. Na jaře to bylo velikonoční líto ze slámy, kočiček a pestrobarevných vejdunků. Koncem léta vystřídal líto dožínkový věneček z klásků, makovic a slaměnek a začátkem prosince zavěsila paní Růžičková na dveře věnec z chvojí, jeřabin a břečťanu. Když procházeli kolem sousedi, zvědavě okukovali tato vkusná umělecká dílka a než se rok s rokem sešel, zdobení dveří se rozšířilo po celém domě jako nakažlivá nemoc. Novodobá lidová tvořivost i touha předčit druhé tu nacházely bohaté uplatnění. A tak se na věnečcích objevily i silonové krajky, plastové třešničky a hruštičky i drobná kuřátka a zajíčci ze supermarketu z oddělení hraček. Se zpožděním do domu dorazilo i dlabání dýní a vystavování strašidelných dutých hlav na tak zvaný halloween. Tenhle původně americký zvyk by pan Dohlídal určitě tvrdě odsoudil jako "západáčký". Naštěstí se toho už nedožil. Kteréhosi srpnového dne usnul na lavičce před domem a už se neprobudil.

Jeho družstevní garsonku prodali dědicové penzistovi Lázničkovi, který ovdověl a hledal pro sebe byt pro jednu osobu. Profesor Láznička byl od přírody šťoura a ze školy si odnesl do důchodu zvyk každého zkoušet. Zkoušel mladé i staré. Příležitost, aby tento svůj sklon mohl osvědčit, se naskytla hned po jeho nastěhování do paneláku. Když se vracel z odpolední procházky prosincovou přírodou, srazil se v domovních dveřích se sextánem Veverkou, kterého ještě vloni učil latinu a dějepis. "Tak to vy tady také bydlíte, Veverko?" podivil se pan profesor. "Přímo proti vám, pane profesore," odpověděl mladík. "Máme teď na dveřích adventní věnec." - "Adventní věnec?" pozastavil se profesor Láznička. "Všiml jsem si, že tam visí něco zeleného. Ale adventní věnec, jak k nám pronikl z Rakouska, se přece na dveře nevěší. Ten se věší ke stropu nebo leží na stole, aby se na něm mohly rozsvěcovat svíčky. Každou adventní neděli přibude jedna nová. Kolik tedy bude těch svíček, Veverko?" Student zaváhal a pokusil se podat vysvětlení: "Patrně budou tři - podle předvánočních nedělí, kdy jsou otevřené všechny krámy - to jsou bronzová, stříbrná a zlatá neděle." - "No takhle mi to ještě nikdo nevysvětlil," zalesklo se panu profesorovi pobaveně v očích. "Máte, Veverko, doma nějaký naučný slovník? Tak si v něm najděte heslo >advent< a důkladně si je prostudujte." Dědek jeden, musí nás pořád poučovat! pomyslel si student Veverka, ale navenek se tvářil i nadále uctivě.

Adventní věnce na dveřích však nebyly to jediné, co ohlašovalo v paneláku blížící se svátky. V několika oknech se objevily také zavěšené hvězdy - ne už rudé pěticípé, ale zlaté nebo dokonce svítící. A ve zbývajících oknech se rozzářily svícny nejrůznějších typů. "Odkud máte ten svůj svícen?" pokusil se profesor Láznička navázat přátelství se starou paní Kloudovou z přízemí. "Ale to mi vloni koupil vnuk. On je to moc hodný chlapec. Toulal se v Praze po bývalém Židovském městě a viděl tam plný výklad svícnů a jeden mi koupil. Prý si říkal: Na babičce nesmíš šetřit a musíš jí vybrat nějaký z těch velikých, co mají sedm nebo osm ramen. A tak mi vybral ten největší jako dárek pod stromeček. Že je krásný?" - "Víte ale, paní sousedko, že tyhle veliké svícny jsou vlastně typické židovské předměty?" poučil starou dámu pan profesor. "Sedmiramennému svícnu se říká menóra a je to přímo symbol židovské zbožnosti. A svícen pro osm svíček se zas postupně rozsvěcuje koncem prosince na židovský svátek chanuka." - "Tak vy si myslíte, pane profesore, že se to nehodí, abych tímhle svícnem svítila na Ježíška?" zklamaně se dotazovala paní Kloudová. "Vlastně proč ne?" zauvažoval profesor Láznička. "Vždyť Ježíš byl rodilý Žid, i když se stal světlem i ostatním národům." Tomu paní Kloudová moc nerozuměla, ale ulehčeně si oddychla, že nikdo nemůže svícen od vnuka kritizovat a obviňovat ji, že chce mít mermomocí něco extra.

Vánoce přišly a zas skončily - pro některé nájemníky už na Štěpána, pro jiné silvestrem a pro zbývající na Tři krále. Také na Tři krále se uplatnilo, co družstevníci odkoukali jeden od druhého nebo co zažili ještě kdysi ve svém dětství. Téměř na všech dveřích se objevila trojice písmen K + M + B. Někdo tuto šifru napsal křídou i na domovní dveře. Když se sextán Veverka vracel ze školy, zastal před vchodem do domu profesora Lázničku v domácím oblečení, jak mokrou houbou maže část nápisu. Co se dědkovi zas nelíbí? pomyslel si student a po pozdravu se pokoušel rychle proklouznout na schodiště. Ale panu profesorovi neunikl: "Divíte se asi, Veverko, co chci na nápisu měnit, že? Proč jsem tady místo >K< napsal >C<, co myslíte?" Však já ti tentokrát vytřu zrak! pomyslel si Veverka: "Patrně proto, pane profesore, že se k nám ctění tří králů rozšířilo z římské říše a Kašpar byl původně latinské jméno a psalo se Casparus." - "Musím vás, Veverko, pochválit, že logicky uvažujete, jenže ono je všechno trochu jinak. Jednak se v Bibli nepíše o třech králích, ale o nejmenovaných mudrcích od východu bez udání jejich počtu. Jednak jméno Kašpar není latinského, ale orientálního původu a znamená >strážce pokladu<." - "Tak proč jste tady, pane profesore, napsal to >C<?" neudržel se sextán Veverka. "Tak to vám tedy rád prozradím, Veverko. Teď tu máme na dveřích počáteční písmena tří slov: Christus mansionem benedicat! Ať Kristus požehná tento příbytek! A to je určitě to nejdůležitější, co si můžeme pro tenhle dům přát, viďte?"

Daniel Henych

Požehnané Vánoce a úspěšný nový rok 2007 přeje čtenářům redakce